

รายงานผลงานรุ่น
(Class Project)

เรื่อง

“กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย”
(Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)

จัดทำโดย คณะผู้เข้ารับการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓
สถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคลกรุงเทพมหานคร
สำนักงาน ก.ก.
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

สารจากปลัดกรุงเทพมหานคร

หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น (บนต.) เป็นหลักสูตรที่เตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ และประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน ที่จะเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งหลักสูตรการฝึกอบรมนักบริหารมหานครระดับต้นนี้ ได้จัดการเรียนรู้ในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะและมีสมรรถนะทางการบริหาร รวมทั้งมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาขีดความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมภายใต้แนวคิดการปรับเปลี่ยนภาครัฐตามกรอบการพัฒนาข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ เพื่อให้สามารถบริหารราชการของกรุงเทพมหานครอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงสามารถจัดการปัญหาและบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ในโอกาสที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓ ได้รับการเพิ่มพูนทักษะ ทศนคติ คุณธรรม จริยธรรม การสร้างเสริมประสบการณ์และการบูรณาการความรู้ การประสานสัมพันธ์ การปรับตัว และความยืดหยุ่น อันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติราชการและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี

ผมขอแสดงความชื่นชมยินดี แก่ผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓ทุกท่าน ขอให้ท่านมีความสุขความสำเร็จในการรับราชการ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านทั้งหลายจะได้นำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปบูรณาการให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อร่วมกันสร้างกรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งเอเชียต่อไป

(นายชิต ช้วนิชย์)
ปลัดกรุงเทพมหานคร

สารจากหัวหน้าสำนักงาน ก.ก.

การพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กรเป็นกระบวนการหนึ่งในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จโดยถือเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรในองค์กรแต่ละระดับมีการพัฒนาตนเองทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับทิศทางและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร ตลอดจนเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเติบโตก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ซึ่งผู้บริหารกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนควบคู่กับการพัฒนางาน สำหรับหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้นถือเป็นหลักสูตรเริ่มต้นในการเตรียมความพร้อมให้แก่ ข้าราชการกรุงเทพมหานครก่อนการเข้าสู่ตำแหน่งทางการบริหารในหน่วยงานสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยได้มีการจัดอบรมจนถึงรุ่นที่ ๔๓ และนอกเหนือจากการให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมแล้วยังเป็นการสร้างมิตรภาพ สร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้การทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

ในโอกาสที่ผู้เข้ารับการอบรมทุกท่านสำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับต้นรุ่นที่ ๔๓ ในครั้งนี้ ขอแสดงความยินดีและขอให้ทุกท่านนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมุ่งมั่น สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อกรุงเทพมหานคร และขออวยพรให้ทุกท่านมีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่แข็งแรง ประสบแต่ความสุข ความสำเร็จในหน้าที่การงาน และชีวิตครอบครัวตลอดไป

(นายณัฐพงศ์ ดิษยบุตร)
หัวหน้าสำนักงาน ก.ก.

สารจากผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคลกรุงเทพมหานคร

การพัฒนาข้าราชการและบุคลากรกรุงเทพมหานคร ให้มีความรู้ ทักษะ สามารถบริหารจัดการงานและบริการประชาชนอย่างมืออาชีพเป็นภารกิจหลักที่สถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคลกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหารให้แก่ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ในหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้นมีเป้าหมายในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นผู้บริหารของหน่วยงาน ซึ่งสถาบันฯ ได้ดำเนินการพัฒนาจนถึงรุ่นที่ ๔๓ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ นี้

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓ เป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากได้ผ่านกระบวนการพัฒนาจากการร่วมเรียนรู้ แบ่งปัน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจ ความร่วมมือในการพัฒนางานเป็นอย่างดี ทำให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมในการสร้างประโยชน์แก่กรุงเทพมหานคร และนำไปสู่การสร้างความสุขให้แก่ประชาชนผู้รับบริการ รวมถึงผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ในโอกาสนี้ ขอแสดงความยินดีกับทุกท่านที่สำเร็จการฝึกอบรมตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างสมบูรณ์ และขอให้ทุกท่านมีความภาคภูมิใจในคุณค่าของตนเอง เพื่อจะได้สร้างคุณประโยชน์แก่งานราชการของกรุงเทพมหานครต่อไป และขอให้ทุกท่านมีความเจริญ รุ่งเรืองในชีวิตราชการ พร้อมทั้งมีสุขภาพกาย ใจ ที่แข็งแรง มีชีวิตครอบครัวที่ดี ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งใจไว้ทุกประการ

(นายอดิศักดิ์ ปานด่วน)

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคลกรุงเทพมหานคร

สารจากประธานรุ่น “นักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓”

ผม นายกิตติพงษ์ ทิพย์สุขุม เจ้าพนักงานเทคนิคชำนาญการ สังกัดฝ่ายเทคนิค สำนักงานเขตตลิ่งชัน ขอขอบคุณในความไว้วางใจของพี่ ๆ น้อง ๆ นามสกุล บนต. ๔๓ ทุกท่าน ที่ได้มอบหมายหน้าที่อันมีเกียรติให้กับผม ได้ดำเนินการทุ่มเทสรรพกำลัง ความรู้ ความคิด ความสามารถที่มีในตัวผม ในการเป็นศูนย์กลางรวมพลังใจของทุกท่าน ให้ประสบความสำเร็จในการฝึกอบรมนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓ ไปด้วยกัน ในบางครั้งอาจมี ท้อบ้าง เหนื่อยบ้าง แต่ต้องรับหายจากสิ่งต่าง ๆ นั้นทั้งปวง เพื่อที่จะ รวบรวมความรู้ ความสามารถของแต่ละท่านที่มีอย่างมหาศาลให้เป็นหนึ่งเดียวในการนำพาให้ นามสกุล บนต. ๔๓ ที่รักของพวกเรา ประสบความสำเร็จ และสามารถนำแนวความคิดของพวกเราไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อองค์กร “กรุงเทพมหานคร” ให้จงได้ และที่สำคัญอีกหนึ่งกำลังใจที่พวกเราไม่อาจลืมได้เลย เป็นผู้ที่คอยดูแล ให้กำลังใจ ห่วงใยเรา ให้คำปรึกษาเราในทุก ๆ เรื่อง นั่นก็คือผู้จัดโครงการฯ โดยมีท่าน หัวหน้าสำนักงาน ก.ก. ท่านผู้ช่วยฯ ก.ก. ผอ.สพท. ผอ.ส่วนฯ จอย ฝ่ายต้น พีอาร์ท พี่บ๊อ น้องเมย์ น้องพลอย น้องแนน น้องนาย และที่ขาดไม่ได้เลย คือท่าน ผศ.ดร.ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์ ท่านอาจารย์ที่ปรึกษาที่ทำให้ การนำเสนอผลงานรุ่น บนต. ๔๓ ในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จอย่างราบรื่นและได้รับคำชมจากผู้บริหาร กรุงเทพมหานครหลาย ๆ ท่าน ขอขอบคุณทุกท่านจากใจ ไม่มีวันลืม ซึ่ง ณ เวลาที่เขียนสารนี้ พวกเราก็ได้ จบการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓ กันเรียบร้อยแล้ว

ตลอดระยะเวลา ๕๒ วัน ที่พวกเราได้พบกันทำให้เกิดการเรียนรู้ ศึกษา ทั้งภาคทฤษฎี วิชาการ ภาคปฏิบัติ และการทดลอง ตลอดจนการศึกษาจิตใจซึ่งกันและกัน ทำให้พวกเราเข้าใจ มีความรัก ให้กัน และเป็นห่วงต่อกัน ในฐานะ “เพื่อนที่ดี” และสิ่งหนึ่งที่ได้รับทราบตลอดระยะเวลา ก็คือการ ประสานความร่วมมือ การติดต่อประสานงานทั้งทางตรง และทางอ้อม ผ่านระบบการสื่อสารที่เรียกว่า Application Line หรือ Facebook ซึ่งทุกท่านมีความรู้ความสามารถใช้ได้เป็นอย่างดี ทำให้เรา สามารถใช้สื่อสารกับพี่ ๆ น้อง ๆ ได้โดยไม่ขาดการติดต่อ และเป็นเครื่องมือที่ทำให้เรานึกถึงกันและกัน ได้ตลอดไป “บนต. ๔๓ ภารกิจมู Make a Wich พิชิตฝัน”

สุดท้ายนี้ ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า นามสกุล บนต. ๔๓ ของพวกเราจะยังคงยั่งยืน และ คงอยู่ตราบนานเท่านาน ไม่ว่ากาลเวลาจะผ่านพ้นไปมากน้อยเพียงใดก็ไม่อาจที่จะทำให้พี่ ๆ น้อง ๆ ของ เราเสื่อมคลายไปได้อย่างแน่นอน และเชื่อว่าพวกเราจะต้องพบกันในทุก ๆ โอกาสที่มี ไม่เพียงการดำรงอยู่ ในฐานะรับราชการ หรือฐานะประชาชนทั่วไปก็ตาม ผมขออาราธนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกท่านเคารพสักการะ โปรดประทานพรให้ทุกท่านและครอบครัวประสบแต่ความสุข ความสำเร็จ สมหวังตามที่ทุกท่านปรารถนา ให้ชีวิตปราศจากสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง มีสุขภาพร่างกาย และจิตใจที่แข็งแรง ร่ำรวยในลาภยศสรรเสริญตาม ที่ต้องการ ขอภาวนาด้วยความเคารพรักและคิดถึงทุกท่านครับ

“ยิ่งพบ ยิ่งรู้จัก ยิ่งรักทุกท่านหมดใจ”

คำนำ

รายงานผลงานรุ่นเรื่อง “กรุงเทพมหานคร: มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination) ของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานคร ระดับต้น รุ่นที่ ๔๓ (บ.น.ด. ๔๓) สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับคำแนะนำจาก ผศ.ดร.ประทีป ฉัตรสุภางค์ กรรมการหลักสูตรนักบริหารกรุงเทพมหานคร ที่ปรึกษาทรงคุณวุฒิที่ท่านได้ถ่ายทอดความรู้ สร้างทักษะ มุมมอง และวิธีคิดในการจัดทำรายงานผลงานรุ่น จุดประกายแนวความคิด ตลอดจนให้คำปรึกษาในการศึกษาและข้อเสนอแนะแนวทางการศึกษาด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ทำให้รายงานผลงานฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณผู้บริหารกรุงเทพมหานครและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ร่วมให้ข้อมูล แนวคิด และประสบการณ์ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในมิติต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร และขอขอบคุณสถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคลกรุงเทพมหานคร สำนักงาน ก.ก. ที่ให้คำแนะนำ สนับสนุน และส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกันอย่างดียิ่งในการดำเนินการเกี่ยวกับผลงานรุ่นในครั้งนี้ รายงานผลงานรุ่นฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีความมุ่งหวังที่จะฟื้นฟูเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้เล็งเห็นว่าการท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญของการพลิกฟื้นระบบเศรษฐกิจของเมืองที่รวดเร็วที่สุด ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยว รวมถึงกระแสการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่มีแนวคิดการเชื่อมโยงจิตวิญญาณของชีวิตมนุษย์ สร้างขวัญและกำลังใจผ่านการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism) ผ่านการเชื่อมโยงจิตใจ จิตวิญญาณ ความเชื่อ ความศรัทธา หรือศาสนา วัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์ลึกซึ้ง เพื่อสร้างเสริมพลังกายพลังใจ กลายเป็นกลยุทธ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งสามารถต่อยอดไปสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน สร้างการกระจายรายได้สู่ชุมชนและส่งเสริมเศรษฐกิจเมือง และท้ายสุดคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากลยุทธ์และโครงการที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะสามารถนำไปต่อยอดเพื่อพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย ตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) การท่องเที่ยวไทยต้องมีความเข้มแข็งและสมดุล ยุกระดับการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว สร้างความเชื่อมั่นและมอบประสบการณ์ท่องเที่ยวคุณค่าสูง และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) หมายเหตุที่ ๒ “ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน” ประกอบกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๖ การต่อยอดความเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการเรียนรู้ ในยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๖.๒ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวระดับโลก และสนับสนุนประเด็นนโยบายที่ ๗ ด้านเศรษฐกิจดิจิทัลประเด็นพัฒนาที่ ๗.๓ ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Soft Power) และเศรษฐกิจระดับย่าน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานผลงาน “เรื่องกรุงเทพมหานคร: มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination) จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว กระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นเมืองที่ได้รับการกล่าวขวัญว่าเป็นเมืองน่าท่องเที่ยวอันดับ ๑ ของโลกต่อไป

คณะผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานคร

ระดับต้น รุ่นที่ ๔๓ (บ.น.ด. ๔๓)

๒๓ มิถุนายน – ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๓
๑.๓ ขอบเขตการศึกษา	๓
๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
๑.๖ ผลลัพธ์/ผลผลิต	๔
๑.๗ นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง	๔
บทที่ ๒ ทบทวนวรรณกรรม	
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ	๕
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมท่องเที่ยว	๑๑
๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism)	๑๙
๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำกลยุทธ์ทางการตลาด	๒๕
๒.๕ สถานการณ์การท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร	๒๘
๒.๖ กรณีสึกษาต่างประเทศ	๔๑
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการศึกษา	
๓.๑ วิธีการศึกษา	๕๗
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๘
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๘
๓.๔ วิธีการศึกษาและเก็บตัวอย่าง	๖๒
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๓
๓.๖ จริยธรรมการวิจัย	๖๓
บทที่ ๔ การวิเคราะห์ปัญหา	
๔.๑ การจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการทำ Application	๖๕
๔.๒ การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ	๗๗
๔.๓ กลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร	๘๔
บทที่ ๕ สรุป และอภิปราย	
๕.๑ สรุปผลภาพรวม	๘๙
๕.๒ การอภิปรายจากการศึกษา	๙๒
๕.๓ โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ	๙๘
๕.๔ ข้อเสนอแนะ	๑๐๘

สารบัญ

	หน้า
บรรณานุกรม	๑๑๐
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่	๑๑๓
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑๒๐
ภาคผนวก ค แบบสอบถามนักท่องเที่ยว	๑๒๓
ภาคผนวก ง ข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่	๑๓๐
ภาคผนวก จ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒๑๒
ภาคผนวก ฉ ข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว	๒๓๒
ภาคผนวก ช ประมวลภาพกิจกรรม Class Project บนต์. รุ่นที่ ๔๓	๒๔๒
ภาคผนวก ซ ประมวลภาพการฝึกอบรม บนต์. รุ่นที่ ๔๓	๒๗๒
ภาคผนวก ซ ประมวลภาพกิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต กิจกรรมศึกษาดูงาน และกิจกรรมทบทวนกระบวนการเรียนรู้ (After Action Review : AAR)	๒๘๒
ภาคผนวก ญ การนำเสนอผลงานส่วนบุคคล IS บนต์. รุ่นที่ ๔๓	๒๙๖
ภาคผนวก ฎ รายงานส่วนบุคคล IS บนต์. รุ่นที่ ๔๓	๓๐๑

บทที่ ๑

บทนำ

บทนี้เป็น การนำเสนอที่มาและความสำคัญของการศึกษา “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” ผู้ศึกษามุ่งหวังทำความเข้าใจ การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานคร หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา ผลที่คาดว่าจะได้รับ และนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ หลักการและเหตุผล

จากวิกฤตสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) อย่างรุนแรงตั้งแต่ปี ๒๐๑๙ ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross domestic product, GDP) ติดลบ -๖.๑ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๖) มูลค่าเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมลดลง ปัจจุบันหลังจากวิกฤตการณ์เริ่มคลี่คลาย เศรษฐกิจไทยในไตรมาสแรกของปี พ.ศ.๒๕๖๖ ขยายตัวร้อยละ ๒.๗ (ที่มา : CEIC รวบรวมโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ภาครัฐมีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ รวมทั้งภาคการท่องเที่ยวที่เป็นรายได้หลักหนึ่งในสามของประเทศไทย มีรายรับมูลค่าบริการด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๐.๘๗ ของมูลค่าด้านการท่องเที่ยวในช่วงก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) จากการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเต็มรูปแบบ เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๕

นอกจากมีผลต่อสุขภาพร่างกายแล้ว การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ยังสร้างความบอบช้ำในระดับจิตด้านจิตใจ และจิตวิญญาณ ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไปแบบ new normal รวมถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดกระแสการท่องเที่ยวแนวใหม่ ที่มีแนวคิดการเชื่อมโยงจิตวิญญาณของชีวิตมนุษย์ กับการสร้างสุขภาวะทางปัญญา การบำบัดและฟื้นฟูจิตใจ เสริมพลังชีวิต ทั้งทางร่างกายและจิตใจ (Body & Mind) ผ่านการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual tourism) ที่นักท่องเที่ยวมักจะเชื่อมโยงจิตใจ จิตวิญญาณ ความเชื่อ ความศรัทธา หรือศาสนา วัฒนธรรม ที่มีความสัมพันธ์ลึกซึ้ง เพื่อพัฒนาหรือสร้างเสริมพลังกาย พลังใจ และความหมายในการดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีความสุข

กรุงเทพมหานครเป็นจุดหมายอันดับหนึ่งของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก (Global destination cities index, ๒๐๑๙) มีต้นทุนทรัพยากรทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีอันดีงาม ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม มีเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติมากมาย อีกทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวใช้การลงทุนที่น้อยกว่า มีความคุ้มค่าสูง และมีความเสี่ยงต่ำ ประเทศไทยมีแผนพัฒนาท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ เป้าหมายหลัก คือ การท่องเที่ยวไทยต้องมีความเข้มแข็งและสมดุล ยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว สร้างความเชื่อมั่นและมอบประสบการณ์ท่องเที่ยวคุณค่าสูง และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เป้าหมายรอง คือ การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพสูงทุกกลุ่ม ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลส่งเสริมภาคการท่องเที่ยว มีความพร้อมในการรับมือและจัดการความเสี่ยงทุกรูปแบบเสมอ และอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) หมายความว่า ๒ “ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน” ประกอบกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๖ การต่อยอดความเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการเรียนรู้ ในยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๖.๒ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวระดับโลก

ในส่วนขององค์การภาครัฐและเอกชน เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ตระหนักถึงประเด็นปัญหา และเห็นโอกาสส่งเสริมการท่องเที่ยวได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเสริมพลังด้านบวกทั้งทางร่างกายและจิตใจ (Body & Mind) เป็นโครงการการท่องเที่ยวความสนใจพิเศษ : POWER SPOT Travel ๖๐ แหล่งทั่วประเทศ และจัดทำ ๑๐ เส้นทางท่องเที่ยวสร้างสรรค์ เน้นด้าน Wellness Tourism เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว Power Spot สอดรับกับกระแสการดูแลสุขภาพ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และพันธมิตรศูนย์กิจการสร้างสุข SOOK Enterprise ได้เปิดโครงการ “การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ : Spiritual Tourism” เพื่อเรียนรู้เส้นทางวัฒนธรรมเชื่อมโยงกับรากเหง้าแห่งจิตวิญญาณของชีวิต ผ่านกิจกรรมชุด “เยือนยมมตรา มาตุคาม”

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กล่าวถึงกระแสการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงความเชื่อและความศรัทธา ที่กำลังได้รับความนิยมไปทั่วโลก สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกถึง ๑๓,๗๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ.๒๕๖๕ หรือคิดเป็น ๔๖๕,๘๐๐ ล้านบาท และคาดว่าจะเพิ่มเป็น ๔๐,๙๒๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ.๒๕๗๖ หรือ ๑.๔ ล้านล้านบาท ภายใน ๑๐ ปี จากการคาดการณ์ของกระทรวงพาณิชย์พบว่า มูลค่าทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยว เฉพาะการแสวงบุญสามารถสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบมากถึง ๑๐,๘๐๐ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน ๐.๓๖% ต่อมูลค่าการท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

อีกทั้งจากการประกาศนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจประเทศไทยของนายกรัฐมนตรีคนที่ ๓๐ นายเศรษฐา ทวีสิน ที่จะเพิ่มรายได้จากภาคการท่องเที่ยวจาก ๗ แสนล้านบาทเป็น ๓ ล้านล้านบาท ในปี พ.ศ.๒๕๗๐ ยกระดับสนามบินสุวรรณภูมิเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ๑๒๐ ล้านคนต่อปี ผลักดันให้ประเทศไทยเป็น Wellness Destination of Asia เพื่อกระจายรายได้สู่ประชาชน

แม้ว่าการส่งเสริมเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ผ่านกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเป็นโอกาสพัฒนาจากกระแสการท่องเที่ยวแนวใหม่ของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวหลังวิกฤติโควิด - 19 อีกทั้งกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณทั้งพระราชวัง วัด ศาสนสถาน ศาลเจ้ากระจายตัวในหลายเขตพื้นที่ ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือก ๙ เขต สำคัญ ได้แก่ เขตดุสิต เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตดินแดง เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก ซึ่งมีสถานที่ที่มีความโดดเด่นด้านจิตวิญญาณ มีนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาตินิยมไปท่องเที่ยวและกราบไหว้ตามแรงศรัทธา หรือความเชื่อ เช่น พระบรมมหาราชวังที่มีวัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดอรุณราชวราราม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ศาลพระพรหม สี่แยกราชประสงค์ เป็นต้น แต่กรุงเทพมหานครยังมีความท้าทายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ต้องพัฒนาเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จากข้อมูลระบบการรับเรื่องร้องเรียนและบริหารจัดการปัญหาเมืองสำหรับกรุงเทพมหานคร ผ่านทางเว็บไซต์ Traffy Fondue ของพื้นที่ศึกษา ๙ เขต พบว่าปัญหาเส้นทางสัญจร และพื้นถนนทางเท้า ที่ชำรุด เป็นหลุม ขรุขระ การจัดวาง

แผนขายสินค้ากีดขวางเส้นทางเดินสัญจร เป็นต้น ดังนั้นคณะผู้ศึกษาได้มองเห็นโอกาสในการพัฒนา การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีทิศทางเป้าหมายชัดเจน โดยบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลสถานที่ เส้นทางสัญจรที่สะดวก สถานที่ใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานคร การนำเทคโนโลยีมาช่วยให้เข้าถึง ข้อมูลได้สะดวกรวดเร็ว รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ จัดแคมเปญกระตุ้น การท่องเที่ยวเพิ่มการกลับมาเที่ยวซ้ำเกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นและส่งเสริม เศรษฐกิจในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ เกิดการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ให้มีมาตรฐาน ตามเส้นทางท่องเที่ยวเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๑.๒ วัตถุประสงค์

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานคร : พื้นที่ ๙ เขต
- ๑.๒.๒ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกรุงเทพมหานคร ในการจัดทำ สื่อการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย
- ๑.๒.๓ เพื่อศึกษากลยุทธ์การตลาดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

- ๑.๓.๑ ขอบเขตด้านความต้องการของประชากร (นักท่องเที่ยว) ด้านการเงินโซคลาภ ด้านความรัก ด้านสุขภาพ ด้านการงาน และด้านความเป็นสิริมงคลสะอาดเคราะห์
- ๑.๓.๒ ขอบเขตพื้นที่ศึกษาครั้งนี้ กำหนด ๙ เขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตดุสิต เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตดินแดง เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก
- ๑.๓.๓ ขอบเขตด้านระยะเวลา เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ถึง วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา

- ๑.๔.๑ ศึกษาด้านเอกสาร ค้นหาข้อมูลจากเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น ทางเว็บไซต์ทั่วไป และเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ข้อมูลด้านนโยบายแผนงานโครงการของภาครัฐ และเอกชน รวมทั้งเอกสารรายงานผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการที่ผ่านมา
- ๑.๔.๒ ศึกษาภาคสนาม ดังนี้
 - ๑) ศึกษาและสำรวจแหล่งท่องเที่ยว เส้นทาง สภาพกายภาพของพื้นที่ ๙ เขต และบริเวณใกล้เคียง ๓๐๐ – ๕๐๐ เมตร
 - ๒) การสำรวจความคิดเห็นของคนในพื้นที่ ๙ เขต ได้แก่ กลุ่มธุรกิจชุมชน ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในการมีส่วนร่วมหรือต้องการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ
 - ๓) การสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติโดยใช้ แบบสอบถาม
 - ๔) การสัมภาษณ์ผู้บริหารส่วนงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ๙ เขต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงความคิดเห็นของหน่วยงาน ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยวได้ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่ยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย

๑.๕.๒ ส่งเสริมการสร้างรายได้ของประชาชนในพื้นที่

๑.๕.๓ ประชาชนในพื้นที่ได้รับความสะดวก จากการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ให้มีมาตรฐาน

๑.๕.๔ นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวได้ง่าย สะดวก ตรงตามเจตนา และความปรารถนา

๑.๕.๕ กรุงเทพมหานครได้กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน แหล่งท่องเที่ยวให้เกิดรายได้เพิ่ม และเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว

๑.๕.๖ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยวมีฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวแนวใหม่ สามารถขยายผลไปเขตพื้นที่อื่นเพิ่มเติม

๑.๕.๗ ประเทศไทยมีรายได้เพิ่มจากภาคการท่องเที่ยว จากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น

๑.๖ ผลลัพธ์/ผลผลิต

๑.๖.๑ ฐานข้อมูลการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ กรุงเทพมหานคร

๑.๖.๒ เส้นทางท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ กรุงเทพฯ ผ่านแอปพลิเคชัน

๑.๖.๓ โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวและแนวปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ กรุงเทพมหานคร

๑.๖.๔ กลยุทธ์การตลาดส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ กรุงเทพมหานคร

๑.๗ นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อสร้างเสริมพลังบวก ความมั่นคงด้านจิตใจ จิตวิญญาณ หรือความเชื่อศรัทธา อาจมีความคล้ายคลึงเชื่อมโยงกับศาสนาหรือไม่เกี่ยวข้องก็ได้ มุ่งเน้นไปที่การค้นหาความมุ่งหมายในชีวิต การฟื้นฟู เยียวยาหลักในระดับภายในจิตใจ

บทที่ ๒

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง “กรุงเทพมหานคร : มหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย” (Bangkok: Envisioning Asia’s Premier Spiritual Tourism Destination)” ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมท่องเที่ยว
- ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism)
- ๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดทำกลยุทธ์ทางการตลาด
- ๒.๕ สถานการณ์การการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร
- ๒.๖ กรณีสึกษาต่างประเทศ ได้แก่
 - ๒.๖.๑ ฮองกง
 - ๒.๖.๒ มาเลเซีย
 - ๒.๖.๓ อินเดีย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ

๒.๑.๑ ความหมายของการจัดการ

Hellrigal, Slocum, & Jackson (อ้างใน สิรินพรรณ สุขไพบัณ, ๒๕๖๐, น. ๑๑) การจัดการ คือ งานและกิจกรรมซึ่งรวมถึงการกำกับการหรือหน่วยงานขององค์กรโดยใช้กระบวนการทางจัดการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การชี้นำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

Wehrich & Koonz กล่าวว่า การจัดการ คือ กระบวนการของการออกแบบและการรักษา สภาพแวดล้อม ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสรุป คือ

๑) ผู้บริหารจะต้องดำเนินการตามหน้าที่ทางการจัดการ ๕ ประการคือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การชี้นำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

๒) การจัดการสามารถประยุกต์ใช้ได้กับองค์กรทุกประเภท

๓) การจัดการสามารถประยุกต์ใช้ได้กับผู้บริหารทุกคน

๔) การจัดการเกี่ยวข้องกับการผลิตผลโดยนัยของประสิทธิผลและประสิทธิภาพ สมภพ ระวังทุกข์ (๒๕๕๔, น. ๒) การจัดการ คือ การติดตามการดำเนินการตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยองค์การหรือบุคคลที่ร่วมงานกันเพื่อบรรลุเป้าหมายผู้จัดการมีบทบาทต่อความสำเร็จขององค์การ ซึ่งการเป็นผู้บริหารที่ได้รับการยอมรับนั้น ไม่ได้มาจากพรสวรรค์เพียงอย่างเดียว แต่สามารถฝึกฝนกันได้ เพราะการบริหารจัดการ คือ การให้คนทำงานให้สำเร็จตามที่กำหนด

พิมลจรรย์ นามวัฒน์ (๒๕๓๘, น. ๒๑) ได้ให้ความหมายของการจัดการว่า การจัดการ หมายถึง การดำเนินงานตามนโยบายโดยขอบเขตจำกัด ซึ่งกำหนดขึ้นโดยผู้บริหารระดับสูง และเป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับล่างลงมาเป็นปฏิบัติให้บรรลุผลตามนโยบาย คำว่าการจัดการใช้ในกิจการ องค์กรธุรกิจ บริษัทอุตสาหกรรม หรือองค์การเอกชน

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (๒๕๔๙, น. ๑๓) กล่าวว่า การจัดการ (Management) คือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organization) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

พัชสิรี ชมพุดำ (๒๕๕๒, น. ๕) การจัดการ คือ การดำเนินการในการวางแผน ตัดสินใจการจัดองค์การ การนำ และการควบคุมทรัพยากรพื้นฐานขององค์การ อันได้แก่ ทรัพยากร การเงิน สินทรัพย์ถาวร ข้อมูลและทรัพยากรมนุษย์ เพื่อช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น การจัดการจึงประกอบด้วยหน้าที่ทางการจัดการ ๔ อย่าง ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Control)

สรุปได้ว่า การจัดการ คือ กระบวนการที่จะทำให้องค์การบรรลุตามเป้าหมายขององค์การ โดยนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการจัดการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Control)

๒.๑.๒ ความสำคัญของการจัดการ

การจัดการเป็นงานที่ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ในการดำเนินการโดยเฉพาะวิธีการ ปฏิบัติด้านการจัดการนั้นเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ คอยดูแลเอาใจใส่ และใช้ความพยายามสนับสนุนกลุ่มบุคคลในองค์การเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้เพื่อให้เกิดผลดีทางการจัดการ (วิลาวรรณ รพีพิศาล, ๒๕๕๐, น. ๓๒ - ๓๓) ดังนี้

๑) ทำให้เกิดประสิทธิภาพทางการบริหาร โดยทั่วไปจะเห็นว่าการดำเนินงานขององค์การจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด องค์การจำเป็นต้องมีกระบวนการปฏิบัติงานที่ดีทั้งเรื่อง การวางแผนจัดองค์การ จัดคนเข้าทำงาน การขึ้นนำและการควบคุม คือ ต้องทำให้งานต่าง ๆ ดำเนินไปตามเป้าหมายที่วางไว้และได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างคุ้มค่า โดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด

๒) ทำให้เกิดประโยชน์ในด้านเวลา หมายถึง การดำเนินงานขององค์การที่มีการวางแผนไว้ชัดเจน จะทำให้งานต่าง ๆ ขององค์การดำเนินไปอย่างราบรื่น รวดเร็ว สำเร็จตามระยะเวลา และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๓) เป็นวิธีการปฏิบัติงานอย่างหนึ่ง หมายถึง การจัดการเปรียบเสมือนเครื่องมือที่จะช่วยเสริมบุคลากรในองค์การให้เห็นความสำคัญต่องาน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยจะต้องให้ทุกคนได้รับทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยความมั่นใจ เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

๔) ช่วยลดต้นทุนในการดำเนินงาน หมายถึง ในกรณีที่ต้องครมมีผู้บริหารและกระบวนการจัดการที่ดีแล้ว ย่อมจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้ โดยเฉพาะในเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงาน เช่น คน เงิน วัสดุ-อุปกรณ์ เวลา เป็นต้น

๕) ทำให้เกิดคุณค่าทางสังคม องค์การธุรกิจที่ได้พยายามบริหารงานให้มีประสิทธิภาพจนเป็นที่รู้จักและยอมรับโดยทั่วไป ย่อมสนองความต้องการของสังคมในด้านผลิตภัณฑ์และบริการที่ดีได้ เช่น ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต การบริการเพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดการเป็นกระบวนการการปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งถ้าหากมีการจัดการที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านการบริหาร ด้านเวลา ด้านการปฏิบัติ ด้านการดำเนินงาน และส่งผลให้เกิดคุณค่าทางสังคม

๒.๑.๓ หน้าที่ในการจัดการ (Functions of management)

หน้าที่ทางการจัดการ หรือการบริหารถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญของงานแต่ละงาน ในองค์กรผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่จะเป็นผู้สร้างโอกาสในการปฏิบัติงาน ให้แก่คณะบุคคล หรือกลุ่มบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงได้รับความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ที่สำคัญผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความชำนาญ มีประสบการณ์ในแง่มุมต่าง ๆ ของกระบวนการบริหารจัดการ โดยมีรายละเอียดของบทบาทหน้าที่ของกระบวนการบริหารจัดการ (วิลาวรรณ รพีพิศาล, ๒๕๕๐, น. ๔๒ - ๔๓) ดังนี้

๑) การวางแผน (Planning) เป็นงานขั้นแรกที่ต้องกระทำก่อนที่จะไปจัดการ ในหน้าที่อื่น ๆ ซึ่งงานที่เกี่ยวกับแผนนั้นจะเป็นเรื่องของการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานในขั้นต้น โดยจะต้องกำหนดเป็นโครงรูปของงานออกมาอย่างชัดเจนเพื่อเป็นการตัดสินใจว่าองค์กรจะทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ทำเมื่อไหร่ และจะให้ใครเป็นผู้ปฏิบัติบ้างในงานแต่ละส่วนที่จะกำหนดขึ้น

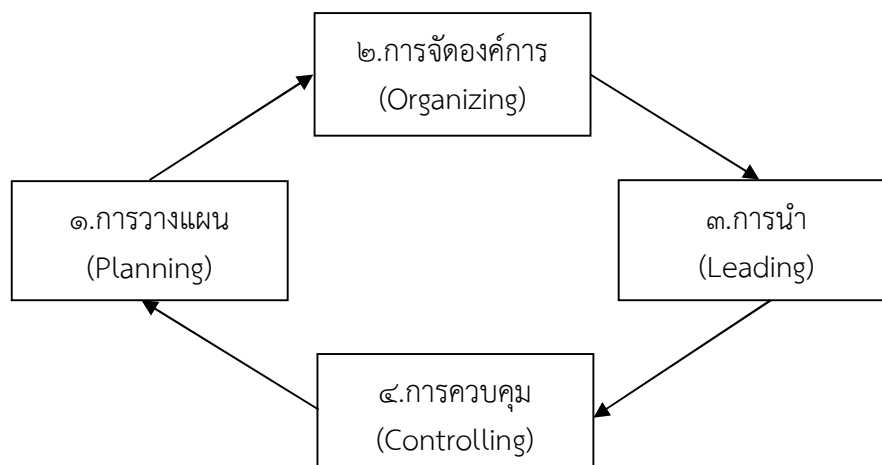
๒) การจัดองค์กร (Organizing) เป็นงานที่ถูกจัดทำต่อจากแผนงานที่ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในการจัดองค์กรนั้น ผู้บริหารจะต้องจัดรูปแบบโครงสร้างของงานออกมาให้ชัดเจน ในเรื่องของปริมาณงานที่จะต้องจัดทำไม่ว่าจะเป็นการจัดระบบการทำงาน ตลอดจนการประสานสัมพันธ์ของงานแต่ละงาน เพื่อให้เป็นระเบียบแบบแผนของการปฏิบัติที่ดี และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรมากที่สุด

๓) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หลังจากที่ต้องมีแผนงานและจัดโครงสร้างของงานไว้เรียบร้อยแล้ว งานในขั้นนี้จะดูแลเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อสรรหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานในองค์กร ซึ่งกระบวนการนั้นจะถูกเริ่มต้นตั้งแต่การวางแผน เพื่อพิจารณาความต้องการกำลังคนด้วยการสรรหาคัดเลือก บรรจุ ฝึกอบรมและพัฒนา ประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมไปถึงกำหนดค่าตอบแทน จัดสวัสดิการ และการออกจากงาน

๔) การชี้นำ (Leading) เมื่อองค์กรได้ทำการคัดเลือกบุคลากรตามกระบวนการที่ถูกต้องและเป็นธรรมแล้ว ก็จะได้บุคลากรที่มีความเหมาะสมตามความต้องการเข้ามาปฏิบัติงาน และในขั้นนี้ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่ชักจูงให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ การชี้นำหรือสั่งการถือว่าเป็นงานที่ต้องใช้ศิลปะค่อนข้างสูงที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือด้วยความเต็มใจ ดังนั้นในการชี้นำอาจจะใช้วิธีการออกคำสั่งแบบขอร้อง ให้คำแนะนำ โดยจะไม่ใช้วิธีการบังคับอย่างเด็ดขาด

๕) การควบคุม (Controlling) ถือเป็นงานขั้นสุดท้ายของกระบวนการจัดการที่คอยดูแลตรวจสอบการดำเนินงานของบุคลากรแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร งานคืบหน้าไปถึงไหน มีปัญหาอุปสรรคอะไรเกิดขึ้น ซึ่งวิธีการควบคุมนั้นผู้บริหารอาจจะใช้วิธีการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานด้วยตนเอง หรือการตรวจสอบผลงานตามขั้นตอนซึ่งแล้วแต่ความเหมาะสม ที่สำคัญคืออย่าให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกว่าการกำลังถูกจับผิด หลังจากนั้นจะนำผลที่ได้จากการดูแลควบคุมมาดำเนินการแก้ไขต่อไป

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (๒๕๔๙, น. ๑๓) ระบุว่า หน้าที่ในการบริหาร ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ ๑) การวางแผน ๒) การจัดองค์กร ๓) การนำ ๔) การควบคุม โดยทั้ง ๔ ขั้นตอนมีความสัมพันธ์กัน คือ เมื่อมีการวางแผนแล้วจะต้องมีการจัดสรรหน้าที่ว่ามีใครทำหน้าที่อะไรบ้าง ขั้นตอนต่อไปจึงมีการสั่งการและชักนำให้พนักงานปฏิบัติตามแผน เมื่อมีการปฏิบัติตามแผนแล้วยังจำเป็นจะต้องมีขั้นตอนสุดท้าย คือ การควบคุมให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งขั้นตอนการบริหารทั้ง ๔ ขั้นตอน จะเกี่ยวข้องกับทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) ทรัพยากรทางกายภาพ (Physical Resource) ทรัพยากรข้อมูล (Information Resource) ทรัพยากรทางการเงิน (Financial Resource) ดังแสดงภาพที่ ๒.๑

ภาพที่ ๒.๑ ความสัมพันธ์ของหน้าที่ในการบริหารขั้นพื้นฐาน

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า หน้าที่ในการจัดการ ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ ๑) การวางแผน ๒) การจัดองค์การ ๓) การนำ ๔) การควบคุม โดยทั้ง ๔ ขั้นตอน มีความสัมพันธ์กัน และมีความเกี่ยวข้องกับทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) ทรัพยากรทางกายภาพ (Physical Resource) ทรัพยากรข้อมูล (Information Resource) ทรัพยากรทางการเงิน (Financial Resource)

๒.๑.๔ การจัดการตามหลักบริหาร (Administrative Management)

แนวคิดที่มุ่งเน้นการจัดองค์การในภาพรวมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีผู้จัดการและผู้บริหารรับผิดชอบในการประสานกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มและส่วนงานต่าง ๆ ในองค์กร นักคิดที่สำคัญ ได้แก่ Henri Fayol (ค.ศ. ๑๘๔๑ - ๑๙๒๕) นักอุตสาหกรรมชาวฝรั่งเศส ผู้เขียนหนังสือชื่อ “General and Industrial Management” ได้นำประสบการณ์ของตนเองมาเผยแพร่วิธีการปฏิบัติทางด้านการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้จัดการคนอื่น ๆ ใช้เป็นแนวทางในการบริหารโดยให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรม และคิดว่ากิจกรรมใด ๆ ก็ตามจะสำเร็จบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งจะเน้นกระบวนการบริหารขั้นพื้นฐานไว้ ๕ ประการ หรือชื่อย่อว่า POCCC (วิลารรณ รพีพิศาล, ๒๕๕๐, น. ๓๔ - ๓๕) ดังนี้

๑) Planning (การวางแผน) คือ การคาดคะเนเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า ที่ถือว่าเป็นผลกระทบท่อธุรกิจได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๒) Organizing (การจัดองค์การ) คือ กระบวนการจัดโครงสร้างของคนและงาน โดยมีการแบ่งงานและกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ

๓) Commanding (การบังคับบัญชา) คือ การวางหลักการบังคับบัญชาสั่งการให้สมาชิกในองค์กรปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด

๔) Co-ordinating (การประสานงาน) คือ ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะคอยเชื่อมโยงงานต่าง ๆ ให้ดำเนินไปด้วยกัน

๕) Controlling (การควบคุม) คือ การกำกับดูแลงานที่มอบหมายให้ปฏิบัติงาน ดำเนินไปตามแผนที่วางไว้

นอกจากนี้ Fayol ยังได้คิดค้นหลักการจัดการ (A principle of management) ๑๔ ข้อ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Dubrin & Ireland, ๑๙๙๓, p. ๓๗) (อ้างใน สิรินพรรณ สุขไยพันธ์, ๒๕๖๐, น. ๑๕) ดังนี้

๑) การแบ่งงานกันทำ (Division of work) โดยการเพิ่มการแบ่งงานกันทำตามความสามารถหรือความถนัดในงานแต่ละงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

๒) อำนาจหน้าที่ (Authority) ผู้บริหารมีสิทธิที่จะสั่งการและมีอำนาจที่จะบังคับให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ

๓) เอกภาพการสั่งการ (Unity of command) ผู้ใต้บังคับบัญชาควรรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ที่เรียกว่าหลักการ One man one boss

๔) วินัย (Discipline) ผู้ใต้บังคับบัญชาควรให้ความเคารพและเชื่อฟังในข้อกำหนดและนโยบายขององค์กร

๕) เอกภาพในทิศทาง (Unity of direction) งานแต่ละงานในแต่ละกลุ่มหรือแต่ละฝ่ายควรปฏิบัติงานภายใต้แผนและการอำนวยการเดียวกัน

๖) ผลประโยชน์ส่วนตัวขึ้นกับผลประโยชน์ส่วนรวม คือ ผลประโยชน์ทางสังคมควรมาก่อนเป็นลำดับแรก ผลประโยชน์ขององค์กรเป็นอันดับที่สอง และผลประโยชน์ของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มคนมาเป็นอันดับสุดท้าย

๗) ผลตอบแทน (Remuneration) คนงานควรได้รับค่าจ้างอย่างยุติธรรม ผลตอบแทนนั้นต้องเป็นที่ยอมรับได้ทั้งคนงานและองค์กร

๘) รวมอำนาจ (Centralization) เพิ่มบทบาทของผู้ใต้บังคับบัญชาในกระบวนการตัดสินใจ คือ การกระจายอำนาจ (Decentralization) ขณะที่หากลดบทบาทลงจะเป็นการรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง (Centralization) ดังนั้น ผู้บริหารที่มีความสามารถต้องตัดสินใจอย่างถูกต้องว่าสถานการณ์ใดควรรวมอำนาจและสถานการณ์ใดควรกระจายอำนาจ

๙) สายการบังคับบัญชา (Scalar chain) ควรกำหนดสายการบังคับบัญชาของแต่ละหน่วยงานในองค์กรให้ชัดเจน ไม่เหลื่อมล้ำ ทับซ้อน หรือคลุมเครือ ซึ่งสายการบังคับบัญชานี้จะสัมพันธ์กับการสื่อสารในองค์กรด้วย

๑๐) ระเบียบ (Order) ทุกสิ่งทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผน การบรรจุลูกจ้างเข้าทำงานควรคำนึงถึงคุณสมบัติ และองค์กรควรต้องจัดให้บุคคลทำงานที่เหมาะสมกับตนเอง

๑๑) ยุติธรรม (Equity) ผู้บริหารควรบังคับบัญชาด้วยความเมตตากรุณาและยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

๑๒) ความมั่นคง (Stability of Tenure of Personnel) อัตราการออกจากงานสูงแสดงให้เห็นถึงสภาพไร้อำนาจของผู้บริหารและองค์กร ผู้บริหารควรสร้างความรู้สึกในเรื่องความมั่นคงในหน้าที่การงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อลดอัตราการออกจากงานให้น้อยลง

๑๓) การริเริ่ม (Initiative) ผู้ใต้บังคับบัญชาควรได้รับโอกาสในการออกแบบและดำเนินการตามแผนด้วยตนเอง

๑๔) ความสามัคคี (Esprit de Corps) เพื่อให้การทำงานเป็นทีมประสบความสำเร็จ การส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพทั้งองค์กร

Gulick & Urwick ได้นำแนวคิดของ Fayol มาพัฒนาเพื่อให้ความสอดคล้องกับงานมากขึ้น โดยเน้นให้เห็นว่าการจัดการจำเป็นต้องมีกระบวนการหรือขั้นตอนปฏิบัติและได้สรุปกระบวนการบริหารไว้ในหนังสือ “Papers on the Science of Administration” ปี ๑๙๓๗ ว่า กระบวนการบริหารประกอบ ด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ๗ ประการ โดยใช้ชื่อย่อว่า POSDCoRB (วิลาวรรณ รพีพิศาล, ๒๕๕๐, น. ๓๗) ดังนี้

- ๑) Planning คือ การวางแผน กำหนดเป้าหมายและนโยบายในการปฏิบัติงาน
 - ๒) Organizing คือ การจัดองค์การหรือการจัดโครงสร้างของงาน โดยแบ่งงานสายการบังคับบัญชาและอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบงานของแต่ละงาน
 - ๓) Staffing คือ การจัดคนเข้าทำงานเป็นการบริหารงานด้านทรัพยากรมนุษย์ เริ่มตั้งแต่การสรรหา การคัดเลือก เป็นต้น
 - ๔) Directing คือ การอำนวยการหรือการชี้นำ เป็นเรื่องของการตัดสินใจสั่งการควบคุมบังคับบัญชา
 - ๕) Co-ordinating คือ การประสานงานให้เกิดความร่วมมือภายในองค์การ
 - ๖) Reporting คือ การรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา
 - ๗) Budgeting คือ การจัดสรรงบประมาณ เพื่อรองรับการใช้จ่ายขององค์กร
- ต่อมา ชูบ กาญจนประกร (๒๕๒๖, น. ๓๔๖) ได้เพิ่ม “PA” คือ นโยบาย (Policy) และอำนาจหน้าที่ (Authority) กลายเป็น “PA - POSDCoRB” ประกอบด้วย
- ๑) นโยบาย (Policy) คือ นโยบายที่จะใช้ในการบริหารงาน ตลอดจนวิธีการกำหนดนโยบายดังกล่าวนี้ด้วย
 - ๒) อำนาจหน้าที่ (Authority) คือ อำนาจหน้าที่ของแต่ละระบบงาน ตลอดจนการมอบหมายอำนาจหน้าที่ในระบบงานเหล่านี้ด้วย
 - ๓) การวางแผน (Planning) คือ การวางแผนที่จะดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นสอดคล้องต้องกับนโยบาย การที่จะได้แผนงานที่ถูกต้องจำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการวางแผน และการคาดหรือทำนายเหตุการณ์ในอนาคตด้วย
 - ๔) การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดรูปงานของระบบงานต่าง ๆ ในการจัดรูปงานนี้สิ่งที่ควรนำมาพิจารณาประกอบคือ วิธีการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดรูปงานและวิธีการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องต้องการ ในการจัดรูปงานดังกล่าวนี้อาจมีการพิจารณาในด้านการควบคุม การปฏิบัติงานหรือในด้านการแบ่งงาน เช่น หน่วยงานหลัก (line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานสนับสนุน (Auxiliary)
 - ๕) การบุคลากร (Staffing) คือ การจัดหาบุคคลที่มีความรู้และความสามารถมาบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน และอาจครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินการกับบุคลากร เช่น การสรรหาบุคคล การบรรจุและแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การฝึกอบรม การกำหนดค่าตอบแทน การให้พ้นจากงาน หรือการเลิกจ้าง และการให้บำเหน็จบำนาญ
 - ๖) การอำนวยการ (Directing) คือ การอำนวยการซึ่งรวมถึงการควบคุมงานและนิเทศงาน ตลอดจนถึงศิลปะในการบริหารงาน เช่น ความเป็นผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ และการจูงใจ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการวินิจฉัยสั่งการ และการมอบอำนาจหน้าที่อันเป็นหลักสำคัญยิ่งในการบริหารงานด้วย
 - ๗) การประสานงาน (Coordinating) คือ การประสานงานเพื่อให้งานดำเนินไปโดยสะดวกและเรียบร้อย และเพื่อที่จะให้การประสานงานดีขึ้น ตลอดจนแก้ไขปัญหาคัดข้องต่าง ๆ นักบริหารจำเป็นต้องศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการประสานงานแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ยังจะต้องจัดให้มีระบบการประสานงานที่ดีในหน่วยงานของตนและกับหน่วยงานอื่น ๆ ด้วย สิ่งที่จะช่วยให้การประสานงานดำเนินไปด้วยดีก็คือ การติดต่อสื่อสารที่ดี

๘) การรายงาน (Reporting) คือ การรายงานผลการปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์ผลงานด้วยกิจกรรมทั้งหมดนี้มีส่วนสัมพันธ์ต่อเนื่องกับการติดต่อสื่อสารเป็นอันมาก

๙) การงบประมาณ (Budgeting) คือ การงบประมาณและการจัดงบประมาณซึ่งเป็นกระบวนการสุดท้ายของการบริหารงานที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นักบริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถเข้าใจระบบงบประมาณ กระบวนการในการจัดงบประมาณและการเงิน และการใช้วิธีงบประมาณเป็นเครื่องมือในการวางแผนและควบคุมงานด้วย

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดการตามหลักบริหารเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการจัดองค์การในภาพรวมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีผู้จัดการและผู้บริหารรับผิดชอบในการประสานกิจกรรมต่าง ๆ ไดโนอาศัยกระบวนการต่าง ๆ เช่น Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ) Commanding (การบังคับบัญชา) Co - ordination (การประสานงาน) และ Controlling (การควบคุม)

ดังนั้นจากความหมาย ความสำคัญ หน้าที่ การจัดการตามหลักบริหาร สามารถกล่าวได้ว่ามีประโยชน์ต่อการศึกษาในหัวข้อ “กรุงเทพมหานคร : มหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นความหวังของคนไทยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศชาติ การท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประชาชนโดยรวม รายได้ของการท่องเที่ยวมาจากการใช้จ่ายเงินของคนด้านการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการสร้างงานและรายได้ในภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เช่น พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ที่พักแรม อาหารเครื่องดื่ม ของที่ระลึก อุปกรณ์เครื่องใช้ในการเดินทาง การสื่อสารและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการด้านการให้บริการท่องเที่ยว ซึ่งหัวใจของธุรกิจท่องเที่ยวได้แก่ การบริหารจัดการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ นักการเมือง ข้าราชการ (ส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น) ภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร พนักงานผู้ให้บริการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประชาชนทั่วไป กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานภาครัฐจึงต้องมีการบริหารจัดการทำแผนและนโยบายการท่องเที่ยวโดยรวม และนำแผนไปปฏิบัติให้ได้ตามนโยบายในทุกภาคส่วน การบริหารจัดการติดตามและวิเคราะห์การปฏิบัติงานในทุกภาคส่วน ควบคุมการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนและนโยบาย และจัดการเครือข่ายทั้งส่วนของภาครัฐและส่วนของภาคเอกชนให้ทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

๒.๒.๑ ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวนับว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่กับมนุษย์มาตั้งแต่อดีต มนุษย์เรียนรู้ที่จะเดินทางเพื่อแสวงหาสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเองอยู่เสมอ มีผู้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

แมคอินทอช และโกลด์เนอร์ (McIntosh; & Goeldner : ๑๙๘๖) (อ้างใน พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล, ๒๕๕๓, น. ๗) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการนันทนาการรูปแบบหนึ่ง โดยเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

สุรเชษฐ์ เชษฐมาส (๒๕๔๑, น. ๒) กล่าวถึงการท่องเที่ยวว่าเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยภูมิลาเนาไปยังสถานที่อยู่ห่างไกล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน หรือหาประสบการณ์แปลกใหม่ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวันในภูมิลาเนาของตนเอง ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบต่าง ๆ ของสถานที่ที่เดินทางผ่าน หรือสถานที่ท่องเที่ยวที่เข้าไป และจะต้องทำการพักค้างแรมในสถานที่นั้น ๆ

ปรีชา แดงโรจน์ (๒๕๔๔, น. ๒๙) ให้ความหมายการท่องเที่ยวว่า เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ และเป็นการเดินทางที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกล และการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่รวมทั้งยังมีการให้คำจำกัดความเพิ่มไว้อีกด้วยว่า จุดมุ่งหมายของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไม่อยู่ประจำแต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (๒๕๔๙) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวตามความหมายขององค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ว่าการท่องเที่ยวหมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ ๓ ประการ คือ

- ๑) ต้องมีการเดินทาง
- ๒) ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน
- ๓) ต้องมีจุดหมายของการเดินทาง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่มนุษย์กระทำเพื่อไปสัมผัสสภาพที่แตกต่างจากที่เป็นอยู่โดยอาจพักผ่อน หรือไม่พักผ่อน ณ ที่นั้นก็ได้เพื่อผ่อนคลาย พักผ่อนหย่อนใจ ศึกษา ประชุม สัมมนา ประกอบธุรกิจ ชมนิทรรศการ เยี่ยมเยือนเพื่อนหรือญาติมิตร และสร้างความรื่นรมย์ให้กับชีวิต

๒.๒.๒ องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

แมคอินทอช, โกลดเนอร์, และริทชี (Mcintosh ; Goildner ; & Ritchie. ๑๙๙๕ : น. ๙ - ๑๐) (อ้างในพรทิพย์ กิจเจริญไพศาล, ๒๕๕๓, น. ๘) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวว่ามี ๔ ประการ คือ

๑) นักท่องเที่ยว ซึ่งต้องใช้จ่ายในการเดินทางอย่างน้อยที่สุดเป็นค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าของที่ระลึกและการบริการอื่น ๆ ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะหมุนเวียนกระจายไปในธุรกิจบริการต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น นักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) นักท่องเที่ยวค้างคืน (Tourism) ได้แก่ ผู้มาเยือนชั่วคราว โดยพำนักรอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อย ๒๔ ชั่วโมง เพื่อใช้เวลาว่างในการพักผ่อน บันทึกลง สุขภาพ ศาสนา การศึกษา และการกีฬา หรือเพื่อธุรกิจ การเยี่ยมญาติ การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ และการประชุมสัมมนา

(๒) นักท่องเที่ยวไม่ค้างคืน (Excursionist) หรือโดยทั่วไปใช้คำว่า นักทัศนอาร ได้แก่ ผู้มาเยือนเป็นการชั่วคราว โดยใช้เวลาอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง ทั้งนี้รวมถึงผู้โดยสารที่มากับเรือเดินสมุทรด้วย

๒) ธุรกิจ ซึ่งทำหน้าที่จัดหาสินค้าและบริการต่าง ๆ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ร้านอาหารและภัตตาคาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ร้านค้าของที่ระลึก และขายสินค้าพื้นเมือง

๓) รัฐบาลของประเทศ หรือของท้องถิ่น ซึ่งทำหน้าที่จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ที่เอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว เช่น ถนน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน ระบบไฟฟ้า น้ำประปา ระบบการสื่อสารที่ทันสมัย เป็นการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศ และเพื่อความสะดวกสบายของคนในท้องถิ่น

๔) ประชาชนในประเทศนั้น ๆ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการต้อนรับและดึงดูดนักท่องเที่ยวหรือแขกผู้มาเยือนท้องถิ่นนั้นซ้ำอีก หรืออาจชักชวนผู้ไม่เคยมาเยือนให้ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว รวมถึงการแสดงความมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเองให้ยั่งยืนต่อไป

กุลวดี ละม้ายจีน (๒๕๕๒, น. ๕ - ๖) กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๕ ประการ หรือที่เรียกว่า ๕As ได้แก่

ประการที่หนึ่ง ความดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ หรือมีลักษณะชวนตา ชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว อันมีสาเหตุมาจากมีความงามตามธรรมชาติ เช่น ชายหาดขาว แนวปะการังที่มีสีสันสวยงาม รวมทั้งปลาชนิดต่าง ๆ ป่าที่มีพันธุ์ไม้นานาชาติ หรือความงดงามที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ทะเลสาบ รีสอร์ทในหุบเขา

ประการที่สอง ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) หมายถึง การที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด ถึงแม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเที่ยวชม หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการจัดสร้างการคมนาคมที่สะดวกสบาย

ประการที่สาม สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับ คือ ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐานขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ระบบการสื่อสารต่าง ๆ

ประการที่สี่ ที่พัก (Accommodation) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวนั้น สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการ คือ ที่พักแรม เนื่องจากในการเดินทางไปท่องเที่ยวนั้นบางครั้งอาจมีการนอนพักค้างภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวควรมีการจัดบริการที่พักแรมภายในแหล่งท่องเที่ยวด้วย

ประการที่ห้า กิจกรรม (Activity) หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า การล่องแก่ง การพายเรือ หรือกิจกรรมการร่ำรำ การจัดงานรื่นเริง การบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ที่มีศักยภาพในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวหรือประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองตอบต่อจุดประสงค์ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และจะต้องมีองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (Niche Tourism) ที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นพิเศษ ยกตัวอย่างเช่น นักอนุรักษ์ นักผจญภัย นักวิชาการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ หรือปัจจัยพื้นฐานทั้ง ๕ ด้าน นั่นก็คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ความสามารถในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก และกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นค่อนข้างน้อย เพราะกลุ่มดังกล่าวสนใจเดินทางเพื่อที่จะศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่มีความดั้งเดิมและใกล้เคียงกับความเป็นอัตลักษณ์ของสถานที่นั้น ๆ มากที่สุด แต่ก็ต้องระมัดระวังในการสร้างสิ่งต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวก ฉะนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนที่ดีเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อการทรัพยากรการท่องเที่ยว และทรัพยากรทางวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น คนในชุมชนให้น้อยที่สุด แหล่งท่องเที่ยวก็ควรตระหนักถึงการพัฒนาการจัดการในปัจจุบันเหล่านี้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นของตนเองเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมหรือเกิดผลกระทบให้น้อยที่สุด

๒.๒.๓ ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสูงในการนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกอื่น ๆ

การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้ (ฉัตรชัย ดัวงจาด, ๒๕๔๕, น. ๘)

๑) ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ ดังนี้

- เป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ
- ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน
- ก่อให้เกิดการกระจายรายได้
- ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น
- ก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต

๒) ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ ดังนี้

- ช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น
- ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่นช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและ

สิ่งแวดล้อม

- ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา
- ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น
- ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้น ทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้า

ที่ระลึกจำหน่าย

- ช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคี

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีบทบาทที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งในแง่ของการสร้างเงินตราต่างประเทศ ความสำคัญต่อดุลการค้าและบริการ รวมทั้งการสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และยังมีบทบาทต่อสังคมไม่ว่าจะเป็นการสร้างงาน การกระจายรายได้ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๒.๒.๔ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

อุดม เชยกิจวงศ์และคณะ. (๒๕๔๘, น. ๔๒ - ๔๙) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวมีหลายสาเหตุด้วยกัน โดยขึ้นอยู่กับจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งได้เป็น ๗ ประเภท ดังนี้

๑) การท่องเที่ยวเพื่อสันทนาการ (Recreational tourism) เป็นการเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬา เล่นกีฬา แชน้ำพุแร่รักษาโรค การอาบแดด และการสมาคมกันในสิ่งแวดล้อมที่ผ่อนคลายจิตใจ

๒) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Intensive tourism) เป็นการท่องเที่ยวซึ่งจัดขึ้นเพื่อเป็นรางวัลแก่พนักงาน เป็นสวัสดิการของหน่วยงาน และบริษัทห้างร้านต่าง ๆ เพื่อดูงาน การสันทนาการ โดยหน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

๓) การท่องเที่ยวเพื่อชมประวัติศาสตร์ (Historical tourism) เป็นการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานและโบสถ์เก่า ๆ ที่เน้นความรุ่งเรืองในอดีต อาจเป็นการเยือนอนุสาวรีย์โบสถ์วิหาร วัดต่าง ๆ

๔) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business tourism) มีลักษณะเด่นคือ การประชุมหรือพบปะกัน หรือการสัมมนาซึ่งมักจะรวมการท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ ด้วย

๕) การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม (Culture tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและในบางครั้งเข้าร่วมวิถีชีวิตเก่า ๆ ที่หายาก ท้องถิ่นเก่า ๆ ที่มีความน่าสนใจเป็นที่ดึงดูดความสนใจ

๖) การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic tourism) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสังเกตเห็น แสดงออกทางวัฒนธรรมและแบบแผนการใช้ชีวิตของประชากรต่างเผ่าพันธุ์ ซึ่งรวมทั้งการไปเยือนบ้านเกิดเมืองนอน การเข้าร่วมพิธีกรรมรำฟ้อน และเข้าร่วมพิธีทางศาสนาต่าง ๆ

๗) การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental tourism) คล้ายคลึงกับการท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์แต่เน้นสิ่งดึงดูดใจที่เป็นสิ่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าเน้นที่ชาติพันธุ์มนุษย์ การกลับคืนสู่ธรรมชาติและการชื่นชมต่อความสัมพันธ์ของผู้คนกับพื้นที่พิภพ

๘) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Educational tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาและเรียนรู้หาประสบการณ์ที่ไม่สามารถหาได้ในห้องเรียน

Douglas Foster เขียนไว้ในหนังสือ “Travel and Tourism Management” (อ้างใน อรรถพรณ แผลงเงิน, น. ๘) ว่าความมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการเดินทางสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

๑) การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุด (Holiday - Mass Popular Individual) เป็นการเดินทางในวันหยุดเพื่อพักผ่อนโดยไม่ทำอะไร อันเป็นการขจัดความเมื่อยล้าทางร่างกายและจิตใจจากการทำงานให้หมดไป และเรียกพลกำลังกลับคืนมาสำหรับเริ่มต้นทำงานในวันใหม่ บางคนอาจจะไปพักผ่อนเพราะป่วยไข้ มักจะถือเอาภาวะอากาศเป็นเกณฑ์ตัดสินใจว่าจะไปท่องเที่ยวที่ใด เช่น สถานที่ชายทะเลที่มีลมพัดฉิวอยู่เป็นนิจ หรือสถานที่บนเขาที่อากาศหนาวเย็น หรืออาจรักษาโรคผิวหนังใกล้บริเวณบ่อน้ำร้อน เป็นต้น

๒) การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมและศาสนา (Cultural Religion) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือศาสนาของประเทศต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น การศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ชมศิลปะนาพันาพรรณในหอศิลป์ ชมการแสดงดนตรีหรือละครของประเทศต่าง ๆ นมัสการศูนย์ศาสนาที่สำคัญเพื่อร่วมปฏิบัติศาสนากิจ เป็นต้น

๓) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Educational) เป็นการเดินทางเพื่อทำการวิจัยหรือสอนหนังสือ เข้าศึกษา หรือดูงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมักจะพักอยู่ในประเทศนั้นเป็นเวลานานนับเดือน เช่น ไปทำการวิจัยด้านสังคมวิทยาที่ประเทศอินเดีย ไปดูงานที่ยุโรป ไปบรรยายวิชาการท่องเที่ยวที่ประเทศสิงคโปร์ ไปฝึกอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับวิชาการโรงแรมที่ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

๔) การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาและความบันเทิง (Sport and Recreation) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมการแข่งขันกีฬา หรือเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา หรือเล่นกีฬาในท้องถิ่นนั้น เช่น การชมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก การเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเขต การไปเล่นสกีในฤดูหนาว เป็นต้น หรือเป็นการเดินทางเพื่อความสนุกบันเทิงใจ เช่น การเปลี่ยนบรรยากาศไปยังสถานที่ที่เงียบสงบ การชมทิวทัศน์ที่สวยงาม การไปชมการแสดงโอเปร่า การไปชมการแสดงโขน เป็นต้น

๕) การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ (Historical and Special Interests) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทหินพิมาย โครงกระดูกมนุษย์โบราณ เป็นต้น

๖) การท่องเที่ยวเพื่องานอดิเรก (Hobbies) เป็นการเดินทางเพื่อทำงานอดิเรก เช่น ไปวาดรูปบนภูเขา ไปขี่ม้าที่ชายหาด ไปเล่นสกี เป็นต้น

๗) การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติมิตร (Visiting Friend / Relation) เป็นการเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติมิตรอันเป็นการสร้างสัมพันธภาพให้ดียิ่งขึ้น เช่น ไปเยี่ยมเพื่อนที่ประเทศอังกฤษ ไปเยี่ยมลูกที่ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

๘) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business) ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา แคนาดา และสหราชอาณาจักร ประชากรมักจะเดินทางเพื่อธุรกิจเป็นวัตถุประสงค์หลัก จึงเปรียบเสมือนว่าธุรกิจกับการเดินทางต้องอยู่คู่กันเสมอ

๙) การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจโดยทั่วไป (Regular Business Travel) หมายถึง การเดินทางไปติดต่อประสานงาน หรือเซ็นสัญญาเกี่ยวกับธุรกิจ โดยอาจมีระยะเวลาในการหยุดพักผ่อน ๒ - ๓ วัน แทรกอยู่ในการเดินทางนั้น เช่น นักธุรกิจชาวอังกฤษเดินทางมาเซ็นสัญญาหุ้นส่วนโรงแรมในประเทศไทย หรือตัวแทนขายประกันเดินทางไปเยี่ยมลูกค้า

๑๐) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมนานาชาติ การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล และการท่องเที่ยวเพื่อจัดนิทรรศการนานาชาติ (Meeting, Incentive, conference/convention/congress and Exhibition: MICE)

๑๑) การท่องเที่ยวเพื่อประชุมสัมมนา (Conference Congress) เป็นการเดินทางเพื่อเข้าร่วมการประชุมสัมมนา โดยปกติการจัดรายการประชุมสัมมนาผู้จัดมักมีรายการนำเที่ยวอย่างน้อย ๑ ครั้ง ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเป็นนักท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ และเมืองใดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว มักจะได้รับเลือกให้เป็นที่พักประชุมสัมมนา เช่น เมืองพัทยา เชียงใหม่ กรุงเทพฯ ภูเก็ต เจนีวา ปารีส เป็นต้น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวอาจแบ่งได้ ๙ ข้อ คือ เพื่อพักผ่อนในวันหยุด (Holiday - Mass Popular Individual) เพื่อวัฒนธรรมและศาสนา (Cultural Religion) เพื่อการศึกษา (Educational) เพื่อการกีฬาและความบันเทิง (Sport and Recreation) เพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ (Historical and Special Interests) เพื่องานอดิเรก (Hobbies) เพื่อเยี่ยมญาติมิตร (Visiting Friend/Relation) เพื่อธุรกิจ (Business) และเพื่อประชุมสัมมนา (Conference Congress) และอาจกล่าวได้ว่า วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว คือ ความต้องการหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ประกอบภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการเดินทางเพื่อทำธุรกิจบางอย่าง รวมถึงการเดินทาง การสำรวจ การพักผ่อน ธุรกิจ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวส่วนบุคคลช่วยให้บุคคลได้สัมผัสกับวัฒนธรรม ประเพณี ประสบการณ์ต่าง ๆ ส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน อีกทั้งการท่องเที่ยวยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างรายได้ สร้างโอกาสในการทำงาน และสนับสนุนท้องถิ่นและท้องถิ่น

๒.๒.๕ ประเภทของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวนั้นได้แบ่งออกเป็นหลายประเภท และมีนักวิชาการที่ได้แบ่งการท่องเที่ยว หรือแหล่งท่องเที่ยวไว้แตกต่างกัน ดังนี้

กวี วรกวิน (๒๕๔๖, น.๑๐-๑๑) นักวิชาการ ทางด้านภูมิศาสตร์ได้ให้ความหมายของประเภทแหล่งท่องเที่ยวไว้ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่า หรือมีมูลค่าการท่องเที่ยว เพื่อการดึงดูดใจ หรือสร้างความสนใจ ประทับใจ ให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งมักจะแสดงออกในรูปของสถานที่ ทั้งที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และสถานที่ทางวัฒนธรรม สถานที่ใด ๆ ก็แล้วแต่เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวได้นั้นจะมีลักษณะพิเศษ เช่น งดงาม แปลกตา โดดเด่น แตกต่างและมีเอกลักษณ์ เป็นต้น

ดำเกิง โถทอง และคณะ (๒๕๕๐) ได้กล่าวถึง การจำแนกประเภทของการท่องเที่ยวว่าการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ใช้เป็นกิจกรรมนันทนาการ การเรียนรู้ไปในโลกกว้างตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวหรือการศึกษาดูงานในหน่วยงาน บุคลากรหลากหลายรูปแบบ ประเภทของการท่องเที่ยวในที่นี้ หมายถึง ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว กล่าวคือ ในการจำแนกจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว (Type of Destination) แหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่ม หรือประเภทของประสบการณ์ (Travel Experience) ที่นักท่องเที่ยวได้รับออกเป็น ๗ ประเภท คือ

๑) การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสังเกตการแสดงออกทางวัฒนธรรมและแบบแผนการใช้ชีวิตของประชากรต่าง เผ่าพันธุ์ซึ่งจะรวมไปถึงการไปเยือนบ้านเกิดเมืองนอน การเข้าร่วมพิธีกรรมรำฟ้อน และเข้าร่วมพิธีทางศาสนา เป็นต้น

๒) การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและบางกรณีเข้าร่วมใช้ชีวิตดั้งเดิมที่ได้สูญหายไปหมดแล้วกลับมาสร้างสีสันดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจัดอาหาร งานเทศกาล เครื่องแต่งกายตามประเพณี การรำฟ้อนบ้าน การแสดงศิลปะ และหัตถกรรม รุ่งโบราณ ๆ ไว้บริการด้วย เป็นต้น

๓) การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) เป็นการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถาน ที่เน้นความรุ่งเรืองของอดีต อาจเป็นการเยือนอนุสาวรีย์ โบสถ์ วิหาร วัด การแสดงแสง สี เสียง เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ เป็นต้น

๔) การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Tourism) คล้ายคลึงกับการท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ กล่าวคือ ดึงดูดนักท่องเที่ยวมาจากแดนไกล แต่การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อมเน้นดึงดูดใจที่เป็นสิ่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าที่จะเน้นชาติพันธุ์มนุษย์ การกลับคืนสู่ธรรมชาติ

๕) การท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ (Recreational Tourism) เป็นการเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬา น้ำพุแร่รักษาโรค การอาบแดด และการเข้าร่วมสมาคม เพื่อผ่อนคลายจิตตามสถานที่ต่าง ๆ อาทิเช่น หาดทราย ชายทะเล ชายหาดที่แนวต้นปาล์มไสว สนามกอล์ฟชั้นเยี่ยม หรือสนามเทนนิสชั้นเลิศ การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ในกลุ่มนี้จะดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจโดยเฉพาะ เป็นต้น

๖) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business Tourism) มีลักษณะเด่น คือ การประชุม หรือการพบปะกันหรือการสัมมนา ซึ่งมักจะรวมเอาการท่องเที่ยวประเภทอื่นเข้ามาได้ด้วย เมื่อมีการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจเกิดขึ้น แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะมีการท่องเที่ยวได้หลายประเภท บางแห่งเป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ทั้งนี้แล้วแต่ความต้องการของนักท่องเที่ยว

๗) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเพื่อเป็นรางวัลแก่พนักงาน เพื่อเป็นสวัสดิการของหน่วยงานและบริษัทห้างร้านต่าง ๆ เพื่อการดูงาน ประชุม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และเพื่อนันทนาการ โดยหน่วยงานและบริษัทห้างร้านจะเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทั้งหมด

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ประเภทของการท่องเที่ยว คือ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้เกิดประเภทของการการท่องเที่ยวตามกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้ใช้บริการ เช่น กิจกรรมนันทนาการ การเรียนรู้ไปในโลกกว้าง ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หรือการศึกษาดูงานในหน่วยงาน บุคลากรหลากหลายรูปแบบ และประสบการณ์ในการท่องเที่ยว แบ่งได้ทั้งหมด ๗ ประเภท ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล

๒.๒.๖ การจัดการการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (๒๕๔๕) ได้กล่าวถึง การจัดการการท่องเที่ยวที่ควรจะดำเนินการในความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ดูแลสถานที่ท่องเที่ยว นั้น มีอยู่ ๕ ภารกิจหลักดังนี้

๑) การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ หน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวควรมีบทบาทในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้สาธารณะชนได้รับรู้และทราบให้มากที่สุด

๒) การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นการสำรวจหาข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อเป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

๓) การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นการจัดทำแผนงาน โครงการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยว

๔) การบริหารแหล่งท่องเที่ยวเป็นการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด

๕) การรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เป็นการวางระบบในการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่รับผิดชอบ

มนัสสุวรรณ และคณะ (๒๕๔๑) ได้ให้หลักการในการจัดการการท่องเที่ยวว่า การจัดการท่องเที่ยวจะเป็นระบบและบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายจะต้องพิจารณาขอบข่ายและองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยว บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวไปด้วย ซึ่งประกอบด้วย

๑) ทรัพยากรทางท่องเที่ยว (Tourism Resource) ซึ่งประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว

๒) การบริการการท่องเที่ยว (Tourism Services) อันได้แก่ การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่พื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น ๆ

๓) การตลาดท่องเที่ยว (Tourism Marketing) โดยเป็นส่วนของความต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรมรูปแบบหรือกระบวนการการท่องเที่ยว นอกจากหลักการในการจัดการท่องเที่ยวซึ่งกล่าวในเบื้องต้นแล้ว แนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวยังสามารถนำมาวิเคราะห์การจัดการท่องเที่ยวได้ ประกอบไปด้วย

- แนวทางการบริหารและการจัดการ
- แนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
- แนวทางการบริหารและการจัดการด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย
- แนวทางการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น
- แนวทางการให้ประชาชนกลุ่มและองค์กรอื่น ๆ มีส่วนร่วม

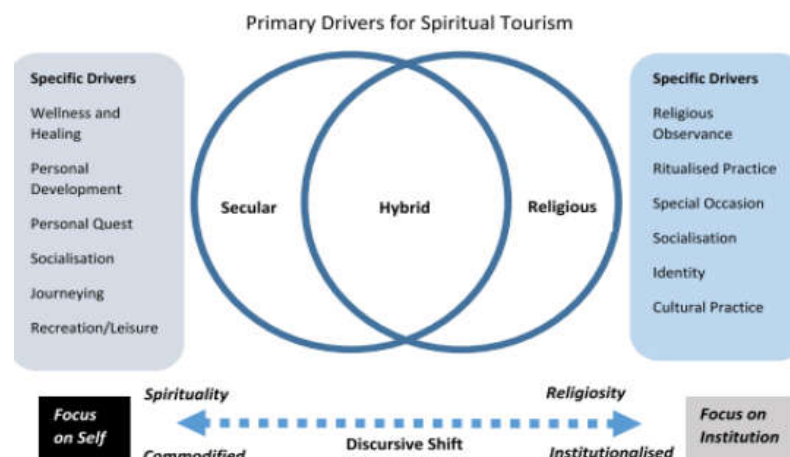
จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการในการจัดการ การท่องเที่ยวที่มีระบบ ผ่านการกระทำอย่างมีเป้าหมายที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ทางสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทางมาตรการ และแผนปฏิบัติการ ตลอดจนการกำกับติดตาม ประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง

ดังนั้นจากความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญ วัตถุประสงค์ ประเภท และการจัดการท่องเที่ยว สามารถกล่าวได้ว่ามีประโยชน์ต่อการศึกษาในหัวข้อ “กรุงเทพมหานคร : มหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” เนื่องจากการท่องเที่ยวส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ คือ ก่อให้เกิดรายได้เป็นแหล่งสำคัญของการนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศ เกิดการจ้างแรงงาน สร้างอาชีพอีกทั้งส่งผลทางด้านสังคม คือ เกิดการพัฒนาสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และเปิดโลกทัศน์ให้แก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งยังเกิดผลประโยชน์ด้านสังคมวัฒนธรรม คือ เกิดร่วมมือกันของคนในชุมชน มีโดยการสำรวจชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี อัตลักษณ์ที่เป็นมรดกทางสังคมในด้านความเชื่อความศรัทธาของแต่ละชุมชน ซึ่งไม่เพียงเป็นเสน่ห์ของการการท่องเที่ยว แต่ยังเป็นการค้นพบคุณค่าที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมีส่วนร่วม และความเป็นหนึ่งเดียวกันของชุมชน ผลประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การคืนสิ่งแวดล้อมสู่ชุมชนผ่านเงื่อนไขของการท่องเที่ยวที่ใช้ความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมเป็นลู่ทางนำเสนอในรูปแบบของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณไม่ได้ทำเพื่อปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังเป็นความหวังไปถึงความยั่งยืนในอนาคต ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพราะการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณไม่ใช่การท่องเที่ยวกระแสหลัก แต่เป็นการเดินทางไป ในชุมชนหรือทำกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีคุณค่า มีเอกลักษณ์ มีอัตลักษณ์เป็นของตัวเอง นำมาซึ่งความอยู่ดี มีสุขของเจ้าของบ้าน และความประทับใจของผู้มาเยือนจนต้องเดินทางกลับมาเยือนซ้ำ พร้อมทั้งบอกต่อให้ผู้อื่นได้มาสัมผัสประสบการณ์เช่นเดียวกัน ซึ่งจะเป็นโอกาสให้การท่องเที่ยวไทยเติบโตได้อย่างยั่งยืน

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism)

๒.๓.๑ นิยามการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

Smith and Kelly (๒๐๐๖) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งแสวงหาจิตวิญญาณของแต่ละบุคคล และส่วนที่ขัดแย้งคือ การท่องเที่ยวดังกล่าวอาจเกี่ยวข้องกับศาสนาหรือไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา ซึ่งสามารถรวมถึงพิธีกรรม แบบแผนประเพณีที่มาจากศาสนาตะวันออก เช่น พุทธ ฮินดูซึ่งสอดคล้องกับ Voigt et al. (๒๐๑๑) ที่ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนทางจิตวิญญาณโดยสามารถเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับศาสนาหรือไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา ซึ่งการพักผ่อนทางจิตวิญญาณบางอย่างขึ้นอยู่กับคำสอนเฉพาะทางหรือปรัชญา นอกจากนี้การพักผ่อนทางจิตวิญญาณสามารถปฏิบัติที่รูปแบบของรีสอร์ทได้ทั้งนี้ Cheer et al. (๒๐๑๗) ได้มีอธิบายถึง การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ นับว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ผสมผสานระหว่างในฝั่งของทางโลก (secular) และทางศาสนา (religious) ดังภาพ

ภาพที่ ๒.๒ แสดงแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

ในบางการศึกษา ได้นำเอาการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) สามารถแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) การท่องเที่ยวสุขภาพด้านการบริการด้านความงามและสปา ๒) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้านที่พักและ ๓) การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวอาจอยู่ในสถานที่แบบรีสอร์ท โรงแรม หรือสถานที่ทางศาสนา เช่น วัด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการมุ่งเน้นในการฟื้นฟูจิตวิญญาณ กิจกรรมหลักจึงเน้นในเรื่องของจิตใจ เช่น การทำสมาธิ วิปัสสนา โยคะ (Voigt, Howat, & Brown, ๒๐๑๐) โดยการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่นำเสนอการเน้นพัฒนาทางจิตวิญญาณรวมถึงมุ่งเน้นแก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินชีวิตประจำวันของนักท่องเที่ยวที่เห็นว่าเป็นปัญหา จึงพยายามช่วยนักท่องเที่ยว ด้วยการรักษาทางจิตวิทยา เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (Norman, ๒๐๑๒)

ในขณะที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (๒๕๖) แบ่งรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ดังนี้ แบบแรก เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อจุดประสงค์ของการแสวงบุญ การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ความเชื่อ และเพื่อยกระดับทางจิตวิญญาณของตน ส่วนใหญ่มักจะเป็นการเดินทางระยะไกล ใช้ระยะเวลานาน ยกตัวอย่างเช่น การเข้าร่วมพิธีฮัจญ์ที่เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งควรเข้าร่วมอย่างน้อยสักครั้งหนึ่งในชีวิต โดยในแต่ละปีมีคนเข้าร่วมมากกว่า ๒ ล้านคน จากทั่วโลก เป็นต้น สำหรับอีกรูปแบบหนึ่งนั้น เป็นการเดินทางเพื่อเยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางศาสนา และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่มาจากความเชื่อ ความชื่นชอบ และความศรัทธา ซึ่งไม่ใช่เฉพาะทางด้านศาสนาเพียงอย่างเดียว แต่จะรวมไปถึงทางด้านศิลปะ สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ และสถานที่ของบรรพบุรุษหรือถิ่นกำเนิดดั้งเดิม ซึ่งกรณีนี้นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยี่ยมชม อาจไม่ได้นับถือศาสนานั้น ๆ เป็นแต่เพียงความสนใจ ยกตัวอย่างเช่น การเที่ยวชมโบสถ์ในประเทศอิตาลี ที่เป็นสถาปัตยกรรมล้ำค่า ที่มาพร้อมกับงานศิลปะที่มีชื่อเสียงมากมาย หรือกรุงเยรูซาเล็ม ประเทศอิสราเอล ที่ถือเป็นศูนย์กลางของศาสนายิว คริสเตียน และอิสลาม การท่องเที่ยวตามสถานที่สำคัญทางศาสนาที่มีอยู่จำนวนมากในประเทศอินเดียและการท่องเที่ยว ๙ วัด เป็นต้น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณหมายถึง การท่องเที่ยวที่นำเสนอการเน้นพัฒนาทางจิตวิญญาณ รวมถึงมุ่งเน้นแก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินชีวิตประจำวันของนักท่องเที่ยวที่เห็นว่าเป็นปัญหา จึงพยายามช่วยนักท่องเที่ยวด้วยการรักษาทางจิตวิทยา ดังนั้น กิจกรรมหลักจึงเน้นในเรื่องการใช้สมาธิเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ค้นพบตนเอง (self-discovery) และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๒.๓.๒ ความแตกต่างระหว่างการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น

การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณอาจยังไม่ค่อยคุ้นหูหรือได้ยินการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวในเมืองไทยมากนัก เนื่องจากนับเป็นรูปแบบที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างเป็นทางการครั้งแรกโดยองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งได้มีการจัดประชุมในหัวข้อการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่เมืองนินห์บิงห์ ในประเทศเวียดนาม (Boro, ๒๐๑๕; Cheer, Belhassen, & Kujawa, ๒๐๑๓) การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ จึงนับว่าเป็นเรื่องใหม่ โดยเฉพาะการรับรู้ คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ” ในทั่วโลกหรือกระทั่งประเทศไทย หลายคนจึงมักสับสนหรือเข้าใจผิดว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเดียวกับ “การท่องเที่ยวเชิงศาสนา” (Fedorova, ๒๐๑๖)

การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ กล่าวได้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นประสบการณ์ส่วนตัวเป็นหลักในการรับรู้ (Fedorova, ๒๐๑๖) และการปฏิบัติที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้ค้นพบสาระสำคัญ

ของการเป็นตัวของตนเอง การใช้เวลาในการใส่ใจตนเอง ไม่ใช่มุ่งเน้นศึกษาในเรื่องศาสนาเป็นหลัก (Norman, ๒๐๑๒) หรือเกี่ยวข้องกับศาสนานิกาย หรือมุ่งเน้นเกี่ยวกับการจรรีกรักภักดีในหลักคำสอนศาสนา (Heelas et al, ๒๐๐๕) ซึ่งการท่องเที่ยวดังกล่าวนักท่องเที่ยวจะแสวงหาความสุขผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การทำสมาธิ การสวดมนต์ การหายใจ ซึ่งแม้ว่ากิจกรรมเหล่านี้อาจมาจากศาสนา แต่นักท่องเที่ยวเหล่านี้จะแสวงหากิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การทำสมาธิแบบพุทธสวดมนต์แบบฮินดู การฝึกศิลปะการต่อสู้ของเกาหลีไม่ได้มีการมุ่งศรัทธาศาสนาใดเป็นพิเศษ การสักการะ ขอปพร เป็นต้น สอดคล้องกับ Collins Kreiner (๒๐๑๐) อธิบายว่า มนุษย์ปรารถนามองหาความหมายใหม่ ๆ ให้กับชีวิตของตน ปรารถนามุมมองใหม่ทางด้านสถานที่และประสบการณ์ที่นอกเหนือจากศาสนา เช่น การไปยังสถานที่หรือร่วมเทศกาลทางจิตวิญญาณ อนุสรณ์สถาน ศาลเจ้า หรือมหกรรมกีฬา รวมถึงบ้านของบุคคลสำคัญและอนุสาวรีย์ของบุคคลสำคัญเพราะเป็นสถานที่ทางจิตวิญญาณสำหรับมนุษย์

ขณะที่การท่องเที่ยวเชิงศาสนา มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการตรัสรู้ทางศาสนา (Smith & Kelly, ๒๐๐๖) เน้นถึงระบบความเชื่อร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการสักการบูชา (Norman, ๒๐๑๖) ซึ่งนักท่องเที่ยวทางศาสนา กล่าวได้ว่า มีแรงจูงใจมาจากความต้องการในการค้นหาจิตวิญญาณของตนเอง แสวงหาความใกล้ชิดกับพระเจ้า ชื่นชมสิ่งมหัศจรรย์ทางสถาปัตยกรรมหรือธรรมชาติ สนใจประวัติศาสตร์ของสถานที่ (Simone - Charteris & Boyd, ๒๐๑๑) รวมถึงการท่องเที่ยวแสวงบุญ จุดเริ่มของการที่ท่องเที่ยวจะเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และมีความสัมพันธ์ในเรื่องศาสนา หรือการเคร่งครัดในศาสนา นอกจากนี้ ในการเดินทางมาของนักท่องเที่ยวจะเกิดจากแรงจูงใจในการนำจิตวิญญาณ มุ่งชมสถานที่แบบดั้งเดิม รวมถึงมีแรงจูงใจที่สำคัญในการเดินทาง อันเกิดจากความปรารถนาในการฟื้นฟูความศรัทธาที่ลึกลงเพื่อให้เข้าใจถึงพระคัมภีร์ไบเบิล ซึ่งอย่างไรก็ตาม การแสวงบุญไม่ใช่เพียงแค่เกี่ยวกับจุดหมายปลายทางเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เริ่มจากการวางแผนการเดินทาง การออกเดินทาง การเดินทางกลับด้วยตนเองและผลจากการเดินทางแสวงบุญเสร็จ นักท่องเที่ยวยังมีแรงจูงใจในการได้รับผลหรือได้รับผลประโยชน์ทางจิตวิญญาณที่เกิดขึ้นตามมาหลังกลับบ้าน (Liguorian, ๒๐๑๑)

การท่องเที่ยวอีกชนิดหนึ่งที่ถูกเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและมักถูกมองว่าเป็นสิ่งเดียวกัน คือ การท่องเที่ยวแสวงบุญ (Pilgrimage Tourism) โดยตามความหมายนั้น Ostrowski (๒๐๐๐) อธิบายว่า การท่องเที่ยวแสวงบุญนั้นเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ที่ศักดิ์สิทธิ์ โดยมีแรงจูงใจมาจากศาสนา รวมถึงมีการปฏิบัติตามหลักศาสนา ทั้งหมดนี้เป็นไปเพราะความต้องการใกล้ชิดกับความศักดิ์สิทธิ์ ในขณะที่นักวิชาการบางท่านแสดงความคิดเห็นว่า การแสวงบุญเป็นคุณลักษณะของ กิจกรรมที่ปรากฏในทุกศาสนา และนักเดินทางแสวงบุญนั้นต้องการความสงบทางจิตใจ การปกป้อง คุ่มครองและความโชคดี (Indrawati et al., ๒๐๑๖) นอกจากนี้ การแสวงบุญนั้นจะมีพิธีกรรมรวมอยู่ด้วย (Ostrowski, ๒๐๐๐) โดยประเทศอินเดียเป็นหนึ่งในตัวอย่างที่รู้จักกันดีในฐานะของการเป็นจุดหมายปลายทางของการแสวงบุญ

อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณอาจดูคล้ายการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เนื่องจากอาจมีการจัดกิจกรรมขึ้นในสถานที่ประเพณีแสวงบุญ หรือจัดกิจกรรมในสถานที่ทางศาสนา เช่น วัด โดยจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกสมาธิ สวดมนต์ หายใจ แต่ทั้งนี้ ความตั้งใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมา กล่าวได้ว่ามีความแตกต่าง ซึ่งนักท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจะไม่ได้เน้นประสบการณ์ทางศาสนาเป็นสำคัญ (Norman, ๒๐๑๑) และจิตวิญญาณนับเป็นผลจากวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่มีการให้ความสำคัญกับการมุ่งเน้นชีวิตส่วนตัว (Heelas et al, ๒๐๐๕) ทั้งนี้ Smith Ind Kelly (๒๐๐๖) ได้มีการสรุปความแตกต่างของนักท่องเที่ยว ๒ รูปแบบ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑ ความแตกต่างของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวเชิงศาสนา	นักท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ
- ผูกพันกับศาสนาเดียว - สนใจในการแสวงหาการตรัสรู้ทางศาสนา - ใส่ใจกับนักท่องเที่ยวผู้แสวงบุญทางศาสนาอื่น ๆ - แสวงหาสภาพทางศาสนาให้พ้นจากบาปหรือช่วยชีวิต	- มีความศรัทธาหลายศาสนา - สนใจในการพัฒนาจิตวิญญาณส่วนบุคคล - แสวงหาการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น - มุ่งหวังให้ร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ มีสภาพที่ดี

ที่มา : Smith and Kelly (๒๐๐๖)

ทั้งนี้ การวิจัยยังพบว่าแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในการเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวทางจิตวิญญาณต่าง ๆ มี ๓ ประการ ได้แก่

๑) แรงจูงใจจากปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันที่ทำให้เกิดความทุกข์ ปัญหาส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวจะเป็นปัญหาในชีวิตและครอบครัว เช่น ความทุกข์ การสูญเสียงาน ความเครียด ความท้อแท้ ความซึมเศร้า และความต้องการหลบหนีจากสิ่งแวดล้อมเดิม ๆ มาสู่ความสงบและความเงียบ

๒) แรงจูงใจจากการความต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ นักท่องเที่ยวบางประเภทมีความต้องการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ใหม่ (New experience) ที่ตนไม่เคยได้รับหรือเรียนรู้จากศาสนาและความเชื่อเดิมที่ตนนับถือ การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจึงเป็นหนทางหนึ่ง ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงประสบการณ์ทางจิตใจเชิงลึกที่มากกว่าการท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ

๓) แรงจูงใจจากความต้องการเปลี่ยนแปลงตัวเอง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณมีความแตกต่างจากการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงศาสนา คือนักท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจะมีความศรัทธาหลายศาสนา สนใจในการพัฒนาจิตวิญญาณส่วนบุคคล แสวงหาการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่นและชุมชนพื้นเมือง ในบางครั้งอาจมีส่วนร่วมในพิธีกรรมหรือแบบแผน และมุ่งหวังให้ร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ มีสภาพที่ดี ส่วนการท่องเที่ยวเชิงศาสนาจะผูกพันกับศาสนาเดียว สนใจในการแสวงหาการตรัสรู้ทางศาสนา ใส่ใจกับนักท่องเที่ยวผู้แสวงบุญทางศาสนาอื่น ๆ และชุมชนท้องถิ่น มุ่งเน้นประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นหลัก และแสวงหาสภาพทางศาสนาให้พ้นจากบาปหรือช่วยชีวิต

๒.๓.๓ ปัจจัยสำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

สร้อยพร (๒๕๖๑) ได้แบ่งปัจจัยที่สำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ เป็น ๔ ประเด็น ได้แก่ ๑) สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว (Attraction) ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อม ความมีชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือ การส่งเสริมการท่องเที่ยว ๒) สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (Amenities) ประกอบด้วย การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ๓) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) และ ๔) ความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Ancillary)

๑) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

ปัจจัยที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมควรมีทำเลที่ตั้งอยู่ในสถานที่เงียบสงบ ไม่รบกวน ผ่อนคลาย มีศิลปะท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่า อีกทั้งมีความปลอดภัยปราศจากขมขานหรือคนจรจัด ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญหรือรบกวนใจ ล้วนเป็นสิ่งที่สำคัญที่ไม่อาจมองข้ามได้ นอกจากนั้น ความมีชื่อเสียงหรือความชำนาญทางใดทางหนึ่งของสถานที่ท่องเที่ยวยังเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปอีกด้วย

๒) สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวในที่นี้ หมายถึง การให้บริการด้านต่าง ๆ อาหารและเครื่องดื่ม ร้านอาหารใกล้เคียง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ไกด์ท้องถิ่น ร้านค้าปลีก การสื่อสาร ฯลฯ

๓) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

การเดินทางอย่างสะดวกและปลอดภัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ อย่างน้อยการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ควรประกอบด้วย ทางบก ทางเรือ ทางอากาศ หรือทางราง (ถ้ามี) โดยจะมีต้องระบบขนส่งสาธารณะที่มีความปลอดภัย มีการเกิดอุบัติเหตุอยู่ในระดับต่ำ และน่าเชื่อถือ

๔) ความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Ancillary)

หมายถึง การบริหารความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม เช่น สมาคมการท่องเที่ยว ชุมชนการท่องเที่ยว ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ตลอดจนถึงชุมชน ที่จะมีส่วนสำคัญในการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในระดับชุมชนให้เป็นระดับเมืองและระดับโลกได้

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญของการส่งเสริมนักท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ซึ่งจะเน้นที่การพัฒนาจิตวิญญาณหรือการตื่นรู้ โดยสามารถเป็นได้ทั้งที่เกี่ยวกับศาสนาและไม่เกี่ยวกับศาสนา แต่ก็จะมีปัจจัยของการเข้าสมาธิเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น ปัจจัยที่สำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจึงจัดได้เป็น ๔ ประเด็น ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (Amenities) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) และ ความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Ancillary)

๒.๓.๔ แนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของโลกและของไทย

การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเริ่มมีการกล่าวถึงและเพิ่มีการหยิบยกมาอย่างเป็นรูปธรรมในทางวิชาการ และเป็นที่ยอมรับในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเมื่อไม่กี่ปีมานี้ โดยในระดับโลกนั้น ได้มีการจัดการประชุมนานาชาติว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณขึ้น ณ วัดบายดิง จังหวัดนิงบิง ประเทศเวียดนาม เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยมีผู้แทนระหว่างประเทศกว่า ๓๐๐ คนเข้าร่วม โดยมี ฯพณฯ เหงียนถึยวาน รองประธานาธิบดีแห่งประเทศเวียดนาม เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมนานาชาติ โดยได้กล่าวยืนยันว่า การใช้คุณค่าทางวัฒนธรรมและธรรมชาติอย่างมีความรับผิดชอบในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจะสร้างงานทำ ผลักดันการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ความเข้าใจกันระหว่างประชาชาติและศาสนาต่าง ๆ “เวียดนามถือว่าการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ คือ รูปแบบการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงวิชาการ ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น หากยังพัฒนาคุณค่าทางจิตใจ และส่งเสริมความสามัคคีชนในชาติ ความเชื่อและวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และเป็นสิ่งเชื่อมโยงทางจิตวิญญาณระหว่างชาวเวียดนามกับชาวต่างชาติ ดังนั้น พวกเราจึงสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้เศรษฐกิจทุกภาคส่วนเข้าร่วมการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ”

ในขณะที่นาย Zoltan Somogyi รองเลขาธิการองค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ได้ย้่าว่า ในแนวโน้มแห่งการพัฒนาการท่องเที่ยวของโลก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจะได้รับความสนใจและกลายเป็นส่วนสำคัญของหน่วยงานการท่องเที่ยว “ในหลายปีที่ผ่านมา จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวประเทศในทวีปเอเชียเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ ๕ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเติบโตของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในภูมิภาคนี้ อาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเป็นส่วนสำคัญของการท่องเที่ยวทั่วโลก ซึ่งทวีปเอเชียถือเป็นภูมิภาคที่มีการท่องเที่ยวพัฒนาเร็วที่สุดของโลก”

ภาพที่ ๒.๓ แสดงบรรยากาศพิธีเปิดการจัดการประชุมนานาชาติว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ณ ประเทศเวียดนาม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖

กระแสการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจึงกำลังเป็นที่นิยมและมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง เพราะการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณสามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี แม้จะเป็นช่วงนอกฤดูการท่องเที่ยว สำหรับประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้สำรวจข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของประเทศไทย (การท่องเที่ยวสายบุญ) ในช่วงต้นปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ต่อเนื่องถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยเก็บตัวอย่างในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เชียงใหม่ และนครศรีธรรมราช จำนวน ๔๐๖ ตัวอย่าง พบว่า มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก

ผลจากการสำรวจพบว่า คนไทยส่วนใหญ่เดินทางเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เฉลี่ยประมาณ ๔ คน และมีความถี่ในการเดินทางเฉลี่ย ๓ ครั้งต่อปี หากไม่มีปัจจัยอะไรต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบอย่างหนัก ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อพิจารณา ค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ พบว่ามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเป็นเงิน ๑,๘๔๒.- บาทต่อคน โดยจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายสูงที่สุด คือ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเงิน ๒,๗๕๕.- บาทต่อคน รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเงิน ๑,๓๗๔.- บาทต่อคน และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นเงิน ๑,๓๑๙.- บาทต่อคน ตามลำดับ

จากการสำรวจดังกล่าว พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่เพื่อไหว้พระและทำบุญ พบว่า ร้อยละ ๖๖.๕ มาจากประวัติความเป็นมาของพระประธานและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด รองลงมา ร้อยละ ๔๐ มาจากความพร้อมของสถานที่ และร้อยละ ๓๒ มาจากความสะดวกสบายในการเดินทาง นอกจากนี้ เมื่อถามถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่เพื่อเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์และแสวงโชคนั้น ผู้ตอบร้อยละ ๕๙ ยอมรับว่าเป็นเพราะข่าวสารความศักดิ์สิทธิ์ของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด และอีกร้อยละ ๒๔.๑ เป็นเพราะประวัติและความศักดิ์สิทธิ์ของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในอดีต และเมื่อถามนักท่องเที่ยวว่าจะแนะนำญาติ เพื่อน หรือคนรู้จักเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในจังหวัดที่สำรวจหรือไม่ ผลปรากฏว่า มากกว่าร้อยละ ๙๐ ตอบว่า พร้อมแนะนำให้คนอื่น ๆ เดินทางมาเที่ยวตามเส้นทางที่ตนเที่ยวไปแล้วด้วย

ในขณะที่ในต่างประเทศ การศึกษาของ Medhekar and Hag (๒๐๑๒) พบว่า รัฐบาลประเทศอินเดีย ได้ใช้จุดเด่นเรื่องการมีศาสนา วัฒนธรรมที่หลากหลาย มานำเสนอแพ็คเกจที่ครอบคลุมให้กับนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยแผนกระทรวงการท่องเที่ยวของอินเดีย ได้แบ่งศาสนาออกเป็น ๔ กลุ่ม ในการนำเสนอจุดหมายปลายทางให้มีความโดดเด่นที่แตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มแรก คือ จุดหมายปลายทางที่มีความโดดเด่นเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เช่น รัฐชัมมูและกัศมีร์ หรือ รัฐจัมมูและแคชเมียร์เมืองลัคเนา กลุ่มที่สอง คือ จุดหมายปลายทางที่มีความโดดเด่นเกี่ยวกับศาสนาโซโรอัสเตอร์ เช่น Navsari ในเขตรัฐคุชราต เมืองมูไบหรือบอมเบย์รัฐมหาราษฏระ กลุ่มที่สาม คือ จุดหมายปลายทางที่มีความโดดเด่นเกี่ยวกับศาสนาฮินดู เช่น David Sassoon Synagogue เมืองมูไบ รัฐมหาราษฏระ เมืองโกลกาตา รัฐเบงกอลตะวันตก ประเทศอินเดีย กลุ่มที่สี่คือ จุดหมายปลายทางที่มีความโดดเด่นเกี่ยวกับศาสนาบาไฮ เช่น วัดดอกบัว (Lotus Temple or Bahai Temple) ในประเทศอินเดีย อย่างไรก็ตาม การนำความหลากหลายของศาสนามาใช้เป็นจุดโดดเด่น กล่าวได้ว่า รัฐบาลประเทศอินเดีย ประสงค์เป็นผู้นำระดับโลกในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ จึงเน้นพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบดังกล่าวให้มีความครอบคลุมหลายศาสนา ซึ่งไม่ได้ต้องการวางตลาดโดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงศาสนา แต่ต้องการพัฒนาเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบัน ที่ไม่ได้มุ่งเน้นในการท่องเที่ยวเพราะศรัทธาศาสนาใดศาสนาหนึ่ง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แม้การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism) จะเป็นเรื่องใหม่ แต่อ่านาคตข้างหน้าจะมีบทบาทสำคัญอย่างมากและมีการคาดการณ์ว่าตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจะมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้หากสามารถพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าวอย่างเหมาะสม จะถือเป็นการท่องเที่ยวที่สร้างเสริมมีคุณค่าและคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นอย่างมาก เพราะช่วยแก้ปัญหาสังคม อันทำให้ผู้คนในสังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข และยังช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นสร้างความเติบโตในการนำรายได้สู่ประเทศชาติควบคู่กับความยั่งยืนทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น จากความหมาย ความแตกต่างระหว่างการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกับการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ปัจจัยสำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และแนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ สามารถกล่าวได้ว่ามีประโยชน์ต่อการศึกษาในหัวข้อ “กรุงเทพมหานคร : มหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” เนื่องจากสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์หากกลยุทธ์แนวทาง วิธีบริหารจัดการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานครเพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นหนึ่งแห่งเอเชีย

๒.๔ แนวคิด ทฤษฎีการจัดทำกลยุทธ์ทางการตลาด

๒.๔.๑ กลยุทธ์การตลาด ๔ C's

ในช่วงทศวรรษที่ ๑๙๙๐ นักการตลาดได้เริ่มมองหาหนทางการทำการตลาด เพื่อให้ตัวเองอยู่รอดในท่ามกลางการแข่งขันทางตลาดที่มีความรุนแรงและกดดันเพิ่มขึ้นอย่างมาก ดังนั้น แนวคิดใหม่ในการทำการตลาดแบบ ๔ C's ก็เริ่มมีบทบาทเข้ามาทดแทนการทำการตลาด แบบ ๔ P's สำหรับแนวคิดเรื่องการตลาดแบบ ๔ C's เผยแพร่ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์ Advertising Age เรื่อง New Marketing Litany ซึ่งเขียนโดย (Lauterborn, ๑๙๙๐) Lauterborn (๑๙๙๐) กล่าวว่า กลยุทธ์ทางการตลาด ๔ C's ที่จะมาทดแทนที่แนวคิด ๔ Ps ของ Philip Kotler ในมุมมองของผู้บริโภค ดังนี้

C : Consumer Wants and Needs หรือ ความต้องการและความปรารถนาของผู้บริโภค หมายถึง ผลิตภัณฑ์และบริการที่ผู้บริโภคพิจารณาเลือกมาเพื่อสนองต่อความต้องการและความปรารถนา

C : Consumer's Cost to Satisfy หรือ ต้นทุนของผู้บริโภค หมายถึง การที่ผู้ประกอบการ รับรู้และเข้าใจถึงต้นทุนของผู้บริโภคหรือลูกค้า เพื่อนำมาสร้างให้เกิดความพึงพอใจขึ้นสำหรับความต้องการหรือความปรารถนาของผู้บริโภคหรือลูกค้า

C : Convenience to Buy หรือ ความสะดวกในการซื้อ หมายถึง การเพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้บริโภคหรือลูกค้าในเรื่องของการขาย เนื่องมาจากปัจจุบันมีแหล่งการขายเกิดขึ้นมากมายหลายช่องทางและในบางครั้งผลิตภัณฑ์ก็สามารถนำส่งถึงมือลูกค้าเป้าหมายได้มากกว่าหนึ่งช่องทาง เช่น ช่องทางการขายตรง ช่องทางอินเทอร์เน็ต ช่องทางการออกงานจัดแสดงสินค้า เป็นต้น

C : Communication หรือ การสื่อสาร หมายถึง วิธีการสื่อสารที่ใช้เพื่อทำการกระตุ้นการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคหรือลูกค้าให้เกิดขึ้น ในการสื่อสารนั้นผู้ประกอบการจำเป็นต้องพิจารณาทั้งสื่อและสารที่จะส่งถึงผู้บริโภคหรือลูกค้า เพราะการตลาดในปัจจุบันผู้บริโภคมีความสามารถที่จะเลือกไม่รับหรือรับก็ได้ ทั้งยังสามารถเลือกไม่เชื่อหรือเชื่อก็ได้ ดังนั้นการส่งเสริมการตลาดจำเป็นต้องเน้นเรื่อง ความสำคัญในการสื่อสารรวมถึงการสร้างที่น่าเชื่อถือผ่านช่องทางที่ผู้บริโภคหรือลูกค้ารับฟัง โดยผ่านการสื่อสารที่ตรงจุดและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

Borden (๑๙๖๔) อธิบายว่า กลยุทธ์ทางการตลาด ๔ C's ไว้ดังนี้

ความปรารถนาของผู้บริโภค หมายถึง การที่จะผลิตอะไรออกมาจำหน่ายควรต้องคิดถึงสิ่งที่ลูกค้าหรือผู้บริโภคมีความต้องการอยากได้ไว้ครอบครองหรือผลิตมาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความปรารถนา

ต้นทุนของผู้บริโภค หมายถึง การพิจารณาถึงต้นทุนของลูกค้าที่จะต้องจ่ายออกไป เช่น เรื่อง ของการเดินทาง ค่าจอดรถ หรือแม้กระทั่งค่าเสียเวลาก่อนการตั้งราคาในสินค้านั้น ๆ

ความสะดวกในการซื้อ หมายถึง การจัดการสินค้าในทุกจุดที่ต้องการจำหน่าย โดยช่องทางการจำหน่ายนั้นต้องสามารถอำนวยความสะดวกในการซื้อหาสินค้าของผู้บริโภคได้มากที่สุด แคลไหน เพราะในปัจจุบันผู้บริโภคจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะซื้อจากที่ใด ช่องทางใดและเวลาไหนมากกว่า การซื้อตามช่องทางที่ผู้จัดจำหน่ายกำหนดไว้

การสื่อสาร หมายถึง วิธีการสื่อสารเพื่อกระตุ้นความสนใจในการเลือกซื้อ ในปัจจุบันควรพิจารณาถึงองค์ประกอบในหลายด้าน เช่น สื่อที่ใช้ เนื่องจากผู้บริโภคมีการเลือกที่จะรับฟัง หรือไม่รับฟัง และนอกจากนั้นคือ เมื่อรับฟังแล้วยังสามารถที่จะเลือกที่จะเชื่อหรือไม่ก็ได้ ซึ่งผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการควรเน้นถึงความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการสื่อสาร

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า กลยุทธ์ทางการตลาด ๔ C's ประกอบด้วย Consumer, Cost, Convenience และ Communication โดยที่ทั้ง ๔ ตัวมีเป้าหมาย คือ การให้ความสำคัญต่อผู้บริโภคหรือลูกค้าเป็นสำคัญ (นริรัตน์ มาทอง, ๒๕๖๑, น. ๗ - ๘)

๒.๔.๒ ส่วนประสมทางการตลาด

ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง ตัวแปรทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ ซึ่งบริษัทนำมาใช้ร่วมกันเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย (Kotler. ๑๙๙๗ : ๙๒) ส่วนผสมทางการตลาด (The Marketing Mix) เป็นแนวคิดที่สำคัญอย่างทางการตลาดสมัยใหม่ ซึ่งแนวความคิดเรื่องส่วนผสมทางการตลาดนี้ มีบทบาทสำคัญทางการตลาด เพราะเป็นการรวม

การตัดสินใจทางการตลาดทั้งหมด เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อให้ธุรกิจสอดคล้องกับความต้องการของตลาดเป้าหมาย เราเรียกส่วนผสมทางการตลาดว่า ๗ P's ซึ่งองค์ประกอบทั้ง ๗ กลุ่มนี้จะทำหน้าที่ร่วมกันในการสื่อสารทางการตลาดให้แก่ผู้รับสารอย่างมีประสิทธิภาพ

๑) ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่ผู้ขายนำเสนอให้กับผู้บริโภคเพื่อตอบสนองความพึงพอใจให้บริโภคผลิตภัณฑ์ซึ่งต้องมีคุณค่า (Value) ในสายตาลูกค้าคุณค่าของสินค้าในรูปตัวเงินก็คือ ราคา (Value) ของสินค้า ผู้ขายจะเป็นผู้กำหนดราคาผลิตภัณฑ์ ผู้ซื้อจะเกิดการตัดสินใจซื้อต่อเมื่อมีการยอมรับในสินค้านั้น ผลิตภัณฑ์ประกอบด้วยสิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์เป็นคุณสมบัติที่สัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ ตลอดจนผลประโยชน์ที่คาดหวัง ผลิตภัณฑ์ประกอบด้วยสินค้า บริการ และความคิด สินค้า (Goods) เป็นสิ่งที่สัมผัสได้ แต่บริการ (Services) สัมผัสไม่ได้ เกิดจากการใช้ความพยายามของมนุษย์ ส่วนความคิด (Idea) อาจจะเป็นปรัชญา (Philosophies) บทเรียน (Lessons) แนวคิด (Concepts) และข้อเสนอแนะ (Advice)

๒) ราคา (Price) เป็นสิ่งที่กำหนดมูลค่าของผลิตภัณฑ์ในรูปของเงินตรา ผู้บริโภคจะใช้ราคาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินคุณค่า และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เขาคาดหวังว่าจะได้รับ การกำหนดราคาที่เหมาะสมกับสินค้าเป็นส่วนหนึ่งที่จะจูงใจให้เกิดการซื้อ บางครั้งการตั้งราคาสินค้าให้สูง อาจเป็นการทำให้ผู้บริโภคบางกลุ่มซื้อผลิตภัณฑ์ เพราะต้องการได้รับความภูมิใจจากการซื้อ หรือการใช้ผลิตภัณฑ์ราคาแพง ในแต่ละตราสินค้าต่างก็มีการโฆษณา คุณสมบัติหรือคุณลักษณะต่าง ๆ ของสินค้ากันมากจนหาความแตกต่างไม่ค่อยได้ ดังนั้น ราคาจึงเป็นปัจจัยที่ผู้บริโภคใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจซื้อ

๓) สถานที่ (Place) หมายถึง โครงสร้างของช่องทางซึ่งประกอบด้วย สถาบันและกิจกรรมใช้เพื่อเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการจากองค์การหรือผู้ผลิตไปยังตลาด สถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาด คือสถาบันทางการตลาด อาจจะเป็นคนกลางต่าง ๆ ส่วนกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายตัวสินค้าประกอบด้วย การขนส่ง การคลังสินค้า และการเก็บรักษาสินค้า เป็นต้น

๔) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร ระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อเพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวสาร หรือชักจูงใจผู้ซื้อสนใจโดย เช่น การโฆษณาในสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร เป็นต้น

๕) บุคลากร (People) หมายถึง พนักงานผู้ให้บริการ ซึ่งได้จากการคัดเลือกการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจในการบริการมากขึ้น ให้ข้อมูลสินค้า ทำให้สินค้าน่าสนใจแตกต่างเหนือคู่แข่ง พนักงานที่ดีควรมีความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่ดี สามารถตอบสนองต่อลูกค้า และสื่อสารกับลูกค้าได้ดี มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าได้

๖) กระบวนการบริการ (Process) หมายถึง กระบวนการในการให้บริการแก่ลูกค้าซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ เป็นการส่งมอบคุณภาพในการให้บริการกับลูกค้า เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและประทับใจลูกค้า (Customer Satisfaction) การทักทายและต้อนรับลูกค้าแนะนำลูกค้า การคิดค่าบริการที่เที่ยงตรง การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

๗) การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical) เป็นการพัฒนารูปแบบการให้บริการโดยการสร้างคุณภาพรวม เพื่อสร้างคุณค่าให้แก่ลูกค้า ได้แก่ สภาพแวดล้อมของสถานที่ให้บริการ การออกแบบตกแต่งและแบ่งส่วนการใช้พื้นที่ในอาคาร การดูแลเอาใจใส่ในความเป็นอยู่และทรัพย์สินของลูกค้าให้มีความปลอดภัยอยู่เสมอ (ธัญญรัตน์ กิ่งไพบุลย์, ๒๕๕๔, น. ๒๒ - ๒๓)

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ส่วนประสมการตลาด (Marketing mix) เป็นแนวความคิดที่สำคัญอย่างหนึ่งทางการตลาด นักการตลาดใช้ส่วนประสมทางการตลาดเป็นเครื่องมือ เพื่อสร้างความพอใจให้กับลูกค้าซึ่งจะต้องพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องกับตลาดเป้าหมายประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๗ อย่าง คือ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) สถานที่ (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) บุคลากร (People) กระบวนการบริการ (Process) การสร้างและนำเสนอ ลักษณะทางกายภาพ (Physical)

ดังนั้น จากกลยุทธ์ทางการตลาด 4 C's และส่วนประสมทางการตลาด สามารถกล่าวได้ว่ามีประโยชน์ต่อการศึกษาในหัวข้อ “กรุงเทพมหานคร : มหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” เนื่องจากนำมาวิเคราะห์แยกเป็นกลยุทธ์ระดับองค์กร คือ กลยุทธ์การเติบโตด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (Product development) เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีโอกาและจุดแข็งทำให้ได้เปรียบทางการแข่งขันกับประเทศคู่แข่ง จึงดำเนินการด้วยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานครให้น่าสนใจ แต่ยังคงไว้ซึ่งความมีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย ในขณะที่มีความทันสมัยของเทคโนโลยีสมัยใหม่และการคมนาคมที่อำนวยความสะดวกต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและข้อมูลการท่องเที่ยว กลยุทธ์ระดับหน่วยธุรกิจ คือ กลยุทธ์การสร้างแตกต่าง (Differentiation Strategy) เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานครโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรมที่มีความผสมผสานระหว่างความเป็นเมืองและชุมชน โดยการเพิ่มคุณค่าของความเป็นไทยลงไปในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณให้เกิดความแตกต่างกับคู่แข่งในขณะที่ตลาดกำลังเติบโตและมีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การใช้อินเทอร์เน็ต สังคมออนไลน์ และความสะดวกของการคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภคภายในกรุงเทพมหานคร กลยุทธ์ระดับหน้าที่การตลาด คือ กลยุทธ์การแบ่งส่วนตลาด (STP Strategy) และการจัดส่วนผสมทางการตลาด (Marketing Mixed) เนื่องจากแนวโน้มของตลาดนักท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครเป็นชาวเอเชียเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาจากยุโรปยังคงมีเข้ามาอย่างต่อเนื่อง มีความสนใจในวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ และยังมีความสนใจในการเข้ามาในกรุงเทพมหานครเพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อน จึงส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณ เช่น วัด วัง วิถีชีวิต ความเชื่อ ให้เกิดความโดดเด่นและสร้างการรับรู้ต่อนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ด้วยกิจกรรมส่งเสริมการตลาดเพื่อเพิ่มความคุ้มค่าในการเลือกการเดินทางมายัง กรุงเทพมหานคร

๒.๕ สถานการณ์การการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร

๒.๕.๑ ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ด้านการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19

จากแนวคิดของ Dann (๑๙๗๗) และ Crompton (๑๙๗๙) ระบุว่าปัจจัยผลักดัน (Push Factors) กำหนดให้เป็นแรงจูงใจภายในหรือแรงผลักดันที่ทำให้นักท่องเที่ยวแสวงหากิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยว ในขณะที่ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) เป็นแรงจูงใจที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจได้ง่ายขึ้นในการเลือกจุดหมายปลายทาง ปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยวคือองค์ประกอบของจุดหมายปลายทางที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งเป็นได้ทั้งสิ่งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ โดยต้องเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวรับรู้ได้และนำมาสร้างเป็นความคาดหวังก่อนการเดินทาง นอกจากนี้ ปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยวยังสามารถกระตุ้นความต้องการ ของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางมายังจุดหมายปลายทางต่าง ๆ ได้

จึงเป็นที่สรุปได้ว่าปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่เกิดจากองค์ประกอบของจุดหมายปลายทางที่สามารถแสดงให้เห็นนักท่องเที่ยว รับทราบและเกิดความต้องการในการเดินทาง Dann (๑๙๗๗) ได้ระบุปัจจัยผลักดันในการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- ๑) Physical Needs ความต้องการที่ตอบสนองความต้องการทางกาย
- ๒) Social Needs ความต้องการในการเดินทางเพื่อโอกาสในการเข้าสังคม
- ๓) Culture Needs ความต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม ชนชาติ การดำรงชีวิตที่แตกต่างไป จากที่อยู่อาศัยเดิม
- ๔) Esteem/Prestige Needs ความต้องการความภาคภูมิใจที่ตนได้เดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ

๕) Novelty Needs ความต้องการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ สถานที่ใหม่ ๆ
Crompton (๑๙๗๙) ได้ระบุถึงปัจจัยผลักดันในการเดินทางท่องเที่ยวด้านจิตวิทยาสังคม ใน ๗ ปัจจัย ได้แก่

- ๑) การพักผ่อนหย่อนใจ (Relaxation) ปัจจัยผลักดันด้านการพักผ่อนเกิดขึ้นเพื่อสร้างการผ่อนคลายให้แก่จิตใจผ่านทั้งกิจกรรมที่ต้องใช้ร่างกาย และกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด
- ๒) ความต้องการเกียรติภูมิ (Prestige) เช่น การเดินทางท่องเที่ยวไปในสถานที่ที่หรูหรา เพื่อสะท้อน คุณค่าทางจิตใจและการสร้างสถานะทางสังคม
- ๓) ความต้องการที่จะถอยกลับไปสู่สภาพดั้งเดิม (Regression) เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อค้นหา วัฒนธรรมความเป็นรากเหง้าของตนเอง

๔) การค้นหาตนเอง (Exploration and Evaluation of Self) เป็นการค้นหาและพิจารณาตนเองในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ โดยการได้ทำกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไปเพื่อค้นหาความเป็นตัวเอง

๕) กระชับความสัมพันธ์ในเครือญาติ (Enhancement of Kinship Relationships) เป็นการเดินทาง เพื่อเยี่ยมเยียนครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อน เพื่อเป็นการสานต่อสายสัมพันธ์ที่มีอยู่ และใช้ช่วงเวลาที่มีความสุขร่วมกัน

๖) การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับคนในสังคม (Facilitation of Social Interaction) นักท่องเที่ยวบางกลุ่ม เดินทางท่องเที่ยวเพื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนใหม่ ๆ ซึ่งปฏิสัมพันธ์สามารถพัฒนาเป็นความสัมพันธ์ระยะสั้นหรือระยะยาว

๗) การหนีห่างจากสภาพแวดล้อมที่จำเจ (Escape from Mundane Environment) เนื่องจากนักท่องเที่ยวบางกลุ่มเดินทางท่องเที่ยวเพื่อหนีความจำเจและสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทุกวัน ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย ๒ ปัจจัย ได้แก่

- ๑) ความต้องการพบกับสิ่งแปลกใหม่ (Novelty)
- ๒) การแสวงหาความรู้ (Education)

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วโลก การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดด้านการท่องเที่ยว พบว่ายังคงมีการศึกษาในวงจำกัด โดยการศึกษาจะมุ่งเน้นศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด - 19) อาทิ การศึกษาของ Chan (๒๐๒๑) ที่ได้ทำการศึกษผ่านการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับพฤติกรรมการค้นหาเฉพาะ (Keywords) ของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่สืบค้นบนเว็บไซต์ สรุปประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดของนักท่องเที่ยว ไว้ดังนี้

ปัจจัยผลักดัน

๑) ความต้องการใกล้ชิดธรรมชาติแนวนอนที่สำคัญของนักท่องเที่ยวชาวจีนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) คือ ความต้องการใกล้ชิดธรรมชาติ (Close to nature) โดยพบว่าพฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวจะสืบค้น คำว่า "outing" "appreciating flowers" and "watching the sea" มากที่สุด ขณะที่จุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวสืบค้น คือคำว่า เกาะ (Island) และการซื้อสินค้าของครอบครัว "Parent - Child shopping" ทั้งนี้เนื่องจากมาตรการในการจำกัดการเดินทางมาอย่างยาวนานในประเทศจีน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความกดดันที่ต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม จึงมีความต้องการในการไปท่องเที่ยวใกล้ชิดธรรมชาติที่จะสามารถบรรเทาความกดดันทางจิตใจ และนำมาซึ่งสุนทรียภาพและความสุขความเพลิดเพลิน สำหรับจุดหมายการเดินทางที่มีค่าสืบค้นว่า เกาะ เป็นอันดับหนึ่ง พบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะเดินทางไปยังพักผ่อนยังเกาะในต่างประเทศ เนื่องจากความกังวลของสถานการณ์การแพร่ระบาดในประเทศที่รุนแรงในขณะนั้น สืบเนื่องจากประเทศจีนมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ที่รุนแรงมีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมากในอันดับต้น ๆ ของโลก

๒) มาตรการด้านความปลอดภัยและการกักตัว ปัจจัยผลักดันในอันดับรองลงมา ได้แก่ มาตรการด้านความปลอดภัยและการกักตัว โดยนักท่องเที่ยวเห็นว่ามาตรการการกักตัว ๑๔ วัน มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกจุดหมายปลายทาง โดยใน ค.ศ. ๒๐๒๒ กรุงปักกิ่ง ได้ผ่อนคลายมาตรการโดยไม่จำเป็นต้องกักตัว ๑๔ วัน สำหรับนักท่องเที่ยว จึงส่งผลให้การค้นหาจุดหมายปลายทาง โดยคำว่า กรุงปักกิ่ง อยู่ในอันดับสูงสุด

๓) สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่พักแรม ยังเป็นปัจจัยสำคัญในอันดับต้น ๆ โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่พัก โดยระบุว่าปัจจัยในการพิจารณาเลือกที่พักแรม ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น กิจกรรมนันทนาการภายในโรงแรมที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น สระว่ายน้ำ ชายหาด กิจกรรมกีฬา เป็นต้น

๔) แนวโน้มแรงจูงใจด้านการท่องเที่ยวเปลี่ยนไป จากเดิมก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) แนวโน้มแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวสืบค้นมาก ได้แก่ อาหารการกิน แต่ภายหลังสถานการณ์โควิด ทำให้แรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่เป็นแรงจูงใจด้านอาหารการกินกลับลดลง แนวโน้มที่มาแทนที่ คือ การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อซื้อสินค้า (Shopping) เนื่องจากผลจากมาตรการจำกัดการเดินทางออกนอกสถานที่ทำให้พฤติกรรมการซื้อสินค้าเปลี่ยนไป และมีข้อจำกัดในการเดินทางไปซื้อสินค้าที่ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความต้องการในการเดินทางเพื่อไปซื้อสินค้าชดเชยมากขึ้น

๕) นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางโดยรถส่วนตัวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากขนส่งสาธารณะมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการเดินทางด้วยรถส่วนตัว โดยในช่วงเทศกาลต่าง ๆ มีธุรกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ได้แก่ บริการรถเช่า

ปัจจัยดึงดูด

๑) นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การผ่อนคลายมาตรการด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) โดยจุดหมายปลายทางที่สำคัญอย่างเมืองไห่หนาน เป็นเมืองแรกที่ผ่อนคลายมาตรการ โดยยกเลิกมาตรการการใส่หน้ากากอนามัยในที่สาธารณะ จึงเป็นแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด นโยบายของ

ภาครัฐที่สำคัญอีกประการ ได้แก่ การฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยว ให้กลับมามีความสมบูรณ์อีกครั้ง พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ระบบการจองและชำระเงินออนไลน์ รวมถึงมาตรการรักษาความปลอดภัยด้านสุขอนามัย เช่น การจัดให้มีที่ตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายในสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงนโยบายในการกำหนดให้มีการรักษาพยาบาลโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในกรณีติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19)

๒) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมาตรการต่าง ๆ ดำเนินการโดยภาครัฐร่วมกับภาคเอกชน เช่น การทำคลิปวิดีโอประชาสัมพันธ์ผ่านแอปพลิเคชัน Tik Tok การจัดเทศกาลท่องเที่ยวของดีของแต่ละจังหวัด ด้านภาคเอกชนก็จัดโปรโมชั่นที่น่าสนใจ เช่น จองที่พักแบบ ๑ แคม ๑ หรือโปรโมชั่นด้านราคา เช่น เพียง ๒๙๙ หยวน ได้พักในโรงแรมใหญ่อันดับหนึ่งของเมือง เป็นต้น ซึ่งการส่งเสริมการตลาดเหล่านี้ จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างมาก

๓) การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น ภาพยนตร์โฆษณาสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแคมเปญที่ดำเนินการโดยรัฐบาล จัดทำภาพยนตร์โฆษณาสถานที่ท่องเที่ยวเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

๒.๕.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศไทย ในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

๑) ภาครัฐได้ดำเนินการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการเดินทางภายในประเทศ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และบริบทในปัจจุบัน เช่น การยกเลิกการลงทะเบียนผ่านระบบไทยแลนด์พาส (Thailand Pass)

๒) ประเทศไทยมีการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัย ความสะอาดและสุขอนามัย โดยประเทศไทยได้ออกมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยเพื่อนักท่องเที่ยว (Amazing Thailand Safety and Health Administration : SHA) เพื่อทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจด้านสุขอนามัยในการท่องเที่ยวในประเทศไทย

๓) มาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ในประเทศของหน่วยงานภาครัฐ มีการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพสูง

๔) ภาครัฐมีนโยบายกระตุ้นการท่องเที่ยว ภายในประเทศที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในส่วนของการช่วยเหลือผู้ประกอบการและกระตุ้น การท่องเที่ยวภายในประเทศ

๕) การปรับรูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศแบบใหม่ New Normal และรูปแบบกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคดิจิทัล

๖) สถานะเศรษฐกิจของโลกที่ดีขึ้น นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทยเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการรองรับค่าใช้จ่ายสูง

๒.๕.๓ สถิตินักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปี ๒๕๖๔
ตารางที่ ๒.๒ แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ เดือนมกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๔

Country of Nationality	Number		%Change* ๒๐๒๑/๒๐
	๒๐๒๑P	๒๐๒๐P	
East Asia	๗๓,๔๒๘	๓,๗๓๙,๔๐๘	-๙๘.๐๔
ASEAN	๓๒,๘๒๐	๑,๖๕๒,๕๙๓	-๙๘.๐๑
Brunei	๒๖	๑,๕๗๖	-๙๘.๓๕

Country of Nationality	Number		%Change* ២០២១/២០
	២០២១P	២០២០P	
Cambodia	៤,៧១៤	១៦៥,៧១៨	-៧៧.០៣
Indonesia	២,៥៧៧	៧៧,០៣៣	-៧៧.៤០
Laos	៧៣៣	៣៨០,៧១៧	-៧៧.៨១
Malaysia	៥,៥១១	៦១៧,៤៥១	-៧៧.១១
Myanmar	៧,២៥៦	៥៥,៧០៧	-៨៦.៧៤
Philippines	៤,០៣៨	៧១,៧៧៦	-៧៤.៣២
Singapore	៥,៧៣១	១២៦,៨៧៧	-៧៥.៣៣
Vietnam	១,៧៧៤	១៣២,៥១៤	-៨៨.៦៥
China	១៣,០៤៣	១,២៤៧,៧១០	-៨៨.៧៦
Hong Kong	១,៦៥៧	១២៤,២៣៣	-៨៨.៦៧
Japan	៧,៤៦១	៣២០,៣៣១	-៧៧.០៥
Korea	១២,០៣៧	២៦០,២២៨	-៧៥.៣៦
Taiwan	១,៦៧៥	១១៧,៤០៨	-៨៨.៦០
Others	២,៦៧៥	១២,៧០៥	-៧៨.៧៧
Europe	២៥០,៧៤៨	២,០៣៨,៧៧៧	-៨៧.៧៣
Austria	៥,៤៨៦	៣៥,៥៤៤	-៨៤.៥៦
Belgium	៥,៣៨៦	២៦,២៥៤	-៧៧.៤៧
Denmark	៨,៤៨០	៦៦,៨២៤	-៨៧.៣១
Finland	៦,១៣៧	៥៥,៦៤៣	-៨៨.៧១
France	២៣,៤៦១	២៣៦,៥៤៧	-៨០.០៨
Germany	៤៥,៨៧៤	២៣០,៥៧៨	-៨០.១១
Italy	៥,៣២២	៦០,១០៤	-៨៩.១៥
Russia	៣០,៧៥៧	៥៨៧,១៦៧	-៨៧.៧៦
Russia	៣០,៧៥៧	៥៨៧,១៦៧	-៨៧.៧៦
Sweden	១៧,០៧៤	១១១,៨៥៧	-៨៤.៧២
Netherlands	៨,៥៣៧	៥១,៥៥៨	-៨៣.៤៤
Norway	៥,៧៦៣	៣៧,៥១១	-៨៤.៤១
Spain	៣,៥១៤	២៦,៤០៧	-៨៦.៦៧
Switzerland	១១,៤២៧	៥១,៦៧៧	-៧៧.៨៧
United Kingdom	៣៨,៦៦៣	២២១,៣៧២	-៨២.៥៥
East Europe	២៧,០៤៧	២១៦,៥៤៨	-៨៧.៥១
Others	៧,៧៧២	៥៧,៣៨៤	-៨៦.០៧
The Americas	៤៧,៣៧៥	៣១៨,៤២៦	-៨៥.១២
Argentina	៣៨២	១២,៤៥៧	-៩៦.៧៣
Brazil	១,៤៥០	១៨,៨៥៥	-៩២.៣១

Country of Nationality	Number		%Change* ๒๐๒๑/๒๐
	๒๐๒๑P	๒๐๒๐P	
Canada	๖,๔๔๐	๕๘,๒๒๓	-๘๘.๙๔
USA	๓๗,๘๘๐	๒๑๑,๐๗๕	-๘๒.๐๕
Others	๑,๒๔๓	๑๗,๘๑๖	-๙๓.๐๒
South Asia	๑๒,๒๗๘	๓๒๑,๗๕๓	-๙๖.๑๘
Bangladesh	๑,๙๕๕	๒๑,๘๑๗	-๙๑.๐๔
India	๖,๕๔๔	๒๖๑,๗๗๘	-๙๗.๕๐
Nepal	๔๐๖	๙,๘๑๖	-๙๕.๘๖
Pakistan	๑,๑๘๒	๑๒,๔๑๒	-๙๐.๔๘
Sri Lanka	๕๗๖	๘,๑๕๕	-๙๒.๙๔
Others	๑,๖๑๕	๗,๗๗๕	-๗๙.๒๓
Oceania	๑๐,๘๕๑	๑๓๙,๘๙๑	-๙๒.๒๔
Australia	๙,๕๗๗	๑๒๓,๕๙๘	-๙๒.๒๕
New Zealand	๑,๑๕๑	๑๕,๖๙๐	-๙๒.๖๖
Others	๑๒๓	๖๐๓	-๗๙.๖๐
Middle East	๒๙,๖๙๔	๗๙,๖๗๔	-๖๒.๗๓
Egypt	๖๑๐	๓,๕๕๐	-๘๒.๘๒
Israel	๑๔,๐๓๘	๒๙,๓๖๘	-๕๒.๒๐
Kuwait	๓,๗๓๓	๑๐,๒๓๔	-๖๓.๕๒
Saudi Arabia	๔๖๗	๔,๑๓๑	-๘๘.๗๐
U.A.E.	๔,๐๖๑	๗,๑๕๔	-๔๓.๒๓
Others	๖,๗๘๕	๒๕,๒๓๗	-๗๓.๑๑
Africa	๓,๒๗๕	๒๔,๒๖๕	-๘๖.๕๐
S. Africa	๑,๓๕๘	๑๑,๓๕๙	-๘๘.๐๔
Others	๑,๙๑๗	๑๒,๙๐๖	-๘๕.๑๕
Grand Total	๔๒๗,๘๖๙	๖,๗๐๒,๓๙๖	-๙๓.๖๒

หมายเหตุ

- ๑) P หมายถึง ข้อมูลเบื้องต้น ที่อาจมีการปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้นภายหลัง
 - ๒) ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ อยู่ในระหว่างการรวบรวมและประมวลผล
 - ๓) *โดยที่ปัจจุบัน การระบาดของโควิด-19 ยังคงไม่สิ้นสุด และการเดินทางระหว่างประเทศอยู่ภายใต้มาตรการผ่อนคลายเป็นสำหรับผู้เดินทางบางกลุ่ม และผู้เดินทางทุกคนต้องเข้ารับการกักกันโรค ระยะเวลา ๑๔ วัน จึงมีผลทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่ำกว่าระดับปกติมาก
- ที่มา : กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ณ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๔P)

๒.๕.๔ สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปี ๒๕๖๕
ตารางที่ ๒.๓ แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ เดือนมกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๕

Country of Nationality	Number		%Change* ๒๐๒๒/๒๑
	๒๐๒๒P	๒๐๒๑P	
East Asia	๕,๙๐๐,๔๖๑	๗๓,๔๒๘	+๗,๙๓๕.๗๑
ASEAN	๔,๕๒๖,๖๔๕	๓๒,๘๒๐	+๑๓,๖๙๒.๓๔
Brunei	๕,๘๕๖	๒๖	+๒๒,๔๒๓.๐๘
Cambodia	๓๗๙,๖๖๕	๔,๙๑๔	+๗,๖๒๖.๑๙
Indonesia	๒๓๕,๖๓๒	๒,๕๗๗	+๙,๐๔๓.๖๖
Laos	๕๐๒,๑๒๔	๗๓๓	+๖๘,๔๐๒.๕๙
Malaysia	๑,๙๔๘,๕๔๙	๕,๕๑๑	+๓๕,๒๕๗.๔๕
Myanmar	๑๙๓,๗๗๘	๗,๒๕๖	+๒,๕๗๐.๕๙
Philippines	๑๗๘,๐๒๑	๔,๐๗๘	+๔,๒๖๕.๔๐
Singapore	๖๑๔,๖๒๗	๕,๙๓๑	+๑๐,๒๖๒.๙๖
Vietnam	๔๖๘,๓๙๓	๑,๗๙๔	+๒๖,๐๐๘.๘๖
China	๒๗๓,๕๖๗	๑๓,๐๔๓	+๑,๙๙๗.๔๒
Hong Kong	๑๖๒,๒๔๐	๑,๖๕๗	+๙,๖๙๑.๑๙
Japan	๒๙๐,๑๔๖	๙,๔๖๑	+๒,๙๖๖.๗๖
Korea	๕๓๘,๗๖๖	๑๒,๐๗๗	+๔,๓๖๑.๐๙
Taiwan	๙๔,๘๓๔	๑,๖๗๕	+๕,๕๖๑.๗๓
Others	๑๔,๒๖๓	๒,๖๙๕	+๔๒๙.๒๔
Europe	๒,๕๕๑,๖๕๑	๒๕๐,๙๔๘	+๙๑๖.๘๐
Austria	๔๒,๖๘๓	๕,๔๘๖	+๖๗๘.๐๓
Belgium	๔๘,๖๘๔	๕,๓๘๖	+๘๐๓.๙๐
Denmark	๖๔,๒๔๙	๘,๔๘๐	+๖๕๗.๖๕
Finland	๓๘,๕๖๑	๖,๑๓๙	+๕๒๘.๑๓
France	๒๖๘,๕๘๗	๒๓,๔๖๑	+๑,๐๔๔.๘๒
Germany	๓๖๕,๐๓๐	๔๕,๘๗๔	+๖๙๕.๗๒
Italy	๘๕,๒๕๔	๕,๓๒๒	+๑,๕๐๑.๙๒
Netherlands	๑๑๖,๓๕๔	๘,๕๓๙	+๑,๒๖๒.๖๒
Norway	๔๖,๕๒๑	๕,๗๖๓	+๗๐๗.๒๔
Russia	๔๓๕,๐๐๘	๓๐,๗๕๙	+๑,๓๑๔.๒๕
Spain	๘๗,๔๐๐	๓,๕๑๔	+๒,๓๘๗.๑๙
Sweden	๙๗,๓๗๘	๑๗,๐๙๔	+๔๖๙.๖๖
Switzerland	๘๑,๑๘๐	๑๑,๔๒๙	+๖๑๐.๓๐
United Kingdom	๔๔๔,๔๓๒	๓๘,๖๖๓	+๑,๐๔๙.๕๐
East Europe	๒๒๗,๙๔๗	๒๗,๐๔๗	+๗๔๒.๗๘

Country of Nationality	Number		%Change* ๒๐๒๒/๒๑
	๒๐๒๒P	๒๐๒๑P	
Others	๑๐๒,๓๘๓	๗,๙๙๒	+๑,๑๘๑.๐๗
The Americas	๖๐๖,๘๑๖	๔๗,๓๙๕	+๑,๑๘๐.๓๔
Argentina	๘,๒๐๖	๓๘๒	+๒,๐๔๘.๑๗
Brazil	๒๕,๕๓๒	๑,๔๕๐	+๑,๖๖๐.๘๓
Canada	๙๐,๖๐๘	๖,๔๔๐	+๑,๓๐๖.๙๖
USA	๔๕๓,๖๗๘	๓๗,๘๘๐	+๑,๐๙๗.๖๗
Others	๒๘,๗๙๒	๑,๒๔๓	+๒,๒๑๖.๓๓
South Asia	๑,๑๘๒,๘๒๖	๑๒,๒๗๘	+๙,๕๓๓.๗๐
Bangladesh	๘๑,๑๐๖	๑,๙๕๕	+๔,๐๔๘.๖๔
India	๙๙๗,๙๑๓	๖,๕๔๔	+๑๕,๑๔๔.๒๘
Nepal	๑๓,๖๙๒	๔๐๖	+๓,๒๗๒.๔๑
Pakistan	๕๐,๐๗๕	๑,๑๘๒	+๔,๑๓๖.๔๖
Sri Lanka	๑๓,๗๙๓	๕๗๖	+๒,๒๙๔.๖๒
Others	๒๖,๒๔๗	๑,๖๑๕	+๑,๕๒๕.๒๐
Oceania	๓๗๔,๙๒๙	๑๐,๘๕๑	+๓,๓๕๕.๒๕
Australia	๓๓๖,๖๘๘	๙,๕๗๗	+๓,๔๑๕.๕๙
New Zealand	๓๕,๙๐๐	๑,๑๕๑	+๓,๐๑๙.๐๓
Others	๒,๓๔๑	๑๒๓	+๑,๘๐๓.๒๕
Middle East	๔๖๙,๖๘๒	๒๙,๖๙๔	+๑,๕๘๑.๗๔
Egypt	๙,๙๑๙	๖๑๐	+๑,๕๒๖.๐๗
Israel	๑๔๖,๒๙๓	๑๔,๐๓๘	+๙๔๒.๑๒
Kuwait	๔๔,๕๖๖	๓,๗๓๓	+๑,๐๙๓.๘๔
Saudi Arabia	๙๖,๓๘๙	๔๖๗	+๒๐,๕๔๐.๐๔
U.A.E.	๖๕,๘๕๗	๔,๐๖๑	+๑,๕๒๑.๖๙
Others	๑๐๖,๖๕๘	๖,๗๘๕	+๑,๕๗๑.๙๗
Africa	๖๖,๖๖๑	๓,๒๗๕	+๑,๙๓๕.๔๕
S. Africa	๓๓,๒๙๐	๑,๓๕๘	+๒,๓๕๑.๔๐
Others	๓๓,๓๗๑	๑,๙๑๗	+๑,๖๔๐.๗๙
Grand Total	๑๑,๑๕๓,๐๒๖	๔๒๗,๘๖๙	+๒,๕๐๖.๖๕

หมายเหตุ

- ๑) P หมายถึง ข้อมูลเบื้องต้น ที่อาจมีการปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้นภายหลัง
- ๒) ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ อยู่ในช่วงการรวบรวมและประมวลผล
- ที่มา : กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๕P)

๒.๕.๕ สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปี ๒๕๖๖
ตารางที่ ๒.๔ แสดงจำนวนนักท่องเที่ยว เดือนมกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๖P

Country of Nationality	Number		%Change* ๒๐๒๒/๒๑
	๒๐๒๒P	๒๐๒๑P	
Asia and the Pacific	๙,๐๓๐,๘๖๗	๑,๑๘๖,๐๗๘	+๖๖๑.๔๑
<i>South-East Asia</i>	๔,๕๐๓,๔๗๕	๖๒๖,๐๕๙	+๖๑๙.๓๔
Brunei	๕,๓๕๕	๕๓๙	+๘๙๓.๕๑
Cambodia	๒๗๖,๗๘๓	๗๘,๒๓๖	+๒๕๓.๗๘
Indonesia	๓๔๓,๖๐๘	๒๘,๔๗๑	+๑,๑๐๖.๘๗
Laos	๔๐๘,๔๑๐	๕๒,๖๑๙	+๖๗๖.๑๖
Malaysia	๒,๑๐๔,๗๑๔	๒๐๒,๕๗๐	+๙๓๙.๐๑
Myanmar	๑๗๙,๘๑๖	๔๐,๑๕๔	+๓๔๗.๘๒
Philippines	๒๐๓,๕๕๓	๒๖,๐๔๐	+๖๘๑.๖๙
Singapore	๔๗๑,๔๙๓	๑๒๗,๘๐๙	+๒๖๘.๙๐
Vietnam	๕๐๙,๗๔๓	๖๙,๖๒๑	+๖๓๒.๑๗
<i>North-East Asia</i>	๓,๒๓๙,๕๖๕	๑๘๘,๓๐๔	+๑,๖๒๐.๓๙
China	๑,๔๔๓,๑๑๙	๕๖,๓๘๒	+๒,๔๕๙.๕๔
Hong Kong (China)	๓๖๐,๓๖๐	๑๒,๒๐๒	+๒,๘๕๓.๒๙
Japan	๓๒๗,๐๔๑	๔๙,๐๘๑	+๕๖๖.๓๓
Democratic People's Republic of Korea	๑	๐	-
Korea (Republic of)	๗๖๓,๐๗๙	๕๘,๑๔๘	+๑,๒๑๒.๓๐
Macao (China)	๑๕,๖๕๐	๒๔๙	+๖,๑๘๕.๑๔
Mongolia	๑๒,๔๒๕	๔,๔๕๔	+๑๗๘.๙๖
Taiwan	๓๑๗,๘๙๐	๗,๗๘๘	+๓,๙๘๑.๗๙
<i>South Asia</i>	๙๒๔,๗๔๘	๒๘๔,๘๓๑	+๒๒๔.๖๗
Bangladesh	๖๓,๐๘๖	๒๐,๕๖๒	+๒๐๖.๘๑
Bhutan	๑๑,๕๗๖	๑,๖๗๓	+๕๙๑.๙๓
India	๗๖๑,๔๖๓	๒๓๔,๒๓๕	+๒๒๕.๐๙
Iran	๒๑,๔๙๗	๖,๔๒๕	+๒๓๔.๕๘
Maldives	๑๐,๗๘๑	๔,๓๗๕	+๑๔๖.๔๒
Nepal	๑๓,๗๓๔	๒,๓๙๗	+๔๗๒.๙๗
Pakistan	๓๐,๐๔๒	๑๒,๐๐๙	+๑๕๐.๑๖
Sri Lanka	๑๒,๕๖๙	๓,๑๕๕	+๒๙๘.๓๘
<i>Other in Asia</i>	๓๕๑	๗๙	+๓๔๔.๓๐
<i>Oceania</i>	๓๖๒,๗๒๘	๘๖,๘๐๕	+๓๑๗.๘๗
Australia	๓๒๒,๗๗๐	๗๙,๓๗๖	+๓๐๖.๖๓
New Zealand	๓๙,๙๕๗	๖,๘๗๙	+๔๕๒.๒๒

Country of Nationality	Number		%Change* ෨෦෨෨/෨෧
	෨෦෨෨P	෨෦෨෧P	
Other in Oceania	෧,෭෩෧	෫෫෦	+෨෫෪.෩෧
Europe	෧,෭෪෧,෦෩෧	෧,෭෪෧,෭෪෪	+෦.෪෪෪.෭෪෪
<i>Northern Europe</i>	෧,෭෪෪,෭෪෪	෧,෭෪෪,෭෪෪	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Denmark	෧෫,෫෫෫	෧෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Finland	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Iceland	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Ireland	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Norway	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Sweden	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
United Kingdom	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
<i>Western Europe</i>	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Austria	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Belgium	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
France	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Germany	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Luxembourg	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Netherlands	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Switzerland	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
<i>Central/Eastern Europe</i>	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Belarus	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Bulgaria	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Czech Republic	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Estonia	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Hungary	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Kazakhstan	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Kyrgyzstan	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Latvia	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Lithuania	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Poland	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Romania	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Russian Federation	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Slovakia	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Ukraine	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
Uzbekistan	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪
<i>Southern/Medit. Europe</i>	෫෫,෫෫෫	෫෫,෫෫෫	+෦.෪෪෪.෭෪෪

Country of Nationality	Number		%Change* 2022/2021
	2022P	2021P	
Croatia	1,470	511	+480.21
Cyprus	1,207	242	+398.36
Greece	7,472	1,632	+356.14
Israel	110,477	36,267	+202.62
Italy	74,844	15,433	+387.92
Portugal	17,712	3,744	+372.82
Serbia	4,001	65	+608.05
Slovenia	4,73	17	+272.06
Spain	44,747	14,61	+207.14
Turkey	31,803	6,43	+394.55
Other in Europe	6,40	1,330	+383.46
America	6,87,421	1,86,771	+267.05
Canada	111,43	14,43	+673.23
Mexico	11,044	1,64	+569.54
USA	444,837	104,806	+324.42
Argentina	10,670	2,10	+408.57
Brazil	23,431	4,66	+402.60
Chile	6,44	1,77	+261.58
Colombia	3,430	103	+328.19
Peru	2,44	676	+258.23
Uruguay	2,776	102	+267.16
Other in America	4,832	1,030	+367.18
Middle East	211,441	46,777	+351.46
Bahrain	4,40	2,76	+59.09
Egypt	6,82	2,410	+183.44
Iraq	1,633	61	+262.70
Jordan	4,44	1,370	+221.90
Kuwait	30,704	12,44	+146.65
Lebanon	1,42	33	+326.36
Oman	24,44	4,82	+402.09
Qatar	14,831	4,44	+233.56
Saudi Arabia	6,677	24,40	+162.66
U.A.E.	42,026	17,144	+145.73
Yemen	3,07	1,24	+146.81
Other in Middle East	2,64	1,04	+153.85

Country of Nationality	Number		%Change* ๒๐๒๒/๒๑
	๒๐๒๒P	๒๐๒๑P	
Africa	๕๑,๓๙๑	๑๔,๙๑๒	+๒๔๔.๖๓
Morocco	๓,๑๔๓	๙๙๐	+๒๑๗.๔๗
South Africa	๒๖,๗๔๔	๗,๙๗๒	+๒๓๕.๔๗
Ethiopia	๕,๑๘๐	๑,๔๕๐	+๒๕๗.๒๔
Kenya	๑,๗๕๔	๕๒๑	+๒๓๖.๖๖
Mauritius	๔,๙๙๒	๔๗๗	+๙๔๖.๕๔
Other in Africa	๙,๕๗๘	๓,๕๐๒	+๑๗๓.๕๐
Grand Total	๑๒,๙๑๔,๖๙๑	๒,๐๘๐,๘๗๖	+๕๒๐.๖๔

หมายเหตุ

- ๑) P หมายถึง ข้อมูลเบื้องต้น ที่อาจมีการปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้นภายหลัง
- ๒) ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ อยู่ในระหว่างการรวบรวมและประมวลผล
- ๓) มีการปรับปรุงการจัดกลุ่มประเทศตามภูมิภาคตามองค์การการท่องเที่ยวโลก

(UNWTO)

ที่มา : กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒P)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนสถิตินักท่องเที่ยวต่างชาติจากตารางเบื้องต้นของ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ พบว่า ๑๐ ประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวประเทศไทยมากที่สุดจากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดเรียงตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๕ แสดง ๑๐ ประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาประเทศไทยสูงสุด

๑๐ ประเทศที่มี จำนวนนักท่องเที่ยว เดินทาง มาประเทศไทยสูงสุด	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)			รวมจำนวน (คน)
	พ.ศ. ๒๕๖๔ (ม.ค.-ธ.ค.)	พ.ศ. ๒๕๖๕ (ม.ค.-ธ.ค.)	พ.ศ. ๒๕๖๖ (ม.ค.-มิ.ย.)	
Malaysia	๕,๕๑๑	๑,๙๔๘,๕๔๙	๒,๑๐๔,๗๑๔	๔,๐๕๘,๗๗๔
India	๖,๕๔๔	๙๙๗,๙๑๓	๗๖๑,๔๖๓	๑,๗๖๕,๙๒๐
China	๑๓,๐๔๓	๒๗๓,๕๖๗	๑,๔๔๓,๑๑๙	๑,๗๒๙,๗๒๙
Korea	๑๒,๐๗๗	๕๓๘,๗๖๖	๗๖๓,๐๗๙	๑,๓๑๓,๙๒๒
Russia	๓๐,๗๕๙	๔๓๕,๐๐๘	๗๙๑,๕๗๔	๑,๒๕๗,๓๔๑
Singapore	๕๙๓๑	๖๑๔,๖๒๗	๔๗๑,๔๙๓	๑,๐๙๒,๐๕๑
Vietnam	๑๗๙๔	๔๖๘,๓๙๓	๕๐๙,๗๔๓	๙๗๙,๙๓๐
USA	๓๗,๘๘๐	๔๕๓,๖๗๘	๔๕๘,๓๓๗	๙๔๙,๘๙๕
Laos	๗๓๓	๕๐๒,๑๒๔	๔๐๘,๔๑๐	๙๑๑,๒๖๗
United Kingdom	๓๘,๖๖๓	๔๔๔,๔๓๒	๔๐๓,๐๕๖	๘๘๖,๑๕๑

สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศ ของกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

ตารางที่ ๒.๖ แสดงจำนวนผู้เยี่ยมเยือนและรายได้ใช้โครงสร้าง

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด (คน)		จำนวนผู้เยี่ยมเยือนคนไทย (คน)		จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ (คน)	
	จำนวน (P)	%การเปลี่ยนแปลง	จำนวน (P)	%การเปลี่ยนแปลง	จำนวน (P)	%การเปลี่ยนแปลง
๒๕๖๔	๑๒,๕๗๑,๘๔๒		๑๑,๙๔๖,๔๘๐		๖๒๕,๓๖๒	
๒๕๖๕	๓๘,๖๒๖,๔๕๐	+๒๐๗.๒๕	๒๘,๗๙๓,๙๘๓	+๑๔๑.๐๒	๙,๘๓๒,๔๕๗	+๑,๔๗๒.๒๘
๒๕๖๖	๒๘,๐๕๗,๓๕๐	+๗๔.๖๙	๑๕,๐๘๗,๐๑๐	+๗.๒๖	๑๒,๙๗๐,๓๔๐	+๕๔๙.๘๒
ปี พ.ศ.	รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน (ล้านบาท)		รายได้จากผู้เยี่ยมเยือนคนไทย (ล้านบาท)		รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน ชาวต่างชาติ (ล้านบาท)	
	จำนวน (P)	%การเปลี่ยนแปลง	จำนวน (P)	%การเปลี่ยนแปลง	จำนวน (P)	%การเปลี่ยนแปลง
๒๕๖๔	๖๒,๗๐๐		๕๒,๕๔๖.๗๘		๑๐,๑๕๓.๑๓	
๒๕๖๕	๓๔๐,๙๗๐	+๔๔๓.๘๑	๑๔๒,๒๗๖.๘๒	+๑๗๐.๗๖	๑๙๘,๖๙๓.๒๖	+๑,๘๕๖.๙๗
๒๕๖๖	๓๓๙,๔๔๖.๒๑	+๒๒๙.๓๔	๗๗,๐๙๖.๑๘	+๑๕.๖๔	๒๖๒,๓๕๐.๐๓	+๖๒๐.๗๖

หมายเหตุ:

- ๑) P หมายถึง ข้อมูลเบื้องต้น (จำนวนผู้เยี่ยมเยือนและรายได้ใช้โครงสร้าง ปี (๖๓ - ๖๕)
- ๒) ผู้เยี่ยมเยือน หมายถึง ผู้ที่เดินทางเพื่อการท่องเที่ยว และอื่น ๆ เช่น การเยี่ยมเพื่อน /ญาติ ทั้งที่พักค้างคืน และไม่พักค้างคืน โดยเป็นการพักค้างในสถานพักแรม บ้านญาติ / บ้านเพื่อน และอื่น ๆ
- ๓) ผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติระดับจังหวัด หมายถึง ชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาประเทศไทยตั้งแต่ก่อนการปิดด่านตรวจคนเข้าเมือง และพำนักในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมผู้ที่วางแผนการท่องเที่ยวระยะสั้น แต่ไม่สามารถเดินทางกลับภูมิลำเนาได้ตามแผนการเดินทาง (ไม่รวมชาวต่างชาติที่ประกอบอาชีพในประเทศไทย)

ที่มา : กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๒.๖ กรณีศึกษาต่างประเทศ

๒.๖.๑ ฮองกง

๑) นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณและที่เกี่ยวข้องในอดีตและปัจจุบัน

ประเมษฐ์ (๒๕๖๑) ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวถือเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมหลักในปัจจุบันที่สามารถช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของประเทศรวมถึงฟื้นฟูวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้ ส่งผลให้แต่ละในประเทศคิดหาวิธีในการเพิ่มแรงจูงใจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติให้เข้ามาเยี่ยมชมประเทศของตนเองอย่างเสรี สำหรับฮ่องกงในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ตามนโยบายรัฐบาลภายใต้การนำของนางแครี หล่ำ (Carrie Lam) ผู้บริหารสูงสุดเขตบริหารพิเศษฮ่องกงได้ออกนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในเรื่องของ “วิถีการท่องเที่ยวแบบศาสนา” โดยมีจุดมุ่งหมายในการดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลกให้มาสัมผัสกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ส่งคุณค่าทางวัฒนธรรมบนเกาะฮ่องกง ประกอบกับการวางผังเมืองของฮ่องกงยังมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อด้านของฮวงจุ้ย จึงก่อให้เกิดที่มาของการรณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวของฮ่องกง คือ “๒๐ สุดยอดสถานที่มงคลในฮ่องกง” ขึ้นมา

จากนโยบายดังกล่าวถือว่าเป็นระบบการจัดการการท่องเที่ยวรูปแบบที่ทันสมัยโดยนำความเชื่อของมนุษย์มาผูกกับสถานที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ปฏิบัติในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว อีกทั้งรูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าวยังก่อให้เกิดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ประกอบกับเกาะฮ่องกงมีที่พักหลากหลายประเภท สถานบันเทิง และระบบการคมนาคมทางบกและทางน้ำระบบความปลอดภัย ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานและเป็นระบบสากลอยู่แล้ว ส่งผลให้การรณรงค์สถานที่มงคล ๒๐ สถานที่นั้นได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดี

ฮ่องกงได้มีการนำหลักจิตวิทยาด้านความเชื่อเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์มาถ่ายทอดผ่านบุคคลที่มีชื่อเสียงที่เป็นปรมาจารย์ด้านศาสตร์เกี่ยวกับฮวงจุ้ย โดยเฉพาะมาประกอบใช้ในการ แนะนำว่าสถานที่ที่จะช่วยส่งเสริมดวงชะตาให้ผู้ไปเยือนรู้สึกดีขึ้นทั้งทางจิตใจและร่างกาย อยู่ที่ใดบ้าง จึงได้กำหนด ๑๒ สถานที่เสริมดวงสำหรับผู้ที่เกิดในแต่ละปี ๑๒ นักษัตร และ ๘ แหล่งท่องเที่ยวที่จะนำโชคลาภมาให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินมาสักการะและขอพร เช่น เดอะพิก จูซุมวิวฮ่องกง และ เมอร์เรย์ เฮาส์ สแตนลีย์ รีพัลส์เบย์ เป็นต้น

สำหรับในปัจจุบัน ภายหลังจากที่ฮ่องกงประสบภาวะชะงักงันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอันเกิดจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองจากเหตุประท้วงอย่างรุนแรงในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามด้วยเหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด - 19 ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ ส่งผลให้รัฐบาลฮ่องกงมีความจำเป็นที่จะต้องออกมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวในภาพรวมทั้งหมด เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมาท่องเที่ยวเหมือนเดิม โดยรัฐบาลฮ่องกงภายใต้การนำของนาย จอห์น ลี ผู้บริหารสูงสุดเขตปกครองพิเศษฮ่องกง ได้ออกแคมเปญ “Hello Hong Kong” โดยเปิดตัวพร้อมกันทั่วโลกในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เพื่อส่งเสริมธุรกิจและการลงทุนในเขตปกครองพิเศษของจีน เพื่อให้ทุกคนได้กลับมาเพลิดเพลินกับความคึกคักของเมืองระดับโลกของเอเชียอย่างเกาะฮ่องกง

โดยภายใต้โครงการดังกล่าว รัฐบาลฮ่องกงมีแผนแจกตั๋วเครื่องบินฟรีให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ที่นั่ง โดยประมาณร้อยละ ๖๕ จะแจกจ่ายผ่านสายการบินของฮ่องกง ประกอบด้วย สายการบิน Cathay Pacific Airways สายการบิน HK Express และสายการบิน Hong Kong Airlines ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น จับสลาก ตามที่แต่ละสายการบินกำหนด โดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการโครงการแบ่งเป็น ๓ ระยะ โดยในระยะแรกเน้นนักท่องเที่ยวจากประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตามด้วยนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ นอกจากนั้น รัฐบาลฮ่องกงจะประสานความร่วมมือกับธุรกิจท้องถิ่น ในการเสนอสิทธิประโยชน์มากมายให้แก่นักท่องเที่ยว รวมถึงเครื่องดื่มฟรีสำหรับการรับประทานอาหารที่ร้านอาหารและบาร์ที่กำหนดกว่า ๑๐๐ แห่งทั่วเกาะฮ่องกง อีกด้วย

๒) แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของเกาะฮ่องกง ดังนี้

(๑) สถานที่เสริมดวงสำหรับคนปีชวด : ตลาดดอกไม้ สวนนก สถานที่แห่งนี้ตามความเชื่อและคำทำนายสะท้อนในเรื่องของความรักที่เกี่ยวข้องกับนักษัตรของชาวปีชวดที่กำลังมองหาคู่ชีวิต สำหรับอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสตร์ (ฮวงจุ้ย) แนะนำให้ชาวปีชวดเดินไปยังตลาดดอกไม้ และสวนนกในย่านมงก๊กเพื่อรับพลังแห่งความรักจากมวลหมู่ดอกไม้เพราะกลิ่นหอมของดอกไม้ ประกอบกับเสียงใสกังวานของนกจะนำพาโชคชะตาด้านความรักมาให้แก่ชาวปีชวดอย่างรวดเร็ว แต่สำหรับคนที่มีคู่ชีวิตอยู่แล้วยังสามารถรับพลังความรักภายในสถานที่แห่งนี้ได้และจะทำให้ความรักของตนเองมีความยาวนานยิ่งขึ้นไปอีก

(๒) สถานที่เสริมดวงสำหรับคนปีฉลู : จุดชมวิวย่องกง Sky๑๐๐ สถานที่แห่งนี้ตามความเชื่อและคำทำนายสะท้อนในเรื่องของหน้าที่การงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่เกิดในปีฉลู ซึ่งพบว่าจะมีดาวนำโชคถึง ๓ ดวง คอยส่องสว่างนำทางให้ชาวปีฉลู โดยการที่จะได้รับแสงสว่างนั้น จะต้องไปอยู่ในจุดที่ใกล้ดวงดาวนำโชคเหล่านั้นให้มากที่สุด ซึ่งภายในตึกจะต้องขึ้นไปยังชั้นที่ ๑๐๐ ของอาคารอินเตอร์เนชั่นแนล คอมเมอร์เชียลเซ็นเตอร์ ที่เป็นชั้นที่สามารถชมวิวของประเทศฮ่องกง ๓๖๐ องศา

(๓) สถานที่เสริมดวงสำหรับคนปีชวาล : เมอร์เรย์ เฮาส์ สแตนลีย์ รีพัสเบย์ สถานที่แห่งนี้ตามความเชื่อและคำทำนายสะท้อนในเรื่องของการปิดความโชคร้ายสิ่งไม่ดีออกไป ซึ่งเกี่ยวข้องกับชาวปีชวาล โดยเชื่อว่าการออกเดินทางไปทะเลทางตอนใต้ของประเทศฮ่องกง ซึ่งก็คือ อ่าวรีพัสเบย์ โดยทำการสูดกลิ่นอายของลมทะเลตามความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีนนั้น ประกอบกับการจับจ่ายใช้สอยจะสามารถช่วยขจัดปัดเป่าโชคร้ายให้หายไปได้และยังสามารถช่วยเสริมโชคกลางให้แก่ชาวปีชวาลได้เป็นอย่างดี

(๔) สถานที่เสริมดวงสำหรับคนปีเถาะ : สำนักชีฉีหลิน สถานที่แห่งนี้ ตามความเชื่อและคำทำนายสะท้อนในเรื่องของความสัมพันธ์ในชีวิตให้มีความมั่นคงซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับชาวปีเถาะ โดยสถานที่ดังกล่าวจะได้พบกับความสงบเยือกเย็นทางจิตใจจากบรรยากาศที่เต็มไปด้วยสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากราชวงศ์ถัง นอกจากนี้สำนักชีฉีหลินยังเหมาะสมสำหรับการฝึกสมาธิ ดังนั้นเมื่อชาวปีเถาะมีเรื่องวุ่นกังวลใจ ให้ปฏิบัติด้วยการมือพนมประสานกัน หลับตาลง หายใจเข้าลึก ๆ จะทำให้ผ่อนคลายและสบายใจมากยิ่งขึ้น

(๕) สถานที่เสริมดวงสำหรับคนปีมะโรง : หลังมังกร สถานที่แห่งนี้ ตามความเชื่อและคำทำนายสะท้อนในเรื่องของความมั่งคั่งสมบูรณ์ในชีวิต ซึ่งเหมาะสมกับชาวปีมะโรง จากตามคติความเชื่อของชาวจีน มังกรกับนกฟีนิกซ์ถือเป็นสัญลักษณ์แห่งการครองคู่บนสรวงสวรรค์ ฉะนั้น คำทำนายสำหรับปีมะโรงนั้น จึงเป็นไปในรูปแบบของนิมิตหมายอันดี ที่ทำให้ชีวิตมั่งคั่งสมบูรณ์ พูนสุข ยิ่งกว่าเดิม ดังนั้นคำแนะนำในการไปเยือน คือ ให้ชาวปีมะโรงเดินทางไปยังหลังมังกรซึ่งเป็นเส้นทางเดินเขาที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของทวีปเอเชีย ซึ่งจะได้สัมผัสกับทัศนียภาพอันงดงามของทะเลจีนใต้ ชายหาดเชเคโอ หาดบีกเวฟเบย์ สแตนลีย์ และอุทยานแห่งชาติ (Tai Tam) ที่รายรอบด้วยภูเขา ซึ่งจะช่วยเสริมดวงด้านการงาน การเงินให้โดดเด่นยิ่งขึ้น

(๖) สถานที่เสริมดวงสำหรับคนปีมะเส็ง : เกาะลัมมา สถานที่แห่งนี้ ตามความเชื่อและคำทำนายสะท้อนในเรื่องของงานและการเงินเหมาะสมกับชาวปีมะเส็ง ซึ่งสถานที่ดังกล่าว เป็นเกาะนำโชคตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศฮ่องกง สามารถเดินทางมาที่นี้ด้วยเรือเฟอร์รี่ซึ่งใช้เวลาเพียง ๓๐ นาที ซึ่งจะได้พบกับอากาศสดชื่นของทะเลและสัมผัสบรรยากาศของแม่น้ำตามธรรมชาติและเกาะที่สวยงาม ซึ่งจะทำให้รู้สึกผ่อนคลายและได้สัมผัสพลังแห่งโชคกลางเข้ามาในชีวิตอย่างเต็มที่

(๗) สถานที่เสริมดวงสำหรับคนปีมะเมีย : ย่านแฮปปี้วัลเลย์ สถานที่แห่งนี้ ตามความเชื่อและคำทำนายสะท้อนในเรื่องของความสมดุลของชาวมะเมียที่มาเยือน ณ ที่แห่งนี้ โดยเฉพาะชาวปีมะเมีย เพราะสถานที่ดังกล่าวเต็มไปด้วยภัตตาคารจีน สถานบันเทิงสไตล์อังกฤษ สำนักชีแบบพุทธ วัดฮินดู ร้านขนมเบเกอรี่ท้องถิ่น ร้านอาหารนำเข้าจากต่างประเทศ และร้านเครื่องดื่มไวน์ ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันอย่างลงตัว

(๘) สถานที่เสริมดวงสำหรับคนปีมะแม : ทัวรล่องเรือชมอ่าววิคตอเรีย สถานที่แห่งนี้ ตามความเชื่อและคำทำนายสะท้อนในเรื่องของพลังแห่งโชคกลาง ซึ่งเกี่ยวข้องกับชาวปีมะแม โดยสถานที่ดังกล่าวตั้งอยู่ใจกลางเมืองของประเทศฮ่องกง จัดเป็นศูนย์รวมพลังแห่งความโชคกลาง ซึ่งประกอบไปด้วยกับกิจกรรมการล่องเรือชมอ่าวยามเย็นเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพรอบอ่าว และภาพสะท้อนของตึกที่ทาบบนผืนแม่น้ำ ซึ่งการล่องเรือชมอ่าววิคตอเรียยังคงเป็นหนึ่งในกิจกรรมยอดนิยมที่ทุกคนต้องทำเมื่อมาเยือนที่ประเทศฮ่องกง

(๙) สถานที่เสริมดวงสำหรับคนปีวอก : หลานไกวฟง สถานที่แห่งนี้ตามความเชื่อและคำทำนายสะท้อนในเรื่องของความรักของชาวปีวอก โดยสถานที่ดังกล่าวเมื่อมาเยือนแล้วจะต้องมาแหล่งสถานที่บันเทิงตามคำคืน ย่านร้านอาหารและเครื่องดื่มรวมถึงแหล่งรวมกิจกรรมแห่งสีสันการเฉลิมฉลองเทศกาล

(๑๐) สถานที่เสริมดวงสำหรับคนปีระกา : เดอะพิก สถานที่แห่งนี้ตามความเชื่อและคำทำนายสะท้อนในเรื่องของการรับพลังให้แก่ตัวเองเหมาะกับชาวปีระกา โดยการรับพลังจะต้องขึ้นไปยังจุดที่สูงที่สุดของเกาะฮ่องกง เพื่อลดความแรงจากอิทธิพลของดวงดาวที่แผ่ปกคลุมดวงชะตาและได้อ้อมอ้อมใจกับทิวทัศน์ที่งดงามของมหานครฮ่องกงจากวิคตอเรีย พิค และสัมผัสกับทัศนียภาพในมุมกว้างที่ทอดยาวสุดขอบฟ้าจากฝั่งเกาลูนไปจนถึงเกาะฮ่องกง

(๑๑) สถานที่เสริมดวงสำหรับคนปีจอ : เส้นทางมรดกวัฒนธรรม หล่งหยกเถา สถานที่แห่งนี้ตามความเชื่อและคำทำนายสะท้อนในเรื่องของขจัดสิ่งไม่ดีที่เป็นพลังลบและช่วยส่งเสริมหน้าที่การงานซึ่งสอดคล้องกับชาวปีจอ โดยต้องเดินทางไปยังชุมชนท้องถิ่นบนเส้นทางมรดกวัฒนธรรม หล่งหยกเถา ซึ่งจะพบกับประวัติศาสตร์ของชนเผ่าถึงหนึ่งในห้าชนเผ่าที่ใหญ่ที่สุดในผืนนิเวศทอริสส์ และยังได้สัมผัสภูมิปัญญาของบรรพบุรุษชาวฮ่องกงที่มีความโดดเด่นและถ่ายทอดออกมาเป็นสถาปัตยกรรมอันงดงามพร้อมกับชมบรรยากาศอันสงบร่มเย็นโดยรอบ ซึ่งการได้มาเยือนชุมชนแห่งนี้จะช่วยเสริมโชคกลางด้านการงานแก่ผู้ที่เกิดปีจอตลอดทั้งปี

(๑๒) สถานที่เสริมดวงสำหรับคนปีกุน : พระใหญ่ทางเดินแห่งปรัชญา สถานที่แห่งนี้ตามความเชื่อและคำทำนายสะท้อนเรื่องของการก้าวหน้าในชีวิตเหมาะสมกับชาวปีกุน โดยจะต้องเดินทางไปกราบนมัสการพระใหญ่และแวะเยือนทางเดินแห่งปรัชญารวมถึงพิจารณาปรัชญาบนเสาไม้ที่จารึกบทกวีจากพระสูตรตามลายมืออันวิจิตรของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญร่วมสมัยผู้โด่งดัง ซึ่งจะช่วยเหลือการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตอย่างค่อยเป็นค่อยไป

(๑๓) จิมซาจุ่ย พรอมินาด ตามธรรมเนียมจีนเชื่อกันว่าการเริ่มต้นปีใหม่ที่ดีควรออกมาเดินสัมผัสบรรยากาศการเฉลิมฉลองเทศกาลอันเป็นมงคล และรับเอาพลังด้านบวกเข้ามาในชีวิตทั้งการชมขบวนพาเหรดฉลองตรุษจีนในยามค่ำคืน ซึ่งกลายเป็นสิ่งที่คนฮ่องกงและนักท่องเที่ยวจะได้เพลิดเพลินทุกปี ทั้งสีสันขบวนพาเหรดที่ตกแต่งสุดอลังการ พร้อมการแสดงแสนประทับใจจากคณะโชว์ทั่วโลกที่จะมาร่วมสร้างบรรยากาศแห่งความสนุกสนาน เรียกเสียงปรบมือ และนำพาโชคกลางความสุขมาสู่นักท่องเที่ยว

(๑๔) วัดกังหันแซงกหวิว อีกหนึ่งสถานที่ยอดนิยมที่ทุกคนต้องมาเยือนช่วงเทศกาลตรุษจีน โดยวัดแห่งนี้ขึ้นชื่อในเรื่องของการปัดเป่าความโชคร้าย เนื่องจากทำเลที่ตั้งของวัดนั้นมีการสร้างตรงตามหลักฮวงจุ้ยที่ดี อีกทั้งยังส่งเสริมความร่ำรวยและโชคกลางอันมั่งคั่งให้กับผู้มาเยือนอีกด้วย โดยมีวิธีการแนะนำให้ลองหมุนกังหันนำโชคที่วัดประมาณสองถึงสามครั้ง แล้วอธิษฐานขอพรสิ่งดี ๆ และความเจริญรุ่งเรืองเข้ามาในชีวิต

(๑๕) เกาะทัปมุน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งถือเป็นทิศมงคลแก่ผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียนหรือต้องการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน จึงมีการแนะนำให้แก่มัมาเยือนด้วยการท่องเที่ยวเกี่ยวกับความงดงามของธรรมชาติพร้อมกับการสูดลมหายใจเข้าไปให้เต็มปอดแล้วปลดปล่อยความเครียดออกไป เพื่อจะได้มีกำลังใจเตรียมพร้อมกับการสอบที่ใกล้เข้ามาหรืองานที่ท้าทายต่อไป

(๑๖) ไชกง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกซึ่งถือเป็นทิศที่สัมพันธ์กับความมั่งคั่งร่ำรวย และในจุดที่อยู่ปลายสุดของทิศตะวันออกของฮ่องกง คือ “เมืองไชกง” ซึ่งเปรียบเสมือนสวนหลังบ้านของฮ่องกง จัดเป็นเมืองอันเงียบสงบที่มีทัศนียภาพที่สวยงามและขึ้นชื่อเรื่องอาหารท้องถิ่นที่แสนอร่อย ประกอบกับร้านค้าท้องถิ่นที่มีของจำหน่ายที่หลากหลายชนิดและทะเลอันน่าสวยงาม ซึ่งเหมาะกับการมาเยือนของครอบครัวและเพื่อนสนิทซึ่งจะช่วยส่งเสริมโซคลาภอันสดใสให้แก่ชีวิตกับผู้ที่มาเยือน

(๑๗) หาดเชคโอ (Shek O Beach) ตั้งอยู่บริเวณทิศตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นทิศสำหรับการเฉลิมฉลองชัยให้แก่ชีวิต ดังนั้นหากมีงานเลี้ยงเฉลิมฉลอง อาทิ งานแต่งงาน งานครบรอบวันสำคัญ หรือได้เลื่อนตำแหน่งหรือแม้กระทั่งการเดินบริเวณหาดทรายกับเพื่อนสนิทหรือครอบครัวหรือจะวางแผนมาจัดงานสุดพิเศษให้แก่คู่ชีวิตของคุณบริเวณนี้ก็ได้อันจะช่วยเสริมชะตา ให้กับชีวิตได้เป็นอย่างดี

(๑๘) ตลาดอาหารทะเลซัมซิงหุยในย่านทุนมุน สถานที่ดังกล่าวตั้งอยู่ในเขตนิวเทอริทอรีส์ มีการจำหน่ายอาหารทะเลสดเกรดดี และยังเป็นสถานที่ที่ช่วยส่งเสริมชื่อเสียง และความนิยมชมชอบให้กับผู้มาเยือนได้ด้วย จัดเป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่มีประโยชน์มากกับผู้ที่ทำงานด้านการค้าปลีกหรือธุรกิจบันเทิงรูปแบบต่าง ๆ

(๑๙) หมู่บ้านชาวประมงไทโอ ตั้งอยู่บริเวณทิศตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นทิศที่ดวงดาวแห่งโชคลาภสำหรับผู้ที่ทำงานในแวดวงการเงินหรือมีธุรกิจเกี่ยวกับการลงทุน มีการแนะนำให้ไปท่องเที่ยวที่หมู่บ้านชาวประมงไทโอในเกาะลันเตาซึ่งจะช่วยนำพาโชคลาภมาสู่ชีวิต ประกอบกับชื่นชมบ้านเสาไม้ริมน้ำของชาวประมงและลิ้มลองอาหารว่างท้องถิ่นดั้งเดิม

(๒๐) วัดหมั่นโหม่ ย่านเซิงหวาน วัดหมั่นโหม่สร้างขึ้นเพื่ออุทิศให้กับเทพแห่งวรรณกรรม (หมั่น) และเทพแห่งสงคราม (โหม่) ผู้ที่เป็นสัญลักษณ์ด้านวิชาการและผลกำลัง โดยสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์แห่งนี้โดดเด่นในด้านสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และยังช่วยเสริมโชคลาภในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่การงานและการศึกษาเล่าเรียนอีกด้วย

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เกาะฮ่องกงเป็นอีกเมืองสำคัญของเอเชียที่มีการดึงเอาอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และความเชื่อมาเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยใช้ความน่าเชื่อถือจากการเชิญปรมาจารย์ทางด้านฮวงจุ้ยที่มีชื่อเสียงของฮ่องกงมาแนะนำสถานที่ต่าง ๆ ในการเสริมพลังและการขอพร โดยเชื่อมโยงความเชื่อความศรัทธา กับหลักการทางภูมิศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยนอกจากจะได้รับพลังภายในให้แก่จิตใจแล้ว ยังได้พลังภายนอกหรือพลังกาย ซึ่งทำให้ร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี จากวิวทิวทัศน์ที่สวยงามของเกาะฮ่องกง และอาหารการกินที่อุดมสมบูรณ์ สะอาดและได้มาตรฐาน นอกจากนั้นฮ่องกงยังมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน โดยตั้งเป้าหมายกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายได้แก่ นักท่องเที่ยวจากอาเซียน จีนแผ่นดินใหญ่ เกาหลี และญี่ปุ่น ด้วยการแจกตั๋วเครื่องบินฟรีถึง ๗๐๐,๐๐๐ ใบ ซึ่งมากเป็นประวัติการณ์และไม่เคยมีเมืองใดเคยทำมาก่อน เพื่อเป็นการช่วยเหลือสายการบินแห่งชาติของเกาะฮ่องกงเอง และยังตั้งเป้าดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายซึ่งยอมรับวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สามารถเชื่อมโยงกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีศักยภาพของเกาะฮ่องกงได้อย่างลงตัว ส่งเสริมให้เกิดการหมุนเวียนของเงิน สร้างรายได้ และนำฮ่องกงกลับมาเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการท่องเที่ยวหลักของโลกได้อีกครั้ง

๒.๖.๒ มาเลเซีย

๑) นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณและที่เกี่ยวข้อง

หนึ่งในรายได้สำคัญของกลุ่มประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) คือการท่องเที่ยว โดยภายหลังจากการเปิดประเทศ ประเทศส่วนใหญ่ในกลุ่มอาเซียน ได้รับานิสงค์จากการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติ แต่กลับเป็นเรื่องที่ตรงกันข้ามเกิดขึ้นกับประเทศมาเลเซีย โดยจากข้อมูลของเว็บไซต์ Marketeer (๒๕๖๖) ระบุว่า จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามายังมาเลเซียเมื่อปี ๒๐๒๒ อยู่ที่เพียง ๓ ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๐๒๑ เพียงราว ๑๓๔,๐๐๐ คน ตามหลังเพื่อนบ้านใน ASEAN ในกรอบเวลาเดียวกัน นำโดยประเทศไทยที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมามากถึง ๑๐ ล้านคน รองลงมาเป็นประเทศสิงคโปร์ ประเทศอินโดนีเซีย และ ประเทศเวียดนาม ด้วยจำนวน ๔.๖ ล้านคน ๔.๕ ล้านคน และ ๓.๖ ล้านคน ตามลำดับ

ทั้งนี้เว็บไซต์ดังกล่าวระบุว่าสาเหตุที่ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาน้อยกว่าประเทศอื่น ๆ มาจากรัฐบาลกลางไม่มีนโยบายที่ชัดเจนด้านการท่องเที่ยว ประกอบกับในบางพื้นที่ก็ยังดำเนินนโยบายเข้มงวดที่ไม่เอื้อต่อการท่องเที่ยวพักผ่อน เช่น ตั้งภาษีนำเข้าสุราไว้มากจนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักท่องเที่ยวตามเมืองท่องเที่ยว เช่น บนเกาะลังกาวิ ที่มีราคาแพงผิดปกติ ยิ่งไปกว่านั้น ค่าใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวตั้งแต่ตั๋วเครื่องบิน โรงแรมที่พัก และค่าเช่าแหล่งท่องเที่ยวก็มีสัดส่วนราคาแพงกว่าประเทศอื่น ๆ ในกลุ่ม ASEAN ส่งผลให้ชาวต่างชาติโดยเฉพาะยุโรป เลือกเดินทางไปประเทศอื่นหรือเมืองท่องเที่ยวของประเทศอื่นใน ASEAN ที่ราคาถูกกว่าแทนประเทศมาเลเซีย

ด้านผู้บริหารของ Delisi of Lotus Asia บริษัทนำเที่ยวในมาเลเซีย สะท้อนความอัดอัดของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศมาเลเซียว่า ต้องพึ่งพาตนเองและอดทนกับนโยบายไร้ทิศทางของรัฐบาลชุดต่าง ๆ มา ๒๐ ปี พร้อมแนะนำว่ารัฐบาลควรออกนโยบายระยะยาวชัดเจน และผ่อนปรนบ้างในบางพื้นที่ พร้อมด้วยมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวให้ฟื้นตัวได้ไ้ในระยะยาว สอดคล้องกับข้อมูลของกรมส่งเสริมการค้าต่างประเทศ (๒๕๖๓) ที่ประเทศมาเลเซียออกนโยบายการกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา - 19 บรรเทาลง เป็นไปอย่างจำกัดและกระจายแบบวงกว้าง ซึ่งมาตรการที่ออกมา ได้แก่ การให้บุคคลธรรมดาสามารถนำค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวภายในประเทศเป็นมูลค่าได้ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ริงกิต การให้บัตรกำนัลดิจิทัลสำหรับการท่องเที่ยวภายในประเทศเป็นมูลค่า ๑๐๐ ริงกิตต่อคนเพื่อใช้กับสายการบิน รถไฟ โรงแรม สำหรับคนมาเลเซียทุกคน รวมทั้งมีการส่งเสริมภาคธุรกิจท่องเที่ยว วงเงินประมาณรวม ๕๐๐ ล้านริงกิต และการผ่อนคลายมาตรการที่เป็นข้อจำกัดในการใช้บริการโรงแรมของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งไม่มีนโยบายที่ออกมาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลมาเลเซียมีแผนแปรรูปส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศด้วยนโยบาย “Malaysia : Truly Asia” เพราะมาเลเซียเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยประชากรมาเลเซียมีชาวมาเลย์จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ จีน อินเดีย และกลุ่มชาติพันธุ์อีกหลายกลุ่มในรัฐซาบาห์ (Sabah) และรัฐซาราวัก (Sarawak) เช่น อีบัน (Iban) คาดาซัน (Kadazan) ดายัก (Dayak) ซึ่งมีมรดกตกทอดและวัฒนธรรมเป็นของตัวเอง แต่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสามัคคี ประเทศมาเลเซียจึงเลือกที่จะใช้แผนแปรรูปดังกล่าว เพื่อสะท้อนว่าหากเดินทางมาประเทศมาเลเซียเพียงแห่งเดียว ก็เปรียบเสมือนได้ไปเยือนทุกประเทศในทวีปเอเชียแล้ว แต่ทว่า นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณยังไม่มีออกมาชัดเจน อันเนื่องเป็นไปได้ว่าประเทศมาเลเซียเป็นประเทศมุสลิม

ซึ่งชาวมุสลิมจะเดินทางไปประกอบศาสนกิจที่ประเทศซาอุดีอาระเบียเป็นหลัก อันเนื่องจากเป็นหน้าที่และความปรารถนาของคนมุสลิมทุกคน ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มแบบเชิงจิตวิญญาณจึงไม่เด่นชัดเท่ากับประเทศอื่น ๆ

๒) แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญของประเทศมาเลเซีย

(๑) ถ้ำบาตู ลอร์ดมูรูกัน วัดฮินดู BATU Temple Caves ถ้ำบาตูเป็นเขาหินปูนที่ภายในมีถ้ำและเทวาลัย ตั้งอยู่ในอำเภออมบัก รัฐเซอลัง รัฐมาเลเซีย ชื่อของถ้ำมาจากคำภาษามลายู batu แปลว่า 'หิน' ชื่อดั้งเดิมของเขาคือ กาลังตังกัง สร้างขึ้นเพื่ออุทิศถวายแด่พระขันธกุมาร เทพองค์หนึ่งในศาสนาฮินดู พระขันธกุมารนั้นเป็นพระโอรสของพระอิศวรและพระอุม่า และเป็นพระเชษฐาของพระพิฆเนศวร ด้านหน้าปากทางขึ้นบันไดไปยังถ้ำบาตุนั้น เป็นเทวรูปเทพฮินดูชื่อว่า พระมูรูกัน (Lord Murugan) ซึ่งคนไทยอาจไม่คุ้นชื่อ โดยชื่อที่คนไทยคุ้นมากกว่าคือ พระขันธกุมาร (ที่จริงทางฮินดูยังมีเรียกอีกหลายชื่อ เช่น พระขันมุกคา ฯลฯ) ถ้ำบาตุนอกจากจะเป็นสัญลักษณ์ของรัฐสลังงอร์ และได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นวัดและสถานที่ประกอบพิธีกรรมสำคัญในศาสนาฮินดูอีกด้วย ในแต่ละปีผู้มีจิตศรัทธาและนักท่องเที่ยวหลายพันคนเดินทางมาที่นี่สร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวให้กับมาเลเซียเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงเดือนไตรมาส ปลายเดือนธันวาคมถึงต้นเดือนมกราคมของทุกปีมีเทศกาล "ไต้ปูซัม" ชาวทมิฬในมาเลเซียจะจัดงานที่ถ้ำบาตู มีผู้คนมาร่วมงานแน่นขนัดเต็มพื้นที่ถ้ำ รอบ ๆ วัด จะเห็นลิงวิ่งเล่นกันอย่างอิสระ ที่นี่ยังเป็นจุดป็นหน้าผาที่ได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการผจญภัย นอกจากนี้ยังมีถ้ำรามายณะ ซึ่งด้านในมีภาพวาดของพระเจ้าในศาสนาฮินดูด้วย

(๒) Kek Lok Si Temple วัดพุทธใหญ่ที่สุดในมาเลเซีย ท่ามกลางหุบเขาอันสลับซับซ้อนของเขตอาเยอร์อิตัม (Ayer Itam) บนเกาะปีนัง ยังมีอารามใหญ่ในพุทธศาสนาอยู่แห่งหนึ่ง ซึ่งนำพาผู้แสวงบุญและนักท่องเที่ยวมาเยือนปีละหลายหมื่นคน ประวัติของวัดใหญ่แห่งนี้ย้อนกลับไปได้ถึงปลายศตวรรษที่ ๑๙ สมัยที่ พระอาจารย์เปี้ยวเลี่ยน ภิกษุจากมณฑลฮกเกี้ยนเดินทางมาจำพรรษาที่ปีนัง ท่านค้นพบเขาลูกหนึ่งซึ่งมีลักษณะคล้ายนกกระเรียนกำลังกางปีก ทำเลดีตามหลักฮวงจุ้ย จึงตัดสินใจสร้างวัดขึ้นบนเขาลูกนี้ พร้อมทั้งให้ชื่อเป็นภาษาจีนฮกเกี้ยน ว่า “เก็กลกซี (Kek Lok Si)” แปลว่า วัดแห่งแดนสุขาวดีพุทธเกษตร

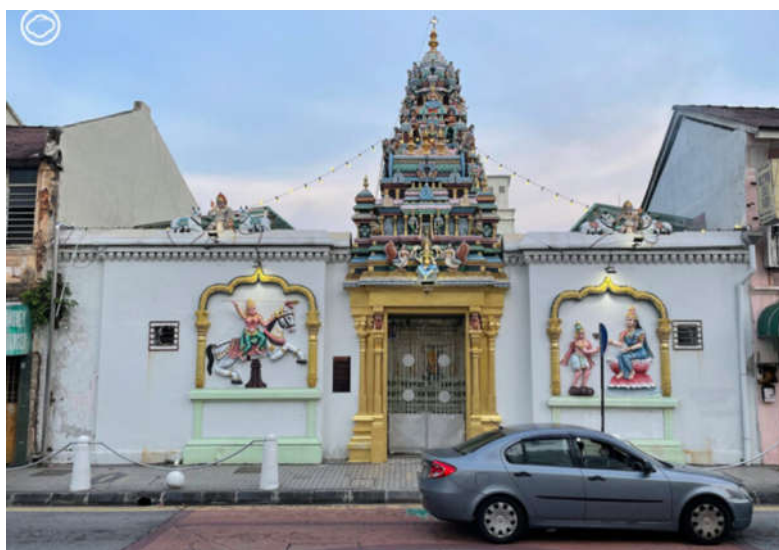
การก่อสร้างเริ่มต้นใน ค.ศ. ๑๘๙๑ สิ้นสุดเมื่อ ค.ศ. ๑๙๐๕ เพียง ๑ ปี ก่อนที่พระอาจารย์เปี้ยวเลี่ยนจะมรณภาพ ในสมัยของเจ้าอาวาสรูปที่สอง ทางวัดได้สร้างเจดีย์องค์ใหญ่คือ “เจดีย์หมื่นพุทธ” ที่สูงถึง ๑๐๐ ฟุต มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ คือ ส่วนล่างสร้างด้วยศิลปะจีน ส่วนกลางเป็นศิลปะไทย และส่วนยอดเป็นศิลปะพม่า เพื่อแสดงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพุทธศาสนา ซึ่งไม่แบ่งแยกเชื้อชาติหรือศาสนาของผู้นับถือ ด้วยเนื้อที่รวมทั้งสิ้นกว่า ๓๐ เอเคอร์ ทำให้วัดเก็กลกซีรั้งตำแหน่งวัดใน พุทธศาสนาที่ใหญ่ที่สุดในมาเลเซียอย่างไร้คู่แข่ง นอกเหนือจากเจดีย์หมื่นพุทธอันโอฬาร ยังมีสถาปัตยกรรมที่งดงามอีกหลายหลัง ไม่ว่าจะเป็นหอพระโพธิสัตว์ หอเทวะ รวมถึงหอเก็บพระไตรปิฎก อันเป็นที่เก็บรักษาพุทธศิลป์ทั้งพระพุทธรูป จิตรกรรม งานแกะสลักอื่น ๆ อีกมากมายสุดจะพรรณานับได้

(๓) Goddess of Mercy Temple ศาลเจ้าแห่งแรกในปีนัง รัฐปีนังเป็นรัฐเดียวในมาเลเซียที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนเชื้อสายจีน ศาลเจ้าและวัดจีนที่นี่เลยมีมากกว่าศาสนสถานของคนเชื้อชาติศาสนาอื่น แต่ในศาลเจ้าที่มีจำนวนมากนั้น ยากจะหาศาลใดที่มีอายุเทียบเคียงวัดแม่กวนอิมริมถนน Jalan Masjid Kapitan Keling ได้ ศาลเจ้าแม่กวนอิม หรือ “กวนยิ่นเต้ง (Kuan Yin Teng)”

ในภาษาจีนฮกเกี้ยนสำเนียงปิ่นัง คือศาลเจ้าจีนที่เก่าที่สุดในปิ่นังเท่าที่มีการบันทึกไว้ ป้ายจารึกในศาลได้ระบุปีที่สร้างไว้ที่ ค.ศ. ๑๘๐๐ มีผู้สร้างเป็นชาวจีนกวางตุ้งและฮกเกี้ยนที่พำนักอยู่ปะปนกันภายในย่านนี้เป็นเหตุให้ศาลนี้มีอีกชื่อว่า “กองฮกเกียง (Kong Hock Keong)” หมายถึงศาลเจ้าของชาวกวางตุ้งและฮกเกี้ยน ในอดีตเทพเจ้าที่เป็นประธานในศาลนี้คือ “เจ้าแม่มาจู่” เทพีแห่งท้องทะเลผู้คุ้มครองชาวประมงและนักเดินเรือ แต่หลังการบูรณะครั้งหนึ่ง ชาวบ้านได้เปลี่ยนเทพประธานในศาลเป็นเจ้าแม่กวนอิมหรือพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรผู้เปี่ยมเมตตาแทน เมื่อไหว้ขอพรเจ้าแม่กวนอิมกันเสร็จแล้ว ยังมีทวยเทพให้กราบไหว้อีกมาก อาทิ เทพเจ้ากวนอู เทพเจ้าที่ตัวแปะกง และอีกหลายองค์ทั้งในคติพุทธศาสนาและลัทธิเต๋า ความศรัทธาที่มหาชนมีต่อศาลเจ้าเก่าแก่แห่งนี้วัดได้จากธูปมั่งกรดอกยักซ์ที่มีถูกจุดจนควันโขมงทั้งวัน คนมาทำบุญเนืองแน่น ตลอดจนผู้ยากไร้ตั้งแถวรอรับทานจนเป็นภาพจำของที่นี่

(๔) Khoo Kongsi ศาลเจ้าประจำกงสีตระกูลคู วัดเก็กลกสี่ (Kek Lok Si) ตั้งอยู่ในย่าน แอร์ - ไอเท็ม รู้จักกันในอีกนามว่าคือ Temple of Supreme Bliss ตั้งอยู่ที่อีร์อิตัม อยู่บนเนินเขาสำคัญทำให้ มีฮวงจุ้ยดี เหมาะกับการสร้างวัด สร้างขึ้นในปี ค.ศ. ๑๘๙๓ ตามคำสั่งของพระเปียวเหลียน พระจีนจากมณฑลฟูเจี้ยนเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๓๐ เจ้าอาวาสวัดเจ้าแม่กวนอิม ที่ถนนพิตต์สตรีทปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างมาก เป็นเพราะนักบวชลัทธิเต๋าและพระสงฆ์ศึกษารวมกันอยู่ที่วัดแห่งนี้ โดยบรรยากาศโดยรวมถือว่าสวยงามและศักดิ์สิทธิ์มาก ๆ และมีของที่ระลึกจำหน่ายหลายจุด รวมทั้งพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำทานให้อาหารเต่า การสวดมนต์ในหอสวดมนต์ การตีระฆังที่หอรฆัง และการเดินชมเจดีย์

(๕) Choo Chay Keong Temple ศาลเจ้าประจำกงสีตระกูลยัพ ความงามทางศิลปกรรมที่ไม่ด้อยกว่าที่อื่น ประกอบกับทำเลที่ตั้งซึ่งอยู่ ใจกลางย่านเมืองเก่าจอร์จทาวน์อันเป็นแหล่งท่องเที่ยวชื่อดัง ก็ช่วยเพิ่มความน่าเยี่ยมชมให้ที่นี่อีกเป็นกองแซ่ “ยัพ (Yap)” เป็นภาษาจีนแคะเรียกเป็นภาษาจีนกลางว่า “เย่ (Ye)” สำเนียงที่ใช้ออกชื่อบอกให้รู้ได้ว่า สมาชิกตลอดจนผู้ก่อตั้งกงสีนี้โดยมากเป็นชาวจีนแคะจากมณฑลฮกเกี้ยน อย่างไรเสีย กงสีสกุลยัพก็เปิดรับพี่น้องร่วมแซ่ชาวแต้จิ๋ว กวางตุ้ง และไหหลำ ให้เข้ามาเป็นสมาชิกได้ ติดกับอาคารที่ทำการของยัพกงสี คือศาลเจ้าจูเจเกียง (Chu Chae Keong Temple) ภายในบูชาเทพเจ้าประจำตระกูลยัพ นามว่า “ห่วยเติกจุนอ่อง” ตัวศาลได้รับการบูรณะให้สวยงามในทศวรรษ ๑๙๙๐ โดยมีจุดเด่นอยู่ที่เสาและผนังอาคารหินอ่อนที่สลักลายมังกรพันได้อย่างน่าอัศจรรย์ใจ

ภาพที่ ๒.๔ ศาลเจ้าประจำกงสีตระกูลยัพ

(๖) Sri Mahamariamman Temple วัดแขกเมืองจอร์จทาวน์ตอนใต้ของย่านเมืองเก่าจอร์จทาวน์เป็นที่ตั้งของชุมชนชาวอินเดียซึ่งมีประวัติยาวนานที่สุดแห่งหนึ่งในมาเลเซีย เป็นที่รู้จักในระดับสากลว่า “ลิตเติลอินเดีย (Little India)” ชาวบ้านร้านถิ่นในย่านนี้เป็นชาวทมิฬ (Tamils) ย้ายถิ่นมาจากรัฐที่อยู่ใต้สุดของอินเดียรวมไปถึงศรีลังกาเมื่อร้อยกว่าปีก่อน ท่ามกลางกลิ่นเครื่องเทศหอมอบอวล สีสดใสสวยของแพรพรรณสำหรับ สถานที่แห่งหนึ่งซึ่งบอกเล่าความเก่าแก่ของชุมชนอินเดียได้ดีที่สุดคงเป็น วัดศรีมหาอมริน (Sri Mahamariamman) เทวสถานฮินดูนิกายศักติ ได้รับการขนานนามว่าเป็นวัดฮินดูแห่งแรกในปีนัง แรกเริ่มวัดนี้เคยเป็นเพียงศาลบูชาขนาดเล็ก ไม่มีประวัติว่าสร้างโดยใครและเมื่อใด แต่น่าจะมีการทำพิธีบูชามาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๐๑ เป็นอย่างช้า มาขยายเป็นวัดใหญ่โตเมื่อ ค.ศ. ๑๘๓๓ และที่มีสภาพเช่นปัจจุบันนี้ เป็นผลมาจากการบูรณะครั้งใหญ่ใน ค.ศ. ๑๙๓๓ อันเป็นปีที่วัดมีอายุครบศตวรรษ เช่นเดียวกับ “วัดแขกสีลม” ในกรุงเทพมหานคร วัดศรีมหาอมรินแห่งนี้รังสรรค์ขึ้นด้วยศิลปกรรมของชนชาติทมิฬในอินเดียใต้ มีจุดสังเกตอยู่ที่ “โคปุระ” หรือซุ้มประตูทางเข้าออก และ “วิมาน” คือยอดอาคารที่ประดิษฐานเทวรูปชั้นใน ทำเป็นทรงสูงชะลูด ลงสีสดใสไล่ระดับประดาด้วยรูปเทพเจ้า อสูร สิ่งสสารสัตว์ วัดศรีมหาอมรินยังรักษาขนบธรรมเนียมเดิมของวัดฮินดูอยู่ คือจะเปิดประตูแค่ช่วงทำพิธีภาคเช้าและเย็น ทุกครั้งที่วัดเปิดจะมีชาวมาเลเซียเชื้อสายอินเดียมาสักการะบวงสรวงจนแน่นขนัดราวกับมีงานประจำปี คนต่างศาสนาสามารถเข้าร่วมพิธีและเยี่ยมชมวัดได้ แต่พึงสำรวมกิริยาและงดถ่ายภาพภายในวัด

(๗) Snake Temple ศาลเจ้าจ้อชูกังที่เต็มไปด้วยยอสพิษ กลางศตวรรษที่ ๑๙ มีพระภิกษุชาวจีนเดินทางมายังตอนใต้ของเกาะปีนัง ท่านได้สร้างศาลเจ้าเพื่อเซ่นไหว้และรำลึกถึงคุณความดีของ พระอาจารย์เฉ่งจ้อชู (จ้อชูกัง) พระสงฆ์สมัยราชวงศ์ซ่งที่ชาวมณฑลฮกเกี้ยนเคารพศรัทธากันมาก เพราะเหตุที่ศาลเจ้าจ้อชูกังตั้งอยู่ใกล้ปากชักวันดีคืนดีก็มีงูโผล่มาให้เห็น และทวีปริมาณมากขึ้นทุกที ชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นเพราะเมตตาของพระอาจารย์จ้อชูกังที่มีให้เหล่ายอสพิษ เลยชวนกันเลี้ยงงูที่เลี้ยงตลอดเข้ามาเป็นอย่างดี ที่นี้จึงได้รับสมัญญาใหม่ว่า “ศาลเจ้างู” โดยปริยาย เกือบ ๒๐๐ ปีที่ล่วงมา ศาลเจ้างูได้ให้ที่พักพิงแก่งูหลายชั่วรุ่น งูที่พบที่นี่โดยส่วนใหญ่เป็นงูเขียวตุ๊กแก ซึ่งเป็นสายพันธุ์งูเฉพาะถิ่นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และชื่อเสียงของงูในศาลนี้ก็เด่นดังถึงขนาดที่งูเขียวตุ๊กแกได้รับฉายาว่า “Temple Viper” คำที่พบมากในศาลเจ้านี้ นอกจากความศักดิ์สิทธิ์ของเหล่าเทพ ชื่อเสียงอีกด้านที่สื่อเลื่องไม่ต่างกันคือเหล่าสัตว์มีพิษที่พบได้ดาษดื่นทั้งภายในและภายนอกศาล ตามแท่นบูชาและเสาต่าง ๆ มักมีห้วงคล้องไหญ่เขียวตุ๊กแกเลื้อย ซึ่งทางศาลยินยอมให้ผู้ไปเยือนเข้าใกล้ดูได้ แต่ห้ามทำอันตรายต่อเป็นอันขาด อนึ่ง ในบริเวณศาลเจ้ายังมีฟาร์มงูเป็นแหล่งรวบรวมงูกว่า ๕๐ สายพันธุ์อีกด้วย

ภาพที่ ๒.๕ ศาลเจ้าจ้อชูกังที่เต็มไปด้วยยอสพิษ

(๘) Hean Boo Thean Temple ศาลเจ้าแม่กวนอิมคอนกรีตเหนือน้ำทะเล ศาลเจ้าเฮียนบูเตียนตั้งอยู่ริมน้ำบนพื้นที่ถมของหมู่บ้านคนแซ่เอี้ยว (Yeoh Jetty) สร้างขึ้นครั้งแรกใน ค.ศ. ๑๙๗๒ เป็นเพียงศาลเล็ก ๆ บนเสาไม้เหนือท้องน้ำ หากเมื่อใดที่น้ำทะเลหนุนสูง ก็มักถูกน้ำท่วมขัง เป็นปัญหาเรื้อรังอยู่นานปี ล่วงถึง ค.ศ. ๒๐๑๑ คนในชุมชนจึงดำเนินการสร้างศาลเจ้าแห่งใหม่ และต่อขยายพื้นคอนกรีตที่ทนทานด้วยทุนทรัพย์กว่า ๑.๕ ล้านบาท เทพเจ้าผู้เป็นประธานในศาลคือพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรหรือเจ้าแม่กวนอิมตามความเชื่อของชาวจีน ซึ่งมองเห็นได้ตั้งแต่หน้าประตูทางเข้าวิหารกลาง ด้านในเป็นที่ประดิษฐานเทพเจ้าจีนหลายสิบองค์ซึ่งจัดวางลดหลั่นกันตามยศถาบรรดาศักดิ์ ตัวอย่างเช่น พระจิ้งกิ้ง เทียงเทียงเสียงตี้ (เจ้าพ่อเสือ) ไต่เสี่ยวุกโจ้ว (เจ้าพ่อหังเจีย) และตัวแปะกง (เจ้าที่) เป็นต้น

ภาพที่ ๒.๖ ศาลเจ้าแม่กวนอิมคอนกรีตเหนือน้ำทะเล

(๙) Butterworth Nine Emperor Gods Temple ศาลดาวนจักรพรรดิแห่งบัตเตอร์เวิร์ธ รัฐปีนังในปัจจุบันไม่ได้มีแค่เกาะปีนัง หากยังกินพื้นที่ไปถึงฝั่งแผ่นดินตรงข้ามกันด้วยที่ผ่านมานักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาถึงเขตบัตเตอร์เวิร์ธ (Butterworth) บนฝั่งแผ่นดินเพียงเพื่อขึ้นเรือข้ามฟากไปฝั่งเกาะเท่านั้น ทว่าในรอบ ๒๐ ปีหลัง บัตเตอร์เวิร์ธไม่ได้เป็นแค่ทางผ่านอีกต่อไป เนื่องจากผู้คนมากมายหลายตาได้ปักหมุดไปยัง “Butterworth Nine Emperor Gods Temple”

ภาพที่ ๒.๗ ศาลดาวนจักรพรรดิแห่งบัตเตอร์เวิร์ธ

“Nine Emperor Gods” ที่ภาษาฮกเกี้ยนนิยมเรียกว่า “กิ้วอ่องเอี้ย” หรือ “กิ้วอ่องไต่เต่” คือเทพเจ้า ๙ พระองค์ ซึ่งเป็นตัวแทนของดาว ๙ ดวง ในกลุ่มดาวกระบวยใหญ่ ชาวจีนบางคนเชื่อกันว่าทั้ง ๙ พระองค์ จะเสด็จมาเยือนโลกมนุษย์ต้นเดือน ๙ ของทุกปี เกิดเป็นประเพณีถือศีลกินเจเดือน ๙ อันลือชื่อ ในขณะที่ภาษาสากลนิยมเรียกศาลเจ้าแห่งนี้ด้วยชื่อดาวจักรพรรดิ ๙ องค์ คนท้องถิ่นกลับนิยมเรียกที่นี่ว่า เต้าโบ้เก้ง (Tow Boo Kong) อันสื่อถึงพระแม่แห่งดวงดาวทั้ง ๙ ดวงนี้จะเรียกด้วยชื่อใดก็ตามแต่ เป็นที่รู้กันว่าศาลเจ้านี้เริ่มสร้างตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๗๑ ก่อนจะมีการกว้านซื้อที่ดินเพื่อต่อเติมเรื่อย ๆ กระทั่งแล้วเสร็จในวันที่ ๒๖ เมษายน ค.ศ. ๒๐๐๐ ด้วยทุนทรัพย์รวมทั้งสิ้นกว่า ๗ ล้านบาท ในสมัยนั้น ทุก ๆ ครั้งที่เดือน ๙ ในปฏิทินจีนเวียนมาบรรจบ ศาลเจ้าซึ่งขึ้นชื่อว่าใหญ่ที่สุดบนผืนแผ่นดิน รัฐป็นิ่งจะแลลานไปด้วยคลื่นมหาชนในชุดสีขาวที่ตบเท้าเข้ามาประกอบพิธีถือศีลกินเจเป็นจำนวนมาก

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ประเทศมาเลเซียแม้จะมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ก็ล้วนกระจายอยู่ในเมืองรองอื่น ๆ ไม่ได้อยู่ในเมืองหลวงเหมือนประเทศไทยและเกาะฮ่องกง โดยที่ท่องเที่ยวจำนวนมากอยู่ในรัฐป็นิ่ง ซึ่งมีพลเมืองเชื้อสายจีน อินเดีย และไทยอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น รัฐบาลจึงไม่มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่ถือเป็นการทำการตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

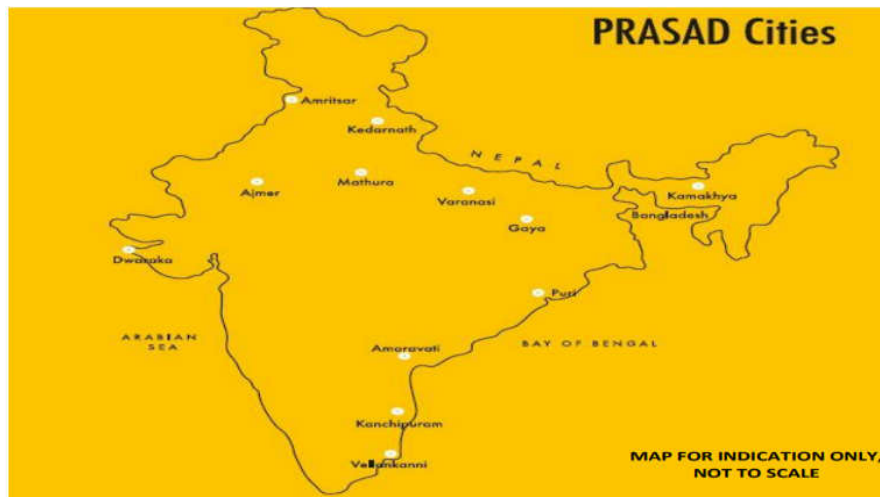
๒.๖.๓ อินเดีย

๑) โครงการ PRASAD

ในช่วงปี ค.ศ. ๒๐๑๔ - ๒๐๑๕ รัฐบาลกลางอินเดียได้ตัดสินใจเริ่มนำเสนอ "พันธกิจชาติเพื่อการฟื้นฟูและเพิ่มพูนจิตวิญญาณของผู้แสวงบุญ" (PRASAD) โดยมีงบประมาณเริ่มต้นอยู่ที่ ๑๐๐ ล้านรูปี (ประมาณ ๔๒ ล้านบาท) โดยโครงการ PRASAD อยู่ในหมวดหมู่วงจรจิตวิญญาณ และมุ่งเน้นการปรับปรุงสภาพของสถานที่ศึกษาศาสนาที่สำคัญของศาสนาและฝ่ายต่าง ๆ ทั่วประเทศ อินเดีย ซึ่งต่อมา ชื่อของแผนงานถูกเปลี่ยนเป็น “พันธกิจชาติเพื่อการฟื้นฟูสถานที่ปฏิบัติศาสนาและเสริมสร้างมูลนิธิจิตวิญญาณ (PRASHAD)” เมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. ๒๐๑๗

โครงการนี้มุ่งหวังจะสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวทางศาสนา ซึ่งอินเดียเป็นตลาดของผู้แสวงบุญ (pilgrims) ขนาดใหญ่ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างครอบคลุมด้วยการรวมการพัฒนาสถานที่สำหรับการปฏิบัติศาสนกิจโดยนำมาจัดลำดับความสำคัญ และบรรจุเข้าแผนงานการพัฒนา เพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาอย่างยั่งยืน โดยโครงการได้ระบุ ๑๒ เมืองสำหรับการพัฒนาสถานที่ปฏิบัติศาสนาและมรดกทางวัฒนธรรม โดยมีเกณฑ์ในการเลือกเมืองที่จะเข้าร่วมจะต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกของชาติ มีความอุดมสมบูรณ์และมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน และวัฒนธรรมที่หลากหลาย ประกอบไปด้วย ๑๒ เมือง ดังนี้ กามาขุญญา (อัชัม) อมราวตี (แอนด์ราห์) พระเทพ) ดูวารคา (คุจราต) กายา (ไบรา) อัมริตซาร์ (ปัญจาบ) อัจเมอร์ (ราชสถาน) ปูรี (โอริสสา) เคเดอร์นาห์ (อุตตรกานต์) กัญจนปุระ (ทมิฬกานท์) เวลังคัณณิ (ทมิฬกานท์) วารานาซี (อุตตรประเทศ) และมาทรา (อุตตรประเทศ)

สำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายใต้แผนงาน PRASAD จะครอบคลุมถึงการพัฒนาระบบไฟฟ้าการประดับแสงด้วยแหล่งพลังงานทดแทน ระบบการขนส่งแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่ก้นน้ำดื่ม ห้องรอกอย ห้องน้ำ ที่จอดรถ ร้านขายสินค้าพื้นเมือง ร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหาร คาเฟ่ สิ่งอำนวยความสะดวกทางโทรคมนาคม การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบวงจร เช่น ถนน รถไฟ การขนส่งทางน้ำ รวมถึงจุดแลกเงินและเอทีเอ็ม

ภาพที่ ๒.๘ PRASAD Cities กระทรวงการท่องเที่ยว รัฐบาลอินเดีย

สำหรับเป้าหมายของโครงการนี้ นอกจากการพัฒนาสถานที่ที่เป็นจุดปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในลักษณะที่ได้รับการวางแผน กำหนดลำดับความสำคัญ และสามารถรักษาได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้ได้ประสบการณ์ท่องเที่ยวทางศาสนาที่สมบูรณ์แบบแล้ว ยังมีเป้าหมายลำดับรอง ดังนี้

- (๑) การสร้างงานและพัฒนาเศรษฐกิจ
 - (๒) การพัฒนาตามความสามารถของชุมชนและสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบโดยเรียกเก็บค่าใช้จ่ายของผู้เข้าชม
 - (๓) เพิ่มความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวในลักษณะที่ยั่งยืนโดยการพัฒนาสถานที่ศาสนาที่เป็นเอกลักษณ์ระดับโลก
 - (๔) สร้างความตระหนักให้กับชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับความสำคัญของการท่องเที่ยวสำหรับพวกเขาเพื่อเพิ่มรายได้ มาตรฐานการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้นและการพัฒนาโดยรวมของพื้นที่
 - (๕) ส่งเสริมศิลปะท้องถิ่น วัฒนธรรม งานหัตถกรรม อาหาร ฯลฯ
- โดยโครงการได้กำหนดตัวชี้วัดดัง เช่น ๑) การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว ๒) ปริมาณการสร้างงาน ๓) การเสริมสร้างความตระหนักและพัฒนาทักษะและความสามารถในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวด้วยบริการที่เพิ่มมูลค่า และ ๔) การเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในสถานที่ท่องเที่ยวที่ระบุไว้

๒) ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญของประเทศอินเดีย

(๑) องค์หนุมานให้เจ้านายเอ็นดู วัดจากู เมืองชิมลา (Shimla) ในย่าน Mall Road กลางเมืองชิมลา จะเห็นจุดสี่มุมอยู่สูงลิบๆ บนยอดเขาด้านหลังตัวเมือง ซึ่งคือที่ตั้งของวัดจากู (Jakhu Temple) เป็นที่สถิตของรูปปั้นหนุมานองค์ยืนที่เป็นรูปปั้นที่ตั้งอยู่ในบริเวณวัดที่สูงที่สุดในโลก เหตุผลที่ท่านหนุมานต้องมายืนตระหง่านด้วยความสูงตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้าวัดได้ราว ๓๓ เมตรบนภูเขาสูงนี้ เพราะเชื่อว่าเป็นภูเขาสูงเดียวกับที่ท่านมาหยุดพักกลางทาง ระหว่างกำลังเดินทางเสาะหาต้นสังกรณีตรีชวาเพื่อนำไปปรุงยารักษาพระลักษมณ์ตามตำนานบทหนึ่งจากมหากาพย์รามายณะ ชาวฮินดูจำนวนมากให้การเคารพศรัทธาองค์หนุมาน เพราะหนุมานเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ ความอ่อนน้อม ถ่อมตัว และการอุทิศตนด้วยความจงรักภักดีต่อพระรามอย่างสุดหัวใจ จึงเชื่อกันว่าการบูชาองค์หนุมานจะทำให้เจ้านายรักและเอ็นดู หรือถ้าใครเป็นนาย ลูกน้องก็จะซื่อสัตย์และอยู่ในโอวาทมากขึ้น นอกจากนี้ด้วยความแข็งแกร่งมากด้วยอิทธิฤทธิ์ของหนุมาน ทำให้หลาย ๆ คน ขอพรให้ตนแข็งแกร่ง และไม่พ่ายแพ้ต่อสิ่งใดเช่นกัน

ภาพที่ ๒.๙ องค์หนุมานให้เจ้านายเอนดู วัดจากู เมืองชิมลา (Shimla)

(๒) พระแม่ตาราวัดตาราเทวี เมืองโชกิ (Shoghi) วัดตาราเทวี (Tara Devi Temple) เป็นหนึ่งในวัดศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้คนเดินทางมากราบไหว้มากที่สุดแห่งหนึ่งในเมืองโชกิ ที่อยู่ห่างจากชิมลาไปเพียง ๑๓ กิโลเมตร วัดตั้งอยู่บนยอดเขาสูง ๒,๒๐๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเล ทำให้สามารถมองเห็นวิวทิวเขาหิมาลัยได้รอบแบบ ๓๖๐ องศา โดยประวัติความเป็นมาของวัดตาราเทวีสร้างขึ้นโดยกษัตริย์กุกุเพนตราเซนแห่งราชวงศ์เซน ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๗๖๖ หลังจากที่พระองค์ทรงมีนิมิตถึงพระแม่ตาราที่ต้องการให้สร้างรูปจำลองขึ้น เพื่อให้ผู้คน มีโอกาสกราบไหว้ขอพรจากพระนางได้ กษัตริย์กุกุเพนตราจึงได้ให้ช่างฝีมือแกะสลักพระแม่ตาราขึ้นมา หลังจากนั้น กษัตริย์บัลบีร์เซนได้เกิดนิมิตถึงพระแม่ตาราอีกครั้ง โดยครั้งนั้นพระแม่ขอให้พระองค์สร้างวัดขึ้นบนยอดเขาตารัฟ (Tarav) แห่งนี้ พระองค์จึงสร้างวัดตาราเทวีขึ้นบริเวณนี้ ทั้งยังมอบหมายให้มีการแกะสลักรูปเหมือนของพระแม่ขึ้นจากธาตุพิเศษ ๘ ชนิด และทรงให้พระนามว่า Shankar

(๓) พระแม่ตาราลือเป็นเทพแห่งสติปัญญาลำดับที่ ๒ จากทั้งหมด ๑๐ ลำดับที่เรียกว่า มหาวิทยา ได้ชื่อว่าเป็นชุมคลังแห่งพลังงานทั้งมวล คำว่า “ตารา” มาจากรากศัพท์สันสกฤต tr (ตริ) ซึ่งหมายถึง การก้าวข้าม พระแม่จึงเป็นตัวแทนของการนำทางข้ามผ่านการเวียนว่ายตายเกิดและความทุกข์เวทนาทั้งหลาย ผู้คนจึงนิยมบูชาพระแม่ตาราเพื่อขอให้ช่วยดลบันดาลให้ผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิต ช่วยชี้ทางสว่าง และปกป้องคุ้มครองให้พ้นจากภัยอันตรายทั้งปวง

(๔) เจ้าแม่กาลีเสริมความแข็งแกร่งทางใจ วัดกาลีทิบบา เมืองชาเฮล (Chail) พระแม่กาลีเป็นหนึ่งในเทพเทวาที่ได้รับการเคารพสูงสุดในแถบหิมาจัลประเทศ ดังนั้น การเลือกทำเลบนยอดเขาที่สูงเป็นอันดับสามในแถบนี้สำหรับสร้างเป็นวัดพระแม่กาลี (Kali Tibba Temple) ที่สามารถมองเห็นทิวเขาศิวาลิกได้ตลอดแนว จึงเปรียบได้กับการแสดงความเคารพสูงสุดของชาวฮินดู พระแม่กาลีทรงมีบุคลิกภาพที่ดุร้าย เกรี้ยวกราด ดุริยลักษณะที่สุดในบรรดาเทพเทวาทั้งปวง แต่ก็เชื่อกันว่าพระนางจะทำลายเฉพาะอสูร ปีศาจ และมนุษย์ที่มีความคิดชั่วร้าย เอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่นเท่านั้น ส่วนผู้ที่กระทำความดีและบูชาพระแม่ด้วยใจบริสุทธิ์ พระแม่กาลีก็จะปกป้องคุ้มครองและประทานพร แก่ผู้นั้นให้มีความแข็งแกร่ง กล้าหาญ มีอำนาจเหนือผู้อื่น สำหรับการบูชาพระแม่กาลีที่นี้จะไม่มีการสังเวยพระแม่ด้วยเลือดแพะ น้ำแดง หรือขนมสีแดงแต่อย่างใด เพียงเคารพด้วยการไหว้หรือคำนับด้วยใจศรัทธาก็เพียงพอแล้ว โดยหลังจากไหว้เสร็จสิ้น พราหมณ์ประจำวัดจะตักน้ำมันดีใส่ในมือให้จับและลูบพรมบนศีรษะ พร้อมมอบข้าวพองปลุกเสกให้ท่าน

(๕) วัดพระแม่ฮาตุ เมืองนากันดา (Narkanda) ยอดเขาฮาตุ เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในเขตชิมลา โดยสูงเกือบ ๓,๔๐๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเล และเป็นที่ตั้งของวัดฮาตุมาตา (Hatu Mata Temple) วัดที่สร้างจากไม้แกะสลักประณีตงดงามเพื่ออุทิศแด่มัณโฑทรี หรือที่คนไทยรู้จักในชื่อนางมณโฑ หนึ่งในมเหสีของทศกัณฐ์จากมหากาพย์รามายณะ นางมณโฑถือเป็นหนึ่งใน “ปัญจกันยา” หรือ ๕ สตรีผู้ไร้มลทิน ประกอบด้วยยอห์ลยา เทราปที สีดาหรือกุนตี ตารา และมัณโฑทรี ที่ชาวฮินดูให้การเคารพนับถือ โดยชาวฮินดูเชื่อว่าหากสวดมนต์และกล่าวนามสรรเสริญแก่สตรีผู้ไร้มลทินทั้งห้าจะถือเป็นการขับไล่บาป โดยเฉพาะภรรยาของชาวฮินดูที่มักสวดมนต์ระลึกถึงปัญจกันยาเป็นประจำทุกเช้า ทั้งนี้ในแต่ละปีจะมีวันพิเศษที่ฮินดูชนนิยมมารวมตัวกันที่วัดแห่งนี้เพื่อทำพิธีบูชาโยนุแพะ นั่นก็คือ วันอาทิตย์แรกของเดือนเชษฐ์ (Jyeshtha เดือนที่ ๔ ตามปฏิทินฮินดู)

(๖) วัดบาจนาก เมืองบาจนาก (Bajinath)

ทั่วประเทศอินเดียมีวัดที่บูชาพระศิวะอยู่หลายแสนแห่ง แต่ความพิเศษของวัดบาจนากแห่งนี้ คือการสร้างขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ ๘ และเป็นที่ประดิษฐานพระศิวะปางชโยตริลิงค์ (Jyotirlinga) ซึ่งเป็นปางปรากฏของพระศิวะที่ได้รับการเคารพบูชาสูง โดยมีลักษณะเปล่งประกายงดงาม และมีเพียง ๖๔ แห่งเท่านั้น ฮินดูชนทางภาคเหนือของอินเดียจึงนิยมมาแสวงบุญ ณ วัดบาจนาก (Bajinath Temple) แห่งนี้ เพื่อบูชาหนึ่งในสี่ยอดพระศิวะปางหายากนั่นเอง

นอกจากนี้ วัดบาจนากยังเป็นที่ประดิษฐานศิวลึงค์สวายัมภู และมีรูปสลักโคนนทิที่แปลกไม่เหมือนที่อื่น เพราะปกติแล้วโคนนทิมักอยู่ในท่านอนหมอบด้านนอกวิหารพระศิวะเสมอ แต่สำหรับโคนนทิประจำวัดบาจนากกลับยืนเด่นเป็นสง่าหันหน้าเข้าหาวิหาร และมาพร้อมความเชื่อของชาวบ้านที่ว่าหากกระซิบขอพรที่หูโคนนทิ พรนั้นจะเป็นจริง และจะให้ดีควรวาดมืออ้อมไปปิดหูอีกข้างของโคด้วย เพื่อไม่ให้พรรั่วไหล

ภาพที่ ๒.๑๐ วัดบาจนาก เมืองบาจนาก (Bajinath)

(๗) วัดฮาติมบา (Hadimba Temple) หรือ วัดดุงคีรี ก่อสร้างมาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๕๕๓ อุทิศแด่เทวีฮาติมบาที่ปรากฏอยู่ในเรื่องราวของมหาภารตะ โดยก่อนจะบำเพ็ญตบะจนได้เป็นเทวีในบันปลายชีวิต ฮาติมบามีชีวิตกำเนิดเป็นน้องสาวของอสูรฮาติมผู้ปกครองเทือกเขาแถบนี้ ต่อมาเมื่อชายหนุ่มมาตกหลุมรักอสูรสาว (ภิมะ) หนึ่งในห้าพี่น้องปาณฑพที่ระหกระเหินมายังภูเขาลูกนี้ ทางเดียวที่ภิมะจะครองรักกับน้องสาวอสูรได้ คือ การฆ่าพี่ชายของเธอทั้งห้า นั่นแน่นอนว่าหลังจากสังหาร

อสุรฮาติมเป็นที่เรียบบร้อย ภิเษกครองรักกับสาวเจ้าจนให้กำเนิดบุตรหนึ่งคนชื่อ Ghatotkachh ที่ต่อมาได้รับมอบหมายจากแม่ให้ดูแลแคว้นในปกครองทั้งหมด โดยตัวแม่เองขอหลบหนีไปบำเพ็ญภาวนาในป่าลึกจนได้กลายเป็นเทวีที่ผู้คนให้ความเคารพตราบจนทุกวันนี้ ตัววัดฮาติมบาเทวีมีลักษณะเป็นหลังคาไม้คลุมซ้อนกันสี่ชั้น ประดับด้วยไม้แกะสลักเป็นรูปเทพเทวี และสัตว์ต่าง ๆ ตามตำนานอยู่รอบทิศ ภายในวิหารมีรอยเท้าหินที่ผู้คนให้การกราบไหว้บูชา เชื่อกันว่าเป็นรอยเท้าของเทวีฮาติมบาที่คุ้มครองชาวเมือง มะนาลีมาตลอดทุกยุคทุกสมัย การมีโอกาสได้กราบเทพีฮาติมบาจึงถือเป็นสิริมงคลสูงสุดของชาวมะนาลี

ภาพที่ ๒.๑๑ วัดฮาติมบา (Hadimba Temple)

(๘) วัดอนันต์บาลูนาค (Anant Balu Nag Temple) เมืองบันจาร์ (Banjar) หรือพญอนันตนาคราช ซึ่งถือเป็น ๑ ในเทพ ๑๘ องค์ที่ปกปักษ์รักษาดินแดนแถบเทือกเขาคุลูลู วัดแห่งนี้อาจจะถือได้ว่าเป็นวัดของพระลักษมณ์ก็ย่อมได้ เพราะพระลักษมณ์เป็นอวตารของพญอนันตนาคราชนั่นเอง ตามตำนานเล่าขานถึงที่มาของบึงเล็ก ๆ ที่อยู่คู่วัดแห่งนี้มาช้านานว่าเกิดขึ้นหลังจากพญอนันตนาคราชปราบอสูรร้ายที่ชื่อ Pouni Dauint ซึ่งอาละวาดป่วนบรรดาเทพบนยอดเขาแห่งนี้ และหลังจากปราบอสูรเสร็จสิ้น พญอนันตนาคราชตัดสินใจพำนักบนยอดเขาและเสกบึงน้ำแห่งนี้ขึ้นมา ส่วนตัววัดนั้นสร้างขึ้นภายหลังและเป็นศิลปะไม้แกะสลักตามแบบกฐคุนีอันเป็นเอกลักษณ์ของหุบเขาคุลูลู

ภาพที่ ๒.๑๒ วัดอนันต์บาลูนาค เมืองบันจาร์ (Banjar)

(๙) วัดฤๅษีศฤงคาร (Shringa Rishi Temple) เมืองจิบิ (Jibhi) ในอดีตคือ ถิ่นพำนักของฤๅษีฤษยะสฤงค์ หรือที่คนไทยรู้จักในชื่อ ฤๅษีกลโยโกฏ หรือฤๅษีหน้ากวาง มหาฤๅษี ผู้บำเพ็ญเพียรจนมีตบะแก่กล้าจากรณกรรมเรื่องยณะ และมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ให้กำเนิด พระราม พระลักษมณ์ และนางสีดา สำหรับผู้ที่ร่ำเรียนทางนาฏศิลป์ก็จะต้องคุ้นเคยกับพระฤๅษีกลโยโกฏ เป็นอย่างดี เพราะถือเป็นครูแห่งการร้องรำ ตามตำนานกล่าวว่าได้ร้องเพลงอันหวานพระอิศวรจนเสด็จมา ประทานพรให้เป็นบรมครูแห่งการขับร้องทั้งปวง สำหรับความสำคัญของฤๅษีกลโยโกฏสำหรับชาวบ้าน ในแถบคุลลุนั้น ยกย่องให้ท่านเป็นถึง ๑ ในเทพ ๑๘ องค์ผู้ทำหน้าที่ปกปักรักษาดินแดนแห่งนี้ (ศักดิ์ศรี เทียบเท่าเทพีฮาดิมบาแห่งมะนาลี)

(๑๐) สักการะขอพรเทพเทวี ๑๐๘ องค์ อุทยานมรดกแห่งชาติโมฮันศักติ เมืองโซลัน อุทยานมรดกแห่งชาติโมฮัน ศักติ (Mohan Shakti National Heritage Park) เป็นหนึ่งใน สถานที่ท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมในเขตโซลัน โดยแนวคิดในการก่อตั้งอุทยานแห่งชาติแห่งนี้ เกิดขึ้นโดย คาปิล โมฮัน (Kapil Mohan) อดีตนายพลจัตวาแห่งกองทัพบกอินเดีย และนักธุรกิจชั้นนำ เจ้าของกิจการต่าง ๆ รวมถึงการเป็นทายาทโรงเหล้ารัม Old Monk อันเก่าแก่ของอินเดีย โดยสถานที่ แห่งนี้สร้างด้วยเงินของเขามากกว่า ๑๐๐ ล้านรูปีในการจ้างช่างฝีมือให้สลักรูปปั้นมหาเทพ ๑๐๘ องค์ ตามตำนานสำคัญ ๆ ของอินเดีย ทั้งรามายณะ มหาภารตะ คัมภีร์พระเวท ฯลฯ นานกว่า ๓๐ ปี เพื่อให้ เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ด้านปรัชญาและมรดกเก่าแก่ของชาติ โดยอุทยานฯ เปิดให้เข้าชมตั้งแต่ ปี ค.ศ. ๒๐๐๒ เป็นต้นมา

สำหรับจุดเด่นของที่นี่อยู่ที่วัดประจำอุทยาน เป็นที่รวมของรูปสลัก เทพเทวี ฤๅษี ปราชญ์ยุคโบราณ และบุคคลสำคัญตามตำนานเก่าแก่ของอินเดียรวมกว่า ๑๐๘ องค์ แต่ละองค์ มีความสูงตั้งแต่ ๑.๒ - ๑.๘ เมตร จึงทั้งงามสง่าและน่าเลื่อมใสตั้งแต่มองเห็นจากระยะไกล ยิ่งเมื่อได้เดิน เข้าไปชมในระยะใกล้ จะเห็นรายละเอียดอันประณีตงดงามของการบรรจงสลักเสลาหิน ให้เทพทุกองค์ ราวกับมีชีวิตขึ้นมาจริง ๆ

ภาพที่ ๒.๑๓ อุทยานมรดกแห่งชาติโมฮันศักติ เมืองโซลัน

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ประเทศอินเดียอาจจัดได้ว่าเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยว เชิงศาสนา หรือเชิงแสวงบุญที่สำคัญและใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก เนื่องจากประเทศอินเดียมีประชากร นับถือศาสนาฮินดูเป็นหลัก ซึ่งหนึ่งในการประกอบศาสนกิจของชาวฮินดู คือ การเดินทางไปสักการะ ขอพร และเข้าร่วมพิธีและเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ของศาสนาสถานทางศาสนาฮินดู โดยศาสนาสถานต่าง ๆ

มีนับแสนแห่งกระจายอยู่ทั่วประเทศอินเดีย แต่มีเพียงไม่กี่แห่งที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาเชิงโครงสร้างพื้นฐาน การอำนวยความสะดวก และการเดินทาง เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณและสถานที่ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก

ดังนั้นจากกรณีศึกษาจากต่างประเทศ ประกอบด้วย ประเทศฮ่องกง มาเลเซีย และอินเดีย สามารถกล่าวได้ว่ามีประโยชน์ต่อการศึกษาในหัวข้อ “กรุงเทพมหานคร : มหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” เนื่องจากสามารถนำเอาแนวคิดของประเทศฮ่องกงที่มีการดึงเอาอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณและความเชื่อมาเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยใช้ความน่าเชื่อถือจากการเชิญปรมาจารย์ทางด้านฮวงจุ้ยที่มีชื่อเสียงของฮ่องกงมาแนะนำสถานที่ต่าง ๆ ในการเสริมพลังและการขอพร โดยเชื่อมโยงความเชื่อความศรัทธา กับหลักการทางภูมิศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งนอกจากจะได้รับพลังภายในให้แก่จิตใจแล้ว ยังได้พลังภายนอกหรือพลังกาย ซึ่งทำให้ร่างกายแข็งแรงสุขภาพจิตดี นอกจากนี้ ฮ่องกงยังมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน โดยตั้งเป้าหมายกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย ได้แก่ นักท่องเที่ยวจากอาเซียน จีนแผ่นดินใหญ่ เกาหลีและญี่ปุ่น และยังตั้งเป้าดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายซึ่งยอมรับวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สามารถเชื่อมโยงกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีศักยภาพของเกาะฮ่องกงได้อย่างลงตัว ส่งเสริมให้เกิดการหมุนเวียนของเงิน สร้างรายได้ และนำฮ่องกงกลับมาเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการท่องเที่ยวหลักของโลกได้อีกครั้ง ส่วนประเทศมาเลเซียการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเป็นการทำการตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ส่วนประเทศอินเดียรัฐบาลมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาเชิงโครงสร้างพื้นฐาน การอำนวยความสะดวก และการเดินทางเนื่องจากประเทศอินเดียจัดได้ว่าเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา หรือเชิงแสวงบุญที่สำคัญและใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาในหัวข้อ “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาและยกระดับกรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ เป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การต่อยอดความเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๖.๒ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวระดับโลก และนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้านสร้างสรรค์ดี และด้านเศรษฐกิจดี นโยบายที่ ๓๖ ดึงอัตลักษณ์ สร้างเศรษฐกิจ ๕๐ ย่านทั่วกรุงเทพฯ โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานคร : พื้นที่ ๙ เขต พัฒนารูปแบบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกรุงเทพมหานคร ในการจัดทำสื่อการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย ศึกษาผลกระทบการตลาดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของพื้นที่กรุงเทพมหานครต่อไป

สำหรับระเบียบวิธีการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้มองเห็นโอกาสในการพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลสถานที่ เส้นทางสัญจรที่สะดวก สถานที่ใกล้เคียง แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานคร การนำเทคโนโลยีมาช่วยให้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว รวมทั้งการจัดแคมเปญกระตุ้นการท่องเที่ยวเพิ่ม การกลับมาเที่ยวซ้ำเกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และเพื่อให้การดำเนินการสามารถขับเคลื่อนได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด คณะผู้ศึกษาจึงได้ออกแบบวิธีการศึกษา โดยขั้นตอนในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

๓.๑ วิธีการศึกษา

๓.๑.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๑.๔ วิธีการศึกษาและเก็บตัวอย่าง

๓.๑.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑.๖ จริยธรรมการศึกษา

๓.๑ วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาที่ใช้ในครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีการจากการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยระยะเวลาการศึกษาเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

๓.๑.๑ การศึกษาเชิงเอกสาร

ศึกษาด้านเอกสาร ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น ทางเว็บไซต์ทั่วไป และเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง ข้อมูลด้านนโยบายแผนงานโครงการของภาครัฐและเอกชน เอกสารรายงานผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการที่ผ่านมา รวมทั้งวารสาร บทความวิชาการ หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๒ การศึกษาเชิงคุณภาพ

คณะผู้ศึกษาจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นข้อมูลทุติยภูมิโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยว แบบสอบถามผู้ประกอบการ และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ถูกเก็บจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และทัศนคติ ซึ่งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ได้ผ่านผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาด้วยแล้ว

๓.๑.๓ การศึกษาเชิงปริมาณ

ดำเนินการศึกษาสภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว เส้นทาง สภาพกายภาพของพื้นที่ ๙ เขต และบริเวณใกล้เคียง ๓๐๐ – ๕๐๐ เมตร สำรวจความคิดเห็นของคนในพื้นที่ ๙ เขต กลุ่มธุรกิจ ในชุมชน ผู้ประกอบการ ที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว ในการมีส่วนร่วมหรือต้องการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อเก็บข้อมูลสถิติตัวเลขเป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ค้นพบ

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่มีประสบการณ์เคยเดินทางมายังกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่มีประสบการณ์เดินทางมาท่องเที่ยวที่กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๒๕ คน โดยคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, ๑๙๖๗) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ดังนี้

คำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{200,000}{1 + 200,000(0.05^2)}$$

$$n = 399$$

จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ ๓๙๙ คน จึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น ๔๐๐ คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenient Sampling Method) โดยพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่กรุงเทพมหานครและ / หรือ มีประสบการณ์เดินทางมาท่องเที่ยวที่กรุงเทพมหานคร และยินดีให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถามนักท่องเที่ยว ซึ่งจัดทำขึ้นจากการค้นคว้าวารสาร บทความวิชาการ

หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดหัวข้อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา พร้อมทั้งได้นำเครื่องมือดังกล่าว ให้ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาด้วยแล้ว โดยมีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

๓.๓.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้มาอยู่ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (ช่วงเดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๖) นำมาจัดทำและแสดงข้อมูลออกมาในรูปแบบของการบรรยายเชิงพรรณนา รูปภาพ และตาราง โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ๓ ส่วน ดังนี้

๑) แบบสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่

การสำรวจเชิงพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศาลเจ้าเทวาลัย และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของจีน ไทย และฮินดู ตลอดจนข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร คาเฟ่ ร้านจำหน่ายสินค้า ห้างสรรพสินค้า ที่ตั้งอยู่ในระยะไม่เกิน ๕๐๐ เมตร ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๙ เขต ประกอบด้วย เขตดุสิต เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตดินแดง เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก เพื่อรับทราบความต้องการและประเด็นที่มีความประสงค์ให้กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของสมาคม / มูลนิธิ / วัดที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณนั้น ๆ รวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจใกล้เคียง นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและยกระดับกรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย และของโลกในอนาคตต่อไป

โดยแบบสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ประกอบด้วย

(๑) ชื่อและลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

(๒) ที่ตั้งของสถานที่ (ข้อมูลระดับ GPS)

(๓) ความปรารถนาหรือความต้องการของนักท่องเที่ยว โดดเด่นในด้านใด เช่น โชคลาภ / การเงิน การศึกษา / การแข่งขัน ยศตำแหน่งการงาน สุขภาพ สะเดาเคราะห์ / แก้ปิ้งงเนื้อคู่ / ความรัก ขอบุตรธิดา เป็นต้น

(๔) ประเมินการณ์นักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อวันในวันธรรมดา

(๕) ประเมินการณ์นักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อวันในวันหยุด

(๖) วิธีการไหว้ / สักการะ

(๗) ประวัติความเป็นมา

(๘) ชื่อผู้ให้ข้อมูล / เบอร์ติดต่อของสถานที่/ชื่อ Social media ต่าง ๆ ที่มี

(๙) ความต้องการ / สิ่งที่ยอยากเห็นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

เช่น การจัดการขยะ ความปลอดภัย (ด้านการจราจร คนไร้บ้าน อาชญากรรม ฯลฯ) การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (ระบบฐานข้อมูล) ที่จอดรถ แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์เชิงรุก การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงรถราง เรือ

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง (ร้านอาหาร คาเฟ่ โรงแรม ร้านจำหน่ายสินค้า ห้างสรรพสินค้า ในระยะไม่เกิน ๕๐๐ เมตร) ประกอบด้วย

(๑) ชื่อและลักษณะของสถานที่

(๒) ที่ตั้งของสถานที่

(๓) จุดเด่นของแหล่ง / ร้าน

(๔) ชื่อผู้ให้ข้อมูล / เบอร์ติดต่อของสถานที่/ชื่อ Social media ต่าง ๆ ที่มี

(๕) ความต้องการ / สิ่งที่ยากเห็นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ต่อเนื่อง เช่น การจัดการขยะ ความปลอดภัย (ด้านการจราจร คนไร้บ้าน อาชญากรรม ฯลฯ) การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (ระบบฐานข้อมูล) ที่จอตรง แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์เชิงรุก การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงรถ ราง เรือ

๒) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น คำแนะนำและสถานการณ์ในปัจจุบันของการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในเขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

(๑) สัมภาษณ์ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ระดับสำนัก และระดับสำนักงานเขต จำนวน ๑๑ คน ดังนี้

- ผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว จำนวน ๑ คน

- รองผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว จำนวน ๑ คน

- ผู้อำนวยการสำนักงานเขต ๙ เขต ในพื้นที่ศึกษา จำนวน ๙ คน ได้แก่ เขตดุสิต เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตดินแดง เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก และผู้บริหารของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

(๒) สัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกรุงเทพมหานคร

โดยแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๕ ข้อคำถาม ดังนี้

(๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ใน กรุงเทพมหานคร / พื้นที่เขต

(๒) แนวโน้มนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร/พื้นที่เขต

(๓) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร/พื้นที่เขต

(๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร/พื้นที่เขต สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว / สิ่งที่กำลังดำเนินการ / สิ่งที่จะทำตามแผนในอนาคต

(๕) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร / พื้นที่เขต

๓) แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

ลักษณะแบบสอบถามนักท่องเที่ยว เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่กรุงเทพมหานครของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อสำรวจและรวบรวมความคิดเห็น พฤติกรรม และข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มาวิเคราะห์และสรุปแนวทางในการพัฒนาและยกระดับกรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของโลกในอนาคตต่อไป ประกอบด้วย ๗ ข้อคำถาม ดังนี้

(๑) อายุ

(๒) สัญชาติ

(๓) ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจว่าจะมาเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ได้แก่ ความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่หรือชื่อเสียง การเดินทางสะดวก ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ของสถานที่ ความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคล ค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจกรรม นโยบายภาครัฐส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระแสมโนม

(๔) ข้อมูลด้านความต้องการสำหรับการไปท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ได้แก่ ที่ตั้ง วันเวลาเปิดปิด เส้นทาง บทสวด / พิธีไหว้ ของที่ใช้ประกอบกิจกรรม / การแต่งกายที่เหมาะสม ร้านอาหาร / สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง / ที่พัก เทศกาลวันสำคัญของสถานที่นั้น ๆ

(๕) ความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคลด้านใดในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ได้แก่ โชคลาภ / การเงิน การศึกษา / การแข่งขัน ยศตำแหน่งการงาน สุขภาพ เนื้อคู่ / ความรัก ขอบุตรธิดา

(๖) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่อครั้ง โดยให้ประมาณการจุดเริ่มต้นที่เป็นที่พัก ครอบคลุมค่าเดินทาง ค่าเครื่องดื่ม ค่าอาหาร ค่าของที่ใช้สำหรับสักการะ ก่อนสักการะ และหลังเสร็จสิ้น

(๗) สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ Application รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวทุกด้าน รองรับภาษาไทย จีน อังกฤษ Package การท่องเที่ยว แคมเปญการท่องเที่ยว (ตัวฟรี / โรงแรมฟรี / ลดราคา) การจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงรถ ราง เรือ

๓.๓.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ

ศึกษารวบรวมข้อมูล จากบทความทางวิชาการ วารสารวิชาการ ตำรา หนังสือ และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กลยุทธ์การตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่กรุงเทพมหานคร รวมถึงแนวทางการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในต่างประเทศ มาจัดทำและแสดงข้อมูลออกมาในรูปแบบของการบรรยายเชิงพรรณนา รูปภาพ และตาราง เป็นต้น นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและยกระดับกรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของเอเชียต่อไป

โดยข้อมูลจากการใช้เครื่องมือข้างต้น ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ จะนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑) การจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการทำแอปพลิเคชัน (Application) จะนำเครื่องมือการจัดเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อรวบรวมแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และจัดทำเส้นทางเดินทางเชื่อมโยงระบบขนส่งสาธารณะ (รถ ราง เรือ) และการจัดทำแบบสอบถาม เพื่อสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวซึ่งจะเป็นผู้ใช้งาน (end user) เพื่อนำมาออกแบบ Application ให้มีความครบถ้วน รองรับความต้องการได้ครบทุกมิติ

๒) การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ จะนำเครื่องมือการจัดเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานกรุงเทพมหานคร / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแต่ละแห่ง เพื่อให้ทราบถึงขั้นตอนการเดินทาง หรือความต้องการสักการะในแต่ละด้าน

๓) กลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร จะนำเครื่องมือการจัดเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อรวบรวมความต้องการของผู้ประกอบการในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และการจัดทำแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็น และความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติเพื่อเปรียบเทียบและหากลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณให้เพิ่มมากขึ้น

๓.๔ วิธีการศึกษาและเก็บตัวอย่าง

๓.๔.๑ การสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่

การศึกษารั้วนี้ได้กำหนดพื้นที่ที่จะดำเนินการในระยะแรกของการศึกษาไว้จำนวนทั้งสิ้น ๙ เขต ประกอบด้วย เขตดุสิต เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตดินแดง เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก เนื่องจากมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะเป็นเขตกรุงเทพมหานครชั้นในที่เป็นที่ตั้งของสถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญหลายแห่งตั้งแต่การก่อตั้งกรุงเทพมหานครเป็นราชธานีของกรุงรัตนโกสินทร์ ประกอบกับเป็นพื้นที่ที่มีโครงข่ายทางคมนาคมสาธารณะเชื่อมโยงและรองรับไว้เป็นอย่างดีทั้งทางเรือ ราง และรถ ส่งผลให้สะดวกต่อการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสถานที่ต่าง ๆ ได้ง่าย และมีความเหมาะสมต่อการกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกับผลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่ และข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไป

สำหรับวิธีการสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่นั้น คณะผู้ศึกษาได้แบ่งผู้เก็บข้อมูลเป็น ๙ กลุ่มให้สอดคล้องกับทั้ง ๙ เขต ที่ได้กำหนดไว้ โดยจะสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ทุกประเภท ได้แก่ อนุสาวรีย์ ศาลเจ้า เทวาลัย วัด เทวสถาน รูปปั้น ฯลฯ โดยจะมีการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ดูแลสถานที่ถึงประวัติความเป็นมา พุทธคุณ / เทวคุณ ที่โดดเด่น วิธีการไหว้และการขอพร และข้อมูลด้านนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม ตลอดจนถึงทำเลที่ตั้ง (GPS) และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของสถานที่ นอกจากนั้นยังสำรวจแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ใกล้เคียงในระยะไม่เกิน ๕๐๐ เมตร เช่น ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า ร้านจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ คาเฟ่ ฯลฯ เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลประกอบการจัดเส้นทางการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้มีการกระจายรายได้ให้กับชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงในการกำหนดกลยุทธ์ในบทที่ ๕ ต่อไป

๓.๔.๒ การสัมภาษณ์เชิงลึก

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างซึ่งมีความยืดหยุ่นสูงเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลบรรยายตามความคิดและความรู้สึกของตน และกำหนดการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) จากการนัดหมายเวลาล่วงหน้า โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลพร้อมเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยวิธีบันทึกเสียงระหว่างการสนทนากับผู้ให้ข้อมูล ควบคู่กับการจดบันทึกประเด็นที่มีความสำคัญหรือสิ่งที่สังเกตเห็นจากการเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความลำเอียงในการบันทึกและตีความหมายของข้อมูลจากการใช้ความรู้ ประสบการณ์ส่วนตัว สามัญสำนึกของผู้ศึกษาเอง (Observer bias) ซึ่งจะทำให้เกิดการแปลความหมายอย่างมีอคติแฝงอยู่ นอกจากนั้นผู้ศึกษาจะบันทึกคำสัมภาษณ์โดยการจดบันทึก และบันทึกเสียงขณะสนทนา โดยไม่เปิดเผยรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลและเก็บรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ จากนั้นจึงทำการรวบรวมเพื่อใช้ในขั้นตอนการวิเคราะห์ต่อไป

๓.๔.๓ การสอบถามนักท่องเที่ยว

การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่ออกแบบมาสำหรับกลุ่มตัวอย่างทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยมีภาษาอังกฤษกำกับอยู่หลังประโยคภาษาไทย โดยภาษาอังกฤษที่ใช้ในแบบสอบถามครั้งนี้ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของการแปลด้วยเทคนิคการแปลกลับ (backward translation) โดยผู้ที่มีคะแนนภาษาอังกฤษ IELTS ๗.๐ ขึ้นไป เพื่อความถูกต้องและแม่นยำของการสื่อความหมาย โดยการแจกแบบสอบถามจะใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenient Sampling Method) ด้วยการให้นักท่องเที่ยวตอบแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ด้วยการสแกน QR Code ของแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นในรูปแบบ Google Form เพื่อให้ง่ายและประหยัดเวลาต่อการตอบแบบสอบถาม

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้กระทำไปพร้อมกันกับระหว่างการเก็บข้อมูล ที่กระทำเข้าไปเข้ามาจนกว่าจะถึงจุดอิ่มตัวของข้อมูล (Saturation Point) โดยอาศัยการวิเคราะห์ร่วมกับการตั้งสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) ที่สร้างมาจากแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ สะสมไว้เพื่อใช้ในการพิจารณาปรากฏการณ์ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกัน ตลอดจนถึงการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ (Interpretation) แล้วจึงสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive) จากการเชื่อมโยงกันของลักษณะร่วมของข้อมูลและแนวคิดทฤษฎี เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการคิดกลยุทธ์รองรับผลที่ได้ต่อไป (Generative)

สำหรับข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถามของนักท่องเที่ยว จะนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา เช่น การหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) อธิบายความคิดเห็น พฤติกรรม และข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่กรุงเทพมหานคร รวมถึงความต้องการและประเด็นที่มีความประสงค์ให้กรุงเทพมหานครและหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมท่องเที่ยว

๓.๖ จริยธรรมการศึกษา

การออกแบบการวิจัยนี้ ให้ความสำคัญต่อหลักจริยธรรมการศึกษา เพื่อปกป้องรายละเอียดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยกำหนดแนวทางตามหลักปฏิบัติด้านจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยประเด็นหลัก ๓ ประการ ดังนี้

๑) ประเด็นด้านความเสี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น (Beneficence) ที่ต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการศึกษา ซึ่งคณะผู้ศึกษาต้องแสดงออกให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด โดยในการศึกษานี้พิจารณาแล้วว่าไม่สร้างความเสี่ยงต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ให้ข้อมูลระหว่างการทำการศึกษา แต่อาจเกิดความเสี่ยงเล็กน้อย เช่น เสียเวลา หรือไม่สะดวกให้ข้อมูลเชิงลึก อย่างไรก็ตาม คณะผู้ศึกษาจะทำการอธิบายเป้าหมายของการทำการการศึกษา และหากผู้ให้ข้อมูลมีต้องการให้ข้อมูล จะยุติการเก็บข้อมูลในทันที และก่อนการทำการสัมภาษณ์ / การทำแบบสอบถามจะแจ้งว่าข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนั้นจะถูกนำไปใช้วิเคราะห์และทำการตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่สถาบันฯ กำหนดเท่านั้น

๒) ประเด็นด้านความยุติธรรม (Justice) หมายถึง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างยุติธรรม เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติด้วยอคติส่วนตัว มีเกณฑ์ที่คัดเลือกที่แน่นอน และอนุญาตให้ยุติการสัมภาษณ์ / การทำแบบสอบถามได้หากไม่ประสงค์ ซึ่งการศึกษานี้จะถามความยินยอมสมัครใจให้ข้อมูล และหากเห็นว่าผู้ข้อมูลมีท่าทีลังเล หรือไม่สะดวกที่จะให้สัมภาษณ์ / จัดทำแบบสอบถาม จะยุติการดำเนินการทันที

๓) ประเด็นด้านความเคารพต่อบุคคล (Respect of Person) ซึ่งหมายถึง การเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจกระบวนการการศึกษา เวลาที่ใช้ และสมัครใจยินยอมให้ความร่วมมือในการศึกษา โดยปราศจากการครอบงำหรือการใช้อิทธิพลใด ๆ คุกคาม โดยการศึกษานี้จะเปิดเผยตัว สถานะของ คณะผู้ศึกษา และอธิบายขั้นตอนสั้น ๆ ถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขั้นตอนการเก็บข้อมูล รวมถึงระยะเวลาที่ใช้โดยประมาณ จากนั้นจึงขออนุญาตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ / ทำแบบสอบถาม ในเบื้องต้น ก่อนการเริ่มบันทึกข้อมูลทุกครั้ง หากผู้ให้ข้อมูลยินยอมให้สัมภาษณ์โดยใช้การยินยอมด้วยวาจา ผู้ศึกษาจึงทำการบันทึกข้อมูลในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บไว้อย่างมิดชิดและ จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลให้ผู้ให้สัมภาษณ์แก่บุคคลอื่น รวมถึงรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลเพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ และผู้ให้ข้อมูลสามารถติดต่อกับคณะผู้ศึกษาได้ หากเกิดข้อสงสัยหรือกังวลถึงปัญหาอันเกิดจากการให้ข้อมูลในภายหลัง

บทที่ ๔

การวิเคราะห์

ในการศึกษาเรื่อง “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากการสำรวจเชิงพื้นที่ ซึ่งในการศึกษานี้เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศาลเจ้า เทวาลัย และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของจีน ไทย และฮินดู ตลอดจนข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร คาเฟ่ ร้านจำหน่ายสินค้า ห้างสรรพสินค้า ที่ตั้งอยู่ระยะไม่เกิน ๕๐๐ เมตร ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๙ เขต ประกอบด้วย เขตดุสิต เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตดินแดง เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก มาวิเคราะห์เพื่อนำมาจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการทำ Application จัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และกลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร

๔.๑ การจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการทำ Application

จากการสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่ จึงนำข้อมูลมาใช้เป็นพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกรุงเทพมหานคร (ภาคผนวก ง) เพื่อจัดทำสื่อการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยให้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวกรวดเร็ว ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย ให้กับกรุงเทพมหานคร

๔.๑.๑ การท่องเที่ยวเขตดุสิต

แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตดุสิต ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตดุสิต

สถานที่	ลักษณะเป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นในด้าน	สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง	ลักษณะเป็น
๑. วัดแก้วฟ้าจุฬามณี	วัด	เลขที่ ๙ ถนนทหาร แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐	โชคลาภ การเงิน และสุขภาพ	-Kaewfa Coffee	คาเฟ่
๒. ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน (จู้ยโโบเนี้ยว)	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๖๘๑ ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐	เนื้อคู่ / ความรัก และค้าขาย	- ร้านอรวรรณ - ร้านเมตตา - ร้านป่าเก๋ - ร้านเมตตา	ร้านอาหาร เวียดนาม ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๓. วัดเทพราชกุญชรวรวิหาร	วัด	เลขที่ ๙๐ ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิรพยาบาล	สุขภาพ (พระอินทร์ทรงช้าง	- ร้านอาหาร - กาหลง - Steve Café &	ร้านอาหาร ร้านอาหาร

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
(ต่อ)		แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐	เอราวัณ) และ ความสำเร็จ (องค์เทวราช เนรมิต)	Cuisine Dhevet Branch - ร้านก๋วยเตี๋ยว เรือริมน้ำ	ร้านอาหาร

๔.๑.๒ การท่องเที่ยวเขตพระนคร

แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตพระนคร ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตพระนคร

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๑. วัดสุทัศน์ เทพวราราม ราชวรมหาวิหาร (ท่าเวสสุวรรณ)	เทวรูป	เลขที่ ๑๔๖ ถนนบำรุงเมือง แขวงเสาชิงช้า เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐	ทุกเรื่อง	- คาเฟ่บ้านอยู่ดี (BAAN YOU DEE) - คาเฟ่ CORNER ๑๔๔	คาเฟ่ และ ที่พัก คาเฟ่
๒. เทวสถาน สำหรับพระนคร โบสถ์พราหมณ์	เทวลีย	เลขที่ ๒๖๘ ถนนดินสอ แขวงสำราญ ราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร	ทุกเรื่อง	- ศิริพรโกชนา - ครั้วรุ่งเรืองศรี ร้านตำพันล้าน อาหารอีสาน - ร้านล้นฟ้าข้าว มันไก่เบตง	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๓. วัดเทพ มณเฑียร สมาคมฮินดู สมาช	วัด	เลขที่ ๑๓๖ สำราญราษฎร์ ๑-๒ ถนน ศิริพงษ์ แขวงเสาชิงช้า เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐	โชคลาภ / การเงิน และ เนื้อคู่ / ความรัก	- ร้านโกปี เอื้อยะ ไถ่กี้ ณ เสาชิงช้า - Calories Cottage ไอศกรีมเจลาโต้ เสาชิงช้า - Thong mont	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๔. ศาลเจ้าพ่อ เสือ (เสาชิงช้า)	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๔๖๘ ถนนตะนาว แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐	ทุกเรื่อง	- Bxpackers Phanakron Hostel - คาเฟ่ ๓ rd Café - ร้านเจ๊หย่ง ข้าวมันไก่	โรงแรม และคาเฟ่ คาเฟ่ ร้านอาหาร

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๕. ศาลเจ้า บ้านหม้อ เล่าปี่เล่าก่ง	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๓๐๓ ถนนบ้านหม้อ แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐	สะอาด เคราะห / แก๊ปปิ้ง	- เนื้อหอม คาเฟ่ - ร้านอาหาร ฟาร์มทูเทเบิล ไฮด์เอาท์ - ร้านบุรินทร์กิน ข้าว เบอร์เกอร์& สเต็ก	คาเฟ่ ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๖. ศาลเจ้าพ่อ ครุฑ	ศาลเจ้า ไทย	เลขที่ ๑๐ ถนนอัษฎางค์ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐	ยศตำแหน่ง การงาน	- Phar Nakhon Postal - ตรอกครุฑคาเฟ่ - ร้านต้มเลือดหมู ตรอกครุฑ	โรงแรม และคาเฟ่ คาเฟ่ ร้านอาหาร
๗. ศาลเจ้าพ่อ หนู	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๒/๑ เชิงสะพานนรรัตน์ แขวงบ้านพานถม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐	โซคลาภ	- โรงแรมไดมอนด์ เฮ้าส์ - ร้าน Jay Van Zap Saep Park - ร้าน Saneh Bangkok Restaurant	โรงแรม ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๘. ศาล เทพารักษ์ เจ้าพ่อหอ กลาง	ศาลเจ้า ไทย	เลขที่ ๑๓๗ ถนนอัษฎางค์ แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐	ยศตำแหน่ง การงาน	- คาเฟ่โกปี เอื้อยะ ไถ่เกี - ร้าน Rosaroi PhraNakhon - โรงแรม Bangkok Bed and Bike	คาเฟ่ ร้านอาหาร โรงแรม
๙. ศาลสิงห์โต ทอง	ศาลเจ้า ไทย	เลขที่ ๒ ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรม มหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐	การศึกษา / การแข่งขัน	- ร้าน นิว ยัง ฮั่ว - ร้านแดง ก้วยจับญวน - Green Coat Café	ร้านอาหาร ร้านอาหาร คาเฟ่

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๑๐. ศาล หลักเมือง	ศาลเจ้า ไทย	ถนนหลักเมือง แขวงพระบรม มหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐	ทุกเรื่อง	- คาเฟ่ P.Space - โรงแรม The Knight House Bangkok - ร้านนัฐพร ไอศกรีมกะทิสด	คาเฟ่ โรงแรม ร้านขนม

๔.๑.๓ การท่องเที่ยวเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓ แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๑. ศาลเจ้า ไต้ฮงกง (ป่อเต็กตึ๊ง)	ศาลเจ้าจีน	ถนนพลับพลาชัย บริเวณห้วมุมถนน เจ้าคำรพ บรรจบ ถนนพลับพลาชัย แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบ ศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร	สุขภาพ และ ค้าขาย	- ปูจื่อปูทอง เยาวราช - ท็อปปลากริม ไข่เต่า - กิมหล่ง คิทเซ็น	ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านอาหาร
๒. ศาลเจ้า หน้าไ้กวนอิม เนี้ย	ศาลเจ้าจีน	ถนนเจ้าคำรพ แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบ ศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร	ยศตำแหน่ง การงาน และ ค้าขาย	- จิ้นเฮง ก้วยเตี่ยวท้อ - ขาหมูแซ่โล้ว สูตรต้นตำรับ - ภัตตาคารหู ฉลาม ไข่นาทาวน์ สกาล่า	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๓. ศาลพ่อปู่ เจ้ายี่กอฮง	ศาลเจ้าจีน	บนชั้น ๔ ของ อาคารสถานีตำรวจ พลับพลาไชย ๑ ถนนพลับพลาไชย แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบ ศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร	โชคลาภ / การเงิน และ ยศตำแหน่ง การงาน	- ข้าวต้มเจ้สวอย หรือข้าวต้ม ๑๐๐ ปี - ร้านข้าวขาหมู นายอู๋ - ร้านท่งฮั่วเฮง (พ.ศ. ๒๕๗๗)	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๔. วัดคณิกาผล	วัด	ถนนพลับพลาไชย แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบ ศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ตรงกันข้ามกับ สถานีตำรวจนครบาล พลับพลาไชย ๒	โชคลาภ / การเงิน และ เนื้อคู่ / ความรัก	- ส้มตำห้าแยก จิ้มจุ่มและหมู กระทะ - ไก่บ้านพริกไทย ดำ - นายโซว (Nai Sow)	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๕. วัดมังกร กมลาวาส (เล่งเน่ยยี่)	วัด	ถนนเจริญกรุง ระหว่างซอยเจริญ กรุง ๑๙ และ ๒๑ แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบ ศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร	สุขภาพและ สะเดาะ เคราะห์ / แก้ปี่ซง	- ตั้งกวักศิลา - ข้าวแกงเจ๊กปู้ย (เจ๊ฉีเยี่ย) - ร้านเหอ เฉิน ฟง	ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๖. วัดสระเกศ ราชวรมหา วิหาร (ภูเขาทอง)	วัด	ริมคลองมหานาค และคลองรอบกรุง แขวงบ้านบาตร เขตป้อมปราบ ศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐	การเงิน / โชคลาภ	- ทิพย์สมัย ผ้าไทยประตูผี - ผ้าไทยลู่กา - ร้านเจ๊ไฟ - เทาเทานมตุ๋น ละมุนลิ้น - ร้านเครื่องหนัง เซ่งซง	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านขนม ร้านเครื่อง หนัง
๗. ศาลเจ้า หลี่ตี้เมี่ยว	ศาลเจ้าจีน	แยกแปลงนาม ถนนพลับพลาไชย แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบ ศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร	สุขภาพ และ เนื้อคู่ / ความรัก	- ร้านข้าวต้ม ๓/๑ - ลิ้มอ่วงซุย ขนมจีบซาลาเปา - เอี่ยมโภชนา (Aiern pochana)	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร

๔.๑.๔ การท่องเที่ยวเขตธนบุรี

แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตธนบุรี ดังนี้

ตารางที่ ๔.๔ แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตธนบุรี

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๑. วัดอินทาราม วรวิหาร	วัด	ถนนเทิดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	โชคลาภ / การเงิน ยศตำแหน่ง การงาน และสุขภาพ	- เกาเหลาเนื้อ เปื่อยปาล์วน - ก๋วยเตี๋ยวเรือ อยุธยาสดเด็ด by พารวย - ผัดไท-หอยทอด สูตรยายเตี้ย ซอยเทอดไท ๑๙ ริมทางรถไฟ	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๒. วัดราชคฤห์	วัด	ถนนเทิดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	โชคลาภ / การเงิน ยศตำแหน่ง การงาน สุขภาพ และ ขอบุตร	- ร้านหมี่กรอบ ร. ๕ - ขนมเป็๋งไทย โบราณสรินทร์ ทิพย์ - สุรียากาแฟ - ร้านสุณี ข้าวหมู แดง ริมทางรถไฟ - ร้านกุยช่าย อาม่า ตลาดพลู ริมทางรถไฟ - แก้วข้าวมันไก่ / ลิ้มโภชนาข้าวมันไก่ - ขนมไข่เหี้ยตีดำ ซอยเทอดไท ๑๔ - บ้านไรดี ตลาดพลู	ร้านอาหาร ร้านขนม ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านขนม ร้านขนม
๓. พระบรม ราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระเจ้า ตากสิน มหาราช (วงเวียนใหญ่)	อนุสาวรีย์	ถนนประชาธิปไตย เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	โชคลาภ / การเงิน การศึกษา / การแข่งขัน และยศ ตำแหน่งการ งาน	- ร้านก๋วยเตี๋ยว เรืออยุธยา - ร้านรสเลิศซีฟู้ด - ซัง ก๋วยเตี๋ยว หลอดทรงเครื่อง - คุณรัตนข้าวมันไก่ - ร้านก๋วยเตี๋ยว เปิดชวนชิม	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
(ต่อ)				- เจ้เหมียว ต้มเลือดหมู - ราดหน้าร้าน มณฑนาโกชน์	ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๔. วัดวรามาตย ภณทสธาราม หรือวัดขุน จันทร์ (พระราหู)	วัด	เลขที่ ๑๑๔๔ ซอยเทอดไท ๒๘ แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	โชคลาภ / การเงิน และ สะเดาะ เคราะห์ / แก้ปีชง	- ป้าป้าเตี้ยมชิม - ร้านบะหมี่ตงเล้ง - สหายโภชนา ข้าวขาหมู - LYNX Coffee	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร คาเฟ่
๕. วัดกัลยา- ณมิตรธรรมหา วิหาร	วัด (พระพุทธรูป ไตรรัตน์ นายก : หลวงพ่ ข้าปอก หลวงพ่ โต)	เลขที่ ๓๗๑ ซอยอรุณอมรินทร์ ๖ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	โชคลาภ / การเงิน	- ๙ กุ้งอบ ปูอบ สุกี้ - ครัวยิ้มแย้ม - ก๋วยเตี๋ยวเรือ อยุธยา "ลุง"	ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๖. ศาลเจ้า เกียนอันเกง หรือ ศาลเจ้า กวนอันเก้ง	ศาลเจ้าจีน	ชุมชนกุฎีจีน แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	สุขภาพ โชคลาภ / การเงิน และ ยศตำแหน่ง การงาน	- พิพิธภัณฑ์บ้าน กุฎีจีน - บ้านสกุลทอง - ร้านเฮโล นมสด - ร้ายก๋วยเตี๋ยว เนื้อโบราณ	พิพิธภัณฑ์ ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๗. วัดประยูร- วงศาवास วรวิหาร	วัด (หลวงพ่ พระพุทธรูป นาค)	เลขที่ ๒๔ ถนนประชาธิปไตย แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	โชคลาภ / การเงิน และ สุขภาพ	- ชั่ง บะหมี่ปู สะพานพุทธ - ร้านป้าตุ๋ อาหาร อีสาน	ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๘. ศาลเจ้า กวนอู	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๗๓๔ ซอยเทอดไท ๒๒ แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	โชคลาภ / การเงิน และ ขอบุตรธิดา	-	-

๔.๑.๕ การท่องเที่ยวเขตบางกอกใหญ่

แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตบางกอกใหญ่ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๕ แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตบางกอกใหญ่

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๑. วัดอรุณ ราชวราราม ราชวรมหาวิหาร	วัด	แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐	ยศตำแหน่ง การงาน และ สะอาด เคร่งครัด / แก้ป้าง	- Arun Cafe คาเฟ่ - ข้าวหมูทอด วัดอรุณ - ขนมเบื้อง วัดอรุณ	คาเฟ่ ร้านอาหาร ร้านอาหาร

๔.๑.๖ การท่องเที่ยวเขตดินแดง

แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตดินแดง ดังนี้

ตารางที่ ๔.๖ แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตดินแดง

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๑. เทวาลัย พระพิฆเนศ ห้วยขวาง	เทวาลัย	ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐	การศึกษา / การแข่งขัน และยศ ตำแหน่ง การงาน	- The Park Residence Bangkok - Luckin Coffee - ร้านอาหารจีน จังหว - ร้านอาหารชาบู พาร์ค - My Hotel Ratchada CMYK - Oasis Coffee - ศูนย์รวมนัก พยากรณ์ รับดูดวง	โรงแรม คาเฟ่ ร้านอาหาร ร้านอาหาร โรงแรม คาเฟ่

๔.๑.๗ การท่องเที่ยวเขตปทุมวัน

แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตปทุมวัน ดังนี้

ตารางที่ ๔.๗ แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตปทุมวัน

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๑. ศาลท้าวมหาพรหม เอราวัณ	ศาล	บริเวณสี่แยก ราชประสงค์ เลขที่ ๔๔๔ ถนนราชดำริ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร	โชคลาภ / การเงิน การศึกษา / การแข่งขัน ยศตำแหน่ง การทำงาน สุขภาพ และ เนื้อคู่ / ความรัก	- ห้างสรรพสินค้า อัมรินทร์ พลาซ่า - ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัลเวิลด์ - ห้างสรรพสินค้า Big C ราชดำริ	ห้างสรรพ- สินค้า
๒. ท้าวอมริน ทราธิราช (พระอินทร์)	เทวาลัย	หน้าศูนย์การค้า อัมรินทร์พลาซ่า เลขที่ ๔๔๖ - ๕๐๒ ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร	ความเจริญ ทางธุรกิจ ช่วยปิดเป่า อุปสรรค / ความชั่วร้าย / ความ อยู่ดีธรรม	- ห้างสรรพสินค้า อัมรินทร์ พลาซ่า - ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัลเวิลด์ - ห้างสรรพสินค้า Big C ราชดำริ	ห้างสรรพ- สินค้า
๓. พระตรีมูรติ	เทวาลัย	บริเวณหน้า ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัลเวิลด์ เลขที่ ๘๘ ถนนราชประสงค์ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร	โชคลาภ/ การเงิน ยศตำแหน่ง การทำงาน และ เนื้อคู่ / ความรัก	- ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัลเวิลด์ - ห้างสรรพสินค้า Big C ราชดำริ - ห้างสรรพสินค้า The Market Bangkok	ห้างสรรพ- สินค้า ห้างสรรพ- สินค้า
๔. พระพิฆเนศ	เทวาลัย	บริเวณด้านข้าง ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัลเวิลด์ เลขที่ ๒๔๗๘ ถนนพระรามที่ ๑ แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร	การศึกษา/ การแข่งขัน และยศ ตำแหน่ง การทำงาน	- ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัลเวิลด์ - ห้างสรรพสินค้า Big C ราชดำริ - ห้างสรรพสินค้า The Market Bangkok	ห้างสรรพ สินค้า “ “

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๕. ศาลพระแม่ ลักษมี	เทวาลัย	ตึกเกษรวิลเลจ ชั้น ๔ เลขที่ ๙๙๙ ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐	โชคลาภ / การเงิน และ เนื้อคู่ / ความรัก	- ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัลเวิลด์ - ห้างสรรพสินค้า Big C ราชดำริ - ห้างสรรพสินค้า อัมรินทร์ พลาซ่า - ห้างสรรพสินค้า The Market Bangkok	ห้างสรรพ- สินค้า

๔.๑.๘ การท่องเที่ยวเขตสัมพันธวงศ์

แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๘ แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๑. ศาลเจ้าแม่ กวนอิม (มูลนิธิเทียน ฟ้า)	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๖๐๖ ถนนเยาวราช แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐	พุทธธิดา	- Lhong Tou Cafe (หลงโถว คาเฟ่) - Chainatown Minimart - Ice cream ชีอิ๋วเด็กสมบูรณ์	คาเฟ่ ร้านค้า ร้านค้า
๒. ศาลเจ้าใต้ เสี้ยฮุกโจ้ว หรือศาลเจ้า พ่อแห่งเจีย วัดสามจีน- ไตรมิตร	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๖๖ ถนน พระรามที่ ๔ แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร	ยศตำแหน่ง การงาน	- ร้านใบชาจิ๋ว - เจ๊เอ็ง (หมู สะเต๊ะท่อใบตอง) - ๑๐๓ BED & BREWS	ร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรม และคาเฟ่
๓. วัดไตรมิตร วิทยาราม วรวิหาร	เทวรูป พระราหู ชั้น ๒ พระ วิหาร	เลขที่ ๖๖๑ ถนนเจริญกรุง แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร	สะอาด เคราะห์ / แก้ป้าง	- สิงคโปร์ โกชนา (ลอดช่องสิงคโปร์) - โพธิ์เพลส Pho Place - Heaven on Earth cafe	ร้านอาหาร โรงแรม ร้านขนม

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๔. ชุมประตู่ เฉลิมพระ เกียรติ (Royal Jubilee Gate) หรือชุมประตู่ วัฒนธรรม ไทย-จีน	ชุมประตู่ สถาปัตยกรรม แบบจีน	เลขที่ ๓๒๒ ถนนตรีมิตร แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐	โซคลาก / การเงิน / รับปลั่ง	- Over the Influence Gallery - เบญโอดีเยน (Ben Odean) - บะหมี่ก้ามปู โอดีเยน ยาวราช	เกลดเลอรี่ โรงแรม ร้านอาหาร
๕. ศาลเจ้า เซียงกง (เซียงกง)	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๑๖๙๐ ถนนทรงวาด แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร	โซคลาก / การเงิน การค้า	- Timo & Tintin - Hong Sieng Kong หรือ ฮง เซียงกง - Bangkok Custard เปียะ ลาวา ยาวราช	คาเฟ่ คาเฟ่ ร้านค้า
๖. ศาลเจ้า โจวซือกง (วัดซุนเล่งยี่)	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๗๕๘ ซอยวานิช ๒ ถนนโยธา แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร	โรครัก ไข่เจียว / โซคลาก / การเงิน	- Photohostel & Photocafe - Hong Sieng Kong หรือ ฮง เซียงกง - River View Residence - ตู๋ต๊ับ เหล่าแปะ	คาเฟ่ คาเฟ่ ร้านอาหาร คาเฟ่ โรงแรม ร้านขนม
๗. ศาลเจ้า ฮั่นหว่องกง หรือ ฮั่นหวาง กง (ภาษาจีน กลาง) หรือ ศาลเจ้าโรง เกือก HON WONGKUNG SHRINE	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๑๑๙๒ ซอยวานิช ๒ ถนนโยธา แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร	โซคลาก / การเงิน การค้า	- Blacksmith Café - Hong Sieng Kong หรือ ฮง เซียงกง - เปิดตัวเจ้าท่า - Hengseng เฮงเสง	คาเฟ่ คาเฟ่ ร้านอาหาร ร้านค้า
๘. ศาลเจ้าอา เนี้ยเก็ง (ศาลเจ้าแม่ กวนอิมฉือปุย เนี้ยเนี้ย)	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๓๙ ถนนพาดสาย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร	โซคลาก / การเงิน การค้า	- Blacksmith Café - Hong Sieng Kong หรือ ฮงเซียงกง	คาเฟ่ คาเฟ่

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๙. ศาลเจ้าพ่อ กวนอูและ เทพเจ้าม้า	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๑๘๙, ๓๘๕ ซอยเยาวราช ๑๑ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร	โชคลาภ / การเงิน การค้า	- เจ็อยก้งตองปู ดอง - เจ็ดตูปดอง	แผงลอย แผงลอย
๑๐. ศาลเจ้า จุนเสียงโจซือ	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๙๑ ซอยวานิช ๑ ถนนจักรวรรดิ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร	โชคลาภ / การเงิน การค้า	- New Kwong Meng นิวกวงมั่ง เยาวราช - ยี่มยี่มภัตตาคาร - ภัตตาคารตั้งใจอยู่ เยาวราช	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๑๑. ศาลเจ้า แม่ประดู่	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๖๐ ถนนเยาวพานิช เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร เข้าซอยตลาดเก่า ประมาณ ๑๐๐ เมตร	เนื้อคู่ / ความรัก ขอบุตรธิดา	- New Kwong Meng นิวกวงมั่ง เยาวราช - ยี่มยี่มภัตตาคาร - ภัตตาคารตั้งใจอยู่ เยาวราช	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๑๒. ศาลเจ้า กวนอู บนตึกสมาคม ฮากกาแห่ง ประเทศไทย พาดสาย เยาวราช	ศาลเจ้าจีน	เลขที่ ๒๖ ถนนพาดสาย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐	โชคลาภ / การเงิน การค้า / ยศตำแหน่ง การงาน	- VAHAP COFFEE - เทียน เทียน โฮสเทล - Ma Pak Leung แบเป๊ะเลี้ยง	คาเฟ่ โรงแรม ร้านขาย เวชภัณฑ์

๔.๑.๙ การท่องเที่ยวเขตบางรัก

แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตบางรัก ดังนี้

ตารางที่ ๔.๙ แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่สำคัญในพื้นที่เขตบางรัก

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
๑. วัดพระศรี มหาอุมาเทวี (วัดแขก)	วัด	เลขที่ ๒ ถนนปั้น แขวงบางรัก เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐	โชคลาภ / การเงิน การศึกษา / การแข่งขัน ยศตำแหน่ง	- ร้านขายสินค้า บูชา - ร้านเย็นตาโฟ วัดแขก - ร้านอำมาเบเกอร์รี่	ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขนม

สถานที่	ลักษณะ เป็น	ที่ตั้ง	โดดเด่นใน ด้าน	สถานที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียง	ลักษณะ เป็น
(ต่อ)			การงาน และเนื้อคู่ / ความรัก	- ร้านอาหารใต้ตง - ร้านก๋วยจั๊บ น้ำซ้นวัดแขก - ร้านลาบเปิด ยโสธร สีส้มชอย ๙	ร้านอาหาร ร้านอาหาร ร้านอาหาร
๒. วัดหัวลำโพง (ศาลเจ้ามูลนิธิ ร่วมกตัญญู)	วัด	เลขที่ ๗๒๘ ถนนพระรามที่ ๔ แขวงสี่พระยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐	สะอาด เคราะห์ / แก้ปิ้ง	- ร้านขายเครื่อง บูชา - ร้านสมบูรณ์ โภชนา - ห้างสรรพสินค้า จามจุรีสแควร์	ร้านค้า ร้านอาหาร ห้างสรรพ- สินค้า

๔.๒ การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

จากการสำรวจข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน ๙ เขต จึงนำมาวิเคราะห์ตามความโดดเด่นของแต่ละสถานที่ เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวแบ่งเป็น ด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ๕ ด้าน ดังนี้

- ๑) ด้านการเงิน/โชคลาภ
- ๒) ด้านสุขภาพ
- ๓) ด้านการงาน
- ๔) ด้านสะอาดเคราะห์/สิริมงคล
- ๕) ด้านความรัก/เนื้อคู่

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงเส้นทางท่องเที่ยว ๕ ด้าน

เส้นทาง	ที่	สถานที่	เขต
๑. ด้านการเงิน/ โชคลาภ	๑	วัดแก้วฟ้าจุฬามณี	ดุสิต
	๒	ศาลพ่อปู่เจ้ายี่กอหง	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
	๓	ศาลเจ้าน้ำไอ้กวนอิมเนี้ย	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
	๔	วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร (ภูเขาทอง)	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
	๕	วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร	พระนคร
	๖	ศาลเจ้าพ่อหนู	ธนบุรี
	๗	ศาลเจ้าเกียนอันเกง	ธนบุรี
	๘	วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร	ธนบุรี
	๙	วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร	ธนบุรี
	๑๐	วัดวราฆาตยภักขสภาราม (วัดขุนจันทร์)	ธนบุรี
	๑๑	ศาลเจ้าฮั่นหว่องกง (ศาลเจ้าโรงเกือก)	สัมพันธวงศ์
	๑๒	ศาลเจ้าเชียงกง (เชียนกง)	สัมพันธวงศ์

เส้นทาง	ที่	สถานที่	เขต
(ต่อ)	๑๓	ศาลเจ้าอาเนี้ยเก็ง (ศาลเจ้าแม่กวนอิมฉือปุยเนี้ยเนี้ย)	สัมพันธวงศ์
	๑๔	เทวสถานสำหรับพระนคร โบสถ์พราหมณ์	พระนคร
	๑๕	วัดเทพมณเฑียร สมาคมฮินดูสมาช	พระนคร
	๑๖	ศาลเจ้าพ่อเสือ	พระนคร
	๑๗	ศาลหลักเมือง	พระนคร
	๑๘	วัดคณิกาผล	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
	๑๙	วัดอินทารามวรวิหารวรวิหาร	ธนบุรี
	๒๐	พระบรมราชานุสาวรีย์พระเจ้าตากสิน (วงเวียนใหญ่)	ธนบุรี
	๒๑	วัดราชคฤห์	ธนบุรี
	๒๒	วัดวราฆาตยภณพศาราม (วัดขุนจันทร์)	ธนบุรี
	๒๓	ศาลท้าวมหาพรหมเอราวัณ	ปทุมวัน
	๒๔	พระตรีมูรติ	ปทุมวัน
	๒๕	ศาลพระแม่ลักษมี	ปทุมวัน
	๒๖	ศาลเจ้าโจวซือกง (วัดขุนเลนย์)	สัมพันธวงศ์
	๒๗	ศาลเจ้ากวนอู บนตึกสมาคมฮากกาแห่ง ประเทศไทย	สัมพันธวงศ์
	๒๘	วัดพระศรีมหาอุมาเทวี (วัดแขก)	บางรัก
๒. ด้านสุขภาพ	๑	วัดเทพราชกุญชรวรวิหาร	ดุสิต
	๒	ศาลเจ้าแม่กวนอิม (มูลนิธิเทียนฟ้า)	สัมพันธวงศ์
	๓	ศาลเจ้าโจวซือกง (วัดขุนเลนย์)	สัมพันธวงศ์
	๔	ศาลท้าวมหาพรหมเอราวัณ	ปทุมวัน
	๕	ศาลเจ้าไต้ฮงกง (ป่อเต็กตึ๊ง)	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
	๖	ศาลเจ้าพ่อเสือ	พระนคร
	๗	วัดแก้วฟ้าจุฬามณี	ดุสิต
	๘	วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร	พระนคร
	๙	เทวสถานสำหรับพระนคร โบสถ์พราหมณ์	พระนคร
	๑๐	ศาลหลักเมือง	พระนคร
	๑๑	วัดมังกรกมลาวาส (เล่งเน่ยยี่)	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
	๑๒	ศาลเจ้าหลี่ตี้เมี่ยว	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
	๑๓	วัดอินทารามวรวิหารวรวิหาร	ธนบุรี
	๑๔	วัดราชคฤห์	ธนบุรี
	๑๕	ศาลเจ้าเกียนอันกง	ธนบุรี
	๑๖	วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร	ธนบุรี
	๑๗	ศาลท้าวมหาพรหมเอราวัณ	ปทุมวัน

เส้นทาง	ที่	สถานที่	เขต
๓. ด้านการงาน	๑	ศาลเจ้าพ่อครุฑ	พระนคร
	๒	วัดอินทารามวรวิหารวรวิหาร	ธนบุรี
	๓	พระบรมราชานุสาวรีย์พระเจ้าตากสิน (วงเวียนใหญ่)	ธนบุรี
	๔	วัดราชคฤห์	ธนบุรี
	๕	ศาลเจ้าพ่อกวนอูและเทพเจ้าม้า	สัมพันธวงศ์
	๖	ศาลเจ้าใต้เสียฮุกโจ้ว หรือศาลเจ้าพ่อแห่งเจียวัดสามจีน-ไตรมิตร	สัมพันธวงศ์
	๗	ศาลเจ้ากวนอู บนตึกสมาคมฮากกาแห่ง ประเทศไทย	สัมพันธวงศ์
	๘	ศาลเจ้าหน้าไ้กวนอิมเนี้ย	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
	๙	พระพิฆเนศ	ปทุมวัน
	๑๐	วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร	บางกอกใหญ่
	๑๑	ศาลหลักเมือง	พระนคร
	๑๒	ศาลเทพารักษ์ เจ้าพ่อหอกลาง	พระนคร
	๑๓	ศาลสิงห์โตทอง	พระนคร
	๑๔	เทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง	ดินแดง
	๑๕	วัดเทวราชกุญชรวรวิหาร	ดุสิต
	๑๖	วัดสุทัศน์เทพวรารามราชวรมหาวิหาร	พระนคร
	๑๗	เทวสถานสำหรับพระนคร โบสถ์พราหมณ์	พระนคร
	๑๘	ศาลเจ้าพ่อเสือ	พระนคร
	๑๙	ศาลพ่อปู่เจ้ายี่กอหง	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
	๒๐	ศาลเจ้าเกียนอันกง	ธนบุรี
	๒๑	ศาลท้าวมหาพรหมเอราวัณ	ปทุมวัน
	๒๒	ท้าวมรินทราธิราช (พระอินทร์)	ปทุมวัน
	๒๓	พระตรีมูรติ	ปทุมวัน
	๒๔	วัดพระศรีมหาอุมาเทวี (วัดแขก)	บางรัก
๔. ด้านสะเดาะ เคราะห์ / สิริมงคล	๑	วัดมังกรกมลาวาส (เล่งเน่ยยี่)	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
	๒	เทวสถานสำหรับพระนคร โบสถ์พราหมณ์	พระนคร
	๓	ศาลเจ้าบ้านหม้อ เล่าปึงเถ่ากง	พระนคร
	๔	วัดวรามาตยภัณฑสภาราม (วัดขุนจันทร์)	ธนบุรี
	๕	วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร	สัมพันธวงศ์
	๖	ศาลเจ้าอาเนี้ยเก็ง (ศาลเจ้าแม่กวนอิมฉือปุยเนี้ยเนี้ย)	สัมพันธวงศ์
	๗	ซุ้มประตูเฉลิมพระเกียรติ	สัมพันธวงศ์
	๘	ท้าวมรินทราธิราช (พระอินทร์)	ปทุมวัน

เส้นทาง	ที่	สถานที่	เขต
(ต่อ)	๙	วัดหัวลำโพง (ศาลเจ้ามูลนิธิร่วมกตัญญู)	บางรัก
	๑๐	วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร	พระนคร
	๑๑	ศาลเจ้าพ่อเสือ	พระนคร
	๑๒	ศาลหลักเมือง	พระนคร
	๑	ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน (จ้วยโยเนี้ยว)	ดุสิต
๕. ด้านความรัก / เนื้อคู่	๒	ศาลเจ้าหลู้ตี้เมี้ยว	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
	๓	วัดคณิกาผล	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
	๔	วัดเทพมณเฑียร สมาคมฮินดูสมาช	พระนคร
	๕	ศาลเจ้าแม่ประตู	สัมพันธวงศ์
	๖	ศาลพระแม่ลักษมี	ปทุมวัน
	๗	ศาลท้าวมหาพรหมเอราวัณ	ปทุมวัน
	๘	พระตรีมูรติ	ปทุมวัน
	๙	วัดพระศรีมหาอุมาเทวี (วัดแขก)	บางรัก
	๑๐	วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร	บางกอกใหญ่
	๑๑	วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร	พระนคร
	๑๒	เทวสถานสำหรับพระนคร โบสถ์พราหมณ์	พระนคร
	๑๓	ศาลเจ้าพ่อเสือ	พระนคร
	๑๔	ศาลหลักเมือง	พระนคร

จากการสรุปข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตามด้านต่าง ๆ ทั้ง ๕ ด้าน จึงได้นำมาจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อขอพรในด้านที่ต้องการ โดยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เป็นเส้นทางท่องเที่ยวแบบ ๑ Day Trip “๕ เส้นทางเสริมพลังใจ ทุกช่วงชีวิต” ดังนี้

๑) เส้นทางแห่งความหวัง โชคลาภทันใจ (ด้านการเงิน/โชคลาภ) ท่องเที่ยวแบบ ๑ Day Trip ดังนี้

- A วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร เขตพระนคร
- B วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร (ภูเขาทอง) เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
- C ศาลเจ้าหน้าไถ่กวนอิมเนี้ย เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
- D ศาลพ่อปู่เจ้ายี่กอหงษ์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
- E วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร เขตธนบุรี
- F ศาลเจ้าเกียนอันเกง เขตธนบุรี

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงเส้นทางท่องเที่ยวแบบ ๑ Day Trip เส้นทางแห่งความหวัง โชคลาภทันใจ

Route	สถานที่	เขต	จุดเด่น
A	วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร	พระนคร	เทพเจ้าแห่งโชคลาภ – ปิดเป่าสิ่งไม่ดีออกไปจากชีวิต

Route	สถานที่	เขต	จุดเด่น
B	วัดสระเกศราช วรมหาวิหาร (ภูเขาทอง)	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	สะดือประเทศ หมุดสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ขอพรทำธุรกิจที่ดิน
C	ศาลเจ้าหน้าไ้กวนอิมเนี้ย	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	เสริมดวงชะตา เสื่อด้านหน้าศาล คาบเงินคาบทอง
D	ศาลพ่อปู่เจ้ายี่กอหง	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	เทพโชคลาภ องค์แรกแห่งสยาม
E	วัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร	ธนบุรี	ประสบความสำเร็จในการค้าขาย มีความมั่งคั่งร่ำรวย เงินทองไหลมา เทมา โชคลาภมา
F	ศาลเจ้าเกียนอันเกง	ธนบุรี	ชีวิตมีแต่ความสุขความร่มเย็น ประสบความสำเร็จในชีวิต

๒) เส้นทางเก็บแต้มบุญ หนุนแต้มดวง เสริมสุขภาพ (ด้านสุขภาพ)

- A ศาลเจ้าแม่กวนอิม (มูลนิธิเทียนฟ้า) เขตสัมพันธวงศ์
 B ศาลเจ้าไ้ฮ่งกง (ป่อเต็กตึ๊ง) เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
 C ศาลเจ้าโจวซือกง (วัดขุนเลน้งยี่) เขตสัมพันธวงศ์
 D ศาลท้าวมหาพรหมเอราวัณ เขตปทุมวัน
 E วัดเทวราชกุญชรวรวิหาร เขตดุสิต

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงเส้นทางท่องเที่ยวแบบ ๑ Day Trip เส้นทางเก็บแต้มบุญ หนุนแต้มดวง เสริมสุขภาพ

Route	สถานที่	เขต	จุดเด่น
A	ศาลเจ้าแม่กวนอิม (มูลนิธิเทียนฟ้า)	สัมพันธวงศ์	ปิดเปาโรคภัยไข้เจ็บ มีสุขภาพ แข็งแรง
B	ศาลเจ้าไ้ฮ่งกง (ป่อเต็กตึ๊ง)	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	มั่นคงสถาพร (กิ้งก๊έง) ให้ร่างกาย สมบูรณ์แข็งแรง
C	ศาลเจ้าโจวซือกง วัดขุนเลน้งยี่	สัมพันธวงศ์	สุขภาพแข็งแรง หายจากอาการ เจ็บไข้ได้ป่วย
D	ศาลท้าวมหาพรหม เอราวัณ	ปทุมวัน	ทิศตะวันตกขอเรื่องสุขภาพ
E	วัดเทวราชกุญชรวรวิหาร	ดุสิต	ได้รับความสมปรารถนาแบบทันใจ

๓) เส้นทางเสริมพลังชีวิตให้งานรุ่งโรจน์ (ด้านการทำงาน)

- A วัดอินทารามวรวิหาร เขตธนบุรี
 B วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เขตบางกอกใหญ่
 C ศาลหลักเมือง เขตพระนคร
 D ศาลเจ้าพ่อครุฑ เขตพระนคร
 E เทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง เขตดินแดง

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงเส้นทางท่องเที่ยวแบบ ๑ Day Trip เส้นทางเสริมพลังชีวิตให้งานรุ่งโรจน์

Route	สถานที่	เขต	จุดเด่น
A	วัดอินทารามวรวิหาร (พระบรมรูปสมเด็จพระเจ้ากรุง ธนบุรีทรงม้าศึก ชูพระแสงดาบ)	ธนบุรี	ความสำเร็จในหน้าที่การงาน ชัยชนะเหนือศัตรู
B	วัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร (ท้าวเวสสุวรรณ พญายักษ์ วัดแจ้ง พระแท่นบรรทม)	บางกอกใหญ่	มีความสำเร็จในหน้าที่การงาน ชีวิตจะพบแต่ความสุขความเจริญ ตลอดไป
C	ศาลหลักเมือง	พระนคร	ช่วยเสริมความเจริญในหน้าที่การ งาน พบเจอแต่ความก้าวหน้า ได้ เลื่อนยศ เลื่อนขั้นตำแหน่ง
D	ศาลเจ้าพ่อครุฑ	พระนคร	การงานก้าวหน้า เสริมอำนาจบารมี
E	เทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง	ดินแดง	ขจัดปัดเป่าอุปสรรค หน้าที่การงาน เจริญรุ่งเรือง ราบรื่น สำเร็จ

๔) เส้นทางเสริมมงคล ดลบันดาลทุกความปรารถนา (ด้านสะเดาะเคราะห์/สิริมงคล)

A วัดมังกรกมลาวาส (เล่งเน่ยยี่) เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

B ศาลเจ้าอ่าเนี้ยเก็ง ศาลเจ้าแม่กวนอิมฉือปุยเนี้ยเนี้ย เขตสัมพันธวงศ์

C วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร เขตสัมพันธวงศ์

D วัดห้วยลำโพง (ศาลเจ้ามูลนิธิร่วมกตัญญู) เขตบางรัก

E ท้าวอมรินธราชน (พระอินทร์) เขตปทุมวัน

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงเส้นทางท่องเที่ยวแบบ ๑ Day Trip เส้นทางเสริมมงคล ดลบันดาลทุกความปรารถนา

Route	สถานที่	เขต	จุดเด่น
A	วัดมังกรกมลาวาส (เล่งเน่ยยี่)	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	แก้เคล็ดปี่ขง เสริมชะตาให้รุ่งเรือง ที่สุดของศาลเจ้า
B	ศาลเจ้าอ่าเนี้ยเก็ง (ศาลเจ้า แม่กวนอิมฉือปุยเนี้ยเนี้ย)	สัมพันธวงศ์	ชำระจิตใจให้สงบ เสริมสร้างบารมี
C	วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร (พระราหู)	สัมพันธวงศ์	กลืนกินสิ่งชั่วร้าย กลับร้ายกลายเป็น เฮง
D	วัดห้วยลำโพง (ศาลเจ้ามูลนิธิร่วมกตัญญู)	บางรัก	ผ่อนทุกข์เป็นสุข สุขกายสบายใจ เคราะห์ร้ายกลายเป็นดี
E	ท้าวอมรินธราชน (พระอินทร์)	ปทุมวัน	เทพแห่งความเมตตา ปกป้องพินภัย จากภัยอันตราย

๕) เส้นทางมนตราแห่งความรัก (ด้านความรัก/เนื้อคู่)

- A พระตรีมูรติ เขตปทุมวัน
 B ศาลพระแม่ลักษมี เขตปทุมวัน
 C วัดพระศรีมหาอุมาเทวี (วัดแขก) เขตบางรัก
 D ศาลเจ้าแม่พระคู่ เขตสัมพันธวงศ์
 E วัดเทพมณเฑียรสมาคมฮินดูสมาช เขตพระนคร

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงเส้นทางท่องเที่ยวแบบ ๑ Day Trip เส้นทางมนตราแห่งความรัก

Route	สถานที่	เขต	จุดเด่น
A	พระตรีมูรติ (หน้าห้างเซ็นทรัลเวิลด์)	ปทุมวัน	ความรักสมหวัง ดังเทพประทาน
B	ศาลพระแม่ลักษมี (ชั้น ๔ ตึกเกษรวิลเลจ)	ปทุมวัน	รักก็ดี เงินก็มา
C	วัดพระศรีมหาอุมาเทวี (วัดแขก สีลม)	บางรัก	ขอความรักพระแม่อุมาลักษมี ปิดเป่าสิ่งไม่ดีพระแม่กาลิ
D	ศาลเจ้าแม่พระคู่ (เยาวราช)	สัมพันธวงศ์	ส่งเสริมครอบครัว ทำให้มีความรัก ใคร่กัน
E	วัดเทพมณเฑียรสมาคมฮินดูสมาช (คู่พระวิษณุ กับ พระลักษมี)	พระนคร	ขอให้มีความรัก รักแท้ รักเดียว

นอกเหนือจากการจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ยังสามารถนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เป็นเส้นทางท่องเที่ยวจากการเดินทาง โดยเดินทางด้วยเรือ ทางแม่น้ำเจ้าพระยา เช่น เส้นทางเสริมมงคลทางสายน้ำ หรือทางคลอง ได้แก่ คลองแสนแสบ คลองผดุงกรุงเกษม คลองบางกอกใหญ่ เป็นต้น

ตัวอย่างเส้นทางเสริมมงคลทางสายน้ำ

- A ศาลเจ้าฮั่นหว่องกง (ศาลเจ้าโรงเกือก) เขตสัมพันธวงศ์
 B ศาลเจ้าโจวซือกง เขตสัมพันธวงศ์
 C ศาลเจ้าเกียนอันเกง เขตธนบุรี
 D วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร เขตธนบุรี
 E วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เขตบางกอกใหญ่
 F วัดเทวราชกุญชรวรวิหาร เขตดุสิต
 G ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน (จ๋วยโบวเนี้ยว) เขตดุสิต

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงเส้นทางเสริมมงคลทางสายน้ำ

Route	สถานที่	เขต	ด้าน
A	ศาลเจ้าฮั่นหว่องกง (ศาลเจ้าโรงเกือก)	สัมพันธวงศ์	การเงิน / โชคลาภ
B	ศาลเจ้าโจวซือกง	สัมพันธวงศ์	สุขภาพ
C	ศาลเจ้าเกียนอันเกง	ธนบุรี	การเงิน / โชคลาภ
D	วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร	ธนบุรี	การเงิน / โชคลาภ

Route	สถานที่	เขต	ด้าน
E	วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร	บางกอกใหญ่	การงาน / ความรัก / เนื้อคู่
F	วัดเทพราชกุญชรวิหาร	ดุสิต	สุขภาพ
G	ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน (จ๋วยโบวเนี้ยว)	ดุสิต	ความรัก / เนื้อคู่

๔.๓ กลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดควรใช้เครื่องมือวิเคราะห์ทางการตลาดที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันในการกำหนดกลยุทธ์ทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไปด้วยเครื่องมือ PESTEL Framework การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางอุตสาหกรรม (Five-Force Analysis) การวิเคราะห์ SWOT และการกำหนดกลยุทธ์ด้วยการวิเคราะห์ TOWS Matrix ต่อไป

๔.๓.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไป (PESTEL Framework)

๑) สภาพแวดล้อมทางการเมือง (Politics : P)

กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางทางการเมืองการปกครองและเศรษฐกิจของประเทศ ทุกครั้งหากเกิดวิกฤติการณ์และความไม่มั่นคงทางการเมือง กรุงเทพมหานครจะถูกใช้เป็นพื้นที่ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองมาโดยตลอด ดังนั้น หากการเมืองมีความไม่มั่นคง และมีเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงในพื้นที่กรุงเทพมหานคร อาจจะทำให้ความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยและสวัสดิภาพต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้

๒) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ (Economics : E)

กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นเมืองที่มีความพร้อมทั้งทางด้านการทำธุรกรรมทางการเงิน การใช้จ่ายใช้สอย และมีศูนย์การค้าปลอดภาษีหลายแห่ง ตลอดจนมีสนามบินนานาชาติขนาดใหญ่ถึง ๒ แห่ง รองรับการเดินทางและเชื่อมต่อไปยังเมืองต่าง ๆ ที่สำคัญทั่วโลก ทำให้เป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมมาท่องเที่ยวและเยี่ยมเยือน ซึ่งปัจจุบันติดอันดับ ๑ ใน ๕ ของโลก

๓) สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social : S)

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองพหุวัฒนธรรม มีประชาชนเชื้อสายที่หลากหลายทั้งไทย จีน อินเดีย มุสลิม และซิกข์ โดยเป็นสังคมที่เปิดกว้างยอมรับความหลากหลายและแตกต่าง และมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เก่าแก่ยาวนานหลายร้อยปี จึงเป็นเมืองที่มีสังคมเปิดกว้าง เป็นมิตรต่อผู้คนที่เดินทางมายังกรุงเทพมหานคร

๔) สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี (Technology : T)

กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ และเป็นเมืองแห่งนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยทั้งทางด้านการสื่อสาร (สัญญาณ ๕ G) ระบบขนส่งสาธารณะที่ทันสมัย (รถไฟฟ้าใต้ดิน รถไฟลอยฟ้า เรือ และรถขนส่งสาธารณะต่าง ๆ) ตลอดจนเป็นเมืองที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงเป็นระดับต้น ๆ ของโลก

๕) สภาพแวดล้อมทางสิ่งแวดล้อม (Environment : E)

กรุงเทพมหานครยังคงประสบปัญหาทางมลพิษบ่อยครั้ง เช่น ปัญหาฝุ่น PM ๒.๕ ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาการบริหารจัดการขยะ ปัญหามลพิษจากการจราจร ซึ่งอาจจะทำให้นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาพิจารณาเลือกไปท่องเที่ยวที่เมืองอื่นได้

๖) สภาพแวดล้อมทางกฎหมาย (Legals : L)

กรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันไม่มีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวข้องกับกฎหมายด้านการเดินทางเข้าออกเมือง/ประเทศ และไม่มีกฎหมายด้านภาษีหรือการกีดกันการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแต่อย่างใด

๔.๓.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางอุตสาหกรรม (Five-Force Analysis)

๑) สถานการณ์ของการแข่งขัน (Rivalry)

การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเป็นตลาดที่มีการแข่งขันกันสูงมาก เพราะเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วภายในประเทศ ในปัจจุบันมีตลาดขนาดใหญ่ เช่น จีน อินเดีย และตลาดขนาดกลางและขนาดเล็ก เช่น ประเทศในกลุ่มเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และเอเชียกลาง เป็นต้น ซึ่งหลายประเทศมีการลงทุนด้านการท่องเที่ยวประเภทนี้อย่างจริงจัง ผ่านการประชาสัมพันธ์ และการจัดทำแคมเปญการท่องเที่ยวเชิงรุก เช่น ฮองกง เป็นต้น

๒) อำนาจต่อรองของผู้บริโภค (Bargaining Power of Customers)

นักท่องเที่ยวมีอำนาจต่อรองสูง เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถเลือกจุดหมายการเดินทางไปจังหวัดอื่นหรือเมืองอื่นในต่างประเทศได้ โดยไม่ต้องเข้ามาท่องเที่ยวที่กรุงเทพมหานครหากเกิดตัวแปรที่กระทบต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เช่น ปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ปัญหามลพิษทางอากาศ เป็นต้น

๓) อำนาจต่อรองของผู้ผลิต (Bargaining Power of Supplier)

การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวเนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวไม่สามารถเลียนแบบหรือสร้างขึ้นใหม่ได้ เนื่องจากความศักดิ์สิทธิ์ ความศรัทธา เป็นเรื่องนามธรรม และความโดดเด่นทางวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมและความเชื่อที่หลากหลาย จึงมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใครในโลก

๔) การเข้ามาของผู้ประกอบการรายใหม่ (Threat of New Entrants)

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเนื่องจากเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ศาสนา และวัฒนธรรม เมืองที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจึงต้องมีต้นทุนทางวัฒนธรรมในระดับหนึ่ง จึงเป็นการยากต่อการเข้ามาของเมืองใหม่ ๆ

๕) การมีสินค้าและบริการอื่นทดแทน (Threat of Substitute)

ปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบ AI ที่ทันสมัย จึงเปิดโอกาสให้มีการทำบุญและการไหว้แบบออนไลน์เสมือนจริงมากขึ้น โดยที่นักท่องเที่ยวไม่ต้องเดินทางมายังสถานที่ด้วยตัวเอง ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีการพัฒนาธุรกิจลักษณะการเป็นตัวแทน โดยให้บริการเป็นตัวแทนนักท่องเที่ยวมาไหว้ ขอมพร หรือทำบุญแทน ซึ่งนอกจากจะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางแล้ว นักท่องเที่ยวยังสามารถขอพร ไหว้สักการะ ได้หลาย ๆ ที่พร้อมกันอีกด้วย

๔.๓.๓ การวิเคราะห์ SWOT Analysis

คณะผู้ศึกษาได้นำหลักการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร (SWOT Analysis) มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ห้วงองค์กร “กรุงเทพมหานคร” ในการศึกษาเรื่อง “กรุงเทพมหานคร : มหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑) จุดแข็ง (Strengths)

- กรุงเทพมหานครมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่หลากหลาย ครอบคลุมหลายความเชื่อและศาสนา และมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานหลายร้อยปี S๑
- กรุงเทพมหานครมีระบบขนส่งสาธารณะครอบคลุมและสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ที่ทันสมัย และหลายหลาย (รถ ราง เรือ) S๒
- กรุงเทพมหานครเป็นเมืองพหุวัฒนธรรม และมีสังคมที่เปิดกว้างยอมรับทุกความเชื่อและศาสนา S๓
- กรุงเทพมหานครมีความพร้อมทางด้านงบประมาณ และบุคลากร S๔

๒) จุดอ่อน (Weaknesses)

- กรุงเทพมหานครยังขาดการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก W๑
- กรุงเทพมหานครขาดการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงวัฒนธรรม เป็นต้น W๒
- กรุงเทพมหานครยังไม่มีระบบฐานข้อมูลที่รวบรวมแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณโดยเฉพาะ W๓

๓) โอกาส (Opportunities)

- การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกำลังเป็นกระแสที่ได้รับความนิยม โดยมีมูลค่าทางการตลาดทั่วโลกสูงถึง ๔ แสนล้านบาท (ปี พ.ศ.๒๕๖๕) O๑
- นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ (โดยเฉพาะกลุ่มอาเซียน อินเดีย และจีน (รวมฮ่องกง ไต้หวัน) มีความสนใจและสามารถมาเยี่ยมเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณได้ O๒
- สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) นโยบายของรัฐบาล และนโยบายของหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยตรง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ซึ่งสามารถร่วมเป็นพันธมิตรกับกรุงเทพมหานครได้ O๓
- มีสื่อสังคมออนไลน์หลากหลาย ซึ่งง่าย สะดวกแก่การประชาสัมพันธ์และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวได้ O๔
- ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน สูงเป็นอันดับ ๑ ของอาเซียน (เกือบ ๓๐ ล้านคน ในปี พ.ศ.๒๕๖๖) O๕
- ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนี้ อย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม O๖

๔) อุปสรรค (Threats)

- สถานการณ์ทางการเมืองที่อาจจะกระทบต่อทัศนคติของนักท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยในการเดินทางมายังกรุงเทพมหานคร T๑

- การส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศ รวมถึงเมืองและเมืองหลวงอื่น ๆ ของประเทศในกลุ่มอาเซียน และประเทศจีน T๒
- ทศนคติที่เห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเป็นความมั่งคั่งและไม่มี
ความเป็นวิทยาศาสตร์ T๓

จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis ข้างต้น ผู้ศึกษาได้นำจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกองค์กร (กรุงเทพมหานคร) มาทำการจับคู่กลยุทธ์ในรูปแบบ TOWS Matrix ได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงการจับคู่กลยุทธ์ในรูปแบบ TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
โอกาส (Opportunities)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ๑) สามารถใช้กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development) และกลยุทธ์การสร้างความแตกต่าง (Differentiation) S๑ S๓ + O๑ O๒ ๒) สามารถใช้กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยีระบบ AI ที่ทันสมัย S๓ S๔ + O๓ O๔ O๕ ๓) สามารถใช้กลยุทธ์การร่วมมือและการสร้างพันธมิตรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น S๔ + O๖	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ๑) การใช้กลยุทธ์การปรับตัว (Turnaround Strategy) โดยพัฒนา application เพื่อรวบรวมข้อมูลและเป็นฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณอย่างเป็นระบบ W๑ W๓ + O๑ O๒ O๓ O๕
อุปสรรค (Threats)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ๑) สามารถใช้กลยุทธ์การมุ่งเน้นและสร้างความแตกต่าง Focused Differentiation Strategy โดยชูความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ประวัติความเป็นมา และการเดินทางที่สะดวกสบายจากความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน	กลยุทธ์เชิงตั้งรับ (WT)

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	ปัจจัยภายใน จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
(ต่อ) อุปสรรค (Threats)	ด้านระบบขนส่งสาธารณะที่ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของกรุงเทพมหานคร S๑ S๒ + T๒ ๒) สามารถใช้กลยุทธ์การปรับตัว (Turnaround Strategy) โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวแบบมีความรับผิดชอบต่อ (responsible tourism) ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น โดยให้การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเป็นจุดเป้าหมายหนึ่งในการกำหนดเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยว S๓ + T๓	

บทที่ ๕

สรุป และอภิปราย

ในการศึกษา เรื่อง “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” ได้สรุปและอภิปรายผลจากการศึกษา ดังนี้

๕.๑ สรุปผลภาพรวม

การศึกษา เรื่อง “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานคร : พื้นที่ ๙ เขต เพื่อจัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกรุงเทพมหานคร ในการจัดทำสื่อการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย และศึกษากลยุทธ์การตลาดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในขอบเขตการศึกษา ด้านความต้องการของประชากร (นักท่องเที่ยว) ด้านการเงินโซคลาก ด้านความรัก ด้านสุขภาพ ด้านการงาน และด้านความเป็นศิริมงคล สะเดาะเคราะห์ พื้นที่การศึกษา กำหนดให้ดำเนินการ ใน ๙ เขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร และระยะเวลาดำเนินงาน เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

วิธีการดำเนินการศึกษา แบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ การศึกษาจากเอกสาร ค้นคว้าข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น ทางเว็บไซต์ทั่วไป และเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ข้อมูลด้านนโยบายแผนงานโครงการของภาครัฐและเอกชน รวมทั้งเอกสารรายงานผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการที่ผ่านมา และการศึกษาภาคสนาม โดยการศึกษาและสำรวจแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางสภาพกายภาพของพื้นที่ ๙ เขต และบริเวณใกล้เคียง ๓๐๐ – ๕๐๐ เมตร สำรวจความคิดเห็นของคนในพื้นที่ ๙ เขต ได้แก่ กลุ่มธุรกิจชุมชน ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในการมีส่วนร่วมหรือต้องการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ สำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้บริหารส่วนงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ๙ เขต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงความคิดเห็นของหน่วยงาน ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

ประโยชน์จากการการศึกษา “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” เริ่มจากประโยชน์ระดับปัจเจกบุคคล ซึ่งจะก่อให้เกิดความสะดวก จากการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ให้มีมาตรฐาน รวมทั้งส่งเสริมการสร้างรายได้ของประชาชนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยวได้ง่าย สะดวก ตรงตามเจตนา และความปรารถนาในระดับองค์กร โดยสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร จะได้ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่ยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และมีฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวแนวใหม่สามารถขยายผลไปเขตพื้นที่อื่นเพิ่มเติม ในระดับจังหวัดจะเกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน แหล่งท่องเที่ยวให้เกิดรายได้ ดึงดูดและเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และในระดับประเทศ ก่อเกิดรายได้เพิ่มจากภาคการท่องเที่ยว จากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น

สำหรับผลลัพธ์ / ผลผลิตที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ จะก่อให้เกิดฐานข้อมูลการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ กรุงเทพมหานคร เส้นทางท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณผ่านแอปพลิเคชัน การจัดทำโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวและแนวปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และกลยุทธ์การตลาดส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

สำหรับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ในการศึกษาเรื่อง “กรุงเทพมหานคร :มหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” ประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎี ดังนี้ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมท่องเที่ยว แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดทำกลยุทธ์ทางการตลาด รวมถึงการศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร และค้นคว้าข้อมูลกรณีศึกษาเปรียบเทียบต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศฮ่องกง ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินเดีย ที่มีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกเดินทางไปเพื่อท่องเที่ยวและขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในประเทศดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามการศึกษาในครั้งนี้

ผลสรุปข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของคนในพื้นที่ ๙ เขต (ภาคผนวก ง) ได้แก่ กลุ่มธุรกิจชุมชน ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในการมีส่วนร่วมหรือต้องการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ จากการสำรวจสถานที่ ผู้ประกอบการร้านค้า / ร้านอาหาร จำนวนทั้งสิ้น ๔๐ แห่ง จำนวนร้านค้า ๑๓๖ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๑๗๖ แห่ง ปรากฏว่ากลุ่มธุรกิจและผู้ประกอบการมีความต้องการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ มากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ การแนะนำร้านสนับสนุนสถานที่และร้านค้า จำนวน ๘๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๗๒ ต้องการให้มีที่จอดรถ จำนวน ๓๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๙ และนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว จำนวน ๑๗ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๕

ผลสรุปข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยใช้แบบสอบถาม (ภาคผนวก ฉ) ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๔๒๕ คน เป็นนักท่องเที่ยวสัญชาติไทย จำนวน ๒๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๗๖ และชาวต่างชาติ จำนวน ๒๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๔ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามมีอายุอยู่ในช่วง ๒๐ - ๔๐ ปี และ ๔๑ - ๖๐ ปี จำนวนช่วงอายุละ ๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๔๑ หรือรวมทั้งสิ้น จำนวน ๓๘๖ คน ปัจจัยที่ทำให้ นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ พบว่าปัจจัยเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่หรือชื่อเสียง และปัจจัยด้านการเดินทางสะดวก เป็นปัจจัยที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีความเห็นสอดคล้องกันในการเลือกคำตอบสูงสุด ๒ อันดับแรก คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖๐ และร้อยละ ๒๐.๖๔ ตามลำดับ ส่วนปัจจัยลำดับที่ ๓ มีความแตกต่างกันระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ คือปัจจัยด้านความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคล และปัจจัยข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ของสถานที่ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๘ และร้อยละ ๑๕.๑๓ ตามลำดับ ในส่วนของความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ สำหรับการไปท่องเที่ยวที่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ โดยนักท่องเที่ยวสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ พบว่าความต้องการที่นักท่องเที่ยวเลือกสูงสุด ๓ ลำดับแรก ได้แก่ เส้นทาง / การเดินทาง รองลงมาเป็นความต้องการด้านที่ตั้ง และวันเวลาเปิดปิด คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๘ ร้อยละ ๒๐.๙๕ และร้อยละ ๑๘.๐๑ ตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องกันทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในลำดับดังกล่าว ความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคลในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ของนักท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวเลือกตอบได้สูงสุด ๓ ข้อ พบการตอบคำถามมากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ด้านโชคลาภ / การเงิน

ด้านสุขภาพ และด้านยศตำแหน่ง / การงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๙๙ รองลงมาร้อยละ ๒๔.๓๐ และร้อยละ ๑๔.๙๕ ตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องกันทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในลำดับดังกล่าว ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่อครั้ง โดยให้ประมาณการจุดเริ่มต้นที่เป็นที่พัก ครอบคลุมค่าเดินทาง ค่าเครื่องดื่ม ค่าอาหาร ค่าของที่ใช้สำหรับสักการะก่อนสักการะและหลังเสร็จสิ้น ค่าตอบสูงสุดที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ คือช่วงค่าใช้จ่าย ๕๐๐-๒,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๓๖ และร้อยละ ๔๒.๔๔ ตามลำดับ สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ต้องการให้ภาครัฐดำเนินการมากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ การจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงรถ ราง เรือ รองลงมาเป็น Application รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวทุกด้าน รองรับภาษาไทย จีน อังกฤษ และแคมเปญการท่องเที่ยว (ตัวฟรี / โรงแรมฟรี / ลดราคา) คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙๗ ร้อยละ ๒๒.๕๓ และร้อยละ ๒๑.๘๙ ตามลำดับ ในส่วนของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ต้องการให้ภาครัฐดำเนินการมากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ดำเนินการ Application รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวทุกด้าน รองรับภาษาไทย จีน อังกฤษ รองลงมาเป็นการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงรถ ราง เรือ และ Package การท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๑ ร้อยละ ๒๗.๐๕ และร้อยละ ๒๒.๐๘ ตามลำดับ

ผลสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงความคิดเห็นของหน่วยงาน ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (ภาคผนวก จ) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ระดับสำนัก และระดับสำนักงานเขต จำนวน ๑๑ คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว รองผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ผู้อำนวยการสำนักงานเขต ๙ เขต ในพื้นที่ศึกษา จำนวน ๙ คน ได้แก่ เขตดุสิต เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตดินแดง เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก หัวข้อคำถามประกอบด้วย ๕ ประเด็นคำถาม ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของคนกรุงเทพในพื้นที่เขต แนวโน้มของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่เขต ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่เขต การส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เขต ได้ดำเนินการและมีแผนที่จะดำเนินการอย่างไรบ้าง และแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่เขต

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารของกรุงเทพมหานคร พบว่ามีความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานคร ยังมีโอกาสขยายกลุ่มตลาดและเชื่อมโยงอัตลักษณ์ของไทยให้เป็นที่รู้จักในระดับโลกว่า สามารถก่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในกรุงเทพมหานครได้ ความเชื่อ ความศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของคนไทยมีมาอย่างยาวนาน ซึ่งเชื่อมโยงให้เกิดแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากความเชื่อของแต่ละบุคคลในการเดินทางไปท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และยังมีกระแสจากสื่อสังคมออนไลน์ โดยกลุ่มพิธีกร นักแสดง และบุคคลที่มีชื่อเสียงในโซเชียลประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นการทำตาม ๆ กัน ตามกระแสไม่ได้รู้เรื่องราว (Story) ที่มาของสถานที่ที่มาราบไหว้อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งการขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มักเกิดผลสัมฤทธิ์ได้รวดเร็วกว่าการลงมือทำความดี จึงทำให้คนไทยในปัจจุบันต้องพึ่งพาสิ่งศักดิ์สิทธิ์มากกว่าการลงมือทำด้วยตนเองเพียงอย่างเดียว พบว่าในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครในหลาย ๆ พื้นที่เขต มีนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวเอเชีย เช่น คนจีน คนไต้หวัน เข้ามาท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมาก เช่น เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย คนจีน มาไหว้ที่วัดมังกรกมลาวาส คนไต้หวัน มาไหว้ที่ศาลพ่อปู่เจ้ายี่กอหงษ์ ผู้บริหารหลายท่านต้องการให้มุ่งเน้นประชาสัมพันธ์เรื่องศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ความเป็นมา (story) สำคัญ ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว ร่วมกับการประชาสัมพันธ์ถึงความสำเร็จในการขอพร

การดำเนินการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่เขตของหน่วยงานที่ได้ดำเนินการแล้ว ส่วนใหญ่ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในพื้นที่ โดยผ่านทาง Facebook Fanpage และ Tik Tok ของหน่วยงาน

สำหรับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่เขต มีการเสนอแนะให้ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญในด้านต่าง ๆ จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวในพื้นที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ และเผยแพร่ตามช่องทางต่าง ๆ ให้ประชาชนรับทราบ และจัดทำของที่ระลึกในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในตลาดต่างประเทศ ให้เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการเผยแพร่อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม รวมถึงความเชื่อ ความศรัทธา ให้ชาวต่างชาติที่สนใจ เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่จริง

ทั้งนี้ควรมุ่งเน้นพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ห้องน้ำสะอาด มีป้ายบอกทางและป้ายอธิบายเป็นภาษาต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ว่าเป็นคนไทยหรือต่างชาติ ความสะอาดของถนนและทางเดินเท้า ไม่มีสิ่งของเกะกะ การเดินทางสะดวก ป้องกันและควบคุมดูแลไม่ให้มีการเอาไรต์เอาเปรียบนักท่องเที่ยว ทั้งจากพ่อค้า แม่ค้า วินจักรยานยนต์รับจ้าง หรือรถแท็กซี่

๕.๒ การอภิปรายจากการศึกษา

การศึกษา เรื่อง “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” คณะผู้รับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓ (บนต.๔๓) มุ่งหวังจะฟื้นฟูและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังวิกฤตสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเป็นกระแสการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่มีแนวคิดการเชื่อมโยงจิตวิญญาณของชีวิตมนุษย์ สร้างขวัญและกำลังใจผ่านการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism) การเชื่อมโยงจิตใจ จิตวิญญาณ ความเชื่อ ความศรัทธา หรือศาสนา วัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์ลึกซึ้ง เพื่อสร้างเสริมพลังกายพลังใจ กลายเป็นกลยุทธ์ “การท่องเที่ยวเชิงศรัทธา” เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งสามารถต่อยอดไปสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน มุ่งให้กรุงเทพเป็นมหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย

ทั้งนี้ จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นโดยการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ผู้ทำการศึกษาได้ศึกษาข้อมูลเชิงลึกจากการลงพื้นที่ การทอดแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หน่วยงานที่มีภารกิจในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร และจากการค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานครมีจำนวนมาก และมีความหลากหลายในความเชื่อเชิงจิตวิญญาณในมุมมองที่แตกต่างกัน ตามที่ Cheer et al. (๒๐๑๗) ได้มีอธิบายถึง การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ นับว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ผสมผสานระหว่างในฝั่งของทางโลก (secular) และทางศาสนา (religious) ซึ่งทางผู้ศึกษาได้เน้นศึกษาการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณทางฝั่งของทางโลก (secular) การขอพรในสิ่งที่ปรารถนาเกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ หรือ ความเป็นมนุษย์ โดยแบ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนามากกว่าการบรรลุตามวัตถุประสงค์ทางศาสนา และได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิง จิตวิญญาณในพื้นที่สำคัญของกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๙ เขต ที่เป็นพื้นที่สำคัญที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่มีชื่อเสียง และมีการเชื่อมต่อการคมนาคมที่สะดวกต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย เขตดุสิต

เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตดินแดง เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก และได้จัดทำเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณโดยหวังว่าจะเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการดึงดูดและอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว จำนวน ๕ เส้นทาง แบ่งตามสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา ๕ เรื่อง หรือ ๕ ด้าน คือ ๑) ความปรารถนาที่จะร่ำรวย ๒) ความปรารถนาที่จะมีสุขภาพที่แข็งแรง ปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บและการมีอายุที่ยืนยาว ๓) ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จทางการค้าหรือการทำงาน ๔) ความต้องการที่พึงพอใจ หรือการสะเดาะเคราะห์ และ ๕) ความต้องการความรัก คู่ครอง การมีบุตร ดังนี้

- ๑) เส้นทางแห่งความหวัง โชคลาภทันใจ (ด้านการเงิน / โชคลาภ)
- ๒) เส้นทางเก็บแต้มบุญ หนุนแต้มดวง เสริมสุขภาพ (ด้านสุขภาพ)
- ๓) เส้นทางเสริมพลังชีวิต ให้งานรุ่งโรจน์ (ด้านการงาน)
- ๔) เส้นทางเสริมมงคลลดบันดาลทุกความปรารถนา (ด้านสะเดาะเคราะห์ / สิริมงคล)
- ๕) เส้นทางมนตราแห่งความรัก (ด้านความรัก / เนื้อคู่)

นอกจากนี้ยังค้นพบข้อมูลที่น่าสนใจของการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานครหลายประการที่สามารถนำมาสร้างกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยวได้ เช่น

๑) การท่องเที่ยวทางจิตวิญญาณ แม้ว่าจะเป็นเทรนด์ หรือ กระแสที่ได้รับความสนใจจากคนหมู่มากในปัจจุบันนี้ หาใช่การท่องเที่ยวแนวใหม่ แต่เป็นการท่องเที่ยวที่มาจากรากเหง้าของมนุษย์มาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะชาวเอเชีย และชาวไทย ดังนั้นการสร้างตลาดของการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจึงมีกลุ่มผู้สนใจดั้งเดิมซึ่งมาจากความเชื่อส่วนบุคคล และผู้สนใจกลุ่มใหม่ ๆ ซึ่งเดินทางท่องเที่ยวตามกระแส นอกจากนี้การส่งเสริมหรือการสร้างแคมเปญของภาครัฐยังมีผลต่อนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไม่น้อยกว่าการเชื่อมั่นจากปากต่อปาก หรือ Word of mouth ดังนั้นการรื้อฟื้นจากผู้รู้หรือผู้ที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจึงมีความสำคัญมากในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ตัวอย่างจากการศึกษาของฮ่องกง จะเห็นว่า กระแสความเชื่อของการเดินทางไปสักการะหรือการไปรับพลังยังจุดต่าง ๆ ที่รัฐบาลฮ่องกงกำหนด จะมาจากกลยุทธ์ทางการตลาดที่ดึงซินแสหรือผู้ที่มีความรู้ เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ เป็นผู้สื่อถึงความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่ท่องเที่ยววนั้น ๆ ได้ และจากกรณีศึกษาความสำเร็จของฮ่องกง จะเห็นได้ว่าสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวโดยใช้การเชื่อมโยงสถานที่ที่ต้องไปสักการะ เพื่อความเป็นสิริมงคลกับปีเกิด และจากข้อเท็จจริงที่ทุกคนต้องเกิด จึงมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยวทุกคนทุกชาติ ทุกศาสนา ต้องมาสักการะ ดังนั้น กรุงเทพมหานครสามารถถอดแบบความสำเร็จของฮ่องกงโดยการจับกลุ่มเป้าหมายในแนวทาง ซึ่งผู้ทำการศึกษาได้ลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และจัดกลุ่มโดยนำเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ หรือ ความเป็นมนุษย์มาเป็นแนวทางดำเนินงาน โดยแบ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา ๕ เรื่อง หรือ ๕ ด้านคือ ๑) ความปรารถนาที่จะร่ำรวย ๒) ความปรารถนาที่จะมีสุขภาพที่แข็งแรง ปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บและการมีอายุที่ยืนยาว ๓) ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จทางการค้าหรือการทำงาน ๔) ความต้องการที่พึงพอใจ หรือการสะเดาะเคราะห์ และ ๕) ความต้องการความรัก คู่ครอง การมีบุตร และได้จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามด้านต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาโดยหวังว่าจะเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการดึงดูดและอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ให้มาท่องเที่ยวที่กรุงเทพมหานคร

๒) การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเป็นการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มที่มีความสนใจพิเศษ ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวทางเศรษฐกิจกลุ่มหนึ่ง ที่พร้อมจะใช้จ่ายเพื่อทำให้ตัวเองรู้สึกถึงความสุข ไม่ว่าจะเป็นความสุขทางร่างกายเชิงจิตวิญญาณ เช่น โยคะ การนั่งสมาธิ และการสร้างความสุขและความมั่นคง

ทางจิตใจ เช่น การสร้างขวัญกำลังใจ การขอพรจากสิ่งที่ตนเองมีความเชื่อและศรัทธาว่าสิ่งนั้นสามารถดลบันดาลให้ได้ตามที่ขอ อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตหลายประการ อาทิ การท่องเที่ยวทางจิตวิญญาณมีความหมายค่อนข้างกว้าง ซึ่งผู้ทำการศึกษาพบว่าการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ มีผู้ให้คำนิยามไว้อย่างหลากหลาย อาทิ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งแสวงหาจิตวิญญาณของแต่ละบุคคล และส่วนที่ขัดแย้งคือการท่องเที่ยวดังกล่าวอาจเกี่ยวข้องกับศาสนาหรือไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา ซึ่งสามารถรวมถึงพิธีกรรม แบบแผนประเพณีที่มาจากศาสนาตะวันออก และการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ได้ถูกให้คำนิยามว่าเป็นการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนทางจิตวิญญาณ โดยสามารถเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนาหรือไม่เกี่ยวข้องับศาสนา ซึ่งการพักผ่อนทางจิตวิญญาณบางอย่างขึ้นอยู่กับคำสอนเฉพาะทางหรือปรัชญา นอกจากนี้การพักผ่อนทางจิตวิญญาณสามารถปฏิบัติที่รูปแบบของรีสอร์ท ทั้งนี้ในฐานะที่กรุงเทพมหานครเป็นภาครัฐจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงขอบเขต และกรอบการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ซึ่งมีความอ่อนไหวเนื่องจากเป็นความเชื่อและความรู้สึกเฉพาะบุคคล รวมถึงการออกแบบและควบคุมการประชาสัมพันธ์ให้โน้มน้าวใจไปทางการหลงเชื่ออย่างมกมาย

๓) พิจารณาศักยภาพของกรุงเทพมหานครในการก้าวสู่การเป็นมหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชียได้อย่างภาคภูมิ พบว่ากรุงเทพมหานครเป็นเมืองพหุวัฒนธรรม มีประชาชนเชื้อสายที่หลากหลายทั้งไทย จีน อินเดีย มุสลิม และซิกข์ โดยเป็นสังคมที่เปิดกว้างยอมรับความหลากหลายและแตกต่าง และมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เก่าแก่ยาวนานหลายร้อยปี จึงเป็นเมืองที่มีสังคมเปิดกว้าง เป็นมิตรต่อผู้คนที่เดินทางมายังกรุงเทพมหานคร อีกทั้งยังมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยไปสู่ความสำเร็จของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างครบถ้วนตามองค์ประกอบที่สำคัญ ๕ ประการ หรือที่เรียกว่า 5As ที่แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมี และยังมีนโยบายของผู้บริหารที่จะผลักดันให้การท่องเที่ยวเป็นตัวผลักดันเพื่อสร้างเศรษฐกิจในชุมชนอีกด้วย จึงมีศักยภาพในการก้าวสู่เป็นมหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชียได้อย่างดี ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ความดึงดูดใจ (Attraction) กรุงเทพมหานครมีแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่หลากหลาย ครอบคลุมหลายความเชื่อและศาสนา และมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานหลายร้อยปีเฉพาะตัว และสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีความเป็นเอกลักษณ์สวยงามโดดเด่น และได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ตลอดจนผู้บริหารของกรุงเทพมหานครให้ความสนใจในการดึงอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ให้ปรากฏ และมีการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวหลายนโยบายที่จะช่วยผลักดันให้การท่องเที่ยวเป็น Soft Power ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้มาเยี่ยมเยือน อาทิ นโยบาย ๐๓๖ : ดึงอัตลักษณ์ สร้างเศรษฐกิจ ๕๐ ย่านทั่วกรุงเทพฯ และ นโยบาย ๑๑๖ : ๑๒ เทศกาลตลอดปีทั่วกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นนโยบายด้านเศรษฐกิจดี มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การต่อยอดความเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๖.๑ เมืองแห่งโอกาสทางเศรษฐกิจและการลงทุน นโยบายนี้ได้ถูกจัดให้อยู่ในประเด็นพัฒนาที่ ๗.๓ ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Soft Power) และเศรษฐกิจระดับย่าน ทั้งนี้ปัจจัยที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมควรมีทำเลที่ตั้งอยู่ในสถานที่เงียบสงบ ไม่วุ่นวาย ผ่อนคลาย มีศิลปะท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่า อีกทั้งมีความปลอดภัยปราศจากขมขานหรือคนจรจัด ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญหรือรบกวนใจ ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามได้ นอกจากนี้ ความมีชื่อเสียงหรือความชำนาญทางใดทางหนึ่งของสถานที่ท่องเที่ยวยังเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปอีกด้วย เช่น ทางด้านส่งเสริมการทำงาน การเลื่อนยศเลื่อนตำแหน่ง ต้องไปสถานที่ใด หรือทางด้านความรัก ต้องไปขอพรที่ใด เป็นต้น

ประการที่สอง กรุงเทพมหานครมีความพร้อมในเรื่องความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) ซึ่งนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด ความสะดวกในการเข้าถึง การคมนาคม ในกรุงเทพมหานครมีความสะดวกสบาย ทั้ง ระบบล้อ ราง เรือ และกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญในการเชื่อมต่อระบบการเดินทางให้เชื่อมโยงกัน ตามนโยบายเร่งด่วนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี ด้านเดินทางดี และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเชื่อมโยงเมืองที่มีความคล่องตัวและระบบบริการสาธารณะแบบบูรณาการ

สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวในที่นี้ หมายถึง การให้บริการด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น อาหารและเครื่องดื่ม ร้านอาหารใกล้เคียง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โกดังท้องถิ่น ร้านค้าปลีก การสื่อสาร ฯลฯ ซึ่งกรุงเทพมหานครมีร้านค้า สถานประกอบการ ห้างสรรพสินค้า และสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียง ๆ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจำนวนมาก

ประการที่สาม สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่งในกรุงเทพมหานคร นักท่องเที่ยวต้องการได้รับความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนนหนทาง ระบบอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีป้ายบอกทางและป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นนโยบายหนึ่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในเรื่องป้ายแหล่งท่องเที่ยว คือ นโยบายที่ ๑๙๖ : พัฒนาป้ายท่องเที่ยวทั่วกรุงเทพฯ ขนาดเหมาะสม ข้อมูลถูกต้อง รวมไปถึงสื่อออนไลน์ต่าง ๆ สามารถช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว และจากการศึกษาได้นำเสนอแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณนำเสนอเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการกระตุ้นให้เกิดการเดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกลยุทธ์หนึ่งด้วย

ประการที่สี่ ที่พัก (Accommodation) หมายถึง การเดินทางเที่ยวนั้น สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการ คือ ที่พักแรม เนื่องจากในการเดินทางไปเที่ยวนั้นบางครั้งอาจมีการนอนพักค้างภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ควรมีการจัดบริการที่พักแรมภายในแหล่งท่องเที่ยวด้วย ซึ่งกรุงเทพมหานครมีที่พักหลากหลาย นักท่องเที่ยวสามารถเลือกพักได้ตามความต้องการของตน นอกจากนี้โรงแรมระดับห้าดาวของกรุงเทพมหานครยังมีราคาที่ถูกกว่าในหลายประเทศทางแถบเอเชีย มีพนักงานต้อนรับที่มีรอยยิ้มและบริการด้วยอัธยาศัยไมตรีของคนไทยที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลก

ประการที่ห้า กิจกรรม (Activity) หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแหล่งเชิงจิตวิญญาณของคนไทยมีความน่าสนใจที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนและเข้าถึงความรู้สึกพิเศษจากประสบการณ์จริง อาทิ เรื่องเล่า ตำนาน ที่มาต่าง ๆ ประกอบกับกิจกรรมที่ทำในสถานที่หรือวัดจริง เช่น การลอดเตียงบรรทม ลอดโบสถ์ ลอดท้องช้างสะเดาะเคราะห์ พิธีอัญเชิญดวงพระวิญญาณ การยกดาบพระเจ้าตากสินมหาราช ตลอดจนการทำพิธีกรรมต่าง ๆ ที่สร้างความรู้สึกเข้าถึง สื่อถึงจิตวิญญาณได้ และผู้ประกอบการ ห้างร้าน ตลอดจนถึงชุมชนในละแวกใกล้เคียงส่วนใหญ่มีความเชื่อและนับถือ และประกอบพิธีกรรมมาอย่างยาวนาน เป็นส่วนสำคัญในการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในระดับชุมชนให้เป็นระดับเมืองและระดับโลกได้ ซึ่งจากการที่สัมภาษณ์ผู้บริหารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยทำให้ทราบอีกว่า ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีแผนทำการตลาดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเชิงจิตวิญญาณเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวจัดทำทริปเส้นทางท่องเที่ยว

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยว หรือสถานที่ที่มีศักยภาพในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว หรือประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองตอบต่อจุดประสงค์ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และจะต้องมีองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับแหล่งท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (Niche Tourism) ที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นพิเศษ เช่น กลุ่มท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

๔) ในแง่โอกาสทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว นั้น กรุงเทพมหานครนอกจากเป็นเมืองหลวงแล้ว ยังเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นเมืองที่มีความพร้อมทั้งทางด้านการทำธุรกรรมทางการเงิน การใช้จ่ายใช้สอย และมีศูนย์การค้าปลอดภาษีหลายแห่ง ตลอดจนมีสนามบินนานาชาติขนาดใหญ่ถึง ๒ แห่ง รองรับการเดินทางและเชื่อมต่อไปยังเมืองต่าง ๆ ที่สำคัญทั่วโลก ทำให้เป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมมาท่องเที่ยวและเยี่ยมเยือน ซึ่งปัจจุบันติดอันดับ ๑ ใน ๕ ของโลก และการจากศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกำลังเป็นกระแสที่ได้รับความนิยม โดยมีมูลค่าทางการตลาดทั่วโลกสูงถึง ๔ แสนล้านบาท (ปี พ.ศ. ๒๕๖๕) และนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ (โดยเฉพาะกลุ่มอาเซียน อินเดีย และจีน (รวมฮ่องกง ไต้หวัน) มีความสนใจและสามารถมาเยี่ยมเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณได้ โดยไม่มีความขัดแย้งในศาสนา และจากสถิติในหลายปีที่ผ่านมา จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวประเทศในทวีปเอเชียเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ ๕ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเติบโตของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในภูมิภาคนี้

อาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเป็นส่วนสำคัญของการท่องเที่ยวทั่วโลก ซึ่งทวีปเอเชียถือเป็นภูมิภาคที่มีการท่องเที่ยวพัฒนาเร็วที่สุดของโลก และจากการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนสถิตินักท่องเที่ยวต่างชาติจากตารางของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ ในบทที่ ๒ พบว่าประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวประเทศไทยมากที่สุด จากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดเรียงตามลำดับ สามอันดับแรก คือ มาเลเซีย อินเดีย และจีน ซึ่งประเทศเหล่านี้ค่อนข้างมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณ จึงเป็นโอกาสของกรุงเทพมหานครที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศเหล่านี้ให้ใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้นจากการเดินทางมาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครเชิงจิตวิญญาณ ประกอบกับผลการสำรวจการใช้จ่ายเงินของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวประเภทนี้ มีการใช้จ่ายค่อนข้างสูง จึงควรควรใช้กลยุทธ์เชิงรุก ดึงดูดนักท่องเที่ยวเพื่อช่วยเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ให้ฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ที่ผ่านมา

การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานครยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวและหน่วยงานระดับพื้นที่มากนัก ดังนั้น เพื่อเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจจึงควรส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวประเภทนี้อย่างจริงจัง ผ่านการประชาสัมพันธ์ และการจัดทำแคมเปญการท่องเที่ยวเชิงรุก ตลอดจนบูรณาการการทำงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาทั้งสถานที่ท่องเที่ยว การบริหารจัดการสถานที่ทั้งในเชิงการพัฒนาและเชิงธุรกิจ สร้างการมีส่วนร่วม สนับสนุนให้ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวเข้ามาร่วมกันพัฒนา ส่งเสริมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร มุ่งสู่การเป็นกรุงเทพมหานคร :มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” โดยขอเสนอแนวทางการจัดทำแอปพลิเคชัน “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” โดยการนำกลยุทธ์

มาจัดทำเป็นกิจกรรมให้หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครสามารถนำไปต่อยอดเพื่อพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย และออกแบบกิจกรรมสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวฯ ในโครงการ ดังนี้

๑) จัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวของและจัดทำแอปพลิเคชัน “กรุงเทพมหานคร: มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย” ดังนี้

- (๑) จัดทำระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร
- (๒) จัดทำแอปพลิเคชัน กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย” ให้สามารถใช้งานบนระบบปฏิบัติการ Android ระบบปฏิบัติการ IOS และ Web
- (๓) จัดงานแถลงข่าวเปิดตัวแอปพลิเคชันกรุงเทพมหานคร: มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย”

๒) การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร ๕ เส้นทาง โดยจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ขนาดพกพา พร้อมการออกแบบ e-book เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานครจำนวน ๕ เส้นทาง ได้แก่

- (๑) เส้นทางแห่งความหวัง โชคลาภทันใจ (ด้านการเงิน / โชคลาภ)
- (๒) เส้นทางเก็บแต้มบุญ หนุนแต้มดวง เสริมสุขภาพ (ด้านสุขภาพ)
- (๓) เส้นทางเสริมพลังชีวิตให้งานรุ่งโรจน์ (ด้านการงาน)
- (๔) เส้นทางเสริมมงคลลดบันดาลทุกความปรารถนา (ด้านสะเดาะเคราะห์ / สิริมงคล)

(๕) เส้นทางมนตราแห่งความรัก (ด้านความรัก / เนื้อคู่)

๓) การจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร ด้วย Influencer และ Celebrities ที่มีชื่อเสียง ดังนี้

(๑) จัดทำรายการการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร โดยเชิญวิทยากรที่เป็นซินแสและ Influencer เกี่ยวกับการดูดวงจ้ย การทำนายอนาคต การท่องเที่ยวเชิงศรัทธา / ศาสนา ออกรายการในลักษณะเป็น Episode โดยจัดทำเป็น Clip เผยแพร่ผ่านสื่อช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ

(๒) การสนับสนุนรายการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่เป็นที่นิยมมาถ่ายทำตามเส้นทางการขอพรทั้ง ๕ เส้นทาง และประชาสัมพันธ์แอปพลิเคชัน “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย”

๔) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดและแคมเปญร่วมกับเครือข่ายพันธมิตรทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนี้

(๑) การจัดกิจกรรมร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในโครงการ “ศรัทธามหานคร” ในการเปิดตัวและประชาสัมพันธ์เทศกาลและกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันตลอดปีงบประมาณ ๒๕๖๘

(๒) การจัดกิจกรรมร่วมกับภาคีเครือข่ายภาคเอกชน เช่น โรงแรม ร้านอาหาร คาเฟ่ และ ห้างสรรพสินค้า ในการเสนอส่วนลดร้านค้าให้กับนักท่องเที่ยวที่ใช้แอปพลิเคชัน “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย” รายละเอียดโครงการต่อไป

๕.๓ โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)”

เพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา เรื่อง “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณใน กรุงเทพมหานคร : พื้นที่ ๙ เขต เพื่อจัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกรุงเทพมหานคร การจัดทำสื่อการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย และ ศึกษาผลกระทบการตลาดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในขอบเขตการศึกษา ด้านความต้องการของประชากร (นักท่องเที่ยว) ด้านการเงินโซคลาก ด้านความรัก ด้านสุขภาพ ด้านการงาน และด้านความเป็นสิริมงคลสะเดาะเคราะห์ พื้นที่การศึกษา กำหนดให้ ดำเนินการ ใน ๙ เขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตดุสิต เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตดินแดง เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก และระยะเวลา ดำเนินงาน เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๖ จึงได้กำหนดให้มี โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)” ขึ้น มีรายละเอียด ดังนี้

ชื่อโครงการ	กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)
ผู้รับผิดชอบ	สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
ปีงบประมาณ	๒๕๖๗

๑. หลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง มีเสน่ห์ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนด้วยความหลากหลายที่ผสมผสานกันอย่างลงตัว ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีไทย และยังเป็นศูนย์กลาง การจับจ่ายใช้สอยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ถึงแม้ว่าเศรษฐกิจทั่วโลกจะเริ่มฟื้นตัวภายหลังจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิต ที่เปลี่ยนไปแบบ New Normal รวมถึงกระแสการท่องเที่ยวแนวใหม่ ที่มีแนวคิดการเชื่อมโยงจิตวิญญาณของชีวิตมนุษย์กับการสร้างสุขภาวะทางปัญญา การบำบัดและฟื้นฟูจิตใจ เสริมพลังชีวิต ทั้งทางร่างกายและจิตใจ (Body & Mind) และสร้างขวัญและกำลังใจผ่านการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism) ที่นักท่องเที่ยวมักจะเชื่อมโยงจิตใจ จิตวิญญาณ ความเชื่อ ความศรัทธา หรือศาสนา วัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์ลึกซึ้ง เพื่อพัฒนาหรือสร้างเสริมพลังกาย พลังใจ การท่องเที่ยวจึงเป็นกลไกสำคัญของการพลิกฟื้นระบบเศรษฐกิจที่รวดเร็วที่สุด สามารถหลอมรวมเข้ากับ แรงศรัทธา จนกลายเป็นกลยุทธ์ “การท่องเที่ยวเชิงศรัทธา” เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งสามารถต่อยอดไปสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน ด้วยเม็ดเงินลงทุนของการส่งเสริมที่ไม่มากแต่สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้หลายเท่าตัว จึงควรพัฒนาความเชื่อและศรัทธาให้กลายเป็น “พื้นที่ท่องเที่ยว” ใช้การท่องเที่ยวเชิงศรัทธาเป็นตัวดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าไปยังพื้นที่เป้าหมายที่ต้องการ นอกจากจะเป็นการให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อแล้ว ยังได้พักผ่อนสร้างเสริมประสบการณ์ด้วยอาหาร และสินค้าท้องถิ่นบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็นการกระจายรายได้ส่งเสริมเศรษฐกิจโดยรวม

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การต่อยอดความเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๖.๒ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวระดับโลก ที่เน้นการพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวระดับโลก และด้านการพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางธุรกิจตามฐานนวัตกรรม วัฒนธรรม โดยการปรับเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบของการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป เน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ ส่งเสริมความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัย และคุณภาพการให้บริการด้านการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ ปัจจุบันการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ และการรวบรวมข้อมูลด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ สามารถเข้าถึงได้ง่ายผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง สมบูรณ์ ใช้งานง่าย และสามารถปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันได้ตลอดเวลา ซึ่งการนำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานครมาพัฒนาเป็นแอปพลิเคชันฐานข้อมูลการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่สามารถใช้งานได้บนโทรศัพท์สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ตพีซีจะสามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการสืบค้นข้อมูลได้โดยง่าย อาทิ การระบุ ตำแหน่งที่อยู่ การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก ข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวแนะนำ ข้อมูลการเชื่อมโยงของการคมนาคม ซึ่งมีรายละเอียดแสดงไว้อย่างครบถ้วน

สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญด้านการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีปริมาณมากขึ้น จึงเป็นโอกาสของกรุงเทพมหานครที่จะสามารถนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในการสืบค้นข้อมูลได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการเดินทางท่องเที่ยว ลดเวลาการเดินทางของนักท่องเที่ยว และใช้ประกอบการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังเป็นการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครในหลากหลายมุมมองให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น จะเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร กระตุ้นและสร้างความมั่นใจในการท่องเที่ยวตลอดการเดินทาง ซึ่งจะทำให้กรุงเทพมหานคร มีมาตรฐานด้านการบริการข้อมูลข่าวสารให้แก่นักท่องเที่ยวในระดับสากล

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานคร : พื้นที่ ๙ เขต
- ๒.๒ เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกรุงเทพมหานคร ในการจัดทำสื่อการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย
- ๒.๓ เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานครโดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ๕ เส้นทาง

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ จัดทำระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑ ระบบ เพื่อรวบรวมข้อมูล สถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร เทศกาลงานประเพณี ข้อมูลการเดินทาง เส้นทางท่องเที่ยว
- ๓.๒ จัดทำแอปพลิเคชันฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑ แอปพลิเคชัน ให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานครเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งสามารถใช้งานได้ทั้งระบบปฏิบัติการ iOS ระบบปฏิบัติการ Android และ Web Base
- ๓.๓ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานครโดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ๕ เส้นทาง

๔. ลักษณะโครงการ

- ประเภทโครงการ เป็นโครงการตามยุทธศาสตร์
- ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ / แผน เป็นโครงการที่สอดคล้องกับ
๑. แผนพัฒนาท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) การท่องเที่ยวไทยต้องมีความเข้มแข็งและสมดุล ยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว สร้างความเชื่อมั่นและมอบประสบการณ์ท่องเที่ยวคุณค่าสูง และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
 ๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) หมายเหตุที่ ๒ “ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน”
 ๓. ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลก ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับ และเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง

๔. แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การต่อยอดความเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๖.๒ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวระดับโลก กลยุทธ์ที่ ๖.๒.๑.๑ การพัฒนา application เพื่อสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว และกลยุทธ์ที่ ๖.๒.๓.๑ พัฒนาระบบการจัดการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่สามารถอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวในระดับสากล สามารถแข่งขันกับเมืองท่องเที่ยวชั้นนำในภูมิภาคอาเซียนและเอเชียได้อย่างภาคภูมิ

รูปแบบโครงการ เป็นโครงการประชาสัมพันธ์

๕. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๖ - กันยายน ๒๕๖๗

๖. แผนปฏิบัติการ

ขั้นตอนการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗											
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. วางแผนและศึกษาข้อมูล เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เชิงศรัทธาในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร	↔											
๒. จัดทำโครงการส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิง จิตวิญญาณ		↔										
๓. ขออนุมัติโครงการ		↔										
๔. แต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดรายละเอียด ขอบเขตของงาน (TOR)												
๕. จัดทำรายละเอียดและ ขออนุมัติขอบเขตของงาน ตามโครงการฯ			↔									
๖. ขอความเห็นชอบและ ขออนุมัติจ้างดำเนินการ ตามโครงการฯ			↔									
๗. ดำเนินการจัดทำ โครงการฯ ดังนี้ ๗.๑ จัดทำฐานข้อมูล การท่องเที่ยวของและจัดทำ แอปพลิเคชัน “กรุงเทพมหานคร : มหานคร การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ แห่งเอเชีย”				↔								

ขั้นตอนการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗											
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๗.๑.๑ จัดทำระบบ ฐานข้อมูลการท่องเที่ยว เชิงจิตวิญญาณของ กรุงเทพมหานคร ๗.๑.๒ จัดทำ แอปพลิเคชันให้สามารถ ใช้งานบนระบบปฏิบัติการ Android ระบบปฏิบัติการ IOS และ Web Base โดย ให้สามารถใช้งานได้ง่ายมี เครื่องมือที่สามารถค้นหา เพิ่ม ลด หรือแก้ไขข้อมูล สำหรับผู้ใช้งาน ๗.๑.๓ จัดงาน แถลงข่าวเปิดตัว แอปพลิเคชัน				↔								
๗.๒ การจัดทำสื่อ สิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์การ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ของกรุงเทพมหานคร ๕ เส้นทาง						↔						
๗.๓ การจัดทำกิจกรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงจิตวิญญาณของ กรุงเทพมหานคร ด้วย Influencer และ Celebrities							↔					
๗.๔ การจัดกิจกรรม ส่งเสริมการตลาดและ แคมเปญร่วมกับเครือข่าย พันธมิตรทั้งภาครัฐและ เอกชน ๗.๔.๑ การจัด กิจกรรมร่วมกับการ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยใน โครงการ “ศรัทธามหานคร”									↔			

ขั้นตอนการดำเนินการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗											
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
ในการเปิดตัวและ ประชาสัมพันธ์เทศกาลและ กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ตลอดปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ๗.๔.๒ การจัด กิจกรรมร่วมกับภาคี เครือข่ายภาคเอกชน เช่น โรงแรม ร้านอาหาร คาเฟ่ และ ห้างสรรพสินค้า ใน การเสนอส่วนลดร้านค้า ให้กับนักท่องเที่ยวที่ใช้งาน Application “Make a Wish” ตามเงื่อนไขที่ กรุงเทพฯ กำหนด											←→	
๘. การติดตามและ ประเมินผล												↔

๗. งบประมาณ

เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวนเงินทั้งสิ้น ๒,๓๕๐,๐๐๐.- บาท (สองล้านสามแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) ดังนี้

กิจกรรม	รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)	กฎหมายและ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง
๑. จัดทำฐานข้อมูล การท่องเที่ยวของและ จัดทำแอปพลิเคชัน “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยว เชิงจิตวิญญาณแห่ง เอเชีย”	ค่าใช้จ่ายในการจัดทำฐานข้อมูลการ ท่องเที่ยวของและจัดทำแอปพลิเคชัน “กรุงเทพมหานคร : มหานครการ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย” ๑. จัดทำระบบฐานข้อมูลการ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของ กรุงเทพมหานคร ๒. จัดทำแอปพลิเคชัน ให้สามารถใช้งานบนระบบปฏิบัติการ Android ระบบปฏิบัติการ IOS และ Web Base โดยให้สามารถใช้งานได้ ง่ายมีเครื่องมือที่สามารถค้นหา เพิ่ม ลด หรือแก้ไขข้อมูลสำหรับผู้ใช้งาน	๖๐๐,๐๐๐.-	- พระราชบัญญัติ การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ระเบียบ กระทรวง การ คลังว่าด้วย การจัดซื้อ จัดจ้าง และการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

กิจกรรม	รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)	กฎหมายและ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง
	๓. จัดงานแถลงข่าวเปิดตัว แอปพลิเคชัน		
๒. การจัดทำสื่อ สิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว เชิงจิตวิญญาณ ของกรุงเทพมหานคร ๕ เส้นทาง	ค่าใช้จ่ายในการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ ขนาดพกพา จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม พร้อมการออกแบบ e-book คู่มือ “กิน ช้อป ไหว้ แบบบู๊ใน กรุงเทพมหานคร” เพื่อ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิง จิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร จำนวน ๕ เส้นทาง ๑. เส้นทางแห่งความหวัง โชค ลางทันใจ (ด้านการเงิน/โชคลาภ) ๒. เส้นทางเก็บแต้มบุญ หนุน แต้มดวง เสริมสุขภาพ (ด้านสุขภาพ) ๓. เส้นทางเสริมพลังชีวิตให้งาน รุ่งโรจน์ (ด้านการงาน) ๔. เส้นทางเสริมมงคลดลบันดาล ทุกความปรารถนา (ด้านสะเดาะ เคราะห์/เสริมมงคล) ๕. เส้นทางมนตราแห่ง ความรัก (ด้านความรัก/เนื้อคู่)	๒๕๐,๐๐๐.-	
๓. การจัดทำกิจกรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงจิตวิญญาณของ กรุงเทพมหานคร ด้วย Influencer และ Celebrities	๑. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายการ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร โดยเชิญวิทยากรที่เป็นซินแสและ Influencer เกี่ยวกับการดูฮวงจุ้ย การทำนายอนาคต การท่องเที่ยว เชิงศรัทธา/ศาสนา ออกรายการใน ลักษณะเป็น Episode จำนวนอย่างน้อย ๑๘ ตอน โดยจัดทำเป็น Clip เผยแพร่ผ่านสื่อช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ๒. ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุน รายการ “ศักดิ์สิทธิ์คงกระพัน” ให้มาถ่ายทำตามเส้นทางการขอพร ทั้ง ๕ เส้นทาง และประชาสัมพันธ์	๑,๐๐๐,๐๐๐.-	

กิจกรรม	รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)	กฎหมายและ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง
	Application “Make a Wish” ของกรุงเทพมหานคร		
๔. การจัดกิจกรรม ส่งเสริมการตลาดและ แคมเปญร่วมกับ เครือข่ายพันธมิตร ทั้งภาครัฐและเอกชน	๑. การจัดกิจกรรมร่วมกับการ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยใน โครงการ “ศรัทธามหานคร” ในการ เปิดตัวและประชาสัมพันธ์เทศกาล และกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันตลอด ปีงบประมาณ ๒๕๖๗	๕๐๐,๐๐๐-	
	๒. การจัดกิจกรรมร่วมกับภาคี เครือข่ายภาคเอกชน เช่น โรงแรม ร้านอาหาร คาเฟ่ และ ห้างสรรพสินค้า ในการเสนอส่วนลด ร้านค้าให้กับนักท่องเที่ยวที่ใช้งาน Application “Make a Wish” ตามเงื่อนไขที่กรุงเทพฯ กำหนด		
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น		๒,๓๕๐,๐๐๐.-	

๘. ความเสี่ยงของโครงการและแนวทางการบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			แนวทางการบริหาร ความเสี่ยง
	โอกาสที่ จะเกิด	ผลกระทบ	ระดับของ ความเสี่ยง	
ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวอาจไม่ เป็นปัจจุบัน	๒	๓	ปานกลาง	มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ คอยดูแล และปรับปรุง ข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน อยู่เสมอ

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ มีการพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร เพื่อจัดทำ
เป็นแอปพลิเคชันฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร

๙.๒ นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยวได้ง่าย สะดวก ตรงตามเจตนาและ
ความปรารถนา

๙.๒ สถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเป็นที่รู้จักแพร่หลาย

๙.๓ กระจายรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว

๑๐. การติดตามประเมินผล

๑๐.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ประเภทตัวชี้วัด	วิธีการคำนวณ/เครื่องมือในการใช้วัด	ระยะเวลา
๑. มีฐานข้อมูลการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ กรุงเทพฯ	๑ ฐานข้อมูล	ผลผลิต	จำนวนฐานข้อมูลการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกรุงเทพฯ	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
๒. มีแอปพลิเคชัน “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย” (Application “Make a Wish”)	๑ แอปพลิเคชัน	ผลผลิต	จำนวนแอปพลิเคชันสำหรับระบบปฏิบัติการ Android และระบบปฏิบัติการ iOS นักท่องเที่ยวสามารถดาวน์โหลดได้ใน Play Store และ App Store	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
๓. จำนวนผู้ใช้บริการแอปพลิเคชัน “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย”	๕,๐๐๐ คน / เดือน	ผลผลิต	จำนวนผู้ใช้บริการแอปพลิเคชัน	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
๔. ผู้ใช้บริการแอปพลิเคชัน “กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย” มีความพึงพอใจในระดับดี	ร้อยละ ๘๐	ผลลัพธ์	แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผ่านแอปพลิเคชัน	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
๕. จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร ๕ เส้นทาง	๑ กิจกรรม/ ๕ เส้นทาง	ผลผลิต	จำนวนครั้ง และจำนวนเส้นทางในการจัดกิจกรรม	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๑๐.๒ การติดตามความก้าวหน้า

รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการแนวทางการจัดทำแอปพลิเคชัน กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok: Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination) ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ

๑๐.๓ การประเมินผลโครงการ

การประเมินผลโครงการจากความสำเร็จของขั้นตอนการดำเนินโครงการ ครบถ้วน และรายงานผลต่อผู้บริหารหลังเสร็จสิ้นโครงการ

(ลงชื่อ).....ผู้เสนอโครงการ

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้อนุมัติโครงการ

(.....)

๕.๔ ข้อเสนอแนะ

๕.๔.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) กรุงเทพมหานครควรมีการส่งเสริมและขยายการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Wellness) ที่มีการผสมผสานและครอบคลุมการท่องเที่ยวหลากหลายมิติ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความสมดุลของกายและจิตใจ กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ โยคะ การทำสมาธิ การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพและอาหารชีวจิต

๒) ควรมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว สำนักงานประชาสัมพันธ์ และสำนักงานเขตทั้ง ๕๐ เขต ในการขยายเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ เชื่อมต่อเส้นทางรถราง เรือ ให้ครอบคลุมมากขึ้น และจัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในแต่ละเดือน เช่น เดือนมกราคมปีใหม่ให้พระเสริมดวงชะตาปีใหม่ เดือนกุมภาพันธ์ส่งเสริมความรัก เป็นต้น

๓) ให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องประชาสัมพันธ์เชิญชวนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ เชิญชวนให้โรงแรมใกล้สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ตกแต่งห้องเป็นธีมเชิงจิตวิญญาณ โปรโมทนอนแล้วเฮง พักแล้วปัง เป็นต้น เพิ่มมูลค่าของห้องพัก เชิญชวนร้านอาหาร คาเฟ่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ตกแต่งร้านเน้นสายเชิงจิตวิญญาณให้มีความขลัง มีความเฮง ปัง หรือสุขภาพดี

๔) บูรณาการความร่วมมือในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ กรุงเทพมหานครอย่างเป็นระบบโดยประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และประชาชนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) การจัดการเรื่องขยะอย่างถูกวิธีพร้อมประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจ กับผู้ประกอบการและประชาชน นักท่องเที่ยว ในด้านการเก็บขยะดอกไม้จากการไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ การจัดเก็บดอกไม้ที่ลอยในแม่น้ำจากพิธีกรรมการปล่อยสัตว์น้ำ การประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวและประชาชนไม่ลอยดอกไม้ลงแม่น้ำเนื่องจากเป็นขยะและสารเคมีจากดอกไม้อาจปนเปื้อนไปในแหล่งน้ำ และเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำและระบบนิเวศน์

(๒) จัดระเบียบการจราจร ลดความหนาแน่นติดขัด ในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณที่เป็นรู้จัก ที่นิยมของนักท่องเที่ยว

(๓) ดูแลความปลอดภัยบริเวณท่าเทียบเรือในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ที่มีพิธีกรรมการปล่อยสัตว์น้ำ

(๔) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณควรให้ความร่วมมือกับชุมชน ในการส่งเสริมให้มีอาชีพหรือจ้างคนในชุมชนไปทำงาน เพื่อให้เป็นที่ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

(๕) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเน้นการปฏิบัติธรรมไม่เน้นเชิงมกมาย ให้เข้าวัดแล้วมีสติ เรียนรู้หลักธรรมคำสอนของศาสนา และปฏิบัติธรรมควบคู่ไปด้วย

(๖) ส่งเสริมให้ซินแสที่มีชื่อเสียงประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

(๗) ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจัดส่วนลดโชคดีเกิดขึ้นโดยไม่ต้องลุ้น

(๘) ส่งเสริมให้มีการเพิ่มมูลค่าของดอกไม้ที่เหลือใช้จากการบูชา มาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์เพิ่มคุณค่าและมูลค่า จากการที่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ในปัจจุบันจะมีประชาชนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีความเลื่อมใสศรัทธา นำพวงมาลัยดอกไม้ หรือดอกกุหลาบมากราบไหว้บูชาเป็นจำนวนมากอย่างไม่ขาดสาย เกิดปัญหาที่ตามมาคือวัดหรือ

สถานที่ดังกล่าวต้องจัดการของเหลือใช้จากการบูชาเพิ่มขึ้นทุกขณะ ซึ่งไม่เพียงแต่เสียค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ ยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน หน่วยงานภาครัฐจึงควรมีการส่งเสริมองค์ความรู้ในการเพิ่มมูลค่าของดอกไม้ที่เหลือใช้จากการบูชามาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อาทิเช่น ดอกไม้อบแห้งหอม (บุหงารำไป) กระดาษสาจากกุหลาบ น้ำมันจากกุหลาบ เป็นต้น ซึ่งอาจส่งเสริมให้เป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนบริเวณโดยรอบ เป็นการกระจายรายได้ให้กับชุมชนตอบโจทย์การพัฒนาที่ยั่งยืน (Circular Economy) เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

(๙) ส่งเสริมการดำเนินการโรงแรมเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Hotel) ให้มีการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ยกย่องมาตรฐานการบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นตัวเลือกแก่นักท่องเที่ยวในการเลือกใช้บริการ เนื่องจากในปัจจุบันพฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของโลกที่มีความตระหนัก และใส่ใจถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมทำให้นักท่องเที่ยวเปลี่ยนมุมมองไปมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การมีส่วนร่วมลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ลดต้นทุน สร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจ และชุมชนโดยรอบ

(๑๐) ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวภาคเอกชนมีโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์กับสถานที่ท่องเที่ยวหรือโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ภาครัฐ ทั้งในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและ การอนุรักษ์วัฒนธรรม เพื่อนำ มาเป็นจุดขายสำหรับการดึงดูดนักท่องเที่ยวแสดงให้เห็นถึงการเป็นแหล่งท่องเที่ยวสีเขียวเนื่องจากการชูจุดขายเรื่องการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(๑๑) ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ โดยการขยายเส้นทางท่องเที่ยวไปยังจังหวัดปริมณฑล ที่มีระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมต่อกัน

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ.มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของมาเลเซียจากโควิด - ๑๙. สืบค้นเมื่อ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ https://www.ditp.go.th/contents_attach/๖๐๔๐๑๖/๖๐๔๐๑๖.pdf
- กวี วรกวิน และคณะ. (๒๕๕๖). หนังสือเรียนสาระเรียนรู้พื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.๖. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (๒๕๕๕). แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กุลวดี ละม้ายจิ้น. (๒๕๕๖). องค์ประกอบของการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓. จาก http://www.kmuttaradit.com/index.php?option=com_content&view=article&id=๖๘&Itemid=๑๕๒
- ฉัตรชัย ดวงชาติ. (๒๕๕๕). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาความคิดเห็นชุมชนคลองบางกอกน้อย จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชุบ กาญจนประกร. (๒๕๖๖). หลักสูตรประกาศนียบัตร. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- คำเกิง โถทอง และคณะ. (๒๕๕๐). เส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในประเทศไทย กัมพูชา ลาว. (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ไทยพีบีเอส. ฮ้างกงผุดโครงการท่องเที่ยวหวังฟื้นเศรษฐกิจ. สืบค้นเมื่อ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/๓๒๔๑๗๗>
- ชัยณรงค์ กิ่งไพบูลย์. (๒๕๕๔). กลยุทธ์การตลาด และการจัดการเชิงกลยุทธ์ ในธุรกิจค้าปลีก กรณีศึกษา บริษัททิพย์ พัฒนอาร์เซต จำกัด ศูนย์การค้าพันธุ์ทิพย์ พลาซ่า สาขาประตูน้ำ. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการตลาด บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- นริรัตน์ มาทอง. (๒๕๖๑). กลยุทธ์ทางการตลาด คุณภาพการบริการ และรูปแบบการดำเนินชีวิต มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารตามสั่งของกลุ่มคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ประเมษฐ์ พิษณุพันธ์เดชา (๒๕๖๑). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของเกาะฮ้างที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์. วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชา แดงโรจน. (๒๕๕๔). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสุทธวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล. (๒๕๕๓). การศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรีรี ชมพุก้า. (๒๕๕๒). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : แมคกรอ-ฮิล

- พิมลจรรย์ นามวัฒน์ (๒๕๓๘). **การบริหารและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- มนัส สุวรรณ. (๒๕๔๑). **การท่องเที่ยวกับผลกระทบ**. วารสารภูมิศาสตร์.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (๒๕๔๙). **การจัดการสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- รัตนาวดี โสมพันธ์. **ชวนสายมูเที่ยวอินเดีย ไหว้เทพฮินดู ๙ วัด นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์บนยอดเขา**. สืบค้นเมื่อ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖. <https://becommon.co/culture/india-god-temple-tour/#accept>
- วิลาวรรณ รพีพิศาล. (๒๕๕๐). **หลักการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ ๓)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิจิตรหัตถกรรม.
- สถานีวิทยุกระจายเสียงเวียดนาม. **การประชุมนานาชาติว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน**. สืบค้นเมื่อ ๑๗กรกฎาคม ๒๕๖๖. <https://vovworld.vn/th-TH>
- สมภพ ระบุบุทุกซ์. (๒๕๕๔). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ : เกติณี.
- สำนักข่าว aec๑๐news. **ท่องเที่ยวสายบุญ ตัวแปรสำคัญฟื้นเศรษฐกิจในประเทศ** สืบค้นเมื่อ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖. <https://aec๑๐news.com/contents/special-report/๑๕๖๐๗๖/>
- สิรินพรรณ สุขใยพันธ์. (๒๕๖๐). **ต้นแบบการบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก**. คุชฉ์นิพนธ์ปรัชญาคุชฉ์บัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาส. (๒๕๔๑). **ท่องเที่ยวแบบ “นิเวศสัญจร” ทางรอดแหล่งท่องเที่ยวไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- อรพรรณ แปลงเงิน. (๒๕๕๙). **แนวทางการจัดกิจกรรมนันทนาการในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ บนเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี**. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ. คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี.
- อุดม เขวกียางศ์ และคนอื่นๆ. (๒๕๔๘). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. กรุงเทพมหานคร.
- Aggarwal, A. K., Guglani, M., & Goel, R. K. (๒๐๐๘). **Spiritual & Yoga Tourism: A case study on experience of Foreign Tourists visiting Rishikesh, India**.
- Børø, N. (๒๐๑๕). **Encountering spiritual tourism in Kathmandu**. The University of Bergen.
- Fedorova, A. (๒๐๑๖). **New Product Development in Spiritual Tourism. Case Study: Omalaya**
- Cheer, J. M., Belhassen, Y., & Kujawa, J. (๒๐๑๗). **The search for spirituality in tourism: Toward a conceptual framework for spiritual tourism**. Tourism Management Perspectives, ๒๔, ๒๕๒ - ๒๕๖.
- Collins-Kreiner. (๒๐๑๐). **Researching pilgrimage: Continuity and transformations**. Annals of Tourism Research, ๓๗ (๒), ๔๔๐-๔๕๖.
- Fedorova, A. (๒๐๑๖). **New Product Development in Spiritual Tourism. Case Study: Omalaya**
- Heelas, P. Woodhead, L. Seel, B., Tusting, K., and Szerszynski, B. (๒๐๐๕). **The spiritual revolution: Why religion is giving way to spirituality**: Blackwell.

- Indrawati, Soetomo, S., Setioko, B., Murtini, T. W., & Nurhasan. (୨୦୧୬). **Edu – Religious Tourism Based on Islamic Architecture Approach, a Preliminary Research in Majasto Cemetery – Sukoharjo Regency Central Java**. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, ୨୨୩, ୬୫୬-୬୬୩.
- Liguorian. (୨୦୧୧). **A Redemptorist Pastoral Publication**. Kevin Wright, Modern pilgrims: Refreshing Mind, Body, and Soul. Retrieved ୩ August ୨୦୨୩ from <http://liguorian.org>
- Medhekar, A., Haq, F. (୨୦୧୭) **Development of spiritual tourism circuits: The case of India**. *GSTF Business Review (GRB)*, ୨(୨), ୨୧୭.
- National Mission on Pilgrimage Rejuvenation and Spiritual, **Heritage Augmentation Drive (PRASHAD)**. Accessed July ୧୦, ୨୦୨୩. <https://byjus.com/govt-exams/prasad-scheme/>
- Norman, A. (୨୦୧୭). **Spiritual Tourism: Travel and religious practice in western society**. Continuum: Bloomsbury Publishing.
- Norman, A. (୨୦୧୭). **The varieties of the spiritual tourist experience**. *Literature & Aesthetics*, ୨୨ (୧), ୧ - ୧୫.
- Ostrowski, M. (୨୦୦୦). **Pilgrimages or religious tourism**. *peregrinus cracoviensis*, ୧୦, ୫୩-୬୧.
- Simone-Charteris, M. T., and Boyd, S. W. (୨୦୧୧). **The potential for Northern Ireland to promote politico - religious tourism: An industry perspective**. *Journal of Hospitality Marketing and Management*, ୨୦ (୩-୫), ୫୫୩-୫୫୩.
- Smith, M. and Kelly, C. (୨୦୦୬). **Holistic Tourism: Journey of the Self? Tourism Recreation Research**, ୩୧ (୧), ୧୫ - ୨୫.
- Travel Ltd. **Degree Programme in International Business**, Savonia University of Applied Sciences.
- Voigt, C., Howat, G., & Brown, G. (୨୦୧୦). **Hedonic and Eudaimonic Experiences among Wellness Tourists: An exploratory enquiry**. *Annals of Leisure Research*, ୧୩ (୩), ୫୫୧ - ୫୬୭. doi:୧୦.୧୦୮୦/୧୧୩୫୫୫୫୫.୨୦୧୦.୫୬୫୫୫୫.

ภาคผนวก ก
แบบสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่

แบบสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่

เรื่อง กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย
(Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำโครงการรณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครของหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓ (บนต.๔๓) ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลของศาลเจ้า เทวาลัย และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศรัทธาของจีน ไทย และอินเดีย ตลอดจนถึงข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร คาเฟ่ ร้านจำหน่ายสินค้า ห้างสรรพสินค้า ที่เกี่ยวเนื่องในระยะไม่เกิน ๕๐๐ เมตร ในพื้นที่นำร่อง จำนวน ๙ เขต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบความต้องการและประเด็นที่มีความประสงค์ให้กรุงเทพมหานครและหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของสมาคม / มูลนิธิ / วัด ที่รับผิดชอบพื้นที่ของศาลเจ้า เทวาลัย วัด และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่าง ๆ รวมถึงของผู้ประกอบการธุรกิจใกล้เคียง และนำผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นแนวทางในการพัฒนาและยกระดับกรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของโลกในอนาคตต่อไป โดยคณะผู้ศึกษาขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริง และตอบทุกข้อ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวจะถูกปกปิดเป็นความลับ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามของท่านมา ณ ที่นี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

๑. ชื่อและลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

ชื่อสถานที่ (สะกดให้ครบทุกตัวอักษร)

.....

ลักษณะของสถานที่

() ศาลเจ้าจีน () ศาลเจ้าไทย () เทวาลัย () วัด () อนุสาวรีย์

() อื่น ๆ

๒. ที่ตั้งของสถานที่ (ข้อมูลระดับGPS).....

๓. ความปรารถนาหรือความต้องการของนักท่องเที่ยว โดดเด่นในด้านใด (ระบุสูงสุด ๒ ข้อ)

() โชคลาภ / การเงิน

() การศึกษา / การแข่งขัน

() ยศตำแหน่งการงาน

() สุขภาพ

() เนื้อคู่ / ความรัก

() ขอบุตรธิดา

() สะเดาะเคราะห์ / แก้ปี่ขง

() อื่น ๆ

રૂપ

๔. ประเมินการรณั้กท่องเ้ยวเฉลี่ยต่อวันในวันธรรมดาคน

๕. ประเมินการรณั้กท่องเ้ยวเจ็ลยั่ตั่ววันในัวันหยุดคน

๖. วิธีการไหว้ / สักการะ (ระบุโดยละเอียด บันทึกเทป แล้วถอดเทปภายหลังเพื่อประหยัดเวลา)

****หากมีแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์เป็นภาษาอังกฤษ / ภาษาจีน ให้ถ่ายรูปไปด้วย****

[illegible]

.....

.....

.....

.....

๗. ประวัติ / ความเป็นมา (ระบุโดยละเอียด)

****หากมีแผนป้ายประชาสัมพันธ์เป็นภาษาอังกฤษ / ภาษาจีน ให้ถ่ายรูปไว้ด้วย****

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๘. ชื่อผู้ให้ข้อมูล / เบอร์ติดต่อของสถานที่/ชื่อ social media ต่าง ๆ ที่มี

.....

.....

๙. ความต้องการ / สิ่งที่ยากเห็นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (ระบุความต้องการ / แนวทางที่ให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุน/ดำเนินการ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร

- () การจัดการขยะ
- () ความปลอดภัย (ด้านการจราจร คนไร้บ้าน อาชญากรรม ฯลฯ)
- () การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (ระบบฐานข้อมูล)
- () ที่จอดรถ
- () แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว
- () การประชาสัมพันธ์เชิงรุก
- () การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง รถ ราง เรือ
- () อื่น ๆ ระบุ

.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง (ร้านอาหาร คาเฟ่ โรงแรม ร้านจำหน่ายสินค้า ห้างสรรพสินค้า อย่างน้อย ๓ แห่ง (ในระยะไม่เกิน ๕๐๐ เมตร)

แห่งที่ ๑

๑. ชื่อและลักษณะ

ชื่อสถานที่

ลักษณะของสถานที่

() ร้านอาหาร () คาเฟ่ () โรงแรม () ร้านค้า () ห้างสรรพสินค้า

() อื่น ๆ

๒. ที่ตั้งของสถานที่ (ระบุว่าห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกี่เมตร)

.....

๓. จุดเด่นของแหล่ง / ร้าน (ระบุอย่างน้อย ๒ อย่าง กรุณาระบุจุดเด่นของสถานประกอบการหรือประเภท)

.....

๔. ชื่อผู้ให้ข้อมูล / เบอร์ติดต่อของสถานที่ / ชื่อ social media ต่าง ๆ ที่มี

.....

๕. ความต้องการ / สิ่งที่ต้องการเห็นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่อเนื่อง (ระบุความต้องการ / แนวทางที่ให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุน / ดำเนินการ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร

() การจัดการขยะ

() ความปลอดภัย

() การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

() ที่จอดรถ

() แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว

() การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

() การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง รถ ราง เรือ

() อื่น ๆ ระบุ

.....

แห่งที่ ๒

๑. ชื่อและลักษณะ

ชื่อสถานที่

ลักษณะของสถานที่

() ร้านอาหาร () คาเฟ่ () โรงแรม () ร้านค้า () ห้างสรรพสินค้า

() อื่น ๆ

๒. ที่ตั้งของสถานที่ (ระบุว่าจะห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกี่เมตร)

.....

๓. จุดเด่นของแหล่ง / ร้าน (ระบุอย่างน้อย ๒ อย่าง กรุณาระบุจุดเด่นของสถานประกอบการหรือประเภท)

.....

๔. ชื่อผู้ให้ข้อมูล / เบอร์ติดต่อของสถานที่ / ชื่อ social media ต่าง ๆ ที่มี

.....

๕. ความต้องการ / สิ่งที่ยากเห็นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่อเนื่อง (ระบุความต้องการ / แนวทางที่ให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุน / ดำเนินการ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร

() การจัดการขยะ

() ความปลอดภัย

() การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

() ที่จอดรถ

() แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว

() การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

() การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง รถ ราง เรือ

() อื่น ๆ ระบุ

.....

แห่งที่ ๓

๑. ชื่อและลักษณะ

ชื่อสถานที่

ลักษณะของสถานที่

() ร้านอาหาร () คาเฟ่ () โรงแรม () ร้านค้า () ห้างสรรพสินค้า

() อื่น ๆ

๒. ที่ตั้งของสถานที่ (ระบุว่าจะห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกี่เมตร)

.....

๓. จุดเด่นของแหล่ง / ร้าน (ระบุอย่างน้อย ๒ อย่าง กรุณาระบุจุดเด่นของสถานประกอบการหรือประเภท)

.....

๔. ชื่อผู้ให้ข้อมูล / เบอร์ติดต่อของสถานที่ / ชื่อ social media ต่าง ๆ ที่มี

.....

๕. ความต้องการ / สิ่งที่ยากเห็นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่อเนื่อง (ระบุความต้องการ / แนวทางที่ให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุน / ดำเนินการ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร

() การจัดการขยะ

() ความปลอดภัย

() การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

() ที่จอดรถ

() แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว

() การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

() การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง รถ ราง เรือ

() อื่น ๆ ระบุ

.....

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารกรุงเทพมหานคร

เรื่อง กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย

(Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)

คำชี้แจง การสัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการศึกษาหัวข้อ กรุงเทพมหานคร: มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย ของคณะผู้เข้าอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓ (บศ. ๔๓) เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น คำแนะนำและสถานการณ์ในปัจจุบันของการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในเขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๙ เขต ประกอบด้วย เขตดุสิต เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตดินแดง เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก ทั้งนี้ข้อมูลที่ท่านได้กรุณาให้แก่คณะผู้ศึกษาในครั้งนี้ จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานครต่อไปในอนาคต

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-นามสกุล.....
ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....

ส่วนที่ ๒ ประเด็นการสัมภาษณ์

๑. ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ของคนกรุงเทพในเขต

.....
.....

๒. เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขต

.....
.....

๓. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขต

.....
.....

๔. การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขต / สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว / สิ่งที่กำลังดำเนินการ/ สิ่งที่จะทำตามแผนในอนาคต

.....
.....

๕. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขต.....

.....
.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

แบบสัมภาษณ์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เรื่อง กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย
(Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)

คำชี้แจง การสัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการศึกษาหัวข้อ กรุงเทพมหานคร: มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย ของคณะผู้เข้าอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓ (บมต.๔๓) เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น คำแนะนำและสถานการณ์ในปัจจุบันของการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในเขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๙ เขต ประกอบด้วย เขตดุสิต เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตธนบุรี เขตบางกอกใหญ่ เขตดินแดง เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก ทั้งนี้ข้อมูลที่ท่านได้กรุณาให้แก่คณะผู้ศึกษาในครั้งนี้ จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานครต่อไปในอนาคต

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-นามสกุล.....
ตำแหน่งหน่วยงาน.....

ส่วนที่ ๒ ประเด็นการสัมภาษณ์

๑. ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร

.....
.....
.....

๒. เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร

.....
.....
.....

๓. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร

.....
.....
.....

๔. การส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร / สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว / สิ่งที่กำลังดำเนินการ/ สิ่งที่จะทำตามแผนในอนาคต

.....
.....
.....

๕. แนวทางการส่งเสริมเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร

.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

แบบสอบถาม / Questionnaires

เรื่อง กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย

(Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำโครงการรณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครของหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓ (บนต. ๔๓) ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อสำรวจและรวบรวมความคิดเห็น พฤติกรรม และข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานคร โดยคณะผู้ศึกษาจะนำผลที่ได้จากตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์และสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาและยกระดับกรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งการท่องเที่ยวเชิงศรัทธาของโลกในอนาคตต่อไป โดยคณะผู้ศึกษาขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริง และตอบทุกข้อ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ทั้งนี้ ข้อมูลที่ให้กับคณะผู้ศึกษาจะถูกปกปิดเป็นความลับ และใช้เพื่อการวิจัยและจัดทำโครงการรณรงค์เท่านั้น

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามของท่านมา ณ ที่นี้

Introduction

This survey is a part of the class project conducted by the ๔๓rd First Line Bangkok Metropolitan Management Program to study tourist behaviours and gather information on how to promote spiritual tourism in Bangkok. All information obtained will be analysed and proposed to Bangkok Metropolitan Authority as a policy guidance for further use/implications in the future. Please be assured that all information given shall be remained confidential and used for the purposes of the study only.

Thank you for your kind assistance

นิยามของการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism) มักจะมีการกล่าวถึงในลักษณะของความเชื่อมโยงกับหลายคำ เช่น การท่องเที่ยวเชิงศรัทธา (Faith-Based Tourism) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Religious Tourism) และการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Tourism) เป็นต้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ หมายถึง การเดินทางเพื่อเยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางศาสนา และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่มาจากความเชื่อ ความชื่นชอบ และความศรัทธา ซึ่งไม่ใช่เฉพาะทางด้านศาสนาเพียงอย่างเดียว แต่จะรวมไปถึงทางด้านศิลปะ สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ และสถานที่ของบรรพบุรุษหรือถิ่นกำเนิดดั้งเดิม ซึ่งกรณีนี้นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยี่ยมชมอาจไม่ได้นับถือศาสนานั้น ๆ เป็นแต่เพียงความสนใจ ยกตัวอย่างเช่น โบสถ์ในประเทศอิตาลี รวมถึงการท่องเที่ยวตามสถานที่สำคัญทางศาสนาที่มีอยู่จำนวนมากในประเทศอินเดีย หรือกรณีของประเทศไทย อาทิ ท้าวโหลวพระ ๙ วัด ท้าวเดินทางสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งในและต่างประเทศ และการทำบุญในสถานที่ต่าง ๆ เช่น งานกินเจ ภูเก็ต งานบุญบั้งไฟพญานาค งานแห่เทียนพรรษา และงานชักพระ ประเพณีทางใต้ เป็นต้น

Defining Spiritual Tourism

Spiritual tourism has been linked to various similar fields of tourism such as Faith-based Tourism, Religious Tourism and Sacred Tourism. However, in this particular study, spiritual tourism refers as a travel to visit important places relating to religions, beliefs, faiths to explore new experiences culturally and mentally regardless of religions tourists hold on to. Spiritual tourists seek something even more miraculous – the opportunity to feel different from the way they feel at home from these following places ; Buddhist temples, Hindu temples/worship places, and Chinese shrines as well as other belief-related festivals including vegetarian festivals, Naga Fireball festival etc. Apart from new experiences, tourists are able to make a wish and blessings as well.

กรุณาตอบเพียงข้อเดียว โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง () ที่ตรงกับท่านมากที่สุดให้ครบทุกข้อ

Instructions: Please place a mark “✓” in the interval in front of the answer most appropriate to you

๑. อายุ / Age

- () ต่ำกว่า ๒๐ ปี / Below ๒๐ years
- () ๒๐ - ๔๐ ปี / Between ๒๐ - ๔๐ years
- () ๔๑ - ๖๐ ปี / Between ๔๑ - ๖๐ years
- () ๖๑ ปี ขึ้นไป / ๖๑ years and above

๒. สัญชาติ / Nationality

- () ไทย / Thai
- () ต่างชาติ / Foreigner

๓. ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจว่าจะมาเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (เลือกได้มากกว่า ๑ ข้อ)
/ Factors that make you decide to travel to spiritual tourist destinations
(You can choose more than one answer)

- () ความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่หรือชื่อเสียง (Must be scared and popular)
- () การเดินทางสะดวก (Convenient to travel)
- () ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ของสถานที่ (Availability of information)
- () ความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคล (Personal desire/wishes)
- () ค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจกรรม (Expenditure)
- () นโยบายภาครัฐส่งเสริมการท่องเที่ยว (แคมเปญการท่องเที่ยว) (Travel campaign)
- () กระแสความนิยม (Trends)
- () อื่น ๆ ระบุ (Others, please specify).....

๔. ท่านต้องการข้อมูลด้านใดสำหรับการไปท่องเที่ยวที่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (เลือกได้มากกว่า ๑ ข้อ) / What areas of information do you want to know for traveling to spiritual tourist destinations? (You can choose more than one answer)

- () ที่ตั้ง (Location)
- () วันเวลาเปิดปิด (Open/close hours)
- () เส้นทาง / การเดินทาง (Travel route)
- () บทสวด / พิธีไหว้ (How to pray)
- () ของที่ใช้ประกอบกิจกรรม / การแต่งกายที่เหมาะสม (Sacrificial / dress code)
- () ร้านอาหาร / สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง / ที่พัก (Nearby restaurants / hotels / café)
- () เทศกาลวันสำคัญของสถานที่นั้น ๆ (Related festivals)
- () อื่น ๆ ระบุ (Others, please specify).....

๕. ท่านไปท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณด้วยความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคลด้านใด (เลือกได้สูงสุด ๓ ข้อ) / What kind of wishes that brings you to a spiritual tourist destination? (Please choose at least three answers)

- () โชคลาภ / การเงิน (Lucks / fortune)
- () การศึกษา / การแข่งขัน (Education / competitions)
- () ยศตำแหน่ง / การงาน (Promotions)
- () สุขภาพ (Heath)
- () เนื้อคู่ / ความรัก (Love)
- () ขอบุตรธิดา (Son / daughter)
- () สะเดาะเคราะห์ / แก้ปี่ขง (Remove bad luck / exorcising)
- () อื่น ๆ ระบุ (Others, please specify).....

๖. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่อครั้ง โดยให้ประมาณการจุดเริ่มต้นที่เป็นที่พักของท่าน ครอบคลุมค่าเดินทาง ค่าเครื่องดื่ม ค่าอาหาร ค่าของที่ใช้สำหรับสักการะ ก่อนสักการะและหลังเสร็จสิ้น

Please estimate how much do you usually spend per one visit to a spiritual tourist destination from your residence/hotel in Thailand including travel, food, beverage expenses before arrival and immediate after you have finished praying/visiting?

- () น้อยกว่า ๕๐๐ บาท / Less than ๕๐๐ Baht
- () ๕๐๐ – ๒,๐๐๐ บาท / Baht
- () ๒,๐๐๑ – ๕,๐๐๐ บาท / Baht
- () ๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป / Over ๕,๐๐๑ Baht

๗. สิ่งที่น่าท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (เลือกได้มากกว่า ๑ ข้อ) / what types of policies Bangkok Metropolitan Authority should consider in order to promote spiritual tourism?

() Application รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวทุกด้าน รองรับภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ Having mobile application with all essential information regarding spiritual tourist destinations available in Thai, Chinese, and English

() Package การท่องเที่ยว / Tour package

() แคมเปญ การท่องเที่ยว (ตั๋วฟรี / โรงแรมฟรี / ลดราคา) / Government / private sector campaign (free air tickets / hotels / special discount with designated partners)

() จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงรถ ราง เรือ (Travel route covering all types of transportations)

() อื่น ๆ ระบุ (others, please specify.....)

QR Code

แบบสอบถาม / Questionnaires

เรื่อง กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย
(Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)

ภาคผนวก ง

ข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่

ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกรุงเทพมหานคร

๑. สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเขตดุสิต

๑) วัดแก้วฟ้าจุฬามณี

วัดแก้วฟ้าจุฬามณี ตั้งอยู่เลขที่ ๙ ถนนทหาร แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ ลักษณะเป็นวัด

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน และสุขภาพ

ประวัติความเป็นมา “วัดแก้วฟ้าจุฬามณี” สร้างขึ้นมาในปี พ.ศ. ๒๓๐๐ ตรงกับสมัยปลายแผ่นดินอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเมื่อครั้งเป็นราชธานี ไม่ปรากฏหลักฐานผู้สร้างแต่สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นวัดของชาวบ้านในย่านคลองบางชื่อเมื่อครั้งกระนั้นจึงเรียกชื่อว่า “วัดบางชื่อ” หน้าพระวิหารมีพระเจดีย์จุฬามณีสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นที่มาชื่อ “วัดแก้วฟ้าจุฬามณี” สำหรับภายในพระวิหารประดิษฐาน “องค์พระพุทธรูปศิโรตศวรรค์” ชาวบ้านเรียก “หลวงพ่อดิเรก” เป็นพระพุทธรูปเก่าแก่มีมาตั้งแต่เป็นพระอุโบสถทุกวันนี้คือพระวิหารนอกจากนี้แล้วยังมีองค์พระพุทธรูปประดิษฐานอยู่หลายองค์ เช่น หลวงเพชร หลวงพ่อพระพุทธรูปโสธรจำลอง รูปหล่อสมเด็จพระโตพรหมรังสี หลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด

วิธีการไหว้ / สักการะ

- ภายในพระวิหาร

๑) พระพุทธรูปศิโรตศวรรค์ ไม่มีรูปเทียนและดอกไม้ บทสวดพระคาถามหาจักรพรรดิ

๒) พระราหู ไม่มีรูปเทียนและดอกไม้ ไม่มีป้ายบทสวด ตามความเชื่อขอพรเรื่องมีโชคลาภตลอดปี ร่ำรวยเงินทอง ปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

๓) องค์ท้าวเวสสุวรรณ ไม่มีรูปเทียนและดอกไม้ สามารถนำดอกไม้สีแดงหรือผ้าที่เป็นสีแดงมาถวาย บทสวดบูชาท้าวเวสสุวรรณ ขอพรเรื่องอำนาจบารมีหรือโชคลาภร่ำรวยเงินทอง

๔) พระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่

๕ ไม่มีรูปเทียนและดอกไม้

๖) องค์พระพิฆเนศ ไม่มีรูปเทียนและดอกไม้ บทสวดบูชาพระพิฆเนศ

๗) เจ้าแม่กวนอิม ไม่มีรูปเทียนและดอกไม้ บทสวดบูชาเจ้าแม่กวนอิม

- ภายนอกพระวิหาร

๑) องค์ท้าวเวสสุวรรณ มีรูปเทียนและดอกไม้แดง บทสวดบูชาท้าวเวสสุวรรณ

๒) เทพทันใจ มีบทสวด และวิธีขอพร ดังนี้ เตรียมธูป ๒ ใบ ก่อนขอพรจุดธูป ๕ ดอก แล้วท่องคาถาบูชาเทพทันใจ จากนั้นนำธูปที่เตรียมไว้ไปใส่ในมือเทพทันใจ แล้วนำหน้าผากไปแตะที่ปลายนิ้วชี้ของเทพทันใจ พนมมือพร้อมกับขอสิ่งที่ท่านปรารถนาได้เพียง ๑ ข้อเท่านั้น จากนั้นนำธูปออกจากมือท่านทั้ง ๒ ใบ โดยใบที่ ๑ ใบพับเป็นสามเหลี่ยมเก็บไว้ในกระเป๋า ๑ ปี จะมีกินมีใช้ และอีก ๑ ใบหยอดใส่ตู้

๓) พระราหู มีรูป คาถาบูชาพระราหู และบทสวดบูชาพระราหู

๒) ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน (จ๋วยโบนี๊ยว)

ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน (จ๋วยโบนี๊ยว) หรือศาลเจ้าแม่ต๋วยบ่วยเต็งเหนียง ตั้งอยู่เลขที่ ๖๘๑ ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ ลักษณะเป็นศาลเจ้าจีน

โดดเด่นในด้าน เนื้อคู่ / ความรัก และด้านค้าขาย

ประวัติความเป็นมา ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน (จ้วยโบเนี้ยว) หรือศาลเจ้าแม่ต๋วยบ้วยเต็งเหนียง (ภาษาจีนไหหลำ) สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยจักรพรรดิไต้กวง (ขุนจ้งฮ่องเต้แห่งราชวงศ์ซิง ค.ศ. ๑๘๔๒) โดยชาวจีนไหหลำที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้ ซึ่งตรงกับสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีการพบแผ่นป้ายอักษรภาษาจีนซึ่งระบุปีที่สร้างไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๔ คือรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) ศาลเจ้าแห่งนี้เดิมเป็นศาลเจ้าไม้ขนาดเล็กที่ไม่มีหลังคาตามสถาปัตยกรรมฮกเกี้ยนเพื่อให้ควันธูปได้ระบายออก สร้างติดริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งตอนนั้นเป็นท่าเรือขนถ่ายสินค้าและมีวัดตั้งอยู่ใกล้ ๆ กัน คือ วัดส้มเกลี้ยง (วัดราชผาติการามวรวิหาร) ต่อมาได้รับการก่อสร้างต่อเติมเป็นลักษณะ “เรือนล้อมลาน” มี ๔ อาคารล้อมโดยมีพื้นที่โล่งอยู่ตรงกลาง มีการจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในตามคตินิยมการสร้างศาลเจ้าจีน ในช่วงที่มีการจารึกไว้บนแผ่นป้ายศิลาอักษรภาษาจีนประดับเหนือประตูทางเข้าด้านหน้าอาคารศาลเจ้า แปลได้ว่า “ซ่อมแซมในปีกุ้ยซื่อ อันเป็นปีที่ ๑๙ แห่งสมัยแห่งรัชสมัยจักรพรรดิไต้กวงซู่” เทียบได้กับ พ.ศ. ๒๔๓๖ ซึ่งตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ภายในศาลเจ้าประดิษฐานเจ้าแม่จ้วยโบเนี้ยวหรือต๋วยบ้วยเต็งหนึ่งแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “เจ้าแม่ท่ายน้ำ” เจ้าแม่จ้วยโบเนี้ยวเป็นเทพธิดาที่ชาวจีนโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวจีนไหหลำ ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่บนเกาะตอนใต้สุดของประเทศจีนและมีอาชีพเป็นชาวเรือหรือชาวประมงให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก เมื่อชาวจีนกลุ่มนี้พากันเดินทางอพยพมายังประเทศไทย จึงได้อัญเชิญรูปเจ้าแม่ประดิษฐานมาในเรือด้วย เชื่อว่าจะคุ้มครองให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ และเมื่อตั้งถิ่นฐานเรียบร้อยแล้ว จึงได้ทำการก่อสร้างศาลเจ้าสำหรับประดิษฐานองค์เจ้าแม่ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสนเป็นศาลเจ้าขนาดใหญ่ ภายในอาคารประธานก่อนเข้าสู่ส่วนสักการะมีการออกแบบให้มีประตูชั้นที่ ๒ ซึ่งประตูส่วนนี้ไม่ได้สร้างเพื่อใช้งานจริง แต่สร้างตามคติความเชื่อเท่านั้น ด้านในสุดของอาคารประดิษฐานเจ้าแม่จ้วยโบเนี้ยวขนาดข้างด้วยบริวาร ห้องทางด้านทิศใต้ประดิษฐานเจ้าพ่อกวนอูและบริวารเทพเจ้าปูนเถ้าก่ง และเทพเจ้าไฉซินเอี้ย ส่วนบริเวณผนังห้องด้านซ้ายและขวาเต็มไปด้วยอาวุธที่หมายถึงอาวุธของเทพเจ้าที่ใช้ต่อสู้กับศัตรูส่วนภายนอกอาคารเป็นที่ตั้งของเตาเผากระดาษทรงจีน และด้านนอกมีการประดิษฐานเทพฟ้าดิน

วิธีการไหว้ / สักการะ

ชุดของไหว้ศาลเจ้าแม่ทับทิม ประกอบด้วย แบ่งเป็นราชุดละ ๔๐, ๖๐, ๘๐ และ ๑๓๐ บาท เติมน้ำมันตะเกียง ขวดเล็ก ๒๐ บาท ขวดใหญ่ ๖๐ บาท มีจุดไว้ทั้งหมด ๒๐ จุด ดังนี้

จุดที่ ๑ ปักเทียน ๑ คู่ เสริมชีวิตความสว่างไสว รุ่งเรือง คำอธิษฐานถวายเทียนเจ้าแม่ทับทิมสามเสน “ข้าพเจ้า นาย/นาง.....ขอตั้งจิตอธิษฐานแด่เจ้าแม่ทับทิมสามเสน ขอมอบถวายเทียนคู่นี้เพื่อเป็นแสงสว่างส่องทางให้เกิดปัญญาสว่างไสวรุ่งเรืองด้วย ลาภยศสรรเสริญ ขจัดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ จากร้ายกลายเป็นดี เจริญด้วยมิตรและบริวาร เป็นแสงสว่างนำทางชีวิตนำจิตใจให้ผ่องใส แดกฉานในสรรพสัตว์ทั้งปวง รู้แจ้งเห็นแจ้งตลอดเข้าสู่ฐานะอันประเสริฐทั้งมนุษย์สมบัติทิพยสมบัติ หันใช้สร้างบารมี แคล้วคลาดจากอุบัติเหตุ อุบัติภัยทั้งต่าง ๆ ด้วยแรงบุญบารมีของเจ้าแม่ทับทิมสามเสน ขอความปรารถนาทั้งมวลปรากฏแก่ข้าพเจ้าและครอบครัว จงเป็นผล สำเร็จ สำเร็จ สำเร็จ ทุกประการด้วยเทอญ”

จุดที่ ๒ - จุดที่ ๖ จุดปักธูปไหว้ (จุดที่ ๒ เจ้าแม่ต๋วยบ้วยเต็งเหนียง ๓ ดอก / จุดที่ ๓ เจ้าแม่เทียนโฮ้วเต็งหม่าย ๓ ดอก / จุดที่ ๔ ปุนเถ้าก่ง ๓ ดอก / จุดที่ ๕ เทพเจ้ากวนอู ๓ ดอก / จุดที่ ๖ รวมองค์เทพ ๓ ดอก)

จุดที่ ๗ จุดปักรูป (ระฆังเกียรติยศ ๑ ดอก และ กลองนำชัย ๑ ดอก)
 จุดที่ ๘ จุดปักรูป ตัว ๑ ดอก (อายุยืน)
 จุดที่ ๙ จุดปักรูป องค์กรฯ ประตูป้าย ๑ ดอก
 จุดที่ ๑๐ จุดปักรูป องค์กรฯ ประตูป้าย ๑ ดอก
 จุดที่ ๑๑ จุดปักรูป เทพดาฟ้าดิน / ทิ้ง (๕ ดอก)
 จุดที่ ๑๒ - จุดที่ ๑๓ ขอพร (จุดที่ ๑๒ เจ้าแม่ต๋วยบ่วยตั้งเหนียง / จุดที่ ๑๓ เจ้าแม่เทียนโฮ้วตั้งหม่าย)

จุดที่ ๑๔ เสียงเชื้อมซี คำพยากรณ์จากองค์เทพเจ้า
 จุดที่ ๑๕ - จุดที่ ๑๗ ขอพรเทพเจ้า (จุดที่ ๑๕ ขอพรปูนเกล้า / จุดที่ ๑๖ ขอพรเทพเจ้ากวนอู / จุดที่ ๑๗ ขอพรไฉ่ซิงเอี้ยะ)
 จุดที่ ๑๘ ให้อำนาจออกเต็ก
 จุดที่ ๑๙ เติมน้ำมันตะเกียง (มีคนเมตตา มีคนอุปถัมภ์ เจอคนดี ๆ สำเร็จ ร่ำรวย คำขายดี โชคดี สุขภาพดี เลื่อนยศ)
 จุดที่ ๒๐ เตาเผากระดาษ จุดที่ ๒๑ จุดประทัด

๓) วัดเทวราชกุญชรวิหาร

วัดเทวราชกุญชรวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ๙๐ ถนนศรีอยุธยา แขวงวรวิหาร ราชวสุต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ ลักษณะเป็นวัดโดดเด่นในด้าน สุขภาพ (พระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ) และขอความสำเร็จ (องค์เทวราชเนรมิต)

ประวัติความเป็นมา เป็นวัดโบราณที่สร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมเป็นวัดราษฎร์ ชาวบ้านเรียกว่า “วัดสมอแครง” เล่ากันว่าเพราะมีต้นสมอเรียงรายมาก บ้างก็สันนิษฐานว่า “สมอ” เพี้ยนมาจากคำว่า “ถมอ” (ถมอ) เป็นภาษาเขมร แปลว่า “หิน” วัดนี้คงเรียกกันครั้งแรกว่า “ถมอแครง” ซึ่งแปลว่า “หินแครง” สมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาสุรสิงหนาท กรมพระราชวังบวรสถานมงคล ในรัชกาลที่ ๑ ทรงปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ ต่อมาสมเด็จพระสัมพันธวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรี พระโอรสของสมเด็จพระศรีสุริยารักษ์ ซึ่งเป็นพระเชษฐภคินีของรัชกาลที่ ๑ (ต้นสกุลมนตรีกุล) ทรงบูรณะต่อ โดยมีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากุญชร กรมพระพิทักษ์เทเวศร์ ซึ่งเป็นพระราชโอรสในรัชกาลที่ ๒ (ต้นราชสกุลกุญชร) ทรงอุปถัมภ์ เมื่อสิ้นพระชนม์แล้ว พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิงหนาทราชดรุณฤทธิ์ พระโอรส ทรงอุปถัมภ์ต่อ หลังจากนั้นเจ้านายผู้สืบสกุลกุญชรให้ความอุปถัมภ์โดยลำดับ ครั้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงสถาปนาเป็นพระอารามหลวง และพระราชทานนามว่า “วัดเทวราชกุญชร” โดยคำว่า “เทวราช” แปลว่า “พระอินทร์” มานำหน้าพระนามของพระองค์เจ้ากุญชร ซึ่งแปลว่า “ช้าง” รวมความแล้วแปลว่า “ช้างพระอินทร์” ปัจจุบันกรมศิลปากรจดทะเบียนเป็นโบราณสถานสำคัญ ภายในวัดเทวราชกุญชรฯ มีพระอุโบสถเก่าแก่ที่ถูกสร้างขึ้นเมื่อสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ภายในมีภาพจิตรกรรมฝาผนังแสดงเหตุการณ์ตอนเทพดาชุมนุมขณะพระพุทธเจ้าเสด็จโปรดพระพุทธมารดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ และเป็นภาพพระภิกษุปลงอสุภกรรมฐาน ส่วนผนังด้านหน้าเป็นภาพทศชาติชาดก เล่าเรื่องสุวรรณสามมีกำแพงแก้วรอบพระอุโบสถ ซึ่งพระประธาน “พระพุทธเทวราชปฏิมากร” ที่ประดิษฐานอยู่นั้นเป็นพระพุทธรูปโลหะ ลงรักปิดทอง ปางมารวิชัย ฝีมือช่างสมัยก่อนกรุงศรีอยุธยา

๒. สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเขตพระนคร

๑) วัดสุทัศน์เทพวรารามราชวรมหาวิหาร (ท้าวเวสสุวรรณ)

วัดสุทัศน์เทพวรารามราชวรมหาวิหาร (ท้าวเวสสุวรรณ) ตั้งอยู่ ๑๔๖ ถนนบำรุงเมือง แขวงเสาชิงช้า เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ ลักษณะเป็นเทวรูป

โดดเด่นในด้าน ทุกเรื่อง

ประวัติความเป็นมา ท้าวเวสสุวรรณของวัดสุทัศน์ฯ นั้น แต่เดิมในราว พ.ศ. ๒๔๙๓ ทางวัดสร้างเป็นวัตถุมงคล กระทั่งต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงมีการก่อสร้างขึ้นมา เนื่องจากมีประชาชนที่นับถือศรัทธาท้าวเวสสุวรรณของวัดสุทัศน์ฯ แต่ไม่มีองค์บูชาของค์เล็ก หรือบางคนมีแล้วแต่อยากกราบ ท้าวเวสสุวรรณที่เป็นรูปบูชา ทางวัดจึงสร้างรูปท้าวเวสสุวรรณขึ้น และตั้งไว้ที่ด้านหลังพระอุโบสถ และเหตุที่ตั้งองค์ท้าวเวสสุวรรณไว้ที่หลังพระอุโบสถ และไม่ได้สร้างเป็นองค์ใหญ่เหมือนวัดอื่น ก็เพราะวัดสุทัศน์ฯ นั้นเป็นพระอารามหลวงชั้นเอกพิเศษ ซึ่งการสร้างท้าวเวสสุวรรณในขนาดที่ไม่ใหญ่มากถือว่าเหมาะสมแล้ว และสาเหตุที่ตั้งท้าวเทพสุวรรณไว้ด้านหลังของพระอุโบสถก็เพื่อที่จะให้ประชาชนที่มีความศรัทธา ได้เข้ามาทางด้านหน้าเพื่อสักการะพระพุทธรูปโลกเชษฐ พระประธานในพระอุโบสถก่อน แล้วจึงออกทางประตูหลังไปสักการะท้าวเวสสุวรรณเป็นลำดับต่อไป

วิธีการไหว้ / สักการะ องค์เทวราชเนรมิต หรือที่เรียกกันว่า เทพทันใจ วัดเทวราชกุญชร ประติมากรรมองค์เทวราชเนรมิต ประกาศิตดลใจ ปกเกล้าคุ้มภัย อธิษฐานตั้งใจ สำเร็จสมปรารถนา ความสูง ๑.๕๐ เมตร เป็นองค์เทพประจำวัดเทวราชกุญชรวรวิหาร เททองเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๑๕.๑๙ น. และอัญเชิญขึ้นประดิษฐานบนแท่นหน้าอาคารเทวราชธรรมสถิต เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๐๙.๑๙ น. ประดิษฐานหน้าอาคารเทวราชธรรมสถิต อาคารทรงปั้นหยาประยุกต์ ๓ ชั้น ขนาดกว้าง ๙.๕๐ เมตร ยาว ๑๖ เมตร สร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๔

วิธีขอพรองค์เทวราชเนรมิตวัดเทวราชกุญชรวรวิหาร

๑) กล่าวคาถาบูชาองค์เทวราชเนรมิต ประกาศิตดลใจ ปกเกล้าคุ้มภัย อธิษฐานตั้งใจสำเร็จสมปรารถนา เทพประจำวัดเทวราชกุญชร ตามนี้ “อะหัง วันทามิ เทวราชะนิมิตัง อิจฉิตัง ปัตติตัง มัยหัง ขิปปะเมวะ สะมิชณะตุ”

๒) จากนั้นให้นำนธบัตร์ ๒ ใบ ม้วนเข้าด้วยกัน สอดที่มือ องค์เทวราชเนรมิต

๓) ตั้งจิตอธิษฐาน โดยเอาหน้าผากแตะที่นิ้วชี้ของค์ท่าน

๔) ก้มกราบที่เท้าองค์ท่าน พร้อมอธิษฐานสิ่งที่ขอ ลูบเข้าตัว ๓ ครั้ง

๕) เสร็จแล้วนำธบัตร์หนึ่งใบ ใส่ตู้บริจาค อีกใบหนึ่งประทับยันต์เทวราชเนรมิต แล้วนำกลับไปเป็นสิริมงคล

วิธีขอพรพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ พระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ เป็นประติมากรรมหล่อด้วยสัมฤทธิ์ ขนาดกว้าง ๑.๙๐ เมตร ยาว ๒.๒๔ เมตร สูง ๒.๕๐ ประดิษฐานอยู่บริเวณหน้าอาคารพิพิธภัณฑ์สักทอง ซึ่งมีประชาชนผู้มีจิตศรัทธาได้มากราบไหว้บูชาขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัวทุกวัน คาถาบูชา เอราระโณ นามะ เทวราชะกฤษะโร มะหาเตโช โหติ มะหายะโส มะหัพพะโล มะหิทธิโก มะเหล็กโข อิมินา สักกาเรนนะ ตัง เอราระณัง นามะ เทวราชะกฤษะรัง ปูเชมิฯ อธิษฐานขอพร เอราระณัสสะ นามะ เทวราชะกฤษะรัสสะ อานุภาเวนนะ สัพพะสิทธิ ภาวะตุ เมฯ ด้วยอานุภาพของพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ขอความสำเร็จทุกประการ จงมีแก่ข้าพเจ้าฯ

๒) เทวสถานสำหรับพระนคร โบสถ์พราหมณ์

เทวสถานสำหรับพระนคร โบสถ์พราหมณ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๒๖๘ ถนนดินสอ แขวง
สำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ลักษณะเป็นเทวาลัย

โดดเด่นในด้าน ทุกเรื่อง

ประวัติความเป็นมา พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาจักรีบรมนาถ
พระพุทธรูปอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น เมื่อพุทธศักราช ๒๓๒๗
มีโบสถ์อยู่ ๓ หลัง ก่ออิฐถือปูนมีกำแพงล้อมรอบ และทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเสาชิงช้าขึ้น เมื่อวันพุธ
แรม ๔ ค่ำ เดือน ๕ ปีมะโรง พุทธศักราช ๒๓๒๙ ทรงสร้างเทวสถานและเสาชิงช้าขึ้นตามประเพณี
พระนครโบราณ

เทวสถานหรือที่คนทั่วไปเรียกกันว่า “โบสถ์พราหมณ์” (ด้วยเป็นเทวสถานที่มี
พราหมณ์เป็นผู้ดูแลและพระราชพิธีสำคัญสำหรับพระนคร) ภายในเทวสถานมีโบสถ์อยู่ ๓ หลัง คือ

(๑) สถานพระอิศวร (โบสถ์ใหญ่) ก่อสร้างด้วยอิฐถือปูนไม่มีพาไล โบสถ์หลังนี้จะ
มีขนาดใหญ่กว่าหลังอื่นทุกหลัง หลังคาทำชั้นลด ๑ ชั้น หน้าบันด้านหน้ามีเทวรูปปูนปั้นนูน รูปพระ
อิศวร พระอูมา และเครื่องมงคลรูปสังข์ กลศ กุมภ์ อยู่ในวิมาน ใต้รูปวิมานมีปูนปั้นเป็นรูปเมฆและโคนันที
หน้าบันด้านหลังไม่มีลวดลาย ภายในเทวสถานมีเทวรูปพระอิศวรทำด้วยสำริด ประทับยืนขนาด ๑.๘๗ เมตร
ปางประทานพร โดยยกพระหัตถ์ทั้ง ๒ ข้าง และยังมีเทวรูปขนาดกลางอีก ๓๑ องค์ ประดิษฐานในเบญจา
(ชุกชี) ถัดไปด้านหลังเบญจา มีเทวรูป ศิวลึงค์ ๒ องค์ ทำด้วยหินสีดำ ด้านหน้าเบญจามีชั้นลดประดิษฐาน
เทวรูปพระพรหม ๓ องค์ พระราชครูวามเทพมุนีเป็นผู้สร้าง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๔ พระสรสวัสดิ์ ๑ องค์
(พระนางสรสวัสดิ์ นี้ นายลัลลาล ประสาททวยาส ชาวอินเดียเป็นผู้ถวาย เมื่อประมาณ ๒๐ ปี มาแล้ว)
สองข้างแท่นลด มีเทวรูปพระอิศวรทรงโคนันทีและพระอูมาทรงโคนันที เป็นศิลปะปูนปั้นโบราณ
มีมาแล้วก่อนสมัยรัชกาลที่ ๕ ตรงกลางโบสถ์มีเสาลักษณะคล้ายเสาชิงช้า ๒ ต้น สูง ๒.๕๐ เมตร สำหรับ
ประกอบพิธีเข้าหรงส์ในพระราชพิธีตรียัมพวาย - ศรีพวาย ในวันแรม ๑ ค่ำ เดือนยี่ (พระอิศวร พระนางอูมา
พระคเณศ) วันแรม ๕ ค่ำ เดือนยี่ (พระนารายณ์) และวันแรม ๓ ค่ำ เดือนยี่ (พระพรหม) พิธีเข้าหรงส์ ในวัน
แรม ๑ ค่ำ และวันแรม ๕ ค่ำ เดือนนั้น เป็นพิธีที่มีมาแล้วตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ ส่วนในวันแรม ๓ ค่ำ
เป็นพิธีที่เพิ่งจัดให้มีขึ้นในรัชกาลปัจจุบัน ภายหลังจากที่พระราชครูวามเทพมุนี ได้จัดสร้างเทวรูปพระพรหม
ถวายเนื่องในมหามงคลสมัยวันเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๓ รอบ พระนักษัตร

(๒) สถานพระพิฆเนศวร (โบสถ์กลาง) สร้างด้วยอิฐถือปูน มีพาไลทั้งด้านหน้าและ
ด้านหลัง การก่อสร้างยังคงศิลปะอยุธยาที่สร้างโบสถ์ที่มีพาไล ตัวโบสถ์ไม่มีลวดลาย หลังคามีสันลด ๑ ชั้น
หน้าบันเรียบ ไม่มีรูปเทวรูปปูนปั้นเหมือนสถานพระอิศวร ภายในโบสถ์มีเทวรูปพระพิฆเนศวร ๕ องค์
ล้วนทำด้วยหิน คือ หินแกรนิต ๑ องค์ หินทราย ๑ องค์ หินเขียว ๒ องค์ ทำด้วยสำริด ๑ องค์
ประดิษฐานบนเบญจา ประทับนั่งทุกองค์ องค์หนึ่งมีขนาดสูง ๑.๐๖ เมตร เป็นประธาน ประดิษฐานอยู่
ข้างหน้า องค์บริวารอีก ๔ องค์ ขนาดสูง ๐.๙๕ เมตร

(๓) สถานพระนารายณ์ (โบสถ์ริม) สร้างด้วยอิฐถือปูน มีพาไลทั้งด้านหน้าและ
ด้านหลัง การก่อสร้างทำเช่นเดียวกับสถานพระพิฆเนศวร ภายในทำชั้นยกตั้งบุษบก ๓ หลัง หลังกลาง
ประดิษฐานพระนารายณ์ ทำด้วยปูน ประทับยืน ๒ องค์นี้เป็นองค์จำลองของเดิมไว้ (ของเดิมได้ย้ายไปอยู่
ที่พิพิธภัณฑสถาน ในสมัยน้ำท่วมพุทธศักราช ๒๔๘๕) ตรงกลางโบสถ์มีเสาลักษณะคล้ายเสาชิงช้าขนาดย่อม
สำหรับประกอบพิธีเข้าหรงส์ สูง ๒.๕๐ เมตร เรียกว่า “เสาหงส์”

บริเวณลานเทวสถาน ด้านหน้าประตูทางเข้ามีเทวาลัยขนาดเล็ก ประดิษฐาน พระพรหมตั้งอยู่กลางบ่อน้ำ สร้างขึ้นเมื่อ พุทธศักราช ๒๕๑๕ สมัยพระราชครูวามเทพมุนี เทวสถาน ได้ ขึ้นทะเบียนเป็น “โบราณวัตถุสถาน” สำคัญของชาติ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๖๖ ตอนที่ ๖๔ วันที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๒ หน้า ๕๒๘๑ ลำดับ ๑๑ ระบุว่า เทวสถาน เป็น “โบราณวัตถุสถาน” สำคัญของชาติ ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๒

วิธีการไหว้ / สักการะ

ลำดับการสักการะบูชาโบสถ์พราหมณ์

ลำดับที่ ๑ เริ่มจากการสักการะพระพิฆเนศวร ภายในเทวสถานพระมหาพิฆเนศวร เพราะพระคเณศนับเป็นองค์ประธานของหมู่เทพ ซึ่งเทพทุกองค์ให้พรไว้ว่า หากผู้ใดไม่ได้นมัสการ พระพิฆเนศวรก่อนเทพองค์อื่น ๆ ก็จะไม่รับฟังคำอธิษฐานของผู้นั้น

ลำดับที่ ๒ สักการะพระพรหม ที่เทวาลัยพระพรหม

ลำดับที่ ๓ สักการะพระนารายณ์ ที่เทวสถานพระนารายณ์

ลำดับที่ ๔ สักการะพระศิวลึงค์ ที่เทวาลัยพระศิวลึงค์

ลำดับที่ ๕ สักการะพระอิศวร ที่เทวสถานพระอิศวร

ข้อปฏิบัติเมื่อเข้าสักการะเทวสถานโบสถ์พราหมณ์

เพื่อเป็นการให้ความเคารพต่อสถานที่ และแก่ตนเอง ขอให้ทุกท่านที่เดินทางมา สักการะภายในเทวสถาน ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- ๑) ห้ามจูดรูป และเทียนภายในอาคาร
- ๒) ห้ามบันทึกภาพ และวิดีโอภายในโบสถ์ทั้งสาม
- ๓) ห้ามเข้าทรง
- ๔) ห้ามใช้โทรศัพท์
- ๕) ห้ามสวมหมวก
- ๖) ห้ามสวมรองเท้า
- ๗) ห้ามรับประทานอาหาร และเครื่องดื่ม

๓) วัดเทพมณเฑียรสมาคมฮินดูสมาช

วัดเทพมณเฑียรสมาคมฮินดูสมาช ตั้งอยู่เลขที่ ๑๓๖, สำนักราษฎร์ ๑ - ๒ ถนนศิริพงษ์ แขวงเสาชิงช้า เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ ลักษณะเป็นวัด

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน และเนื้อคู่ / ความรัก

ประวัติความเป็นมา เมื่อ ๘๐ ปีที่ผ่านมา ในเทศกาลวิชัยทศมี ปี พ.ศ. ๒๔๖๘ หนึ่งในวันสำคัญของ ศาสนิกชนชาวฮินดู ชาวภารตะ (ชาวอินเดีย) ในประเทศไทย ได้ถือเป็นวันอุดม ฤกษ์อันสำคัญ จึงพร้อมใจกันจัดตั้งสมาคมเพื่อรวมใจชาวภารตะให้เป็นหนึ่ง ณ อาคารเล็ก ๆ หลังหนึ่ง ในย่านหลังวังบูรพา (ใกล้โบสถ์พราหมณ์ เสาชิงช้า) ในนาม “ฮินดูสภา” ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็น “สมาคมฮินดูสมาช” จนถึงปัจจุบัน

วัดเทพมณเฑียรศาลากลางกรุงเทพ กิจกรรมของสมาคมฯ ได้ขยายตัวอย่าง ต่อเนื่อง นับจากวันก่อตั้งอาคารที่ทำการคูหาเดียวในหลังวังบูรพา ต้องขยายขยายเป็น ๓ คูหาติดต่อกัน ในเวลาต่อมา และด้วยเห็นความสำคัญต้องการสนับสนุนการศึกษา ของเหล่าเยาวชนของชาติ จึงได้จัดตั้ง “โรงเรียนภารตวิทยาลัย” ขึ้นในบริเวณเดียวกัน ในการก่อสร้างอาคารสมาคมฮินดูสมาช และ โรงเรียน ภารตวิทยาลัยแล้ว จึงได้ทำการก่อสร้าง โบสถ์เทพมณเฑียร ขึ้น และได้อัญเชิญเทวปฏิมาของพระผู้เป็นเจ้า

และเทพยดา อันเป็นที่เคารพสักการะของชาวฮินดู มาจากประเทศอินเดีย (พร้อมกับแผ่นหินอ่อนแกะสลักทั้งหมด) และอัญเชิญดินศักดิ์สิทธิ์จากพุทธสังเวชนียสถานที่สำคัญ ๔ แห่ง อันได้แก่ ลุมพินี (สถานที่ประสูติ) พุทธคยา (สถานที่ตรัสรู้) สารนาถ (สถานที่แสดงปฐมเทศนา) และ กุสินารา (สถานที่ปรินิพพาน) มาไว้เพื่อความศักดิ์สิทธิ์และเป็นสิริมงคล พร้อมกันนี้ได้อัญเชิญน้ำจากแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ในอินเดีย เช่น แม่น้ำคงคา แม่น้ำยมุนา และ แม่น้ำสุรัสวดี ฯลฯ มารวมกันและนำมาประดิษฐานไว้ ณ โบสถ์เทพมณเฑียรแห่งนี้ เพื่อเป็นที่สักการะของเหล่าศาสนิกชนทั้งหลาย โดยสมาคมฯ ได้จัด พิธีเฉลิมฉลองการเปิดโบสถ์เทพมณเฑียรแห่งนี้อย่างยิ่งใหญ่ ในวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระมหากรุณาธิคุณ เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นองค์ประธานในพิธี

“วัดเทพมณเฑียร” มีเทวรูปหินอ่อนประดิษฐานอยู่หลายองค์ด้วยกัน โดยมี พระวิฆณุ และ พระแม่ลักษมี เป็นองค์ประธาน เทวรูปองค์อื่นๆ ก็มีอาทิ

- พระพรหม ผู้สร้างโลก ดึงดงามอ่อนช้อยในศิลปะแบบอินเดียเหนือ
- พระแม่ทุรคา สัญลักษณ์แห่งความเข้มแข็งและความมีอำนาจ
- พระพุทธเจ้า ชาวพราหมณ์ฮินดูถือว่าเป็นอวตารปางที่เก้าของพระนารายณ์

สัญลักษณ์แห่งความไม่เบียดเบียน (อหิงสา)

- พระราม และ ฤคาสีดา (พระแม่สีดา) พระรามเป็นอวตารปางที่เจ็ดของพระวิฆณุ
- พระกฤษณะและชากยา อีกอวตารหนึ่งของพระวิฆณุ
- พระหนุมาน อวตารของพระศิวะ เพื่อคุ้มครองดูแลพระราม
- พระแม่ลักษมี มหาเทวีผู้ยิ่งใหญ่ สัญลักษณ์แห่งความงามการรักษาความดี

พระพิฆเนศวร (พระคเณศ) ไอรสของพระอิศวรและพระแม่อุมา และยังมีอีกหลายองค์ที่ชาวฮินดูและชาวไทยให้ความเคารพนับถือ

วิธีการไหว้ / สักการะ

เปิดทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. มีเวลาปิด ๓ ชั่วโมง ระหว่างเวลา ๑๒.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.

เมื่อเดินทางถึงโรงเรียนการทิวทาลัย ให้แจ้งความประสงค์แก่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหน้าโรงเรียนว่าต้องการมาไหว้พระจากนั้นขึ้นลิฟท์หรือบันไดด้านใน ไปยังชั้น ๓ จะพบโบสถ์อยู่ภายใน เข้าไปไหว้เทพได้ทุกพระองค์

มีชาวไทยไปสักการะเทพและนั่งสมาธิทุกวัน พราหมณ์และเจ้าหน้าที่ภายในยินดีเบิกเนตรเจิมองค์พระให้แนะนำให้ถวายเงินตามกำลังศรัทธาเพื่อช่วยบำรุงโบสถ์ หมายเหตุ การถวายดอกไม้ พวงมาลัย ขนมต่าง ๆ ให้จัดเตรียมไปเอง เนื่องจากไม่มีจำหน่ายภายในวัด

๔) ศาลเจ้าพ่อเสือ (เสาชิงช้า)

ศาลเจ้าพ่อเสือ (เสาชิงช้า) ตั้งอยู่เลขที่ ๔๖๘ ถนนตะนาว แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ ลักษณะเป็นศาลเจ้าจีน

โดดเด่นใน ทุกเรื่อง

ประวัติความเป็นมา ศาลเจ้าจีนแต่จิวที่ถือว่าเก่าแก่และมีชื่อเสียงมากที่สุดแห่งหนึ่ง คนจีนเรียกว่า “ตัวเล่าเอี้ย” เป็นศาลเจ้าที่ประดิษฐาน เอี้ยงเทียนเซียงตี้ รูปเจ้าพ่อเสือ เจ้าพ่อกวนอู และเจ้าแม่ทับทิม ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของทั้งคนไทยและจีนเป็นอย่างมาก ศาลเจ้าพ่อเสือ มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ เดิมตั้งอยู่ริมถนนบำรุงเมือง

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ ทรงโปรดให้ขยายถนนบำรุงเมือง และให้พระยาโชฎึกราชเศรษฐีย้ายศาลมาไว้ที่ทางสามแพร่ง ถนนตะนาว จนถึงปัจจุบัน ตัวอาคารของศาลเจ้าพ่อเสือ สร้างตามรูปแบบศาลเจ้าที่นิยมทางภาคใต้ของจีน เทพเจ้าประจำศาล คือ เสียนเทียนซ่งตี้หรือเจ้าพ่อเสือ ซึ่งเป็นที่เลื่องชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์เป็นอย่างมาก สำหรับการสร้างศาลประดิษฐานรูปเสือนั้น เป็นการนำเอากระดูกเสือบรรจุในแท่นปั้นรูปประดิษฐานบนแท่น อัญเชิญดวงวิญญาณเสื่อขอให้ปกป้องรักษาประชาชนให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข ตำนานของเจ้าพ่อเสือที่ชาวบ้านย่านนี้ เล่าขานมีความเชื่อมโยงกับหลวงพ่อร่วง วัดมหรณพาร (วัดมหรณพ) ซึ่งสะท้อนถึงความสัมพันธ์ ระหว่างพี่น้องชาวไทยและชาวจีนในละแวกนี้ที่มีมาช้านาน

วิธีการไหว้ / สักการะ

ก่อนจะเข้าไปไหว้ควรซื้อส้ม ๓ - ๔ ใบ หรือ ๑ กิโล และเครื่องเซ่นไหว้เจ้าพ่อเสือ (ซึ่งจะมีหมูสามชั้น ข้าว ไข่ไก่) กระดาษเงิน กระดาษทอง รูป ๑ ห่อ เทียน ๑ คู่

เนื่องจากเป็นศาลตามแบบประเพณีจีน จึงมีวิธีไหว้ดังนี้

(๑) เดินผ่านประตูกลางของศาลเจ้าเข้าไป นำส้มไปวางบนกระดาษเงินกระดาษทอง ตั้งไว้หน้าเจ้าพ่อใหญ่ตรงกลางศาล

(๒) จุดเทียนแดง ๒ เล่มก่อนแล้วนำไปปักที่กระถางปักเทียน จากนั้นจุดรูป ๓๐ ดอก หรือ ๑ ห่อ อธิษฐานหน้าเจ้าพ่อใหญ่ (ตัวเล่าเอี้ย) ซึ่งตั้งอยู่ตรงกลางศาล ขอให้อยู่เย็นเป็นสุข

(๓) ไหว้เจ้าพ่อเสือซึ่งอยู่ด้านซ้ายมือของศาล นำหมูสามชั้น ข้าว ไข่วางบนกระดาษเงิน กระดาษทอง แล้วปักธูปไหว้พร้อมอธิษฐาน “ขอให้เจ้าพ่อเสือปกป้องคุ้มครองให้อยู่เย็นเป็นสุขปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และอันตรายใด ๆ ทั้งปวง” หรือแม้แต่ขอเรื่องเรียนก็ยอมได้ (เอาหมูสดที่ถวายไปลูบที่ปากท่านแล้วพูดว่า “เฮง”)

(๔) ต่อจากนั้นให้ไหว้ขอพรเจ้าแม่กวนอิมที่อยู่ติดกับเจ้าพ่อเสือแล้วเดินไปซ้ายมือสุดของศาลไปไหว้ ไฉ่สิ่งเอี้ย (เทพเจ้าแห่งโชคลาภ) ขอพร

(๕) ต่อจากนั้นให้เดินไปหน้าประตูศาลจะพบกระถางใบใหญ่เป็นกระถางไหว้ฟ้าดินปักธูป ๓ ดอก ขอพรให้คุ้มครอง และช่วยเปิดแปดทิศแปดทางให้อธิษฐานสิ่งที่ต้องการรูปที่เหลือให้ปักที่กระถางที่เป็นรูปทหารขี่ม้าที่อยู่ด้านหน้าศาลทั้งซ้ายและขวากระถางละ ๓ ดอก ขอพร

(๖) ก่อนกลับควรซื้อน้ำมันตะเกียงซ้ายขวา อธิษฐานขอให้มีความสว่างแห่งชีวิตจะทำการงานใด ๆ ก็ขอให้สำเร็จราบรื่นตลอดไป อย่าได้มีอุปสรรคใด ๆ มาขัดขวาง และไปลาส้มที่ถวายไปแบ่งให้ครอบครัวกินเพื่อเป็นสิริมงคล บางท่านอาจเช่าฮู้หรือยันต์เจ้าพ่อเสือไปติดที่บ้านที่ทำงาน เพื่อเป็นสิริมงคลปลอดภัย

หากจะบนกับศาลเจ้าพ่อเสือ ต้องปฏิบัติ ดังนี้

วิธีบน : รูป ๑๘ ดอก ปัก ๖ กระถาง เทียนแดง ๑ คู่ มัลลย์ ๑ พวง หรือถวายเงิน เตมน้ำมันตะเกียง

วิธีแก้บน : แก่ตามคำกล่าว

(โดยดอกไม้ รูป เทียน และเครื่องสักการะทั้งหลาย หากไม่สะดวกที่จะเตรียมมาเอง ทางศาลเจ้าพ่อเสือ ได้จัดเตรียมเครื่องสักการบูชาเหล่านี้ไว้สามารถซื้อหาได้ทันที)

นะวิธีบูชา “ศาลเจ้าพ่อเสือ เสาชิงช้า” บูชาให้ดี ชีวิตมีแต่รุ่ง เทพเจ้าคุ้มครอง
คาถาสำหรับบูชาเทพเจ้าตัวเล่าเอี้ยหรือองค์เทพเฮียงเทียนเสี่ยงตี้ อันเป็นองค์ประธานใหญ่ในศาล

ปัก เก็กจิง บู้ เหยียง เหยียง เสี่ยง ตี้

เหยียง เอียง เอียง จู้ เหมียง เมียง

ปัก เหยียง จู้ เต็ก เหล่ง ชี เหยียง

จิง บู้ สิ่ง เจียงเจ็ก ฮือ ห่วย
 เจีย บู้ สิ่ง เจียงเจ็ก ฮือ ห่วย
 เจีย เต็ง กิมชวก ตี ห่วง เทียง
 จี เพ้ากิม ตัว เจ็กกวง เหยี่ยว
 โหลว ลุย สิ่ง เปีย หู แก่ เปียง
 หลัก เต็กเจ็ก นิ่ง ส่วย จอ อิว
 ไปยสั่วะ เจียง กงอ่วยเอ๋อเซียง
 ไปยช่วย สิ่ง กู กือ จั่ว เจียง
 กัง หง เซีย จก แท้ง ปวยเซียง
 อุย เอี้ยง สิ่ง เล้ง ทงสี่ ไฮ
 เสียะ ซี ฮกเจ็ก บ่วง มั่งเตียม
 เหยียง เก้ง หุก เกาะ แจ้ สก สก
 เจ้ง เล้ง เหยิก สิว ห่วย จวง
 เจียมกิมซี อู้อี้ ห่งฮุก เสีย
 จี เซียว เล้า เจีย เหยียว เซงเฮียง
 ซำ กุ่ย กิว ไป คิงเค่า เซีย
 เหยียง เทียง เสียง ตี เกีย เหมียว
 เอี้ยงฮกห้วง ไต้ ซื่อ เทียง กุงกัง
 อี้ ตีเอียวม้อเจงส่วยเซียง
 กีบกิบหญ่หลุง หลง

๕) ศาลเจ้าบ้านหม้อ เล่าปึงเถ่ากง

ศาลเจ้าบ้านหม้อ เล่าปึงเถ่ากง ตั้งอยู่เลขที่ ๓๐๓ ถนนบ้านหม้อ แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ ลักษณะเป็นศาลเจ้าจีน

โดดเด่นในด้าน สะเดาะเคราะห์ / แก้ปีชง

ประวัติความเป็นมา ศาลเจ้าบ้านหม้อเล่าปึงเถ่ากง คาดว่าสร้างขึ้นเมื่อรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นศาลเล็ก ๆ แบบกระท่อม ก่อนได้รับการปรับปรุงเป็น ศาลเจ้าดังที่ปรากฏในปัจจุบัน โดยรูปเคารพภายในศาลเจ้าได้อัญเชิญมาจากประเทศจีน ชาวจีนเก่าแก่ที่ อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ต่างเลื่อมใสศรัทธาในองค์เจ้าพ่อเป็นอย่างมาก คอยช่วยกันบูรณะศาลเจ้าโดยตลอด ปัจจุบันศาลเจ้าขาดผู้ดูแลรับผิดชอบอย่างจริงจัง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงผู้ดูแลและผู้บริหาร ทำให้ อาคารศาลเจ้าชำรุดทรุดโทรมลงมาก อย่างไรก็ตาม แม้ไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัดว่าศาลเจ้าบ้านหม้อ เล่าปึงเถ่ากงสร้างเมื่อใด แต่อาจสันนิษฐานได้ว่าน่าจะเป็นศาลเจ้าที่มีความเก่าแก่และได้รับการก่อสร้าง ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยกลุ่มชาวจีนที่ตั้งถิ่นฐานในย่านบ้านหม้อแห่งนี้

วิธีการไหว้ / สักการะ

ศาลเจ้าพ่อหอกลอง หรือ “ศาลพ่อปู่” ภายในกรมการรักษาดินแดนแห่งนี้ ทางกรมการฯ จะจัดให้มีพิธีทำบุญฉลองศาลทุกปี และหากใครมีเรื่องทุกข์ร้อนด้วยโรคภัยไข้เจ็บ หรือจะ บนบานในสิ่งใดก็จะไปตักลอง ๙ ครั้งแล้วสิ่งทีขอก็มักจะสำเร็จ ปัจจุบันมีผู้คนจากสถานที่ต่าง ๆ เดินทางมากราบไหว้ขอโชคลาภอยู่เป็นประจำ และเมื่อมีโชคลาภ ก็จะแก้บนด้วยผลไม้ ดนตรี และละครรำ และนับตั้งแต่นั้นมาศาลเจ้าพ่อหอกลองจึงกลายเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่มีประชาชนเคารพบูชากันมาโดยตลอด ตราบจนทุกวันนี้

๖) ศาลเจ้าพ่อครุฑ

ศาลเจ้าพ่อครุฑ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๐ ถนนอัษฎางค์ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ ลักษณะเป็นศาลเจ้าไทย

โดดเด่นในด้าน ยศตำแหน่งการงาน

ประวัติความเป็นมา คำเล่าขานจากคนรุ่นก่อน ๆ ว่า มีคนพบครุฑ (เป็นไม้แกะสลัก) สันนิษฐานว่าอาจจะเป็นครุฑที่ติดกับหัวเรือรบสมัยโบราณ แล้วเกิดหลุดลอยตามน้ำมาติดอยู่บริเวณนั้น ไม่ยอมไปไหน จนมีคนมาพบแล้วเกิดศรัทธา จึงอัญเชิญมาแล้วตั้งเป็นศาลภายในซอย แต่ก่อนนั้นยังเป็นเพียงศาลเก่า ๆ แต่ผู้คนที่อาศัยอยู่แถวนั้นเคารพนับถือเจ้าพ่อครุฑมาก ไม่นานนักครุฑทองคำจริงที่มีความเก่าแก่ แต่กลับถูกคนขโมยยกไป สร้างความเสียใจแก่ผู้ที่นับถือ จึงร่วมกันสร้างองค์ครุฑขึ้นมาใหม่ จนต่อมาศาลเจ้าพ่อครุฑ ได้รับการบูรณะโดยพระครูปลัดปัญญาวัฒน์ (วราห์ ปุญญวโร) แห่งวัดโพธิทอง พร้อมด้วยศิษยานุศิษย์ และผู้มีจิตศรัทธาพญาครุฑ ร่วมกันบูรณะจนมีความสวยงามจนถึงปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๖๐

วิธีการไหว้ / สักการะ

สำหรับเครื่องบูชา นั้น บริเวณศาลจะมีจัดบริการครบชุด ประกอบด้วย ธูป ๙ อย่าง ประทัด ถั่ว งา ข้าวเหนียว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมี น้ำแดง พวงมาลัย ธูป ๕ ดอก สวดคาถาบูชา ตามที่ทางศาลจัดไว้ บอกชื่อนามสกุลของตัวเอง ตั้งใจนำเครื่องสักการะมาถวาย

คำบูชาพระยาครุฑ

(ตั้งนะโม ๓ จบ)

คะรุปีจะ กิติมันตัง

มะอะอุ โอมพญาครุฑ

รุจ รุจ แล้วรวย

นะได้เงิน นะได้ทอง นะได้ทรัพย์

นะเมตตา นะล้างอาถรรพ์ นะเจริญ

นะมันคง อธิธามิ

ตามคำแนะนำมาไหว้ที่นี่ “ห้ามบน” แต่สามารถ “ขอ” ได้ตามความตั้งใจ ทราบมาว่าใครที่ดูแลบุพการี กตัญญูต่อพ่อแม่ จะสำเร็จได้เร็วมาก หรือหากยังไม่มีโอกาสได้ไปไหว้ศาลปู่ก็สวดคำบูชาพญาครุฑนี้ไปก่อน เพื่อความเป็นสิริมงคล

๗) ศาลเจ้าพ่อหนู

ศาลเจ้าพ่อหนู ตั้งอยู่เลขที่ ๒ / ๑ เชิงสะพานนรรัตน์ แขวงบ้านพานถม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ ลักษณะเป็นศาลเจ้าจีน

โดดเด่นในด้าน ขอได้ทุกเรื่อง

ประวัติความเป็นมา เมื่อร้อยปีก่อน มีพระพุทธรูปปางมารวิชัยคล้ายเด็กลอยมาตามคลองบางลำพู ชาวบ้านได้นำขึ้นมาเพื่อตั้งสักการะ แต่เดิมพื้นที่ตรงนี้เป็นที่ตั้งของตลาดนานา มีศาลเจ้าพ่อหนู โรงหนังบุศยพันธุ์และโรงลิเกของคณะลิเกหอมหวลอยู่ด้านบน และเลิกกิจการไปในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ไฟไหม้ตลาด โดยมีต้นเพลิงจากโรงหนัง จึงได้รื้อสร้างใหม่ และย้ายมาตั้งศาลไว้ริมคลอง “มีคนเล่าว่า ในขณะที่เกิดเพลิงไหม้เห็นเด็กคนหนึ่งขึ้นไปอยู่บนหลังคาถือธงโบกให้ลมพัดไฟไปที่อื่น ชาวสื่อจึงได้แพร่ออกไปปากต่อปาก มีผู้คนมาราบไหว้ขอพรแล้วได้โชคได้ลาภเรื่อย ๆ และในเวลาใกล้เคียงกัน มีคนเห็นเด็กชายแต่งกายชุดสีชมพูยิ้มอย่างร่าเริง วิ่งเล่นว่าวอยู่บนหลังคาตลาดนานา

เชื่อว่าเป็นปาฏิหาริย์ของพระพุทธรูป จึงเรียกกันว่า “เจ้าพ่อหนู” สถาปัตยกรรมของศาลเจ้าพ่อหนู เป็นศาลเจ้าทรงจีนภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย (เจ้าพ่อหนู) ๒ องค์ องค์บนเป็นองค์ที่ องค์ล่างเป็นองค์น้อง ลักษณะเป็นเด็กไว้ผมจุก เนื่อนวโลหะ เดิมประดิษฐานบนหลังคาลาดนานา จึงได้ชื่อว่า ศาลเจ้าลอยฟ้า โดยชุมชนชาวบางลำพูจะจัดพิธีไหว้ สักการะอย่างยิ่งใหญ่กลางเดือนพฤศจิกายนของทุกปี เป็นเวลา ๓ วัน ๓ คืน ภายในงานจะมีขบวนแห่องค์พระพุทธรูปเจ้าพ่อหนูไปรอบบางลำพู ไชวสิงโตและ มังกร พร้อมทั้งมีการประมูลต้นหลิวมงคล เพื่อนำไปประดับบ้าน บ้านไหนประมูลได้ไปถือเป็นมงคลยิ่งนัก

วิธีการไหว้ / สักการะ

ส่วนมากจะนำเอาของเด็กเล่น เสื้อผ้าเด็ก ขนม น้ำแดง มาถวายเจ้าพ่อหนู

คาถาบูชาเจ้าพ่อหนู

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (กล่าว ๓ จบ)

พุทธะบูชา มหาเตชะวันโต ข้าพเจ้าขอบูชาพระพุทธ ขอให้ข้าพเจ้ามีเดช

อัมมะบูชา มหาปัญญะวันโต ข้าพเจ้าขอบูชาพระธรรม ขอให้ข้าพเจ้ามีปัญญอันยิ่งใหญ่

สังฆะบูชา มหาโภคะวะโห ข้าพเจ้าขอบูชาพระสงฆ์ ขอให้ข้าพเจ้าอุดมด้วยอริยสมบัติ

ติโลกะนาถัง รัตนะตะยัง อะภิปูชะยามิ ข้าพเจ้าขอบูชาพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นที่พึ่งของโลก

ข้าพเจ้าขอสักการะบูชาเจ้าพ่อหนูด้วยเครื่องสักการะนี้

ขอبارมีเจ้าพ่อหนูคุ้มครองข้าพเจ้าทุกเมื่อเทอญ

๘) ศาลเทพารักษ์ เจ้าพ่อหอกกลาง

ศาลเทพารักษ์ เจ้าพ่อหอกกลาง ตั้งอยู่เลขที่ ๑๓๗ ถนนอัษฎางค์ แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ ลักษณะเป็นศาลเจ้าไทย

โดดเด่นด้าน ยศตำแหน่งการงาน

ประวัติความเป็นมา ย้อนกลับไปในอดีตที่ผ่านมาในการสถาปนากรุงเทพมหานครของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ปฐมบรมจักรีวงศ์นั้น พระองค์ทรงสร้างศาลหลักเมืองขึ้นเพื่อเป็นมหาราช และเพื่อความยั่งยืนของมหานครแห่งนี้ นอกจากจะสร้างศาลหลักเมืองแล้วพระองค์ ยังทรงสร้างเทวสถานอย่างอื่นอีก รวม ๕ แห่ง เพื่อเป็นที่สถิตยขององค์เทพ เทพารักษ์ผู้ดูแลพระนคร และเทวสถาน ทั้ง ๕ แห่งนั้น ประกอบด้วย ๑) พระเสื้อเมือง ๒) พระทรงเมือง ๓) พระกาฬชัยศรี ๔) เจ้าพ่อเจตคุปต์ และ ๕) เจ้าพ่อหอกกลาง เทพเทพารักษ์ ทั้ง ๕ ล้วนเป็นเทพที่สักการะของคนไทยทุกชนชั้น ในอดีตหลายครั้งหลายหนที่แม่ทัพผู้กล้าหาญ ก่อนอาสาออกไปรบกับศัตรูของบ้านเมืองได้พากันมาประกอบพิธีบูชาเทพารักษ์ ทั้ง ๕ แห่งนี้ ก่อนที่จะไปออกรบทุกคราโดยเฉพาะเทวสถานที่สถิตยของเจ้าพ่อหอกกลาง จะมีเสียงกลองดังสนั่นมิได้ขาดเลย แสดงถึงความเคารพศรัทธาของคนไทย ที่มีต่อเจ้าพ่อหอกกลางองค์นี้ ทุกครั้งที่แม่ทัพผู้กล้าหาญเข้ามาในเทวสถานแห่งนี้ ก็จะมีการกลองเพื่อเป็นการบูชาเทพารักษ์ที่สถิตอยู่ ณ ที่นั้น เทวสถานเจ้าพ่อหอกกลาง หรือที่ชาวบ้านเรียกกันง่ายๆ ว่า ศาลเจ้าพ่อหอกกลางนั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงสร้างขึ้นไว้ในบริเวณสวนเจ้าเชตุ ตัวเทวสถานเป็นสถาปัตยกรรมแบบจตุรมุข ทรงมณฑปสวยงามมาก ภายในศาลได้ประดิษฐานพระรูปเทพารักษ์ ประจำอยู่องค์หนึ่งเป็นรูปท่ายืน ยกพระหัตถ์ทั้งสองข้าง มีพญานาคครีฑที่พระหัตถ์ขวาโพลไปข้างหลัง หางนาครีฑที่พระหัตถ์ซ้าย ประทับยืนอยู่บนพระแท่นแปดเหลี่ยม นอกจากนี้ ยังมีหอกกลางสร้างขึ้นเป็นสามชั้น มีกลองประจำอยู่ ๓ ลูก แต่ละลูกล้วนมีนามที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้ ลูกที่ ๑) มีนามว่า “พระยาสุรสีห์” ลูกที่ ๒) มีนามว่า “อัคคีพินาศ” ลูกที่ ๓) มีนามว่า “พิฆาตไพร”

ในสมัยก่อนเมื่อมีงานราชพิธีสำคัญๆ ก็จะมีการอัญเชิญเทพเทวารักษ์มาร่วมบูชา อยู่ด้วยเสมอ ต่อมาในสมัยของสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ศาลเจ้าพ่อหอกลองทรุดโทรม ลงไปตามกาลเวลา พระองค์จึงทรงแก้ไขปรับปรุงศาลเทวารักษ์ เจ้าพ่อหอกลอง เปลี่ยนจากมณฑปมาเป็นพระเกี้ยว ครั้นต่อมาในรัชการที่ ๔ พระองค์ทรงมีประสงค์จะรักษาสภาพศาลนี้ให้คงอยู่ในสภาพดั้งเดิม จึงทรงเปลี่ยนจากพระเกี้ยวมาเป็นมณฑปเช่นเดิม แต่ได้ทรงแก้ไขบางส่วนให้เป็นมณฑปแบบศาลหลักเมือง ในสมัยนั้น ต่อมาในสมัยรัชการที่ ๕ ได้มีการอัญเชิญเทพเทวารักษ์คุ้มบ้าน คุ้มเมืองในสมัยนั้นทั้ง ๕ องค์ มาประดิษฐานรวมกันที่ศาลหลักเมือง เพื่อสะดวกต่อการจัดงานพิธี และการดูแลรักษาด้วย ดังนั้น ศาลเจ้าพ่อหอกลองจึงได้ถูกรื้อถอนลง และได้นำที่ดินแปลงนั้นไปทำประโยชน์ในทางราชการ เรียกว่า “สวนเจ้าเชตุ” จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๙๘ กรมการที่ดินได้ย้ายมาอยู่ ณ สวนเจ้าเชตุนี้ โดยย้ายมาจาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สวนเจ้าเชตุในสมัยนั้นก็เป็นที่ตั้งของกองพันทหารอยู่แล้วคือ ร.๑ พัน ๔ รอ. ในการย้ายกรมการที่ดินมาตั้ง ณ ที่แห่งใหม่นี้ ได้มีการพูดกันว่า สถานที่ที่กรมการรักษาดินแดนย้ายมา ตั้งนี้ คือที่ตั้งเดิม ของศาลเทวารักษ์เจ้าพ่อหอกลอง อันเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ท่านเจ้ากรมรักษาดินแดน พล.ท.ยุทธ สมบูรณ์ จึงได้มอบหมายให้ พ.ต.พัน แสงรักษ์ เป็นผู้ดำเนินการ ในการจัดสร้างศาลเจ้าพ่อหอกลองขึ้น โดยได้สร้างแบบจตุรมุข และมีมณฑปแบบของเดิม ส่วนองค์เจ้าพ่อหอกลองนั้น ไม่ได้อัญเชิญองค์เดิม มาจากศาลหลักเมือง เพราะเกรงว่าจะผิดพระราชประสงค์ขององค์ รัชการที่ ๕ จึงได้สร้างองค์เจ้าพ่อหอกลองขึ้นมาใหม่ โดยคณาจารย์ที่ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลายท่าน ช่วยตรวจดูพระรูปลักษณะของเจ้าพ่อหอกลอง พระคณาจารย์ได้เห็นพ้องต้องกันว่า ให้สร้างพระรูป เจ้าพ่อหอกลองเป็นแบบคนโบราณนุ่งผ้ากระโถนผ้าขาวม้าพาดไหล่ซ้าย นุ่งขัดสมาธิ มือทั้งสองข้างวางบนเข่า ทั้งซ้ายและขวา องค์หล่อด้วยทองเหลือง หน้าตักกว้าง ๒๙ นิ้ว ประทับนั่งบนแท่นแปดเหลี่ยม นอกจากนั้นยังได้อัญเชิญกลองโบราณในสมัยกรุงศรีอยุธยา จากวัดสุวรรณดาราราม อำเภอมือง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา มาประดิษฐานไว้ ณ ที่แห่งนี้อีกด้วย กลองใบนี้มีชื่อว่า “กลองหาญชาญชัยศึก” ครั้นเมื่อศาลเจ้าพ่อหอกลองใหม่ได้สร้างเสร็จลง ประชาชนจากทั่วทุกสารทิศก็พากันมาร่วมเฉลิมฉลอง งานที่ได้จัดขึ้นอย่างใหญ่โตมหึมา นับตั้งแต่นั้นมาศาลเจ้าพ่อหอกลองจึงกลายเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่มีประชาชนเคารพบูชากันมาโดยตลอด ตราบจนทุกวันนี้ และมักจะมีการมาแก้บนกันด้วยว่า และ ประทัด หากได้ทุกสิ่งตามที่มาขอกับเจ้าพ่อ

วิธีการไหว้ / สักการะ

ศาลเจ้าพ่อหอกลอง หรือ “ศาลพ่อปู่” ภายในกรมการรักษาดินแดนแห่งนี้ ทาง กรมการฯ จะจัดให้มีพิธีทำบุญฉลองศาลทุกปี และหากใครมีเรื่องทุกข์ร้อนด้วยโรคภัยไข้เจ็บ หรือจะบน บานในสิ่งใดก็จะไปตักกลอง ๙ ครั้งแล้วสิ่งที่ขอก็มักจะสำเร็จ ปัจจุบันมีผู้คนจากสถานที่ต่าง ๆ เดินทางมา กราบไหว้ขอโชคลาภอยู่เป็นประจำ และเมื่อมีโชคลาภ ก็จะแก้บนด้วยผลไม้ ดนตรี และละครรำ และ นับตั้งแต่นั้นมา ศาลเจ้าพ่อหอกลองจึงกลายเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่มีประชาชนเคารพบูชากันมาโดย ตลอด ตราบจนทุกวันนี้

๙) ศาลสิงห์โตทอง

ศาลสิงห์โตทอง ตั้งอยู่เลขที่ ๒ ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขต พระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ ลักษณะเป็นศาลเจ้าไทย

โดดเด่นด้าน การศึกษา / การแข่งขัน

ประวัติความเป็นมา “ศาลสิงห์โตทอง” นั้นคือรูปปั้นสิงโตเพศเมียขนาดใหญ่ซึ่ง ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์(ท่าพระจันทร์) บริเวณข้างตึกคณะเศรษฐศาสตร์โดย

มีลักษณะหันหน้าไปยังทำนน้ำศิริราช กล่าวคือ หันหน้าออกไปยังแม่น้ำเจ้าพระยาราวกับกำลังมองหาผู้เป็นที่รักของตนที่จมลงสู่แม่น้ำนั้น รูปปั้นสิงโตนี้เป็นหนึ่งใน “หินอับเฉา” หรือ “ตุ๊กตาอับเฉา” อันเป็นสินค้าจากประเทศจีนที่นำมาสู่ประเทศไทยและยังมีประโยชน์ไว้สำหรับใช้ถ่วงใต้ท้องเรือสำเภาจีนให้มีน้ำหนักพอที่จะกั้นร่องน้ำให้สามารถแล่นข้ามมหาสมุทรได้ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีตุ๊กตาอับเฉาหรือหินอับเฉานี้มาด้วยกันสองตัวเป็นคู่กันเพื่อให้เรือสำเภาเกิดความสมดุล ตามตำนานได้เล่าขานกันมาว่า ในวันหนึ่งเกิดพายุลูกใหญ่ที่บริเวณปากคลองบางกอกน้อย ส่งผลให้เรือสำเภาจีนที่เข้ามาค้าขายนั้นอับปางลง ต่อมามีความพยายามที่จะกู้สินค้าเหล่านั้นขึ้นมา จึงได้รูปปั้นสิงโตเพศเมียนี้ขึ้นมาแต่ได้มาแค่เพียงตัวเดียวเท่านั้น รูปปั้นสิงโตเพศชายที่คู่กันกลับไม่สามารถงมขึ้นมาได้หรือบ้างก็เล่าว่า การจมลงสู่ใต้ท้องน้ำของรูปปั้นสิงโตตัวผู้นั้นเกิดจากอุบัติเหตุในการขนสินค้าลงจากเรือ ซึ่งแม้จะเหลือรูปปั้นสิงโตเพศเมียเพียงตัวเดียวชาวบ้านก็ยังนำรูปปั้นนี้มาตั้งไว้ในลักษณะหันหน้าเข้าหาฝั่ง แต่ทว่าวันหนึ่งสิงโตเพศเมียนี้กลับหันหน้าออกจากฝั่งไปยังแม่น้ำ โดยไม่ว่าเรื่องเล่าใดก็ตามแต่สิ่งที่ประจักษ์ชัดแก่ผู้ที่ได้พบเห็นนางสิงโตนี้คือแบบอย่างแห่งความรักที่ซื่อสัตย์ ผู้ซึ่งมองหาและรอคอยคู่ของนางเสมอมา ไม่ว่าเวลาจะล่วงเลยไปสักเท่าใด สำหรับสิ่งของที่จะนำมาบนบานนั้น ส่วนใหญ่จะเป็น “ลูกแก้ว” เพราะท่านชอบเล่นลูกแก้ว แต่ก็ไม่ได้มีการระบุไว้ชัดเจนว่าต้องบนกี่ลูกอย่างไร ซึ่งเราจะได้เห็นว่าบริเวณศาลนั้นจะมีโหลบรรจุลูกแก้วเป็นจำนวนมากวางอยู่และที่นิยมกันคือรูปปั้นสิงโตที่จำเป็นที่จะต้องถวายเป็นคู่เสมอ ต่อมาสิ่งที่มีการนำมาบนบานคือเนื้อสด โดยเนื้อสดนี้หากนำมาแก้บนแล้ว ห้ามนำไปรับประทานเด็ดขาดเพราะจะเกิดสิ่งไม่ดีตามมาแก่ผู้นั้น ต่อมาที่นิยมบนบานคือสร้อยไข่มุกที่สวยงามและดอกไม้ผลไม้ตามลำดับ ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความศรัทธาของผู้ที่มาบนบานเสียมากกว่าว่าตั้งใจจริงเพียงใด

วิธีการไหว้ / สักการะ

สำหรับสิ่งของที่จะนำมาบนบานนั้น ส่วนใหญ่จะเป็น “ลูกแก้ว” เพราะท่านชอบเล่นลูกแก้ว แต่ก็ไม่ได้มีการระบุไว้ชัดเจนว่าต้องบนกี่ลูกอย่างไร ซึ่งเราจะได้เห็นว่าบริเวณศาลนั้นจะมีโหลบรรจุลูกแก้วเป็นจำนวนมากวางอยู่และที่นิยมกันคือรูปปั้นสิงโตที่จำเป็นที่จะต้องถวายเป็นคู่เสมอ ต่อมาสิ่งที่มีการนำมาบนบานคือเนื้อสด โดยเนื้อสดนี้หากนำมาแก้บนแล้ว ห้ามนำไปรับประทานเด็ดขาดเพราะจะเกิดสิ่งไม่ดีตามมาแก่ผู้นั้น ต่อมาที่นิยมบนบานคือสร้อยไข่มุกที่สวยงามและดอกไม้ผลไม้ตามลำดับ ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความศรัทธาของผู้ที่มาบนบานเสียมากกว่าว่าตั้งใจจริงเพียงใด

๑๐) ศาลหลักเมือง

ศาลหลักเมือง ตั้งอยู่ ถนน หลักเมือง แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ ลักษณะเป็นศาลเจ้าไทย

โดดเด่นในด้าน ขอได้ทุกเรื่อง

ประวัติความเป็นมา ศาลหลักเมือง สร้างขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๓๒๕ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีพระราชพิธียกเสาหลักเมืองขึ้น เป็นเสาไม้ชัยพฤกษ์มีไม้แก่นจันทน์ประกับนอก ยอดเสารูปบัวตูม เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๑ เมษายน ๒๓๒๕ ณ ซี่งภูมิไฉกลางพระนครใหม่ที่พระราชทานนามว่า “กรุงรัตนโกสินทร์อินทอโยธยา” หรือเรียกต่อกันมาว่า “กรุงเทพมหานคร” สถิตสถาพรเป็นมิ่งขวัญประชาชนชาวไทย จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาเสาหลักเมืองต้นใหม่แทนต้นเดิมที่ชำรุดไปตามกาลเวลา เป็นเสาไม้สักเป็นแกนอยู่ภายในประกับด้วยไม้ชัยพฤกษ์ยอดเม็ดทรงมณฑล และผูกดวงชาตาพระนครขึ้นใหม่ เพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนชาวไทยทั้งหลาย ที่อยู่ภายใต้พระบรมโพธิสมภารประสบความเจริญรุ่งเรืองวัฒนาถาวรวงยิ่งขึ้น ในปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระ

พระบรมชนกาทิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนิน ณ ศาลหลักเมือง ในพระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เพื่อเป็นสิริมงคลแก่มหานครตามโบราณราชประเพณี และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการดำเนินการปรับปรุงศาลหลักเมืองให้มีความงดงามบริบูรณ์สมกับเป็นที่สถิตแห่งองค์พระหลักเมือง และให้เชิญเสาหลักเมืองต้นเดิมไปประดิษฐานไว้คู่กับเสาหลักเมืองต้นปัจจุบัน เมื่อบูรณปฏิสังขรณ์แล้วเสร็จสมบูรณ์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีสมโภชพระหลักเมือง ณ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๙ ในการนี้ คณะกรรมการดำเนินการปรับปรุงศาลหลักเมือง ได้กราบบังคมทูลเชิญ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งขณะนั้นทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์การดำเนินงานปรับปรุงศาลหลักเมือง รวมทั้งได้สร้างศาลเทพารักษ์เพื่อเป็นที่สถิตแห่งเทพารักษ์ทั้ง ๕ ได้แก่ พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง พระกาฬไชยศรี เจ้าเจตคุปต์ และเจ้าหอกลอง และอาคารหอพระพุทธรูปขึ้นอีกด้วย ศาลหลักเมืองมีพื้นที่อยู่ในอาณาบริเวณของกระทรวงกลาโหม โดยเริ่มแรกในปี ๒๔๘๐ กระทรวงกลาโหมได้มอบหมายให้กรมเชื้อเพลิงเป็นผู้ดูแล เมื่อกรมเชื้อเพลิงถูกยุบภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ กระทรวงกลาโหมจึงมอบให้ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก เป็นผู้ดูแลตั้งแต่วันที่ ๒๔๙๑ โดยองค์การฯ ได้กำหนดให้สำนักงานกิจการศาลหลักเมือง ซึ่งเป็นหน่วยงานกิจการพิเศษขององค์การฯ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบศาลหลักเมือง รวมทั้งอาคารและบริเวณอันเป็นสถานที่สำคัญของชาติ การบูรณปฏิสังขรณ์ ดำเนินกิจการเพื่อให้บริการแก่ประชาชนผู้มาสักการะ และเก็บรักษาผลประโยชน์จากการนั้น สนับสนุนกิจการขององค์การฯ ตลอดจนร่วมสาธารณกุศลอื่น ๆ มีผู้อำนวยการสำนักงานกิจการศาลหลักเมือง เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ และผู้อำนวยการองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก เป็นประธานกรรมการ บริหารสำนักงานกิจการศาลหลักเมือง

ศาลหลักเมือง ยังมีวัดมุงงคที่จัดสร้างขึ้นเพื่อให้ประชาชนผู้มีจิตศรัทธาได้ให้เซาบูชา รวมถึงจัดให้มีการแสดงละครประจำวันและละครรำ เพื่อเป็นการถวายเป็นและความเป็นสิริมงคล

กรมศิลปากร ได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานศาลหลักเมือง เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๘ นับได้ว่าโบราณสถานแห่งนี้นอกจากจะมีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์แล้วยังเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนคนไทยทั่วไปอย่างแท้จริง

ในวันที่ ๒๑ เมษายน ของปี ถือเป็นวันสถาปนาองค์พระหลักเมือง จะจัดพิธีบวงสรวงตามประเพณีพราหมณ์

วิธีการไหว้ / สักการะ

สำหรับเครื่องไหว้สักการะศาลหลักเมือง ประกอบด้วย รูป, เทียน, ดอกไม้, ทองคำเปลว, น้ำมันตะเกียง และผ้า ๓ สี

คำกล่าวบูชาสักการะองค์พระหลักเมือง

นะโม ตัสสะ ะกะวะโต ะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ (๓ จบ)

ศรีโรเม เทพเทวานัง พระหลักเมืองเทวานัง พระภูมิเทวานัง ที่ปฐุจะบุผัง สักการะวันทัง สุขุ

พยัญชนะ สัมปันนัง สารินัง อุททะกัง วะรัง เตปิตุม เห อานุรักษ์ขันตุ อาโรชเณนะ สุขะนะจะฯ

ข้าพเจ้า...ขอถวายเครื่องสังเวย และสิ่งต่าง ๆ แด่องค์พระหลักเมือง ขอองค์พระหลักเมืองจงรับเครื่องสังเวย และสิ่งต่าง ๆ ของข้าพเจ้า ขอบารมีองค์พระหลักเมือง และเทพเทพารักษ์ ที่สถิตอยู่ ณ ที่นี้ จงบันดาลให้ข้าพเจ้าทำการสิ่งใดได้สำเร็จ สมปณิธานที่ปรารถนาทุกประการ ขอให้ข้าพเจ้าและครอบครัว บริวาร ตลอดจนญาติสนิท มิตรสหาย จงแคล้วคลาดจากภัยพิบัติทั้งปวง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และจงมีแต่ความสุขความเจริญ ตลอดกาลนานเทอญ

ขั้นตอนการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในศาลหลักเมือง กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ ๑ อาคารหอพระพุทธรูป นำดอกบัวขึ้นไปสักการะพระพุทธรูป จากนั้นทำบุญใส่บาตรพระประจำวันเกิด ซึ่งเชื่อว่าเป็นการสะเดาะเคราะห์ และช่วยหนุนดวงเสริมความมั่นคงในชีวิต นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปเสี่ยงทาย ซึ่งเชื่อกันว่ามีความศักดิ์สิทธิ์และแม่นยำ วิธีการเสี่ยงทายนั้น ให้ตั้งจิตอธิษฐานให้เป็นสมามิ กล่าวนะโม ๓ จบ ระลึกถึงคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในศาลหลักเมือง โดยยกพระเสี่ยงทาย ยกครั้งที่ ๑ ให้อธิษฐานหาเรื่องประสบความสำเร็จขอให้ยกองค์พระขึ้น ยกครั้งที่ ๒ ให้อธิษฐานเรื่องเดิม และขอให้ยกองค์พระนี้ไม่ขึ้น

ขั้นตอนที่ ๒ ศาลาจำลอง ถวายธูปและเทียน กล่าวคำอธิษฐาน เสร็จแล้วนำผ้าแพรสีทั้ง ๓ ผืน ผูกที่องค์หลักเมืองจำลองหลักใดหลักหนึ่ง และปิดทอง

ขั้นตอนที่ ๓ อาคารศาลหลักเมือง นำพวงมาลัยถวายองค์พระหลักเมือง โดยเสาหลักเมือง รัชกาลที่ ๑ มียอดเสาเป็นรูปบัวตูม ส่วนเสาหลักเมือง รัชกาลที่ ๔ ยอดเสาเป็นยอดเม็ดทรงมณฑป

ขั้นตอนที่ ๔ อาคารศาลเทพารักษ์ทั้ง ๕ นำพวงมาลัยถวายเทพารักษ์ทั้ง ๕ ประกอบด้วย พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง พระกาฬไชยศรี เจ้าเจตคุปต์ และเจ้าหอกลอง ซึ่งเทพารักษ์ทั้ง ๕ ดูแลปกป้องบ้านเมืองในด้านการเมือง การปกครอง อริราชศัตรู และเหตุเภทภัยที่เกิดขึ้นกับบ้านเมืองให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุขสงบร่มเย็น

ขั้นตอนที่ ๕ จุดเติมน้ำมันตะเกียงพระประจำวันเกิด ธรรมเนียมปฏิบัติของศาลหลักเมือง คือ ให้เติมน้ำมันตะเกียงพระประจำวันเกิดครั้งหวด เพื่อความสว่างไสวในชีวิต มีแต่ความเจริญรุ่งเรือง ส่วนที่เหลือให้นำไปเติมที่ตะเกียงสะเดาะเคราะห์ เพื่อให้สิ่งที่ไม่ดีทุกข์โศกโรคภัยออกไปจากตัวเรา การเติมน้ำมันตะเกียงพระประจำวันเกิด เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการเข้ามาสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในศาลหลักเมืองแห่งนี้

๓. สถานที่การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

๑) ศาลเจ้าไต้ฮงกง

ศาลเจ้าไต้ฮงกง ลักษณะเป็นศาลเจ้าจีน ตั้งอยู่บนถนนพลับพลาชัย บริเวณหัวมุมถนนเจ้าคำรบ บรรจบถนนพลับพลาชัย แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เปิดทุกวัน เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

โดดเด่นในด้าน สุขภาพและค้าขาย

ประวัติความเป็นมา ศาลเจ้าไต้ฮงกง หรือที่ประชาชนทั่วไปนิยมเรียกกันว่า ศาลเจ้าป่อเต็กตึ๊ง เนื่องจากเป็นศาลเจ้าที่อยู่ ภายใต้การดูแลของมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง มีประวัติความเป็นมาระบุว่า ใน พ.ศ. ๒๔๓๙ นายเบ๊ย่น (หม่าย่วน) ชาวจีนแต้จิ๋ว ได้อพยพมาจากเฉาหยาง มณฑลกว่างตง ในรัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ โดยที่บ้านเกิดของเขามีศาสนสถานของหลวงปู่ไต้ฮง หม่าย่วนจึงได้นำรูปเคารพของหลวงปู่ไต้ฮงติดตัวมาด้วย เพื่อขอให้คุ้มครอง และเมื่อเดินทางมาถึงสยามจึงได้ ตั้งรูปเคารพของท่านไว้ที่ร้านขายกระเจี๊ยบนามว่า ย่งซุ่นเฮียง เพื่อให้ชาวจีนได้กราบไหว้ ต่อมาได้อัญเชิญมาไว้ที่ด้านหลังโรงจิวเงินหนาน ถนนเจริญกรุง ระหว่างนั้นเกิดโรคหิวอดกโรคระบาดหลายคนมาขอพรหลวงปู่ให้คุ้มครองและหายป่วยในเวลาต่อมา จึงเกิดความเลื่อมใสศรัทธากันทำบุญเพื่อสนองคุณหลวงปู่ โดยการบริจาคโรงศพสำหรับศพไร้ญาติ อันเป็นที่มาของการก่อตั้งมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ในเวลาต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๔๕๒ พระอนุวัตน์ราชนิม (ยี่ก่อง หรือ ฮง เตชะวานิช) ร่วมกับพรรคพวกรวม ๑๒ คน ได้เรียไ้เงินจากพ่อค้าชาวจีน เพื่อซื้อที่ดินบริเวณพลับพลาไชยและก่อสร้างศาลเจ้าหลวงปู่

ไต้ฮงกงเป็นการถวญร พร้อมกับการจัดตั้งให้เป็นที่พักการของสมาคมปอเต็กตึงด้วย ศาลเจ้าไต้ฮงกง ตั้งอยู่บนเนื้อที่ ๓ งาน ๖๖ ตารางวา ได้รับการบูรณะซ่อมแซมครั้งใหญ่ในวาระครบ ๑๐๐ ปี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แต่ยังคงโครงสร้างสถาปัตยกรรมจีนตอนใต้ไว้คงเดิม

วิธีการไหว้ / สักการะ จุดเทียน ๑ คู่ ปักที่กระถาง และจุดธูป ๘ ดอก จุดที่ ๑ สักการะเทพยดาฟ้าดิน (ทีกง) ปักธูป ๕ ดอก จุดที่ ๒ สักการะหลวงปู่ไต้ฮง (ไต้ฮงกง) ปักธูป ๓ ดอก อาจเพิ่มดอกไม้ กระดาษไหว้ น้ำมัน ด้วยก็ได้

๒) ศาลเจ้าหน้าไ้กวนอิมเนี้ย

ศาลเจ้าหน้าไ้กวนอิมเนี้ยลักษณะเป็นศาลเจ้าจีน ถนนเจ้าคำรพ แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

โดดเด่นในด้าน ยศตำแหน่งการงาน และ คำขาย

ประวัติความเป็นมา ศาลเจ้าหน้าไ้กวนอิมเนี้ยสร้างขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๔๕ ตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๕ โดยชาวจีนฮากกา หรือจีนแคะ และมีการบูรณะในสมัยคณะกรรมการที่ ๓๔ ของสมาคม ซึ่งตรงกับ พ.ศ. ๒๕๓๗ ปัจจุบัน มีการจัดงานประจำปีของศาลเจ้า คืองานวันประสูติเจ้าแม่กวนอิมและงานเทศกาล

วิธีการไหว้ / สักการะ

จุดธูป ๙ ดอก อธิษฐานหน้าองค์เจ้าแม่ ท่องบทสวดดังนี้ นำโมไต้อื ไต้ปุย กิวไคว่ กิวหลัง กวงไต่เล่งก้า กวงสี่อิมผู้สั๊ก (กราบ) นำโมไต้อื ไต้ปุย กิวไคว่ กิวหลัง กวงไต่เล่งก้า กวงสี่อิมผู้สั๊ก (กราบ) นำโมไต้อื ไต้ปุย กิวไคว่ กิวหลัง กวงไต่เล่งก้า กวงสี่อิมผู้สั๊ก (กราบ) นำโมฮุก นำโมหวน นำโมเจ้ง นำโมกิวไคว่ กิวหลัง กวงสี่อิมผู้สั๊ก ทั้งจั๊ต โอเม เกียล้อฮวดโต เกียล้อฮวดโต เกียล้อฮวดโต ล้อเกียฮวดโต ล้อเกียฮวดโต ซาผ้อออ เทียงล้อซัง ต้อล้อซัง นั้งลี้หลัง หลังลี้ซัง เจ็กเฉียนก ใจเอียงห่วยอยู่ตั้ง นำโมม่อออปวกเยียป้อล้อบัก แล้วนำธูปไปปักที่กระถางใหญ่ด้านหน้าศาลเจ้า

๓) ศาลพ่อปู่เจ้ายี่กอฮง

ศาลพ่อปู่เจ้ายี่กอฮง ลักษณะเป็นศาลเจ้าจีน ตั้งอยู่บนชั้น ๔ ของอาคารสถานีตำรวจพลับพลาไชย ๑ ถนนพลับพลาไชย แขวงป้อมปราบ เปิดทุกวัน เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน และยศตำแหน่งการงาน

ประวัติ / ความเป็นมา ศาลเจ้าแห่งนี้เริ่มต้นมาจาก จินฮง หรือ ยี่กอฮง ประวัติของท่านมีสถานที่เกิด ๒ แห่ง ส่วนเชื่อว่าท่านเกิดในประเทศไทยมีประวัติว่า ท่านเป็นลูกคนจีนที่เกิดในประเทศไทยในช่วงปลายรัชกาลที่ ๓ บิดาคือนายเกีย แซ่แต้ กับนางเกิด ชาวไทย บิดาได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพระนคร โดยเปิดร้านค้าขายผ้าอยู่ที่หัวมุมสี่กั๊กพระยาศรี เสาชิงช้า ด้านถนนบำรุงเมือง เมื่ออายุประมาณ ๗ ขวบ บิดาและมารดาถึงแก่กรรม ญาติฝ่ายบิดาที่เป็นคนจีนจึงรับกลับไปอยู่ที่เมืองจินจนกระทั่งอายุ ๑๖ ปี จึงกลับมาเผชิญโชคยังประเทศไทยอีกครั้ง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๙ โดยอาศัยเรือเดินสมุทรและไม่ได้กลับไปประเทศจีนอีกเลย โดยได้เข้าทำงานเป็นเสมียนโรงบ่อนของพระยาภักดีภักทรการ (เล่าก๊อซัง) และเป็นสมาชิกสมาคมลับอั้งยี่ ไต้เต้าจนได้เป็นหัวหน้าของสมาคม ได้สมรสเป็นลูกเขยของคหบดีย่านตลาดสันป่าข่อย จนอายุได้ประมาณ ๓๐ ปี ยี่กอฮงได้ล่องแพนำสินค้าลงมาค้าขายอยู่แถวบริเวณหน้าจวนของท่านเจ้าคุณโชฎิกราชเศรษฐี บริเวณวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร ท่านถือเป็นผู้มีบารมี มีน้ำใจกว้างขวาง ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำชุมชนจีนในสยาม เมื่อค้าขายได้ในระดับหนึ่ง ยี่กอฮงจึงตัดสินใจมาตั้งรกรากทำการค้าอยู่ที่พระนครย่านพลับพลาไชย หน้าวัดคณิกาผลโดยถาวร ท่านได้ประกอบกิจการค้าหลายอย่าง แต่ที่ได้สร้างฐานะให้ท่านจนรุ่งเรืองก็คือ การเป็นเจ้าภาษี

โรงต้มกลั่นสุรา โรงบ่อนเบี้ย และโรงหอยกอบ โดยมิโรงหอยกอบอยู่บริเวณสามยอด ในส่วนที่เชื่อว่าท่านเกิดในประเทศจีน ยี่ก่องเป็นชาวจีนแต่จีวที่ถือกำเนิดในมณฑลกว๋างตุ้ง ใน พ.ศ. ๒๓๙๔ เมื่ออายุ ๑๖ ปี ได้เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ โดยตั้งปณิธานว่าจะประกอบอาชีพค้าขายในสยามตลอดชีวิต

ส่วนประวัติจากจีนกล่าวว่า ยี่ก่องเป็นชาวจีนแต่จีวที่ถือกำเนิดที่ปากน้ำ เมืองสมุทรปราการ ใน พ.ศ. ๒๓๙๔ ชื่อจริงคือแต่หึ่งฮึง เป็นบุตรของนายแต่ ซี่เซ็ง ชาวจีนแต่จีวจากหมู่บ้านคี่ฮึง อำเภอดี้อย มณฑลกว๋างตุ้ง ที่อพยพมาไทยพร้อมกับภรรยา ต่อมาแต่ซี่เซ็งพาบุตรและภรรยากลับบ้านเกิดแล้วกลับมาทำงานที่เมืองไทยอีกครั้ง แต่แต่ซี่เซ็งมาป่วยหนักและสิ้นชีพที่ประเทศไทยในเวลานั้น แต่หึ่งฮึงมีอายุได้เพียงเก้าขวบ แม่ของแต่หึ่งฮึงได้ย้ายไปอำเภอกะเปอร์ และแต่งงานใหม่ แต่หึ่งฮึงไม่ถูกกับพ่อเลี้ยงอย่างรุนแรง ใน พ.ศ. ๒๔๐๖ แต่หึ่งฮึงตัดสินใจหนีออกจากบ้านมาลงเรือสำเภาคือเรือที่ท่าเรือหัวเขา เพื่อเดินทางสู่ประเทศไทยในวัย ๑๓ ปี เข้ามาทำงานเป็นเด็กรับใช้อยู่แถวท่าเรือริมแม่น้ำเจ้าพระยา ย่านสำเพ็ง ต่อมาชาวจีนอำเภอก๊กเกียซื้อหลิมมั่ง เป็นหนึ่งในกบฏเมืองแมนแดนสันติ ได้พาบริวารหนีการปราบปรามมาเมืองไทย และได้ตั้งสมาคมฮึงยี่ เรียกกันว่า ตัวกอมมั่ง และได้ชักชวนแต่หึ่งฮึงซึ่งตอนนั้นมีอายุได้ ๑๖ ปีแล้ว ให้เข้าร่วมสมาคมฮึงยี่ เมื่อตัวกอมมั่งสิ้นชีพ แต่หึ่งฮึงได้ขึ้นเป็นหัวหน้าแทน แต่ไม่ยอมให้ใครเรียกตัวกอม จึงเรียกกันว่ายี่ก่อง ต่อมาได้เป็นนายอากรบ่อนเบี้ยคุมการออกหวย ก.ข. และทำการค้าหลายอย่าง โดยเฉพาะกิจการเดินเรือกลไฟจีน - สยาม ในปี พ.ศ. ๒๔๓๓ และท่านได้เลือกทำเลปลูกกุหลาบอยู่ตรงสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชยในปัจจุบัน

วิธีการไหว้ / สักการะ

(๑) ถวายกาแฟ ชา หมากพลูต่อหน้า ยี่ก่อง พร้อมกล่าวชื่อนามสกุล และกล่าวคำอธิษฐานขอถวายกาแฟและน้ำชา ขอให้ท่านเมตตาเปิดทางขุมทรัพย์การเงิน มิโชคลาภสมหวังทุกประการ

(๒) จตุรูป เทียน นารูป ๕ ดอกไหว้ฟ้าดิน ขานชื่อขอฟ้าดิน เปิดทางให้มีโชคลาภการเงิน การงาน

(๓) นารูปอีก ๙ ดอกมาไหว้ยี่ก่อง กล่าวคำบูชา ขานชื่อนามสกุล ขอพร

(๔) นารูปอีก ๒ ดอกปักในกระถางหน้าประตูฝั่งละ ๑ ดอก ข้ายและขวา

(๕) นำพวงมาลัยไปถวาย ยี่ก่อง จั๊บที่เข่าของท่านทั้ง ๒ ข้างอธิษฐาน อยาลืมกล่าวชื่อตัวเองแล้วเอ่ยขอพร

(๖) เติมน้ำมันตะเกียงฝั่งละครึ่งขวด แล้วแกะหมากพลู พร้อมกับจุดบู่หรือเทียนที่จะวางบู่หรือเทียนที่แท่นวาง บอกกล่าวว่า ยี่ก่อง ว่า ลูกนำบู่หรือเทียนมาถวาย

(๗) ตีระฆัง ๓ ครั้ง ตีกลอง ๓ ครั้ง

๔) วัดคณิกาผล

วัดคณิกาผล ลักษณะเป็นวัด ตั้งอยู่ที่ถนนพลับพลาไชย แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ตรงกันข้ามกับสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๒ อุโบสถและวิหาร เปิดทุกวัน เวลา ๐๖.๐๐ – ๑๗.๐๐ น. ศาลาเฝ้า เปิดทุกวันตลอด ๒๔ ชม.

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน และเนื้อคู่ / ความรัก

ประวัติความเป็นมา ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ หญิงนางหนึ่งชื่อ แฝง มักเรียกกันว่า ยายแฝง เป็นเจ้าสำนักโสเภณีชื่อ โรงยายแฝง อยู่ที่ตรอกเต้า ถนนเยาวราช มีศรัทธาในพุทธศาสนา จึงชวนหญิงโสเภณีในสำนักของนางเอารายได้จากการค้าประเวณีมาลงขันกัน

สร้างวัดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๖ ในงานสมโภชวัด ยายแพ่งนิมนต์ขรัวโต ซึ่งต่อมาได้สมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) มาเทศน์ฉลอง หวังจะให้เทศน์สรรเสริญคุณงามความดีของนางในครั้งนั้น ต่อที่ชุมชน แต่ขรัวโตเทศน์สั่งสอนว่า ทำบุญเอาหน้า แม้จะเป็นบุญใหญ่ ก็ได้บุญน้อย นอกจากนี้ ขรัวโต ยังว่าเงินของยายแพ่งได้มาโดยไม่บริสุทธิ์ ยายแพ่งจึงได้บุญไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยเปรียบเปรยว่า ในการที่เจ้าภาพได้จัดการทำบุญเช่นนั้น เป็นการทำบุญที่มีเบื้องหลังอยู่หลายประการ เป็นเหตุให้ เหมือนกับว่า ในเงินทำบุญหนึ่งบาทนั้น ยายแพ่งจะได้อันสงส์เพียงแค่สลึงเฟื้องเท่านั้น วัดนี้เดิมไม่ได้ตั้ง ชื่ออย่างเป็นทางการ ชาวบ้านจึงเรียกกันว่า วัดใหม่ยายแพ่ง และนับตั้งแต่สร้าง ก็ได้เปิดทำสังฆกรรม ต่อมาเป็นเวลานาน จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เสด็จสุราษฎร์สมบัติแล้ว ลูกหลานของยายแพ่งจึงบูรณะ และขอพระราชทานนามวัดจากพระมหากษัตริย์ ก็โปรดให้ว่า วัดคณิกาผล แปลว่า วัดที่สร้างขึ้นจากผลประโยชน์ของนางคณิกา คือ นางโสเภณี

วิธีการไหว้ / สักการะ

จุดที่ ๑ อุโบสถหลวงพ่อดอกคำ รูป ๓ ดอก

จุดที่ ๒ วิหารหลวงพ่อดอกคำ รูป ๓ ดอก

จุดที่ ๓ ศาลายาแพ่ง รูป ๙ ดอก พวงมาลัย ๑ พวง สร้อยไข่มุก ๑ เส้น น้ำอบ

๑ ขวด น้ำหวาน ๑ ขวด หมากพลู ๑ ชุด

๕) วัดมังกรกลาวาส (เล่งเน่ยยี่)

วัดมังกรกลาวาส (เล่งเน่ยยี่) ลักษณะเป็นวัด ตั้งอยู่บนถนนเจริญกรุง ระหว่าง ซอยเจริญกรุง ๑๙ และ ๒๑ แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เปิดทุกวัน เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

โดดเด่นในด้าน สุขภาพและ สะเดาะเคราะห์ / แก้ปิ้ง

ประวัติความเป็นมา วัดมังกรกลาวาส ปัจจุบันมีอายุ ๑๕๓ ปี สร้างขึ้นในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๔ บนเนื้อที่ ๔ ไร่ ๑๘ ตารางวา โดยพระยาโชฎีการาชเศรษฐี (เถียน) ซึ่งเป็นบุตรจีนจ้อ แซ่เหลา และสมรสกับคุณหญิงสุน และเป็นคน สกูลโชติภยเสถียร ตำแหน่งขุนนางกรมท่าซ้าย เป็นผู้บริจาคที่ดินถวายและเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง พร้อมด้วย การช่วยเหลือจากขุนนางชาวจีน พ่อค้า ประชาชน และพุทธศาสนิกชนชาวจีน ชาวไทยเชื้อสายจีน และ พุทธบริษัททั่วไป ได้ดำเนินการก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๔ ใช้ระยะเวลาในการก่อสร้างประมาณ ๔ ปี จึงแล้วเสร็จ ใช้ชื่อว่า เล่งเน่ยยี่ ซึ่งมีความหมายคือ เล่งในภาษาจีนแต่จิวแปลว่า มังกร เน่ย แปลว่า ดอกบัว และยี่แปลว่า วัด อาราม การตั้งชื่อวัดตั้งตามหลักโบราณจีนคือ การตั้งตามชัยภูมิ ฮวงจุ้ย ทำเล นั้น ๆ ซึ่งเป็นสังฆารามตามลัทธินิยายมหายานที่มีศิลปะงดงามและใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๔ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ พระอาจารย์จันทรงสมาธิวัตร (กวยหงอ) เจ้าคณะใหญ่จีนนิกายเจ้าอาวาสวัด ได้ขอพระราชทาน วัดเป็นภาษาไทยและได้รับพระราชทานนามใหม่ว่า วัดมังกรกลาวาส เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๓๐ และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๔ ที่ผ่านมามีวัดได้ทำ การบูรณปฏิสังขรณ์มาแล้วทั้งหมด ๑๔ ครั้ง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้ทำการบูรณะใหม่อีกครั้ง เนื่องจาก ปัญหาน้ำท่วมภายในวัดที่เกิดจากวัดมีพื้นที่ดินที่ต่ำกว่าถนนด้านนอกประมาณ ๑๕ ซม. พระอาจารย์จัน ทณณัติจันทพรต (เย็นจี่) เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน ได้เริ่มโครงการก่อสร้างอาคารเก็บน้ำใต้ดิน (แก้มลิง) เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมดังกล่าวอย่างถาวร

ภายในวัดมีสถาปัตยกรรมแบบจีนตอนใต้ของสกุลช่างแต้จิ๋ว ตามแบบพุทธศาสนานิกายเถรวาท โดยวางแผนแบบวัดหลวง คือมีวิหารทำวจุโลกบาลเป็นวิหารแรก ตรงกลางเป็นพระอุโบสถ ข้างหลังพระอุโบสถเป็นวิหารเทพเจ้า การสร้างใช้ไม้และอิฐเป็นวัสดุสำคัญ มีพระอาจารย์จีนวังสสมาธิวัตร (สกลเท่ง) เป็นเจ้าอาวาสองค์แรก ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่จีนนิกายรูปแรกในประเทศไทย และเป็นปฐมบูรพาจารย์รูปแรกของวัดอีกด้วย

วิธีการไหว้ / สักการะ

(๑) บริเวณอุโบสถหรือซำป้อฮุกโจ้ว ประดิษฐานพระประธาน ๓ องค์ ประกอบด้วย พระศากยมุนีพุทธเจ้า อยู่ตรงกลาง ทรงถือลูกแก้ว โดดเด่นในเรื่องหน้าที่การงาน ความสำเร็จ ครอบครัว และความสมปรารถนา พระอมิตาภะพุทธเจ้า อยู่ฝั่งซ้าย ทรงถือดอกบัว ท่านจะประทานพรให้ผู้ที่มีแต่ความสุข ความเจริญ ปราศจากความหม่นหมองในจิตใจ วิธีการขอพรคือท่อง “นำโม ออ นี ถ่อ ฮุก” ไปเรื่อย ๆ และพระไภษัชยคุรุพุทธเจ้า อยู่ฝั่งขวา หรือ เอี้ยะซือฮุก ทรงถือรัตนเจดีย์ มียาที่รักษาทุกโรค โดดเด่นในเรื่องสุขภาพ มาขอให้หายป่วย รอดพ้นจากโรคร้ายไข้เจ็บ และพระอรหันต์อยู่ฝั่งซ้ายและขวา ด้านละ ๙ รูป โดยด้านขวาจะเป็นลำดับเลขคู่ และด้านซ้ายมือจะเป็นลำดับเลขคู่

(๒) วิหารทำวจุโลกบาล ประกอบด้วย ทำวจุโลกบาลทั้ง ๔ ประกอบด้วย ทำวเสฐรรณ หรือทำวเกว เจ้าแห่งผีและยักษ์ ประจำทิศเหนือ ทำวธรรฐ มีคุณธรรมเป็นบรืวาร เป็นเจ้าประจำทิศตะวันออก ทำววิรุฬหก มีกัมภณัฏฐ์เป็นบรืวาร ประจำทิศใต้ และทำววิรุฬปักข์ มีนาคเป็นบรืวาร ประจำทิศตะวันตก

(๓) วิหารแห่งองค์ไ้ส่วยเอี้ยหรือเทพเจ้าแห่งโชคลาภ ที่ชาวจีนให้ความศรัทธา มาฝากดวง ให้เรื่องร้ายผ่อนกลายเป็นเบา และขอพรเรื่องโชคลาภ เงินทองไหลมาเทมา นิยมไหว้กันในคืนที่จะเข้าเทศกาลปีใหม่จีนหรือชิวอิก วิธีการไหว้เตรียมของไหว้ให้พร้อม เช่น ดอกไม้ ธูป เทียน กระดาษเงิน กระดาษทอง กระดาษแดง และซื้อใบฝักดวงที่วัดเล่งเน่ยยี่ (ในวัดมีจุดจำหน่ายใบฝักดวง) เขียนชื่อ - นามสกุล และวันเดือนปีเกิด ลงในใบฝักดวง และนำของแก้ขงที่เตรียมมาไปวางไว้ตามจุดต่าง ๆ ที่ทางวัดเล่งเน่ยยี่จัดเตรียมไว้ให้ จุดธูป - เทียน เพื่อไหว้ขอพรเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ย โดยท่องนะโมตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ (๓ จบ) จากนั้นสวดบทสัการะว่า โอม ชัมภาลา จาเลนโน เยโซฮา” (สวด ๓ จบ ๕ จบ ๙ จบ หรือ ๑๒ จบก็ได้) เมื่อสวดจบแล้วให้นำใบฝักดวงที่เขียนชื่อไว้เรียบร้อยแล้ว ปิดไว้ตามลำดับตั้งแต่ศีรษะจะถึงเท้า โดยให้ปิดออกนอกตัว ๑๓ ครั้ง เมื่อปิดเสร็จแล้วให้นำใบฝักดวงถวายไว้ต่อหน้าเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ย และเผากระดาษเงินกระดาษทอง (ปัจจุบันทางวัดไม่สามารถให้จุด ธูป เทียนและเผากระดาษ)

(๔) วิหารเทพวานร หรือไ้ส่วยฮุกโจ้ว หรือเทพเจ้าแห่งเจียหรือหลายคนรู้จักกันในชื่อ ซุนหงอคง หรือ พญาวานร มีความโดดเด่นกันในเรื่องปฏิกาณโไหวพริบ ความเฉลียวฉลาด รอดพ้นจากสิ่งไม่ดีและอุปสรรคที่ผ่านเข้ามา บางคนยังเชื่อว่าโดดเด่นในเรื่องการแก้กัไร เสี่ยงโชคอีกด้วย วิธีการไหว้ท่องนะโม (๓ จบ) แล้วท่อง “นะโมไ้ส่วยฮุกโจ้ว โจวซือ อะระหัง เมตตา นะชาลิตี ติลิชนะ นะโมพุทธายะ” สำหรับใครที่มีของถวายก็ไม่ต้องเปิดขวด ให้ถวายไปทั้งขวดได้เลย และงดการบนบานต่อท่าน ให้ขอพรด้วยใจที่มุ่งมั่น และอาจบอกว่าจะกินเจ เพื่อถวายเป็นบุญต่ออาตมา

(๕) วิหารพระกษิติครรภ์โพธิสัตว์ และวิหารพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ (ฉื่อปุยเกาะ)หรือคนไทยรู้จักในนามของเจ้าแม่กวนอิม พระโพธิสัตว์กวนอิม เปี่ยมไปด้วยพลังแห่งความเมตตา ขอพรอะไรก็สมปรารถนา บทสวดบูชา ว่า โอม มณี ปัท เม หุม (สวด ๙ จบ)

(๖) วิหารเทพการแพทย์ (หัวท้อปอโตย) ประดิษฐานฮั่วท้อเชียงซือกง คือ เทพเจ้าแห่งยาหรือหมอเทวดา เป็นเทพแห่งการแพทย์ที่ช่วยขจัดสิ่งไม่ดีและความเจ็บไข้ได้ป่วยออกไป มีความเชื่อกันว่าหากบ้านใดบูชาฮั่วท้อเชียงซือ ผู้ที่มีอาการเจ็บป่วยเรื้อรัง อาการก็จะทุเลาบรรเทาลง หากถึงคราต้องเสียชีวิตก็จะจากไปแบบสบาย ไม่ทรมาน ในอดีตได้มีการเอาขี้ธูปจากวัดมณฑลลาวาส หรือวัดเล่งเน่ยยี่ มาทำเป็นสูตรยาจีนเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยโดยขอพรจากเทพเจ้าฮั่วท้อเชียงซือ คนส่วนมากนิยมมาขอยาหน้ารูปจำลอง โดยการเขย่าตัวหรือเซียมซี หากตกหมายเลขใดก็จะให้ซินแสจ่ายยาตามชุดที่ตรงกับหมายเลขเซียมซีนั่น ๆ

(๗) วิหารบูรพาจารย์ (โจวซือโตย) ประดิษฐานรูปของพระอาจารย์สกลแห่ง หรือพระอาจารย์จันทสสมาธิวัตร ปฐมบูรพาจารย์ผู้ก่อตั้งวัดแห่งนี้

๖) ศาลเจ้าหลี่ตี้เมี้ยว

ศาลเจ้าหลี่ตี้เมี้ยว ลักษณะเป็นศาลเจ้าจีน แยกแปลงนาม ถนนพลับพลาไชย แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เปิดทุกวัน ๐๘.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

โดดเด่นในด้าน สุขภาพ และเนื้อคู่ / ความรัก

ประวัติความเป็นมา ศาลเจ้าแห่งนี้สร้างขึ้นเมื่อกว่า ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๔๕ ในปลายราชวงศ์ชิง โดยนายจ้อถิน แซ่ฉี ซึ่งเป็นชาวจีนแคะ ซึ่งปรากฏเรื่องราวว่าเขาได้รับสัมปทานการสร้างรถไฟสายใต้ ระหว่างการสร้างทางรถไฟ มีคนงานเจ็บป่วยจากโรคไข้ป่าจำนวนมาก นายจ้อถินจึง बनกับเทพเจ้าหลี่ตี้ให้ช่วยคุ้มครองคนงาน รวมทั้งได้ขอตำรายาการรักษาคนงานจนหาย ทำให้งานก่อสร้างรถไฟดำเนินการต่อไปได้จนเสร็จสิ้น ด้วยเหตุดังกล่าว นายจ้อถินจึงร่วมกับชาวจีนแคะคนอื่น ๆ สร้างศาลเจ้าแห่งนี้ขึ้นเพื่อประดิษฐานเทพเจ้าหลี่ตี้ อย่างไรก็ตามจากการสำรวจศาลเจ้าได้พบแต่แผ่นป้ายที่ใช้แท่นเจ้าป้ายหนึ่งมีจารึกอักษรภาษาจีนระบุ ศักราชว่า “ปีที่ ๑๐ แห่งรัชสมัยพระเจ้าเจียซิง” ซึ่งเทียบได้กับ พ.ศ. ๒๓๔๘ ในสมัยรัชกาลที่ ๑ ทำให้เกิด ข้อสันนิษฐานว่าศาลเจ้าแห่งนี้อาจมีการก่อตั้งมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ ก่อนที่จะมีการสร้างขึ้นใหม่ในที่ปัจจุบัน เมื่อสมัยรัชกาลที่ ๕ อย่างไรก็ตาม ศาลเจ้าแห่งนี้ประสบกับเหตุเพลิงไหม้และได้สร้างใหม่เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ แล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕

วิธีการไหว้ / สักการะ

สักการะองค์เทพประธาน องค์หลี่ไท่ตี้ องค์กลาง (๑ ใน ๘ เซียน) ชั้น ๒ ในศาลใหญ่
จุดที่ ๑ รูป ๓ ดอก

ชั้น ๒ ศาลใหญ่ด้านซ้ายมือ องค์พระแม่ หวังหมู่ จุดที่ ๒ รูป ๓ ดอก องค์พระโพธิสัตว์เจ้าแม่กวนอิม จุดที่ ๓ รูป ๓ ดอก องค์เทพเจ้าห่อเซียนกู จุดที่ ๔ รูป ๓ ดอก องค์เจ้าพ่อแห่งครีว จุดที่ ๕ รูป ๓ ดอก องค์เจ้าที่ แปะกง จุดที่ ๖ รูป ๕ ดอก

ชั้น ๔ บนศาลใหญ่ สักการะองค์เง็กเซียน จุดที่ ๗ รูป ๓ ดอก

ชั้นล่าง หน้าประตูศาลเจ้าด้านซ้ายมือ ศาลทิงกง จุดที่ ๘ รูป ๓ ดอก องค์พระสังฆาย จุดที่ ๙ รูป ๓ ดอก องค์เทพโชคลาภ จุดที่ ๑๐ รูป ๕ ดอก องค์พระแม่โพธิสัตว์ จุดที่ ๑๑ รูป ๓ ดอก

ชั้น ๒ องค์พระแม่เต้าบ้อ จุดที่ ๑๒ รูป ๓ ดอก องค์เจ้าพ่อกวนอู จุดที่ ๑๓ รูป ๓ ดอก องค์ให้ส่วยเอี้ย จุดที่ ๑๔ รูป ๓ ดอก

๔. สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเขตนบุรี

๑) วัดอินทารามวรวิหาร

วัดอินทารามวรวิหาร พระเจดีย์ประดิษฐานพระบรมอัฐิของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี และพระอัครมเหสีของพระองค์ ลักษณะเป็นวัด อนุสาวรีย์ ตั้งอยู่บนถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน ยศตำแหน่งการงาน สุขภาพ

ประวัติความเป็นมา วัดอินทารามวรวิหาร เชื่อว่าสร้างขึ้นมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ชื่อเดิมคือ วัดบางยี่เรือนอก ซึ่งตั้งอยู่เคียงคู่กับวัดบางยี่เรือใน หรือวัดราชคฤห์ในปัจจุบัน เดิมทีเป็นวัดราษฎร์ จนเมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงสถาปนากรุงธนบุรีขึ้นเป็นราชธานี พระองค์ทรงศรัทธาในวัดแห่งนี้มาก ได้ทรงบูรณปฏิสังขรณ์และสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวง ซึ่งในรัชสมัยของพระองค์ได้ทรงประกอบพิธีพระราชกุศลสำคัญที่วัดแห่งนี้เป็นประจำ วัดแห่งนี้ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่โดยพระยาศรีสหเทพ (ทองเพ็ง) ต้นตระกูลศรีเพ็ญ ในรัชสมัยของรัชกาลที่ ๓ โดยมีการสร้างพระอุโบสถหลังใหม่ขึ้น บูรณะของเดิม และสร้างถาวรวัตถุมากมาย รัชกาลที่ ๓ ทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระนามใหม่ว่า “วัดอินทาราม” สืบมาจนปัจจุบัน

พระเจดีย์ประดิษฐานพระบรมอัฐิของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี และพระอัครมเหสีของพระองค์ มีจุดสังเกตคือ เจดีย์ที่มียอดเป็นลักษณะบัวกลุ่มเถา ๗ ชั้น เป็นเจดีย์ที่บรรจุพระบรมอัฐิของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ส่วนเจดีย์องค์ถัดไปที่มียอดลักษณะเป็นปล้องไฉน ๑๓ ปล้อง เป็นเจดีย์ที่บรรจุพระบรมอัฐิของสมเด็จพระกรมหลวงบาทบริจา (พระนางสอน) ผู้เป็นพระอัครมเหสีของพระองค์

วิธีการไหว้ / สักการะ

เครื่องบูชา บูชาโดยจุดธูป ๑๖ ดอก เทียน ๑ คู่

ดอกไม้ : ดอกไม้บูชา อาจเป็น มาลัยดาวเรือง หรือมาลัยมะลิดาวเรือง หรือมาลัยมะลิกุหลาบ และสำหรับแก้บนให้ใช้ ดอกไม้สีแดง

อาหาร : อาหารไทยง่าย ๆ เครื่องของแห้งต่าง ๆ บางแห่งก็ว่า ทรงโปรดข้าวต้มมัดและไข่ต้ม

ผลไม้ : ผลไม้ไทย หรือผลไม้จีน หรือเครื่องเซ่นไหว้แบบจีนเต็มชุด เช่น ชาแซ เป็ด ไก่ หัวหมู และบายศรี

เครื่องดื่ม : น้ำเปล่า น้ำผลไม้ และน้ำหวาน ไม่ทรงโปรดเสวยน้ำจืด

เครื่องถวายแก้บน : ดาบไทย ครั้งละ ๒ เล่ม ปืนใหญ่จำลอง ไก่ ข้าง ม้า และทรงโปรดเสียงประทัด

คำบูชาสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ก่อนกล่าวคำบูชา “พระเจ้าตากสิน” ให้ระลึกถึงคุณ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โดยตั้งนะโม ๓ จบ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธ ธิสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธ ธิสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธ ธิสสะ

คาถาบูชาสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ปู่ตาก ตะกู อิตัล ตากสิน ราชะ โยตังอิ (๓ จบ)

- คาถาอาราธนา อัญเชิญดวงพระวิญญาณสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
โอม สิโน ราชาทะวะ ชะยะตุ ภาะวัง สัพพะศัตรุ วินาสสันติ

- คำกล่าวอาราธนาขอพร

โอม นะโม มหาตากสินโน มหาพุทโธ ราชชะสีโห นะโม พุทธายะ มะอะอุ อีสะ
วาสุ สุสะวาอิ อิติถิถุอิ อิติถิถุอิ พุทธะอะระหัง พุทธังปะสิทธิเต (เม)
ธัมมังปะสิทธิเต (เม) สังฆังปะสิทธิเต (เม) มหาเทวัง ปะสิทธิเต (เม) อีเร
อีเร ครู ครู หุ หุ สวาหายะฯ

หากสวดให้ผู้อื่นใช้คำว่า “เต” ที่แปลว่า ท่าน แต่หากสวดให้ตัวเองใช้คำว่า
“เม” ที่แปลว่า ข้าพเจ้า

- คำถวายเครื่องสักการะ

โอม สิโน ราชาทะวะ นะมามิหัง

- พระคาถาให้โชคลาภ

(ตั้งนะโม ๓ จบ)

นะชาลิตี มะหาลาโก ลาโก มหาโชค มหาลาภ

- คำกล่าวอธิษฐานขอพร

ข้าพเจ้า (บอกชื่อ.....นามสกุล.....ที่อยู่.....) กราบขออาราธนา พระบารมี

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระมหากษัตริย์แห่งกรุงธนบุรี จงดลบันดาลให้ข้าพเจ้า ปลอดภัย ปลอดภัย
พ้นจากความทุกข์ทั้งหลาย การประกอบอาชีพประสบความสำเร็จ รุ่งเรืองก้าวหน้า ตลอดไป ขอให้
ข้าพเจ้าและครอบครัวปลอดภัยจากภยันตรายทั้งปวง เป็นผู้ชนะต่ออุปสรรคและศัตรูหมู่มารทั้งหลาย
สมบุญพร้อมด้วยอำนาจและเดชสมบัติ ธนสารสมบัติและบริวารสมบัติ ขอให้ข้าพเจ้าและ
ครอบครัวหายจากโรคภัยไข้เจ็บ สรรพเคราะห์ทั้งหลายในกายของข้าพเจ้า จงหายไปสิ้นทั้งหมด
ประสบความสำเร็จ ความเจริญ ความสำเร็จ สมบูรณ์พูนสุข ตามที่ข้าพเจ้าปรารถนาทุกประการเทอญ
(เสร็จแล้วตั้งจิตอธิษฐานขอพรได้ตามต้องการ)

๒) วัดราชคฤห์

วัดราชคฤห์ (พระนอนหงาย) ลักษณะเป็นวัด ตั้งอยู่บนถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ
เขตธนบุรี กรุงเทพฯ

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน ยศตำแหน่งการงาน สุขภาพ และขอบุตร
ธิดา

ประวัติความเป็นมา เดิมชื่อ วัดวังน้ำวน เพราะวัดตั้งอยู่ติดคลองน้ำ ๒ สาย คือ
คลองบางกอกใหญ่ คลองบางน้ำชน และ คลองท่าพระ มักเกิดน้ำท่วมวนเวียนเป็นวังวน เป็นวัดโบราณ
สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย มีชาวมอญอพยพโดยทางเรือจากกาญจนบุรีมาอาศัยอยู่ริมคลอง
บางกอกใหญ่ มีนายกองชาติรามัญ (มอญ) เป็นประธานสร้างวัดอยู่ใกล้กัน ๓ วัด ตามตำบล วัดนี้ตั้งอยู่
ทางเหนือใกล้จึงเรียกว่า วัดบางยี่เรือเหนือ (วัดราชคฤห์) วัดบางยี่เรือกลาง (วัดจันทารามวรวิหาร)
วัดบางยี่เรือใต้ (วัดอินทาราม) แต่ชาวบ้านเรียกกันติดปากว่า วัดมอญ สันนิษฐานว่าคนมอญช่วยกันสร้าง
และพระมอญอยู่จำพรรษาประจำอยู่วัดนี้มาก จึงเรียกชื่อว่าวัดมอญ

ในสมัยรัชกาลที่ ๑ ทรงมีพระกระแสรับสั่งให้ เจ้าพระยาพระคลัง (หน) ไปบูรณปฏิสังขรณ์วัดอีกครั้งหนึ่ง แล้วทรงสถาปนาขึ้นเป็นวัดพระอารามหลวงชื่อว่า วัดราชคฤห์ ขนิษฐวิหาร ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๓ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร ได้บูรณปฏิสังขรณ์วัดขึ้นใหม่ เช่นสร้างพระอุโบสถหลังใหม่ขึ้น ส่วนพระอุโบสถหลังเก่าใช้เป็นวิหารใหญ่ ได้บูรณปฏิสังขรณ์กุชฌายา ซึ่งบรรจุพระบรมธาตุกับสร้างมณฑปขึ้นบนยอดเขามอซึ่งเป็นลาน พุทธศาสนิกชนได้มากราบนมัสการพระบรมธาตุที่บรรจุไว้ พระพุทธรูปปางถวายพระเพลิง หรือพระนอนหงายมีพระพุทธรูปที่มีลักษณะพิเศษองค์หนึ่งเป็นพระพุทธรูปปางถวายพระเพลิง หรือพระนอนหงาย ซึ่งมีอายุเก่าแก่ นับตั้งแต่รัชสมัยของพระเจ้าเอกาทศรถ ซึ่งปัจจุบันก็ยังมีความสมบูรณ์อย่างมาก ในหนังสือประวัติวัดราชคฤห์วิหาร พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้ให้ข้อมูลประวัติพระนอนหงายในสมัยกรุงธนบุรีเพิ่มเติมว่า “พระยาพิชัยดาบหักได้บูรณปฏิสังขรณ์วิหารเล็กแล้ว จากนั้นก็บูรณปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปปางถวายพระเพลิง (พระนอนหงาย) เพื่อเป็นการบำเพ็ญบุญอุทิศกุศลให้แก่เพื่อนทหารที่เป็นข้าศึกและชาวบ้านที่ล้มตายเป็นจำนวนมาก เพราะตนเป็นต้นเหตุเป็นเหมือนการชดใช้ถ้ายกรรมที่ตนได้ฆ่าคนตายไป ดังนั้นชาวบ้านจึงนิยมมากราบไหว้ขอถ้ายกรรมและขอพร เพื่อให้ประสบความสำเร็จ มีโชคมีลาภ เป็นการแก้ร้ายให้กลับกลายเป็นดีกันเป็นจำนวนมาก” ประวัติของวัดราชคฤห์มีอยู่หลายสำนวน และพระยาพิชัยดาบหักก็มักจะมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องราวเหล่านี้อยู่ด้วย แต่จากที่ ศักดิ์ ทองทราย ไปค้นหาข้อมูลมาทั้งหนังสือศิลปวัฒนธรรมไทย เล่ม ๔ วัดสำคัญกรุงรัตนโกสินทร์ โดยกรมศิลปากร พ.ศ. ๒๕๒๕ และหนังสือประวัติวัดราชคฤห์ โดยราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ ระบุเพียงว่า “ต่อมาในสมัยกรุงธนบุรี คงมีการบูรณปฏิสังขรณ์วัด เพราะเชื่อว่าพระยาพิชัยดาบหัก แม่ทัพสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีเป็นผู้สร้างพระอุโบสถ ซึ่งปัจจุบันคือพระวิหารใหญ่ และพระปรารภด้านหน้าพระวิหารใหญ่”

ขณะที่ สุรินทร์ มุขศรี ได้ตั้งข้อสังเกตว่า “เรื่องของพระยาพิชัยมีข้อน่าสังเกตคือหากพระยาพิชัยเป็นผู้สร้างโบสถ์ที่วัดนี้ท่านควรจะสร้างขึ้นช่วงใด เนื่องจากดูตามประวัติแล้วพระยาพิชัยมีเวลาใช้ชีวิตอยู่ที่กรุงธนบุรีน้อยมากเพราะต้องออกจากสงครามตลอด ครั้นปี ๒๓๑๒ ได้ขึ้นไปเป็นผู้สำเร็จราชการเมืองพิชัย เพื่อคุมกำลังป้องกันพม่าอยู่ทางหัวเมืองเหนือ จนเสร็จศึกที่เมืองเชียงใหม่ในปี ๒๓๑๗ พระยาพิชัยจึงมีโอกาสตามเสด็จลงมากรุงธนบุรีอีกครั้ง แต่อยู่ได้ไม่ถึงปี อะแซห่อนก็ยกมาล้อมเมืองพิชัยเสียแล้ว พระยาพิชัยขึ้นไปรบพร้อมกับทัพหลวง และหลังศึกคราวนี้ท่านรักษาการอยู่ที่เมืองพิชัยจนสิ้นรัชกาลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี”

พระพุทธรูปปางนอนหงาย หรือที่ชาวบ้าน เรียกกันติดปากว่า “หลวงพ่อนอนหงาย” ประดิษฐานอยู่ภายในวิหารเล็กนับเป็นพระปางถวายพระเพลิงโดยที่เบื้องปลายพระบาทนั้นมีพระสาวกกล่าวคือ พระมหากัสสปะนั่งประนมมือโดยในพุทธประวัติมีกล่าวไว้ว่า หลังจากพระพุทธเจ้าดับขันธปรินิพพานแล้วได้นำผ้าใหม่ซับด้วยสาลี ห่อด้วยผ้าห้ารอยคู่แล้วเชิญพระพุทธสรีระลงประดิษฐานในรางเหล็กที่ใส่น้ำมัน ปิดครอบด้วยฝารางเหล็กแล้วนำไปตั้งพระพุทธสรีระ โดยลักษณะนอนหงายไว้บนจิตกาธารหรือเชิงตะกอนที่ทำด้วยไม้หอมล้วน ๆ ที่มกุฏพันธเจดีย์ เมืองกุสินาราเพื่อทำมาปนกิจถวายพระเพลิงแล้ว จึงได้ทำการประชุมพระเพลิงแต่ปรากฏว่าไฟไม่ติดจนต้องรอให้พระมหากัสสปเถระเดินทางมาถึงและได้กราบพระพุทธสรีระพอพระมหากัสสปเถระกราบครบ ๓ ครั้ง ปรากฏว่าไฟติดขึ้นมาอย่างน่าอัศจรรย์ จึงเรียกปางนี้ว่า “ปางถวายพระเพลิง”

วิธีการไหว้ / สักการะ

หากมีแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์เป็นภาษาอังกฤษ/ภาษาจีน ให้ถ่ายรูปไว้ด้วย

สักการะด้วย ธูป ๓ ดอก ๑ คู่

การสักการบูชา ผู้หญิงพระบาทซ้าย ผู้ชายพระบาทขวา

สิ่งของที่นำมาถวายหลวงพ่อสุขสabayเมื่อขอพรสิ่งนั้นสำเร็จ

- ผ้าห่ม จำนวนขึ้นอยู่กับสัจจะวาจาที่ให้ไว้กับหลวงพ่

๓) พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (วงเวียนใหญ่)

พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชที่วงเวียนใหญ่ ลักษณะเป็นอนุสาวรีย์ ตั้งอยู่บนถนนประชาธิปไตย เขตธนบุรี กรุงเทพฯ

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน การศึกษา / การแข่งขัน และยศตำแหน่ง การงาน

ประวัติความเป็นมา รัฐบาลไทยประกาศให้วันที่ ๒๘ ธันวาคมของทุกปี ซึ่งตรงกับวันที่พระองค์ทรงปราบดาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์ เป็น “วันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช” นอกจากนั้นคณะรัฐมนตรียังมีมติให้ถวายพระราชสมัญญานามว่า “สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช” นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้บันทึกไว้ว่าพระองค์ทรงเป็นวีรกษัตริย์ของชาติไทยที่ประชาชนรู้จักดีที่สุด และมีศาลเทพารักษ์และพระบรมราชานุสาวรีย์ถวายแด่พระองค์มากกว่าอดีตพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์ใด

รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม พร้อมทั้งเหล่าพสกนิกรชาวไทย ได้พร้อมใจกันสร้างพระราชอนุสาวรีย์ประดิษฐาน ณ วงเวียนใหญ่ ฝั่งธนบุรี ซึ่งศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ศิลปินแห่งชาติ ประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากรขณะนั้น เป็นผู้ออกแบบ ทางราชการได้ประกอบพระราชพิธีเปิดและถวายบังคมพระบรมราชอนุสาวรีย์ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๗ และต่อมาวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๗ จึงมีรัฐพิธีเปิดเป็นทางการอีกครั้งหนึ่ง โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินทรงวางพวงมาลา ถวายราชสักการะ ต่อมาทางราชการกำหนดให้วันที่ ๒๘ ธันวาคม เป็นวันถวายบังคมพระบรมราชอนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเช่นกัน อนุสาวรีย์ดังกล่าวเป็นรูปพระองค์ท่าพระแสงดาบในพระหัตถ์ขวา วัดความสูงจากดินมาทรงถึงยอดพระมาลาได้ประมาณ ๙ เมตร ตั้งอยู่บนฐานคอนกรีตเสริมขนาด ๘.๙๐ x ๑.๘๐ x ๓.๙๐ เมตร

ธนาคารแห่งประเทศไทยออกธนบัตรชุดที่ ๑๒ เรียก ธนบัตรชุดมหาราช โดยพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชในสวนสาธารณะทุ่งนาเซย จังหวัดจันทบุรี ปรากฏอยู่หลังธนบัตรมูลค่า ๒๐ บาทที่ออกเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๔ สกุล ณ นคร สืบเชื้อสายชายสายตรงจากสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี

สุสานบรรจุฉลองพระองค์ของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีและพระบรมวงศานุวงศ์ ตั้งอยู่ในอำเภอเชิงไห่ มณฑลทวายตั้งในประเทศจีนใน พ.ศ. ๒๔๖๔ เชื่อกันว่าผู้สืบเชื้อสายของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีส่งฉลองพระองค์นี้ให้ไปฝังตามธรรมเนียมจีน ซึ่งสนับสนุนการอ้างว่าที่แห่งนี้เป็นบ้านเกิดของพระบรมราชชนก

วิธีการไหว้ / สักการะ

เครื่องบูชา บูชาโดยจุดธูป ๑๖ ดอก เทียน ๑ คู่

ดอกไม้ : ดอกไม้บูชา อาจเป็น มาลัยดาวเรือง หรือมาลัยมะลิดาวเรือง หรือมาลัยมะลิกุหลาบ และสำหรับแก้บนให้ใช้ ดอกไม้สีแดง

อาหาร : อาหารไทยง่ายๆ เครื่องของแห้งต่าง ๆ บางแห่งก็ว่า ทรงโปรด ข้าวต้มมัดและไข่ต้ม

ผลไม้ : ผลไม้ไทย หรือผลไม้จีน หรือเครื่องเซ่นไหว้แบบจีนเต็มชุด เช่น ชาแซ เป็ด ไก่ หัวหมู และบายศรี

เครื่องดื่ม : น้ำเปล่า น้ำผลไม้ และน้ำหวาน ไม่ทรงโปรดเสวยน้ำจืด

เครื่องถวายแก่น : ดาบไทย ครั่งละ ๒ เล่ม ปืนใหญ่จำลอง ไก่ ช้าง ม้า และ
ทรงโปรดเสวยประทัด

- คำบูชาสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
ก่อนกล่าวคำบูชา “พระเจ้าตากสิน” ให้ระลึกถึงคุณ พระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์ โดยตั้งนะโม ๓ จบ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธ ธิสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธ ธิสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธ ธิสสะ
- คาถาบูชาสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
- ปู่ตาก ตะกู อิตัล ตากสิน ราชะ โยตั้งอิ (๓ จบ)
- คาถาอาราธนา อัญเชิญดวงพระวิญญาณสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
- โอม สีโน ราชาทะวะ ชะยะตุ ภะวัง สัพพะศัตรุ วินาสันติ
- คำกล่าวอาราธนาขอพร
- โอม นะโม มหาตากสินโน มหาพุทธโธ ราชะสีโห นะโม พุทธายะ มะอะอุ อี
สะวาสุ สุสะวาอิ อิติถุติ อิติถุติ อิติถุติ พุทธะอะระหัง พุทธังปะสิทธิเต (เม)
ธัมมังปะสิทธิเต (เม) สังฆังปะสิทธิเต (เม) มหาเทวัง ปะสิทธิเต (เม)
อิเร อิเร คุรุ คุรุ หุรุ หุรุ สวาหายะฯ
- หากสวดให้ผู้อื่นใช้คำว่า “เต” ที่แปลว่า ท่าน แต่หากสวดให้ตัวเองใช้คำว่า
“เม” ที่แปลว่า ข้าพเจ้า
- คำถวายเครื่องสักการะ
- โอม สีโน ราชาทะวะ นะมามิหัง
- พระคาถาให้โชคลาภ
- (ตั้งนะโม ๓ จบ)
- นะชาลิติ มะหาลาโก ลาโก มหาโชค มหาลาภ
- คำกล่าวอธิษฐานขอพร

ข้าพเจ้า (บอกชื่อ.....นามสกุล.....ที่อยู่.....) กราบขออาราธนา พระบารมี
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระมหากษัตริย์แห่งกรุงธนบุรี จงดลบันดาลให้ข้าพเจ้า ปลอดภัย ปลอดภัย
พ้นจากความทุกข์ทั้งหลาย การประกอบอาชีพประสบความสำเร็จ รุ่งเรือง ก้าวหน้าตลอดไป ขอให้
ข้าพเจ้าและครอบครัวปลอดภัยจากราชภัยทั้งปวง เป็นผู้ชนะต่ออุปสรรคและศัตรูหมู่มารทั้งหลาย
สมบูรณ์พร้อมด้วยอำนาจและเดชสมบัติ ธนสารสมบัติและบริวารสมบัติ ขอให้ข้าพเจ้าและ
ครอบครัวหายจากโรคภัยไข้เจ็บ สรรพเคราะห์ทั้งหลายในกายของข้าพเจ้า จงหายไปสิ้นทั้งหมด
ประสบความสำเร็จ ความเจริญ ความสำเร็จ สมบูรณ์พูนสุข ตามที่ข้าพเจ้าปรารถนาทุกประการเทอญ
(เสร็จแล้วตั้งจิตอธิษฐานขอพรได้ตามต้องการ)

๔) วัดวรามาตยภัณฑสาราราม หรือวัดขุนจันทร์ (พระราหู)

วัดวรามาตยภัณฑสาราราม หรือวัดขุนจันทร์ (พระราหู) ลักษณะเป็นวัด ตั้งอยู่
ที่ ๑๑๔๔ ซอยเทอดไท ๒๘ แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี กรุงเทพฯ

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน และสะเดาะเคราะห์ / แก้ปีชง

ประวัติความเป็นมา วัดวราฆาตยภณสธาราราม หรือ วัดขุนจันทร์สร้างขึ้นประมาณปี พ.ศ. ๒๓๘๐ โดยพระยามหาอำมาตยาธิบดี (ป้อม อมาตยกุล) โดยตั้งชื่อวัดว่า “วัดขุนจันทร์” เพราะผู้สร้างวัดได้รับชัยชนะจากศึกที่เวียงจันทร์ โดยสร้างหลังเสร็จศึกประมาณ ๑๐ ปี ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ท้าวภณสธารานุรักษ์ (วรรณ) ธิดาคนเล็กของพระยาอำมาตย์ (ป้อม) บูรณปฏิสังขรณ์วัด แล้วขอพระราชทานชื่อวัดใหม่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานชื่อวัดว่า “วัดวราฆาตยภณสธาราราม” เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๖

สภาพวัดในอดีต ไม่ทราบแน่ชัดเรื่องเนื้อที่วัด ทราบแต่เพียงว่า หน้าวัดหันลงสู่คลองบางหลวง หลังวัดเป็นสวนผลไม้ (ถนนเทอดไทในปัจจุบัน) และหลังวัดอีกส่วนหนึ่งเป็นป่าช้าฝั่งศพ วัดได้เป็นที่อยู่ของข้าทาสบริวารซึ่งเป็นเชลยศึกได้พักอาศัย วัดนี้ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาประมาณ พ.ศ. ๒๔๔๐

วิธีการไหว้ / สักการะ

ของไหว้พระราหู

ดาวราหูมี เลข ๘ เป็นสัญลักษณ์ และมีกำลังเท่ากับ ๑๒ ดังนั้นสามารถจัดของไหว้ ๘ หรือ ๑๒ อย่างแล้วแต่ศรัทธา ของไหว้ควรประกอบไปด้วย

- (๑) ไก่ดำต้ม
- (๒) ปลาตุ๋นย่าง
- (๓) เหล้าดำ
- (๔) กาแฟดำ
- (๕) เนื้อม้า
- (๖) น้ำไค้ (หรือน้ำอืดลม / น้ำหวานที่เป็นสีดำ)
- (๗) ชุปไก่
- (๘) งาดำ
- (๙) ถั่วดำ
- (๑๐) ข้าวเหนียวดำ
- (๑๑) สาหร่ายดำ
- (๑๒) ไข่เยี่ยวม้า

หรือ หากไม่มีเวลาจะหาซื้อของไหว้แบบง่าย ๆ ตามร้านสะดวกซื้อทั่วไปได้ อาทิ สาหร่ายดำ น้ำอืดลมสีดำ กาแฟดำ ชาดำ ซ็อกโกแลต ชุปไก่สีกัด ลูกอมสีดำ คุกกี้ เป็นต้น

ขั้นตอนการไหว้พระราหู

ทิศในการไหว้ ให้หันหน้าไปทาง ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และ ควรไหว้กลางแจ้ง ตั้งนะโม ๓ จบ ตามด้วยบทสวด ดังนี้

ตั้งนะโม ๓ จบ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธ ธิสสะ (๓ ครั้ง)

บทสวดคาถาบูชาพระราหู

กินนุ สันตะระมานโน วะราหู สุริยัง ปะมัญจะสัสสังวิคคะรูปุ อาคัมมะกินนุ ภิโต
 วะ ติฏฐะสตีตตะธา เม ณะเล มุทธา ชีวันโต นะ สุขัง ละเภพุทตะคาถาภิคีโตมहि โน เจ มุญเญยะ
 สุริยันติกินนุ สันตะระมานโน วะราหู จันทั้ง ปะมัญจะสัสสังวิคคะรูปุ อาคัมมะ กินนุ ภิโต วะ ติฏฐะสตี
 ตตะธา เม ณะเล มุทธา ชีวันโต นะ สุขัง ละเภพุทตะคาถาภิคีโตมहि โน เจ มุญเญยะ จันทิมันติ

พระคาถาสूरียะบัพพา

กุสเสโตมะมะ กุสเสโตโต ลาลามมะมะโตลาโม โทลาโมมะมะ โทลาโมมะมะโกลา
โมตัง เหกุติมะมะ เหกุติฯ พระคาถาจันทบัพพา ยัตถะตังมะมะ ตังถะยะ ตะวะตังมะมะตัง ะติตัง เสกา
มะมะกาเสตัง กาทิยังมะมะ ยะติกาฯ

กล่าวคำถวายเครื่องสังเวย คำถวายเครื่องสังเวยพระราหู

นะโมเม พระราหูเทวานัง ธูปะทีปะ จะบุปผังสักการะวันทะนัง สุปะพะยัญชะ
นะสัมปันนัง โภชะ นานังสาสินัง สะปะริวารัง อุทะกังวะรังอาคัจฉันตุ ปะริภุญชันตุ สัพพะทาหิตายะ
สุขายะ พระราหูเทวามะหิทธิกา เตปิ อัมเหอะนุรัก ชันตุ อาโรคะเยนะ สุขะมะจะฯ

คาถาบูชาพระราหู (สวด ๑๒ จบ)

คะ พุท ปัน พุ อัม ะคะ

ข้าพเจ้า (ชื่อนามสกุล) ขอบูชาพระราหูด้วยของดำ (๘ หรือ ๑๒) อย่าง ขอให้
อิทธิพลของดาวราหูจงส่งผลดีแก่ดวงชะตาของข้าพเจ้า ขอให้ได้พบเจอแต่กัลยาณมิตรที่ดี ขอให้มีความสุข
สุขภาพที่แข็งแรงปราศจากโรคร้ายใด ๆ ขอให้เกิดความสุขในครอบครัว ขอให้ดาวราหูประทานพรโชค
ลาภและความสำเร็จแก่ข้าพเจ้าด้วยเทอญ (อธิษฐานเรื่องอื่น ๆ ได้ตามปรารถนา)

การลาของไหว้และการทำบุญเสริมสิริมงคล

เมื่อธูปใกล้หมดควรลาของไหว้แล้วนำมารับประทานเพื่อความเป็นสิริมงคล
และก่อนรับประทานของไหว้แต่ละอย่างควรท่องคาถา “คะ พุท ปัน พุ อัม ะคะ”

ที่วัดขุนจันทร์จะทำพิธีสวดมนต์ทำสมาธิโดยพระสงฆ์ ๑๒ รูป เพื่อส่งพระราหู
เป็นประจำทุกวันพุธสุดท้ายของเดือนพร้อมจะมีพิธีบวงสรวงพระราหูด้วย กล้วยไข่ดัดต่อสอภาม
ที่วัด

วัดถุมงคล พระราหูกระลาตาเดียวรูปหยดน้ำแคะสลัก

๕) วัดกัลยาณมิตรรวมหาวีหาร (พระพุทธรูปไตรรัตน์นายก : หลวงพ่อชำปอกง หลวง
พ่อโต)

พระพุทธรูปไตรรัตน์นายก (หลวงพ่อชำปอกง หลวงพ่อโต) วัดกัลยาณมิตรรวมหาวีหาร
ลักษณะเป็นวัด ตั้งอยู่ที่ ๓๗๑ ซอยอรุณอมรินทร์ ๖ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน

ประวัติความเป็นมา วัดกัลยาณมิตรรวมหาวีหาร สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๓
โดย เจ้าพระยานิกรบดินทร์มหินทรมหากัลยาณมิตร (โต) ในพ.ศ. ๒๓๖๘ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า
เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ จึงพระราชทานนามว่า วัดกัลยาณมิตร ภายในวิหารมีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ ชื่อ
พระพุทธรูปไตรรัตน์นายก หรือ หลวงพ่อโต ประดิษฐานอยู่ เนื่องจากพระองค์มีพระประสงค์อยากให้วัดนี้
คล้ายกับกรุงเก่า ที่มีพระโตอยู่นอกกำแพงเมืองอย่าง วัดพนัญเชิง ที่กรุงศรีอยุธยา หลวงพ่อชำปอกงเป็น
สำเนียงการเรียกของคนจีน หรือในนามเดิมคือพระพุทธรูปไตรรัตน์นายก เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยองค์ใหญ่
ประดิษฐานอยู่ในอุโบสถของวัดกัลยาณมิตรรวมหาวีหาร ทั้งองค์พระพุทธรูปเป็นสีทองเหลืองอร่าม ผู้คนมัก
นิยมมาไหว้ขอพระเรื่องโชคลาภ การเงิน การค้าขายให้มีเงินทองไหลมาเทมาแบบไม่ขาดมือ ซึ่งด้านหน้า
ของพระพุทธรูปชำปอกง จะมีกำแพงโบราณ”กำแพง” หรือ หีบสมบัติ ของเจ้าพระยานิกรบดินทร์ (เจ้าสัว
โต) ตั้งอยู่ด้านหน้า ประชาชนที่มากกราบไหว้จึงนิยมหยอดเหรียญและขอพร เพราะเชื่อกันว่าจะทำให้
ประสบความสำเร็จในการค้าขาย มีความมั่งคั่งร่ำรวย เงินทองไหลมาเทมา โชคลาภมา

วิธีการไหว้ / สักการะ สักการะด้วย รูป ๓ ดอก เทียนสีแดง ๑ คู่
 จุดที่ ๑ ให้เริ่มจากการไหว้ฟาดิน เพื่อเปิดฟ้าให้รับคำขอพร
 จุดที่ ๒ ให้ไปไหว้หลวงพ่อบ้างในวิหารหลวง เพื่อขอในสิ่งที่ปรารถนา
 จุดที่ ๓ ให้ออกมาไหว้หลวงพ่อบ้างนอกองค์จำลอง ด้านนอกวิหารหลวงอีกครั้ง
 เพื่อย้ำการขอพร

จุดที่ ๔ ให้ไหว้พระพุทธรูปสังกัจจายน์
 จุดที่ ๕ ปิดจบด้วยการไหว้หลวงพ่อบ้างนอกองค์จำลอง อีกครั้งเป็นอันเสร็จพิธี
 คาถาบูชาพระพุทธรูปรัตนนายก (หลวงพ่โต ขำปอง) วัดกัลยาณมิตร
 วรวิหาร

นะโม ตรัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธ ตรัสสะ
 นะโม ตรัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธ ตรัสสะ
 นะโม ตรัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธ
 ตรัสสะโยโส มังคะละสัมพุท โธ ตีระตะนนะนายะ เกวฬะโยกัลยาณะมิตตะอารา
 เม วิหาเร สุปะติฏฐิตะติเยนะ มะหารัญญา จักกิวังสัสสะ การิโตตัง โข มังคะ
 ละสัมพุทัง นะมามิ สิริสา อะหังนะมะการานุกาเวนะ นะมะการัสสะ เตชะสา
 สะมิทธิ เม จะ สัพพัตถะ สะมิทธิ เม จะ สัพโสสะมิทธิ เม จะ สัพพัตถุ สะมิทธิ
 เม จะ สัพพะทาสดุขทุกวัน เกิดสิริมงคลในชีวิต มีมิตรไมตรีที่ดีมีศรีสุข
 สุขภาพแข็งแรง เดินทางปลอดภัย ได้ลาภตลอดปี
 สิ่งของที่นำมาถวายหลวงพ่อบ้างใน หรือหลวงพ่โตเมื่อขอพรสิ่งนั้นสำเร็จ
 ได้แก่ ข้าวสารทุกชนิด จำนวนขึ้นอยู่กับสัจจะวาจาที่ให้ไว้กับหลวงพ่

๖) ศาลเจ้าเกียนอันเกง หรือ ศาลเจ้ากวนอันเก้ง
 ศาลเจ้าเกียนอันเกง หรือ ศาลเจ้ากวนอันเก้ง ลักษณะเป็นศาลเจ้าจีน ตั้งอยู่ที่
 ชุมชนกุฎีจีน แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ

โดดเด่นในด้าน สุขภาพ โชคลาภ / การเงินและยศตำแหน่งการงาน
 ประวัติความเป็นมา ศาลเจ้าเกียนอันเกง หรือ ศาลเจ้ากวนอันเก้ง (ตัวเต็ม :
建安宮) เป็นศาลเจ้าเจ้าแม่กวนอิมของกลุ่มชาวจีนฮกเกี้ยน ตั้งอยู่ในย่านชุมชนกุฎีจีน แขวงวัด
 กัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ศาลแห่งนี้ตั้งอยู่ระหว่างวัดกัลยาณมิตรรวมหาวิหารและวัดช่างตาก
 รूस ศาลเจ้าได้สร้างขึ้นในปีใดไม่เป็นที่ทราบแน่ชัด แต่กล่าวกันว่าชาวจีนฮกเกี้ยนที่ตามเสด็จพระเจ้าตาก
 สีนมหาราชเป็นผู้สร้างขึ้น เดิมศาลเจ้าแห่งนี้มีจำนวน ๒ หลังซึ่งติดกัน คือ ศาลเจ้าโจวซือกง และ ศาล
 เจ้ากวนอู จนในเวลาต่อศาลเจ้าก็ทรุดโทรมลงไปมาก ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มี
 ชาวจีนฮกเกี้ยนกลุ่มหนึ่งได้เข้ามาซื้อศาลทั้ง ๒ ลง แล้วสร้างใหม่จนแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๓๙๑ และดำรง
 สภาพเดิมมาจนถึงปัจจุบัน เดิมทั้ง ๒ ศาล ประดิษฐาน เจ้าพ่อโจวซือกง และ เจ้าพ่อกวนอู ตามชื่อศาลเจ้า
 แต่ภายหลังซื้อศาลเจ้าแล้วสร้างใหม่เพียงหลังเดียวทำให้องค์ประธานทั้ง ๒ ได้ถูกย้ายไปด้วยซึ่งไม่
 ปรากฏว่าเป็นที่ใด ปัจจุบันศาลเจ้ามีเจ้าแม่กวนอิม เป็นองค์ประธานหลัก

ศาลเจ้าเกียนอันเกงมีทำเลที่ตั้งติดแหล่งน้ำจึงมีการวางผังหันสู่แม่น้ำออกสู่
 แม่น้ำเจ้าพระยา สำหรับผังบริเวณของศาลเจ้า จัดเป็นศาลเจ้าขนาดกลางที่มีอาคาร ๒ หลังวางขนานกัน
 โดยมีชานระเบียงล้อมลานตรงกลางศาล (ผังแบบโดนัท) สำหรับงานศิลปกรรมที่สำคัญภายในศาลเจ้า
 ประกอบด้วย ไม้เครื่องแกะสลักที่ได้รับการอนุรักษ์ไว้อย่าง ภาพจิตรกรรมฝาผนัง และกระเบื้องไค้ตาม

รูปแบบเงินประเพณี จนในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ศาลเจ้าได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่นจากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ ปัจจุบันศาลเจ้าอยู่ในความดูแลของตระกูล สิมะเสถียร หรือ แซ่ซิ้ม เดิมและ ต้นติเวชกุล หรือ แซ่ตั้ง เดิม ซึ่งเป็นตระกูลที่เข้ามาก่อสร้างปรับปรุงให้กับศาลเจ้า ตั้งแต่ครั้งรัชกาลที่ ๓

วิธีการไหว้ / สักการะ สักการะด้วย รูป ๑๕ ดอก เทียนสีแดง ๑ คู่

จุดที่ ๑ สักการะด้วย รูป ๓ ดอก

จุดที่ ๒ สักการะด้วย รูป ๓ ดอก

จุดที่ ๓ สักการะด้วย รูป ๓ ดอก

จุดที่ ๔ สักการะด้วย รูป ๒ ดอก

จุดที่ ๕ สักการะด้วย รูป ๓ ดอก เป็นอันเสร็จพิธี

สำหรับสิ่งที่บูชา น้ำชา ๑ ถ้วย หรือ ๓ ถ้วย, แจกัน ๒ ใบ ใส่กิ่งหลิว หรือ ดอกบัวก็ได้, ผลไม้ ๒ ชนิด โดยห้ามถวาย มังคุด, ระกำ, ละมุด, มะม่วง และพุทรา นอกจากนี้ บางคนยังนิยมถวายขนมเปี๊ยะ หรือขนมไหว้พระจันทร์ด้วย

บทสวดเจ้าแม่กวนอิม ตันฉบับ (บทสวดเสริญพระคุณ)

นำโมไตซื่อ ไตปูย กิวโค่ว กิวหลั่ง กวงไตเล่งก้า กวงส้อมผู้สัก (กราบ) นำโมไตซื่อ ไตปูย กิวโค่ว กิวหลั่ง กวงไตเล่งก้า กวงส้อมผู้สัก (กราบ) นำโมไตซื่อ ไตปูย กิวโค่ว กิวหลั่ง กวงไตเล่งก้า กวงส้อมผู้สัก (กราบ) นำโมฮุก นำโมหวบ นำโมเจ้ง นำโมกิวโค่ว กิวหลั่ง กวงส้อมผู้สัก ทั้งจีไตโอม เกียล้อฮวดโต เกียล้อฮวดโต เกียล้อฮวดโต ล้อเกียฮวดโต ล้อเกียฮวดโตชาผ้อออ เทียงล้อซึ้ง ตีล้อซึ้ง นั้งลีหลั่ง หลั่งลีซึ้ง เจ็กเฉียก ใจเอียงห่วยอยู่ตั้ง นำโมม่อออปกเยียป้อล้อบัก

บทสวดเจ้าแม่กวนอิม อีเบต (บทสวดมนต์มหากรุณาธารณีสสูตร)

นำโม รัตนา ตายายะ นะโม อาริยะ จานะสักการา เปลอ จานะ ยูฮารา จายาตะทาภาคะยา อะรา ฮาเต ซ่า ยา ซ่า พุทธายะนะโม สวา ตะภาคะเตเป อะรา ฮาตะเปซ่า ยา ซ่า พุทธะเป...

นะโม อะริยะ อวโลกิเต สวารายาพุทิสัตตะวายะ มหาสัตตะวายะ มหาการุณิตะยะตะติยา ทา โอม ธารา ธารา อีรี อีรี ฐูฐู อธิวิเว อธิติ จาเร จาเร ปูราจาเร ปูราจาเรกุสุเม กุสุมา วาเร อธิติ มิตรี้ จิตติ จาลามะ ปานะ ยะ ไชวฮา

สิ่งของที่นำมาถวายเมื่อขอพรสิ่งนั้นสำเร็จ ได้แก่ อาหารเจ ชุดเครื่องทรงเทพเจ้า

๓) วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร (หลวงพ่อบุญพระพุทธรักษา)

วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร หลวงพ่อบุญพระพุทธรักษา ลักษณะเป็นวัด ตั้งอยู่ ๒๔ ถนนประชาธิปไตย แขวงวัดกัลยา เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ความปรารถนาหรือความต้องการของนักท่องเที่ยวโดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน และสุขภาพ

ประวัติความเป็นมา วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร เป็นวัดที่สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุนนาค) เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าพระยาพระคลัง ว่าที่กรมท่าและสมุหพระกลาโหม ได้อุทิศสวนกาแฟสร้างเป็นวัดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๑ ซึ่งมีอาณาเขตติดกับบ้านสมเด็จพระเจ้าพระยาฯ ครั้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๕ ได้ถวายเป็น พระอารามหลวงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานนามว่า “วัดประยูรวงศาวาส” ชาวบ้านนิยมเรียกว่า “วัดรั้วเหล็ก” เพราะมีรั้วเหล็กเป็นกำแพงวัดอยู่เป็นบางตอน รั้วเหล็กนี้สูงประมาณ ๓ ศอกเศษ ทำเป็นรูปอาวุธคือ หอก ดาบ และขวาน (ขวานสามหมื่น ปืนสามกระบอก หอกสามแสน) มีลักษณะเป็นกำแพงและซุ้มประตูเล็ก ๆ เป็นตอน ๆ วัดจากมุมวิหารคดข้างพระอุโบสถไปจรดกำแพงประตูวัดด้านตะวันออกยาว ๑๔๘ เมตร ล้อมบริเวณ

อุทยานเขามอ (เขาเต่า) อีก ๒ ด้านด้านตะวันตกยาว ๔๘ เมตร ด้านใต้ยาว ๔๓ เมตรล้อมเป็นกำแพงหน้าวัด ตอนขวามือเขามายาว ๔๐ เมตร ตอนซ้ายมือเขามายาว ๒๐ เมตร มีเรื่องเล่าว่า ร้วเหล็กนี้เดิมสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาประยุรวงศ์สั่งเข้ามาจากประเทศอังกฤษเพื่อทูลเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อใช้ล้อมเป็นกำแพงในพระราชวัง แต่พระเจ้าอยู่หัวไม่โปรด สมเด็จพระเจ้าพระยาจึงขอรับพระราชทานมาใช้ล้อมเป็นกำแพงในวัด โดยใช้น้ำตาลทรายแลกเอา หนักต่อหนัก คือเหล็กหนักเท่าใด น้ำตาลทรายก็หนักเท่านั้น ในคราวเดียวกันนั้นยังทูลเกล้าฯ ถวายพระผืนใหญ่ ๑ ผืน กับโคมกิ่งแก้ว ๓ โคม ซึ่งไม่โปรด จึงได้ทูลขอ พระราชทานโคมไปประดับในพระอุโบสถวัดนี้

เจ้าพระยาภาณุวงศ์มหาโกษาธิบดี (ท้วม บุนนาค) เดินทางไปกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ในฐานะเป็น อัครราชทูตพิเศษเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาใน พ.ศ. ๒๔๒๓ เมื่อกลับถึงเมืองไทยในปีเดียวกันได้เล่าว่า ตนพบร้วเหล็กล้อมเป็นกำแพงเมืองหลายแห่งในกรุงลอนดอนร้วเหล็กเหล่านั้นมีรูปลักษณะเช่นเดียวกับร้วเหล็กที่วัดประยุรวงศาวาส หน้าบัน ลายดอกบุนนาค พระอุโบสถเป็นสถาปัตยกรรมไทยสถาปัตยกรรมทรงไทย หน้าบันเป็นลายดอกบุนนาค ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังเรื่องพุทธประวัติ ส่วนพระวิหารเป็นสถาปัตยกรรมทรงไทยเช่นกัน ในพระวิหารประดิษฐานพระพุทธนาค (หลวงพ่อนาค) ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหล่อปางมารวิชัย อายุกว่า ๗๐๐ ปี สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ยังได้สร้างพระบรมธาตุมหาเจดีย์ทรงกลมองค์ใหญ่ ถือว่าเป็นเจดีย์แบบลังกาองค์แรกในสมัยรัตนโกสินทร์ ภายในประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ สร้างเสร็จในปี พ.ศ. ๒๓๙๘ ต่อมา พ.ศ. ๒๔๒๕ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ เจ้าพระยาสุรวงศ์ไวยวัฒน์ (วร บุนนาค) ได้ให้ซ่อม พระวิหาร เปลี่ยนข้อฟ้าใบระกา ปิดทองประดับกระจกใหม่ ซ่อมศาลาและพระอุโบสถใหม่ ซึ่งในปีถัดมาพระองค์ได้เสด็จมาพระราชทานผ้าพระกฐิน ณ พระอุโบสถวัดประยุรวงศาวาส การสร้างวัดได้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๓๗๑ สร้างอยู่ ๘ ปี จึงสำเร็จในปี พ.ศ. ๒๓๗๙ ได้มีการฉลองวัดในวันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๓๗๙ ตรงกับวันศุกร์ เดือนยี่ ขึ้น ๗ ค่ำ ดังหลักฐานที่ปรากฏในพงศาวดารรัชกาลที่ ๓ ว่า

“ครั้นถึงศักราช ๑๑๙๘ ปีออก อัฐศก เป็นปีที่ ๑๓ ครั้นมาถึงวันศุกร์ เดือนยี่ ขึ้น ๗ ค่ำ เจ้าพระยาพระคลังมีการฉลองวัดประยุรวงศาวาส พระสงฆ์ในวัดได้ปิ่นเปรียญกระสุน ๕ นิ้ว ชำรุดหุพระเนียงทั้งอยู่ในวัดบอก ๑ เอาทำไฟพะเนียงจุด...”

พระบรมธาตุมหาเจดีย์ ในปี พ.ศ. ๒๔๐๕ สัญลักษณ์วัด ในเรื่องนี้ หมอ บรัดเลย์ มิชชันนารีชาวอเมริกันได้บันทึกไว้ในจดหมายเหตุว่า

“วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๓๗๙ วันนี้มีการฉลองวัดอันงดงามของสมเด็จพระองค์ใหญ่บิดาของท่านผู้สำเร็จราชการแผ่นดินมีการมหรสพมากมายหลายอย่าง ประชาชนมาประชุมกันมากมาย หลายพัน ทั้งชาวพระนครและสัญจรมาจากที่ต่างๆ ของประเทศ...”

หมอบรัดเลย์บันทึกไว้ว่าในงานฉลองวัดประยุรวงศาวาสวิหารนั้น ได้มีการทำไฟพะเนียงด้วยปืนใหญ่ โดยฝังโคนกระบอกปืนใหญ่ลงในแผ่นดินเมื่อจุดชนวนขึ้น ปืนใหญ่เกิดระเบิดแตกออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ทำให้มีผู้บาดเจ็บล้มตายหลายคน หมอบรัดเลย์อยู่ห่างจากที่เกิดเหตุประมาณ ๒๕๐ เมตร เจ้าพระยาพระคลังได้ให้คนตามตัวหมอบรัดเลย์ไปรักษาผู้บาดเจ็บพระรูปหนึ่งกระดูกแขนแตก หมอบรัดเลย์ จำต้องตัดแขนของพระรูปนั้น การผ่าตัดประสบผลสำเร็จ บาดแผลหายสนิทในเวลาไม่นานนัก นับได้ว่าเป็นการผ่าตัดครั้งแรกในประเทศไทยเกิดขึ้นที่วัดประยุรวงศาวาสในวันฉลองวัดนั่นเอง ภายหลังจากการระเบิดครั้งนั้น สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาประยุรวงศ์ ให้สร้างอนุสาวรีย์เป็นปืนใหญ่ ๓ กระบอกไว้ในบริเวณอุทยานเขามอ (เขาเต่า) เพื่อเป็นการไว้อาลัยแด่ผู้เสียชีวิต อนุสาวรีย์ยังมีให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ข้อความจารึกที่อนุสาวรีย์เป็นดังนี้

“อนุสาวรีย์นี้ได้สร้างขึ้นเมื่อปีวอก อัฐศก ศักราช ๑๑๙๘ (พ.ศ. ๒๓๗๙) ให้เป็นที่ระกุกแห่งปิ่นใหญ่ระเบิดให้เป็นที่เสียชีวิตหลายในเวลามีนามหกรรมการฉลองพระอารามนี้...”

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๒๘ เจ้าพระยาภาสกรวงศ์ (พร บุนนาค) ได้ซ่อมกำแพงแก้วและซุ้มสีมา สร้างศาลาใหญ่ ๑ หลัง พร้อมกับบูรณะส่วนที่ทรุดโทรมไป นอกจากนี้ได้สร้างโรงเรียนหนังสือไทยที่ข้างพระเจดีย์ใหญ่ ชื่อว่า โรงเรียนไทยประยูรวงศ์ และโรงเรียนพระปริยัติธรรม อุทิศแต่ท่านลูกอินผู้มารดาและสมเด็จพระเจ้าพระยาองค์ใหญ่ผู้บิดา ให้ชื่อนามศาลาว่า “พรินปริยัติธรรมศาลา” (และยังเป็นหอสมุดประชาชนแห่งแรกอีกด้วย) ได้ประพันธ์เป็นบทโคลงจารึกในแผ่นศิลา ๒ ข้างประตู ในครั้งนั้นมณฑลพิทักษ์ (พิณเทพเฉลิม บุนนาค) ได้สมทบเงินออกค่าศิลาปูพื้นด้วย พ.ศ. ๒๔๓๖ ได้สร้างตึกอีกหลังหนึ่งใช้เป็นกุฏิหรือโรงเรียน จารึกนามว่า “ท้าวราชกิจวรภัตร ร.ศ. ๑๑๒” อยู่ริมคลองด้านหลังวัด ท้าวราชกิจวรภัตรศรีสวัสดิ์สมาหาร (แพ บุนนาค) เป็นพี่สาวของพระยาอภัยสงคราม (นกยูง บุนนาค) ต่อมาได้มีการสร้างถาวรวัตถุเพิ่มขึ้น และปฏิสังขรณ์โดยเจ้าพระยาภาณุวงศ์มหาโกษาธิบดี (ท้วม บุนนาค) เจ้าพระยาสุรวงศ์วัฒนศักดิ์ (โต บุนนาค) พระยาอุทัยธรรมมนตรี (จิ้น บุนนาค) เจ้าคุณพระประยูรวงศ์ (แพ) เจ้าจอมเลี่ยมและเจ้าจอมพิศว์ ในรัชกาลที่ ๕ และอีกหลายท่าน พระพุทธรูป หรือ “หลวงพ่อนาค” พระพุทธรูปปางมารวิชัย หล่อด้วยโลหะนาก ลงรักปิดทอง หน้าตักกว้าง ๘ ศอก ๑๒ นิ้ว (๔.๒๕ เมตร) ไหล่กว้าง ๕ ศอก ๑๖ นิ้ว (๑.๘๓๓ เมตร) สูง ๑๒ ศอกหย่อน ๗ นิ้ว (๕.๖๐๔ เมตร) นับเป็นพระพุทธรูปที่มีพุทธลักษณะงดงามแบบศิลปะสุโขทัยหมวดใหญ่ (บ้างว่าหมวดพระพุทธรูปชินราช) สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๒๐

วิธีการไหว้ / สักการะ

สักการะด้วย รูป ๓ ดอก เทียน ๑ คู่

คำขอพรหลวงพ่พระพุทธรูป

นะโม พุทธายะ พุทโธ มัง รักขะติ ฯ

นะโม พุทธายะ อัมโม มัง รักขะติ ฯ

นะโม พุทธายะ สังโฆ มัง รักขะติ ฯ

นะโม พุทธายะ พรหมมา มัง รักขะติ ฯ

นะโม พุทธายะ อินโท มัง รักขะติ ฯ

นะโม พุทธายะ ยะโม มัง รักขะติ ฯ

นะโม พุทธายะ มาตา มัง รักขะติ ฯ

สิ่งของที่นำมาถวายหลวงพ่พระพุทธรูปเมื่อขอพรสิ่งนั้นสำเร็จ ได้แก่ ไข่ต้มสุก จำนวนขึ้นอยู่กับสัจจะวาจาที่ให้ไว้กับหลวงพ่

๘) ศาลเจ้ากวนอู

ศาลเจ้ากวนอู ลักษณะเป็นศาลเจ้าจีน ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๗๓๔ ซอยเทอดไท ๒๒ แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน และขอบุตรธิดา

ประวัติความเป็นมา ศาลเจ้ากวนอู แม้ว่าจะไม่ปรากฏหลักฐานการสร้าง หากแต่พบแผ่นป้ายไม้จารึกอักษรภาษาจีนภายในศาลเจ้าซึ่งแปลได้ความว่า “ปีฉินฉั่วแห่งรัชสมัยพระเจ้าจักรพรรดิเฉียนหลง” เทียบได้กับ พ.ศ. ๒๓๒๔ ทำให้สันนิษฐานได้ว่าศาลเจ้าแห่งนี้น่าจะสร้างในช่วงปลายสมัยธนบุรี โดยปัจจุบันศาลเจ้าเป็นอาคารก่ออิฐถือปูนอย่างสมัยใหม่ ซึ่งน่าจะได้รับการบูรณะในภายหลัง

แต่ไม่มีหลักฐานว่าได้ดำเนินการเมื่อใด ปัจจุบันศาลเจ้าอยู่ภายใต้การดูแลของตระกูลเฮ้ง ภายในศาลเจ้าประดิษฐานเจ้าพ่อกวนอูเป็นเทพองค์ประธาน และมีบริวารชื่อโจวซางและกวนผิงขนาดข้างซ้ายขวา นอกจากนี้ ยังมีเทพเจ้าองค์อื่นประดิษฐานอยู่ด้วย ได้แก่ แปะกง แปะม่า ปิงเถ่ากง เป็นต้น สิ่งที่น่าสนใจภายในศาลเจ้าแห่งนี้คือ มีแท่นประดิษฐานกะโหลกจระเข้ ซึ่งมีเรื่องเล่าสืบต่อมาว่า เคยมีจระเข้ตัวใหญ่มากยกตื่นตายริมตลิ่งหน้าศาลเจ้ากวนอู ชาวบ้านจึงนำกะโหลกมาบูชา สำหรับพื้นที่โดยรอบศาลเจ้ากวนอูเป็นย่านชุมชนดั้งเดิมที่มีความสำคัญมาแต่อดีต ด้วยน่าจะเป็นชุมชนชาวไทยและชาวจีนที่ตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยอยุธยา ซึ่งปัจจุบันยังคงมีความเลื่อมใสศรัทธาและพากันมาสักการะเทพเจ้ากวนอู ณ ศาลเจ้าแห่งนี้มิได้ขาด ใครที่ต้องการขอพรในเรื่องต่าง ๆ เช่น การงาน การขึ้นยศเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น มาที่นี้สมหวังแน่นอน

๕. การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเขตบางกอกใหญ่

๑) วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร

วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร ลักษณะเป็นวัด ตั้งอยู่ แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

โดดเด่นในด้าน ยศตำแหน่งการงาน และสะเดาะเคราะห์ / แก้ปชัง

ประวัติความเป็นมา วัดอรุณราชวราราม หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า วัดอรุณ เป็นวัดโบราณสร้างในสมัยอยุธยา ที่ชื่อวัดแจ้ง เพราะ พระเจ้าตากฯ ทำศึกเสร็จ แล้วยกทัพกลับมาเป็นเวลาเช้าพอดี ว่ากันว่าเดิมเรียกว่า วัดมะกอก และกลายเป็นวัดมะกอกนอกในเวลาต่อมา เพราะได้มีการสร้างวัดขึ้นอีกวัดหนึ่งในตำบลเดียวกัน แต่อยู่ในคลองบางกอกใหญ่ ชาวบ้านเรียกวัดที่สร้างใหม่ว่า วัดมะกอกใน (วัดนวลนรดิศ) แล้วจึงเรียกวัดมะกอกซึ่งอยู่ปากคลองบางกอกใหญ่ว่า วัดมะกอกนอก ส่วนเหตุที่มีการเปลี่ยนชื่อเป็นวัดแจ้งนั้น เชื่อกันว่าเมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงตั้งราชธานีที่กรุงธนบุรี ใน พ.ศ. ๒๓๑๐ ได้เสด็จมาถึงหน้าวัดนี้ตอนรุ่งแจ้ง จึงพระราชทานชื่อใหม่ว่าวัดแจ้ง

เมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวังที่ประทับนั้น ทรงเอาป้อมวิชัยประสิทธิ์ข้างฝั่งตะวันตกเป็นที่ตั้งตัวพระราชวัง แล้วขยายเขตพระราชฐานจนวัดแจ้งเป็นวัดภายในพระราชวัง เช่นเดียวกับวัดพระศรีสรรเพชญ์สมัยอยุธยา และเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรที่อัญเชิญมาจากเวียงจันทน์ใน พ.ศ. ๒๓๒๑ ก่อนที่จะย้ายมาประดิษฐานที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามในปี พ.ศ. ๒๓๒๗

ในสมัยรัตนโกสินทร์ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร ได้เสด็จมาประทับที่พระราชวังเดิม และได้ทรงปฏิสังขรณ์วัดแจ้งใหม่ทั้งวัด แต่ยังไม่ทันสำเร็จก็สิ้นรัชกาลที่ ๑ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทรได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระองค์ได้ทรงบูรณปฏิสังขรณ์วัดแจ้งต่อมา และพระราชทานนามใหม่ว่า “วัดอรุณราชอาราม” ต่อมาเมื่อมีพระราชดำริที่จะเสริมสร้างพระปรางค์หน้าวัดให้สูงขึ้น แต่สิ้นรัชกาลเสียก่อน จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้เสริมพระปรางค์ขึ้นและให้ยืมมณฑลที่หล่อสำหรับพระพุทธรูปทรงเครื่องที่จะเป็นพระประธานวัดนางนองมาติดต่อบนยอดนภศูล ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้บูรณปฏิสังขรณ์วัดอรุณราชอารามหลายรายการ และให้อัญเชิญพระบรมอัฐิของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยมาบรรจุไว้ที่พระพุทธอาสน์ของพระประธานในพระอุโบสถด้วย เมื่อการปฏิสังขรณ์เสร็จสิ้นลง พระราชทานนามวัดใหม่ว่า “วัดอรุณราชวราราม”

ไม่ว่าจะเป็นการสอบเข้า การเรียน การงาน ครอบครัว ความรัก สุขภาพ ที่นี้มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับอย่างมาก ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยส่วนใหญ่จะนิยมมาไหว้ทั้ง องค์พระพิฆเนศปางยืนประทานพร พระราหู พระตรีมูรติ พระศิวะและ พระแม่อุมาเทวี เพราะที่นี่มีให้สักการะครบเลย ซึ่งสาเหตุที่คนนิยมมาไหว้ขอพรองค์ พระพิฆเนศปางประทานพร หรือ พระกษิประคนปติ นี้ ก็เพราะเป็นปางแห่งการประทานพรให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งมีความเชื่อทำให้พรรวดเร็วกว่าปางอื่น ๆ จุดเด่น ของ พระพิฆเนศปางประทานพร ลักษณะขององค์พระพิฆเนศปางนี้ คือมีเศียร ๑ เศียร มีจำนวนกร ๔ กร แต่ละกรทรงถือปวง ทรงถือวัชระ ทรงถืองา และทรงถือขมโมทกะ ยืนประทานพรอยู่บนดอกบัวบาน ท่าทางกำลังจะย่างก้าวเดิน ส่วนพระหัตถ์ซ้ายจะถือโถเงินทองเต็มโถจนล้น ซึ่งว่ากันว่าผู้บูชาจะได้รับพร ความมั่งคั่ง ร่ำรวย อุดมสมบูรณ์ มีกินมีใช้ ขจัดอุปสรรคทั้งปวง องค์พระพิฆเนศจะแต่งด้วยผ้าอินเดียสีแดงประดับหมวกอินเดียด้วยนกยูง เสริมบาร์มิด้วยเพชรคริสตัล ปิดทอง ๒๔K ตำนานพระพิฆเนศ องค์เทพเจ้าแห่งความสำเร็จ “พระพิฆเนศ” หนึ่งในเทพเจ้าที่ได้รับการเคารพสูงสุดองค์หนึ่งตามคติพราหมณ์ - ฮินดู เนื่องจากเชื่อว่าพระพิฆเนศ เป็นเทพเจ้าที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด อยู่เหนือความขัดแย้งทั้งปวงสามารถขจัดอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ได้ อีกทั้งยังเป็นผู้อุปถัมภ์ศิลปวิทยาการ รวมถึงศาสตร์ทุกแขนง ทำให้มีผู้บูชาในฐานะบรมครูและเทพเจ้าแห่งความสำเร็จ ซึ่งมักสวดคาถาบูชาพระพิฆเนศ เพื่อแสดงถึงความสำเร็จ การพรศรัทธา ลักษณะของพระพิฆเนศคือ มีพระเศียรเป็นช้าง พระวรกายเป็นมนุษย์ ตามตำนานของฮินดูเล่าว่า พระพิฆเนศเป็นโอรสของพระศิวะ และพระศรีมหาอุมาเทวี โดยถือกำเนิดมาจากเหงื่อไคลของพระมารดา ในช่วงที่พระศิวะไม่ได้อยู่ที่เขาไกรลาส ทำให้พระพิฆเนศไม่เคยเห็นพระพักตร์ของพระบิดาเลย จนกระทั่งวันหนึ่งระหว่างที่พระพิฆเนศกำลังทำหน้าที่เฝ้ายามมีให้ผู้ใดบุกรุกเข้ามา ระหว่างที่พระศรีมหาอุมาเทวี กำลังสรงน้ำ ปรากฏว่าพระศิวะเดินทางกลับเขาไกรลาสพอดี พระพิฆเนศจึงเข้าต่อสู้ขัดขวาง ทำให้พระศิวะใช้ตรีศูลฟันพระเศียรของพระพิฆเนศ โดยไม่รู้ว่าเป็นโอรสของตนเอง เมื่อรู้ภายหลังจึงหาทางชุบชีวิตให้ฟื้น แต่เนื่องจากไม่สามารถหาพระเศียรเดิมของพระพิฆเนศได้แล้ว พระศิวะจึงส่งตรีศูลออกไปตามหาเศียรใหม่ให้ทันเวลา ทว่าเศียรที่ได้กลับมานั้นเป็นหัวของช้าง พระศิวะจึงชุบชีวิตพระโอรสขึ้นมาใหม่ พร้อมประทานพรให้สติปัญญาเฉียบแหลม เป็นที่ยำเกรงของเหล่าอสูร เทวดา และมนุษย์

วิธีการไหว้ / สักการะ

- ไหว้พระพิฆเนศวินไหนดิ : การไหว้บูชาพระพิฆเนศ มักนิยมไหว้กันวันอังคาร และวันพฤหัสบดี แต่หากเป็นศาลพระพิฆเนศที่ห้วยขวาง สามารถเดินทางมาได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง
- ไหว้พระพิฆเนศกี่โมง การไหว้พระพิฆเนศนิยมไหว้กันในช่วงเช้า หรือช่วงเย็น เพราะมีความเชื่อว่าเป็นช่วงเวลาทีเทพเจ้าเสด็จ
- ไหว้พระพิฆเนศใช้ธูปกี่ดอก : การไหว้พระพิฆเนศเป็นความเชื่อของผู้ศรัทธาในลัทธิพราหมณ์ฮินดู จึงไม่ได้กำหนดมาว่าต้องใช้ธูปกี่ดอก สามารถเลือกใช้กำยานหรือเทียนหอม อันเป็นตัวแทนของแสงสว่างและศรัทธาได้
- ไหว้พระพิฆเนศใช้อะไรบ้าง : การบูชาองค์พระพิฆเนศมักนิยมใช้ ขนม ของหวาน ผลไม้ เครื่องดื่มผลไม้ นมสด ยกเว้นอาหารคาว รวมถึงพวงมาลัยดอกไม้ม

ชุดของไหว้พระพิฆเนศ ประกอบด้วย

- (๑) ผลไม้ เช่น กล้วย อ้อย สับปะรด
- (๒) ขนมหวาน ขนมโมทกะ และลัททู
- (๓) เครื่องดื่ม นมสด หรือน้ำแดง
- (๔) อื่นๆ เช่น ผ้าสไบ เทียน ชุดจักร สายสร้อยไข่มุก

ขั้นตอนการไหว้พระพิฆเนศ

- (๑) เตรียมเครื่องบูชา
- (๒) สวดขอพรพระพิฆเนศ
- (๓) ถวายเครื่องไหว้สักการะ
- (๔) กระซิบที่หูของหนูมุสิกะ (บริเวณฐานขององค์พระพิฆเนศ) โดยให้ปิดหูอีกข้าง

ของหนูไว้

คาถาบูชาพระพิฆเนศ เป็นบทสวดที่ใช้สำหรับบูชาพระคเณศ หรือ “พระพิฆเนศ” ที่คนไทยจำนวนมากนับถือบูชา โดยเชื่อว่าเป็นองค์เทพแห่งศิลปวิทยาทุกแขนง จึงสามารถดลบันดาลให้ผู้บูชาร่ำรวย ทำมาค้าขายขึ้น และประสบความสำเร็จดังใจหวัง คาถาไหว้พระพิฆเนศ มีหลายบทสวดด้วยกัน ซึ่งผู้บูชาสามารถเลือกสวดบทที่ถนัด และสวดได้ ๓, ๕, ๗, ๙ รอบจบ ได้ตามสะดวกอีกเช่นกัน สิ่งสำคัญคือการทำจิตใจให้สงบก่อนสวด ตามด้วยการขอพรอธิษฐาน

บทสวดหลัก

(สำหรับผู้เริ่มต้นบูชา / ต้องการสวดแบบย่อ)

“โอม ศรี คเณศายะ นะมะหะ”

บทสวดอัญเชิญพระพิฆเนศ (สำหรับถวายเครื่องบูชา)

“วิภะระตุณทะ มหากายา สุริยาโกติ สmapราภา นิรวินันัม คุรุเมทเวะ สาระวะการะ เยสุ สาระวะทา”

บทสวดพระพิฆเนศ (ที่ได้รับความนิยมในไทย)

“โอม พระพิฆเนศวร สิทธิประสิทธิเม มหาลาโก ทูตียัมปิ พระพิฆเนศวร สิทธิประสิทธิเม มหาลาโก
ตะตียัมปิ พระพิฆเนศวร สิทธิประสิทธิเม มหาลาโก”

บทสวดบูชาพระพิฆเนศ หัวใจพระคาถาบูชาพระคเณศ

“โอม ศรี คเณศายะ นะมะหะ โอม วิภะระตุณทะ มหากายา สุริยะ โภฏี สะมาประภา นิระวิณะนัม
คุรุเม ทเวะ สาระวะ การะเย ษุ สาระวะทา”

คำแปล “ขอน้อมบูชาองค์พระคเณศ ผู้มีวงอันคดโค้งและงดงาม

ความสว่างเจิดจ้าดังแสงสุริยะนับล้านดวงได้แผ่กระจายออกมาจากพระองค์

นานาอุปสรรคที่ขัดขวางจงถูกทำลายด้วยน้ำมือของพระองค์

และขอทรงประทานความสำเร็จแก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด”

วิธีการไหว้พระพิฆเนศ ห้วยขวาง ปางประทานพร มักนิยมถวายพวงมาลัยดอก

ดาวเรือง กุหลาบสีแดง ภายในศาลมีผู้จัดรูปเทียนจำหน่ายแก่ผู้มาสักการะ และเลือกเทียนเพื่อจุดถวายตามวันเกิด ได้แก่

- วันจันทร์ ถวายเทียนไหว้พระพิฆเนศสีเขียว หรือ สีนํ้าเงิน
- วันอังคาร ถวายเทียนไหว้พระพิฆเนศสีเขียว หรือ สีนํ้าเงิน
- วันพุธ ถวายเทียนไหว้พระพิฆเนศสีแดง หรือ สีดำ
- วันพฤหัสบดี ถวายเทียนไหว้พระพิฆเนศสีส้ม หรือ สีฟ้า
- วันศุกร์ ถวายเทียนไหว้พระพิฆเนศสีชมพู
- วันเสาร์ ถวายเทียนไหว้พระพิฆเนศสีม่วง หรือ สีดำ
- วันอาทิตย์ ถวายเทียนไหว้พระพิฆเนศสีเหลือง หรือ สีแดง

คาถาบูชาพระพิฆเนศปางประทานพร ตั้งนะโม ๓ จบ

“โองการพินธุนาถัง อุปปันนัง พรหมาสะ หะปะตินามะ อาทิกัปปะ สุอาคะโต ปัญจะ ปะทุมังทิสวา
นโมพุททาเย วันทะนัง โอมอิติ พินเศศวริ จะมหาพรหมา มหิตติเดชา สรรพเสนหา ประสิทธิเม”

คาถาบูชาพระพิฆเนศ เปรียบเสมือนที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ
ทุกความรู้และความสามารถย่อมเกิดจากการฝึกฝนจนเชี่ยวชาญ เริ่มต้นจากการลงมือทำ ไม่ยอมแพ้ต่อ
อุปสรรค และคว้าความสำเร็จมาครองได้ในที่สุด

๗. การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเขตปทุมวัน

๑) ศาลท้าวมหาพรหมเอราวัณ

ศาลท้าวมหาพรหมเอราวัณ ตั้งอยู่บริเวณสี่แยกราชประสงค์ เลขที่ ๔๔๔ ถนน
ราชดำริ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐ ลักษณะเป็นศาล

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน โชคลาภ / การเงิน การศึกษา / การแข่งขัน
ยศตำแหน่งการงาน สุขภาพ และเนื้อคู่ / ความรัก

ประวัติความเป็นมา “พระพรหมเอราวัณ” หรือศาลท้าวมหาพรหม ตั้งอยู่หน้า
โรงแรมแกรนด์ ไฮแอท เอราวัณ บริเวณสี่แยกราชประสงค์ ถนนราชดำริ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร เป็นหนึ่งในบรรดาศาลบริเวณแยกราชประสงค์ที่ผู้คนจำนวนมากทั้งชาวไทย และต่างชาติ
ให้ความศรัทธาและมากราบไหว้บูชาอย่างต่อเนื่อง ถึงกับเป็นหนึ่งในไฮไลต์ของการทัวร์กรุงเทพฯ ที่ชาวต่างชาติ
โดยเฉพาะชาวจีนต้องแวะมาให้ได้ ที่มาของการตั้งพระพรหมเอราวัณที่บริเวณแยกราชประสงค์เริ่มต้นขึ้น
ในปี พ.ศ. ๒๔๙๔ พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ กำหนดให้มีการก่อสร้างโรงแรมเอราวัณขึ้นบริเวณสี่แยก
ราชประสงค์ เพื่อรองรับแขกต่างประเทศ ว่ากันว่าในช่วงแรกของการก่อสร้างเกิดอุบัติเหตุขึ้นมากมาย
เมื่อการก่อสร้างใกล้แล้วเสร็จ ปลายปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ทาง บริษัท สหโรงแรมไทยและการท่องเที่ยว จำกัด
ผู้บริหารโรงแรมได้ติดต่อ พลเรือตรีหลวงสุวิ خان แพทย์ ร.น. นายแพทย์ใหญ่ กองทัพเรือ ผู้ทรงคุณวุฒิ
ในเรื่องการนั่งทางใน เข้าดำเนินการหาฤกษ์วันเปิดโรงแรม ชาวไทยและชาวต่างชาติ นิยมมาสักการบูชา
พระพรหมเอราวัณ ด้วยความศรัทธาเชื่อว่าจะส่งเสริมให้ได้โชคลาภ พบแต่สิ่งดีงาม ปิดเป่าอุปสรรคและ
ประสบผลสำเร็จในทุกด้าน พลเรือตรีหลวงสุวิ خان แพทย์ได้ท้วงติงว่า ในการก่อสร้างโรงแรมไม่ได้มีการ
ทำพิธีบอกกล่าวสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในบริเวณนั้นก่อน ฤกษ์ในการวางศิลาฤกษ์ของโรงแรมก็ไม่ถูกต้อง อีกทั้งชื่อ
ของโรงแรม “เอราวัณ” นั้น เป็นชื่อของช้างทรงของพระอินทร์ ถือเป็นชื่อที่ศักดิ์สิทธิ์ จำเป็นต้องมีการ
บวงสรวงที่เหมาะสม วิธีการแก้ไขจะต้องขอพรจากพระพรหมเพื่อช่วยให้อุปสรรคหมดไป และจะต้อง
สร้างศาลพระพรหมขึ้นทันทีหลังจากการก่อสร้างโรงแรมแล้วเสร็จ และสร้างศาลพระภูมิขึ้นไว้ในโรงแรม
จากนั้นจึงได้มีการตั้งศาล “พระพรหมเอราวัณ” ขึ้น ออกแบบตัวศาลโดยนายระวี ชมเสรี และ
หม่อมหลวงปุม มาลากุล องค์ท้าวมหาพรหมปั้นด้วยปูนปลาสเตอร์ปิดทอง ออกแบบและปั้นโดยนายจิตร
พิมพ์โกวิท ช่างกองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร และอัญเชิญพระพรหมมาประดิษฐานที่หน้าโรงแรมเอราวัณ
เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙ โรงแรมเอราวัณจึงได้ถือเอาวันที่ ๙ พฤศจิกายน ของทุกปีทำพิธี
บวงสรวงเทวดาแห่งนี้เป็นประจำตลอดมา บรรยาการพิธีสักการะท่านท้าวมหาพรหม ณ ศาลพระพรหม
เอราวัณ สี่แยกราชประสงค์ ครบรอบ ๖๖ ปี แห่งการอัญเชิญมาประดิษฐานบริเวณด้านหน้าโรงแรม แกรนด์
ไฮแอท เอราวัณ กรุงเทพฯ ซึ่งทุกวันที่ ๙ พฤศจิกายนของทุกปี เรียกกันว่าเป็น “วันเกิดพระพรหม”
พระพรหมเอราวัณ ถือเป็นศาลพระพรหมศาลแรกที่มีขนาดใหญ่ ตามความเชื่อของศาสนาฮินดู พระพรหม
เป็นพระเจ้าผู้สร้าง และทรงมีสี่พระพักตร์ แต่ละพระพักตร์เป็นดั่งสัญลักษณ์แทนทิศทั้งสี่ คือ เหนือ ใต้
ตะวันออก และตะวันตก ทำให้พระองค์สามารถมองเห็นและปกป้องรักษาได้ทั้งโลกมนุษย์และสวรรค์

พระองค์ช่วยปลดปล่อยความขัดข้อง อุปสรรค และส่งเสริมโชคและความสำเร็จ ของผู้สักการะที่มีจิตศรัทธา สมปรารถนา ปัจจุบัน พระพรหมเอราวัณ อยู่ในความดูแลของ “มูลนิธิทุนทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา” นักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจเข้าเยี่ยมชมสักการะศาลท่านทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา โรงแรมเอราวัณอันศักดิ์สิทธิ์ ก็สามารถเข้าชมสักการะได้ทุกวัน ไม่มีวันหยุด โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด

วิธีการไหว้ / สักการะ

เนื่องจากพระพรหมมี ๔ พักตร์ ๔ ทิศ จึงแนะนำว่าควรบูชาให้ครบทั้ง ๔ พักตร์ ๔ ทิศ หากบูชาเพียงหน้าเดียวก็ไม่ใช่ว่าเรื่องผิด แต่เชื่อกันว่าจะได้พรเพียงเรื่องเดียวจากท่าน

การสักการะ “พระพรหมเอราวัณ” เริ่มบูชาจากด้านพระพักตร์ของท่านทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ที่หันมาทางประตูทางเข้า และวนรอบองค์ในทิศตามเข็มนาฬิกาจนไปถึงหน้าสุดท้าย การขอพรทุกพักตร์จะมีความหมายต่างกัน

พระพักตร์ที่ ๑ : เรื่องการงาน การเรียน และความก้าวหน้าในชีวิต

พระพักตร์ที่ ๒ : เรื่องเงินทอง ทรัพย์สิน บ้านที่ดิน รวมไปถึงหนี้สินที่มีคนยืมไปแล้วไม่คืน

พระพักตร์ที่ ๓ : เรื่องสุขภาพ คู่ชีวิต ครอบครัว ญาติพี่น้อง และความมั่นคงของชีวิต

พระพักตร์ที่ ๔ : เรื่องโชคลาภ การขอกู้ยืมเงิน และขอบุตร

ของไหว้ : ธูป ๑๒ ดอก, เทียน ๑ เล่ม, พวงมาลัยดาวเรือง ๔ พวง (ไหว้ทั้ง ๔ ด้าน เนื่องจากพระพรหมมี ๔ หน้า) ผลไม้ (ห้ามถวายเนื้อสัตว์ทุกชนิด)

บทสวด

นะโม ตัสสะ ะกะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (สวด ๓ จบ)

คาถาบูชาพระพรหม (แบบสั้น)

“โอม อหัมปรีมา อัสมิ”

คาถาบูชาพระพรหม (แบบเต็ม)

โอม ประเมสะนะมัสการัม องค์นิสสะวะ รัง

พรหมเรสสะยัม ภูปีสสะวะวิษณุ ไวยะทานะโมโหติลูกปัม

ทะระมา ยิกยานัง ยะไวยะลา คมะลัม

สะทา นันตะระ วิมุสะตินัน นมะตเต นมะตเตระ จะ อะการัง ตโถวาจะ

เอตมาตาระยัต ตะมัน ตะรามา กัตถะนารัมลา จะสสะระวะ ปะติตัม

สัสมโกพะกลโลทิวะทียัม มะตัมยะ

๒) ทำวอมรินทราธิราช (พระอินทร์)

ทำวอมรินทราธิราช (พระอินทร์) ตั้งอยู่หน้าศูนย์การค้าอัมรินทร์ พลาซ่า เลขที่ ๔๙๖ - ๕๐๒ ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐ ลักษณะเป็นเทวาลัย

โดดเด่นในด้าน ความเจริญทางธุรกิจ และช่วยปลดปล่อยอุปสรรค / ความชั่วร้าย / ความอับโชค

ประวัติความเป็นมา ตำนานกล่าวขานกันว่า “พระอินทร์” เกิดมาจากผู้ใจบุญ จำนวน ๓๓ คน ที่ได้ร่วมกันสร้างศาลาและร่วมกันทำเส้นทางเพื่อถวายเป็นทาน เมื่อคนกลุ่มเหล่านี้ตายไป เกิดใหม่ไปเป็นเทวดา เทวดาทั้ง ๓๓ องค์ จึงรวมตัวกันกลายเป็นพระอินทร์ ศาสนาพราหมณ์ หรือ ศาสนาฮินดู แต่โบราณ จนนับถือ “พระอินทร์” ให้เป็นใหญ่สูงสุด และเป็นผู้ปกครองสวรรค์และอภิบาลโลกมนุษย์ เนื่องจากทรงมีอำนาจมากที่สุดในบรรดาเทพทั้งปวง และสามารถดลบันดาลให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

ไม่ว่าจะเป็นฝนตกหนัก พายุร้อน น้ำท่วม หรือพายุอันรุนแรง “พระอินทร์” มีพระวรกายสีเขียว มรกต มีดวงตา ๑,๐๐๐ ดวง ๔ กร แต่ละกรทรงอาวุธที่แตกต่างกัน คือ ดาบ หอก ธนู และสังข์ โดยอาวุธหลัก คือ วัชระ หรือ สายฟ้า เป็นศาสตราวุธคู่กายที่สามารถสร้างฝน พายุ พายุร้อน พายุ แล้วยังสามารถผ่ามหาสมุทร ภูเขา ท้องฟ้า และคืนความสงบสุขสู่แผ่นดินได้ นอกจากนี้พระอินทร์ยังทรงมีอำนาจมากจนสามารถรับรู้ภัยอันตราย ความสิ้นหวัง และความเจ็บปวดได้ เมื่อทรงนั่งบัลลังก์เทพ หากบัลลังก์ร้อน ดั่งไฟหรือเย็นดั่งยอดเขาหิมาลัย จะทรงรับรู้ถึงปัญหาของผู้ติดตามและมุ่งตรงไปช่วยเหลือทันที และเชื่อกันว่าผู้ที่ได้ประกอบความดีบนโลกมนุษย์ เมื่อสิ้นอายุขัยแล้วจะไปเกิดเป็นเทวดา ประทับอยู่บนสรวงสวรรค์วิมานของพระอินทร์ “พระอินทร์” จึงถือได้ว่าเป็นทั้งราชาแห่งทวยเทพ ผู้อภิบาลโลกมนุษย์ และเทพเจ้าพายุฝนและสายฟ้า รวมถึงยังเป็นมหาเทพองค์แรกของศาสนาพราหมณ์ฮินดูเลยทีเดียวว่าได้ พระอินทร์หรือองค์อมรินทร์ธรรมาธิราช เทพผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ องค์เทวรูปตั้งอยู่หน้า ศูนย์การค้าอมรินทร์พลาซ่ามีหน้าที่ปกป้องดูแลโลกให้พ้นจากสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ พระอินทร์มีดวงตาพันดวง ว่ากันว่าผู้ที่สักการบูชาท่านจะเหมือนได้รับดวงตาที่สามารถแยกแยะถูกผิดชั่ว ทำให้องค์เห็นข้อบกพร่องของตนเองและรู้จักปรับปรุงหรือเมื่อคบคนก็จะประเมินได้ว่ามาดี มาร้าย จะทำกิจการใดก็มองทะลุถึง ผลดีผลเสีย เพราะดวงตานี้จะปกป้องให้พ้นภัยจากสิ่งร้าย และหากยิ่งหมั่นสร้างกรรมดีก็จะเหมือนกัน สร้างถนนกรุยทางสู่ความสำเร็จดังที่อดีตชาติของพระอินทร์และสหาย ๓๓ คน ได้เคยสร้างทางสู่ศาลา เพื่อเป็นที่พึ่งพิงของมหาชนมาแล้วจนได้มรรคผลเสวยสุขเป็นเทพนั่นเอง

สิ่งของที่ควรนำไปถวาย

- รูป ๙ ดอกเทียน ๑ คู่
- พวงมาลัยดอกดาวเรือง หรือดอกไม้สีขาว (ยกเว้นดอกบัว)
- ผลไม้ เช่น มะพร้าว กล้วยน้ำว้า และ อ้อย
- นมสด
- ตักตักช้าง หรือ ม้า ๑ คู่

๓) พระตรีมูรติ

พระตรีมูรติตั้งอยู่บริเวณหน้าห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลเวิลด์ เลขที่ ๘๙ ถนนราชประสงค์ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐ ลักษณะเป็นเทวาลัย

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน ยศตำแหน่งการงาน และเนื้อคู่ / ความรัก

ประวัติความเป็นมา พระตรีมูรติ คือเทพที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในศาสนาพราหมณ์ เนื่องจากการรวมกันของมหาเทพถึง ๓ พระองค์ คือ พระพรหม : เทพผู้สร้าง พระนารายณ์ : เทพผู้ปกครองรักษา และพระอิศวร:เทพผู้ทำลาย นั่นจึงทำให้พระตรีมูรติ คือมหาเทพที่ยิ่งใหญ่แห่งจักรวาล ประทานความสมหวังทุกประการแก่ผู้บูชา โดยผู้คนมีความเชื่อว่าพระองค์ศักดิ์สิทธิ์ เรื่องความสมหวังในความรักตำนานโบราณ เชื่อกันว่ามหาเทพผู้ยิ่งใหญ่พระองค์นี้ หรือเป็นที่รู้จักกันในนาม “เทพ ๓ เศียร” ที่ประทับอยู่หน้าศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ คอยทำหน้าที่ปกป้องรักษาทุกอณูของสิ่งมีชีวิต พลังอำนาจที่เหนือล้นของพระองค์เป็นที่เคารพและนับถือสูงสุดในบรรดาโลกทั้ง ๓ ตั้งแต่สวรรค์ โลกมนุษย์ และ โลกแห่งความตาย เมื่อครั้งที่เทวดาเคยก่อสงครามกับเหล่าปีศาจ พระองค์ทรงเป็นเทพผู้ปกป้องผู้บริสุทธิ์ที่ทรงพลังมากที่สุด พระตรีมูรติทรงปิดเป่าสิ่งชั่วร้ายและฟื้นคืนความสงบสุขให้แก่โลก อย่างไรก็ตาม เมื่อกาลเวลาล่วงเลยไป ตำนานต่าง ๆ ที่เล่าขานได้หลอมรวมกับความเชื่อสมัยใหม่ ทำให้พระตรีมูรติได้รับการเคารพบูชาในฐานะเทพแห่งความรัก ผู้แสวงบุญทั้งหลายในปัจจุบันมักมาสักการะขอพรในเรื่องความรักให้สุขสมหวังดังใจ หรือขอให้พบเจอเนื้อคู่ รวมถึงความสัมพันธ์อันยืนยาว

วิธีการไหว้ / สักการะ

ฤกษ์ดีในการสักการะคือเวลา ๒๐.๐๐ น. และ ๒๓.๐๐ น.ของทุกวันพฤหัสบดี
พร้อมด้วยเครื่องสักการะที่จะเน้นไปที่สีแดง ธูปแดง ๙ ดอก เทียนแดง ๑ คู่ และดอกกุหลาบสีแดง ๙ ดอก
และขอแนะนำอีกอย่าง เครื่องสักการะต้องวางใกล้ ๆ กัน จะทำให้ผู้ครองสมใจ และหากคำขอเป็นจริงแล้ว
ต้องหาขอมายถวายท่าน สำหรับสิ่งที่ยิมนำมาถวาย ไม่ว่าจะเป็น มะพร้าว, น้ำอ้อย, นมสด หรือของ
หวานอื่น ๆ แต่สิ่งต้องห้ามเลยคือการถวายของคาวทุกชนิด

บทสวด

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (สวด ๓ จบ)

คำขอพรพระตรีมูรติ

สาธุ สาธุ สาธุ อุกาสะ ข้าแต่องค์พระตรีมูรติผู้ยิ่งใหญ่ข้าพเจ้า.....(บอกชื่อ นามสกุล และที่อยู่)

กราบเบื้องบาทแด่องค์ท่านแล้ว พระองค์เคยประทานพรแต่ทวยเทพทั้งหลาย

ผู้ปฏิบัติดี ผู้ปฏิบัติชอบทั้งหลาย

บัดนี้ข้าพเจ้ามากราบเบื้องบาทแด่พระองค์ท่านแล้ว

จึงขอพรจากพระองค์ซึ่งประทานไว้ ณ บัดนี้

.....ขอพร.....

เตสัง อัมหากัง พรใด ๆ อันประเสริฐจงมาบังเกิดแต่ข้าพเจ้า

ตุมหากัง และจงบังเกิดแต่ผู้คุ้มครองข้าพเจ้า

ทิฆายุกา มหาเดชา มหาปัญญา มหาโศกา มหายุทธา มหาลาภ

ปัญจวิสติ ภยันจะ ทวัตตังสะ ฉินนะวุตติโรคฺถังจะ โสระสะ

อุปัตติอันตรายัญจะ อัยยัญติกะ อันตรายัญจะ พาหิระ

อันตรายัญจะ วิระหิตะวา โหตุ ยาวะชีวัง พระวิสตีติ

(พระตรีมูรติ)

๔) พระพิฆเนศ

พระพิฆเนศ ตั้งอยู่บริเวณด้านข้างห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลเวิลด์ เลขที่ ๒๙๗๘
ถนนพระรามที่ ๑ แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐ ลักษณะเป็นเทวาลัย

โดดเด่นในด้าน การศึกษา / การแข่งขัน และยศตำแหน่งการงาน

ประวัติความเป็นมา พระพิฆเนศ เป็นเทพในศาสนาฮินดู มีความเชื่อที่ว่าทรงเป็น
เทพแห่งความสำเร็จ ทรงภูมิปัญญายิ่งใหญ่ ผู้จัดอุปสรรคและอำนวยความสะดวกในทุกอย่าง ทั้งยังทรงเป็น
เทพแห่งศิลปวิทยาการ และการประพันธ์อีกด้วย ดังนั้นใครที่อยากประสบความสำเร็จทางด้านความรู้
และการงานมักจะไปบูชา และขอพรต่อพระพิฆเนศค่ะ อีกทั้งในการประกอบพิธีการใด ๆ ก็ตาม
จะต้องทำพิธีบูชาพระพิฆเนศก่อนเพื่อความสำเร็จของพิธีนั้น

วิธีการไหว้ / สักการะ

- ธูป ๙ ดอก เทียน ๑ เล่ม

- น้ามะพร้าว น้ำผึ้ง น้ำอ้อย หรือนมสด

- กลั้วน้ำว่า กลั้วหอม มะพร้าว อ้อย หรือแดงโม

- ขนมหวานที่ทำมาจากแป้ง เช่น ขนมต้ม ขนมลาดู

- ดอกดาวเรือง หรือดอกบัว

***ห้ามถวายเนื้อสัตว์ ขนมหรืออาหารที่มีส่วนผสมของไข่)

บทสวด

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (สวด ๓ จบ)

คาถาบูชาพระพิฆเนศวร

โอม ศรี คเณศายะ นะมะหะ (สวด ๓ จบ)

ขอความสำเร็จในด้านต่างๆ มีโชคและทรัพย์สินเงินทอง สมความปรารถนา

คำขอพรองค์พระพิฆเนศวร

โอม คชานะมัน ภูคณาชิว เสวิตัมกะชิตะถะชัมพู

ผะละ จารุกัณณัม อุมาสุตัมโสกะวิศนาสะ การัมคัม

นะมามิ วิฆเนศวะระ ปาทะปัมกะชัม

สวดสรรเสริญองค์พระพิฆเนศวร

โองการพิณทุ นาถูปนัง พรหมะโน จะอินโท

พิฆเนศวรโต มหาเทโว อะหัง วันทามิ สัพพะธา

สิทธิกิจจังสิทธิกัมมัง สิทธิการิยัง ประสิทธิเม

(สวด ๓ จบ)

ข้าพเจ้า.....

ขอพร.....

จากองค์มหาพิฆเนศวร ขอพระองค์ได้โปรดเมตตา

ประสิทธิ์ประสาทพรอันศักดิ์สิทธิ์ แก่ข้าพเจ้าด้วยเทอญ

๕) ศาลพระแม่ลักษมี

ศาลพระแม่ลักษมี ตั้งอยู่ที่ตึกเกษรวิลเลจ ชั้น ๔ เลขที่ ๙๙ ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐ ลักษณะเป็นเทวาลัย

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน และเนื้อคู่ / ความรัก

ประวัติความเป็นมา พระแม่ลักษมี มีกำเนิดจากฟองน้ำที่เหล่าเทวดาและอสูร กวนเกษียรสมุทรเพื่อทำน้ำอมฤต ท่านเกิดขึ้นมาประทับนั่งในดอกบัวและในมือ ถือดอกบัวด้วย พระแม่ลักษมี ให้อุทิศในด้านการทำมาค้าขาย เจริญรุ่งเรือง ธุรกิจทุกสาขา ตลอดจนงานประเพณีทรัพย์สินเงินทองตามความเชื่อของฮินดู พระแม่ลักษมีเป็นพระชายาคู่บารมีของพระนารายณ์ (พระวิษณุ) เป็นเทวีแห่งโชคลาภ ความมั่งคั่งร่ำรวย ความอุดมสมบูรณ์ คุณในด้านการทำมาค้าขาย เจริญรุ่งเรือง การประกอบธุรกิจทุกสาขา ตลอดจนงานประเพณีโภคทรัพย์ เงินทอง สมบัติแก่ผู้บูชา ซึ่งถ้าคุณมีจิตใจที่ตั้งมั่นหมั่นทำความดี พระแม่ลักษมีก็จะดั่งสิ่งดีๆ เข้ามาในชีวิตอย่างแน่นอน

วิธีการไหว้ / สักการะ

(๑) สักการะท่าน้าวจุตโลกบาล เทวราชผู้คุ้มครองมนุษย์โลกทั้ง ๔ ทิศ ผู้ดูแลทุกข์สุขของมนุษย์

เครื่องสักการะ

- ธูป ๙ ดอก หมายพลูและบุหรี ๙ คำ
- ผลไม้ เช่น กล้วย มะม่วงสุก มะพร้าวอ่อน แก้วมังกร ฯลฯ
- ดอกไม้สีแดง ดอกกุหลาบ ดอกดาวเรือง ดอกมะลิ
- ขนมต้มแดง ต้มขาว ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ถ้วยฟู ขนมชั้น
- น้ำเปล่า น้ำหวาน สีแดง เขียวฯ)

*** (งดของบูชาสีดำ)

บทบูชา

นะโม ตัสสะ ะกะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (สวด ๓ จบ)

บุริมังทิสัง ะตะรัฏฐิ ทักขิณณะ
 วิรุหะโกปัจฉิเมณะ รูปักโข กุเวโร
 อุตตะรัง ทิสังจิตตาโรเต มะหาราชา
 สะมันตา จะตุโรทิสาทัพพะหะมานะ
 อัญญัสสุ สะทา โสติถึง กะโรนตุโน

สักการะพระแม่ลักษมี

เครื่องสักการะ

- รูป ๙ ดอก เทียน ๑ คู่
- ดอกไม้ ได้แก่ ดอกบัว ดอกดาวเรือง ดอกมะลิ หรือดอกกุหลาบ
- น้ำดื่มสะอาด น้ำอ้อย นมจืด โยเกิร์ต น้ำผึ้ง เนย
- ขนมหวาน (ที่ไม่มีส่วนผสมของไข่) ข้าวสาร และธัญพืชต่าง ๆ
- ผลไม้มงคล เน้นกล้วย หรือมะพร้าวอ่อน
- เหยียนหรือสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่ง

บทบูชา

นะโม ตัสสะ ะกะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (สวด ๓ จบ)

นะโมเม องค์พระแม่ลักษมีผู้ศักดิ์สิทธิ์
 ที่เปฐปะผานัง สักการะวันหนึ่งสุปัพพยันนัง
 โภชนานังสปริวารัง อุททังวรัง อาคัจฉันตุ
 ปริภันชันตุ สัพพุทธิ หิตา ยะ สุขายะ
 สันติ อุเทวานังเตปิณุมเฮอร์รักขันติ
 อาคัจฉายะ อาคัจฉา หิมานิมามา

ส่วนใหญ่แล้วผู้ที่มากราบไหว้นิยมใส่เสื้อผ้าสีชมพูหรือสีส้มสดใส เพราะเชื่อว่า
 องค์ท่านชื่นชอบ รวมไปถึงนำดอกบัวสีชมพู น้ำอ้อย หรือผลไม้รสอ่อนๆ เช่น มะพร้าว มาเป็นของไหว้
 ด้วย

เคล็ดลัทธิบูชา

- โดยของไหว้ ของถวาย คือ ดอกบัวสีชมพู น้ำอ้อย น้ำเปล่า นม ผลไม้รสอ่อน
 เช่น มะพร้าว หรือจะใช้ ๙ ผลไม้มงคล อย่างใดอย่างหนึ่งให้ครบ ๕ อย่างในการไหว้พระแม่ลักษมีก็ได้
 เช่นกัน และกำยาน เครื่องหอมต่าง ๆ และข้อห้ามของถวาย คือห้ามนำเนื้อสัตว์มาถวาย
- การสวดไหว้บูชาทุกครั้ง ต้องจุดธูปทั้งหมด ๙ ดอก จากนั้นให้ทำการตั้งนะโม
 ๓ จบ แล้วให้ตามด้วยคาถา บทสวดบูชาพระแม่ลักษมี บอกชื่อ นามสกุล แล้วพรที่ขอก็จะสมหวัง
- เมื่อทำการสวดบูชาพร้อมขอพรเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้พระแม่ตอบรับพร
 และคำปรารภของเราทุกข้อ ไม่ควรเดินวนกลับทางเดิมที่เข้ามาเป็นอันขาด ให้เดินออกอีกทางที่ผ่าน
 หน้าพระแม่ลักษมี เคล็ดลัทธินี้จะทำให้ท่านเห็นเรา และตอบรับพรเราทุกประการ

๘. การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเขตสัมพันธวงศ์

๑) ศาลเจ้าแม่กวนอิม (มูลนิธิเทียนฟ้า)

ศาลเจ้าแม่กวนอิม (มูลนิธิเทียนฟ้า) ลักษณะของสถานที่ ศาลเจ้าจีน ที่ตั้ง ๖๐๖ ถนนเยาวราช แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐ (พิกัด ๑๓.๗๓๘๑๔, ๑๐๐.๕๑๒๔๗)

โดดเด่นในด้าน ขอบุทธธิดา

ประวัติความเป็นมา

ศาลเจ้าแม่กวนอิม เป็นสถาปัตยกรรมผสมผสานจีนแท้จิว ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านในย่านเยาวราช ภายในศาลเจ้าประดิษฐาน เจ้าแม่กวนอิม พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรปางประทานพร เป็นองค์ประธานในศาลเจ้า ซึ่งอันเชิญมาจากประเทศจีนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ และเปิดให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าไปสักการะบูชาองค์เจ้าแม่กวนอิมนั้น ทำด้วยไม้จันทร์เนื้อหอมแกะสลักรูปแบบศิลปะราชวงศ์ถัง แต่สันนิษฐานว่าสร้างขึ้น ในสมัยของราชวงศ์ซ่ง เมื่อประมาณ ๘๐๐ - ๙๐๐ ปีมาแล้ว องค์เจ้าแม่กวนอิมนั้นมีสีทองอร่าม โดดเด่น และสวยงามมากๆ อีกด้วย เจ้าแม่กวนอิมแห่งโรงพยาบาลเทียนฟ้า พระโพธิสัตว์แห่งความเมตตาและการสืบสานเจตนาในการช่วยเหลือเหล่าปวงประชา มากกว่า ๑๑๔ ปี

มูลนิธิโรงพยาบาลเทียนฟ้าเริ่มก่อสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๕ ชาวจีนย่านเยาวราช เรียกว่า เทียนฮั่วยู้ยี้ เกิดจากพ่อค้าชาวจีน ๖ คน ประกอบไปด้วย

- นายโจ้วเหมียวจ้วน (จีนล่าช้า)
- นายเล่ากั๊ปปี้ (พระยาภักดีภักทร)
- นายกอฮุยเจียะ
- นายเหล้าซอเมี่ยง (พระเจริญราชชน)
- นายเฮ้งเฮ้งจิว
- นายเตี้ยเกี้ยงซำ (หลวงโสมณเพชรรัตน์)

ได้ร่วมใจกันอุทิศเงินเป็นทุนเริ่มต้นจำนวน ๘,๐๐๐.-บาท และได้ชักชวนพ่อค้าชาวจีนและประชาชนทั่วไปร่วมกันสทบทุนเพื่อจัดซื้อที่ดินจำนวน ๒ ไร่ ๒ งาน ๔๙ ตารางวาบริเวณเขตสัมพันธวงศ์ ถนนเยาวราช เป็นเงิน ๕๒,๐๐๐.-บาท เพื่อให้เป็นที่ตั้งโรงพยาบาลและมูลนิธิโรงพยาบาลเทียนฟ้าในปัจจุบัน

องค์พระอวโลกิเตศวร (กวนอิม) ของโรงพยาบาลเทียนฟ้ามูลนิธินี้มีจารึกไว้ว่า มีการยืนยันแน่ชัดจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งตรวจสอบกับภาพวาดที่เมืองตุนหวงแล้วว่าเป็นงานช่างศิลปกรรมชั้นเอกสมัยราชวงศ์ถังเป็นแน่แท้ โดยทำจากไม้ชั้นดีทั้งท่อนแกะสลักเป็นองค์พระอวโลกิเตศวร (กวนอิม) ทรงมีพระสิริโฉมงดงามที่หาได้เปรียบปานได้ไม่ ตั้งอยู่ที่วัดอันเล่อ เมืองลั่วหยาง มณฑลเหอหนาน ประเทศจีน เพื่อให้ผู้มีจิตศรัทธาจากทั่วทุกสารทิศกราบไหว้บูชาและคุ้มครองทั่วทุกทิศ ก่อนที่ประเทศจีนจะมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองนั้นมีการลำเลียงองค์พระอวโลกิเตศวร (กวนอิม) มาที่ฮ่องกงและต่อมาลำเลียงมาเก็บไว้ที่บ้านคนหบดีคนหนึ่งในประเทศไทย บังเอิญว่าขณะนั้นนายจุลินทร์ ลำช้า ประธานกรรมการโรงพยาบาลเทียนฟ้ามูลนิธิเดิมสมัยที่ ๔๕ - ๔๖ (ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๐๓) ทราบข่าวแล้วเห็นชอบและติดต่อคนหบดีท่านนั้นที่จะอัญเชิญองค์พระอวโลกิเตศวร (กวนอิม) มาประดิษฐาน ณ โรงพยาบาลเทียนฟ้ามูลนิธิเพื่อทำการบูชา

จากวันนั้นจนถึงวันนี้ แม้จะผ่านกาลเวลามากกว่า ๑๑๔ ปี แต่โรงพยาบาลเทียนฟ้ายังคงยืนหยัดเจตนารมณ์เดิมในการที่จะช่วยเหลือบำบัดความทุกข์ยากและโรคร้ายไข้เจ็บให้แก่พี่น้องประชาชนทุกหมู่เหล่า โดยไม่เลือกชั้นวรรณะ เชื้อชาติ และศาสนา โดยนอกจากจะยังให้บริการการรักษาแพทย์ทางเลือกแผนจีนแบบโบราณแล้ว ในปัจจุบันโรงพยาบาลเทียนฟ้ายังให้การรักษาในแพทย์แผนปัจจุบันแก่ประชาชนทั่วไปด้วย

วิธีการไหว้ / สักการะ

สิ่งที่นิยมนำมาไหว้คือ พวงมาลัยมะลิ อ้อย สับปะรด หรือผลไม้ต่าง ๆ งดของควาสตรีมีประจำเดือนงดเข้า

๒) ศาลเจ้าไต้เสี่ยฮุกโจ้ว หรือศาลเจ้าพ่อเห้งเจีย วัดสามจีน - ไตรมิตร

ศาลเจ้าไต้เสี่ยฮุกโจ้ว หรือศาลเจ้าพ่อเห้งเจีย วัดสามจีน - ไตรมิตร ลักษณะของสถานที่ ศาลเจ้าจีน เป็นอาคารสถาปัตยกรรมแบบจีน ที่ตั้ง ๖๖ ถนนพระรามที่ ๔ แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (พิกัด ๑๓.๗๓๘๘๘, ๑๐๐.๕๑๔๑๐)

โดดเด่นในด้าน ยศตำแหน่งการงาน (วัยรุ่น / วัยทำงานนิยมมาสักการะ)

ประวัติความเป็นมา ไม่ปรากฏหลักฐานการสร้าง มีเพียงเรื่องเล่า สืบต่อมาว่าเดิมศาลเจ้าสร้างในบริเวณวัดไตรมิตรวิทยารามโดยชาวจีน ๓ คน ซึ่งเชื่อว่าเป็นชาวจีนแต้จิ๋ว ต่อมาได้ย้ายมาสร้าง ณ ที่ตั้งปัจจุบัน ซึ่งเดิมเป็นทางเข้าไปยังวัดไตรมิตร ลักษณะเป็นอาคารคอนกรีตชั้นเดียวที่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม ลวดลายแบบจีน ตกแต่งโครงหลังคาเป็นประติมากรรมปูนปั้นรูปมังกรคู่ชูลูกแก้ว ตามอย่างศิลปกรรมศาลเจ้าที่พบเห็นได้ทั่วไป ภายในศาลเจ้าเป็นที่ประดิษฐานเจ้าพ่อเห้งเจียเป็นเทพองค์ประธาน โดยปรากฏป้ายชื่ออักษรภาษาจีน อ่านว่า “ไต้ เสี่ย ฮุก โจ้ว” หมายถึงมหาเทพ เห้งเจีย และมีเรื่องเล่าสืบมาว่าเป็นเทพเจ้าที่ได้อัญเชิญมาจากประเทศจีน

ทั้งนี้ เห้งเจีย (ภาษาฮกเกี้ยน) หรือ สิงเจ๋อ (ภาษาจีนกลาง) เป็นหนึ่งในบรรดาตัวละครสำคัญในวรรณกรรมจีนเรื่อง “ไซอิ๋ว” ซึ่งมีฤทธิ์มาก ได้ร่วมเดินทางกับพระถังซำจั๋ง (ภิกษุเสวียนจั้ง) ไปอัญเชิญพระไตรปิฎกยัง ดินแดนชมพูทวีป โดยตลอดการเดินทางอันยากลำบากนั้น ต้องประสบกับภัยอันตรายและปัญหานานัปการ นำมาซึ่งข้อคิดและแนวทางในการปฏิบัติตน อย่างมีคุณธรรม เพื่อคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ด้วยคุณความดีของเห้งเจียที่มีต่อ พระพุทธศาสนา ประชาชนจึงพากันเคารพนับถือและยกย่องเป็นดังเทพเจ้า โดยประชาชนนิยมมาสักการะเจ้าพ่อเห้งเจีย เพื่อขอพรให้ประสบความสำเร็จ ในหน้าที่การงาน และมักมีชาวไทยเชื้อสายจีนที่เกิดปีนักษัตรปีวอกนิยมมา สักการะอีกด้วย

นอกจากนี้ ภายในศาลเจ้ายังประดิษฐานพระพุทธรูป พระโพธิสัตว์กวนอิม และเจ้าที่บริเวณโดยรอบศาลเจ้าเห้งเจียในปัจจุบัน จัดเป็นย่านชุมชนซึ่งเจริญ อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อโปรดเกล้าฯ ให้ตัดถนนตรง หรือ ถนนวัวลำพอง หรือ ถนนพระรามที่ ๔ ในปัจจุบัน เป็นเส้นทางการสัญจรทางบกตามคำกราบบังคมทูลของ ชาวต่างชาติที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในกรุงเทพมหานครขณะนั้น กระทั่งได้รับการพัฒนาในสมัยต่อมา จนกลายเป็นย่านที่พักอาศัยและย่านการค้า ที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร สันนิษฐานว่าสร้างเมื่อปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวต่อเนื่องถึง รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สลับไปกับการอาคารพาณิชย์อย่างสมัยใหม่ โดยศาลเจ้าเห้งเจียยังคงเป็นศาสนสถานที่มีประชาชนมาสักการะมิได้ขาด

วิธีการไหว้ / สักการะ

ธูป เทียน และน้ำมัน ขอพรได้ครั้งละ ๑ ข่อเท่านั้นท่อง นโม ๓ จบ
ทำบุญดวงชะตา เกล็ดมังกร เกล็ดละ ๒๐๐ บาท

๓) วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร (พระราหู ชั้น ๒ พระวิหาร)

พระราหู ชั้น ๒ พระวิหารวัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร ลักษณะของสถานที่
เทวรูป ที่ตั้ง ๖๖๑ ถนนเจริญกรุง แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (พิกัด
๑๓.๗๓๘๒๖, ๑๐๐.๕๑๓๗๖) อยู่ภายในวัดไตรมิตร อาคาร ๒ ชั้น อยู่ด้านข้างโบสถ์ มีป้ายบอกทางแต่
เลื่อนไปมาก เลยอาจหาทางเข้าลำบากนิดนึง

โดดเด่นในด้าน สะเดาะเคราะห์ / แก้ปิ้ง

ประวัติความเป็นมา วัดไตรมิตรวิทยาราม กรุงเทพมหานคร หรือ วัดสามจีน ที่นี้
นับเป็นวัดอีกแห่งหนึ่งที่ผู้คนให้ความเชื่อนิยมมาไหว้ เปิดให้ไหว้บูชาพระราหูที่พระวิหารหลังเก่า มีผู้คน
มากมายนิยมไปกราบไหว้ และเพื่อเป็นการเสริมสิริมงคล ณ พระวิหารเดิมหลวงพ่อทองคำ อาทิจ”พระ
นารายณ์ทรงครุฑประทับยืนบนพระราหู” ซึ่งตั้งอยู่ในบนวิหารหลังเก่าของวัดไตรมิตรวิทยาราม เพื่อ
เสริมสิริมงคลชีวิต เพราะเชื่อว่าพระนารายณ์จะช่วยคุ้มครองภัยอันตรายที่มาจากพระราหู พระพุทธรูป
เก่าแก่ประจำพระอาราม / พระพุทธรูปาลีโย / พระบูรพาจารย์ / ขอพรพระราหูสุริยะประภา พระราหู
จันทร์ระประภา / ฝากดวงเขียนชื่อ-นามสกุล วันเดือนปีเกิด บูชาปีนักษัตร ๑๒ ราศี / เติมน้ำมัน
ตะเกียงบูชาพระประจำวันเกิดไปในตัวอีกด้วยตั้งแต่เวลา ๑๗.๐๐ - ๒๑.๐๐ น.

วิธีการไหว้ / สักการะ

ไหว้ด้วยของ ๑๒ อย่าง คือ ของดำ ๘ อย่าง น้ำดำ ดอกไม้ ธูปและเทียน

ทุกวันพุธ (ข้างขึ้น) ของทุกเดือน เวลา ๑๙.๐๐ - ๒๑.๐๐ น. มีพิธีสวดนพเคราะห์

บูชาพระราหู

๔) ชุมประตูลิမ်พระเกียรติ (Royal Jubilee Gate) หรือชุมประตูวัฒนธรรมไทย - จีน

ชุมประตูลิမ်พระเกียรติ (Royal Jubilee Gate) หรือชุมประตูวัฒนธรรม
ไทย - จีน ลักษณะของสถานที่ ชุมประตูสถาปัตยกรรมแบบจีน ที่ตั้ง ๓๒๒ ถนนตรีมิตร แขวงตลาดน้อย
เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน / รับพลัง

ประวัติความเป็นมา เดิมทีสถานที่นี้เคยเป็นวงเวียนน้ำพุ หรือวงเวียนโอเดียน
ซึ่งเป็นการเรียกชื่อตามโรงภาพยนตร์โอเดียนที่อยู่ใกล้ ต่อมามีการปรับพื้นที่สร้างเป็นชุมวัฒนธรรมไทย - จีน
เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสที่พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรง
เจริญพระราชพรรษาครบ ๖๐ ปี ขึ้นมา ตั้งอยู่ ณ วงเวียน ตัดถนนตรีมิตร ถนนเยาวราช และถนนเจริญกรุง
(พิกัด ๑๓.๗๓๗๑๘, ๑๐๐.๕๑๒๙๗) ชุม ไปด้วยมังกร ๒ ตัว ชูตราสัญลักษณ์ “พระราชพิธีมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ และทองคำบริสุทธิ์หนัก ๘๙ บาท ที่หุ้มพระ
ปรมาภิไธยย่อ ภปร. สื่อความหมายถึงชาวไทยเชื้อสายจีนที่เทิดทูนองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ไว้เหนือเกล้าบริเวณเขตชุมประตูจีน จารึกคำว่า “เทียน” ที่หมายถึงฟ้า ตรงข้ามกับ “ตี้” ที่หมายถึงดิน
มุมทั้งสี่มีรูปคางคก ๔ ตัว หรือ “ฟู” พ้องเสียงกับคำว่าโชคลาภในภาษาจีนกลาง และต้นไผ่ หรือ “เต็ก”
ภาษาแต้จิ๋ว แปลว่าคุณธรรม จุดนี้ถือได้ว่าเป็นจุดรับพลังชีวิต คือรับพรที่มาจากฟ้าดิน การได้มาเหยียบ
ตรงแผ่นทองเหลือง ก็เหมือนอยู่ภายใต้คุณธรรม ถ้ายืนอยู่ใต้คานชุมประตู แล้วเงยหน้าขึ้นมองด้านบน
จะเห็นแผ่นทองเหลืองมีอักษรจีน อ่านว่า “เทียน” หมายถึงฟ้าหรือสวรรค์ นอกจากนี้ยังมีสิ่งให้โชคยกขาว

แกะสลักสองตัว น้ำหนักตัวละ ๔ ตัน เป็นเพศผู้และเพศเมีย ซึ่งรัฐบาลจีนได้มอบให้เป็นของขวัญและเป็นมงคลแก่ชาวไทย ในวโรกาสมหามงคลที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงมีพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา สังเกตได้ที่ตัวเพศผู้ เท้าเหยียบลูกแก้ว อันหมายถึงการมีลาภยศ อำนาจบารมี ชื่อเสียง ผู้คนจะนิยมมาขอพรด้วยการนำกระเป๋าสตางค์ไปวางไว้ที่ปากสิงโตทั้งเพศผู้และเพศเมีย เพราะเชื่อว่าจะยิ่งทำให้เงินทางไหลมาเทมา ส่วนตัวเพศเมีย เท้าจะกุมลูกสิงโตตัวน้อย อันหมายถึงการมีลูกหลานบริวารมากมาย และลูกหลานบริวารทั้งหลาย จะอยู่ในกรอบแห่งความดีงาม ไม่นอกกลุ่มนอกทาง สร้างแต่ชื่อเสียงให้ดีกับวงศ์ตระกูล

วิธีการไหว้ / สักการะ

สักการะฟ้าดินเพื่อความเป็นสิริมงคลและขอพรจากสิงโตหยกขาวที่อยู่บริเวณซุ้มประตูที่เชื่อกันว่าจะทำให้เงินทองไหลมาเทมา

๕) ศาลเจ้าเซียงกง (เซียนกง)

ศาลเจ้าเซียงกง (เซียนกง) ศาลเจ้าจีน ที่ตั้ง ๑๖๙๐ ถนนทรงวาด แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (พิกัด ๑๓.๗๓๖๑๘, ๑๐๐.๕๑๒๑๓)

โดดเด่นในด้านโชคลาภ / การเงิน การค้า

ประวัติความเป็นมา เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๑๔ ซึ่งตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้มีชาวจีนจากมณฑลฮกเกี้ยนของประเทศจีนกลุ่มหนึ่ง อพยพเข้ามายังกรุงเทพมหานครตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ สถานที่ปัจจุบันซึ่งเดิมตั้งอยู่ริมคลอง และได้พัฒนาเป็นการค้าขายเครื่องยนต์เก่าที่ใช้แล้วเป็นแห่งแรกของประเทศไทย ที่เรียกกันว่า “เซียงกง” ก่อนที่จะแพร่หลายไปสู่แหล่งอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ชาวจีนฮกเกี้ยนกลุ่มนี้ได้ร่วมกันสร้างศาลเจ้าแห่งนี้ และได้นำรูปปั้นของท่านเซียงกงจากมณฑลฮกเกี้ยนมาประดิษฐาน ณ ที่แห่งนี้เรียกกันว่า ศาลเจ้าเซียงกง ด้วยบุญฤทธิ์อันเกรียงไกรของท่านเซียงกง (เซียนกง) เป็นที่เคารพศรัทธาอย่างกว้างขวางจากปวงประชามิมีจิตกุศล แต่เนื่องจากศาลเจ้ามีประวัติอันยาวนาน สิ่งปลูกสร้างในศาลเจ้าย่อมมีความทรุดโทรมตามกาลเวลา คณะกรรมการศาลเจ้า และผู้มีจิตศรัทธา ได้เคยร่วมใจบริจาคเพื่อบูรณปฏิสังขรณ์มาหลายครั้งหลายครา กล่าวคือได้มีการบูรณะครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ต่อมาก็มีการบูรณะอีกครั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ครั้นถึงเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ก็ได้รับทุนจากผู้มีจิตศรัทธาทำการบูรณปฏิสังขรณ์อย่างมั่งคั่ง และได้ก่อสร้างเสามังกร (ทีกง) เป็นที่สำเร็จจุล่งเป็นศาลเจ้าที่ตระหง่านโดดเด่น สวยงาม และเป็นที่พักทางใจของผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป

วิธีการไหว้ / สักการะ รูปเทียนน้ำมัน

๖) ศาลเจ้าโจวซือกง (วัดขุนเล่งยี่)

ศาลเจ้าโจวซือกง (วัดขุนเล่งยี่) ลักษณะของสถานที่ ศาลเจ้าจีน ที่ตั้ง ๗๕๘ ซอยวานิช ๒ ถนนโยธา แขวง ตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (พิกัด ๑๓.๗๓๔๔๒, ๑๐๐.๕๑๑๘๐)

โดดเด่นในด้าน โรคภัยไข้เจ็บ / โชคลาภ / การเงิน

ประวัติความเป็นมา

จากแผ่นศิลาจารึกอักษรภาษาจีน ภายในศาลเจ้าระบุข้อความซึ่งแปลได้ว่า “วันดีปีที่ ๙ แห่งรัชสมัยของจักรพรรดิ เจียซิง” เทียบได้กับ พ.ศ. ๒๓๔๗ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชสอดคล้องกับเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงสถาปนากรุงเทพมหานครเป็นราชธานี ชาวจีนฮกเกี้ยนซึ่งเคย

ตั้งรกรากอยู่บริเวณกุฎีจีน ปากคลองบางกอกใหญ่ ฝั่งธนบุรี ได้พากันโยกย้ายมาอาศัยอยู่บริเวณตรอกโรงกะทะ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของชาวจีนฮกเกี้ยนที่นิยมประกอบอาชีพตีเหล็กซึ่งอยู่บริเวณ ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก ระหว่างปลายลำเพ็ญไปถึงบ้านต้นสำโรง (สถานทูตโปรตุเกส) หรือบริเวณอันเป็นที่ตั้งของ “ตลาดน้อย” ในปัจจุบัน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นหลักฐานที่นำไปสู่ข้อสันนิษฐานที่ว่าศาลเจ้าแห่งนี้น่าจะสร้างในช่วงเวลาดังกล่าว

ทั้งยังปรากฏความใน “นิราศชมตลาดลำเพ็ญ” ซึ่งประพันธ์โดยนายบุศย์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญ ของศาลเจ้าโจวซือก่งในฐานะศาสนสถานที่เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของ ชาวพระนครในสมัยนั้น ตอนหนึ่งว่า “ถึงปากตรอกเขียวซื่อก่งพะวงคิดแห่งสถิตเจ้ามีอยู่ที่ศาล องค์อารักษ์ศักดิ์สิทธิ์พิสดาร ใครบนบานสมมาดไม่คลาดคลาย ท่านศักดิ์สิทธิ์นักหนาจินว่าเฮียนเจ็กฮกเกี้ยนนับถือการซื้อขาย ย่อมบนบานศาลกล่าวกับเจ้านายมิได้วายไหวเจ้าเหล่าอาเฮีย”

ในขณะเดียวกันกับที่ปรากฏหลักฐานว่าด้วยฎีการ้องทุกข์ของชาวจีน ฮกเกี้ยน เกี่ยวกับการวิวาทแย่งชิงผลประโยชน์ในการดูแลศาลเจ้าในเอกสาร รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ความตอนหนึ่งว่า

“ได้ช่วยกันทูลบำรุงศาลเทพารักษ์อันเป็นที่เคารพของชนชาติจีน ฮกเกี้ยน ซึ่งประดิษฐานอยู่ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ๕ แห่ง คือ ๑) ศาลเจ้าโจวซือก่งหรือซูก่งตั้งอยู่ริมลำน้ำเจ้าพระยา ตำบลตลาดน้อย จังหวัด พระนคร...”

จากประวัติพบว่า แต่เดิมศาลเจ้าโจวซือก่ง มีสถานะเป็นวัด ชื่อว่า วัดขุนเฮงยี่ เป็นอาคารชั้นเดียว ก่อสร้างด้วยไม้ ภายหลังคงชำรุดทรุดโทรมตามกาลเวลา จึงมีการก่อสร้างใหม่เป็นอาคารก่ออิฐ ผสมไม้ โดยยังคงลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบจีนฮกเกี้ยนโบราณ ต่อมา เมื่อครั้งที่ศาลเจ้ามีอายุครบ ๑๕๐ ปี จึงมีการต่อเติมเป็นอาคารสามหลังเชื่อมต่อ ถึงกัน ซึ่งปัจจุบันบริเวณศาลเจ้าประกอบด้วยพื้นที่ ๓ ส่วน โดยศาลเจ้าตั้งอยู่ พื้นที่กลาง ด้านซ้ายเป็นวัด และด้านขวาเป็นวิหาร อย่างไรก็ตาม อาคารด้านซ้าย และขวาเป็นส่วนที่ต่อขยายภายหลัง

ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของศาลเจ้าโจวซือก่งในปัจจุบัน มีการวางผังอาคารตามรูปตัวอักษรจีน “工” (กง) ซึ่งพบได้ทั่วไปในงาน สถาปัตยกรรมจีน บริเวณทางเข้าอาคารศาลเจ้ามีการออกแบบที่สะท้อน ให้เห็นถึงงานสถาปัตยกรรมของชาวจีนฮกเกี้ยนได้เป็นอย่างดี โดยมีการเจาะช่องหน้าต่างทรงกลมกรุด้วยแผงฉลุลาย ซึ่งเป็นลักษณะที่เรียกว่า “ฉื่อหู่ซวง” หนาประตูด้านหน้าบริเวณด้านบนสุดของผนังด้านหน้าภายนอกอาคารมีการออกแบบ โครงสร้างไม้ไว้รองรับเครื่องไม้ที่สอดขัดกันอย่างหลวม ๆ และมีการออกแบบ โครงหลังคาซ้อนกัน ๒ ชั้น โดยทั้งชั้นบนและชั้นล่างมีหน้าบันทรงสามเหลี่ยม หน้าจั่ว ส่วนสันหลังคาอ่อนโค้งและมีการตกแต่งด้วยประติมากรรมปูนปั้น ประดับกระเบื้องเคลือบที่ตัดเป็นชั้นๆ บริเวณประตูทางเข้าตั้งประดับสิงโตซึ่งแกะสลักจากหินแกรนิตสีดำ ซึ่งรูปแบบของสิงโตดังกล่าวเป็นศิลปกรรมที่พบได้ทั่วไปในมณฑลฝูเจี้ยน จึงสันนิษฐานว่าสิงโตหินคู่นี้จะนำมาจากมณฑลฝูเจี้ยน ซึ่งเป็นถิ่นเดิม ของชาวจีนฮกเกี้ยน ภายในอาคารศาลเจ้า มีการใช้โครงสร้างไม้แบบเชลียงแกะสลัก เป็นรูปฟักทองและรูปสัตว์ ซึ่งเป็นศิลปกรรมที่มักพบที่มณฑลกว่างตงและมณฑลฝูเจี้ยน จึงอาจกล่าวได้ว่าศาลเจ้าโจวซือก่งเป็นที่รวมของเอกลักษณ์ ของสถาปัตยกรรมแบบ “หมิ่นหนาน” ซึ่งมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของ ชาวจีนฮกเกี้ยนอย่างชัดเจน สำหรับอาคารประธานของศาลเจ้าโจวซือก่งซึ่งเรียกว่า “ขุนเฮงเกียง” ปรากฏแท่นบูชา “จ้อซุตัว” ประดิษฐานเทพเจ้าโจวซือก่ง เป็นเทพองค์ประธานของศาลเจ้า พร้อมกับแท่นบูชาเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ได้แก่ เจ้าพ่อกวนอู ตัวเล่าเอี้ย เจ้าแม่ทับทิม ไข่จ้อเอี้ย

๓๖ เทพเจ้า ตั้งเซียอ้วง ลีทิก้วยเซียงซือ บริเวณอาคารศาลเจ้าทางทิศตะวันออก ซึ่งเรียกว่า “ซุนเฮงซี” เป็นที่ประดิษฐานเทพเจ้าสำคัญต่าง ๆ ประกอบด้วย ฮุก้วยปุดจ้อหรือพระสังกัจจายน์ จูหลายปุดจ้อ และตันเซ่งอ่อง ส่วนอาคารทางทิศตะวันตก ที่เรียกว่า “ฮุยหล่าตัว” เป็นที่ประดิษฐานป้ายวิญญาณบรรพชน พื้นที่โดยรอบศาลเจ้าโจวซือก่ง ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา จัดเป็น ย่านชุมชน “ตลาดน้อย” ที่มีความเก่าแก่มากตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และมีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก เนื่องจากเป็นแหล่งงานขนาดใหญ่ ของแรงงานชาวจีน จึงดึงดูดให้ชาวจีนพากันเข้ามาอาศัยในบริเวณนี้จำนวนมาก กระทั่งมีการตัดถนน ทำให้เส้นทางสัญจรทางบกมีความสำคัญมากกว่าเส้นทางสัญจรทางน้ำ พื้นที่บริเวณนี้ จึงลดความสำคัญลงและกลายเป็นย่านที่พักอาศัยเป็นหลัก แต่ปัจจุบันถือเป็นแหล่งค้าขายสินค้าโดยเฉพาะเหล็กและอะไหล่ เครื่องจักรซึ่งรู้จักกันทั่วไปว่า “เซียงกง”

อย่างไรก็ตาม ศาลเจ้าโจวซือก่งยังคงเป็นศาสนสถานที่เป็นศูนย์กลาง ความเลื่อมใสศรัทธาของประชาชนโดยรอบ เห็นได้จากการที่ศาลเจ้ายังคง จัดงานประจำปีในเทศกาลต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ เทศกาลกินเจ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีการจัดต่อเนื่องเป็นเวลายาวนานกว่า ๑๐๐ ปี โดยประชาชน ผู้มีจิตเลื่อมใสศรัทธาจะพากันเดินทางมานมัสการเทพเจ้าโจวซือก่งจำนวนมาก ด้วยเชื่อว่าการสักการบูชาท่านจะช่วยให้มีสุขภาพแข็งแรง หรือหายจากอาการเจ็บไข้ได้ป่วย นอกจากนี้หนึ่งในกิจกรรมที่ได้รับ ความนิยมอย่างมากคือการร่วมชมการแสดงงิ้วที่เพียบพร้อมด้วยฝีมือ ด้านการแสดงและฉากอันสวยงาม

วิธีการไหว้ / สักการะ รูปเทียนน้ำมัน มีแผ่นกระดาษเขียนวันเดือนปีเกิดเพื่อวางด้านหลังเทพเจ้าโจวซือก่งเพื่อเสริมดวงชะตา ปีละหนึ่งครั้ง และเดินเป็นเลข ๘ วนบริเวณหน้าประตูเพื่อขอพรให้หายจากโรคร้ายไข้เจ็บ

๓) ศาลเจ้าฮ้วนห้วงกง หรือ ฮั่นหวางกง (ภาษาจีนกลาง) หรือศาลเจ้าโรงเกือก HON WONG KUNG SHRINE

ศาลเจ้าฮ้วนห้วงกง หรือ ฮั่นหวางกง (ภาษาจีนกลาง) ลักษณะศาลเจ้าจีน ที่ตั้ง ๑๑๙๒ ซอยวานิช ๒ ถนนโยธา แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (พิกัด ๑๓.๗๓๒๘๓, ๑๐๐.๕๑๒๑๘)

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน การค้า

ประวัติความเป็นมา ศาลอยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งจากการสำรวจศาลเจ้าพบแผ่นป้ายศิลาจารึกอักษรภาษาจีนบอกเล่า ความเป็นมาเกี่ยวกับศาลเจ้าแปลความได้ว่า ศาลเจ้าฮั่นหวางกง สร้างโดย กลุ่มพ่อค้าชาวจีนแคะที่พร้อมใจกันจัดซื้อที่ดินเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๑ และสร้าง ศาลเจ้าเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๒ ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งในแผ่นศิลาดังกล่าวยังมีเนื้อความอีกตอนหนึ่งว่า “ข้าเฝ้ารูป ของพระองค์มายังสยามเมื่อร้อยกว่าปีที่แล้ว” เป็นเหตุให้สันนิษฐานได้ว่าแต่เดิมชาวจีนแคะที่เข้ามาทำการติดต่อค้าขายในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้อัญเชิญ ข้าเฝ้ารูปจากกระถางที่บูชาเทพเจ้าฮ้วนห้วงกงจากจีนมาประดิษฐาน เป็นที่พึ่งทางจิตใจในประเทศไทย เมื่อการค้าขายเจริญรุ่งเรือง บรรดาพ่อค้า ชาวจีนแคะจึงพร้อมใจกันจัดซื้อที่ดินและสร้างศาลเจ้าเป็นที่ประดิษฐาน เทพเจ้าฮ้วนห้วงกงปรากฏสืบมา โดยปัจจุบันอยู่ในการดูแลของสมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย สำหรับชื่อศาลเจ้าโรงเกือกนั้น มีที่มาจากบริเวณนี้เคยเป็นแหล่งผลิตรองเท้าที่เลื่องชื่อของกรุงเทพมหานครในอดีต ดังปรากฏหลักฐานใน “นิราศชมตลาดสำเพ็ง” ของนายบุศย์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตอนหนึ่งว่า

“ถึงศาลเจ้าโรงเกือกเป็นชื่อตรอก ถามเขาบอกให้ฟังคิดกังขา
 ไหนองค์อารักษ์อันศักดิ์ มีสมญารองเท้าเป็นเจ้านาย
 พอนึกได้เขาบอกว่าตรอกนี้ เดิมโรงมีแถวเทือกเย็บเกือกขาย
 จึงตั้งชื่อลืออยู่ไม่รู้วาย ถึงหยาบคายเป็นนามตามตำบล”

นอกจากนี้ ศาลเจ้าโรงเกือกน่าจะเป็นศูนย์กลางของชุมชนชาวจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวจีนแคะที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ดังเห็นได้จาก การที่ชาวจีนแคะได้ร่วมกันลงนามเพื่อขอพระบรมราชานุญาตจากพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จัดพิธีแห่เจ้าและสมโภชศาลเจ้าทุก ๆ ๓ ปี ดังความในพระหัตถเลขาของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรฤทธิ์ ขณะทรงดำรงพระยศเป็นกรมหมื่นนเรศวรฤทธิ์ ที่มีถึงพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าประวิตรวัฒโนดม กรมหลวงปราจิณกิติบดี ขณะทรงดำรงพระยศ พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าประวิตรวัฒโนดม ราชเลขานุการในพระองค์ เพื่อถวายคำกราบบังคมทูลแด่สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ขณะทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในคราวที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสยุโรปเมื่อ ร.ศ.๑๑๖ หรือ พ.ศ. ๒๔๔๐ ตอนหนึ่งว่า

“ด้วยเงินกวางหลี่ จีนซุ่น จีนเซียน จีนซิว หัวหน้าพวกจีนชาติแคะ ทำเรื่องราวยื่นต่อหม่อมฉันว่า ศาลเจ้าอันอ่องเซี้ยวซึ่งตั้งศาลอยู่ที่ตำบล ตลาดน้อย พวกจีนพ่อค้านายห้างทั้งหลายเคยจัดการสมโภชมีजूแลแห่เจ้า ๓ ปี ครั้งหนึ่งเป็นธรรมเนียมมา บัดนี้ครบ ๓ ปีแล้ว จะขอพระราชทานพระราชนุญาต ทำการแห่เจ้าวันที่ ๕ ธันวาคม ร.ศ. ๑๑๖ เวลาเช้า ๔ โมง ตั้งกระบวนแห่ แต่ถนนตลาดน้อย เดินกระบวนแห่มาตามถนนสำเพ็งออกประตูสะพานหิน เลี้ยวตามถนนริมกำแพงพระนครไปทางวัดราชบูรณ เลี้ยวลงถนนเฟื่องนคร ตรงไปเลี้ยวถนนบำรุงเมือง ลงไปเลี้ยวถนนรอบกำแพงพระนคร ตรงไปออก ประตูสามยอดไปตามถนนเจริญกรุง เข้าตรอกตลาดน้อย เลิกกระบวนแห่ ไปศาลมีการสมโภชเล่นजू ตั้งแต่วันที่ ๔ ธันวาคม ครบ ๔ วัน ๔ คืน ครั้นวันที่ ๘ ธันวาคม ร.ศ. ๑๑๖ เวลาเช้าขอแห่ส่งเจ้าอีกเวลาหนึ่ง ตั้งกระบวนแห่ ตามทางเดิมนั้น”

ศาลเจ้าโรงเกือกในปัจจุบัน มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมถอดแบบ มาจากสถาปัตยกรรมจีนที่เรียกว่า “อาคารสี่หลังล้อมลาน” ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรม ของชาวจีนตอนใต้ ทั้งชาวจีนแคะและชาวจีนแต้จิ๋วที่อาศัยอยู่ในมณฑลกว่างตุงและมณฑลฝูเจี้ยน สอดคล้องกับการแกะสลักลวดลายบริเวณโครงสร้างรองรับหลังคาภายในอาคารศาลเจ้า ซึ่งเป็นรูปแบบของสกุลช่าง ทางตอนใต้ของจีน

บริเวณด้านหน้าอาคารศาลเจ้ามีการออกแบบประตูทางเข้า ที่ส่วนกลางอาคารผนังสองข้างประตูทางเข้ามีการเจาะช่องหน้าต่างทรงกลม และมีการแบ่งเป็นช่องสี่เหลี่ยม โดยแต่ละช่องปั้นปูนประดับกระเบื้องผสมกับ การเขียนภาพจิตรกรรมถ่ายทอดเรื่องเล่าหรือตำนานต่าง ๆ ซึ่งการแบ่งช่อง บนผนังเพื่อประดับภาพ ปรากฏในงานสถาปัตยกรรมแบบ “เคอ์กวางตง” ซึ่งพบเห็นได้ในถิ่นเดิมของชาวจีนแคะ อย่างไรก็ตาม ยังมีการตกแต่ง ตามลักษณะสถาปัตยกรรมแบบ “เฉาซ่าน” ของกลุ่มชาวจีนแต้จิ๋วผสมผสาน ร่วมอยู่ด้วย

นอกจากนี้ บริเวณผนังภายนอกและสันหลังคาของอาคารศาลเจ้า ยังมีความงดงามแตกต่างไปจากศาลเจ้าแห่งอื่น ด้วยการประดับปูนปั้นเป็น รูปตุ๊กตาขนาดเล็ก ลวดลายรูปดอกไม้ และใบไม้มีวน

บนผนังภายนอกอาคารศาลเจ้ายังตกแต่งด้วยภาพจิตรกรรมที่แบ่ง การนำเสนอเรื่องราวออกเป็น ๓ ตอน คือ ตอนบนเป็นเรื่องเกี่ยวกับฮก ลก ซิว ตอนกลางเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวจีนในสมัยราชวงศ์ชิง และตอนล่างแสดงสัญลักษณ์มงคลตามคติความเชื่อของชาวจีน

ศาลเจ้าโรงเกือกเป็นที่ประดิษฐานเทพเจ้าฮั่นหว่องกงเป็นเทพ องค์ประธาน ซึ่งมักพบเฉพาะศาลเจ้าของชาวจีนแคะเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีการประดิษฐานรูปเคารพอื่น ๆ ได้แก่ พระพุทธรูป พระสังกัจจาย เจ้าแม่ กวนอิม เทพเจ้าปุ่นเถ่ากง โป๊ยเซียน เจ้าแม่ทับทิม โจ้ซือกง และป้ายวิญญาณ บรรพชน พื้นที่โดยรอบศาลเจ้าโรงเกือกในปัจจุบัน จัดเป็นย่านชุมชนชาวจีนที่มีความสำคัญมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และทวีความสำคัญ เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงส่งเสริมการค้าเรือสำเภากับจีน เป็นเหตุให้มีชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ประกอบการค้าขาย และใช้แรงงานจำนวนมาก เห็นได้จากปริมาณศาลเจ้าจีนที่ปรากฏในบริเวณนี้จำนวนมาก แต่เมื่อเวลาผ่านไป ศูนย์กลางเศรษฐกิจได้ขยายออกไปยังบริเวณอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร ทำให้ย่านชุมชนตลาดน้อยค่อย ๆ ลดความสำคัญ และกลายเป็นย่านชุมชนที่พักอาศัยสลับกับย่านการค้าที่ส่วนใหญ่เป็นร้านค้าปลีก ในขณะเดียวกันกับที่ศาลเจ้าโรงเกือกมีประชาชนพากันมา สักการะเทพเจ้าประจำศาลน้อยลง ทำให้ศาลเจ้าไม่คึกคักเช่นในอดีต หากแต่ผู้ดูแลศาลเจ้ายังคงจัดให้มีงานประจำปีเสมอ โดยเฉพาะในโอกาสสำคัญ ได้แก่ วันเกิดของเจ้าพ่อประธานลาก จัดให้มีขึ้นทุกวันที่ ๒๒ เดือน ๗ ตามปฏิทิน ทางจันทรคติของจีน หรือประมาณเดือนสิงหาคม และงานฉลองเทพเจ้าฮั่นหว่องกง ซึ่งมักจัดให้มีพิธีขึ้นในวันที่ ๑๒ เดือน ๙ ตามปฏิทินทางจันทรคติ ของจีน หรือประมาณเดือนตุลาคมของทุกปี

วิธีการไหว้ / สักการะ รูปเทียนน้ำมัน

๘) ศาลเจ้าอาเนี้ยเก็ง (ศาลเจ้าแม่กวนอิมฉือปุยเนี้ยเนี้ย)

ศาลเจ้าอาเนี้ยเก็ง (ศาลเจ้าแม่กวนอิมฉือปุยเนี้ยเนี้ย) ลักษณะศาลเจ้าจีน ที่ตั้ง ๓๙ ถนนพาดสาย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (พิกัด ๑๓.๗๓๙๘๑, ๑๐๐.๕๐๙๘๖)

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน การค้า

ประวัติความเป็นมา ไม่ปรากฏ หลักฐานการสร้าง มีเพียงเรื่องเล่าสืบต่อมาว่า เดิมเป็นศาลเจ้าขนาดเล็ก ที่ชาวจีนซึ่งอยู่ในรายรอบร่วมกันสร้างและเล่าลือกันว่าสถานที่ตั้งเดิมเป็นกองขยะ มีการเสี่ยงทายหาตำแหน่งเพื่อสร้างศาลเจ้าหลายครั้ง แต่ผลการเสี่ยงทายสรุปว่าเทพเจ้าปรารถนาที่จะประธานพรอยู่ที่นี้ และสันนิษฐานว่าน่าจะมีอายุเก่าแก่มากกว่าร้อยปี สอดคล้องกับอักษรภาษาจีนบนแผ่นป้ายไม้ เก่าแก่ในศาลเจ้า ซึ่งแปลได้ว่า “ปีอุจื้อแห่งรัชสมัยพระเจ้ากวางซู่” เทียบได้กับ พ.ศ. ๒๔๓๑ ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สำหรับศาลเจ้าอาเนี้ยเก็งในปัจจุบัน เป็นอาคารคอนกรีตประกอบ เครื่องไม้ห้องเดียว ไม่มีลาน ปรากฏแผ่นป้ายประดับเหนือประตูทางเข้า สลักอักษรภาษาจีนความว่า “กวนอิมกู่เมี่ยว” แปลว่า “ศาลเจ้าเก่ากวนอิม” โดยด้านหน้าศาลเจ้าเป็นที่ประดิษฐานทิวหรือเทพฟ้าดิน ซึ่งเป็นลักษณะที่ปรากฏทั่วไปในศาลเจ้าจีนในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังมีการตั้ง พระแม่ธรณีไว้คู่กัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานความเชื่อของไทย กับชาวจีนซึ่งสามารถพบเห็นได้ทั่วไปในศาลเจ้าจีนในไทย

อาคารศาลเจ้ามีการวางผังตามรูปตัวอักษรจีน “工” (กง) และมีการ ออกแบบโครงสร้างรับน้ำหนักโดยการใช้ไม้และต่อเป็นชุดโครงสร้างแบบ “ชาเหลียง” โดยบริเวณส่วนฐานของเสาขนาดเล็กแต่ละต้นมีการแกะสลัก เป็นรูปฟักทอง อันเป็นลักษณะสถาปัตยกรรมแบบ “เฉาซ่าน” และแบบ “หมิ่นหนาน” ซึ่งสัมพันธ์กับชาวจีนแต้จิ๋วและชาวจีนฮกเกี้ยน สะท้อนให้เห็นถึง การผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมของชาวจีนทั้งสองกลุ่มได้เป็นอย่างดี ภายในอาคารมีการตกแต่งผนังเป็นรูปสัตว์ โดยผนังด้านขวามือเป็นรูปมังกร ผนังด้านซ้ายเป็นรูปกวางแทนรูปเสือ โดยสันนิษฐานว่า ผู้ดำเนินการบูรณะใช้ภาพกวางเพื่อสื่อถึงความหมายอันเป็นมงคลด้านอื่น เนื่องจากคำว่า “ลู่” ในภาษาจีน ซึ่งแปลว่า กวาง พ้องเสียงกับคำในภาษาจีน ที่แปลว่า ยศถาบรรดาศักดิ์

ศาลเจ้าอาเนี้ยเก็งเป็นที่ประดิษฐานเทพเจ้าอาเนี้ยหรือเจ้าแม่กวนอิม ฉือปุยเนี้ยเนี้ย เป็นเทพองค์ประธาน ซึ่งเป็นที่มาของชื่อศาลเจ้า โดยคำว่า “อาเนี้ย” และ “เนี้ยเนี้ย” ในภาษาจีนแต้จิ๋ว หรือ “อาเหนียง” และ “เหนียงเหนียง” ในภาษาจีนกลาง หมายถึง “แม่” หรือ “เจ้าแม่” ในที่นี้หมายถึงพระโพธิสัตว์ อวโลกิเตศวรหรือเจ้าแม่กวนอิม ส่วนคำว่า “ฉือปุย” ในภาษาจีนแต้จิ๋ว เป็นนามหนึ่งของเจ้าแม่กวนอิม ส่วนในภาษาจีนกลางอ่านว่า “ฉือเปย” แปลว่า กรูณา อันเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของเจ้าแม่กวนอิม คำว่า “ฉือปุยเนี้ยเนี้ย” จึงเป็นคำที่ชาวจีนนิยมใช้เรียกพระโพธิสัตว์ อวโลกิเตศวรหรือเจ้าแม่กวนอิมด้วยความเคารพยกย่อง ทั้งนี้เรื่องราวเล่าถึงความศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้าอาเนี้ยไว้ว่า เมื่อคราวที่ย่านสำเพ็งเกิดเหตุเพลิงไหม้บ่อยครั้ง ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพลิงที่ไหม้อย่างรุนแรงมักดับก่อนที่จะลุกลามถึงบริเวณศาลเจ้า ชาวบ้าน จึงเชื่อว่าเทพเจ้าอาเนี้ยช่วยปิดเป่าไม่ให้เพลิงรุกไหม้เข้ามา

นอกจากนี้ ภายในศาลเจ้ายังประดิษฐานรูปเคารพอื่น ๆ ได้แก่ พระพุทธรูป เทพนาจา ท้าวกุเรว เทพแห่งเจีย เจ้าที่ และศาลตายาย บริเวณโดยรอบศาลเจ้าอาเนี้ยเก็ง จัดเป็นย่านชุมชนชาวจีนเก่าแก่ ที่มีมาแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยเป็นที่รู้จักกันอย่างดีว่า “ตรอกอาเนี้ย” ซึ่งเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ตัดถนนพาดสายเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ หลังจากเกิดเหตุเพลิงไหม้ ในท้องที่อำเภอสำเพ็ง ตำบลศาลเจ้าอาเนี้ย ริมถนนเยาวราช ใกล้กับตรอกโรงกะทะ นับจากนั้นบริเวณนี้จึงพัฒนาขึ้นเป็นย่านที่มีประชาชน โดยเฉพาะชาวจีนเข้ามาอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นจวบจนปัจจุบัน โดยศาลเจ้าอาเนี้ยเก็งยังคงเป็นศูนย์รวมความเลื่อมใสศรัทธาของ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ที่พากันมาสักการบูชาองค์เจ้าแม่อาเนี้ย อย่างสม่ำเสมอ

วิธีการไหว้ / สักการะ รูปเทียนน้ำมัน

๙) ศาลเจ้าพ่อกวนอูและเทพเจ้าม้า

ศาลเจ้าพ่อกวนอูและเทพเจ้าม้า ลักษณะของสถานที่ ศาลเจ้าจีน ที่ตั้ง ๑๘๙, ๓๘๕ ซอยเยาวราช ๑๑ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (พิกัด ๑๓.๗๔๐๒๖, ๑๐๐.๕๐๗๙๗)

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน การค้า

ประวัติความเป็นมา เป็นศาลเจ้าอีกแห่งที่เก่าแก่โดยถูกสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๕ ตั้งอยู่ที่ตลาดเก่าเยาวราช ความสำคัญของที่นี่ยังนอกจากเป็นที่ประดิษฐานของเทพเจ้ากวนอู เทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์แล้ว ยังประดิษฐานเทพเจ้าม้า ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นม้าเลี้กเทหาของเทพกวนอู ที่นี้สร้างโดย พล.ต.ต.พระยาทหารบดีสิทธิราชบาลเมือง ซึ่งถือกำเนิดในตระกูลเบ็หรือหม่า ที่แปลว่า ม้า นั่นเอง สำหรับช่วงตรุษจีนจะมีผู้คนเข้ามาสักการะเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่หากมาไหว้ เทพเจ้ากวนอู มักจะขอพรเกี่ยวกับหน้าที่การงาน เชื่อว่าจะได้เป็นเจ้าคน นายคน และมีลูกน้องบริวารที่ดี ส่วนคนที่มาสักการะเทพเจ้าม้า มักขอพรในสิ่งที่ปรารถนา ถ้าคนที่มีลูกเล็ก ๆ ก็มักจะมาขอพรให้ลูกของตัวเองว่านอนสอนง่าย และอยู่ในโอวาท เชื่อกันว่า เทพเจ้าม้า สามารถปราบพยศของเด็ก ๆ ได้ โดยจะต้องไหว้ด้วยผักบั้งหรือผักกาด เปิดให้เข้าชมและมาสักการะเทพต่าง ๆ ในเวลา ๐๗.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.

วิธีการไหว้ / สักการะ รูปเทียนน้ำมัน

๑๐) ศาลเจ้าจุนเสียงโจซือ

ศาลเจ้าจุนเสียงโจซือ ลักษณะของสถานที่ ศาลเจ้าจีน ที่ตั้ง เลขที่ ๙๑ ซอยวานิช ๑ ถนนจักรวรรดิ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (พิกัด ๑๓.๗๔๓๖๕, ๑๐๐.๕๐๗๗๑)

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน การค้า

ประวัติความเป็นมา ศาลเจ้าแห่งนี้สันนิษฐานว่าสร้างโดยชาวจีนฮกเกี้ยน ในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่จากการสำรวจพบแผ่นป้ายไม้สลักอักษรภาษาจีนที่เก่าแก่ ในศาลเจ้า ระบุว่า “ปีติงเว่ยแห่งรัชสมัยพระเจ้าจักรพรรดิกวางซู่” เทียบได้กับ พ.ศ. ๒๔๓๐ ตรงกับรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงเป็นไปได้ว่าศาลเจ้าน่าจะสร้างในช่วงเวลาดังกล่าว แล้วต่อมา ได้รับการบูรณะหลายครั้ง โดยครั้งล่าสุดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๒ จากการร่วมกันบริจาคทรัพย์ของ ผู้ประกอบการค้าโดยรอบศาลเจ้า ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของศาลเจ้าจุนเสียงโจซือ มีการวางผัง อาคาร ตามรูปตัวอักษรจีน “工” (กง) ซึ่งเป็นที่นิยมในศิลปกรรมจีน บริเวณอาคารด้านหน้าของศาลเจ้ามีการ เจาะช่องหน้าต่างทรงกลมกรุด้วย กระเบื้องปูตามแบบอย่างศิลปกรรม “หมิ่นหนาน” ขนาบประตูทางเข้า ภายในอาคารยังมีโครงสร้างรับน้ำหนักแบบ “ซาเหลียง” โดยมีการแกะสลักรูปฟักทองที่ฐานเสา ซึ่งล้วน เป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมแบบหมิ่นหนาน ของชาวจีนฮกเกี้ยน

ภายในศาลเจ้าจุนเสียงโจซือเป็นที่ประดิษฐานเทพเจ้าลือท่งปิ่น หรือ หลู่ต่งปิ่น (ภาษาจีนกลาง) ซึ่งเป็นหนึ่งในแปดเซียน เป็นเทพองค์ประธานซึ่งมีตำนานเล่าสืบมาว่า หลู่ต่งปิ่นกำเนิด ในตระกูลขุนนาง ต่อมาได้พบกับ ฮั่นจงหลี่ผู้ถ่ายทอดศาสตร์แห่งลัทธิเต๋า จึงเพียรบำเพ็ญพรตจนกลายเป็น เซียน โดยปกติรูปเคารพเทพเจ้าหลู่ต่งปิ่นมักสร้างคู่กับดาบ ซึ่งเชื่อว่าเป็นดาบ สำหรับกำจัดสิ่งชั่วร้าย อีกมือถือแส้หางม้าซึ่งเป็นสัญลักษณ์ตามความเชื่อ ของลัทธิเต๋า เพื่อแสดงว่าเทพองค์นี้มีอิทธิฤทธิ์สามารถ เหาะเหินเดินอากาศได้ และเป็นที่น่าสังเกตว่า ชื่อศาลเจ้า ซึ่งออกเสียงว่า “จุนเสียงโจซือ” หรือ “จุน ช่างจู่ซือ” (ภาษาจีนกลาง) มีความหมายว่า บุรพจารย์ที่เคารพ โดยคำว่า “จุนช่าง” เป็นสรรพนาม บุรุษที่สามเพื่อเรียกบุคคลที่เคารพ ส่วนคำว่า “จู่ซือ” หมายถึง บุรพจารย์ ชื่อของศาลเจ้าจึงแสดงให้เห็นถึงการเชิดชูเทพเจ้าหลู่ต่งปิ่น ว่าเปรียบเสมือนบุรพจารย์สำคัญ ภายในศาลเจ้ายังประดิษฐานเทพ เจ้าองค์อื่น ๆ ได้แก่ เทพกวนอิมเนี่ยเนี่ย ไผ่ชิงเอี้ย เป็นต้น

บริเวณโดยรอบศาลเจ้าในปัจจุบัน ตั้งอยู่ในตรอกหัวเม็ด ซึ่งเป็น ย่านชุมชน หนาแน่นทั้งเพื่อพักอาศัยและประกอบกิจการค้า ซึ่งมีความเจริญ ในฐานะแหล่งค้าขายที่สำคัญของ กรุงเทพมหานครมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในปัจจุบันว่า “ย่านสะพานเหล็ก” (สะพานเหล็กบนหรือสะพานดำรงสถิต) ศาลเจ้าจุนเสียงโจซือมีผู้คนทั่วไป เข้าเคารพสักการะ และเป็น ศูนย์รวมความเลื่อมใสศรัทธา ของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณนี้

วิธีการไหว้ / สักการะ รูปเทียนน้ำมัน

๑๑) ศาลเจ้าแม่ประตู่

ศาลเจ้าแม่ประตู่ ลักษณะของสถานที่ ศาลเจ้าจิ้น ที่ตั้ง ๖๐ ถนนยาวพานิช เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (พิกัด ๑๓.๗๔๑๑๓๖, ๑๐๐.๕๐๘๓๐๘) เดินเข้าซอยตลาดเก่า ประมาณ ๑๐๐ เมตร

โดดเด่นในด้าน เนื่อคู่ / ความรัก ขอบุตรธิดา

ประวัติความเป็นมา ศาลเจ้าแม่ประตู่ เยว่ราช ศาลเก่าแก่ที่อยู่คู่กับชุมชน ตลาดเก่าย่าน เยว่ราช มายาวนานกว่า ๑๗๐ ปี เป็นที่นิยมในด้านการขอพรเรื่องความรัก เพราะมีความเชื่อว่า ถ้าได้มาขอแล้วจะสมหวัง เพราะองค์เจ้าแม่ สร้างขึ้นจากไม้ประตู่ ซึ่งโบราณมีความเชื่อว่า จะส่งเสริมครอบครัว ทำให้มีความรักใคร่กัน ศาลแห่งนี้มีลักษณะเป็นศาลเจ้าจิ้นทั่ว ๆ ไป มีความเก่าแก่ ถึง ๑๗๐ ปี ศาลเจ้าแห่งนี้เป็นศาลที่ไม่เล็กไม่ใหญ่ ตั้งอยู่ในซอยตลาดเก่า จะมีซอยเล็ก ๆ เดินตรงเข้าไป เลยจ่า ประมาณไม่ถึง ๑๐๐ เมตร ก็จะพบประตูเข้าศาลเจ้าอยู่ด้านขวามือ ไปไม่ถูกถามคนแถวนั้นได้เลย

ไม่มีใครไม่รู้จักอย่างแน่นอน คนนิยมเข้ามาขอพรเรื่องความรัก เพราะเชื่อว่าจะสุขสมหวังดังปรารถนา ตามตำนานเล่าว่า ในอดีตบริเวณนี้มีสภาพเป็นคลองมีน้ำไหล ผ่านวันหนึ่งเจ้าแม่ประต่องค์นี้ก็ลอยผุดมาตามน้ำ ชาวบ้านพบเจอก็อัญเชิญมาอยู่ที่นี่ เพื่อเป็นที่เคารพยึดเหนี่ยวและกราบไหว้ของคนแถวนี้ ขณะที่จุดที่ตั้งของศาลนั้น สมัยก่อนมีน้ำผุดขึ้นมาตลอด ผู้คนมักมาตักน้ำในบริเวณนี้ไปทำนํ้ามนต์กันเพราะเชื่อกันว่าศักดิ์สิทธิ์ ต่อมาภายหลังได้มีการทำพื้นใหม่ เพื่อปิดตานํ้านั้น ทำให้ขณะนี้ไม่มีน้ำผุดขึ้นมาภายในศาลแห่งนี้แล้ว

เจ้าแม่ทับทิมถือกำเนิดในตระกูลหลิน ลิม สมัยราชวงศ์ซ้องเหนือ เมื่อ ปี พ.ศ. ๑๕๐๓ ตรงกับวันที่ ๒๓ เดือน ๓ ตามปฏิทิน จันทรคติจีน ณ หมู่บ้านเหมยโจว ตำบลผู้เถียน มณฑลฮกเกี้ยน บิดาชื่อ หลินอี้ ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการของเมืองหลวง มารดา แซ่หวัง เจ้าแม่ทับทิมเป็นบุตรสาวคนที่หก ขณะตกฟากมีกลิ่นหอมอบอวลไปทั่วและมีแสงสว่างฉายานอย่างปาฏิหาริย์ แม้นเกิดมาครบเดือนก็ไม่ได้ยินเสียงร้องไห้เลย จึงตั้งชื่อให้ว่า หลินม่อเหนียง (ม่อเหนียง แปลว่า สตรีผู้เงียบเสียง) เจ้าแม่ทับทิม เมื่อขณะเยาว์วัยมีสติปัญญาฉลาดหลักแหลม อายุ ๘ ขวบ เริ่มรับการศึกษาท่องจำบทเรียนต่าง ๆ ได้ อายุ ๑๐ ขวบ ก็รู้จักสวดมนต์ไหว้พระเริ่มเรียนรู้ในพระธรรม อายุ ๑๓ ขวบ ก็ได้รับการถ่ายทอดวิชาปัสสนาญาณจากอาจารย์เสียนหง อายุ ๑๕ ขวบ ก็มีตะบะแรงกล้าสามารถรักษาโรคให้ชาวบ้านได้ เจ้าแม่ทับทิมเป็นผู้ที่เบิกบาน กล้าหาญ ชอบทำบุญสร้างอานิสงส์อุทิศตนช่วยเหลือประชาชนมาโดยตลอด จนละสังขาร เมื่อปี พ.ศ. ๑๕๓๐ ตรงกับวันที่ ๙ เดือน ๙ ตามปฏิทินจันทรคติจีน สิริอายุได้ ๒๗ ปี ด้วยคุณงามความดีของเจ้าแม่ ประชาชนจึงยกย่องบูชาขนานนามในครั้งแรกว่า ทงเสียนหลิงหนี แปลว่า สตรีศักดิ์สิทธิ์ผู้รู้แจ้ง คุณธรรม หรือเรียกโดยทั่วไปว่า หมาชู่ แปลว่า ย่าโคตร ต่อมาความได้ทราบถึงราชสำนักจีน จักรพรรดิฉินจึงทรงมีพระบรมราชโองการ สถาปนาเจ้าแม่เป็นเทพอย่างเป็นทางการ และถวายยศศักดิ์ตามลำดับจนถึงปัจจุบัน โดยมีลำดับการถวายยศศักดิ์ที่สำคัญ คือ

- พ.ศ. ๑๖๖๖ จักรพรรดิซ้องฮุยจง แห่งราชวงศ์ซ้องเหนือ ได้สถาปนาเจ้าแม่ทับทิมเป็นเทพครั้งแรก ทรงพระนามว่า หนานไห่หนีเสิน แปลว่า เทพีแห่งทะเลใต้ มียศศักดิ์เป็น ซูหยินซุ่นจี้ (เทียบเท่ากับคุณหญิงหรือท่านผู้หญิง)

- พ.ศ. ๑๗๓๓ จักรพรรดิซ้องกวงจง แห่งราชวงศ์ซ้องเหนือ ได้สถาปนาขึ้นเป็นสนมหลังเฟย

- พ.ศ. ๑๘๒๑ จักรพรรดิหยวนซื่อ แห่งราชวงศ์หยวน ได้สถาปนาขึ้นเป็น เทียนเพย แปลว่า สนมแห่งสวรรค์

- พ.ศ. ๒๒๒๗ จักรพรรดิดังซี แห่งราชวงศ์ชิง ได้สถาปนาขึ้นเป็นเทียนโฮวเร็นหมู่ แปลว่า พระแม่เมสศักดิ์สิทธิ์แห่งสวรรค์ และยังคงใช้พระนามนี้สืบมาจนถึงปัจจุบัน

วิธีการไหว้ / สักการะ

ธูปเทียนน้ำมัน หากต้องการไหว้ขอความรัก ขอลูก นั้นต้องใช้ธูปทั้งหมด ๔๕ ดอก เทียนแดง ๑ คู่ และผลไม้ ๕ ชนิด (เน้นผลไม้รสหวาน) แต่เป็นที่นิยมคือกล้วย ๑ หวี

วิธีการไหว้ / สักการะ ธูปเทียนน้ำมัน

๑๒) ศาลเจ้ากวนอู บนตึกสมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย พาดสาย เยาวราช

ศาลเจ้ากวนอู บนตึกสมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย พาดสาย เยาวราช ลักษณะของสถานที่ ศาลเจ้าจีน ที่ตั้ง ๒๖ ถนนพาดสาย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐ (พิกัด ๑๕.๑๓๑๗๘๙, ๑๐๑.๐๑๘๓๗๙)

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงินการค้า/ยศตำแหน่งการงาน

ประวัติความเป็นมา ศาลเจ้ากวนอู หรือศาลเจ้ากวนกึ่ง ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๒๖ ถนนพาดสาย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (พิกัด ๑๓.๗๓๙๗๙, ๑๐๐.๕๐๙๔๔) จากป้ายประวัติความเป็นมาของศาลเจ้าได้ระบุไว้ว่า แต่เดิมศาลเจ้าตั้งอยู่ที่ถนนสามเสน ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๕๖ ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทางราชการได้เวนคืนที่ดินในบริเวณดังกล่าว คุณโหวตกลางถึงและ คุณอุ้งจ้วนาน จึงได้ติดต่อเจรจาขอแลกเปลี่ยนที่ดินบริเวณที่ถูกเวนคืน กับที่ดินแปลงปัจจุบันกับทางราชการได้เป็นผลสำเร็จ และดำเนินการก่อสร้าง ศาลเจ้ากวนอูและที่ทำการของสมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย เป็นอาคาร ก่ออิฐถือปูน ๓ ชั้น ชั้นแรกเปิดเป็นโรงเรียนชื่อว่า “โรงเรียนมังกรจีนเตอะกุงเซียะ” ซึ่งปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการแล้ว ชั้นที่ ๒ เป็นที่ทำการของสมาคม ฮากกาแห่งประเทศไทย และชั้นที่ ๓ เป็นที่ตั้งของศาลเจ้า ซึ่งในวันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯ เยี่ยม โรงเรียน และใน พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้มีการบูรณะซ่อมแซมศาลเจ้า โดยใช้เวลาดำเนินการ ๓ ปี จึงแล้วเสร็จ

ศาลเจ้ากวนอูแห่งนี้จัดว่ามีความแตกต่างจากศาลเจ้าทั่วไป คือ ตั้งอยู่ บนชั้นดาดฟ้าของที่ทำการสมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย โดยสันนิษฐานว่า รูปแบบการก่อสร้างศาลเจ้าในลักษณะดังกล่าว น่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนให้ เหมาะสมกับการใช้สอยพื้นที่เป็นหลัก

ภายในศาลเจ้ากวนอูเป็นที่ประดิษฐานเทพเจ้ากวนอูเป็น เทพองค์ประธาน โดยเป็นรูปบุรุษ มีพระพักตร์แดง หนวดเครายาว และ ทรงเครื่องนักรบ นอกจากนี้ยังประดิษฐานเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ได้แก่ เจ้าพ่อม้า หมายถึงม้าเส็กเทา ซึ่งเป็นม้าคู่ใจของเทพเจ้ากวนอู พระโพธิสัตว์กวนอิม เทพเจ้าไฉ่ซิงเอี้ยะ เทพเจ้าฟ้าดิน และเจ้าที่บริเวณโดยรอบศาลเจ้ากวนอูในปัจจุบัน จัดเป็นย่านการค้าที่มีความเจริญมาเป็นเวลายาวนาน เนื่องจากเป็นย่านชุมชนชาวจีนที่ประกอบ อาชีพค้าขายอย่างคึกคัก ทั้งยังเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วหลังจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ตัดถนนพาดสาย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ นับจากนั้นบริเวณนี้จึงกลายเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการค้าขายที่สำคัญของกรุงเทพมหานครสืบมา ทั้งเป็นแหล่งขายส่งสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค และเป็นที่ตั้งของตึกแถวสมัยเก่า ที่สร้างในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สลับกับอาคารพาณิชย์อย่างสมัยใหม่ โดยศาลเจ้ากวนอูยังคงเป็นศาสนสถานที่สำคัญสำหรับ ชาวฮากกาหรือชาวจีนแคะที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครอย่างไม่เปลี่ยนแปลง

วิธีการไหว้ / สักการะ รูปเทียนน้ำมัน

๙. การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเขตบางรัก

๑) วัดพระแม่อุมาเทวี” หรือ “วัดแขก สีลม”

วัดพระแม่อุมาเทวี” หรือ “วัดแขก สีลม” ตั้งอยู่เลขที่ ๒ ถนนปั้น แขวงบางรัก เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐

โดดเด่นในด้าน โชคลาภ / การเงิน การศึกษา / การแข่งขัน ยศตำแหน่งการงาน และเนื้อคู่ / ความรัก

ประวัติความเป็นมา วัดพระแม่อุมาเทวี” หรือ “วัดแขก สีลม” แต่เดิมแล้วจะเป็นสถานที่เฉพาะผู้นับถือศาสนาฮินดูเท่านั้น แต่ทุกวันนี้เปิดให้ทั้งชาวไทย และนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าไปสักการะเทพเจ้า และเทวี ต่าง ๆ ได้ค่ะ โดยภายในเทวสถานแห่งนี้ มี เทพและเทวี อยู่ ๙ องค์ คือ พระพิฆเนศ พระศิวะ พระกฤษณะ พระวิษณุ พระลักษมี พระขันทุกุมาร พระแม่มาลีอมัน พระแม่กาลี และ พระสร้อยดี ด้านในของเทวสถานแบ่งเป็น ๓ ชุมนด้วยกันค่ะ ซึ่งจะไม่อนุญาตให้เข้าไปข้างใน ยกเว้นพราหมณ์พิธี ผู้มีคุณสมบัติอันสมควรเท่านั้น ชุมนใหญ่ตรงกลาง ประดิษฐานเทวรูปปูนปั้นและเทวรูปหล่อ

พระแม่มาลีอัมมัน ซึ่งเป็นอวตารของ พระแม่อุมาเทวี พระชายาของพระศิวะ เป็นองค์ประธาน ชุ่มด้านซ้ายและขวา ประดิษฐานเทวรูปของพระโอรสทั้ง ๒ พระองค์ ชุ่มด้านซ้าย (ด้านข้างในเทวสถาน) เป็นชุ่มประดิษฐานเทวรูปศิลาสลักองค์ พระพิฆเนศ ชุ่มด้านขวา (ด้านริมถนนสีลม) ประดิษฐานเทวรูป สลักศิลาองค์ พระขันธุกุมาร อีกทั้งยังมีความเชื่อสำหรับการไป ขอพรเรื่องความรัก และ เรื่องการขอบุตร อีกด้วย ตามความเชื่อ พระแม่อุมาเทวีนั้นเป็นพระชายาของพระศิวะ และเป็นเทพที่มีความศรัทธา และความมั่นคงในความรักที่มีให้ต่อกันและกันอย่างมาก เพราะฉะนั้นหากใครที่อยากขอพรเรื่องความรัก ขอให้ความรักครั้งนี้มีความมั่นคง จริ่งใจต่อกัน ได้เจอคู่แท้กันเอง นอกจากนี้ ลานด้านหน้าเทวสถาน ยังมี เทวาลัยขนาดเล็กอีก ๓ เทวาลัย คือ เทวาลัยประดิษฐาน ศิวลึงค์ ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์แทนองค์พระศิวะ และอีก ๒ เทวาลัยเป็นเทวาลัยประดิษฐาน พระพรหม และเทวาลัยประดิษฐาน เทวรูปเทวดานพเคราะห์ อีกทั้งยังมีหอระฆังที่ต้องตีตลอดเวลาขณะที่พราหมณ์ทำพิธีบูชาเทพเจ้าอีกด้วย

วัดแห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ถวายการบูชา พระแม่มาลีอัมมัน ซึ่งเป็นอวตารของ พระแม่อุมาเทวี พระชายาของพระศิวะ โดยมีหลักฐานปรากฏมาตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ในราว ๆ ช่วง ปี พ.ศ. ๒๔๕๓ - ๒๔๕๔ นับว่าเป็นเทวสถานเก่าแก่อีกแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ เลยทีเดียว แต่เดิมแล้ว วัดแห่งนี้ได้ตั้งอยู่ที่ถนนปิ่น สีลม เหมือนในปัจจุบัน แต่เป็นศาลไม้ไผ่ต้นสะเดาในไร่ร้อย ริมคลองสีลม แถว ๆ วัดวาลาโพง หรือ หัวลำโพง ในปัจจุบันนี้ โดยมี นายไวที พ่อค้าวัว และชาวฮินดูที่มาตั้ง บ้านเรือนอยู่แถวหัวลำโพง และบางรักในสมัยนั้น ได้มีศรัทธา สร้างวัดขึ้นเพื่อเป็นที่บูชาพระอุมาเทวี ตามความเชื่อทางศาสนาฮินดู และต่อมาได้มีการหาที่ดินเพื่อตั้งสถานที่ถาวร จนมาเป็นที่ หัวถนนปิ่น ด้านที่ติดกับถนนสีลม ในปัจจุบันนั่นเอง โดยได้มีการอัญเชิญเทวรูปองค์เทพและเทวีต่าง ๆ มาจาก ประเทศอินเดียซึ่งมี พระแม่มาลีอัมมัน เป็นองค์ประธานของเทวสถาน อีกทั้งยังมี เทวรูปศิลาสลัก พระ พิฆเนศ และเทพแห่งความสำเร็จ ประดิษฐานอยู่ภายในวัดแห่งนี้ เพื่อให้ผู้คนมาสักการะบูชาตามความ เชื่อ นอกจากนี้ ในช่วง ๑ - ๙ ค่ำเดือน ๑๑ ของทุก ๆ ปี หรือประมาณ เดือนตุลาคม จะมี พิธีนวราตรี เพื่อบูชาพระแม่อุมาเทวี ครั้งยิ่งใหญ่ เป็นพิธีที่เก่าแก่สืบเนื่องมาตั้งแต่สมัยพระเวท มีพิธีบูชารวม ๑๐ วัน ๑๐ คืน พร้อมกันทั่วโลก รวมไปถึง วัดแขก สีลม แห่งนี้ด้วยและในวันสุดท้ายของงาน จะมีการอัญเชิญ องค์เทวรูปพระแม่อุมาเทวี และเทวรูปองค์อื่น ๆ ออกมาแห่บนถนนสีลม โดยขบวนแห่จะตั้งขบวนที่ บริเวณหน้าวัดพระศรีมหาอุมาเทวี ฝั่งถนนปิ่นคະ โดยแต่ละปีจะมีผู้ศรัทธาเข้าร่วมชมงานเป็นจำนวน หลายพันคน และแต่ละบ้านในละแวกนั้น หรือผู้ที่มาร่วมงานจะเตรียมมะพร้าวอ่อนมาไว้สำหรับช่วงที่ ขบวนแห่กำลังจะผ่าน จะมีการทุบมะพร้าว เพื่อให้น้ำมะพร้าวกระจายลงที่พื้นเพื่อล้างพื้นถนนให้สะอาด เพื่อให้ขบวนแห่เทวรูปพระอุมาเทวีผ่านไป

วิธีการไหว้ / สักการะ

พระแม่อุมาเทวี : องค์ประธานของวัดแขก โดดเด่นมากในเรื่องขอพรให้ความรัก สมหวัง รวมถึงสามารถขอพรในเรื่องของการงาน การเงิน และความสำเร็จได้อีกด้วย ของที่ควรนำไป ไหว้ คือดอกไม้สีแดง หรือสีเหลือง ขนมนมทกะ ขนมลาคู มะม่วงสุก หรือผลไม้อื่นๆ

พระพิฆเนศ : องค์เทพที่คนทั่วไปให้การนับถือกันอย่างมาก โดดเด่นในเรื่องของ การขอพร ความสำเร็จต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงาน การเรียน หรือการค้าขาย ของที่ควรนำไปไหว้คือ นม ขนมนมทกะขนมลาคู ผลไม้ ๙ ชนิด หรือ ๙ ผล

พระพรหม : มีพระพักตร์ทั้งหมด ๔ พระพักตร์ พระพักตร์แต่ละด้านก็จะให้พร ไม่เหมือนกัน โดดเด่นทั้งในเรื่องของ การงาน การเรียน การสอบ โชคลาภ ครอบครัวย และความรัก โดย ควรไหว้ให้ครบทั้งสี่ด้าน เพื่อความเป็นสิริมงคล โดยเริ่มจากด้านหน้าและวนตามเข็มนาฬิกา ของที่ควร ไหว้คือ ดอกมะลิ ดอกดาวเรือง ดอกบัว ขนมหวานรสอ่อนไม่ผสมสี และผลไม้ทุกชนิด

พระแม่ลักษมี : องค์เทพแห่งความงาม ที่โดดเด่นในการขอพรเรื่องความรัก หรือขอให้มีความรักที่ดี รวมถึงทางด้านค้าขาย ขอให้ร้านขายดีก็ได้เช่นกัน ของที่ควรไหว้คือ นม น้ำผึ้ง น้ำอ้อย กล้วย และมะพร้าว ขนมนที่ไม่มีส่วนผสมของไข่ ดอกบัว ดอกดาวเรือง

พระแม่กาลี: องค์เทพที่ช่วยปัดเป่าสิ่งไม่ดี สิ่งชั่วร้าย นิยมขอพรให้คุ้มครองในเรื่องของไสยศาสตร์หรือสิ่งไม่ดีต่างๆ ของที่ควรไหว้ ควรเป็นสีแดงทั้งหมด เช่น น้ำแดง ขนมนที่มีสีแดง ผลไม้สีแดง และดอกไม้สีแดง รวมถึงมะนาว เพราะมีความเชื่อว่าจะช่วยปัดเป่าสิ่งไม่ดีได้

พระขันธกุมาร: องค์เทพที่ช่วยคุ้มครอง สามารถขอพรในด้านความกล้าหาญ หรือขจัดความกลัวในใจ ขอให้คุ้มครองเราก็คงได้เช่นกัน ของที่ควรนำไปไหว้คือ ดอกไม้ที่มีสีแดง สีเหลือง หรือสีขาว และผลไม้ต่าง ๆ

กฎข้อห้าม

๑) ไม่ควรแต่งกายไม่สุภาพ

๒) ไม่อนุญาตให้ถ่ายรูปภายในโบสถ์และวิหารสามารถถ่ายรูปบริเวณหน้าวัด แยก วัดพระศรีมหาอุมาเทวี หรือถ่ายสถาปัตยกรรม งานวิจิตรศิลป์ภายนอกอาคารได้ หากแต่ภายในโบสถ์ห้ามถ่ายรูปโดยเด็ดขาด ห้ามถ่ายพระแม่อุมาเทวี วัดแยก หรือองค์เทพอื่นๆ หากเผลอถ่ายรูปจะถูกสั่งให้ลบรูปโดยทันที

๓) ห้ามถวายของคาว เนื้อสัตว์ และขนมอื่นที่ไม่ใช่ขนมอินเดียบางคนอยากมาไหว้องค์พระแม่กาลี ซึ่งตามธรรมเนียมสามารถใช้เนื้อสัตว์ไหว้ได้ แต่สำหรับวัดแยก วัดพระศรีมหาอุมาเทวี แล้วห้ามให้นำเนื้อสัตว์ใด ๆ ไม่ว่าจะสุก หรือดิบ เข้าไปถวายภายในวัดแยกโดยเด็ดขาด รวมถึงห้ามนำขนมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ขนมอินเดียมาถวายด้วยเช่นกัน

๔) ห้ามให้ผู้หญิงมีประจำเดือนเข้าวัดนี้เป็นความเชื่อที่สืบทอดมาตั้งแต่ที่อินเดีย โดยต่อยอดมาจากหลักปฏิบัติของวัดฮินดูที่อินเดียหลายร้อยหลายพันปีก่อน เพราะมีความเชื่อว่ารอบเดือนของผู้หญิงเป็นสิ่งที่ไม่สะอาด จึงอาจเป็นมลทินต่อเคหะสถานวัดแยก วัดพระศรีมหาอุมาเทวีแห่งนี้ได้

๒) วัดหัวลำโพง

วัดหัวลำโพง ตั้งอยู่เลขที่ ๗๒๘ ถนนพระรามที่ ๔ แขวงสี่พระยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐ ลักษณะเป็นวัด มีศาลเจ้าจีน และเป็นที่ตั้งของมูลนิธิรวมกตัญญู สาขาวัดหัวลำโพง

โดดเด่นในด้าน สะเดาะเคราะห์ / แก้ปิ้ง

ประวัติความเป็นมา วัดหัวลำโพง เดิมชื่อ “วัดหัวลำพอง” เป็นวัดราษฎร์ที่ไม่ปรากฏหลักฐานการสร้างวัด แต่มีการสันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์จากรูปทรงของอุโบสถหลังเก่าและเจดีย์ดั้งเดิมของวัด เชื่อกันว่าหลังจากปี พ.ศ. ๒๓๑๐ อาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเสียกรุงและถูกทำลาย ชาวบ้านบางส่วนที่หนีตายออกมาได้อพยพครอบครัวลงมาทางใต้และตั้งถิ่นฐานที่บริเวณวัดหัวลำโพงในปัจจุบัน ต่อมาเมื่อชุมชนขยายตัวจึงได้ร่วมกันสร้างวัดขึ้นสำหรับชุมชน ชื่อ วัดหัวลำพอง ตามความนิยมที่ชื่อของวัดจะพ้องกับชื่อหมู่บ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๓๓ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ได้ทรงสร้างทางรถไฟขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย และพระราชทานนามแด่สถานีกรุงเทพฯ ว่าสถานีหัวลำโพง ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากวัดหัวลำพอง ประมาณ ๒ กิโลเมตร ราวปี พ.ศ. ๒๔๔๗ จากหลักฐานและคำบอกเล่ากล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระกฐิน ณ วัดต่าง ๆ สามแห่ง ตามลำดับคือ วัดสามจีน (วัดไตรมิตรวิทยาราม) วัดตะเคียน (วัดมหาพฤฒาราม) และวัดหัวลำพอง (วัดหัวลำโพง) ในการเสด็จพระราชดำเนินทอดผ้าพระกฐิน

ที่วัดหัวลำโพงได้โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อวัดเสียใหม่ พระราชทานนามว่า วัดหัวลำโพง และทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานแต่งตั้งสมณศักดิ์เจ้าอาวาสคือ พระอาจารย์สิงห์ ซึ่งเป็นพระวิปัสสนาธุระที่มีชื่อเสียงองค์หนึ่งในครั้งนั้น วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ วัดหัวลำโพงได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ ๙) ยกฐานะวัดขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ จงมาลายลี่ยนไปนับจากนี้ไปตลอดกาลนานเทอญ

วิธีการไหว้ / สักการะ

๑) พระประธานในโบสถ์ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย พระนามว่า พระพุทธมงคล ตามความเชื่อการขอพรกับพระพุทธรูปปางมารวิชัย จะช่วยปกป้องในเรื่องของภัยจากศัตรู ทั้งจากการงาน และการเงินต่าง ๆ

คำขอขมาและอธิฐานจิต

(นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ ๓ จบ)

“สัพพัง อะปะราธัง ขะมะถะเม ภันเต อุกาสะ ทวารัตตะเยนคะตังสัพพัง

ทะปะราธัง ขะมะถะเม ภันเต อุกาสะ ขะมามิ ภันเต”

๒) มูลนิธิร่วมกตัญญู สาขาวัดหัวลำโพง

ขั้นตอนการทำบุญโลงศพ

(๑) ซื้อใบทำบุญโลงศพตามกำลังศรัทธา (ตรงนี้เราจะได้ใบสีชมพูและใบเสร็จ)

(๒) เขียนชื่อ - นามสกุลลงในใบสีชมพู

(๓) นำใบชมพูไปทากาวแปะเปียกแล้วนำไปแปะไว้ที่โลงศพ

(๔) นำใบเสร็จไปเผาศาลเจ้าเพื่อให้ฟ้าดินรับรู้ หรือใครอยากเก็บใบเสร็จไว้กับ

ตัวก็ได้เหมือนกัน

๓. ศาลเจ้าพ่อเสือ

“นะโมตัสสะภะคะวะโตอะระหะโตสัมมาสัมพุทฺธัสสะ” (๓ จบ)

ข้าพเจ้า.....(ระบุชื่อ - นามสกุล) ขอตั้งจิตอธิฐาน ขอถวายเทียนคู่นี้แด่องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าพระรัตนตรัยเทพยดาฟ้าดินแปะกงเจ้าพ่อเขตกองศ์ที่ ๓ พระโพธิสัตว์เจ้าพ่อเสือปู่โสมพ่อปู่เปี่ยมสาริกบุตรอามาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทุกๆพระองค์ณสถานที่แห่งนี้ ขอทุกๆพระองค์โปรดรับและโปรดประทานพรให้แก่ข้าพเจ้าและครอบครัวตลอดจนบริวารให้เจริญด้วยอายุวรรณะสุขะพละ ลาภยศบารมีเพิ่มพูนด้วยสติปัญญาธนสารสมบัติจงบังเกิดแก่ตัวข้าพเจ้าและบริวารอุปสรรคใด ๆ โรคภัยใด

แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ บริเวณโดยรอบระยะ ๕๐๐ เมตร

ข้อมูลพื้นที่เขตดุสิต

๑. วัดแก้วฟ้าจุฬามณี

- Kaewfa Coffee เป็นคาเฟ่ อยู่ห่างจากวัดแก้วฟ้าจุฬามณี ประมาณ ๑๐ เมตร จุดเด่น คือ ร้านอยู่ติดริมน้ำ บรรยากาศดี กาแฟอร่อย เมนูแนะนำ “หมิ้นลิ้นน้ำผึ้งมะนาว” และเมนูที่มีคำว่า “แก้วฟ้า” นำหน้า ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๒ ๘๕๙ ๖๘๓๘

๒. ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน (จู้โบ๋เนี้ยว)

- ร้านอรวรรณ แหนมเนือง ลักษณะเป็นร้านอาหารเวียดนาม อยู่ห่างจากศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน ประมาณ ๔๐๐ เมตร จุดเด่น ร้านเปิดมานานกว่า ๔๐ ปี แหนมเนืองอร่อย ราคาถูก เมนูแนะนำ “แหนมเนือง ปากหม้อญวน กุ้งพันอ้อย ขนมห้างญวน” ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๓๙๒๒

- ร้านเมตตา หมูทอด ลักษณะเป็นร้านค้า อยู่ห่างจากศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน ประมาณ ๔๐๐ เมตร จุดเด่นของ ร้าน หมูทอดอร่อย ข้าวเหนียวนุ่ม ข้อมูลติดต่อ คุณจิตรราภรณ์ ปิ่นทอง ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๑ ๘๓๗ ๖๕๗๑

- ร้านป่าเก๋ แหนมเนือง ลักษณะเป็นร้านอาหาร อยู่ห่างจากศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน ประมาณ ๓๕๐ เมตร จุดเด่น เปิดมามากกว่า ๗๐ ปี แหนมเนืองอร่อย ห้องแอร์เย็นสบาย กว้างขวาง เนื่องจากร้านมี ๒ ชั้น ข้อมูลติดต่อ คุณชนิษฐา โทร. ๐๙๙ ๓๔๗ ๒๒๕๕ และ ๐ ๒๒๔๓ ๔๗๘๘

๓. วัดเทวราชกุญชรวิหาร

- ร้านอาหารกาหลง ลักษณะเป็นร้านอาหาร อยู่ห่างจากวัดเทวราชกุญชรฯ ประมาณ ๑๖๐ เมตร จุดเด่น เป็นร้านอาหารเก่าแก่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีอาหารไทย และอาหารทะเลสด ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๒๒๘ และ ๐ ๒๒๘๒ ๗๕๘๑ E-mail : kaloanghome@gmail.com

- Steve Café & Cuisine Dhevet Branch ลักษณะเป็นร้านอาหาร อยู่ห่างจาก วัดเทวราชกุญชรฯ ประมาณ ๑๔๐ เมตร จุดเด่น เป็นร้านอาหารสไตล์โฮมเมด (Homemade) ไม่ใส่ผงชูรส/ผงปรุงรส และใช้น้ำตาลปี๊บแทนน้ำตาลทรายเกือบทั้งหมด ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๐๙๑๕ เว็บไซต์ <https://web.facebook.com/stevecafeandcuisine> และ <http://www.stevecafeandcuisine.com/>

- ร้านก้วยเตี่ยวเรือริมน้ำ ลักษณะเป็นร้านอาหาร อยู่ห่างจากวัดเทวราชกุญชรฯ ประมาณ ๑๔๐ เมตร จุดเด่น ก้วยเตี่ยวเรือ ชามละ ๒๐ บาท กับวิวแม่น้ำเจ้าพระยา

ข้อมูลพื้นที่เขตพระนคร

๑. ท้าวเวสสุวรรณ วัดสุทัศน์เทพวราราม

- คาเฟ่ บ้านอยู่ดี (BAAN YOU DEE) ลักษณะคาเฟ่ และที่พัก อยู่ห่างจากวัดสุทัศน์เทพวราราม ๑๐๐ เมตร จุดเด่น คือ อาหารและเค้กอร่อยมาก ลักษณะของร้านเป็นบ้านไทยโบราณประยุกต์ ร.๖ หนึ่งร้าน มีต้นมะม่วงใหญ่ บรรยากาศร่มรื่นเหมาะแก่การถ่ายรูปเป็นที่ระลึก ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๑ ๙๔๙ ๔๖๕๙ Facebook : Baan You Dee at Ti Thong Facebook

๒. เทวสถาน สำหรับพระนคร โบสถ์พราหมณ์

- คาเฟ่ CORNER ๑๔๔ อยู่ห่างจากเทวสถานโบสถ์พราหมณ์ ๑๐๐ เมตร จุดเด่น ทำเลดี ใกล้วัด ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๒ ๒๒๕ ๒๙๖๓ และ ๐๙๒ ๔๒๓ ๙๖๖๖ Facebook : CORNER๑๔๔ E – mail : Corner๑๔๔.bkk@gmail.com Instargrm : CORNER๑๔๔.BKK

๓. วัดเทพมณเฑียร สมาคมฮินดูสมาช

- ร้านโกปี เอี้ยะไถ่กี ณ เสาชิงช้า อยู่ห่างจากวัดเทพมณเฑียรประมาณ ๔๐๐ เมตร จุดเด่น คือ กาแฟโบราณอร่อย ไข่กระทะ อาหารอร่อย ราคาไม่แพง ร้านตกแต่งด้วยงานไม้ โต๊ะเก้าอี้เป็นไม้โต๊ะกลมสไตล์จีน ดูเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของทางร้าน วิวร้านแบบเปิดโล่ง บรรยากาศร้านดี ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๖๒ ๖๗๘ ๓๐๐๓ Facebook : โกปี เอี้ยะไถ่กี เสาชิงช้า

๔. ศาลเจ้าพ่อเสือ (เสาชิงช้า)

- โรงแรมและคาเฟ่ Boxpackers Phanakron Hostel อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อเสือ ๑๐๐ เมตร จุดเด่นเป็นโรงแรมและร้านกาแฟใจกลางเมืองใกล้สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ

- คาเฟ่ ๓ rd Cafe อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อเสือ ๑๐ เมตร จุดเด่นเป็นร้านกาแฟใจกลางเมืองและใกล้สถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๕ ๕๖๓ ๙๙๔๒

- ร้านเจ๊หย่งข้าวมันไก่ อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อเสือ ๑๐ เมตร จุดเด่นขายข้าวมันไก่ และขนมปังสังขยาโบราณ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๑ ๓๕๖ ๕๓๓๗

๕. ศาลเจ้าบ้านหม้อ เล่าปึงเถ่ากง

- เนื้อหอม คาเฟ่ อยู่ตรงข้ามศาลเจ้าบ้านหม้อ เล่าปึงเถ่ากง ระยะห่าง ๕๐ เมตร จุดเด่นเป็นคาเฟ่ที่มีอาหาร และกิจกรรม Workshop ข้อมูลติดต่อ คุณนิศาชล ไตรอังกูร โทร. ๐๖๑ ๘๘๕ ๑๑๑๖ Facebook : เนื้อหอมคาเฟ่

- ร้านอาหารฟาร์มทูเทเบิล ไฮด์เอาท์ อยู่ห่างจากศาลเจ้าบ้านหม้อ เล่าปึงเถ่ากง ๓๐ เมตร จุดเด่น คือ อาหารมีความหลากหลาย และเป็นอาหารกลางวันของคนรักสุขภาพ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๐๐๔ ๘๗๗๑ Facebook : Farm to Table, Hideout

- ร้านบุรินทร์กินข้าว เบอร์เกอร์&สเต็ก อยู่ห่างจากศาลเจ้าบ้านหม้อ เล่าปึงเถ่ากง ๑๐ เมตร จุดเด่นเป็นสเต็กแบบโฮมเมดวัตถุดิบคุณภาพ และต้องสั่งจองล่วงหน้า ข้อมูลติดต่อ Facebook : burinburgersteak

๖. ศาลเจ้าพ่อครุฑ

- โรงแรมและคาเฟ่ Phar Nakhon Poshtel อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อครุฑ ๓๐๐ เมตร จุดเด่นเป็นโรงแรมและร้านคาเฟ่ที่ตั้งอยู่สี่แยกลักษณะตึกเป็นทรงโมเดิร์น ใกล้กับพระบรมมหาราชวัง และถนนข้าวสารซึ่งเป็นจุดเด่นของเมืองเก่า อาคารใหม่มาก มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๖๓ ๗๐๘ ๘๗๘๗

- ตรอกครุฑคาเฟ่ อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อครุฑ ๒๐ เมตร จุดเด่นมี ๒ ชั้น และมีที่จอดรถจำนวนมาก ร้านจอดฟรีได้ ๑ ชั่วโมงเมื่อทานครบ ๒๐๐ บาท ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๓ ๘๘๗ ๒๓๔๐ facebook : Trok Khru Café

- ร้านต้มเลือดหมูตรอกครุฑ อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อครุฑ ๑๐๐ เมตร จุดเด่น หมูกรอบอร่อย ขึ้นชื่อในเรื่องความอร่อย สด สะอาด ราคาไม่แพง ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๑ ๓๓๑ ๓๑๙๖

๗. ศาลเจ้าพ่อหนู

- โรงแรมไดมอนด์ เฮ้าส์ อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อหนู ๑ เมตร จุดเด่นโรงแรมเรียบง่ายแห่งนี้ใช้เวลาเดินจากถนนข้าวสารอันคึกคักและท่าเรือพระอาทิตย์ ๘ นาที และห่างจากพระบรมมหาราชวังที่สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕ ราว ๒ กิโลเมตร ห้องพักบรรยากาศอบอุ่นตกแต่งอย่างเรียบง่าย ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๔๐๐๘ เว็บไซต์ : <http://www.thaidiamondhouse.com/>

- ร้าน Jay Van Zap Saep Park อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อหนู ๑๐ เมตร จุดเด่นอาหารอร่อย ใญ่่างรสชาติดี ข้อมูลร้าน เว็บไซต์ : <http://www.thaidiamondhouse.com/>

- ร้าน Saneh Bangkok Restaurant อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อหนู ๕๐ เมตร จุดเด่นอาหารแห่งนี้ คือ ราคาเบา ๆ บรรยากาศดี ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๙ ๗๖๘ ๘๐๐๙ เว็บไซต์ : https://web.facebook.com/sanehbkk/?_rdc=๑&_rdr

๘. ศาลเทพารักษ์ เจ้าพ่อหอกกลาง

- คาเฟ่โกปี เอี้ยไถ่กั อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อหอกกลาง ๑๐๐ เมตร จุดเด่น คือขายเครื่องดื่ม อาหาร และมีมุมถ่ายรูป ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๑ ๙๗๙ ๑๔๔๘

- ร้าน Rosaroi PhraNakhon รสอร่อย พระนคร อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อหอกกลาง ๑๐๐ เมตร จุดเด่นมีอาหารหลากหลาย สะอาด และราคาไม่แพง ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๕ ๔๖๒ ๕๔๕๙

- ร้าน นิว ยัง ฮั่ว อยู่ห่างจากศาลสิงโตทอง ๑๐๐ เมตร จุดเด่นเป็นร้านเก่าแก่ มีเมนูเด็ด ข้าวหน้าเป็ด บะหมี่เป็ดย่าง ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๑ ๓๓๐ ๓๒๒๓

- ร้านแดงก้วยจับญวน อยู่ห่างจากศาลสิงโตทอง ๔๐๐ เมตร จุดเด่นเป็น
ร้านอาหารญวนแบบดั้งเดิม รสชาติอร่อย ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๕ ๒๔๖ ๐๑๑๑

- คาเฟ่ Green Coat Café อยู่ห่างจากศาลสิงโตทอง ๑๐๐ เมตร จุดเด่นมีเครื่องดื่มหลากหลาย บรรยากาศส่วนตัว ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๔ ๑๙๘ ๖๔๗๑ Facebook : Green Coat Café

- คาเฟ่ P.Space อยู่ห่างศาลหลักเมือง ๓๐๐ เมตร จุดเด่นเป็นร้านเล็ก ๆ น่ารัก ๆ ที่ซ่อนตัวอยู่ในบรรยากาศความย้อนยุคเบา ๆ ด้านในแอบซ่อนงานศิลปะไว้ให้ชมเพลิน ๆ หลายชิ้น บางสัปดาห์จะมีศิลปินมาแสดงงานด้วย ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๑ ๗๘๑ ๔๖๕๙

- โรงแรม The Knight House Bangkok อยู่ห่างศาลหลักเมือง ๓๕๐ เมตร จุดเด่น
ของโรงแรม คือเขตติดต่อบริเวณริมน้ำที่เป็นที่ตั้งของพระบรมมหาราชวัง ใกล้วัดที่สวยวิจิตร และสถานบันเทิง
ยามค่ำคืนที่ถนนข้าวสารอันโด่งดัง ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๖๔ ๖๔๖ ๙๔๖๔

- ร้านน้ำพุพรโศกริมกะทิสด อยู่ห่างศาลหลักเมือง ๓๗๐ เมตร จุดเด่น คือน้ำกะทิหอมอร่อย รสชาติเข้มข้น ใครได้ลองก็ติดใจ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๙ ๘๒๖ ๕๓๕๒

- ปูจื่อปูทอง เยวราช ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้งห่างจากศาลเจ้าไต้ฮงกง ๓๐๐ เมตร เลขที่ ๑๔ ถนนแปลงนาม แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร จุดเด่น คือ จ๊วยเนื้อปูมาแบบสด ๆ ใหม่ ๆ เนื้อสวยชิ้นใหญ่ กับความเนื้อแน่นของปูจ๊วย ราคามีหลากหลายด้วยกันคือ ฮ่อยจ๊วยปูก้อน (เนื้อกรรเชียงปู) ราคาเส้นละ ๑๖๐ บาท มีทั้งหมด ๘ ลูก ถ้าเป็นฮ่อยจ๊วยแบบพิเศษ ราคาเส้นละ ๑๖๐ บาท มี ๘ ลูก ใครที่อยากทานในราคาเบาสบายกระเป๋าคือต้องเลือกฮ่อยจ๊วยแบบธรรมดา ราคาเส้นละ ๖๐ บาท มี ๗ ลูก ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๕ ๑๙๘ ๙๑๙๘

- ท็อปปลากริมไข่เต่า ลักษณะเป็นร้านค้า ที่ตั้งห่างจากศาลเจ้าไต้ฮงกง ๓๐๐ เมตร
เยื้องโรงพักพลับพลาไชย ด้านหลังวัดเล่งบ๊วยเอี้ย จุดเด่นเป็นร้านปลากริมเจ้าเก่าแก่กว่า ๗๐ ปี ปลากริม
ไข่เต่า ๒๐ บาท รสชาติดี รสชาติพอตึงตัว หวานเค็มกำลังดี ทางร้านจะใส่ถ้วยพลาสติกมีช้อนพร้อมทาน
มาให้ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๖๕ ๙๑๒ ๒๕๑๘

- กัมพล คิทเช่น ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้งห่างจากศาลเจ้าไต้ฮงกง ๖๐๐ เมตร เลขที่ ๕๑๙, ๕๒๓ ถนนเยาวราช แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร เยื้องโรงแรมไชน่า ทาวน์ จุดเด่น ร้านอาหารจีนเก่าแก่ สไตล์ฮ่องกง (เยาวราช) อร่อย รสชาติดี มีที่จอดรถด้านหลังร้าน เยอะพอสมควร ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๗๓๖๒ และ ๐ ๒๒๒๑ ๓๒๘๙

- จันทอง ก้วยเตี่ยวหอ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้งห่างจากศาลเจ้าหน้าไฮ่กวนอิมเนี่ย ๓๐๐ เมตร เลขที่ ๖๒๓ ถนนวานิช ๑ แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ ร้านอยู่ในซอยวานิช ๑ ฝั่งทำน้ำส้วตี่

เข้าซอยมาจะอยู่ทางขวามือ ตรงข้ามร้านอวนยิ่งเจริญ ห่างจาก MRT หัวลำโพง ๘๐๐ เมตร เปิดบริการทุกวัน เวลา ๑๑.๐๐ – ๑๗.๐๐ น. (ปิดวันอาทิตย์) จุดเด่นจิ้นเฮง ก๋วยเตี๋ยวห่อสูตรครอบครัว มีทั้งแบบแห้งและแบบจืด มีไส้ให้เลือก ๔ ไส้ คือ สูตรต้นตำรับ สูตรมังกรวิริติ สูตรกะเพรา และสูตรหมูแดง และยังมีของกินเล่นอย่างซาลาเปาลาวาทอด เปาะเปี๊ยะทอด ไอศกรีม และกะลोजี ที่นี้ใช้เส้นก๋วยเตี๋ยวแทนแป้งเสิร์ฟพร้อม ๆ กลิ่นหอมกะทะ หอมงา เส้นหนึบ ๆ กินกับถั้ว งาขาว งาดำ และน้ำตาล ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๖๓ ๒๗๒ ๙๒๖๓ Facebook : จิ้นเฮง ก๋วยเตี๋ยวห่อ

- ขาหมูแซ่โล้ว สูตรต้นตำรับ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง เลขที่ ๔๒ / ๙ ซอยบรมบรรพต แขวงบ้านบาตร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย จุดเด่น เนื้อหนัง คากิ คากิจ นุ่มละมุนลิ้น ไม่หวานไม่เค็ม กำลังดี กินกับพริกน้ำส้ม พริกขี้หนูและกระเทียม ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๒ ๒๖๘ ๕๕๘๔

- ภัตตาคารหูลาม ไชน่าทาวน์สกาล่า (Chinatown Scala Shark's Fin) ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ห่างจากศาลเจ้าหน้าไฮกวนอิมเนี่ย ๑.๑ กิโลเมตร เลขที่ ๔๘๓ - ๕ ถนนเยาวราช เขตสัมพันธวงศ์ ถัดจาก โรงแรม Shanghai Mansion Bangkok ไม่ไกลจากปากซอยทรงสวัสดิ์ จุดเด่นเป็นร้านเก่าแก่ในย่านเยาวราช เปิดมาตั้งแต่ปี ๑๙๕๑ มีหูลามเป็น Signature ตามชื่อร้าน และอาหารจีนเมนูระดับภัตตาคาร เช่น รังนก หมูหัน ขาห่าน เป้าฮื้อ ปลาหนัง ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๖๒๓ ๐๑๘๓ และ ๐ ๒๖๒๓ ๐๘๐๘

๓. ศาลพ่อปู่เจ้ายี่กอหง

- ข้าวต้มเจ๊สวย หรือข้าวต้ม ๑๐๐ ปี ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้งห่างจากศาลพ่อปู่เจ้ายี่กอหง ๓๐๐ เมตร เลขที่ ๕๔๗ (แยกแปลงนาม) ถนนพลับพลาไชย แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ห่างจาก MRT หัวลำโพง ๘๐๐ เมตร จุดเด่น ร้านมี ผัก ปลา อาหารทะเล หมู ไก่ เครื่องใน ตั้งเรียงรายให้เลือก ทำตามสั่ง วัตถุดิบดี สดใหม่ ปรุงสุกต่อลมร้อน ๆ แบบตักอุ่น เช่น จับฉ่าย พะโล้ต่าง ๆ รสจัดเข้มข้น หอมกะทะ อยากได้รสแบบไหนก็แจ้งได้ “ต้มยำปลากระพง” ใช้ปลากระพงสด ๆ ขึ้นหนา ใส่ต้มยำมาครบเครื่องรสจัด ถึงเครื่องต้มยำ “ยำไข่แดง” ไข่แดงยำแบบจีนรสกลาง ๆ ไข่แดงสดใหม่รสเข้มข้น “ดอกขมจันทร์ผัดเห็ดหอม” ดอกขมจันทร์สดนี้ คือดอกไม้จีนแห้ง ๆ ที่เราเอามาต้มซุบ ทำจับฉ่าย แต่เป็นแบบสด ๆ รสกรอบหวานผัดมาร้อน ๆ ใส่เห็ดหอมหอม ๆ ได้กลิ่นหอมกะทะ ข้าวกะเพราหมูชิ้นใส่ไข่ดาว “กะเพราหมูชิ้นทำได้ดีรสกำลังดี เข้มข้นนัว หอมกะเพรา หมูชิ้นหมักมานุ่ม” ข้าวผัดปลาเค็ม ปลาเค็มหอม ๆ ผัดกับข้าวผัดได้ร่วนทั่วถึง หอมกะทะ “ผัดปวยเล้งน้ำมันหอย” ผักยังสดกรอบ แต่สุกทั่วไม่มีกลิ่นเหม็นเขียว รสกลมกล่อม หอมกะเทียมกะทะ “วุ้นเส้นผัดดอกขจรหมูสับ” วุ้นเส้นผัดได้นุ่ม น้ำซอสซึมเข้าวุ้นเส้น ดอกขจรผัดมาได้กรอบหวานแต่สุกระอุ รสกลมกล่อม ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๒๓ ๙๕๙๒

- ร้านข้าวขาหมูนายอู๋ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้งห่างจากสถานที่ท่องเที่ยว ๑.๑ กิโลเมตร ตั้งอยู่ปากซอยถนนยี่สิบสองกรกฏาคม เลขที่ ๒๓๓/๒๗ ถนนพลับพลาไชย แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เปิด ๐๔.๓๐ - ๑๐.๐๐ น. หยุดทุกวันจันทร์ จุดเด่นเป็นสตรีทฟู้ดแบบไทย ๆ เป็นรถเข็นทางร่วมขายอยู่ริมถนน ลูกค้าขาประจำพากันมาต่อคิวซื้อกลับบ้านกันคึกคัก เริ่มขายตั้งแต่พระอาทิตย์ยังไม่ขึ้น สาย ๆ ก็หมดแล้ว ขายแบบนี้มา ๓๓ ปี ที่ได้ด้อยู่ที่คากิจกับคากิ กานาฉ่าย และกระเทียมพะโล้ อร่อยเด็ด น้ำพะโล้ รสชาติจะกลาง ๆ ไม่หวานมากและไม่เค็ม เป็นรสชาติที่กำลังดี ทางร้านต้มขาหมูมันหมูน้อยมาก ส่วนหนังไม่มันมาก เพราะถูกเคี่ยวจนมันหมูเหลือน้อย และจะซอนน้ำมันที่ลอยหน้าทิ้งเวลาเคี่ยว เหลือเพียงความเข้มข้นของเนื้อหนังที่ไม่เลี่ยน หนังมีความนุ่ม ส่วนเนื้อเคี่ยวหมูเปื่อยและน้ำพะโล้ซึมซับเข้าไปในเนื้อหมูจนชุ่มฉ่ำ หอมกลิ่นเครื่องยาจีนบาง ๆ กำลังพอเหมาะ ไม่ฉุนจนเหมือนกำลังกินยาสมุนไพรจีน ในส่วนของขาหมูจะแยกออกเป็นส่วน ๆ คือ ที่ติดอู้งทำเรียกว่าคากิ ต่อมาเป็นเอ็นส่วนข้อต่อเรียกว่าคากิจ และส่วนเนื้อขาหมู ส่วนใหญ่จะมีเพียงแค่น้ำขาหมูและคากิปนกัน

ความอร่อยเด็ดอีกอย่างหนึ่งคือ ร้านชาหมูทั่ว ๆ ไปจะมีพริกชี้หูและกระเทียมไทยดิบให้กินแกล้มแก้เลี่ยน แต่ชาหมูร้านนี้ใช้กระเทียมต้มกับน้ำพะโล้ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของร้าน ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๗๔๔๑

- ร้านท่งฮั่วเฮง (พ.ศ. ๒๕๗๗) ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง เลขที่ ๔๖๙ ถนนพลับพลาไชย แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ห่างจาก MRT หัวลำโพง ๙๐๐ เมตร เปิดทำการทุกวัน เวลา ๐๙.๐๐ - ๒๒.๐๐ น. จุดเด่น ร้านอาหารไทย ก๋วยเตี๋ยว อยู่ริมฟุตบาทเป็นร้านรถเข็นเก่าแก่ที่เปิดมานานกว่า ๗๐ ปี มีโต๊ะบริการลูกค้าจำนวน ๗ โต๊ะ สามารถรองรับลูกค้าได้ประมาณ ๕๐ ท่าน เมนูแนะนำ ก๋วยเตี๋ยวราดหน้า ผัดซีอิ๊ว หมูสะเต๊ะ ทอดมัน รับจัดเลี้ยงนอกสถานที่ บริการสำรองโต๊ะ มีที่จอดรถ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๒๑ ๑๕๓๒, ๐ ๒๒๒๕ ๗๑๕๕ และ ๐๘๑ ๖๓๘ ๘๘๑๙

๔. วัดคณิกาผล

- ส้มตำห้าแยก จมจุ่มและหมูกระทะ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้งของสถานที่ห่างจากวัดคณิกาผล ๙๐๐ เมตร เลขที่ ๓๒๙ ถนนมังกร แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร จุดเด่น อาหารอร่อย สดสะอาด พนักงานบริการดีมาก ไม่มีที่จอดรถ จอดได้ที่วัดคณิกาผลแล้วเดินมา ส้มตำปลาร้า ปลาร้าหอม รสชาติจัดจ้าน ต้มแซ่บหมู ๓ รส หมูแดดเดียวทอด เนื้อนุ่ม ยำวุ้นเส้นหมูยอ รสชาติ เปี้ยว หวาน เค็มนิด ๆ ไข่ปลาหมึกทอด จิ้มกับซีอิ๊ว ไข่หมึกสด ราคาถูก วัดคณิกาผลมาก อร่อยคุ้มค่า ต้องมาลอง ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๖๑ ๙๑๐ ๕๕๔๔ Facebook : ส้มตำห้าแยก

- ไก่บ้านพริกไทยดำ ห้าแยกพลับพลาไชย ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ห่างจากวัดคณิกาผล ๙๐๐ เมตร เลขที่ ๑๐ - ๑๒ ถนนโมตริจิตต์ แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ร้านเปิดให้บริการ ทุกวัน ๑๐.๓๐ - ๒๑.๐๐ น. จุดเด่น เป็นร้านอาหารสไตล์อีสานที่อยู่ในย่านคนไทยเชื้อสายจีน บริเวณพลับพลาไชย และเปิดมานาน ๑๗ ปีตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๕ ถ้าไม่จริงก็อยู่ไม่ได้ เพราะคนแถวนี้พิถีพิถันในการกินยิ่งนัก ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๒๕๑๗

- นายโซว (Nai Sow) ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ๑๔๑ - ๗ ถนนโมตริจิตต์ แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ตัวร้านเป็นอาคารพาณิชย์ตั้งห่างจากห้าแยกพลับพลาไชยมาทางถนนโมตริจิตต์เพียง ๓๐ เมตร หรือประมาณ ๖๐๐ เมตรจากรถไฟฟ้าใต้ดิน MRT สถานีวัดมังกร จุดเด่น คือ ขายอาหารจีนแต้จิ๋วซึ่งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของมณฑลกวางตุ้งในประเทศจีน เป็นเวลากว่า ๕๐ ปี ตั้งแต่สมัยคุณพ่อ นายเอี้ยว แซ่โซว ขายอาหารอยู่ที่สำเพ็ง และย้ายร้านจนมาอยู่ติดกับวัดพลับพลาชัยในปัจจุบันได้เกือบ ๔๐ ปี โดยเฮียเย็น (คุณพิทักษ์ วรณโกญจนาท) เป็นรุ่นที่สองภายในเป็นห้องแอร์ สว่าง สะอาด มีขนาดไม่ใหญ่สองชั้นในบรรยากาศท้องถิ่นที่ให้อารมณ์สมัยก่อนได้อย่างครบถ้วนเหมือนได้ย้อนกลับไปเมื่อ ๓๐ - ๔๐ ปีก่อน ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๑๕๓๙ และ ๐ ๒๒๒๖ ๒๕๗๘

๕. วัดมังกรกมลาวาส (เล่งเน่ยยี่)

- ตั้งกวงคีเฮียง ลักษณะเป็นร้านค้า ตั้งอยู่ที่ตรอกอิศรานุภาพ ซอยเจริญกรุง ๒๑ แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร จากสถานี MRT วัดมังกร ๑๙๙ เมตร จุดเด่น คือ กุนเชียงสูตรกวางตุ้ง “ตั้งกวงคีเฮียง” ร้านเก่าแก่ใจกลางเยาวราช ตั้งคือแซ่ หรือตระกูลตั้ง กวงคือกวาง คีคือมหัศจรรย์ และเฮียงคือกลิ่นหอม ตั้งกวงคีเฮียงจึงหมายถึง กลิ่นหอมมหัศจรรย์กวางไกลไปทั่วของตระกูลตั้ง เป็นร้านทำกุนเชียงขายเป็นร้านในตำนานที่คงความอร่อยของกุนเชียงตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันถึงกว่า ๘๐ ปี กับการสืบทอดต่อกันมานานกว่า ๓ รุ่น ฉายภาพความเก่าแก่ให้เห็นได้ตั้งแต่ป้ายหน้าร้านตู้ไม้โบราณใส่กุนเชียงและราวแขวนกุนเชียง แล้วก็มีกุนเชียงแขวนห้อยลงมาเป็นระย้าคล้าย ๆ โคมบายหรือแขนเดอเลียงกุนเชียง ผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อของทางร้าน ได้แก่ กุนเชียงหมู กุนเชียงตับหมู กุนเชียงตับเป็ด หมูสามชั้นตากแห้ง น่องเป็ดไว้ทำข้าวอบ และเปิดแผ่นแบบโบราณ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๒ ๒๒๔ ๗๐๖๕

- ข้าวแกงเจ็กปู้ (เจ้เจีย) มีแก้อีตันตริเป็นเอกลักษณ์ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ห่างจากวัดมังกรกมลาวาส ๖๐๐ เมตร เลขที่ ๒๕ ถนน มังกร แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร จุดเด่นมีแก้อีตันตริเป็นเอกลักษณ์เป็นร้านข้าวราดแกงที่คนซื้อเยอะมาก ลูกค้าต่อคิว เป็นขบวน จุดเด่นนี้คือถ้าลูกค้าจะมานั่งทานอาหารที่นี่ ลูกค้าจะมีแต่แก้อี ไม่มีโต๊ะวางจาน เนื่องจาก พื้นที่จำกัด ตั้งโต๊ะไม่สะดวก ลูกค้าบางคนตั้งฉายาว่าเป็นร้านแก้อีตันตริ เพราะบางช่วงคนเยอะ ลูกค้า ก็มีคนมานั่งแทนป๊อบ แย่งที่นั่งกันอย่างเมามัน ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๕๒๒๙ Facebook : ร้านข้าว แกงเจ็กปู้ - เจ้เจีย

- ร้านเหอ เฉิน ฟง ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ตรงข้ามวัดมังกร กมลาวาส เลขที่ ๔๖๔ ถนนเจริญกรุง เปิดทุกวัน ๗.๐๐ - ๑๙.๓๐ น. จุดเด่น เป็นร้านอาหารจีนร้านเล็ก ๆ ต้นตำรับสูตร จากฮ่องกงแท้ ๆ ในย่านเจริญกรุง มีทั้งต้มยำ ข้าวผัด เป็ดย่าง หมูแดง หมูกรอบ เมนูเส้นต่าง ๆ และ ของหวาน

๖. ศาลเจ้าหลี่ตีเมี่ยว

- ร้านข้าวต้ม ๓ / ๑ แปลงนาม ยาวราช ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ถนนแปลงนาม แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ห่างจากสถานี MRT วัดมังกร ระยะทาง ๓๐๒ เมตร จุดเด่น ร้านขาย ๒๔ ชั่วโมง เหมาะแก่การมาทานกลางดึกยามไม่มีคน หรือมาทานเช้า เย็น ก่อน หลัง ทำงาน อาหารรสชาติดี ราคาไม่แพง เดินทางสะดวกด้วยรถเมล์ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๖๒๓ ๐๙๐๗ Facebook : ร้านข้าวต้ม ๓ / ๑ แปลงนาม ยาวราช

- ลืมอ่วงซุย ขนมหีบชาลาเปา ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้งอยู่ในตรอกอิสราณภาพ เยื้องศาลเจ้าเหล่งบัวเอี้ย เลขที่ ๑๕๔ ซอยอิศราณภาพ ถนนเจริญกรุง ซอยเจริญกรุง ๑๖ แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (อยู่ในตลาดเก่าเยาวราช ติดร้านง่วนสุน (พริกไทยตรามือ)) ห่างจาก MRT หัวลำโพงระยะทาง ๑ กิโลเมตร จุดเด่นเป็นร้านอร่อยในย่านเยาวราช ขายชาลาเปา ขนมหีบ บะจ่าง กุนเชียง ลูกชิ้นปลา ลูกชิ้นกุ้งทอด หอยจ๊อ แท้กัน และ ห่อก๊วย ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๒๑ ๗๙๘๕ และ ๐ ๒๖๒๓ ๑๐๕๔

- เอี่ยมโภชนา (Aiern pochana) ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้งห่างจากศาลเจ้าหลี่ตีเมี่ยว ๗๕๐ เมตร เลขที่ ๒๑๕ / ๒ - ๓ ซอย ๒๒ กรกฏาคม ๑ ถนนไมตรีจิตต์ แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร (ร้านอยู่ในซอยที่ขายยางรถยนต์เยอะ ๆ ตรงข้ามร้านยางเซอร์วิส) จุดเด่น อาหารสด สะอาด อร่อย เมนูมีหลากหลาย เป็นร้านขวัญใจคนนอนดึกเพราะเปิดถึงตีสาม เกาเหลาเนื้อหม้อไฟ หม้อสุกี้ เนื้อย่างเกาหลี หมูกระทะ และอาหารตามสั่ง ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๐๕๘๒, ๐๘๖ ๓๘๐ ๐๖๖๔

ข้อมูลพื้นที่เขตธนบุรี

๑. วัดอินทารามวรวิหาร

- เกาเหลาเนื้อเปื่อยป้าล้วน วัดอินทาราม ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

- ก๋วยเตี๋ยวเรืออยุธยาสดเด็ด by พารวย ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้งถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่นของแหล่ง/ร้าน การเดินทางสะดวก

- ผัดไท-หอยทอดสูตรยายเตี้ย ซอยเทอดไท ๑๙ ริมทางรถไฟ ลักษณะเป็น ร้านอาหาร ที่ตั้ง ซอยเทอดไท ๑๙ ริมทางรถไฟ ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

๒. วัดราชคฤห์

- ร้านหมี่กรอบ ร.๕ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ตลาดพลู ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- ขนมเป็๋งไทยโบราณสรินทร์ทิพย์ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ตลาดพลู ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- สุรียากาแฟ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ตลาดพลู ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- ร้านสุณี ข้าวหมูแดง ริมทางรถไฟ ลักษณะเป็นร้านอาหารที่ตั้ง ตลาดพลู ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- ร้านกุยฮ่าย อาม่า ตลาดพลู ริมทางรถไฟ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ตลาดพลู ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- แก้วข้าวมันไก่ /ลิ้มโภชนาข้าวมันไก่ หน้าวัดราชคฤห์ ลักษณะเป็นร้านอาหารที่ตั้ง ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- ขนมไข่เสียดีดำ ซอยเทอดไท ๑๔ (ตลาดวัดกลาง) ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ซอยเทอดไท ๑๔ (ตลาดวัดกลาง) ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- บ้านโรตี ตลาดพลู ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ตลาดพลู ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

๓. พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (วงเวียนใหญ่)

- ร้านก๋วยเตี๋ยวเรืออยุธยา ถนนอินทพิทักษ์ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ถนนอินทพิทักษ์ แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- ร้านรสเลิศซีฟู้ด ถนนอินทพิทักษ์ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ถนนอินทพิทักษ์ แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- ซ่ง ก๋วยเตี๋ยวหลอดทรงเครื่อง ถนนอินทพิทักษ์ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ถนนอินทพิทักษ์ แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- คุณรัตน์ข้าวมันไก่ ถนนอินทพิทักษ์ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ถนนอินทพิทักษ์ แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- ร้านก๋วยเตี๋ยวเป็ดชวนชิม ซอยอินทพิทักษ์ ๑ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ซอยอินทพิทักษ์ ๑ ถนนอินทพิทักษ์ แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- เจ้เหมียวต้มเลือดหมู ปากซอยอินทพิทักษ์ ๗ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ซอยอินทพิทักษ์ ๗ ถนนอินทพิทักษ์ แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก
- ราดหน้าร้านมณฑนาโภชน์ ปากทางเข้าวัดใหญ่ศรีสุพรรณ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ซอยวัดใหญ่ศรีสุพรรณ ๑ ถนนอินทพิทักษ์ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

๔. วัดวราฆาตยภณศาาราม หรือวัดขุนจันทร์ (พระราหู)

- ป้าป้าเตี้ยมซึม ถนนเทอดไท ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ถนนเทอดไท แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

- ร้านบะหมี่ต่งเล้ง ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ซอยเทอดไท ๒๐ / ๑ แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

- สหายโภชนา ข้าวขาหมู ซอยเทอดไท ๓๓ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ซอยเทอดไท ๓๓ แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

- LYNX Coffee ซอยเทอดไท ๒๐ / ๑ ตรงข้ามโลตัสตลาดพลู ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ซอยเทอดไท ๒๐ / ๑ ตรงข้ามโลตัสตลาดพลู แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

๕. วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร (พระพุทธรูปรัตนนายก : หลวงพ่อช้างปอก หลวงพ่อโต)

- ๙ กุ้งอบ ปูอบ สุกี้ ถนนอรุณอมรินทร์ ลักษณะเป็นร้านค้า ที่ตั้ง ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงวัดกัลยาณ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

- ครัวยิ้มแย้ม ถนนอรุณอมรินทร์ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงวัดกัลยาณ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

- กว๊านเตี่ยวเรืออยุธยา “ลุง” ถนนอรุณอมรินทร์ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงวัดกัลยาณ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

๖. ศาลเจ้าเกียนอันเกง หรือ ศาลเจ้ากวนอันเก้ง

- พิพิธภัณฑสถานบ้านกุฎิจีน ลักษณะเป็น พิพิธภัณฑสถานบ้านกุฎิจีน ที่ตั้ง ชุมชนกุฎิจีน แขวงวัดกัลยาณ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

- บ้านสกุลทอง อาหารสยาม - โปรตุเกตุ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ซอยกุฎิจีน ๓ ชุมชนกุฎิจีน แขวงวัดกัลยาณ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

- ร้านเฮโล นมสด ด้านหน้าโบสถ์ชานตาครุส ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ชุมชนกุฎิจีน แขวงวัดกัลยาณ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

- ร้านก๊วยเตี่ยวเนื้อโบราณ ซอยกุฎิจีน ๙ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ซอยกุฎิจีน ๙ ชุมชนกุฎิจีน แขวงวัดกัลยาณ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

๗. วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร (หลวงพ่อบุญรอด)

- ซ่ง บะหมี่ปูสะพานพุทธ ซอยเทศบาลสาย ๓ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ซอยเทศบาลสาย ๓ แขวงวัดกัลยา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

- ร้านป้าตุ๋ อาหารอีสาน หลังวัดประยุรวงศาวาส ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ถนนประชาธิปไตย แขวงวัดกัลยา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จุดเด่น การเดินทางสะดวก

ข้อมูลพื้นที่เขตบางกอกใหญ่

๑. วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร

- Arun Cafe คาเฟ่ ลักษณะเป็นคาเฟ่ ที่ตั้ง ห่างจากวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร ประมาณ ๕๐ เมตร จุดเด่น ไอติม ๓ มิติ (3D ICE POP) และการเดินทางสะดวก

- ข้าวหมูทอดวัดอรุณ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ห่างจากวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร ประมาณ ๑๐๐ เมตร จุดเด่น รสชาติอาหาร และการเดินทางสะดวก

- ขนมเป็ญวัดอรุณ ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ห่างจากวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร ประมาณ ๒๔๐ เมตร จุดเด่น รสชาติอาหาร และการเดินทางสะดวก

ข้อมูลพื้นที่เขตดินแดง

๑. เทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง

- Big Dance Show (รัชดา) เป็นสถานที่รับงานแดนซ์เซอร์ งานโชว์ งานเต้นตึลป็นงาน MV งานรำ ต่าง ๆ อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ๕๐๐ เมตร จุดเด่น คือ มีการแสดงโชว์หลากหลาย และรับงานแสดง ทั้งในและต่างประเทศ ข้อมูลติดต่อ คุณกฤษฎา ลี้มละมัย โทร. ๐๘๒ ๘๕๔ ๐๐๘๒ Line : bighunzu Facebook : บิ๊ก ฮุนซู แดนโชว์

- โรงแรม The Park Residence Bangkok อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ประมาณ ๖๐ เมตร จุดเด่น คือ การเดินทางสะดวก อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว แหล่งสินค้า และร้านอาหาร ข้อมูลติดต่อ คุณภคพล โทร. ๐๙๕ ๓๓๑ ๖๙๗๓

- คาเฟ่ Luckin Coffee - สาขารัชดาภิเษก อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ๑๖๓ เมตร จุดเด่น คือ สถานที่กว้างขวาง สะอาด และเอกลักษณ์ของเครื่องดื่มมีความหอม มัน ข้อมูลติดต่อ คุณนก โทร. ๐๖๖ ๑๖๘ ๙๙๙๓

- ร้านอาหารจีนจิว อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ๒๘๖ เมตร จุดเด่น คือ รสชาติและเมนูอาหารหลากหลาย เช่น ปลาต้มเสฉวน กบผัดเสฉวน ไก่ทอดพริก ข้อมูลติดต่อ คุณยุ่น โทร. ๐๙๘ ๔๗๙ ๒๐๖๘ และ ๐๘๙ ๙๘๘ ๒๔๘๙

- ร้านอาหารชาบู พาร์ค อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ๒๗๔ เมตร จุดเด่น คือ รสชาติของอาหาร ความสะอาด และการเดินทางสะดวก ข้อมูลติดต่อ คุณณัฐภูมิ โทร. ๐๘๐ ๒๖๘ ๔๑๖๑

- ร้านนวดแผนไทย Phorn Siam Massage พรสยามมาสสาจ อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ๓๓๒ เมตร จุดเด่น คือ พนักงานพูดจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส เต็มใจให้บริการ ข้อมูลติดต่อ คุณอำพร วาดบายาชี โทร. ๐๙๕ ๙๗๒ ๒๖๕๙

- ร้านน้ำชาจีน อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ๔๙๑ เมตร จุดเด่น คือ รสชาติน้ำชา และการเดินทางสะดวก ข้อมูลติดต่อ คุณตี๋ โทร. ๐๘๓ ๘๒๓ ๘๘๘๖

- ร้านอาหารเฉาเทียนเหมิน อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ๔๒๐ เมตร จุดเด่น คือ ราคาไม่แพง อาหารสะอาด และอร่อย ข้อมูลติดต่อ คุณรุ่งโรจน์ แซ่หลี่ โทร. ๐๖๓ ๒๑๙ ๓๖๑๖

- ร้านสุกี้จินดา สาขา ๓ ซอยประชาราษฎร์บำเพ็ญ ๕ อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ราคาไม่แพง ข้อมูลติดต่อ คุณนิต โทร. ๐๖๑ ๗๐๓ ๘๐๕๖

- โรงแรม Amaranta Hotel อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ๓๐๗ เมตร จุดเด่นของโรงแรม คือ การเดินทางสะดวก ห้องพักกว้างและสะอาด ข้อมูลติดต่อ คุณอัฐพล พันธุ์ศรี โทร. ๐ ๒๖๙๑ ๑๖๘๘

- โรงแรม My Hotel Ratchada CMYK อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ๒๘๐ เมตร จุดเด่นของโรงแรม คือ ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว การเดินทางสะดวก ข้อมูลติดต่อ คุณภัครพิมล โทร. ๐ ๒๖๙๒ ๘๘๙๙

- คาเฟ่ Oasis Coffee อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ๑๘๐ เมตร จุดเด่นของคาเฟ่ คือ ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว การเดินทางสะดวก ข้อมูลติดต่อ คุณสุชิน บุญพรหม โทร. ๐๘๕ ๐๙๙ ๔๕๕๖

- ศูนย์รวมนักพยากรณ์ รับดูดวง อยู่ห่างจากเทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง ๓๐ เมตร จุดเด่นของศูนย์ฯ คือ เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวชอบ / สนใจ เข้าถึงได้ง่าย การเดินทางสะดวก และช่วยในการตัดสินใจ ข้อมูลติดต่อ คุณฉัตรชนันท์ (หนิง) โทร. ๐๙๗ ๒๓๖ ๕๔๔๗

จุดเด่นของห้างสรรพสินค้า คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีสินค้า ร้านอาหาร และเดินทางสะดวก

๘๕๐ เมตร จุดเด่นของห้างสรรพสินค้า คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีสินค้า ร้านอาหาร และเดินทางสะดวก

จุดเด่นของห้างสรรพสินค้า คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีสินค้า ร้านอาหาร และเดินทางสะดวก

๒๒๐ เมตร จุดเด่นของห้างสรรพสินค้า คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีสินค้า ร้านอาหาร และเดินทางสะดวก

๒๗๐ เมตร จุดเด่นของห้างสรรพสินค้า คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีสินค้า ร้านอาหาร และเดินทางสะดวก

ข้อมูลพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์

๑. ศาลเจ้าแม่กวนอิม (มูลนิธิเทียนฟ้า)

- Lhong Tou Cafe (หลงโถว คาเฟ่) ลักษณะเป็นคาเฟ่ ร้านกาแฟ ที่ตั้ง ๕๓๘ ถนนเยาวราช แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐ (ก่อนถึงสี่แยกเฉลิมบุรี หลังป้อมตำรวจจราจร) (๒๐ เมตร) / ๔๐๐ ม. จาก MRT วัดมังกร / ๖๐๐ ม. จาก MRT หัวลำโพง / หากมีรถส่วนตัวมาจอดตรงได้ที่ ลานจอดรถใกล้มูลนิธิเทียนฟ้า จุดเด่น การตกแต่งร้านเป็น ๒ ชั้น ที่นั่งสองชั้น คือเหลาเต็ง และความลงตัวของระหว่างภาชนะจานชามกับเมนูต่าง ๆ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๕ ๘๒๔ ๖๙๓๔ Facebook : facebook.com/Lhongtou อินสตาแกรม : @lhong_tou

- Chainatown Minimart ลักษณะเป็นร้านค้า ที่ตั้ง ๕๓๘ ถนนเยาวราช แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐

- Ice cream ซิอิ๊วเด็กสมบุญณ์ ลักษณะเป็นร้านค้า ที่ตั้ง ๔๓๘ พาดสาย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐ (๔๕๐ เมตร)

๒. ศาลเจ้าใต้เสี่ยฮุกโจ้ว หรือศาลเจ้าพ่อเห้งเจีย วัดสามจีน-ไตรมิตร

- ร้านใบชาจิบูอิ้ว ที่ตั้ง ๖๒ ถนนพระราม ๔ แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๑๐ เมตร) จุดเด่น จำหน่ายชาสำหรับไหว้ และชาสำหรับดื่มหลากหลายประเภท เช่น อุหลง ทิกวนอิม ชาเขียว ฯลฯ เป็นร้านค้าที่รับสินค้าตรงจากโรงงานโดยตรง เป็นเจ้าแรก ๆ ที่ขายใบชาคุณภาพดี ผนังภายในร้านตกแต่งเป็นลักษณะกลองใส่ใบชาบิวท์อื่น เขียนเป็นภาษาจีน แคเดินเข้าไปภายในร้านก็ได้กลิ่นหอมของใบชาชานานาชนิด ราคาไม่แพง ตั้งแต่คุณภาพปานกลางขึ้นไป ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๖๑ ๖๔๑ ๖๖๘๘ Facebook : ร้านใบชาจิบูอิ้ว 集友茶行 – ตราสามหอย

- เจ้เอ็ง (หมูสะเต๊ะห่อใบตอง) ที่ตั้ง ถนนเจริญกรุง แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร (ตรงข้ามศาลเจ้าพ่อเห้งเจีย) (๓๐ เมตร) จุดเด่น ร้านหมูสะเต๊ะที่มีชื่อเสียงมานาน มีเอกลักษณ์คือ การห่อหมูสะเต๊ะในใบตอง ดูคลาสสิกดี อย่างหมูสะเต๊ะหน้าร้าน กลิ่นหอมชวนกิน ร้านเป็นตึกแถวพาณิชย์ มีโต๊ะรองรับลูกค้าสะดวก มีร้านไอศกรีม น้ำแข็งใส อยู่หน้าร้านด้วย ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๖ ๔๔๑ ๙๖๕๓ Facebook : เจ้เอ็ง หมูสะเต๊ะห่อใบตอง

- ๑๐๓ BED & BREWS ที่ตั้ง ๑๐๓ ซอยนานา ถนนพระราม ๔ (ห่างจากศาลเจ้าเห้งเจีย ๑๐๐ เมตร) สามารถเดินทางจากสถานีรถไฟหัวลำโพงมาได้ จุดเด่น เป็นทั้งโรงแรมและคาเฟ่ ตกแต่งร้านแนววินเทจ บรรยากาศแบบร่วมสมัย สไตล์คลาสสิก โต๊ะเก้าอี้เป็นไม้ มีโซฟา เคาน์เตอร์บาร์ เป็นไม้ที่ให้ความทันสมัยแบบโรงแรมยุคเก่า เครื่องดื่มมีให้เลือกหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นคอกาแฟ มีกาแฟสดจำหน่าย อาทิ กาแฟ cold brew หรือแนวมอคเทล ส่วนของโรงแรมต้องขึ้นบันไดไม้วนแบบโบราณขึ้นไปด้านบน ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๖ ๓๙๒ ๗๗๖๑ Facebook : ๑๐๓-Bed and Brews

๓. วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร พระราหู ชั้น ๒ พระวิหาร

- สิงคโปร์ โกชนา (ลอดช่องสิงคโปร์) ลักษณะเป็นร้านอาหาร จุดเด่นขายมานาน และมีกรรมวิธีเฉพาะในการทำ ราคาถูก อร่อย เป็นร้านตึกแถว มีที่นั่งกิน หน้าร้านเป็นโต๊ะวางโถแก้วใส ลอดช่องสิงคโปร์ ดูน่ากิน ใส่ถ้วยแก้วและน้ำแข็งบดละเอียด กินแล้วชื่นใจเวลาอากาศร้อน ๆ ร้านข้าง ๆ เป็นร้านขายน้ำขม สมุนไพรจีนเพื่อสุขภาพ ข้อมูลติดต่อ นายณรงค์ จักรธีรังกูร โทร. ๐ ๒๒๒๑ ๕๗๙๔

- โพธิ์เพลส Pho Place ลักษณะเป็นโรงแรม ที่ตั้ง ๙๙ ตรอกโพธิ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ไทย (๑๙๐ เมตร) จุดเด่น ทำเลที่พิกัดสะดวกใจกลางแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ข้อมูลติดต่อ เว็บไซต์ <https://phoplace.com-bangkok.com/th/>

- Heaven on Earth cafe ลักษณะเป็นร้านขนม ที่ตั้งหลังวัดไตรมิตรฯ ถนนเจริญกรุง แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๓๑ เมตร) จุดเด่นเป็นร้านรวมขนมไทยโบราณ หาทานยาก ของว่าง และเครื่องดื่ม ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๘ ๔๙๒ ๒๗๕๘ และ ๐๘๖ ๓๗๔ ๗๘๗๘

๔. ชุมประตูลิ้มพระเกียรติ (Royal Jubilee Gate) หรือชุมประตูลิ้มพระเกียรติไทย - จีน Over the Influence Gallery ลักษณะเป็นแกลเลอรี ที่ตั้ง ๓๒๒ ถนนตรีมิตร แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๒๕ เมตร) จุดเด่น คือ เป็นแกลเลอรีเชิงพาณิชย์ที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงมากในระดับสากล สาขาแรกของแกลเลอรีนี้ก่อตั้งขึ้นที่ฮ่องกง โดยนักลงทุนและนักสะสมชาวฝรั่งเศส ในปี ๒๐๑๕ แกลเลอรีประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยเฉพาะนิทรรศการการจัดแสดงสตรีทอาร์ตที่มักจะขายหมดในราคาสูงเป็นประวัติการณ์ในตลาดศิลปะ เป็นที่รู้กันว่าลูกค้าของแกลเลอรีนี้คือมหาเศรษฐีของโลกหลายท่าน อีกทั้ง OTI เป็นมือปั้นศิลปินหน้าใหม่ให้มีมูลค่าเป็นแนวหน้าของวงการมาแล้วหลายคน ด้วยความสำเร็จแบบก้าวกระโดด จึงเปิดสาขาใหม่อย่างรวดเร็วที่เมืองลอสแอนเจลิสในปี ๒๐๑๘ และสาขากรุงเทพฯ ถือเป็นสาขาที่ ๓ ซึ่งเปิดในช่วงปลายปี ๒๐๒๑ ก่อนสาขาที่ ๔ ที่ปารีสกำลังจะตามมาภายในปีนี้ด้วย ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๖๖ ๑๑๕ ๑๓๔๔ เว็บไซต์ : <https://overtheinfluence.com/contact/>

- เบญโอดีเยน (Ben Odean) ลักษณะเป็นโรงแรม ที่ตั้ง ๕ ซอยเยาวราช ๑ กรุงเทพมหานคร (วงเวียนโอดีเยน ติดเซเว่น) (๒๑ เมตร) จุดเด่น คือ อาหารตามสั่งใช้วัตถุดิบคุณภาพดี ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๑ ๘๑๔ ๗๔๗๙ Facebook : ก๋วยเตี๋ยวผัดตั้งเงา at เจ้เบญ โอดีเยน

- บะหมี่ก้ามปูโอดีเยน ยาวราช (สาขาวงเวียนโอดีเยน) (Odean Noodle) ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ๗๒๔ ถนนเจริญกรุง กรุงเทพมหานคร (วงเวียนโอดีเยน ใกล้โรงเรียนกวดวิชา ดาวงก์ และ วัดไตรมิตร) (๒๕๐ เมตร) จุดเด่น เนื้อปูสด เยอะ คุ่มค่า ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๖ ๘๘๘ ๒๓๔๑ และ ๐๘๔ ๗๐๓ ๔๐๔๒ Facebook : โอดีเยนบะหมี่ก้ามปู (ยาวราช)

๕. ศาลเจ้าเซี่ยงกง (เซี่ยงกง)

- Timo & Tintin ลักษณะเป็น คาเฟ่ ที่ตั้ง ๖๗๔ ซอยภาณุรังษี ตลาดน้อย กรุงเทพมหานคร (๑๙๐ เมตร) จุดเด่นเป็นคาเฟ่ที่เนรมิตตึกแถวเก่า ๕ ชั้น ให้กลายเป็นคาเฟ่และแกลเลอรีในที่เดียว ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๖๒ ๕๐๕ ๓๕๔๖ Facebook : timoandtintin

- Hong Sieng Kong หรือ ฮงเซี่ยงกง ลักษณะเป็นคาเฟ่ ที่ตั้ง ๗๓๔ - ๗๓๖ ถนนวานิช ๒ แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๒๔๐ เมตร) จุดเด่นเป็นคาเฟ่ที่เนรมิตตึกแถวเก่าสถาปัตยกรรมแบบจีน ให้กลายเป็นคาเฟ่จีนคลาสสิก ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๕ ๙๙๘ ๙๘๙๕ Facebook : HongSiengKong

- Bangkok Custard เปียะลาวา ยาวราช ตลาดน้อย โอดีเยน ลักษณะเป็นร้านค้ำ ที่ตั้ง ๑๖๙๖ - ๑๖๙๘ ถนนทรงวาด แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๕ เมตร) จุดเด่นเป็นร้านขนมเปียะไส้ลาวา เป็นอาคารตึกแถวติดกับศาลเจ้าเซี่ยงกง รสชาติดี ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๖๑ ๕๖๔ ๒๖๙๕ Facebook : Bangkok Custard เปียะลาวา ยาวราช ตลาดน้อย โอดีเยน

๖. ศาลเจ้าโจวซือกง (วัดขุนล่งยี่)

- Photohostel & Photocafe ลักษณะเป็นคาเฟ่ ที่ตั้ง ๗๗๐ ซอยวานิช ๒ แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๒๐ เมตร) จุดเด่นเป็นทั้งที่พักและร้านคาเฟ่ในซอยแถวตลาดน้อย ไม่ไกลศาลเจ้าโจวซือกง ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๘ ๙๑๖ ๘๘๓๙ Facebook : Photohostel & Photocafe

- Hong Sieng Kong หรือ ฮงเซียงกง ลักษณะของสถานที่ คาเฟ่ ที่ตั้ง ๗๓๔ - ๗๓๖ ถนนวานิช ๒ แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๒๔๐ เมตร) จุดเด่นเป็นคาเฟ่ที่เนรมิตตึกแถวเก่า ๕ ชั้น ให้กลายเป็นคาเฟ่สไตล์จีนโบราณ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๕ ๙๙๘ ๙๘๙๕ Facebook : HongSiengKong

- River View Residence ลักษณะเป็นร้านอาหาร คาเฟ่ โรงแรม ที่ตั้ง ๗๖๘ ถนนเจริญกรุง แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ริมน้ำเจ้าพระยา (๖๐ เมตร) จุดเด่นเป็นที่พักแบบใหม่ซ่อนตัวอยู่ในชุมชนตลาดน้อย ไม่ไกลจากศาลเจ้าโจวซือกง มีที่พัก และร้านอาหารอยู่ชั้น ๘ ของโรงแรม พื้นที่เป็นร้านเปิดโล่ง ไม่ติดเครื่องปรับอากาศ สามารถนั่งชมวิวน้ำเจ้าพระยาจากมุมสูง ซึ่งเป็นโค้งแม่น้ำเจ้าพระยาที่สวยงามที่สุดที่หนึ่ง มองเห็นสถานที่สำคัญต่าง ๆ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๓๔ ๕๔๒๙

- ตูบต๊ับ เหล่าแป๊ะ ลักษณะเป็นร้านขายขนม ที่ตั้ง ซอยภาณุรังษี แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๘๐ เมตร) จุดเด่น ทำขนมตูปต๊ับกรรมวิธีแบบโบราณ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๕ ๔๘๒ ๖๖๘๘ Facebook : ตูบต๊ับเหล่าแป๊ะ-toobtublaopae

๗. ศาลเจ้าฮั่นหว่องกง หรือ ฮั่นหวางกง (ภาษาจีนกลาง) หรือศาลเจ้าโรงเกือก HON WONG KUNG SHRINE

- Blacksmith Café ลักษณะเป็นคาเฟ่ ที่ตั้ง ๑๒๒๖ ซอยวานิช ๒ ถนนตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๑๐๐ เมตร) จุดเด่นเป็นคาเฟ่ที่เนรมิตตึกแถวเก่า ๕ ชั้น ให้กลายเป็นคาเฟ่และแกลเลอรีในทีเดียว ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๘ ๙๓๕ ๔๖๙๑

- Hong Sieng Kong หรือ ฮงเซียงกง ลักษณะของสถานที่ คาเฟ่ ที่ตั้ง ๗๓๔ - ๗๓๖ ถนนวานิช ๒ แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๒๔๐ เมตร) จุดเด่นเป็นคาเฟ่ที่เนรมิตตึกแถวเก่าให้กลายเป็นคาเฟ่สไตล์จีนโบราณ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๕ ๙๙๘ ๙๘๙๕ Facebook : HongSiengKong

- เปิดตุ๋นเจ้าท่า ลักษณะของสถานที่ ร้านอาหาร ที่ตั้ง ๙๔๕ ซอยวานิช ๒ ถนนโยธา แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (หน้าวิทยาลัยสารพัดช่างเอี่ยมละออ หรือในซอยกรมเจ้าท่า) (๑๑๐ เมตร) จุดเด่น ร้านเป็นอาคารตึกแถวพานิชย์สองชั้น รองรับลูกค้าได้มาก อาหารเป็นแบบก๋วยเตี๋ยวเปิดสูตรจีนดั้งเดิม เปิดตุ๋น เนื้อนุ่ม และอาหารตามสั่ง เช่น เส้นหมี่ผัดกะฉนด ก๋วยเตี๋ยวคั่วไก่ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๓๓ ๒๕๔๑, ๐ ๒๒๖๖ ๙๖๕๒, ๐๘๑ ๘๒๓ ๒๑๖๓ และ โทร. ๐๘๐ ๙๓๖ ๒๖๒๔

- Hengseng เฮงเสง รับทำหมอน เบาะไหว้เจ้า ตลาดน้อย ลักษณะเป็นร้านค้า ที่ตั้ง ๘๕๔ - ๘๕๖ ซอยวานิช ๒ ถนนทรงวาด แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๓๕๐ เมตร) จุดเด่นเป็นอาคารเก่าสองชั้นบริเวณทางเข้าตลาดน้อย บริการทำหมอนปักกลดลายแบบจีน ๆ และรับทำหมอน เบาะตามที่ต้องการ ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ที่สืบทอดกันมานานเป็นหมอนขนาดรองเข้าไหว้เจ้าในศาลเจ้าทำด้วยภูมิปัญญาและทำด้วยมือทุกขั้นตอน ลูกค้าจะซื้อไปถวายศาลเจ้าต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันเหลือเพียงร้านเดียว ปัจจุบันพัฒนาเป็นการทำเวิร์คช็อปสำหรับผู้สนใจ และทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชิ้นเล็ก ๆ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๒ ๔๕๖ ๖๕๑๖

๘. ศาลเจ้าอาเนี้ยเก็ง (ศาลเจ้าแม่กวนอิมมือปุยเนี้ยเนี้ย)

- Timo & Tintin ลักษณะเป็นคาเฟ่ ที่ตั้ง ๖๗๔ ซอยภาณุรังษี แขวงตลาดน้อย กรุงเทพมหานคร (๑๙๐ เมตร) จุดเด่นเป็นคาเฟ่ที่เนรมิตตึกแถวเก่า ๕ ชั้น ให้กลายเป็นคาเฟ่และแกลเลอรี ในที่เดียว ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๖๒ ๕๐๕ ๓๕๔๖ Facebook : timoandtintin

- Hong Sieng Kong หรือ ฮงเซียงกง ลักษณะของสถานที่ คาเฟ่ ๗๓๔ - ๗๓๖ ถนนวานิช ๒ แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๒๔๐ เมตร) จุดเด่น คาเฟ่สไตล์จีนโบราณ ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๕ ๙๙๘ ๙๘๙๕ Facebook : HongSiengKong

๙. ศาลเจ้าพ่อกวนอูและเทพเจ้าม้า

- เจ๊อ้อยกั๋งตองปุดอง ลักษณะเป็นแผงลอย ที่ตั้งปากทางเข้า ซอยเยาวราช ๑๑ แขวง จักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๒๐ เมตร) จุดเด่นเป็นร้านเก่าแก่กว่า ๘๐ ปี ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๘ ๗๙๘ ๖๘๓๘

- เจ๊ตาปุดอง กั๋งตอง ปุดอง เยาวราชเจ้าเก่า ลักษณะเป็นแผงลอย ที่ตั้งปากทางเข้า ซอยเยาวราช ๑๑ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๒๐ เมตร) จุดเด่นเป็นแผงลอยขาย อยู่บนถนนริมทางเท้า หน้าร้านขายทอง ทางเข้าศาลเทพเจ้ากวนอู ตั้งแผงขายของดองนานาชนิด อาทิ ปูทะเลดอง ปูไข่ กุ้ง หอยดอง กุ้ง ปูดำ ฯลฯ แฉมน้ำยารสชาติจัดจ้าน เป็นที่นิยมของลูกค้ามากมาย ขนาดชาวต่างชาติยังนิยมสั่งไปกินเป็นจำนวนมาก ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๙ ๒๑๙ ๒๖๐๐

๑๐. ศาลเจ้าแม่ประดู่

- New Kwong Meng นิวกวงเม้งเยาวราช ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ๔ - ๘ ถนนพาดสาย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๗๘ เมตร) จุดเด่นเป็นร้านขายอาหารจีนแต่จีวเก่าแก่ กว่า ๗๐ ปี ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๒๒๐๑ Facebook : New Kwong Meng นิวกวงเม้งเยาวราช

- ยิ้มยิ้มภัตตาคาร ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ๘๙ ชั้น ๒ แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (๖๗ เมตร) จุดเด่นเป็นอาหารจีนแต่จีวที่คงความดั้งเดิมของสูตรอาหารและกรรมวิธีการปรุงอาหารถึงทุกวันนี้ รวม ๑๒๐ ปี (รุ่นที่ ๔) ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๖๒ ๓๙๖ ๔๒๕๕ Facebook : ยิ้มยิ้มภัตตาคาร

- ภัตตาคารตั้งใจอยู่ เยาวราช Tang Jai Yoo Restaurant ลักษณะเป็นร้านอาหาร ที่ตั้ง ๘๕ - ๘๙ ถนนพาดสาย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร (อยู่ในซอยตรงห้างทอง “ฮั่วเซ่งเฮง” ตรงข้ามธนาคารไทยพาณิชย์) (๗๖ เมตร) จุดเด่นเป็นร้านจัดโต๊ะจีน เยาวราชอายุเก่าแก่กว่า ๙๐ ปี ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๒๑๖๗, ๐ ๒๒๒๔ ๒๑๗๒ และ ๐๖๒ ๘๗๐ ๒๒๒๒ Facebook : ภัตตาคาร ตั้งใจอยู่ เยาวราช

๑๑. ศาลเจ้ากวนอู บนตึกสมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย พาดสาย เยาวราช

- VAHAP COFFEE ลักษณะเป็นคาเฟ่ ที่ตั้ง ๔๒ ถนนพาดสาย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ (๑๕ เมตร) จุดเด่น ร้านกาแฟที่ตั้งอยู่บนชั้น ๓ บนอาคารเก่าแก่อายุกว่า ๘๐ ปี บรรยากาศดี ที่สามารถเห็นสตรีทวิวของเยาวราช (๓๐ เมตร) ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๙๕ ๕๕๔ ๒๕๒๕ Facebook : Vahap Coffee

- เทียน เทียน โฮสเทล ลักษณะเป็นโรงแรม ที่ตั้ง ๓๑ ถนนพาดสาย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ (๓๔ เมตร) จุดเด่นเป็นโรงแรมที่พักใจกลางเยาวราช สะดวกในการเดินทางด้วยรถไฟฟ้า ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐๘๑ ๓๙๙ ๙๔๙๗

- Ma Pak Leung แบบแป๊ะเหลียง ลักษณะเป็นร้านขายเวชภัณฑ์สมุนไพร ที่ตั้งเยาวราช ๒๗ ถนนพาดสาย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ (๑๕ เมตร) จุดเด่นขายเวชภัณฑ์สมุนไพร สืบทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นมายาวนาน ๒ ศตวรรษ หรือ ๒๐๐ ปี คงคุณค่าสมุนไพรแท้เข้มข้น ข้อมูลติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๒๒๕๘ Facebook : เวชภัณฑ์สมุนไพร แบบแป๊ะเหลียง

ข้อมูลพื้นที่เขตบางรัก

๑. วัดพระแม่อุมาเทวี” หรือ “วัดแขก สีลม”
 - ร้านขายสินค้าบูชา อยู่ห่างจากวัดพระแม่อุมาเทวี ๑๐ เมตร จุดเด่น คือ อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว และแหล่งร้านอาหาร
 - ร้านเย็นตาโฟวัดแขก อยู่ห่างจากวัดพระแม่อุมาเทวี ๑๐ เมตร จุดเด่น คือ อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว การเดินทางสะดวก และรสชาติอาหารอร่อย
 - ร้านอาม่า เบเกอรี่ อยู่ห่างจากวัดพระแม่อุมาเทวี ๓๐ เมตร จุดเด่น คือ อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว การเดินทางสะดวก และรสชาติอาหารอร่อย
 - ร้านอาหารใต้ตง อยู่ห่างจากวัดพระแม่อุมาเทวี ๑๓๐ เมตร จุดเด่น คือ อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว การเดินทางสะดวก และรสชาติอาหารอร่อย
 - ร้านกวยจั๊บน้ำข้นวัดแขก อยู่ห่างจากวัดพระแม่อุมาเทวี ๓๐๐ เมตร จุดเด่น คือ อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว การเดินทางสะดวก และรสชาติอาหารอร่อย
 - ร้านลาบเป็ดยโสธร สีลมซอย ๙ อยู่ห่างจากวัดพระแม่อุมาเทวี ๔๕๐ เมตร จุดเด่น คือ อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว การเดินทางสะดวก และรสชาติอาหารอร่อย
๒. วัดหัวลำโพง
 - ร้านขายเครื่องบูชา อยู่ห่างจากวัดหัวลำโพง ๑๐๐ เมตร จุดเด่น คือ อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว และการเดินทางสะดวก
 - ร้านสมบุญณโกชนา อยู่ห่างจากวัดหัวลำโพง ๘๕๐ เมตร จุดเด่น คือ การเดินทางสะดวก และรสชาติอาหารอร่อย
 - ห้างสรรพสินค้าจามจุรีสแควร์ อยู่ห่างจากวัดหัวลำโพง ๓๐๐ เมตร จุดเด่นของห้างสรรพสินค้า คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีสินค้า ร้านอาหาร และเดินทางสะดวก

ตารางที่ ๑.๑ สรุปจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อวัน

เขต	สถานที่	นักท่องเที่ยววันธรรมดา (คน)	นักท่องเที่ยววันหยุด (คน)
ดุสิต	วัดแก้วฟ้าจุฬามณี	๒๐	๑๐๐ - ๒๐๐
	ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน (จ๊วยโบเนี้ยว)	๕๐-๖๐	๑๐๐
	วัดเทวราชกุญชรวรวิหาร	๑๐๐ - ๒๐๐	๔๐๐ - ๕๐๐
พระนคร	วัดสุทัศนเทพวราราม (ท้าวเวสสุวรรณ)	๒๐๐ - ๕๐๐	๗๐๐ - ๑,๐๐๐
	เทวสถานสำหรับพระนคร โบสถ์พราหมณ์	๑๐ - ๒๐	๕๐ - ๑๐๐
	วัดเทพมณเฑียรสมาคมฮินดูสมาช	๑๐๐ - ๒๐๐	๒๐๐ - ๕๐๐

เขต	สถานที่	นักท่องเที่ยววันธรรมดา (คน)	นักท่องเที่ยววันหยุด (คน)
(ต่อ)	ศาลเจ้าพ่อเสือ (เสาชิงช้า)	๑๐๐	๒๐๐ - ๓๐๐
	ศาลเจ้าบ้านหม้อ เล่าปี่เก่างง	๒๐	๕๐
	ศาลเจ้าพ่อครุฑ	๕๐	๑๐๐
	ศาลเจ้าพ่อหนู	๒๐	๕๐
	ศาลเทพารักษ์ เจ้าพ่อหอกกลาง	๒๐	๕๐
	ศาลสิงห์โตทอง	๒๐๐	๑๐๐
	ศาลหลักเมือง	๓๐๐	๕๐๐
ป้อม ปราบ ศัตรูพ่าย	ศาลเจ้าไต้ฮงกง	๑,๐๐๐	๒,๕๐๐ - ๓,๐๐๐ (ช่วงเทศกาลตรุษจีน กินเจ และทิ้ง กระจาด อาจมี นักท่องเที่ยวมากถึง ๑๐,๐๐๐ คน)
	ศาลเจ้าหน้าไ้กวนอิมเนี้ย	๕๐	๑๐๐
	ศาลพ่อปู่เจ้ายี่กอหง		
	วัดศุภนิภาผล	๒๐ - ๕๐	๑๐๐
	วัดมังกรกมลาวาส (เล่งเน่ยยี่)	๑,๐๐๐ - ๒,๐๐๐	๕,๐๐๐ (ช่วงเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่ ตรุษจีน กินเจ งานเทศกาล อาจมากถึง ๑๐,๐๐๐ คนต่อวัน)
	ศาลเจ้าหลิสีตีเมี้ยว	๕๐	๑๐๐
ธนบุรี	วัดอินทารามวรวิหาร	๑๕๐	๑,๐๐๐
	วัดราชคฤห์	๕๐	๑๐๐
	พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระ เจ้าตากสินมหาราช (วงเวียนใหญ่)	๓๕๐	๑,๐๐๐ (นักท่องเที่ยว ต่างชาติ ส่วนใหญ่ มาจาก จีน ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย)
	วัดวราฆาตยภักทสธาราม หรือวัดขุนจันทร์ (พระราหู)	๑๐๐	๑,๕๐๐
	วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร (พระพุทธไตรรัตนนายก : หลวงพ่อ ชำปอกง หลวงพ่อโต)	๑,๐๐๐	๑,๕๐๐

เขต	สถานที่	นักท่องเที่ยววันธรรมดา (คน)	นักท่องเที่ยววันหยุด (คน)
(ต่อ)	ศาลเจ้าเกียนอันเกง หรือ ศาลเจ้า กวนอันเก้ง	๑๐๐	๕๐๐
	วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร (หลวงพ่อพระพุทธรูป)	๑,๐๐๐	๑,๕๐๐
	ศาลเจ้ากวนอู	๒๐	๕๐
บางกอก ใหญ่	วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร	๕๐๐	๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐
ดินแดง	เทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง	๑,๐๐๐	๑,๕๐๐
ปทุมวัน	ศาลท้าวมหาพรหมเอราวัณ	๕๐๐	๑,๐๐๐
	ทำวอมรินทราธิราช (พระอินทร์)	๑๐๐	๒๐๐
	พระตรีมูรติ	๑๐๐	๓๐๐
	พระพิฆเนศวร	๑๐๐	๒๐๐
	ศาลพระแม่ลักษมี	๑๐๐	๓๐๐
สัมพันธ- วงศ์	ศาลเจ้าแม่กวนอิม (มูลนิธิเทียนฟ้า)	๒๐๐	๒๐๐ - ๕๐๐
	ศาลเจ้าไต้เสียฮุกโจ้ว หรือศาลเจ้าพ่อ เห้งเจีย วัดสามจีน - ไตรมิตร	๓๐ - ๔๐	๕๐ - ๑๐๐
	พระราหู ชั้น ๒ พระวิหารวัดไตรมิตร วิทยารามวรวิหาร	๑๐ - ๒๐	๔๐ - ๕๐
	ซุ้มประตูเฉลิมพระเกียรติ (Royal Jubilee Gate) หรือซุ้มประตูวัฒนธรรมไทย - จีน	๓๐ - ๔๐	๕๐
	ศาลเจ้าเซี่ยงกง (เซี่ยงกง)	๕ - ๑๐	๒๐ - ๓๐
	ศาลเจ้าโจวซือกง (วัดขุนเล่งอี้)	๑๐๐	๑๕๐
	ศาลเจ้าฮั่นหว่องกง หรือ ฮั่นหวา กง (ภาษาจีนกลาง) หรือศาลเจ้าโรง เกือก HON WONG KUNG SHRINE	๑๐๐	๑๐๐ - ๒๐๐
	ศาลเจ้าอาเนี้ยเก้ง (ศาลเจ้าแม่กวนอิมฉือปุยเนี้ยเนี้ย)	๕๐	๑๐๐
	ศาลเจ้าพ่อกวนอูและเทพเจ้าม้า	๒๐๐	๒๐๐ - ๓๐๐
	ศาลเจ้าจุนเสียงโจซือ	๕๐	๑๐๐
	ศาลเจ้าแม่ประตู	๑๐	๑๐ - ๓๐
	ศาลเจ้ากวนอู บนตึกสมาคมฮากกา แห่งประเทศไทย พาดสาย เยาวราช	๑๐	๑๐ - ๓๐
บางรัก	วัดพระแม่อุมาเทวี” หรือ “วัดแขก สีลม”	๓๐๐	๘๐๐
	วัดหัวลำโพง	๒๐๐	๕๐๐ - ๑,๐๐๐

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

จากการสำรวจข้อมูล ๙ เขต ความต้องการของสถานที่ ผู้ประกอบการร้านค้า / ร้านอาหาร จำนวนทั้งสิ้น ๔๐ แห่ง จำนวนร้านค้า ๑๓๖ แห่ง พบว่า

๑. ต้องการประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลข่าวสาร แก่นักท่องเที่ยวที่เพียงพอ และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวสายมูเตลูยังน้อย นักท่องเที่ยวขาดการรับรู้ถึงความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว จึงไม่แวะท่องเที่ยวหรือใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะอยากให้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ที่เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็ว การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องทั้งปี จะเกิดปัญหาท่องเที่ยวเฉพาะฤดูกาล และขาดการสร้างเครือข่ายในการส่งเสริม การตลาดการท่องเที่ยว เช่น บริษัทนำเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

๒. สถานที่ สายมูเตลูขาดการดูแลรักษา ขาดการพัฒนาที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และร้อยเรียงเรื่องราวสร้างเส้นทางท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ ทำให้แรงดึงดูดในการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย

๓. การคมนาคมขนส่งสาธารณะ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สายมูยังไม่สะดวก ขาดการให้ข้อมูลแก่ผู้เดินทาง ขาดพัฒนาระบบการขนส่งสาธารณะ และสถานที่จอดรถส่วนตัว เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว

๔. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวยังขาดเอกภาพ ปัจจุบันการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นในลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันตามความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน

๕. ขาดการให้ข้อมูลข่าวสารและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวสายมูเตลู โดยเฉพาะส่งเสริมให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของ โบราณสถานและแหล่งประวัติศาสตร์ในพื้นที่ เพื่อสร้าง จิตสำนึกให้ชุมชน รักและปกป้องรักษาโบราณสถาน และทรัพยากรในท้องถิ่น ควรมีการทำความเข้าใจกับชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ และส่งเสริมการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนอย่างยั่งยืน

๖. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการกำจัดขยะ ระบบบำบัดน้ำ ท่อระบายน้ำ ห้องน้ำสาธารณะ ห้องน้ำสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ

โดยจัดกลุ่มแยกตามความต้องการ ได้ดังนี้

๑) ต้องการให้มีที่จอดรถ	จำนวน	๓๘	แห่ง
๒) แนะนำร้าน สนับสนุน สถานที่ และร้านค้า	จำนวน	๘๔	แห่ง
๓) ความสะอาดพื้นที่ รวมถึงการกำจัดขยะ	จำนวน	๑๓	แห่ง
๔) นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว	จำนวน	๑๗	แห่ง
๕) สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ	จำนวน	๖	แห่ง
๖) คนเร่ร่อน	จำนวน	๑	แห่ง
๗) การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	จำนวน	๔	แห่ง
๘) การจราจรโดยรอบสถานที่	จำนวน	๖	แห่ง
๙) การอำนวยความสะดวกจุดที่การคมนาคม	จำนวน	๕	แห่ง

ที่กำลังพัฒนา (ก่อสร้าง) ขยายไหล่ทาง

วางท่อระบายน้ำซ่อมแซมถนนที่ชำรุด

ขรุขระบริเวณสถานที่

โดยสรุปปัญหาและความต้องการจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ จำแนกตามเขตและสถานที่ ดังนี้

ตารางที่ ง.๒ แสดงสรุปปัญหาและความต้องการจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ จำแนกตามเขตและสถานที่

เขต	สถานที่	ความต้องการ
๑. เขตดุสิต	๑. วัดแก้วฟ้าจุฬามณี	๑. การจัดการขยะ คือต้องการถังขยะเพิ่มเติม เนื่องจากถังขยะเดิมแตกร้าวและชำรุด ๒. ที่จอดรถไม่เพียงพอในช่วงเวลาที่มีการชุมนุม ๓. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ต้องการให้ช่วยประชาสัมพันธ์วัด ๔. ขอให้ช่วยทำความสะอาดมูลนกพิราบและกำจัดนกพิราบ เนื่องจากมีนกพิราบในวัดจำนวนมาก ทำให้เกิดความสกปรกและอาจก่อให้เกิดเชื้อโรค อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพของวัด ๕. ปัญหาเรื่องน้ำท่วม น้ำซึมเข้าวัด ช่วงน้ำหลาก ระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคมของทุกปี ๖. ขอสันับสนุนกระสอบทรายในช่วงน้ำหลาก ช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน น้ำหนุนอาจทำให้น้ำท่วมได้
	๒. ศาลเจ้าแม่ทับทิมสามเสน (จ๊วยโบเนี้ยว)	๑. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๒. ซ่อมถนนเนื่องจากถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ
	๓. วัดเทวราชกุญชรวรวิหาร	๑. การจัดการที่จอดรถ เนื่องจากที่จอดรถมีน้อยมากภายในวัด ๒. ที่จอดรถ เนื่องจากมีน้อยมาก และบริเวณนั้นส่วนใหญ่จะเป็นบ้านคน ไม่มีพื้นที่
๒. เขตพระนคร	๑. วัดสุทัศน์เทพวราราม (ท้าวเวสสุวรรณ)	๑. การจัดการขยะ ๒. จิตอาสา ทำความสะอาดโบสถ์ ๓. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ
	๒. เทวสถาน สำหรับพระนคร โบสถ์พราหมณ์	๑. ที่จอดรถ ๒. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๓. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๔. การจัดการขยะ ความปลอดภัย และที่จอดรถ
	๓. วัดเทพมณเฑียรสมาคมฮินดูสมาช	๑. การจัดการขยะ ๒. การวางรองเท้า ให้วางไว้ในสถานที่ที่จัดให้ และแต่งตัวให้สุภาพ ไม่นุ่งสั้นหรือเปิดไหล่ แขน กุด สายเดี่ยว ๓. การจัดการขยะ และที่จอดรถ

เขต	สถานที่	ความต้องการ
(ต่อ)	๔. ศาลเจ้าพ่อเสือ (เสาชิงช้า)	๑. ที่จอดรถ ๒. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๓. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๔. การจัดระเบียบผู้ค้าหน้าศาลเจ้า
	๕. ศาลเจ้าบ้านหม้อ เล่าปี่เก๋ากง	๑. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (ระบบฐานข้อมูล) ๒. ที่จอดรถ ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๕. ความปลอดภัย การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว และการจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ
	๖. ศาลเจ้าพ่อครุฑ	๑. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (ระบบฐานข้อมูล) ๒. ที่จอดรถ ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๕. การจัดการขยะ ความปลอดภัย การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว และจัดการคนเร่ร่อนให้อยู่เป็นระเบียบมากขึ้น ไม่มาอนข้างถนน
	๗. ศาลเจ้าพ่อหนู	๑. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (ระบบฐานข้อมูล) ๒. ที่จอดรถ ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก
	๘. ศาลเทพารักษ์ เจ้าพ่อ หอกกลาง	๑. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (ระบบฐานข้อมูล) ๒. ที่จอดรถ ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๕. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ
	๙. ศาลสิงห์โตทอง	๑. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (ระบบฐานข้อมูล) ๒. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว

เขต	สถานที่	ความต้องการ
(ต่อ)		๓. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๔. การจัดการขยะ ที่จอดรถ และความปลอดภัย ๕. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ
	๑๐. ศาลหลักเมือง	๑. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (ระบบฐานข้อมูล) ๒. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๓. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๔. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ
๓. เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	๑. ศาลเจ้าไต้ฮงกง	๑. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (ระบบฐานข้อมูล) ๒. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ ๓. ที่จอดรถ ๔. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๕. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก
	๒. ศาลเจ้าหน้าไ้กวนอิมเนี้ย	๑. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ๒. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๓. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๔. การจัดการขยะ ๕. ที่จอดรถ
	๓. ศาลพ่อปู่เจ้ายี่กอฮง	๑. การจัดการขยะ (ถังขยะไม่เพียงพอ เปลี่ยนถัง) ๒. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๓. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๔. ที่จอดรถ ๕. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ
	๔. วัดคณิกาผล	๑. ที่จอดรถ ๒. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ ๓. การจัดการขยะ ๔. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ๕. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๖. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก
	๕. วัดมิ่งกรมลาวาส (เล่งเน่ยยี่)	๑. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (ระบบฐานข้อมูล) ๒. ดูแลจัดการสัตว์ต่าง ๆ ในวัด ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว

เขต	สถานที่	ความต้องการ
(ต่อ)		การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๔. ที่จอดรถ
	๖. ศาลเจ้าหลี่ตี้เมี่ยว	๑. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๒. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ ๓. ที่จอดรถ ๔. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ
๔. เขตธนบุรี	๑. วัดอินทารามวรวิหาร	๑. การจัดการขยะ ๒. ความปลอดภัย (ด้านการจราจร คนไร้บ้าน อาชญากรรม ฯลฯ) ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๕. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ
	๒. วัดราชคฤห์	๑. การจัดการขยะ ๒. ความปลอดภัย (ด้านการจราจร คนไร้บ้าน อาชญากรรม ฯลฯ) ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๕. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ
	๓. พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (วงเวียนใหญ่)	๑. การจัดการขยะ ๒. ความปลอดภัย (ด้านการจราจร คนไร้บ้าน อาชญากรรม ฯลฯ) ๓. ที่จอดรถ ๔. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๕. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๖. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ
	๔. วัดวรมายกัณฐาสารามหรือวัดขุนจันทร์ (พระราหู)	๑. การจัดการขยะ ๒. ความปลอดภัย (ด้านการจราจร คนไร้บ้าน อาชญากรรม ฯลฯ) ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๕. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ ๖. ที่จอดรถ
	๕. วัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร (พระพุทธไตรัตนนายก : หลวงพ่อข้าปกอง หลวงพ่อโต)	๑. การจัดการขยะ ๒. ความปลอดภัย (ด้านการจราจร คนไร้บ้าน อาชญากรรม ฯลฯ) ๓. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ

เขต	สถานที่	ความต้องการ
(ต่อ)		๔. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๕. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก
	๖. ศาลเจ้าเกียนอันเกง หรือ ศาลเจ้ากวนอันเก้ง	๑. การจัดการขยะ ๒. ความปลอดภัย (ด้านการจราจร คนไร้บ้าน อาชญากรรม ฯลฯ) ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ ๕. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๖. ที่จอดรถ
	๗. วัดประยุรวงศาวาสวร- วิหาร (หลวงพ่พระพุท ธนาค)	๑. การจัดการขยะ ๒. ความปลอดภัย (ด้านการจราจร คนไร้บ้าน อาชญากรรม ฯลฯ) ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก
	๘. ศาลเจ้ากวนอู	๑. การจัดการขยะ ๒. ความปลอดภัย (ด้านการจราจร คนไร้บ้าน อาชญากรรม ฯลฯ) ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๕. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ
๕. เขตบางกอก ใหญ่	๑. วัดอรุณราชวรารามราช วรมหาวิหาร	๑. การจัดการขยะ ๒. ที่จอดรถ ๓. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ
๖. เขตดินแดง	๑. เทวาลัยพระพิฆเนศ ห้วยขวาง	๑. การจัดการขยะ ๒. ความปลอดภัย (ด้านการจราจร คนไร้บ้าน อาชญากรรม ฯลฯ) ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๕. ที่จอดรถ ๖. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ
๗. เขตปทุมวัน	๑. ศาลท้าวมหาพรหม เอราวัณ	๑. ที่จอดรถ ๒. ปัญหาแท็กซี่ และรถตุ๊กตุ๊ก ขอบจอดแซ่ปาย ๓. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ๔. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

เขต	สถานที่	ความต้องการ
(ต่อ)	๒. ทำวอมรินทราธิราช (พระอินทร์)	๑. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๒. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๓. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ
	๓. พระตรีมูรติ	๑. การจัดการขยะ ๒. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๓. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ ๔. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ
	๔. พระพิฆเนศ	๑. การจัดการขยะ ๒. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๓. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ ๔. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ
	๕. ศาลพระแม่ลักษมี	๑. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ๒. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว
๘. เขตสัมพันธวงศ์	๑. ศาลเจ้าแม่กวนอิม (มูลนิธิเทียนฟ้า)	๑. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๒. ความสะอาด การจราจร ความปลอดภัย การให้ความช่วยเหลือและจัดระเบียบกลุ่มเปราะบางให้มีอาชีพและที่พักอาศัย การให้บริการของผู้ค้าร้านอาหารอยากให้คำพูดเพราะ ๆ กับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจและเดินทางกลับมาท่องเที่ยวอีก ๓. จัดจุดถ่ายรูปให้นักท่องเที่ยว ๔. จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว
	๒. ศาลเจ้าใต้สี่แยกโจ้วหรือศาลเจ้าพ่อแห่งเจีย วัดสามจีน - ไตรมิตร	๑. กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว / แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๒. ส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการที่สถานีรถไฟหัวลำโพงย้ายไปสถานีกลางกรุงเทพอภิวัฒน์ ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มาพัก เพื่อต่อรถไฟเดินทาง
	๓. วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหารพระราชู ชั้น ๒ พระวิหาร	๑. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๒. การประชาสัมพันธ์ ๓. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ เนื่องจากคนยังไม่ทราบ ๔. ส่งเสริมการท่องเที่ยว

เขต	สถานที่	ความต้องการ
(ต่อ)	๔. ชุ้มประตูเฉลิมพระเกียรติ (Royal Jubilee Gate) หรือชุ้มประตูวัฒนธรรมไทย - จีน	ส่งเสริมการท่องเที่ยว
	๕. ศาลเจ้าเซียงกง (เซียงกง)	แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว
	๖. ศาลเจ้าโจวซือกง (วัดขุนเล่งยี่)	๑. การประชาสัมพันธ์ ๒. ส่งเสริมการท่องเที่ยว
	๗. ศาลเจ้าฮั่นหว่องกง หรือ ฮั่นหวางกง (ภาษาจีนกลาง) หรือศาลเจ้าโรงเกือก HON WONG KUNG SHRINE	๑. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๒. ส่งเสริมการท่องเที่ยว ๓. การอนุรักษ์รักษากฎมึปัญญา
	๘. ศาลเจ้าอานีเก้ง (ศาลเจ้าแม่กวนอิมมือปุยเนี้ยเนี้ย)	ส่งเสริมการท่องเที่ยว
	๙. ศาลเจ้าพ่อกวนอูและเทพเจ้าม้า	แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว
	๑๐. ศาลเจ้าจุนเสียงโจซือ	แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว
	๑๑. ศาลเจ้าแม่ประตู	๑. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๒. การประชาสัมพันธ์เชิงรุก
	๑๒. ศาลเจ้ากวนอู บนตึกสมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย พาดสายเยาวราช	การประชาสัมพันธ์เชิงรุก
	๑๓. เขตบางรัก	๑. การจัดการขยะ ๒. ที่จอดรถ ๓. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ ๕. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ
๑๔. เขตบางรัก	๑. วัดพระแม่อุมาเทวี หรือ “วัดแขก สีลม”	๑. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๒. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ ๓. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ
	๒. วัดหัวลำโพง	๑. แคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยว ๒. การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ ๓. การรวบรวมข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

ภาคผนวก จ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร เรื่อง กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร ระดับสำนัก และระดับสำนักงานเขต จำนวน ๑๑ คน ประกอบด้วย

๑. ผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
๒. รองผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว จำนวน ๑ คน
๓. ผู้อำนวยการสำนักงานเขต ๙ เขต ในพื้นที่ศึกษา จำนวน ๙ คน

เพื่อนำความเห็นเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวและแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่เขต ๙ เขตเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการโครงการ ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของคนกรุงเทพในพื้นที่เขต
๒. แนวโน้มของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่เขต
๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่เขต
๔. การส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตได้ดำเนินการและมีแผนที่จะดำเนินการอย่างไรบ้าง
๕. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในพื้นที่เขต

๑. ผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว (นายสมบุรณ์ หอมมาน) ดังนี้

- ๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร

ความเชื่อและการกราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และอำนาจเร้นลับ และการขอพรจากเทพเทวดาต่าง ๆ ของมนุษย์ส่วนใหญ่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เช่นเมื่อเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ฝนตกฟ้าร้อง แผ่นดินไหว แล้วมนุษย์ไม่สามารถค้นหาคำตอบมาอธิบายได้ทำให้เกิดความหวาดกลัวและเชื่อว่าเกิดจากพลังอำนาจของเทพเจ้าที่สามารถดลบันดาลได้ทุกสิ่งสำหรับบริบทของสังคมไทย มีความเชื่อที่หลากหลายนอกจากความเชื่อในสิ่งเร้นลับและพลังเหนือธรรมชาติ อาทิ เชื่อกฎแห่งกรรม ความเชื่อเรื่องตายแล้วเกิดใหม่ สัตว์โลกทั้งหลายย่อมเวียนว่ายตายเกิด วัฏสงสาร ตามผลแห่งกรรมของตน ซึ่งเป็นความเชื่อตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ซึ่งความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นสิ่งที่อยู่กับคนไทยมาแต่อดีต ส่วนมากจะพบเห็นได้จากพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง ศาลปู่ตา ศาลหลักเมือง ศาลเจ้าพ่อ ศาลเจ้าแม่ ความเชื่อประเภทนี้ยังคงมีอยู่คู่สังคมไทยยุคปัจจุบัน รวมถึงความเชื่อเรื่องผีสงเทวดา สิ่งลึกลับที่เชื่อว่ามียุติกรรมและอำนาจเหนือมนุษย์ สามารถให้คุณให้โทษได้

การท่องเที่ยวสายมูในกรุงเทพมหานครที่ผ่านมาจะเป็นการการไหว้พระขอพรขอโชคลาภ เช่น การท่องเที่ยวไหว้พระ ๙ วัด ซึ่งผูกเข้ากับความเชื่อของคนไทย อาทิ ไหว้พระแก้วมรกต ชีวิตจะมีแต่ความรุ่งเรือง มีแก้วแหวนเงินทองทรัพย์สิน กราบไหว้ที่ฝ่าพระบาทพระนอนที่วัดโพธิ์จะทำให้ชีวิตร่มเย็นเป็นสุข ไหว้พระวัดระฆังให้มีชื่อเสียงโด่งดัง กักกองกั่งवालเหมือนระฆัง และเป็นที่ยอมรับชมชอบของคนทั่วไป ไหว้พระวัดชนะสงครามทำให้ชนะการแข่งขันต่าง ๆ เป็นต้น และกระแสดการท่องเที่ยวสายมูในกรุงเทพมหานครได้เกิดความเชื่อและผู้คนเดินทางไปขอพรจากสิ่งศักดิ์ต่าง ๆ นอกเหนือจากการไหว้พระขอพรตามวัดทางพระพุทธศาสนาและนิยมกราบไหว้เทพและสิ่งศักดิ์อื่น ๆ เช่น ไหว้ขอพรเทพอินทรี อาทิ พระพรหมเอราวัณ พระแม่อุมาเทวี พระตรีมูรติ ในย่านราชประสงค์ การไหว้ขอพรศาลเจ้าจีน มากขึ้น เช่น ศาลเจ้าพ่อเสือและขยายความนิยมไปยังศาลเจ้าอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น และในปัจจุบันความเชื่อเกี่ยวกับการไหว้ขอเงินทอง โชคลาภความร่ำรวยได้เกิดความนิยมเป็นวงกว้างเนื่องจากการสร้างเรื่องราว (Story) ที่น่าสนใจในเชิงลึก และมีเผยแพร่อย่างรวดเร็วจากกระแสออนไลน์ เช่น การไหว้ท้าวเวสสุวรรณ การขอพรเทพทันใจ เป็นต้น

๒) เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร

จากเดิมนักท่องเที่ยวจะได้รับแรงบันดาลใจจากความเชื่อของแต่ละบุคคลในการเดินทางไปท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และยังมีกระแสจากสื่อสังคมออนไลน์ โดยกลุ่มพิธีกร นักแสดง และบุคคลที่มีชื่อเสียงซึ่งมีความเชื่อเกี่ยวกับมูเตลูในการบูชาสักการะเดินทางไปสักการะขอพรตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถจูงใจและกระตุ้นให้บุคคลที่ติดตามกลุ่มพิธีกร นักแสดง และบุคคลที่มีชื่อเสียงเดินทางไปยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์นั้นๆ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังได้นำแคมเปญสายมู ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ จากข้อมูลของ Future A market Insight ๒๐๒๓ พบว่าการท่องเที่ยวเชิงศรัทธามีแนวโน้มในการเติบโตแบบก้าวกระโดดโดยคาดว่าจะสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจทั่วโลกเพิ่มขึ้น ๓ เท่าภายใน ๑๐ ปี จากมูลค่ากว่า ๑๓.๗ พันล้านเหรียญสหรัฐในปี ๒๕๖๕ และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น ๔๐.๙ พันล้านเหรียญสหรัฐในปี ๒๕๗๖

๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร

การส่งเสริมการท่องเที่ยวสายมูในกรุงเทพมหานครควรมีการจัดเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ตามความต้องการที่จะขอพรของนักท่องเที่ยว เช่น ด้านสุขภาพ ด้านความรัก ด้านความการงานการเงินเป็นต้น และให้ข้อมูลในการเดินทางที่ครบวงจร อาทิ ข้อมูลการเดินทาง ที่พัก ร้านอาหาร เป็นต้น

๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร / สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว / สิ่งที่กำลังดำเนินการ / สิ่งที่จะทำตามแผนในอนาคต

สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ได้จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวไหว้พระ ๙ วัด และได้ประชาสัมพันธ์เส้นทาง และจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ ตลอดจนได้เผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ของหน่วยงาน นอกจากนี้ยังติดตามกระแสการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) และช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวสายมูใหม่ ๆ ที่เป็นกระแสนิยมผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยวสิ่งที่จะดำเนินการต่อไปคือการรวบรวมจัดทำเป็นฐานข้อมูลและประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยว ส่วนในอนาคตมีแนวคิดร่วมกับภาคเอกชน บริษัททัวร์ต่าง ๆ นำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวจัดเป็นแพคเกจเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังอาจใช้ Soft Power เป็นตัวดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในกรุงเทพ เช่น กระแส ตามรอยซีรีส์ King The Land ชิมไอติมลายกระเบื้องวัดอรุณฯ ไปไหว้พระวัดอรุณฯ ไปถ่ายรูปสวย ๆ ริมแม่น้ำเจ้าพระยา

๕) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร

การท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร มีต้นทุนทรัพยากรด้านสถานที่ท่องเที่ยวคือสถานที่ท่องเที่ยวผูกกับความเชื่อและวิถีชีวิตของคนในชุมชนมาอย่างยาวนาน และมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณหลากหลายสถานที่แล้ว ยังมีปัจจัยบวกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวอีกหลายปัจจัย อาทิ ชื่อเสียงกรุงเทพมหานครในการเป็นเมืองที่ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นเมืองน่าท่องเที่ยวระดับโลก อหิยาศัยไมตรีของคนไทยที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้มาเยี่ยมเยือนจนมีคำสำนวนติดปากว่า “อันธพาลนิยมไทยแท้แต่โบราณ

ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ” ตลอดจนการมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว และครองชีพที่ถูกกว่าเมืองท่องเที่ยวอื่น ๆ เมื่อเทียบกับคุณภาพของสินค้าท่องเที่ยวและบริการด้านการท่องเที่ยวที่ได้รับ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวมีมาเยือนเมืองไทยได้รับความประทับใจและอยากมาท่องเที่ยวซ้ำ ดังนั้นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายบุญ) ในกรุงเทพมหานคร จะเป็นการอำนวยความสะดวกสร้างมาตรฐานและความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และการจัดทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ แนะนำแหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางท่องเที่ยว หรือ แพคเกจท่องเที่ยวเพื่อให้ นักท่องเที่ยวสามารถใช้วางแผนและตัดสินใจมาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น ตลอดจนการจัด Event เมือง การค้นหาอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของเมือง สร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

๒. รองผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว (นางสาวปัญญพัฒน์ หลักดี)

๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายบุญ) ในกรุงเทพมหานคร

ความเชื่อ ความศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของไทยมีมาอย่างยาวนาน ซึ่งเชื่อมโยงให้เกิดแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว โดยได้รับแรงบันดาลใจจากเหตุผลทางศาสนา โหราศาสตร์ ศาสตร์แห่งความโชคดี และการบูชาเครื่องรางของขลังเพื่อเสริมความมั่นคงในชีวิตและสมหวัง แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่เกี่ยวกับบุญเตลู่ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่

(๑) วัดมิ่งกรมลาวาส หรือวัดเล่งเน่ยยี่ เป็นวัดที่มีชื่อเสียงสำหรับชาวไทยเชื้อสายจีน และชาวต่างชาติ นิยมไปกราบไหว้เทพเจ้าแห่งโชคลาภ

(๒) ศาลท้าวมหาพรหมเอราวัณ สี่แยกราชประสงค์ ซึ่งการบูชาพระพรหมมีความเชื่อว่าพระพรหมเป็นองค์เทพที่สามารถลิขิตชะตาชีวิตของมนุษย์ได้

(๓) พระตรีมูรติ หน้าตึกเอ็มไพร์ทาวเวอร์ เป็นสถานที่ที่นิยมกราบไหว้บูชาเพื่อขอพรเรื่องความรัก โดยพระตรีมูรติ แปลว่า รูปสาม ความหมายคือ รูป ๓ องค์ของเทวะหรือธรรมชาติที่ทรงอำนาจ คือ อัคนี วายุ และสุริยะ ซึ่งเป็นการรวมพลังของเทพทั้งสาม ได้แก่ พระพรหม พระอิศวร และพระวิษณุ

(๔) วัดพระศรีมหาอุมาเทวี (วัดแขก) เป็นโบสถ์พราหมณ์ที่ผสมผสานสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมของเทวสถานที่เป็นลักษณะศิลปะประเพณีโบราณของอินเดียตอนใต้ นิยมขอพรพระแม่อุมาให้สมปรารถนาในเรื่องต่าง ๆ

(๕) เทวาลัยพระพิฆเนศ สี่แยกห้วยขวาง เทพแห่งความสำเร็จ ปัญญา และศิลปะ เนื่องจากพระพิฆเนศทรงเป็นมหาเทพผู้ทรงภูมิปัญญาที่ยิ่งใหญ่ในศาสนาฮินดู ที่คนไทยหลายคนนับถือ และเชื่อว่าจะช่วยขจัดอุปสรรคทั้งปวง อีกทั้งยังช่วยให้ประสบความสำเร็จ สุขสมหวังดังปรารถนา

(๖) ศาลพระแม่ลักษมี ตึกเกษรวิลเลจ โดยตามความเชื่อของฮินดู พระแม่ลักษมีเป็นพระชายาคู่บารมีของพระนารายณ์ (พระวิษณุ) เป็นเทพีแห่งโชคลาภ ความมั่งคั่งร่ำรวย ความอุดมสมบูรณ์ เสริมคุณในด้านการทำมาค้าขาย เจริญต่อรอง การประกอบธุรกิจทุกสาขา ตลอดจนประทานโภคทรัพย์ เงินทอง สมบัติแก่ผู้บูชา

(๗) วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร อดีตเป็นที่ประทับของสมเด็จพระสังฆราชหลายพระองค์ มีสถาปัตยกรรมเก่าแก่สไตล์จีนผสมกับไทย ภายในพระอุโบสถมีพระพุทธรูปสำคัญอยู่ ๒ องค์ คือ พระพุทธสุวรรณเขต (หลวงพ่อโต) และพระพุทธชินสีห์

(๘) วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร พระประธานในอุโบสถวัดกัลยาณมิตร คือ พระพุทธไตรรัตนนายก (หลวงพ่อโต หรือ ขำปอกง) เพียงองค์เดียวในประเทศไทยที่เป็นพระพุทธรูปหล่อปางเลไลย์ สถาปัตยกรรมในแบบสมัยรัชกาลที่ ๓ ผสมผสานศิลปะไทยและจีนได้อย่างลงตัว

๒) เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร

จากเดิมนักท่องเที่ยวจะได้รับแรงบันดาลใจจากความเชื่อของแต่ละบุคคลในการเดินทางไปท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ และยังมีกระแสจากสื่อสังคมออนไลน์ โดยกลุ่มพิธีกร นักแสดง และบุคคลที่มีชื่อเสียงซึ่งมีความเชื่อเกี่ยวกับมูเตลูในการบูชาสักการะเดินทางไปสักการะขอพรตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถจูงใจและกระตุ้นให้บุคคลที่ติดตามกลุ่มพิธีกร นักแสดง และบุคคลที่มีชื่อเสียงเดินทางเพื่อไปยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์นั้นๆ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังได้นำแคมเปญสายมู ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ จากข้อมูลของ Future A market Insight ๒๐๒๓ พบว่าการท่องเที่ยวเชิงศรัทธามีแนวโน้มในการเติบโตแบบก้าวกระโดดโดยคาดว่าจะสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจทั่วโลกเพิ่มขึ้น ๓ เท่าภายใน ๑๐ ปี จากมูลค่ากว่า ๑๓.๗ พันล้านเหรียญสหรัฐในปี ๒๕๖๕ และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น ๔๐.๙ พันล้านเหรียญสหรัฐในปี ๒๕๗๖

๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในกรุงเทพมหานคร ยังมีโอกาสขยายกลุ่มตลาด และเชื่อมโยงอัตลักษณ์ของไทยให้เป็นที่รู้จักในระดับโลก ซึ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต้องส่งเสริมควบคู่ไปกับแหล่งจับจ่ายใช้สอยในพื้นที่นั้น ๆ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้หมุนเวียนในกรุงเทพมหานคร

๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร / สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว / สิ่งที่กำลังดำเนินการ / สิ่งที่จะทำตามแผนในอนาคต

สิ่งที่ได้ดำเนินการแล้วเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แห่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ผ่านทาง Facebook Fan page และ Tik Tok ของหน่วยงาน

๕) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในกรุงเทพมหานคร

(๑) อาจจะจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวในพื้นที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ และเผยแพร่ตามช่องทางต่าง ๆ ให้ประชาชนรับทราบ

(๒) อาจจะจัดทำของที่ระลึกในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในตลาดต่างประเทศ ให้เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการเผยแพร่อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม รวมถึงความเชื่อ ความศรัทธา ให้ชาวต่างชาติที่สนใจ เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่จริง

๓. ผู้อำนวยการสำนักงานเขต ๙ เขต ในพื้นที่ศึกษา จำนวน ๙ คน ดังนี้

๓.๑ ผู้อำนวยการเขตดุสิต (นางสาวรุจิรา อารินทร์) ดังนี้

๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ของคนกรุงเทพในเขตดุสิต

คนให้ความสำคัญในเรื่องความเชื่อ ความศรัทธามากกว่าแก่นแท้ของศาสนา ซึ่งอาจจะมีอิทธิพลมาจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ซึ่งเน้นเรื่องความเชื่อเป็นหลัก อีกเหตุผลคือศาสนาไม่ได้สอนว่าขอแล้วจะได้ คนจึงมุ่งไปหาความเชื่อว่าจะขอแล้วจะได้แทน คนชาติที่ยึดเหนี่ยวทางใจ อยากรวย และจากการสร้างกระแสในสื่อโซเชียลต่าง ๆ

๒) เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายบุญ) ในเขตดุสิต

ปัจจุบันนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวเกาหลี อ่องกง ญี่ปุ่น จีน ที่เข้ามาจะมาด้วยเรื่องความเชื่อ การวิงวอนขอให้ได้สิ่งที่ต้องการหรือการแก้บน มากกว่าการเข้าวัดไปปฏิบัติธรรม นักท่องเที่ยวในพื้นที่เขตดุสิตส่วนใหญ่เป็นคนไทยเป็นหลัก พื้นที่หลักที่ไปคือวัดเทวราชกุญชรวรวิหาร ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติยังมีไม่มาก เพราะนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เป็นสายบุญมักจะไปในพื้นที่ที่เป็นที่รู้จัก เช่น พระพรหมเอราวัณ วัดเล่งเน่ยยี่ ศาลหลักเมือง

๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายบุญ) ในเขตดุสิต

เนื่องจากการท่องเที่ยวสายบุญเป็นความเชื่อ ความศรัทธาของคน การส่งเสริมคงต้องทำให้ได้ประโยชน์ ทำให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ ทำให้การท่องเที่ยวสายบุญไม่เป็นเรื่องมกมาย และไม่มีเรื่องผลประโยชน์แอบแฝง เช่น เครื่องสักการะ

๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขต / สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว / สิ่งที่กำลังดำเนินการ / สิ่งที่จะทำตามแผนในอนาคต

สิ่งที่ดำเนินการไปแล้ว ได้แก่ เรื่องการบริหารจัดการขยะจากดอกไม้และเครื่องสักการบูชาของวัดเทวราชกุญชรวรวิหาร ส่วนเรื่องแผนที่จะทำในอนาคต ได้แก่ การร่วมมือกันของหน่วยงานภาครัฐกับวัดเรื่องการหาจุดขายของวัดเพื่อสร้าง pattern ในการเข้ามาไหว้หรือสักการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์

๕) แนวทางการส่งเสริมเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายบุญ) ในเขตดุสิต

สำนักงานเขตดุสิตมีแนวทางส่งเสริมเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ดังนี้

- ป้องกันและลดการผูกขาดเรื่องผลประโยชน์ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยสำนักงานเขตเข้ามาดูแลพื้นที่ให้เกิดความเอื้อเพื่อต่อชุมชนและคนในชุมชนโดยรอบสถานที่ที่ได้รับประโยชน์ร่วมกัน เช่น จ้างผลิตของจากชุมชน จ้างแรงงานจากคนในชุมชน ส่งเสริมอาชีพคนในชุมชน ทำให้การท่องเที่ยวเกิดความอย่างยั่งยืน

- สำนักงานเขตประชาสัมพันธ์สถานที่สำคัญอื่นๆ ในสถานที่ที่ผู้มาไหว้คนรู้จักมากขึ้น เช่น วัดเทวราชกุญชร วรวิหาร มีสถานที่สำคัญอื่น ๆ เช่น พิพิธภัณฑ์ไม้สักทอง พระพุทธรูปปางต่าง ๆ เป็นต้น

- การส่งเสริมสถานที่ที่อยู่ในวัด โดยความร่วมมือของหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ กรมการศาสนา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานเขต ร่วมกันหาแนวทางเพื่อดึงดูดเชิญชวนให้คนมาทำบุญปฏิบัติธรรมในวัด เพื่อให้พุทธศาสนายังคงเจริญต่อไป

- ส่งเสริมให้วัดหาจุดขายของวัดว่าต้องการเน้นเรื่องอะไรจากนั้นทำเป็นคู่มือ เช่น ลำดับการไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาทำบุญที่วัดปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง

- การปรับปรุงแบบการบริหารจัดการในการควบคุมดูแลของสักการบูชาของวัด ให้จัดหาของที่มีคุณภาพ ไม่ใช่ของหมุนเวียน และไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง การเปลี่ยนรูปแบบการถวายสังฆทาน ไม่ใช่ถวญ เอาของมีคุณภาพมาถวายพระ และส่งต่อให้ผู้มีที่ขาดแคลน

- นำโครงการ Food bank ของกรุงเทพมหานคร (การจัดการของเหลือกินเหลือใช้ เช่น จากวัด ตลาด ห้างสรรพสินค้า) มาปรับใช้ในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ สถานที่ที่มุนีโดยนำอาหารที่คนมาทำบุญที่วัดที่มีจำนวนมากไม่ให้เหลือทิ้ง โดยมีสำนักงานเขตเป็นคนคัดกรองตรวจสอบคุณภาพอาหารก่อนแจกจ่ายให้คนที่ต้องการมีการลงทะเบียนคนที่จะมารับอาหาร เช่น ผู้พิการ ซึ่งโครงการ food bank ในวัดนาร่องโดยสำนักงานเขตห้วยขวางและสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ (กลุ่มกรุงเทพกลาง) ซึ่งสำนักงานเขตห้วยขวางเป็นผู้นำการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม และสำนักงานเขตที่อยู่ในกลุ่มกรุงเทพกลางดำเนินการในแนวทางเดียวกัน

๓.๒ ผู้อำนวยการเขตพระนคร (นายสมฤทธิ์ สุมาลี) ดังนี้

๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ของคนกรุงเทพในเขตพระนคร

อยากให้พวกเรามีความเข้าใจเกี่ยวกับพลังบุญและพลังทิพย์ ซึ่งพลังบุญเกิดจากการทำความดี และความดีที่เราสะสมไว้กลับส่งผลให้เราได้รับพรตามที่เราปรารถนาซึ่งใช้เวลานาน ส่วนพลังทิพย์เกิดจากการบนบานศาลกล่าวสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เราเชื่อ เช่น พระพุทธรูป เป็นต้น ซึ่งได้รับผลเร็วกว่าการสะสมความดี แต่ไม่ใช่ว่าทุกคนที่จะได้รับสิ่งที่ปรารถนาทุกคน เพราะคนที่ได้รับสิ่งที่ปรารถนา คือคนที่มียุสสัมพันธ์กับสิ่งที่เราไปขอมาก่อน

๒) เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตพระนคร

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาส่วนใหญ่จะมาจากเอเชีย เช่น จีน ไต้หวัน ฮองกง สิงคโปร์ ส่วนชาวตะวันตกจะมีไม่มากนัก เพราะหลักความเชื่อไม่เหมือนกับคนเอเชีย และคนไทยที่มาท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นวัยรุ่นและวัยทำงาน

๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตพระนคร

ปัจจุบันคนที่มากราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะมาเพราะโซเชียลเน็ตเวิร์ก ซึ่งเป็นการทำตาม ๆ กันมาตามกระแส ไม่ได้รู้เรื่องราว (Story) ที่มาของสถานที่ที่มากกราบไหว้อย่างลึกซึ้ง เช่น ศาลเจ้าพ่อเสือ และวัดทิพย์วาริ ซึ่งความตั้งใจของผู้สร้างเพื่อปกป้องรักษาพระบรมมหาราชวังจากภัยอันตรายต่าง ๆ

๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขต / สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว / สิ่งที่กำลังดำเนินการ / สิ่งที่จะทำตามตามแผนในอนาคต

การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ดำเนินการในเขตพระนคร เป็นลักษณะเทศกาลต่าง ๆ เช่น งานปีใหม่ งานสงกรานต์ เป็นต้น

๕) แนวทางการส่งเสริมเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตพระนคร

ปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญในด้านต่าง ๆ สำนักงานเขตพระนคร จึงได้แนวทางนำเทคโนโลยีดังกล่าวเข้ามาประยุกต์ใช้ในการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตพระนคร

๓.๓ ผู้อำนวยการเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย (นายวรชล ถาวรพงษ์) ดังนี้

๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ของคนกรุงเทพฯ ในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ความเชื่อเหล่านี้เป็นสิ่งที่คู่กับวัฒนธรรมไทยและคนไทยมานานรุ่นต่อรุ่น ไม่เฉพาะคนกรุงเทพฯ เท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่พึงทางใจ เป็นความเชื่อความศรัทธาในหลายด้าน ทั้งเรื่องหน้าที่การงาน สุขภาพ ฐานะความมั่นคง ครอบครัว ของคนทั่วไปอีกด้วย

๒) เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

นักท่องเที่ยวต่างชาติจากประเทศจีน ส่วนใหญ่มาไหว้ขอพรที่วัดมังกรกมลาวาส ชาวไต้หวัน ส่วนใหญ่มาไหว้ขอพรที่ศาลพ่อปู่เจ้าอี๋ก๊อฮง ขอเรื่องโชคลาภ เนื่องจากมี story ให้มาไหว้ขอพร ส่วนนักท่องเที่ยวไทย ส่วนใหญ่จะมาไหว้ขอพรเนื่องจากมีปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม ความเครียด เมื่อขอแล้วสำเร็จจึงเกิดการบอกต่อกันปากต่อปาก

๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

เห็นควรสนับสนุนเนื่องจากเป็นตลาดใหญ่สามารถต่อยอด เพิ่มมูลค่าเป็นธุรกิจได้ โดยเฉพาะในปัจจุบันวัยรุ่นนิยมท่องเที่ยวสายมูกันมากขึ้น การท่องเที่ยวสายมูอาจจะทำเป็นเส้นทางทัวร์สายมู สนับสนุนร้านอาหารชุมชน สถานที่ท่องเที่ยว โรงแรม ทำเส้นทางเชื่อมต่อกับสถานที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่าย รวมถึงการสร้างแบรนด์ ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้โรงแรมที่ใกล้สถานที่มู สร้างธีมห้องต่าง ๆ แนวสายมูเพิ่มความน่าสนใจและสร้างบรรยากาศในการมู

๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขต / สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว / สิ่งที่กำลังดำเนินการ / สิ่งที่จะทำตามแผนในอนาคต

สิ่งที่ทำไปแล้ว คือ การประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวสถานที่กิน ไหว้พระ ช้อปปิ้ง รอบคลองผดุงกรุงเกษม ในรูปแบบ Infographic ผ่านเพจสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

สิ่งที่กำลังดำเนินการ คือ การประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวสายมู ในรูปแบบ Infographic ผ่านเพจสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

สิ่งที่ทำตามแผนในอนาคต คือ การประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวสายมู ให้มีข้อมูลครบทุกด้านทั้งที่พัก ที่กิน แหล่งช้อปปิ้ง เส้นทางเดินทาง ผ่านเพจสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

๕) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย วางแผนประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวสายมูและสถานที่มูแบบ Unseen ในรูปแบบ Infographic ผ่านเพจสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย อาทิ การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวสายมู ต้องมี story หากคนที่ประสบความสำเร็จจากสถานที่มูมาช่วยประชาสัมพันธ์ดึงดูดนักท่องเที่ยวทำ platform ให้แข็งแรง ส่งไปให้สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์ ส่งไปให้เพจดัง ๆ ช่วยประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมธุรกิจชุมชน เช่น สร้อยข้อมือทำจากหิน ควรมีเรื่องราว (story) ของหินว่าหินแต่ละชนิดว่าใส่แล้วเสริมโชคหรือมีความพิเศษด้านใดบ้างทำให้เพิ่มมูลค่าสินค้า

๓.๔ ผู้อำนวยการเขตเขตธนบุรี (ว่าที่ร้อยตรี เดชาธร แสงอำนาจ) ดังนี้

๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ของคนกรุงเทพในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ของคนในเขตธนบุรีด้วยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่จะมีความเชื่อและความศรัทธาต่อสถาบันหลักของชาติ โดยเฉพาะสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งความศรัทธาที่มีต่อองค์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ผู้มีคุณูปการใหญ่หลวงแก่ปวงชนชาวไทย เขตธนบุรีจะมีการจัดงานบวงสรวงดวงพระวิญญาณของท่านในวันที่ ๒๗ - ๒๘ ธันวาคมของทุกปี ณ บริเวณอนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชวงเวียนใหญ่ โดยจะมีประชาชนจากทั่วสารทิศมาร่วมงานเป็นจำนวนมากที่เดินทางมาราบไหว้ขอพร มีการแสดงเชิดสิงโตจากหลายคณะทั่วประเทศ เพื่อแสดงถึงความยิ่งใหญ่และความศรัทธาต่อพระองค์ ที่มีความเชื่อว่าการขอพรต่อพระเจ้าตากสิน จะช่วยเรื่องการค้าขาย เรื่องการเรียน และเรื่องหนี้สินจากการค้าขาย ซึ่งการ "บน" หรือ "ขอ" เพื่อให้หลุดจากภาระหนี้สินนั้นดูเหมือนเพียงจะได้รับความนิยมมากที่สุด ซึ่งคนที่ไปบนบานเชื่อว่าท่านจะสามารถช่วยเหลือในเรื่องของหนี้สินได้

อีกสถานที่ที่สำคัญมาก ๆ ขององค์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช คือที่วัดอินทารามวรวิหาร แขวงบางยี่เรือ ซึ่งภายในวัดจะมีพระเจดีย์ประดิษฐานพระบรมอัฐิของสมเด็จพระเจ้าตากสิน และพระอัครมเหสีของพระองค์ และมักมีประชาชนที่เคารพศรัทธามาขอพร โดยเฉพาะกลุ่มคนที่เป็นข้าราชการ ทหาร จะมาขอพรในด้านความสำเร็จ ความเจริญในหน้าที่การงาน ใครอยากเป็นทหาร ก็มาขอพร โดยจะมีพระบรมรูปสมเด็จพระเจ้าตากสินทรงม้าศึกชูพระแสงดาบ ซึ่งเป็นเสมือนสัญลักษณ์ชัยชนะข้าราชการใครอยากเลื่อนยศให้มาขอพรและยกดาบที่อยู่บนพระแท่นบรรทม (เตียงนอน) ในวิหารสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (วิหารเล็ก) ภายในวัดอินทารามด้วย

๒) เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตธนบุรี

ปัจจุบันนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศ เน้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีการจัดกิจกรรมแบบ one day trip เช่น ทัวร์ปั่นจักรยานตามเส้นทางท่องเที่ยวผ่านสถานที่ต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น เส้นทางท่องเที่ยวย่านกะดีจีน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ๓ ศาสนา ๔ ความเชื่อ ที่มีสถานที่สำคัญ ๆ เช่น วัดกัลยาณมิตร กราบไหว้ขอพรหลวงพ่อดโต วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร ซึ่งมีหลักฐานทางโบราณวัตถุมากมาย ศาลเจ้าเกียนอันเกง ที่มีเจ้าแม่กวนอิม ที่เด่นเรื่องโชคกลาง เงินทอง และการค้าขาย ซึ่งมีนักท่องเที่ยวเชื้อสายจีนให้ความสนใจเดินทางมาสักการะบูชาโดยเฉพาะช่วงเทศกาลตรุษจีน ทั้งยังมีโบสถ์ซานตาครู้สที่มีสถาปัตยกรรมที่สวยงามมากในชุมชนกุฎีจีน และมีสยิดบางหลวง ในชุมชนกุฎีขาวของพี่น้องชาวมุสลิม และเส้นทางท่องเที่ยวย่านตลาดพลู ที่ไม่ได้มีดีแค่ของกิน แต่ยังมีศาสนสถานที่มีชื่อเสียงหลายแห่งในพื้นที่ ที่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะคนไทย มักมาขอพรสะเดาะเคราะห์ เพื่อส่งเสริมในด้านการงาน การเงิน โชคลาภ และความรัก อาทิ วัดขุนจันทร์ ที่มีการจัดพิธีสวดมนต์บูชาพระราหู เป็นประจำทุกวันพุธขึ้นเดือน และภายหลังจากสถานการณ์โควิด - 19 เริ่มมีนักท่องเที่ยวโดยบริษัททัวร์เอกชน ที่เดินทางมาท่องเที่ยวผ่านเส้นทางรถไฟฟ้ามหานครตามท่าเรือในพื้นที่โดยรอบคลองบางหลวง และมีสถานที่ที่ขึ้นชื่อในเรื่องของความเชื่อความศรัทธาในเขตธนบุรีอื่น ๆ เช่น พระราหูวัดบางน้ำแข และพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ วัดบุคคโล ซึ่งยังขาดการประชาสัมพันธ์และปัญหาในเรื่องการเดินทางสัญจร ทำให้ยังไม่ได้ได้รับความนิยมหรือไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร

๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตธนบุรี

การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ หรือตามความเชื่อและความศรัทธาของประชาชนต่อสิ่งที่เคารพบูชา นั้น เป็นสิ่งที่คู่กับคนไทยมาช้านาน ยิ่งมีความเชื่อมโยงกันกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม จะยิ่งช่วยส่งเสริม เผยแพร่และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม โบราณสถานที่สำคัญ ๆ ในพื้นที่ อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและคนต่างชาติ อีกทั้งในปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ กรุงเทพมหานครโดยสำนักงานส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ได้มีแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว คุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา สร้างคนดีสู่สังคม และเรื่องความกตัญญู จะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและการตระหนัก ในคุณค่าและเอกลักษณ์ที่ดีของความเป็นไทยได้ดียิ่งขึ้น

๔) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตธนบุรี

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ กรุงเทพมหานครมีการดำเนินงานตามนโยบายพัฒนาย่านสร้างสรรค์นาร่อง ๑๑ ย่าน ใน ๑๐ เขต โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ และเครือข่ายองค์กรเอกชน รวมถึงประชาชนในย่านชุมชนดั้งเดิมที่มีอัตลักษณ์อันโดดเด่นเป็นที่รู้จัก ได้แก่ เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตสัมพันธวงศ์ เขตลาดกระบัง เขตธนบุรี เขตตลิ่งชัน เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขตทุ่งครุ และเขตภาษีเจริญ โดยจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามบริบทพื้นที่ อาทิ กิจกรรมท่องเที่ยวแบบ one day trip หรือ haft day trip โดยการล่องเรือในคลองที่มีความเชื่อมโยงกัน งานศิลปะชุมชน การสาธิตงานศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น งานวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในย่านนั้น ๆ และเป็นการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของแต่ละชุมชนให้เติบโตต่อไปได้

ซึ่งแผนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตธนบุรี จะพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรม ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่และมีแนวทางในการปรับปรุงเส้นทางเดินทางเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ทั้งทางบก ทางเรือ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางอย่างทั่วถึงและครอบคลุม แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงการขอรับการจัดสรรงบประมาณจากกรุงเทพมหานคร และในการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

๕) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตธนบุรี

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตธนบุรี จะเพิ่มเติมในด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวผ่านช่องทางสื่อ Social media ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและคนต่างชาติ และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างรายได้ให้ประชาชนรวมถึงผู้ประกอบการร้านค้าต่าง ๆ ในพื้นที่มากยิ่งขึ้น

๓.๕ ผู้อำนวยการเขตบางกอกใหญ่ (นายสมหวัง ชัยประกายวรรณ) ดังนี้

๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ของคนกรุงเทพในเขตบางกอกใหญ่

ความเชื่อกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของคนกรุงเทพฯ นั้น คนไทยจะมีความเชื่อในเรื่องศาสนาควบคู่กับสายมู ส่วนใหญ่จะมีขอพรให้ตนเองมีสุขภาพแข็งแรง สะเดาะเคราะห์

ให้หายจากความโศคร้ายให้มีชีวิตที่ดี ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวในเชิงจิตวิญญาณจะแยกไม่ออกกับความเชื่อในเรื่องของศาสนา เนื่องจากส่วนใหญ่มีพระเป็นผู้ที่ประกอบพิธีกรรมนั้น รวมทั้งความเชื่อสายมูก็มีการปลุกฝังกันมาตั้งแต่อดีตมาแล้ว

๒) เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตบางกอกใหญ่

เทรนการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่มีความต้องการในเรื่องของความสุข ความเจริญก้าวหน้าของชีวิต ครอบครัวยุค สุขภาพแข็งแรง จึงมากราบไหว้และขอพร เช่น ที่วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร จะมีพระแท่นของสมเด็จพระเจ้าตากสิน โดยผู้คนนิยมมาลอดเพื่อเสริมมงคล ล้างอาถรรพ์ แก้วดวงตก และทำวเสสุวรรณ เพื่อให้มีความสุขในชีวิตของตน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนไทยมากกว่าต่างชาติ สำหรับคนต่างชาติจะมีนักท่องเที่ยวชาวจีน ฮองกง มาเลเซีย โดยจะท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และประเพณีวัฒนธรรมมากกว่า

๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตบางกอกใหญ่

การท่องเที่ยวสายมูควรจะต้องมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางประเพณี วัฒนธรรมควบคู่กันไปด้วย เนื่องจากการท่องเที่ยวสายมูและประเพณี วัฒนธรรม เป็นสิ่งที่จะแยกจากกันไม่ได้

๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขต / สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว/ สิ่งที่กำลังดำเนินการ / สิ่งที่จะทำตามแผนในอนาคต

การท่องเที่ยวในพื้นที่เขตบางกอกใหญ่จะมุ่งในการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว คือ ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงาม เนื่องจากพื้นที่เขตบางกอกใหญ่ถือว่าเป็นเมืองหลวงในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จะมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวัดที่มีอายุเก่าแก่ และมีชื่อเสียงหลายวัด ได้แก่ วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร วัดหงส์รัตนารามราชวรวิหาร วัดประดู่ฉิมพลี วัดโมลีโลกยารามราชวรวิหาร เป็นต้น

๕) แนวทางการส่งเสริมเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตบางกอกใหญ่

แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของสำนักงานเขตบางกอกใหญ่จะไม่เน้นมาก จะมุ่งเน้นในเรื่องประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมมากกว่า เนื่องจากพื้นที่เขตบางกอกใหญ่ มีสถาปัตยกรรมที่งดงามและเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก คือ พระปรางค์วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร รวมทั้ง เมื่อนักท่องเที่ยวมาวัดอรุณฯ ก็จะต้องชดไทย เข้ามาท่องเที่ยว เป็นการสืบสานวัฒนธรรมอันดีและเป็น Soft Power ของเขตบางกอกใหญ่ ด้วย

๓.๖ ผู้อำนวยการเขตดินแดง (นายชูชาติ พุ่มน้อย) ดังนี้

๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ของคนกรุงเทพในเขตดินแดง

เป็นความเชื่อและความศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นที่เคารพนับถือ เพื่อเพิ่มแรงใจในการใช้ชีวิต โดยเฉพาะการขอพร ทั้งเรื่องสุขภาพ ความรัก หน้าที่การงาน และโชคลาภ

๒) เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือ ทองเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตดินแดง

โดยส่วนใหญ่แล้วคนจะนิยมมาสักการะที่เทวาลัยพระพิฆเนศ แยกห้วยขวาง โดยไหว้ทั้งองค์พระพิฆเนศปางยืนประทานพร พระราหู พระตรีมูรติ พระศิวะและ พระแม่อุมาเทวี เพราะที่นี่มีให้สักการะครบ ซึ่งสาเหตุที่คนนิยมมาไหว้ขอพรองค์พระพิฆเนศปางประทานพร หรือ พระกษิประคณบดี เพราะเป็นปางแห่งการประทานพรให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งมีความเชื่อทำให้พรรวดเร็วกว่าปางอื่น ๆ

๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตดินแดง

ในประเทศไทย การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ แยกไม่ออกจากการท่องเที่ยวเชิงศาสนา การทำความเข้าใจแรงจูงใจหรือทัศนคติในด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ มีความทรงจำที่ดี ๆ ทำให้เกิดการบอกต่อ บอกเล่าเรื่องความประทับใจต่อแหล่งท่องเที่ยวนั้น จนเกิดพฤติกรรมที่อยากมาเที่ยวซ้ำและมีนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ ๆ เกิดขึ้น

๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขต / สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว/ สิ่งที่กำลังดำเนินการ / สิ่งที่จะทำตามแผนในอนาคต

การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตดินแดง ได้กำหนดย่านท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่น มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากทั้งคนไทยและต่างชาติ เป็นแหล่งรายได้เศรษฐกิจที่สำคัญของเขตดินแดง คือ แหล่งช้อปปิ้งถนนรัชดาภิเษก ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ศูนย์การค้าฟอร์จูนทาวน์ บริเวณแยกพระราม ๙ ไปจนถึงเทวาลัยพระพิฆเนศ แยกห้วยขวาง มีจุดเด่นคือสถานีรถไฟฟ้า MRT ตลอดเส้นทาง สะดวกต่อการเดินทาง

๕) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตบางกอกใหญ่

แหล่งท่องเที่ยวในเขตดินแดง มีนักท่องเที่ยวหนาแน่นอยู่แล้ว จึงควรมุ่งเน้นพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ห้องน้ำสะอาด มีป้ายบอกทาง และป้ายอธิบายเป็นภาษาต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ว่าจะเป็นคนไทยหรือต่างชาติ ความสะอาดของถนนและทางเดินเท้า ไม่มีสิ่งของเกะกะ การเดินทางสะดวก ป้องกันและควบคุมดูแลไม่ให้มีการเอารถเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ทั้งจากพ่อค้า แม่ค้า วินจักรยานยนต์รับจ้าง หรือรถแท็กซี่

๓.๗ ผู้อำนวยการเขตปทุมวัน (นางสาวสุวิชัยลักษณ์ นสมทรง) ดังนี้

๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ของคนกรุงเทพในเขตปทุมวัน

ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสายมูเป็นความเชื่อ ความศรัทธาของคนไทยมาช้านาน แต่อยากให้มุ่งเน้นประชาสัมพันธ์เรื่องศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ความเป็นมา (story) สำคัญ ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว ไม่ใช่เน้นแค่ขอพรอย่างเดียว เช่น วัดพระแก้ว ที่ต่างชาตินิยมเที่ยวชมศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทย เป็นต้น

๒) เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือ ทองเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตปทุมวัน

สถานที่ท่องเที่ยวสายมูที่นิยมมากที่สุดคือพระพรหมเอราวัณ นอกจากนี้ยังมีวัดปทุมวนารามอีกด้วย ซึ่งวัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดราชวรวิหาร

ตั้งอยู่ที่ ถนนพระรามที่ ๑ แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีจุดเด่นคือเป็นวัดกลางเมือง ตั้งอยู่ระหว่างศูนย์การค้า ๒ แห่ง คือสยามพารากอนและเซ็นทรัลเวิลด์ และเป็นจุดแบ่งระหว่างย่านการค้าใจกลางเมือง ๒ แห่ง คือย่านสยาม และย่านราชประสงค์ วัดสถาปนาขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๐๐ และฉลองพระอารามในปี พ.ศ. ๒๔๑๐ วัดปทุมวนารามราชวรวิหาร มีชื่อเสียงจากปากกลางเมือง หรือที่เรียกว่า "สวนป่าศาลาพระราชศรัทธา" ที่มีต้นไม้ใหญ่ปกคลุมอย่างหนาแน่น จนแทบไม่เห็นอาคารสูงโดยรอบ เสมือนอยู่ในป่า จึงเป็นสถานที่สำหรับการเจริญธรรมวิปัสสนา นั่งสมาธิ และฟังธรรม วัดแห่งนี้ยังได้รับรางวัลอนุรักษ์สถาปัตยกรรมดีเด่นจากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ อีกด้วย อีกทั้งพระวิหารแห่งนี้เป็นที่ประดิษฐาน พระเสริม และพระแสน ซึ่งเป็นพระพุทธรูปเก่าแก่แบบศิลปะล้านช้างเวียงจันทน์ ส่วนพระอุโบสถประดิษฐาน พระใส หรือพระสายน์ เป็นพระพุทธรูปหล่อปางมารวิชัยจากเวียงจันทน์ ประเทศลาว พระพุทธรูปทั้งสองต่างล้วนนำมาประดิษฐานในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตปทุมวัน

การส่งเสริมการท่องเที่ยวสายมูในปัจจุบันขึ้นอยู่กับขึ้นอยู่กับการโปรโมทในแต่ละที่ตั้งของสถานที่มู ซึ่งถูกกำหนดโดยบริษัทจัดทัวร์ และมีความเห็นว่าการท่องเที่ยวสายมูในสถานที่ที่เป็นวัดต้องการให้ศึกษาแก่นถึงธรรมะด้วย หากเป็นศาสนาพุทธ

๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขต / สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว/ สิ่งที่กำลังดำเนินการ / สิ่งที่จะทำตามแผนในอนาคต

การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตปทุมวัน โดยปกติจะเป็นภาคเอกชน โดยเฉพาะบริษัททัวร์จะนิยมจัดเส้นทางมาไหว้ขอพระอยู่แล้ว มีแนวคิดว่าจะพัฒนาในให้ทำระดับที่ส่งเสริมโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เน้นสื่อสังคมออนไลน์ Social ระดับประเทศ โดยนักท่องเที่ยวมาเที่ยวครบวงจรสายมู ตั้งแต่ การขอพร การจับจ่ายใช้สอย (Shopping) ร้านอาหาร (Dining) ที่พัก (Accommodation) ให้ครบวงจร

๕) แนวทางการส่งเสริมเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตปทุมวัน

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว อาจเน้นไปที่กลุ่มเฉพาะได้ และควรมีการบริหารจัดการร่วมกัน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการขยะ ตลอดจนการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ อาทิ

- กลุ่มที่เดินทางมาสักการะพระพรหมเป็นกลุ่มคนวัยกลางคนมาขอพรเรื่องสร้างเนื้อสร้างตัว
- กลุ่มที่เดินทางมาสักการะพระตรีมูর্তิเป็นกลุ่มวัยรุ่นมาขอพรเป็นเรื่องของความรัก
- การจัดการปัญหาที่เรื่อง ปริมาณคนและสิ่งของ เช่น จำนวนคนไหว้เยอะของไหว้เยอะ
- สนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทย เช่น วัด พระราชวัง ศาลหลักเมือง
- เส้นทางเดินทาง ทางบก ทางน้ำ ที่เชื่อมต่อกัน

- เน้นให้ทุกหน่วยงานร่วมกัน แม่งานหรือเจ้าภาพหลักเป็นสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว

- ประสานงานเอกชน ต่าง ๆ เช่น central world เกสรพลาซ่า เป็นต้น

- นักท่องเที่ยวที่มาเขตปทุมวัน รับประทานอาหารที่ห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ บริเวณใกล้เคียง ส่วนช่วงเวลาเย็นจะมาที่บรรทัดทอง โดยเฉพาะชาวจีนได้วันจึงควรมีการปรับปรุงทำถนนคนเดินที่มีฟุตบอล ให้คนเดินกินอาหาร ไม่ได้ปิดถนนเหมือนที่อื่น

๓.๘ ผู้อำนวยการเขตสัมพันธวงศ์ (นายวัลลภ เกียรติวรศรีกุล) ดังนี้

๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ของคนกรุงเทพในเขตสัมพันธวงศ์

ปัจจุบันมีกระแสเรื่องการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ ที่เรียกว่า สายมู แต่ทางเขตสัมพันธวงศ์ เห็นว่า การท่องเที่ยวสายมูเป็นความเชื่อส่วนบุคคล ในพื้นที่เยาวราชก็มีสถานที่ที่มีความเชื่อดังกล่าวหลายแห่ง แต่ก็ไม่ได้ถูกดูแล เขตสัมพันธวงศ์มีพื้นที่ ๑,๔๑๖ ไร่ รารางิโลเมตร เป็นเขตที่มีพื้นที่เล็กที่สุดของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ๓ แขวง ได้แก่ แขวงตลาดน้อย แขวงสัมพันธวงศ์ และแขวงจักรวรรดิ มีศาสนสถานประเภทวัด จำนวน ๗ วัด ศาลเจ้า จำนวน ๒๒ ศาลเจ้า มัสยิดหลวงโกชาอิชาก วัดญวน ๕ วัด โบสถ์ ๑ แห่ง ดังนี้

ศาลเจ้า จำนวน ๒๒ ศาลเจ้า

(๑) ศาลเจ้าเชียงกง	(๑๒) ศาลเจ้าอาม้าเก็ง
(๒) ศาลเจ้าโรงเกือก	(๑๓) ศาลเจ้าอาเนี้ยเก็ง
(๓) ศาลเจ้าโจวซือกัง	(๑๔) ศาลเจ้ากวนอู
(๔) ศาลเจ้าฮกเกี้ยนเก็ง	(๑๕) ศาลเจ้าเซี่ยเอ็ง
(๕) ศาลเจ้าไต้ฮั่ว (ไหนดำ)	(๑๖) ศาลเจ้าแม่ประตู
(๖) ศาลเจ้าตันไทร	(๑๗) ศาลเจ้าปูนเถ่ากง
(๗) ศาลเจ้าแม่ทับทิม	(๑๘) ศาลเจ้าโรงเบญจสมาคม
(๘) ศาลเจ้าเลี้ยวเป็ด	(๑๙) ศาลเจ้ากวงเอี้ยะ
(๙) ศาลเจ้าเล่งบ้วยเอี้ยะ	(๒๐) ศาลเจ้าจุนเสียงโจซือ
(๑๐) ศาลเจ้าอาเนี้ย	(๒๑) ศาลเจ้าขงจื้อเอี้ยะ
(๑๑) ศาลเจ้าเล่าปูนเถ่ากง	(๒๒) ศาลเจ้าชินปูนเถ่ากง

ศาสนสถานประเภทวัดไทย จำนวน ๗ วัด

(๑) วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร	(๕) วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร
(๒) วัดปทุมคงคาราชวรวิหาร	(๖) วัดกันมาตุยาราม
(๓) วัดสัมพันธวงศารามวรวิหาร	(๗) วัดจักรวรรดิราชาวาสวรมหา-
(๔) วัดชัยชนะสงครามราชวรมหาวิหาร	วิหาร

ศาสนสถานประเภทวัดญวน จำนวน ๕ วัด

(๑) วัดโลกนาคะระห์	(๔) วัดชัยภูมิ
(๒) วัดอุภัยราชบำรุง	(๕) วัดมงคลสมาคม
(๓) วัดกุศลสมาคร	

ศาสนสถานประเภทวัดจีน จำนวน ๑ วัด คือ วัดบำเพ็ญจินพรต

ศาสนสถานของอิสลาม มีมัสยิด จำนวน ๑ แห่ง คือ มัสยิดหลวงโกชาอิชาก

โบสถ์คริสต์โรมันคาทอลิก จำนวน ๑ แห่ง คือ โบสถ์กาลหว่าร์

จุดเด่นทางเศรษฐกิจและสังคมของเขตสัมพันธวงศ์

(๑) ถนนเยาวราช ย่านธุรกิจสำคัญซึ่งมีร้านค้า ร้านทองรูปพรรณ ภัตตาคาร ร้านอาหารที่มีชื่อเสียง แหล่งรวม Street Food ที่เลื่องชื่อระดับโลก

(๒) สำเพ็ง แหล่งสินค้าราคาถูก ของชำร่วย เครื่องเขียน

(๓) วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พระมหามณเฑียรเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา พระพุทธมหาสุวรรณปฏิมากร พระพุทธรูปทองคำที่ใหญ่ที่สุดในโลก ศูนย์ประวัติศาสตร์เยาวราช (พิพิธภัณฑ์วัดไตรมิตรฯ)

(๔) ชุมประตูลิ้มพระเกียรติ ๖ รอบพระชนมพรรษา “ชุมประตูลิ้มพระเกียรติ - จีน”

(๕) ชุมชนเก่าแก่ ชุมชนตลาดน้อย ชุมชนชาวจีนขนาดเล็กแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาใกล้ถนนเยาวราชและสำเพ็งที่มีความเป็นมาตั้งแต่ช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์

(๖) ศาลเจ้าโจวซือกง สถานที่สำคัญในชุมชนตลาดน้อย เป็นศาลเจ้าเก่าแก่และสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของชาวจีนฮกเกี้ยนในประเทศไทย สร้างในประมาณปี พ.ศ. ๒๓๔๗

สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ มีพันธกิจหลักในการพัฒนาปรับปรุงการให้บริการของหน่วยงานให้ตรงตามความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการ เฝ้าระวัง ตรวจสอบและแก้ไขจุดเสี่ยงภัยที่อาจเกิดอันตรายกับประชาชน ส่งเสริมให้เกิดการค้าขายผลผลิตที่แหล่งกำเนิดเป็นการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางให้เกิดการลดปริมาณขยะ และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เขต และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

๒) เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์ หรือ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตสัมพันธวงศ์

ช่วงนี้เป็นไฮท์ซีซั่น ฤดูกาลท่องเที่ยวในย่าน โดยเฉพาะเศรษฐกิจย่านเยาวราชที่มีความหลากหลายกันในแต่ละช่วงเวลา มีความแตกต่างกัน ช่วงกลางวันเป็นธุรกิจร้านทอง ร้านค้าต่าง ๆ ส่วนช่วงเย็นเป็นร้านอาหารตอนกลางคืนคึกคัก และบรรยากาศจะเงียบสงบตอนหลังเที่ยงคืน

๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตสัมพันธวงศ์

ลักษณะของย่านเยาวราช มีลักษณะคล้ายมังกร บริเวณชุมประตูลิ้มพระเกียรติ ต้นถนนเยาวราชเป็นหัวมังกร ท้องมังกรอยู่ช่วงกลาง ๆ เป็นร้านทองคำ ร้านอาหารต่าง ๆ ทางมังกรอยู่บริเวณคลองโอ่งอ่าง ปัจจุบันบริเวณตลาดน้อยได้รับการประชาสัมพันธ์เป็นที่รู้จักกันมากด้วยความที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ มีสถาปัตยกรรมแบบจีนโบราณ ด้านนอกคล้ายตึกเก่า ๆ แต่บรรยากาศด้านในสวยงามมาก มีภาคีเครือข่ายที่เข้ามาร่วมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในย่านตลาดน้อยหลายส่วนด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น ธนาคารไทยพาณิชย์ซึ่งเป็นธนาคารแห่งแรกของประเทศไทยที่สนับสนุนร่วม ฯลฯ สภาพพื้นที่มีการตกแต่งทาสีอาคารสถานที่เป็น Street Art ทางเข้าศาลเจ้าโรงเกือกชื่อเซียงกงก็มาก ศาลเจ้าเซียงกง จนกลายเป็นชื่อที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่วประเทศว่า “เซียงกง” เป็นแหล่งขายของมือสองทางเข้าตลาดน้อยทางสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ได้สนับสนุนให้มีสัญลักษณ์ของพื้นที่โดยจัดทำหุ่นยนต์ที่ทำจากชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์มือสอง ซึ่งเป็นความโดดเด่นของเซียงกง ย่านตลาดน้อย

๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขต / สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว/ สิ่งที่กำลังดำเนินการ / สิ่งที่จะทำตามแผนในอนาคต

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวสายมูในพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์ มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเกิดจากการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน อาทิ

(๑) พื้นที่ย่านตลาดน้อยมีความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ชุมชนคนรักตลาดน้อย และมีความร่วมมือที่สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ ร่วมกับ ธนาคารกรุงไทย สาขาเยาวราช พัฒนาพื้นที่ย่านตลาดน้อย เพิ่มไฟฟ้า แสงสว่าง จัดทำป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ต่าง ๆ จัดทำ QR Code การทำ CSR

(๒) พัฒนาปรับปรุงเส้นทาง ทางเท้าตั้งแต่ย่านเจริญกรุง

(๓) บริษัท Thai Bev ได้เข้าหารือกับรองผู้ว่าราชการ (सानนท์ หวังสร้างบุญ) และสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ ในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวย่านเจริญกรุงจนถึงย่านเยาวราช อาทิ การประดับไฟตกแต่งสถานที่ จัดทำเส้นทางรณรงค์เที่ยวเล่นในพื้นที่ (อยู่ระหว่างศึกษาและจัดทำโมเดล) การจัดทำจุดจอดรถโดยสารประจำทางบริเวณคลองโอ่งอ่าง เพื่อส่งต่อคนจากเยาวราชไปคลองโอ่งอ่าง น่าจะแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๗

(๔) พยายามเปิดจุดบอดตรงคลองโอ่งอ่าง บริเวณสะพานภานุพันธ์ คนต้องข้ามถนนไปยังอีกฝั่งถนน จึงตัดขาดการติดต่อของพื้นที่ จึงเสนอให้มีการทำทางเดินใต้สะพานเพื่อเชื่อมต่อสองฝั่งถนนเข้าด้วยกัน จะช่วยในการส่งเสริมการเดินทางและท่องเที่ยว อยู่ระหว่างการศึกษาแนวทาง

(๕) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว ศาลเจ้าต่าง ๆ ในย่านเยาวราช ต่างก็ยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกับเขต แต่ก็ยังมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยบ้างซึ่งเป็นเรื่องปกติทั่วไป ไม่ได้เกิดปัญหาแต่อย่างใด เขตทำงานร่วมกับพื้นที่ได้ดี มีความร่วมมือกับภาคีต่าง ๆ เช่น ธนาคารออมสิน ไทยพาณิชย์ ฯลฯ

(๖) สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์กำลังจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวจากย่านเยาวราชเชื่อมต่อไปยังคลองผดุงกรุงเกษม เขตสัมพันธวงศ์ ซึ่งมีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ จัดทำทางเดินริ้วริมคลอง และจัดทำเป็น ๔ เส้นทาง ได้แก่

เส้นทางที่ ๑ เส้นทางสายท่องเที่ยว : จุดเชื่อมต่อท่าเรือไฟฟ้าคลองผดุงกรุงเกษม (เส้นทางเดินเรือสีเขียว) (รถไฟฟ้า MRT สถานีหัวลำโพง)

- ชุมชนโปลิสภา กิจกรรมการทำพริกไทยแบบดั้งเดิม ศาลเจ้าไต้ฮั่ว ชุมชนโชฎีก และตลาดผลไม้สำหรับใช้ในงานพิธีของชาวจีนแห่งสุดท้ายในพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์

- ย่านชุมชนตลาดน้อย โดยเยี่ยมชมการประกอบอาชีพของชุมชนชาวจีนแห่งแรกของประเทศไทยเยี่ยมชมศาสนสถานโบสถ์กาลหว่าร์ (วัดแม่พระลูกประคำ) เยี่ยมชมธนาคารไทยพาณิชย์แห่งแรกของประเทศไทย เยี่ยมบ้านจีนโชวเฮงไถ่ อายุ ๒๖๐ ปี เยี่ยมชมวิถีชีวิตคนในชุมชนตลาดน้อย (แหล่งขายเหล็ก งานเหล็ก และอะไหล่รถยนต์) การสาธิตการทำหมอนไหว้เจ้า ชมและถ่ายภาพ Street Art จุดเช็คอินในชุมชนตลาดน้อย

เส้นทางที่ ๒ เส้นทางสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (สายบุญ) : จุดเชื่อมต่อท่าเรือไฟฟ้าคลองผดุงกรุงเกษม (เส้นทางเดินเรือสีเขียว) (รถไฟฟ้า MRT สถานีหัวลำโพง)

- ไหว้พระขอพร ณ วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร (หลวงพ่อดอกคำ)

- ขอพรเจ้าแม่กวนอิม ศาลเจ้ามูลนิธิเทียนฟ้า

- แก้วปิง ศาลเจ้าโจวซือกง ศาลเจ้าโรงเกือก ศาลเจ้าเหล่าปูนเถากง (ผยอง) ศาลเจ้าพ่อกวนอู (ศาลเจ้าพ่อม้า) ศาลเจ้าพ่อเล่งบ๊วยเอี้ยะ และวัดมังกรกมลาวาส (วัดเล่งเน่ย)

เส้นทางที่ ๓ เส้นทางสายท่องเที่ยวแบบช้อปปิ้ง : จุดเชื่อมต่อรถไฟฟ้าใต้ดิน MRT (สถานีหัวลำโพง) และท่าเรือไฟฟ้าคลองผดุงกรุงเกษม (รถไฟฟ้าหัวลำโพง)

- เริ่มจากซอยวานิช ๑ (ตลาดสำเพ็ง) ตลาดสินค้าขายปลีก ขายส่ง เดินไปถึงริมคลองโอ่งอ่าง เข้าอาคาร Mega Plaza ตลาดของเล่น (สะพานเหล็ก) ซ้อปเพลิน ฟิกเกอร์ ของเล่นของสะสม อนิเมะ มังงะ แผ่นเกมส์ เครื่องเล่น Play station ที่ใหญ่ที่สุดของไทย

เส้นทางที่ ๔ เส้นทางสายอาหาร Street Food เยวราช : จุดเชื่อมรถไฟฟ้าใต้ดิน MRT (สถานีหัวลำโพง) และท่าเรือไฟฟ้าคลองผดุงกรุงเกษม (รถไฟฟ้าหัวลำโพง)

- เริ่มวงเวียนโอเดียน ชุมประตุนเฉลิมพระเกียรติฯ ย่านเยวราช เข้าสู่ถนนเยวราช ร้านอาหารแนวสตรีทฟู้ด ตั้งแต่แยกลำพูไนซ์ ถึงแยกโรงแรมแกรนด์ไชน่า โดยมีร้านอาหารชื่อดัง เช่น เกาเหลาเลือดหมูนายอ้วน กระเพาะปลาเฮียไก่ ผัดไทยราชวงศ์ ปลาหมึกย่างจันทน์ โจ๊กเมืองทอง เยวราช ก๋วยจั๊บ ขนมเบื้องเวียงนครเขมร ปาท่องโก๋สวย ลอดช่องสิงคโปร์ และชาลาเปาขนมจีบนิ่มอวบๆ

๕) แนวทางการส่งเสริมเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตปทุมวัน

สุดท้ายนี้ที่จะฝากเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวสายมูคือการทำเรื่องราวในพื้นที่ที่น่าสนใจที่จะสนับสนุนการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการสร้างคามน่าสนใจดึงดูดคนให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ จะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของย่านต่อไป

๓.๙ ผู้อำนวยการเขตบางรัก (นางศุภพิชญ์ ขาวบางรัก ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตบางรัก รักษาการแทนผู้อำนวยการเขตบางรัก) ดังนี้

๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ของคนกรุงเทพในเขตบางรัก
ความเชื่อและความศรัทธาเป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจให้เกิดการท่องเที่ยว ซึ่งคนเราย่อมต้องมีความวิตกกังวลใจบางอย่างในชีวิตประจำวัน การพึ่งโชคกลางหรือการเดินทางไปตามที่ต่าง ๆ ก็เป็นอีกหนึ่งที่พึ่งและทางออกสำหรับพวกเขา ดังนั้นการจะต้องไปตามตามสถานที่ต่าง ๆ ที่เขาต้องการหวังพึ่ง เกิดการเดินทาง และการเดินทางนั้นก็เหมือนการท่องเที่ยวที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในพื้นที่และบริเวณโดยรอบ

๒) เทรนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือ ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตบางรัก

ด้วยความที่เขตบางรักเป็นหนึ่งพื้นที่ที่พหุวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร จึงมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ซึ่งสถานที่ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ วัดพระศรีมหาอุมาเทวี (วัดแขก สีลม) ซึ่งผู้คนจะมาขอด้านความรัก การงาน โชคลาภ และการมีบุตร ทำบุญโลงศพที่มูลนิธิร่วมกตัญญู วัดหัวลำโพง เพื่อสะเดาะเคราะห์ ต่ออายุ และเสริมมงคล นอกจากนี้ในพื้นที่เขตบางรักยังมีวัดและศาลเจ้าที่ได้กราบไหว้และขอพรกัน ได้แก่ วัดหัวลำโพงวัดมหาพฤฒาราม วัดม่วงแค วัดสวนพลู วัดแก้วแจ่มฟ้า ศาลเจ้าเจียวเอ็งเปี้ยว และศาลเจ้าซิดเซี่ยม (อาม่า) เป็นต้น ซึ่งที่สำคัญสามารถเดินทางได้อย่างสะดวกผ่านรถไฟฟ้า BTS รถไฟฟ้าใต้ดิน MRT เรือโดยสาร และรถโดยสารประจำทาง รวมไปถึงสามารถเดินทางด้วยเท้าได้สะดวกอีกด้วย

๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตบางรัก

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตบางรักเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ทำให้เกิดการท่องเที่ยวและขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ ส่งผลต่อด้านอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน เช่น เมื่อเดินทางมาขอพรหรือไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ก็จะมีการแวะรับประทานอาหารหรือแวะซื้อของกินของใช้กลับไป ซึ่งเขตบางรักมีของกินขึ้นชื่อมากมายและมีความหลากหลาย

๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขต / สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว/ สิ่งที่กำลังดำเนินการ / สิ่งที่จะทำตามแผนในอนาคต

สิ่งที่ทางเขตบางรักกำลังทำอยู่ในตอนนี้ คือการส่งเสริมประชาสัมพันธ์สถานที่สำหรับขอพรหรือไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ผ่านช่องทางออนไลน์ของสำนักงานเขต ด้วยการทำคอนเทนต์หรือแชร์ข้อมูลจากสถานที่นั้น ๆ โดยตรง เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนทั่วไปได้ทราบ อาทิ ตารางพิธีนวราตรี - ขบวนแห่วันชัยทัสสมิ หรือตารางไหว้เทพในวัดแขกตลอดทั้งปี เป็นต้น นอกจากนี้ทาง สำนักงานเขตบางรัก ได้จัดกิจกรรม เที่ยวครึ่งวัน (Half Day Trip) ให้กับประชาชนเดินทางเยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางศาสนา ๓ ศาสนา ได้แก่ มัสยิดฮารูน อาสนวิหารอัสสัมชัญ และวัดม่วงแค ซึ่งเป็นหนึ่งในย่านสร้างสรรค์ของกรุงเทพมหานคร ภายใต้นโยบาย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ โดยมีการร่วมพัฒนากับภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของย่าน สร้างความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของย่าน และสำหรับอนาคตอาจจะมีการต่อยอดพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวสายมูให้มีความเด่นชัดและหลากหลายยิ่งขึ้น

๕) แนวทางการส่งเสริมเสริมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (สายมู) ในเขตบางรัก

ทางสำนักงานเขตบางรักได้วางแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวสายมูผ่านการทำคอนเทนต์ต่าง ๆ ลงในสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงช่วยประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณจากช่องทางหลักของสถานที่นั้น ๆ รวมถึงการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยให้กับผู้เดินทางมาท่องเที่ยวไม่เพียงแต่สายมูเท่านั้น แต่รวมถึงประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มาเดินทางมาท่องเที่ยวในมิติอื่น ๆ ในพื้นที่เขตบางรักด้วยเช่นกัน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทสรุปการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานกรุงเทพมหานคร เรื่อง กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานกรุงเทพมหานคร (นายชาญยุทธ เศรษฐสุวรรณ) ดังนี้

๑) ทานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของประเทศไทยและของ กรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ หรือ การท่องเที่ยวสายมู เป็นการท่องเที่ยวที่มีมาเป็นระยะเวลานานแล้ว แต่ปัจจุบันยังไม่มีชื่อเรียกการท่องเที่ยวนี้เป็นการเฉพาะ ในการทำการตลาดของนักท่องเที่ยวด้านนี้ต้องมีการกำหนดขอบเขต กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อไม่ให้คนมองว่าเป็นเรื่องมกย สิ่งที่พบเห็นได้ตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ คือ นักท่องเที่ยวจะมีหลากหลายอายุ ตั้งแต่ เด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ไปจนถึงวัยสูงอายุ

ในความคิดเห็นส่วนบุคคล เห็นว่ากรุงเทพมหานครมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณอยู่เป็นจำนวนมาก ประกอบกับมีความหลากหลายทางความเชื่อที่ผสมผสานกันอย่างลงตัวทั้ง ไทย จีน อินเดีย จึงมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ไม่แพ้เมืองหลวงของประเทศใดในอาเซียน

๒) ทานมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของกรุงเทพมหานคร

การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณนี้ ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น การมาไหว้ศาลเจ้าพ่อเสือ เพื่อขอบุตร เป็นต้น การส่งเสริมการท่องเที่ยวควรมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ เช่น การไหว้พระ online การใส่บาตร online หรือรูปแบบธุรกิจใหม่ เช่น การรับเป็นตัวแทนไหว้หรือขอพร ซึ่งในช่วงการระบาดของโรคโควิดที่ผ่านมา มีการใช้บริการในลักษณะนี้เป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ในภาพรวม ควรมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ทำให้เกิดความใกล้ชิดกันมากขึ้นระหว่างสังคมดิจิทัลกับมนุษย์

๓) ในปัจจุบันการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีนโยบาย / แผนการตลาด / กลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณอย่างไร ถ้ามีได้ดำเนินการสิ่งใดไปแล้วบ้าง และมีโครงการดำเนินการอย่างไรในอนาคต (ภายใน ๑ - ๒ ปี)

ปัจจุบันการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีแนวคิดด้านการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ (Responsible Tourism) เป็นการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวที่ลดผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืน เป็นหนึ่งสิ่งที่นักท่องเที่ยวหลาย ๆ คน ต่างแสวงหา และต้องการมีส่วนร่วม โดยการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนี้เป็นการสร้างแรงบันดาลใจ และการปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวหันมาใส่ใจสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ (Responsible Tourism) ตามกระแสของโลกเรากำลังเผชิญปัญหาอยู่ในปัจจุบัน ที่ส่งผลโดยตรงกับการท่องเที่ยว เช่น ปัญหาโลกร้อน ความเสื่อมโทรมทางทรัพยากรธรรมชาติ ที่นับวันทวีคูณความรุนแรงขึ้น ส่งผลต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในหลายๆ ประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงต้องเน้นย้ำ เพื่อดำเนินการท่องเที่ยวของไทย ให้สอดคล้องกับความยั่งยืน และคงอยู่ของแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ๆ ทั้งทางด้านธุรกิจ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสถานที่ท่องเที่ยว

สำหรับในปี ๒๕๖๗ แนวคิดด้านการท่องเที่ยวจะเปลี่ยนเป็น Happy 4D ความสุขง่าย ๆ หาได้ที่ภาคกลาง ประกอบด้วย สบายใจดี เรื่องราวดี ๆ สุขภาพดีและงานดี โดยโครงการที่สำคัญที่จะสอดคล้องกับ Class Project ที่ทางผู้เข้าอบรมกำลังดำเนินการศึกษาอยู่ คือ กิจกรรมที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยออกมารองรับ “สบายใจดี” โดยทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยอยู่ระหว่างเสนอ “โครงการศรัทธามหานคร” ซึ่งเป็นโครงการ Flagship ของปี ๒๕๖๗ โดยมีกลุ่มเป้าหมายของโครงการเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นหลัก และมีการทำการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ เบื้องต้นจะเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวประเทศในแถบเอเชียก่อน

๔) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เคยมีการศึกษาเปรียบเทียบกลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกับต่างประเทศหรือไม่ ถ้ามีเป็นอย่างไร

ในส่วนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ยังไม่เคยมีการศึกษาเปรียบเทียบกลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณกับต่างประเทศ แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบกับฮ่องกงแล้ว ประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเทียบเท่ากับฮ่องกง หากมีการส่งเสริมด้านการตลาดที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายจะเพิ่มขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

๕) ท่านคิดว่ามีหน่วยงานภาครัฐ / เอกชนใดบ้างเป็นพันธมิตรสำคัญในการผลักดันให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ทำการตลาดเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีความยินดี หากจะได้รับความร่วมมือกับกรุงเทพมหานครต่อไปในอนาคต

๖) ข้อเสนอแนะ / อุปสรรค อื่น ๆ

ฝากประเด็นเรื่องจะอย่างไรให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณไม่เป็นไป
ในลักษณะการส่งเสริมให้ผู้คนงมงาย โดยควรเน้นเรื่องเป็นการช่วยทำให้คนสบายใจ หรือแฝงการ
ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในลักษณะเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม / ประเพณี นอกจากนั้น อยากให้มี
การนำนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นมิตรต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมมาปรับใช้ในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ
ด้วยเช่นกัน เช่น การรณรงค์ให้ใช้ธูปไฟฟ้า แทนธูปจริง ซึ่งจะลดการปล่อยมลพิษ และไม่เป็นอันตราย
ต่อสุขภาพ เป็นต้น

ภาคผนวก ฉ

ข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว

จากการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบ QR code มีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๔๒๕ คน เป็นนักท่องเที่ยวสัญชาติไทย จำนวน ๒๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๗๖ และชาวต่างชาติ จำนวน ๒๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๔ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ น.๑ แสดงข้อมูลสัญชาติของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม

สัญชาติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไทย	๒๒๐	๕๑.๗๖
ต่างชาติ	๒๐๕	๔๘.๒๔
รวม	๔๒๕	๑๐๐

จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน ๔๒๕ คน พบว่านักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามมีอายุอยู่ในช่วง ๒๐ - ๔๐ ปี และ ๔๑ - ๖๐ ปี จำนวน ๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๔๑ ช่วงอายุตั้งแต่ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๒ และช่วงอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๖ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ น.๒ แสดงข้อมูลช่วงอายุของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๒๐ - ๔๐ ปี	๑๙๓	๔๕.๔๑
๔๑ - ๖๐ ปี	๑๙๓	๔๕.๔๑
๖๑ ปี ขึ้นไป	๒๖	๖.๑๒
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๑๓	๓.๐๖
รวม	๔๒๕	๑๐๐

ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ๔๒๕ คน โดยมีการเลือกตอบทั้งหมด ๑,๐๖๑ ครั้ง พบว่าปัจจัยด้านความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่หรือชื่อเสียง เป็นปัจจัยที่นักท่องเที่ยวเลือกคำตอบสูงสุด จำนวน ๒๖๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖๐ ลำดับถัดมาเป็นปัจจัยด้านการเดินทางสะดวก จำนวน ๒๑๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๔ ปัจจัยด้านความปลอดภัยหรือความต้องการส่วนบุคคล จำนวน ๑๖๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๓ ปัจจัยด้านข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ของสถานที่ จำนวน ๑๓๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๐ ปัจจัยด้านความสะดวกสบาย จำนวน ๑๐๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๑ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจกรรม จำนวน ๘๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๘.๒๐ ปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐส่งเสริมการท่องเที่ยว (แคมเปญการท่องเที่ยว) จำนวน ๘๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗.๗๓ และปัจจัยด้านอื่น ๆ จำนวน ๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๙ (ระบุ ไม่มีความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ จำนวน ๑ ครั้ง และต้องการถ่ายภาพ จำนวน ๑ ครั้ง) รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ฉ.๓ แสดงข้อมูลปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจว่าจะมาเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
ความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่หรือชื่อเสียง	๒๖๑	๒๔.๖๐
การเดินทางสะดวก	๒๑๙	๒๐.๖๔
ความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคล	๑๖๘	๑๕.๘๓
ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ของสถานที่	๑๓๙	๑๓.๑๐
กระแสความนิยม	๑๐๓	๙.๗๑
ค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจกรรม	๘๗	๘.๒๐
นโยบายภาครัฐส่งเสริมการท่องเที่ยว (แคมเปญการท่องเที่ยว)	๘๒	๗.๗๓
อื่น ๆ	๒	๐.๑๙
รวม	๑,๐๖๑	๑๐๐

เมื่อนำข้อมูลปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ แยกตามสัญชาติของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน ๒๒๐ คน จากการตอบแบบสอบถามจำนวน ๕๗๒ ครั้ง พบว่าปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจมาเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ๓ อันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่หรือชื่อเสียง จำนวน ๑๔๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓๕ ปัจจัยด้านการเดินทางสะดวก จำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๘ ปัจจัยด้านความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคล จำนวน ๑๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๘ ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน ๒๐๕ คน จากการตอบแบบสอบถามจำนวน ๕๗๒ ครั้ง พบว่าปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจมาเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ๓ อันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่หรือชื่อเสียง จำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๖๗ ปัจจัยด้านการเดินทางสะดวก จำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๒๐ และปัจจัยด้านข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ของสถานที่ จำนวน ๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๐ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ฉ.๔ แสดงปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ แยกตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว

สัญชาติ	ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
ไทย (๒๒๐ คน)	ความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่หรือชื่อเสียง	๑๔๕	๒๕.๓๕
	การเดินทางสะดวก	๑๒๐	๒๐.๙๘
	ความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคล	๑๐๘	๑๘.๘๘
	ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ของสถานที่	๖๕	๑๑.๓๖
	กระแสความนิยม	๕๕	๙.๖๒
	ค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจกรรม	๔๘	๘.๓๙
	นโยบายภาครัฐส่งเสริมการท่องเที่ยว	๓๑	๕.๔๒
	อื่น ๆ	๐	๐.๐๐
	รวม	๕๗๒	๑๐๐

สัญชาติ	ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาเที่ยว เชิงจิตวิญญาณ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
(ต่อ)	ความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่หรือชื่อเสียง	๑๑๖	๒๓.๖๗
	การเดินทางสะดวก	๙๙	๒๐.๒๐
	ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ของสถานที่	๗๔	๑๕.๑๐
	ความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคล	๖๐	๑๒.๒๔
ต่างชาติ (๒๐๕ คน)	นโยบายภาครัฐส่งเสริมการท่องเที่ยว	๕๑	๑๐.๖๑
	กระแสความนิยม	๔๘	๙.๘๐
	ค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจกรรม	๓๙	๗.๙๖
	อื่น ๆ	๒	๐.๔๑
	รวม	๔๙๐	๑๐๐

จากแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยว จำนวน ๔๒๕ คน ในด้านต่าง ๆ สำหรับการไปท่องเที่ยวที่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ โดยเลือกตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ ซึ่งมีการเลือกตอบทั้งหมด ๑,๓๔๖ ครั้ง พบว่าความต้องการด้านเส้นทาง / การเดินทาง มีนักท่องเที่ยวเลือกสูงสุด ๓๑๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๘ รองลงมาเป็นความต้องการด้านที่ตั้ง จำนวน ๒๘๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๕ ด้านวันเวลาเปิดปิด จำนวน ๒๔๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๕ ด้านร้านอาหาร / สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง / ที่พัก จำนวน ๑๙๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๔ ด้านเทศกาลวันสำคัญของสถานที่นั้น ๆ จำนวน ๑๓๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๓ ด้านบทสวด / พิธีไหว้ จำนวน ๑๐๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗.๗๓ ด้านของที่ใช้ประกอบกิจกรรม / การแต่งกายที่เหมาะสม จำนวน ๖๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๓ และด้านอื่น ๆ จำนวน ๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๐ (ระบุ อยากรู้อยากเห็นแอปพลิเคชันในการเดินทางทั้งประเทศ พร้อมคำนวณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเดินทาง ครัทธอาจค์เทพที่นับถือไม่ได้สนใจในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ กฎระเบียบต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น เทวาลัยต่าง ๆ ในภาคใต้ของประเทศอินเดีย จะมีกฎและเวลาเปิดปิดวัดที่มีเอกลักษณ์ ซึ่งหลังโควิดประเทศอินเดียมีการให้ข้อมูลด้านนี้มากขึ้นทำให้สะดวกต่อผู้วางแผนการเดินทาง) รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ฉ.๕ แสดงความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ สำหรับการไปท่องเที่ยวที่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

ความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ สำหรับการไปท่องเที่ยวที่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
เส้นทาง / การเดินทาง	๓๑๖	๒๓.๔๘
ที่ตั้ง	๒๘๒	๒๐.๙๕
วันเวลาเปิดปิด	๒๔๓	๑๘.๐๕
ร้านอาหาร / สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง / ที่พัก	๑๙๓	๑๔.๓๔
เทศกาลวันสำคัญของสถานที่นั้น ๆ	๑๓๕	๑๐.๐๓
บทสวด / พิธีไหว้	๑๐๔	๗.๗๓
ของที่ใช้ประกอบกิจกรรม / การแต่งกายที่เหมาะสม	๖๙	๕.๑๓
อื่น ๆ	๔	๐.๓๐
รวม	๑,๓๔๖	๑๐๐

เมื่อนำข้อมูลด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ สำหรับการไปท่องเที่ยวที่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ แยกตามสัญชาติ จะพบว่าความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ ๓ ลำดับแรก มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน โดยนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน ๒๒๐ คน ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๗๘๘ ครั้ง มีความต้องการสูงสุด ได้แก่ ความต้องการด้านเส้นทาง / การเดินทาง จำนวน ๑๗๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๗ รองลงมาด้านที่ตั้ง จำนวน ๑๔๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗๘ และด้านวันเวลาเปิดปิด จำนวน ๑๓๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๐๑ ส่วนความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน ๒๐๕ คน ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๖๐๓ ครั้ง มีความต้องการสูงสุด ได้แก่ ความต้องการด้านเส้นทาง / การเดินทาง จำนวน ๑๔๖ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๒๑ รองลงมาด้านที่ตั้ง จำนวน ๑๓๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๒ และด้านวันเวลาเปิดปิด จำนวน ๑๐๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๘ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๓.๖ แสดงความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ สำหรับการไปท่องเที่ยวที่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

สัญชาติ	ความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ สำหรับการไปท่องเที่ยวที่สถานที่ท่องเที่ยว เชิงจิตวิญญาณ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
ไทย (๒๒๐ คน)	เส้นทาง / การเดินทาง	๑๗๐	๒๑.๕๗
	ที่ตั้ง	๑๔๘	๑๘.๗๘
	วันเวลาเปิดปิด	๑๓๔	๑๗.๐๑
	ร้านอาหาร / สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง / ที่พัก	๑๑๙	๑๕.๑๐
	ของที่ใช้ประกอบกิจกรรม/การแต่งกายที่เหมาะสม	๗๗	๙.๗๗
	เทศกาลวันสำคัญของสถานที่นั้น ๆ	๗๒	๙.๑๔
	บทสวด / พิธีไหว้	๖๕	๘.๒๕
	อื่น ๆ	๓	๐.๓๘
	รวม	๗๘๘	๑๐๐
ต่างชาติ (๒๐๕ คน)	เส้นทาง / การเดินทาง	๑๔๖	๒๔.๒๑
	ที่ตั้ง	๑๓๔	๒๒.๒๒
	วันเวลาเปิดปิด	๑๐๙	๑๘.๐๘
	ร้านอาหาร / สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง / ที่พัก	๗๒	๑๑.๙๔
	เทศกาลวันสำคัญของสถานที่นั้น ๆ	๖๒	๑๐.๒๘
	ของที่ใช้ประกอบกิจกรรม/การแต่งกายที่เหมาะสม	๔๒	๖.๙๗
	บทสวด / พิธีไหว้	๓๗	๖.๑๔
	อื่น ๆ	๑	๐.๑๗
	รวม	๖๐๓	๑๐๐

ด้านความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคลในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ของนักท่องเที่ยว จำนวน ๔๒๕ คน โดยให้นักท่องเที่ยวเลือกตอบได้สูงสุด ๓ ข้อ พบการตอบคำถามทั้งหมด ๑,๐๓๗ ครั้ง ความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคลต้องการด้านโซคลาก / การเงิน สูงสุดถึง ๓๑๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๙๙ รองลงมาเป็นด้านสุขภาพ จำนวน ๒๕๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๓๐ ด้านยศตำแหน่ง / การงาน จำนวน ๑๕๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙๕ ด้านสะเดาะเคราะห์ / แก้ปิ้ง จำนวน ๑๒๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๙๖ ด้านเนื้อคู่ / ความรัก จำนวน ๙๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๘ ด้านการศึกษา / การแข่งขัน จำนวน ๖๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕.๙๘ ด้านการขอบุตรธิดา จำนวน ๒๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๑ และด้านอื่น ๆ จำนวน ๑๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๔ (ระบุ เพื่อความเป็นสิริมงคล เรียนรู้ประวัติศาสตร์ ชื่นชมศิลปะของสถานที่) รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๓.๗ แสดงความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคลในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของนักท่องเที่ยว

ความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคลในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
โซคลาก / การเงิน	๓๑๑	๒๙.๙๙
สุขภาพ	๒๕๒	๒๔.๓๐
ยศตำแหน่ง / การงาน	๑๕๕	๑๔.๙๕
สะเดาะเคราะห์/แก้ปิ้ง	๑๒๔	๑๑.๙๖
เนื้อคู่ / ความรัก	๙๐	๘.๖๘
การศึกษา / การแข่งขัน	๖๒	๕.๙๘
ขอบุตรธิดา	๒๕	๒.๔๑
อื่น ๆ	๑๘	๑.๗๔
รวม	๑,๐๓๗	๑๐๐

จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคลในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณของนักท่องเที่ยว แยกตามสัญชาติ พบว่าความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ๓ ลำดับแรก เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ความปรารถนาด้านโซคลาก / การเงิน ด้านสุขภาพ และยศตำแหน่ง / การงาน ตามลำดับ โดยแยกรายละเอียดเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน ๒๒๐ คน ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๕๘๐ ครั้ง มีความปรารถนาด้านโซคลาก / การเงินจำนวน ๑๗๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘๖ รองลงมาด้านสุขภาพ จำนวน ๑๒๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๔ และด้านยศตำแหน่ง / การงาน จำนวน ๑๐๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔๑ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน ๒๐๕ คน ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๕๓ ครั้ง มีความปรารถนาด้านโซคลาก / การเงิน จำนวน ๑๓๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๔ รองลงมาด้านสุขภาพ จำนวน ๑๒๓ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๑๕ และด้านยศตำแหน่ง / การงาน จำนวน ๕๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๙๒ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ฉ.๘ แสดงความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคลในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ
แยกตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว

สัญชาติ	ความปรารถนาหรือความต้องการส่วนบุคคลในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
ไทย (๒๒๐ คน)	โซคลาภ / การเงิน	๑๗๙	๓๐.๘๖
	สุขภาพ	๑๒๙	๒๒.๒๔
	ยศตำแหน่ง / การงาน	๑๐๑	๑๗.๔๑
	สะเดาะเคราะห์/แก้ป้ชง	๘๔	๑๔.๕๘
	เนื้อคู่ / ความรัก	๔๓	๗.๕๑
	การศึกษา / การแข่งขัน	๒๕	๔.๓๑
	ขอบุตรธิดา	๑๑	๑.๙๐
	อื่น ๆ	๘	๑.๓๘
	รวม	๕๘๐	๑๐๐
ต่างชาติ (๒๐๕ คน)	โซคลาภ / การเงิน	๑๓๒	๒๙.๑๔
	สุขภาพ	๑๒๓	๒๗.๑๕
	ยศตำแหน่ง / การงาน	๕๔	๑๑.๙๒
	เนื้อคู่ / ความรัก	๔๗	๑๐.๓๘
	สะเดาะเคราะห์ / แก้ป้ชง	๔๐	๘.๘๓
	การศึกษา / การแข่งขัน	๓๗	๘.๑๗
	ขอบุตรธิดา	๑๔	๓.๐๙
	อื่น ๆ	๖	๑.๓๒
	รวม	๔๕๓	๑๐๐

จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามนักท่องเที่ยวด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่อครั้ง โดยให้นักท่องเที่ยวประมาณการจุดเริ่มต้นที่เป็นที่พัก ครอบคลุมค่าเดินทาง ค่าเครื่องดื่ม ค่าอาหาร ค่าของใช้สำหรับสักการะ ก่อนสักการะและหลังเสร็จสิ้น จากคำตอบของนักท่องเที่ยว จำนวน ๔๒๕ คน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ระบุค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง ๕๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๖๕ รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายในช่วง ๒,๐๐๑ - ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘๒ ค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่า ๕๐๐ บาท จำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๒ และค่าใช้จ่ายตั้งแต่ ๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔๑ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ฉ.๙ แสดงค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่อครั้ง โดยให้ประมาณการจุดเริ่มต้นที่เป็นที่พัก ครอบคลุมค่าเดินทาง ค่าเครื่องดื่ม ค่าอาหาร ค่าของที่ใช้สำหรับสักการะ ก่อนสักการะและหลังเสร็จสิ้น

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่อครั้ง โดยให้ประมาณการจุดเริ่มต้นที่เป็นที่พัก ครอบคลุม ค่าเดินทาง ค่าเครื่องดื่ม ค่าอาหาร ค่าของที่ใช้สำหรับสักการะ ก่อนสักการะและหลังเสร็จสิ้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๕๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท	๒๑๑	๔๙.๖๕
๒,๐๐๑ - ๕,๐๐๐ บาท	๙๗	๒๒.๘๒
น้อยกว่า ๕๐๐ บาท	๗๗	๑๘.๑๒
๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๔๐	๙.๔๑
รวม	๔๒๕	๑๐๐

ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่อครั้ง โดยให้นักท่องเที่ยวประมาณการจุดเริ่มต้นที่เป็นที่พัก ครอบคลุมค่าเดินทาง ค่าเครื่องดื่ม ค่าอาหาร ค่าของใช้สำหรับสักการะ ก่อนสักการะและหลังเสร็จสิ้น แยกตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวสัญชาติไทย จำนวน ๒๒๐ คน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีการระบุค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง ๕๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๓๖ รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่า ๕๐๐ บาท จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๕ ค่าใช้จ่ายในช่วง ๒,๐๐๑ - ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๐ และค่าใช้จ่ายตั้งแต่ ๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๙ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน ๒๐๕ คน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีการระบุค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง ๕๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท จำนวน ๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๔๔ รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายในช่วง ๒,๐๐๑ - ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๒ ค่าใช้จ่ายตั้งแต่ ๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๒ และค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่า ๕๐๐ บาท จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๒ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ฉ.๑๐ แสดงค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่อครั้ง โดยให้ประมาณการจุดเริ่มต้นที่เป็นที่พักของท่าน ครอบคลุมค่าเดินทาง ค่าเครื่องดื่ม ค่าอาหาร ค่าของที่ใช้สำหรับสักการะ ก่อนสักการะและหลังเสร็จสิ้น แยกตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว

สัญชาติ	ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณต่อครั้ง โดยให้ประมาณการจุดเริ่มต้นที่เป็นที่พัก ครอบคลุมค่าเดินทาง ค่าเครื่องดื่ม ค่าอาหาร ค่าของที่ใช้สำหรับสักการะ ก่อนสักการะและหลังเสร็จสิ้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไทย (๒๒๐ คน)	๕๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท	๑๒๔	๕๖.๓๖
	น้อยกว่า ๕๐๐ บาท	๕๔	๒๔.๕๕
	๒,๐๐๑ - ๕,๐๐๐ บาท	๓๓	๑๕.๐๐
	๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๙	๔.๐๙
	รวม	๒๒๐	๑๐๐

สัญชาติ	ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยว เชิงจิตวิญญาณต่อครั้ง โดยให้ประมาณการจุดเริ่มต้นที่เป็น ที่พัก ครอบคลุมค่าเดินทาง ค่าเครื่องดื่ม ค่าอาหาร ค่าของที่ใช้สำหรับสักการะ ก่อนสักการะและหลังเสร็จสิ้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่างชาติ (๒๐๕ คน)	๕๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท	๘๗	๔๒.๔๔
	๒,๐๐๑ - ๕,๐๐๐ บาท	๖๔	๓๑.๒๒
	๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๓๑	๑๕.๑๒
	น้อยกว่า ๕๐๐ บาท	๒๓	๑๑.๒๒
	รวม	๒๐๕	๑๐๐

จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน ๔๒๕ คน สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ โดยนักท่องเที่ยวสามารถเลือกคำตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ มีการเลือกคำตอบทั้งหมด ๘๖๘ ครั้ง พบว่านักท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐดำเนินการเรื่อง Application รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวทุกด้าน รองรับภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ จำนวน ๒๕๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘๐ รองลงมาเป็นเรื่องการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงรถ ราง เรือ จำนวน ๒๔๗ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๖ ด้าน Package การท่องเที่ยว จำนวน ๑๙๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๙ ด้านแคมเปญ การท่องเที่ยว (ตัวฟรี / โรงแรมฟรี / ลดราคา) จำนวน ๑๘๐ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๗๔ และด้านอื่น ๆ จำนวน ๑ ครั้ง ระบุไม่สนใจการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๒ ตามลำดับ ร้อยละเอียด ดังนี้

ตารางที่ น.๑๑ แสดงสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐดำเนินการเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
Application รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวทุกด้าน รองรับภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ	๒๕๐	๒๘.๘๐
จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงรถ ราง เรือ	๒๔๗	๒๘.๔๖
Package การท่องเที่ยว	๑๙๐	๒๑.๘๙
แคมเปญ การท่องเที่ยว (ตัวฟรี / โรงแรมฟรี / ลดราคา)	๑๘๐	๒๐.๗๔
อื่น ๆ	๑	๐.๑๒
รวม	๘๖๘	๑๐๐

สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ แยกตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวสัญชาติไทย จำนวน ๒๒๐ คน โดยมีการเลือกคำตอบทั้งหมด ๔๖๖ ครั้ง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐดำเนินการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงรถ ราง เรือ จำนวน ๑๓๘ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๑ รองลงมาเป็น Application รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวทุกด้าน รองรับภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ จำนวน ๑๒๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙๗ แคมเปญการท่องเที่ยว (ตัวฟรี / โรงแรมฟรี / ลดราคา) จำนวน ๑๐๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๕๓ และ Package การท่องเที่ยว จำนวน ๑๐๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๙

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน ๒๐๕ คน โดยมีการเลือกคำตอบทั้งหมด ๔๐๓ ครั้ง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐดำเนินการจัดทำ Application รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวทุกด้าน รองรับภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ จำนวน ๑๒๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๑ รองลงมาเป็นการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงรถ ราง เรือ จำนวน ๑๐๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๕ Package การท่องเที่ยว จำนวน ๘๙ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐๘ แคมเปญ การท่องเที่ยว (ตัวฟรี / โรงแรมฟรี / ลดราคา) จำนวน ๗๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๑ อื่น ๆ จำนวน ๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๕ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ฉ.๑๒ แสดงสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

สัญชาติ	สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
ไทย (๒๒๐ คน)	จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงรถ ราง เรือ	๑๓๘	๒๙.๖๑
	Application รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวทุกด้าน รองรับภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ	๑๒๑	๒๕.๙๗
	แคมเปญ การท่องเที่ยว (ตัวฟรี / โรงแรมฟรี / ลดราคา)	๑๐๕	๒๒.๕๓
	Package การท่องเที่ยว	๑๐๒	๒๑.๘๙
	อื่น ๆ	๐	๐
	รวม	๔๖๖	๑๐๐
ต่างชาติ (๒๐๕ คน)	Application รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวทุกด้าน รองรับภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ	๑๒๙	๓๒.๐๑
	จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงรถ ราง เรือ	๑๐๙	๒๗.๐๕
	Package การท่องเที่ยว	๘๙	๒๒.๐๘
	แคมเปญ การท่องเที่ยว (ตัวฟรี / โรงแรมฟรี / ลดราคา)	๗๕	๑๘.๖๑
	อื่น ๆ	๑	๐.๒๕
	รวม	๔๐๓	๑๐๐

ภาคผนวก ข
ประมวลภาพกิจกรรม Class Project บนต์. รุ่นที่ ๔๓

ภาพกิจกรรมการจัดทำผลงาน Class Project บนต์. รุ่นที่ ๔๓

เรื่อง กรุงเทพมหานคร “มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย”

“(Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)”

- ๑) การแบ่งกลุ่มจัดทำหัวข้อการศึกษา และการนำเสนอหัวข้อ เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหัวข้อ
การจัดทำผลงาน Class Project บนต์. รุ่นที่ ๔๓

การแบ่งกลุ่มจัดทำหัวข้อการศึกษา และการนำเสนอหัวข้อ เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหัวข้อ
การจัดทำผลงาน Class Project บนต์. รุ่นที่ ๔๓

๒) การลงสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่ การจัดทำผลงาน Class Project บนต์. รุ่นที่ ๔๓

๒.๑ การลงสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่เขตดุสิต

การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเขตดุสิต

๒.๒ การลงสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่เขตพระนคร

การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเขตพระนคร

๒.๓ การลงสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

๒.๔ การลงสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่เขตธนบุรี

การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเขตรนบุรี

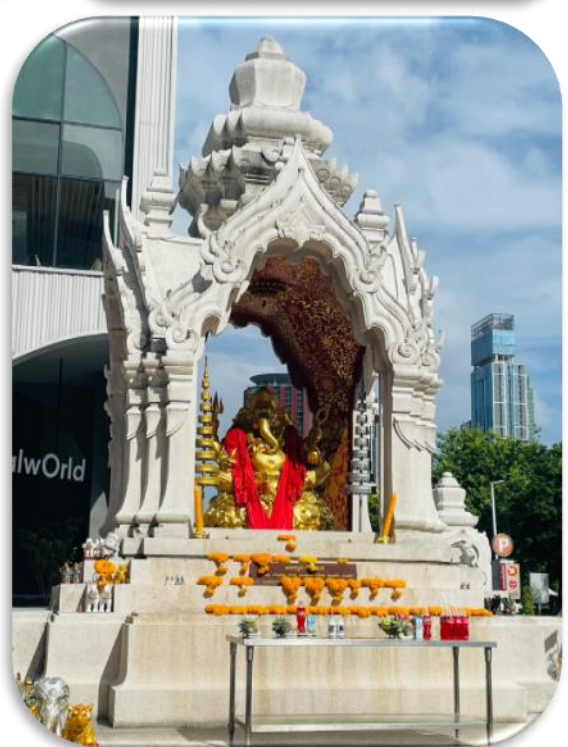
๒.๕ การลงสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่เขตบางกอกใหญ่

๒.๖ การลงสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่เขตดินแดง

๒.๗ การลงสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่เขตปทุมวัน

การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเขตปทุมวัน

๒.๘ การลงสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์

การลงสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์

๒.๙ การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเขตบางรัก

๓. การสัมภาษณ์ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ระดับสำนัก และระดับสำนักงานเขต ประกอบด้วย

๓.๑ ผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว (นายสมบุรณ์ หอมนาน)

๓.๒ รองผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว (นางสาวปัญญพัฒน์ หลักดี)

๓.๓ ผู้อำนวยการเขตดุสิต (นางสาวรุจิรา อารินทร์)

๓.๔ สัมภาษณ์ผู้อำนวยการเขตพระนคร (นายสัมฤทธิ์ สุมาลี)

๓.๕ สัมภาษณ์ผู้อำนวยการเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย (นายวรชล ถาวรพงษ์)

๓.๖ สัมภาษณ์ผู้อำนวยการเขตรอบบุรี (ว่าที่ร้อยตรี เดชาธร แสงอำนาจ)

๓.๗ สัมภาษณ์ผู้อำนวยการเขตบางกอกใหญ่ (นายสมหวัง ชัยประกายวรรณ)

๓.๘ สัมภาษณ์ผู้อำนวยการเขตดินแดง (นายชูชาติ พุ่มน้อย)

๓.๙ สัมภาษณ์ผู้อำนวยการเขตปทุมวัน (นางสาวสุวิชัย งามทรง)

๓.๑๐ สัมภาษณ์ผู้อำนวยการเขตสัมพันธวงศ์ (นายวัลลภ เกียรติวรศรีกุล)

๓.๑๑ สัมภาษณ์ผู้อำนวยการบางรัก (นางศุภพิชญ์ ขาวบางรัก ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตบางรัก รักษาการแทนผู้อำนวยการเขตบางรัก)

การสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

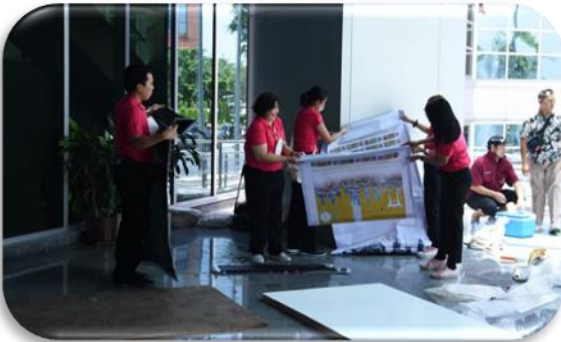
สัมภาษณ์ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานกรุงเทพมหานคร
(นายชาญยุทธ เศวตสุวรรณ)

๔. การเตรียมการนำเสนอผลงานรุ่น บบต.๔๓ เรื่อง กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)

การเตรียมการนำเสนอผลงานรุ่น บบต.๔๓

การเตรียมการนำเสนอผลงานรุ่น บบต.๔๓

การเตรียมการนำเสนอผลงานรุ่น บบต.๔๓

๔. การนำเสนอผลงานรุ่น บนต.๔๓ เรื่อง กรุงเทพมหานคร : มหานครการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแห่งเอเชีย (Bangkok : Envisioning Asia's Premier Spiritual Tourism Destination)
เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ ณ โถง

การนำเสนอผลงานรุ่น บบต.๔๓

การนำเสนอผลงานรุ่น บบต.๔๓

การนำเสนอผลงานรุ่น บบต.๔๓

ภาคผนวก ซ

ประมวลภาพการฝึกอบรม บนต. รุ่นที่ ๔๓

ประมวลภาพการฝึกอบรม บนต. รุ่นที่ ๔๓

๑. พิธีเปิดและการปฐมนิเทศการอบรม

๒. ภาพรวมของการฝึกอบรม

ภาพรวมของการฝึกอบรม

ภาพรวมของการฝึกอบรม

๓. กิจกรรมกลุ่มบริการ

๔. กิจกรรมปัจฉิมนิเทศ

๕. พิธีมอบประกาศนียบัตรพร้อมเข็มเชิดชูเกียรติ “นคราพิทักษ์”

พิธีมอบประกาศนียบัตรพร้อมเข็มเชิดชูเกียรติ “นคราพิทักษ์”

พิธีมอบประกาศนียบัตรพร้อมเข็มเชิดชูเกียรติ “นศราพิทักษ์”

ภาคผนวก ณ

กิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต
กิจกรรมศึกษาดูงาน และกิจกรรมทบทวนกระบวนการเรียนรู้ (After Action Review : AAR)

๑. กิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ วันที่ ๒๘ - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (รร.จปร.)

กิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ (ร.ร.จปร.)

กิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ (รร.จปร.)

๒. กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต วันที่ ๒๕ - ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖
ณ ศูนย์การเรียนรู้มหานคร เขตหนองจอก

กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๓. การศึกษาดูงาน วันที่ ๙ - ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๖ ณ จังหวัดระยองและจังหวัดจันทบุรี

การศึกษาฐาน ณ จังหวัดระยองและจังหวัดจันทบุรี

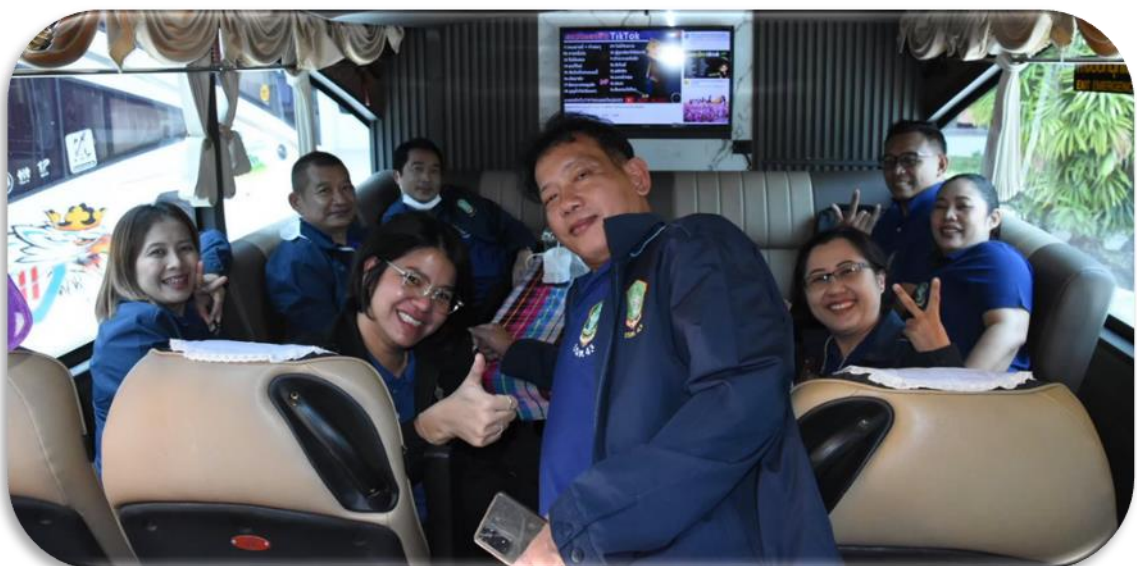
การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดระยองและจังหวัดจันทบุรี

การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดระยองและจังหวัดจันทบุรี
(งานเลี้ยงสังสรรค์ คืนแห่งมุ colorful of love)

๔. กิจกรรมทบทวนกระบวนการเรียนรู้ (After Action Review : AAR) วันที่ ๖ - ๘ กันยายน ๒๕๖๖
ณ จังหวัดชลบุรี (ดูงาน ณ วิหารเซียน)

กิจกรรมทบทวนกระบวนการเรียนรู้ AAR

กิจกรรมทบทวนกระบวนการเรียนรู้ AAR
(งานเลี้ยงสังสรรค์ บนต.๔๓ ภารกิจ Make a Wish พิชิตฝัน)

ภาคผนวก ญ

การนำเสนอผลงานส่วนบุคคล IS บนต์. รุ่นที่ ๔๓

การนำเสนอผลงานส่วนบุคคล IS บบต. รุ่นที่ ๔๓

๑. การแบ่งกลุ่มพบอาจารย์ที่ปรึกษา R๑ และ R๒

การแบ่งกลุ่มพบอาจารย์ที่ปรึกษา R๑ และ R๒

๒. การนำเสนอผลงาน R๒

การนำเสนอผลงาน R๒

ภาคผนวก ก

รายงานส่วนบุคคล IS บนต์. รุ่นที่ ๔๓

รายงานส่วนบุคคล IS บนต. รุ่นที่ ๔๓

ตามแผนพัฒนาจังหวัดยะลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวชายแดน

นายวิสุทธิ บุตรศรีภูมิ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูล
เพื่อการพัฒนาจังหวัด
สำนักงานจังหวัดยะลา
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
กระทรวงมหาดไทย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยภาครัฐ
: การถอดบทเรียนจากโครงการสกายวอร์ค
ทะเลหมอกอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

ตามยุทธศาสตร์สำนักงาน กสทช. ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐)

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาศักยภาพในการกำกับดูแลและส่งเสริมกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคม ให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

นายปรกรณ์ วงศ์วิเศษนนท์
นิติกรปฏิบัติการระดับสูง
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจาย
เสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ
(สำนักงาน กสทช.)

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การจ้างพัฒนาระบบการยื่นคำขอรับใบอนุญาตวิทยุคมนาคม
ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นางสาวพิมพ์พิชชา ประยูรวงศ์
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
ฝ่ายการพยาบาล
โรงพยาบาลวชิรพยาบาล
คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล
มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การพัฒนาระบบการรายงานและติดตามบุคลากร
ที่สัมผัสเลือดหรือสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงาน
โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

นางสาวพิมลรัตน์ คำแก้ว
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
ฝ่ายการพยาบาล
โรงพยาบาลกลาง
สำนักการแพทย์

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก การดูแลผู้ป่วยโรคอ้วน
ที่ได้รับการผ่าตัดกระเพาะอาหารเพื่อลดน้ำหนัก
(Bariatric Surgery)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นางนริศรา วิบูลชัยชีพ
เภสัชกรชำนาญการ
กลุ่มงานเภสัชกรรม
โรงพยาบาลกลาง
สำนักการแพทย์

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

Pictograms พลิกความเข้าใจการใช้ยา

นางวารุณี ทฤษฎาวดี
เภสัชกรชำนาญการ
กลุ่มงานเภสัชกรรม
โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
สำนักการแพทย์

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

Safety for Smart Standing order chemotherapy :
คำสั่งใช้ยาเคมีบำบัดถูกต้อง ผู้ป่วยมะเร็งปลอดภัย
ห่วงใยอาการข้างเคียง โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นายสัมฤทธิ์ มณีกรรณ
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
ฝ่ายการพยาบาล
โรงพยาบาลหลวงพ่отวิศศักดิ์
ชุตินโร อุทิศ
สำนักงานแพทย์

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การสร้างเชื่อมั่นของผู้ป่วยในการดูแลแผลทวารเทียม
ด้วยตนเอง โรงพยาบาลหลวงพ่отวิศศักดิ์ ชุตินโร อุทิศ

นางสาวอรสา ไชยพงษ์
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
กลุ่มงานเวชศาสตร์ชุมชน
และเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ
โรงพยาบาลลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร
สำนักงานแพทย์

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การปรับรูปแบบการเยี่ยมบ้านโดยใช้เทคโนโลยี
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้สูงอายุกลุ่มติดเตียง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นางสาวณัฏฐา ศรีเสน่ห์
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล
ฝ่ายการพยาบาล
โรงพยาบาลลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร
สำนักการแพทย์

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

พัฒนาระบบการส่งต่อผู้ป่วยไร้รอยต่อ
ผ่านศูนย์สนับสนุนบริการสุขภาพเวชศาสตร์เขตเมือง
(Urban medicine service center)

นางสุนีรัตน์ พวงทรัพย์
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
ฝ่ายการพยาบาล
โรงพยาบาลสิรินธร
สำนักการแพทย์

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยวิกฤต
ที่มีท่อหลอดลมคอแบบบูรณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นางสาวกัทกุล จันทร์สวาท
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
ฝ่ายการพยาบาล
โรงพยาบาลสิรินธร
สำนักการแพทย์

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การเพิ่มอัตราการคงอยู่ของเจ้าหน้าที่
หอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย ๑ โรงพยาบาลสิรินธร
สำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร
โดยใช้แนวคิดโรงพยาบาลดิงดูตใจ (Megnest Hospital)

นายปรัชญา ศรีแก้วหล่อ
มณฑนากรชำนาญการ
กลุ่มงานมณฑนศิลป์
สำนักงานออกแบบ
สำนักการโยธา

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

โครงการไร่บ้านไม่ไร้ใจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นายชินรัตน์ วงศ์ธีรภพ
นายช่างโยธาชำนาญงาน
กลุ่มงานวิศวกรรมระบบระบายน้ำ ๒
ส่วนวิศวกรรมระบบระบายน้ำ
สำนักงานพัฒนาระบบระบายน้ำ
สำนักการระบายน้ำ

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การใช้ระบบ Supervisory Control And Data Acquisition (SCADA) ในการควบคุมระบบระบายน้ำ

นางสาวอัญชลี สามัคคี
นายช่างโยธาชำนาญงาน
กลุ่มงานบำรุงรักษาท่อระบายน้ำ ๑
กองระบบท่อระบายน้ำ
สำนักการระบายน้ำ

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

แนวทางการปรับปรุง พัฒนาระบบระบายน้ำเพื่อป้องกัน
และแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขัง : กรณีศึกษาพื้นที่เขตราชเทวี

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นายพงษ์ธร จุฬวัจนะ
ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยชำนาญการ
สถานีดับเพลิงและกู้ภัยสวนมะลิ
กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ๑
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

แนวทางการบูรณาการการทำงานระหว่าง
เจ้าหน้าที่สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กับอาสาสมัครในพื้นที่สถานีดับเพลิงและกู้ภัยสวนมะลิ

นายอิทธิกร ศรีกุลวัฒนา
ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยชำนาญงาน
สถานีดับเพลิงและกู้ภัยดุสิต
กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ๑
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่สำนักป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย
ด้านการกู้ภัยอุบัติเหตุทางถนน

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นายศักดิ์ชัย พันธุ์ศรี
เจ้าพนักงานป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยชำนาญการ
สถานีดับเพลิงและกู้ภัยคลองเตย
กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ๒
สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การลดความเสี่ยงการเกิดเพลิงไหม้ชุมชน
จากเหตุไฟฟ้าลัดวงจร

นายยุทธพงษ์ วิสิษฐยุทธศาสตร์
พนักงานป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยชำนาญงาน
สถานีดับเพลิงและกู้ภัยพระโขนง
กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ๒
สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

แนวทางการบริหารจัดการสาธารณภัย แบบบูรณาการ
พื้นที่เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นายอาฟานดี สุวรรณมณี
 เจ้าพนักงานป้องกันและ
 บรรเทาสาธารณภัยชำนาญการ
 สถานีดับเพลิงและกู้ภัยประเวศ
 กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ๔
 สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
 ในการจัดทำแผนการจัดการด้านอัคคีภัย
 อย่างมีประสิทธิภาพ
 ในพื้นที่สถานีดับเพลิงและกู้ภัยประเวศ

นายสุขุมวุฒิ พุทธรักษา
 เจ้าพนักงานป้องกันและ
 บรรเทาสาธารณภัยชำนาญการ
 สถานีดับเพลิงและกู้ภัยธนบุรี
 กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ๕
 สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครป้องกัน
 และบรรเทาสาธารณภัย
 ในพื้นที่สถานีดับเพลิงและกู้ภัยธนบุรี

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นายอนุ นาคประเสริฐ
นายช่างศิลป์ชำนาญงาน
กลุ่มงานวิชาการและพัฒนาเทคนิค
กองการกีฬา
สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การส่งเสริมให้ประชาชนออกกำลังกาย
ผ่านเทคโนโลยีรหัสคิวอาร์

นางสาวอุไรวรรณ แสงธงไชย
นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
กลุ่มสุขาภิบาลอาคารสาธารณะ
สำนักงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม
สำนักอนามัย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การพัฒนาคุณภาพอากาศในอาคาร
ของศูนย์บริการสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นางสาวปณิดา มงคลสวัสดิ์
นักจิตวิทยาชำนาญการ
กลุ่มพัฒนาการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด
สำนักงานป้องกันและบำบัด
การติดยาเสพติด
สำนักอนามัย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การพัฒนาระบบการคัดกรองผู้ติดยาเสพติดผ่านระบบออนไลน์

นางนุกุล ฤทธิเดช
นักจิตวิทยาชำนาญการ
กลุ่มงานบริการสุขภาพ
ศูนย์บริการสาธารณสุข ๒๑ วัดธาตุทอง
สำนักอนามัย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

โครงการเสริมสร้างแรงจูงใจในการบำบัดยาเสพติด
อย่างต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว คลินิกก้าวใหม่
ศูนย์บริการสาธารณสุข ๒๑ วัดธาตุทอง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นางสาวสิริหทัย มวลวนิชย์
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
กลุ่มงานการพยาบาลและการบริหารทั่วไป
ศูนย์บริการสาธารณสุข ๒๒ วัดปากบ่อ
สำนักอนามัย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

ระบบการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายต่อเนื่องที่บ้าน

นายกิตติพงษ์ ทิพย์สุชุม
เจ้าพนักงานเทคนิคชำนาญการ
ฝ่ายเทคนิค
สำนักงานเขตตลิ่งชัน

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกัน
และลดอุบัติเหตุทางถนน พื้นที่เขตตลิ่งชัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

นางสาววิรัสดา เผ่าภูธร
นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล
สำนักงานเขตบางแค

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การพัฒนาแนวทางการจัดการด้านอาหารปลอดภัยในโรงเรียน
ในพื้นที่เขตบางแค

นายยุทธจักร มณีแดง
เจ้าพนักงานเทศกิจชำนาญการ
ฝ่ายเทศกิจ
สำนักงานเขตลาดกระบัง

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้นำชุมชนในการปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

นางสาววรงค์ น้อยสุขเสริม
นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
กลุ่มงานบริการวิชาการ
สำนักงานจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
สำนักสิ่งแวดล้อม

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

พัฒนาแนวทางการจัดการมูลฝอยในงานกิจกรรมหรือเทศกาล
ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

นางสาวนุชจริย์ อรุณกมล
สถาปนิกชำนาญการ
กลุ่มงานวิศวกรรม
กองกำจัดมูลฝอย
สำนักสิ่งแวดล้อม

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

แนวทางการออกแบบ ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้
การบริหารจัดการขยะและของเสียชุมชน
แบบชาวนฉลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

นางสาวทิพย์ญาณี สุวรรณวิจิตร
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
กลุ่มงานเฝ้าระวังคุณภาพอากาศและเสียง
กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง
สำนักสิ่งแวดล้อม

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

วิจัยและแจ้งเตือนภัยฝุ่น PM_{2.5} จำแนกรายเขต
ผ่าน Line Alert

นางสาวอภิรดี เชื้อหอม
นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล
สำนักงานเขตคลองเตย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

เครือข่าย “นักสืบฝุ่น” พื้นที่เขตคลองเตย

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

นางสาวนภสร กันหาชาติ
นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล
สำนักงานเขตสายไหม

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุนัข เพื่อเฝ้าระวังปัญหา
เหตุเดือดร้อนรำคาญจากสุนัขจรจัด
ในพื้นที่เขตดอนเมือง

นายภัคคง กอบศิริณ
เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาด
ชำนาญงาน
ฝ่ายรักษาความสะอาดและ
สวนสาธารณะ
สำนักงานเขตบางบอน

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การบริหารการจัดเก็บขยะชิ้นใหญ่แบบครบวงจร
ของสำนักงานเขตบางบอน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน

นายอนุสรณ์ แผงสีคำ
นายช่างโยธาชำนาญงาน
กลุ่มงานประมาณราคา
ส่วนออกแบบ ๒
สำนักงานออกแบบ
สำนักการโยธา

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การลดความเหลื่อมล้ำการใช้อาคารทุกระดับ
(กรณีศึกษา การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ
และพิการ อาคารศูนย์บริการสาธารณสุข ๔๐ บางแค)

นางสาวทัศนันท์ เศรษฐวิบูลย์
นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
กลุ่มงานจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ
และคนพิการ ส่วนกิจการผู้สูงอายุ
และคนพิการ
สำนักงานสวัสดิการสังคม
สำนักพัฒนาสังคม

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การบูรณาการข้อมูล สิทธิ สวัสดิการและการให้บริการ
คนพิการในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผ่าน Line OA

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน

นางสาวจิตราภา สว่างเดือน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ
กองนโยบายและแผนงาน
สำนักพัฒนาสังคม

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการ
ด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร
ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
ด้วย Google Sheets

นางสาวจรรุณี สุขเกษม
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม
สำนักงานเขตบางเขน

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การพัฒนab้านหนังสือให้ทันสมัย นำใช้งาน
จากภาคีเครือข่ายในพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน

นางศศิธร ทิพย์โสทธิ
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
ฝ่ายทะเบียน
สำนักงานเขตบึงกุ่ม

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การเพิ่มประสิทธิภาพการบำบัดประจําตัวประชาชน
ผู้ป่วยติดเตียง ในพื้นที่เขตบึงกุ่ม

นางสาวอุษา ยิ้มเสี่ยม
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
ฝ่ายปกครอง
สำนักงานเขตมีนบุรี

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การพัฒนาทีมต้นแบบ (ดรีมทีม) สำหรับการให้บริการ
ที่เป็นเลิศสำนักงานเขต

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน

นางสาวสุวรรณา วงศาธรรมกุล
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
ฝ่ายปกครอง
สำนักงานเขตราชวัชรบุรี

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การเพิ่มประสิทธิภาพการติดต่อราชการงานมูลนิธิ
สมาคม และงานสอบสวนรับรองต่าง ๆ
ผ่าน Application LINE Official Account

นางสาวสุรินจิรา แสงอ่อน
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
ฝ่ายทะเบียน
สำนักงานเขตหลักสี่

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนคนพิการเชิงรุก
(ประเภทเคลื่อนย้ายได้)

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเชื่อมโยงเมืองที่มีความคล่องตัวและระบบบริการสาธารณะแบบบูรณาการ

นายธรรธร กาญจนกร
วิศวกรโยธาชำนาญการ
กลุ่มงานโครงการระบบราง
ส่วนระบบขนส่งทางราง
สำนักงานระบบขนส่ง
สำนักงานการจราจรและขนส่ง

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การจัดทำมาตรการจราจรและพื้นที่ รับ-ส่ง ผู้โดยสาร
ของรถสาธารณะและรถยนต์ส่วนบุคคล
เพื่อแก้ปัญหาการจราจรติดขัดบริเวณสถานีรถไฟฟ้าหมอชิต

นายปริญญา เทียนเขียว
นักวิชาการแผนที่ชำนาญการ
กลุ่มงานภูมิสารสนเทศ ๑
ส่วนภูมิสารสนเทศ
สำนักงานภูมิสารสนเทศ
สำนักงานการวางผังและพัฒนาเมือง

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การนำโปรแกรม Open Source มาใช้จัดการฐานข้อมูล
ระบบ GIS และเพื่อการปรับปรุงข้อมูลแผนที่ฐาน
กรุงเทพมหานคร

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเชื่อมโยงเมืองที่มีความคล่องตัวและระบบบริการสาธารณะแบบบูรณาการ

นางสาววันทนา เตชะสุวรรณา
นักพัฒนาการท่องเที่ยวชำนาญการ
กลุ่มงานพัฒนาการท่องเที่ยว
ส่วนการท่องเที่ยว สำนักงาน
วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว
สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล
“TOD ลำสาลี ถิ่นนี้มีเรื่องราว”

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ส่งเสริมการสร้างเมืองประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

นางบุษราภรณ์ ร่มเลิศสุข
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
กลุ่มงานรับเรื่องราวร้องทุกข์
ส่วนเรื่องราวร้องทุกข์
สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การเพิ่มประสิทธิภาพการอนุญาตก่อสร้างอาคาร
ด้วยหลักธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ส่งเสริมการสร้างเมืองประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

นางสาวสุพัตนา ธนกุลไพศาล
นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
กลุ่มงานแผนและประเมินผล
ส่วนยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์
สำนักงานประชาสัมพันธ์
สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

แนวทางสร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์เศรษฐกิจระดับย่าน
เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย
“ดึงอัตลักษณ์ สร้างเศรษฐกิจ ๕๐ ย่าน ทั่วกรุงเทพฯ”

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การต่อยอดความเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์

นางสาวมณฑนา เดชเจริญ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กลุ่มงานยุทธศาสตร์คุณภาพชีวิต
กองยุทธศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์
และสังคม
สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การจัดทำแผนบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย
ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
กรณีศึกษา นโยบาย “ขยายโอกาส ขยายช่องทางให้กับ
สินค้าสร้างสรรค์กรุงเทพฯ (MIB: Made in Bangkok)”

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร

นางสาวอุษณีย์ พันธุ์สุจริตไทย
อัยการประจำกอง
สำนักงานต่างประเทศ
สำนักงานอัยการสูงสุด

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรอัยการและ
กรุงเทพมหานคร เพื่อประชาสัมพันธ์ช่องทางการเข้าถึง
ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ด้านการขอจัดการมรดก
ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

นางสาวสุธิดา เดชะวรรณนะ
หัวหน้าแผนกจัดเก็บสุขุมวิท ๖๒
แผนกจัดเก็บสุขุมวิท ๖๒
กองจัดเก็บค่าผ่านทาง ๑
ฝ่ายจัดเก็บค่าผ่านทาง
การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การจัดการหนังสือเวียนภายในสังกัดผ่านพื้นที่เก็บข้อมูล
ระบบคลาวด์ ซึ่งเป็นบริการจาก Google (Google Drive)

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร

นายปณณวิทย์ สะอาดโอษฐ์
หัวหน้าส่วนซ่อมบำรุงระบบท่อ
และโยธา
กองบำรุงรักษา
สำนักงานประปาสาขาสุขสวัสดิ์
การประปานครหลวง

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

พัฒนาแพลตฟอร์มการบริหารจัดการน้ำสูญเสีย
งานซ่อมท่อประปาแตกรั่ว น้ำไหลอ่อน - ไม่ไหล
(Dashboard WLMA Pro)

นางสาวประทุมทิพย์ สุขราษฎร์
หัวหน้าฝ่ายบริการทางการศึกษา
ฝ่ายบริการทางการศึกษา
คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์
มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

พัฒนาระบบบริหารข้อมูลศิษย์เก่า
คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์
โดยใช้ Google Drive

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร

นายชัยชัย ศรีมาลากรกุล
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
สำนักงานปกครองและทะเบียน
สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การสร้างแอปพลิเคชันสำหรับการบริหารจัดการ
การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของสำนักงานปกครองและทะเบียน

นางศิริลักษณ์ แสงสุริยงค์
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
กลุ่มงานพัฒนาวิชาการ
ส่วนพัฒนาบุคลากร
สำนักงานพัฒนาระบบบริการ
ทางการแพทย์
สำนักการแพทย์

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การพัฒนาระบบการจัดเก็บความรู้
(MSD Knowledge Repository)

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร

นางสาวกุสุมา เกิดกุล
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
สำนักงานวิศวกรรมทาง
สำนักการโยธา

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การศึกษาปัจจัย ปัญหา และอุปสรรค ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานวิศวกรรมทาง
สำนักการโยธา

นางสาวปัญญพัชร ลมอ่อน
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
กลุ่มงานช่วยนักบริหาร
สำนักงานเลขานุการ
สำนักการระบายน้ำ

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การจัดทำคู่มือผู้ปฏิบัติงานกลุ่มงานสนับสนุนผู้บริหาร
แบบมืออาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร

นางสาววิติมา สมปัญญา
นักวิชาการศึกษาคำนายการ
กลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ
ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา
สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา
สำนักการศึกษา

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

นายกฤษฎากร บุญจง
เจ้าพนักงานสื่อสารชำนาญงาน
ฝ่ายการสื่อสาร
สำนักงานเลขานุการ
สำนักเทศกิจ

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การนำแพลตฟอร์มทวิตเตอร์มาใช้เป็นช่องทาง
การรับเรื่องร้องทุกข์และการประชาสัมพันธ์ของศูนย์อัมรินทร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร

นางสาวพรสุตา ประพิศ
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
สำนักงานอำนวยการสาธารณสุข
สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การนำโปรแกรมสำเร็จรูป (Microsoft Excel)
มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
ด้านการเจ้าหน้าที่ของสำนักงานอำนวยการสาธารณสุข

นางสาวกนกพรรณ บุญคงมา
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
กลุ่มงานช่วยนักบริหาร
สำนักงานเลขานุการ
สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การเพิ่มประสิทธิภาพการนัดหมายและติดตามงานตามภารกิจ
ของสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
ด้วยโปรแกรม Google Calendar

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร

นางสาวศรีัญญา หล้าเลิศกุล
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
ฝ่ายทะเบียน
สำนักงานเขตทวีวัฒนา

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การให้คำแนะนำการให้บริการงานทะเบียน
ผ่าน LINE OFFICIAL ACCOUNT (LINE OA)

นางสาวกริตพร หมั่นสม
นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม
สำนักงานเขตธนบุรี

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการให้บริการประชาชน
ในรูปแบบ Infographics

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร

นางกัญญ์ณพัสดุ์ ตันตติภิกุล
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
ฝ่ายปกครอง
สำนักงานเขตบางกอกใหญ่

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การเพิ่มประสิทธิภาพการสอบสวนรับรองบุคคล
ของสำนักงานเขตบางกอกใหญ่
ด้วย Line Official Account (Line OA)

นางสาวธีรณานา ธรรมสุบลลังก์
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
ฝ่ายทะเบียน
สำนักงานเขตพระนคร

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์การให้บริการประชาชน
(BMAQ) ด้วย Line Official Account
ของฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตพระนคร

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร

นางสาวณัฐพิมล สิริภักร์ตติกุล
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
ฝ่ายการศึกษา
สำนักงานเขตภาษีเจริญ

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเพิ่มประสิทธิภาพ
ในการดำเนินการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายสนับสนุนการศึกษา
แก่นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
ฝ่ายการศึกษา สำนักงานเขตภาษีเจริญ

นายพน เดชวรกุล
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
ฝ่ายทะเบียน
สำนักงานเขตสวนหลวง

หัวข้อรายงานส่วนบุคคล

การทำบัตรประชาชนให้กับผู้ป่วยติดเตียง
โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการยื่นคำขอ
ทางแอปพลิเคชัน

